BIBLIOTHECA
S. CRVCIS
PETRI LEOPOLDI
M. E. D.
IVSSV
IN LAVRENT.
TRANSLATA
DIE XVI. OCTOBR.
MDCCLXVI.
PLVTEVS
X. sin.
COD. 11.

C.S. E. 6. 1046

E. 6. 1046.

n° 264

Iste liber qui continet breviter pandit ... est decem et septem distinctionibus.

Prima est de dono gratie et malitia culpe. de virtute et peccato in genere. 1
Secunda est de catholica fide et omni triplici errore illi opposito. 7
Tertia est de spe de gaudio sanctorum in patria et celesti gloria. de desperatione et malo diffidentie. 10
Quarta est de caritate de mundi sui amore et odio et malo invidie. 28
Quinta est de quatuor virtutibus cardinalibus in genere. de prudentia et malo stultitie ei opposite. 48
Sexta est de temperantia. sobrietate et eorum officiis. 61
Septima est de gula et eius remediis. 64
Octava est de virginitate et castitate de peccato luxurie et eius remediis. 69
Nona est de humilitate. de causis humilitatis et signis per que cognoscitur. 78
Decima est de superbia et eius multiplici specie de vanagloria et eorum remediis. 92
Undecima est de virtute paupertatis et exemplis ad eius amorem moventibus. 98
Duodecima est de avaritia usura rapina prodigalitate et eorum remediis. 100
13. est de bono clementie de pace et pro ... guerre. de furore ire et eius remediis. 109
14. est de virtute spiritualis letitie et de peccato accidie et otiositatis et eorum remediis. 118
15. est de fortitudine. patientia et virtute perseverantie. 121
16. est de iustitia. obedientia animi et eius operibus. 128
17. est de vitio lingue et eius multiplici specie. 137

Per hunc distinguendi modum est materias pro ... sibi contrarias ut virtus cum vitio ei opposito sub eadem distinctione ponatur. Et quia plurium vitiorum ut patet interdum sunt magis tractatus xvii distinctiones ponuntur in libro, et sic huic distinguendi modum fit omnis processus in tabula.

Prime distinctionis ista sunt capitula.

De divisione gratie ... Ca. 1.
De bono quod gratia facit in anima. 2.
De malo quod facit culpa in anima. 3.
De gratia simul et culpa designatis in proprietatibus caliditatis et frigiditatis. 4.
Quod gratia est donum creatum. 5.
De virtute in generali. 6.
De commendatione virtutis. 7.
De eadem virtutis commendatione per aliam viam. 8.
De virtute quomodo magis operatur in omni loco. 9.
De peccato quid sit et quam nocivum sit. 10.
Quibus rebus peccatum assimilatur. 11.
De quibusdam aliis quibus peccatum est simile. 12.
Quod mali desinant esse dum peccant. 13.
Quod peccatum deus odit. dyabolo placet homini nocet. 14.
Quot sunt principales virtutes et vitia. 15.

Secunde distinctionis ista sunt capitula.

De fidei necessitate. Ca. 1.
De triplici emanatione lucis. 2.
De modo recipiendi ipsius lucis emanationem. 3.
Quod fides assimilat animam deo. 4.
Quod fides illuminat animam. 5.
Quod optimus modus cognoscendi deum est per fidem. 6.
De fidei diffinitione. 7.
Quod una tantum est fides. 8.
Quod sola fides ecclesie romane est vera. 9.
Probatio per testes fide dignos quod fides est vera. 10.
Probatio eiusdem per dicta prophetarum. 11.
Quod fides christiana sentit de deo omnia laude digna. 12.
Quod deus potest omnia et in omnibus. 13.
Disputatio contra illos qui dicunt deum nescire futura. 14.
Quod non est possibile ponere summum malum. 15.
Quod non est peccatum comedere carnes et caseum. 16.
Quod lex moysi sit a bono deo. 17.
Quod christus assumpsit veram carnem humanam. 18.
Disputatio contra illos qui improbant iohannis baptismum. 19.

BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE FIRENZE MSS

20 Disputatio contra illos qui dicunt animas perire cum corpore.
21 De rationibus quibus probatur quod anima est immortalis.
22 Quod futura est de necessitate resurrectio mortuorum
23 Probatio de eodem per exempla.
24 Disputatio contra illos qui dicunt penas inferni non esse eternas.
25 De hiis que maxime ad fidem spectant.

Tertie distinctionis ista sunt capitula.

Ca. 1. De diffinitione spei.
2 De commendatione spei.
3 De alia spei commendatione
4 De alia commendatione spei per aliam viam.
5 De auxiliis quibus spes iuvatur.
6 De consideratione bonorum presentium et malorum
7 De consideratione divinorum beneficiorum generalium et specialium que iuvant spem.
8 De consideratione humanitatis Christi.
9 De consideratione humanitatis et matris Christi.
10 De consideratione humanitatis et angelorum et omnium sanctorum.
11 De consideratione beate vite.
12 De .xii. fructibus ligni vite.
13 Quod gaudium beatorum procedit a beata trinitate.
14 Quod gaudium eorum causatur a loci amenitate
15 Quod causatur a sanctorum societate
16 Quod causatur a corporum glorificatione.
17 Quod causatur ex mundi et inferni [illegible].
18 De magnitudine et qualitate illius gaudii.
19 De desperatione spei contraria.
20 De diffidentia spei contraria.

Quarte distinctionis ista sunt capitula.

Ca. 1. Quod caritas precedit omnes virtutes in pluribus.
2 Quod caritas est radix omnium bonorum
Quod caritas removet ab homine omne malum.
3 Que sunt motiva ad deum amandum.
4 De aliis motivis ad deum diligendum.
5 De aliis motivis ad deum amandum.
6 Quod dilectio fortis est ad modum mortis.
7 De fructibus caritatis in via et in patria.
8 Que sunt illa que faciunt homines ad deum diligere.
9
10. De modo amandi deum.
11 De signis amoris dei.
12 Qualis debet esse dilectio.
13 Quibus rebus caritas similatur.

Quod caritas est igni similis et aliis pluribus. 14
Quod caritas est similis nubi [illegible]. 15
Quod caritas est similis vesti nuptiali. 16
Quod amandus est proximus et de motivis ad hoc. 17
De aliis motivis ad amandum proximum. 18
De necessariis ut a proximo quis diligatur. 19
De modo amandi proximum. 20
Quod amor proximi similis [illegible] proprii. 21
De alio modo quo amandus est proximus. 22
De tertio modo quo amandus est proximus. 23
Qualis debeat esse dilectio proximi. 24
Quanta sit virtus amoris 25
Quod amor cognoscitur per opera foris facta. 26
De amore filiorum ad parentes et econverso. 27
De amore coniugum inter se. 28
De amore servorum ad dominos et econverso. 29
De dementia principum 30
De amore amicorum et qualis sit eligendus amicus. 31
De hiis que requiruntur ad veram amicitiam. 32
De hiis que probant amicitiam esse veram et de illis per que amicitia dissolvitur. 33
De amore inimicorum. 34
De multiplici ordine caritatis. 35
De augmento caritatis. 36
De amore proprio caritati contrario. 37
De amore mundi 38
De odio proximi. 39
De invidia caritati contraria. 40
De hiis per que invidia detestabilis redditur. 41
De aliis facientibus ad detestationem invidie 42
De duabus speciebus invidie. 43
De remediis contra invidiam 44

Quinte distinctionis ista sunt capitula.

De virtutibus cardinalibus et quare sic nominantur. Ca. 1
Quod prudentia multis modis accipitur. 2
De divisione actuum prudentie 3
De diversis officiis prudentie 4
De aliis officiis ipsius prudentie 5
De commendatione prudentie. 6
Quod natura movet homines ad prudentiam. 7
De commendatione prudentie ex suis proprietatibus 8
De hiis que valent ad faciendam [illegible]. 9
De hiis que doctor sive predicator debet habere. 10
De stultitia contraria prudentie 11

12 De ignorantia et sapientia carnis.

Sexte distinctionis ista sunt capitula.

Ca. 1. De temperantia in generali.
2 Quod omnia naturaliter appetunt temperantiam.
3 De operibus temperantie.
4 De sobrietate in cibo et potu.
5 De modo sumendi cibum et que sunt adhibenda in cibo.
6 De bonis que sobrietas facit.
7 De officiis sobrietatis.

Septime distinctionis ista sunt capitula.

Ca. 1. De gula quod sit detestabilis.
2 Quod gula est detestabilis propter deum et contumeliosa.
3 Quod est detestanda propter multa mala que facit homini.
4 Quod sunt alia que ipsam detestabilem reddunt.
5 De remediis contra gulam.

Octave distinctionis ista sunt capitula.

Ca. 1. Quid sit virginitas et de officiis eius.
2. De hiis que sunt tenenda virginibus.
3 De castitate viduali quam multis commendatur ex eo.
4 De castitate matrimoniali que [illegible] est bonum.
5 De hiis que requiruntur ad [illegible].
6 De dissuadentibus voluptatem carnis.
7. Quod exemplis probatur lasciviam esse fugiendam.
8 De hiis que faciunt luxuriam detestabilem.
9 Quod sunt alia que ipsam reddunt detestabilem.
10 Quod luxuria multum nocet propter [illegible].
11 De quibusdam speciebus quibus luxuria distinguitur.
12 De adulterio incestu et stupro.
13 De peccato contra naturam.
14 Quod otium [illegible] incitat ad luxuriam.
15 De peccato lenonum et ruffianorum.
16 De malo esse dante occasionem luxurie.
17 Quam malus sit aspectus mulierum.
18 De offensione oculorum in feminas.
19 De auditu et tactu et colloquio mulierum.
20 Quod multum nocet castitati [illegible].
21 De remediis contra luxuriam.

None distinctionis ista sunt capitula.

Ca. 1. De rebus per quas humilitas commendatur.
2 De quibusdam aliis commendationibus eius.

De commendatione eius per aliam viam. 3
Quibus rebus sit humilitas similis. 4
De causis humilitatis. 5
Quod humilitas causatur ex hiis que sunt in fine [illegible]. 6
Quare se dicit homo cinerem reputare. 7
Quod mortis memoria ad plura valet. 8
De signis per que humilitas cognosci potest. 9

Decime distinctionis ista sunt capitula.

De superbia quomodo se habet ad bona [illegible]. Ca. 1
Quomodo se habet ad dyabolum et quomodo ad proximum. 2
Quomodo se habet ad deum 3
De signis divini odii. 4
Quomodo se habet ad proprium sibi. 5
De pluribus stultitiis superborum. 6
Quod superbia est detestanda propter illa quibus comparatur. 7
Quod prima species superbie [illegible]. 8
Quomodo superbus credere possit bona a se habere. 9
De secunda specie qua quis credit habere bona sua ex meritis 10
De tertia specie qua quis credit habere que non accepit. 11
De quarta specie qua quis preferet se aliis. 12
Disputatio contra superbum ornatum 13
Probatio per exempla de eodem 14
De stultitia se ornantium. 15
Quod Christus iudicavit superbos exemplis. 16
De corrigiis et coloribus extraneis. 17
De crinibus alienis non portandis et de coloribus apponendis faciebus et peplis 18
Quod stultum est de carne pulchritudine superbire 19
Quod non est superbiendum de carnis sanitate sive virtute 20
Quod non est superbiendum de carnis nobilitate 21
Quod carnis nobilitas probatur esse vana. 22
Que signa habeat nobilitas vera. 23
Quod non licet superbire de bonis fortune vel gratie 24
De reverentia ad deum et ad alia. 25
De honore petito quod multa bona sibi [illegible]. 26
De remediis contra superbiam. 27
Quibus rebus vanagloria detestanda sit 28
Quod stulti sunt homines [illegible] laborantes. 29
Rationes per quas vanagloria contempnenda est. 30
Probatio per exempla quod vanagloria est vana. 31

32 De gr̃ia quot modis accipit
33 De remedijs q̃ uanagliam
34 De speciebus inani ẽ delectabil.
34 De rebus qb; ypocrita similis
Undecime distinctiõis ista sũt cap̃.
Ca.1. De incitatiue ad paupertatẽ
2 De eius excitatibus ad eam.
3 De alijs cẽs ad eã mouentibus.
4 De amore paupertatis.
Duodecima distinctiõ. ista cap̃.
Ca.1. Qr auaritia ex pluribus detestabilis.
2 Qr eã detestatur sacra scriptura q̃ ẽ uã.
3 Qr auaritia ẽ infirmitas incurabilis.
4 De malis que auaritia facit.
5 Probatio qr auar nũq̃ impletur pecunia.
6 De stultitiis usurarior.
7 De quibusdam penis usurarior.
8 Quã detestabil' sit rapina.
9 De uindicta q̃ pena raptor.
10 De tallijs iniustis
11 De fraudibus negotiator
12 Quanta mala faciat acceptio munerum
13 Qr cito sit munera spernere.
14 De auaritia aduocator
15 De remedijs q̃ auaritiã
16 De prodigalitate.
xiij. distinctiõis ista sũt cap̃.
Ca.1. De clementia principum
2 De motiuis ad clementiã q̃ qualiter faciat.
3 De ira quã habet ab hominibus detestanda.
4 Qr ira nocet corpori & aĩe & proximo
5 Quibus rebus iracundus sit similis.
6 De stultitijs iracundi.
7 De dictionibus ire.
8 De pace & guerra.
9 De incendiarijs
10 De homicidio
11 De remedijs q̃ irã p̃priam.
12 De remedijs q̃ irã alienã.
xiiij. d. ista sũt capitula.
Ca.1. De letitia spirituali.

De hijs q̃ reddunt accidiã detestabilẽ. 2.
De eius supplicia probantibus 3
De malis q̃ accidia facit 4
Qr accidia replet hominem malis penis 5
Qr aufert homini o bona & ipsum xp̃m. 6
De stultitijs otiosorum 7
De periculo dilationis ad agendum 8
De hijs q̃ faciunt quã sit periculosa dilatio differre 9
Qr dilatio a uisita est multa est periculosa. 10
Qr dilatio confessio est periculosa pp multa 11
Qr fatuum est differre confessionem usque ad mortem 12
De remedijs contra accidiam. 13
xv. d. ista sũt cap̃.
Ca.1. De bonis q̃ facit fortitudo & quomodo diuidatur.
2 Quibus rebus fortitudo inuenitur.
3 Qr fiducia confert solatia q̃ mortem.
4 De securitate bonorum & malis & timore in malo
5 Quibus rebus patientia q̃mendatur & quid sit.
6 De alijs q̃mendationibus patientie
7 Qr tribulationes patienter ferende sunt pp plurima.
8 De hijs q̃ ualet ad mala portanda
9 Qr tribulatio facile portari potest ex meditatione plurium
10 De utilitatibus tribulationum
11 De utilitate consuetudinum
12 De uirtute perseuerantie
13 De q̃mendatione eius perfectione
xvi. d. ista sũt cap̃.
Ca.1. De iustitia & eius q̃mendatione per exempla
2 Qr iustitia q̃mendatur a sacra scriptura pp multa.
3 De obedientia quã multa q̃mendatur
4 De officijs obedientie.
5 De gradibus obedientie.
6 De misericordia & dignitatibus eius ad ipsam.
7 De exemplis ad eam motiuis.
8 De alijs misericordie q̃mendationibus
9 Qr misericordia pp plura feminis congruit
10 De alijs motiuis ad misericordiam.
11 De possessionibus tenendis ad faciendam misericordiam dz.
12 Qr pro crudeli sunt pauperes pp misericordiam.
13 De elemosina cui sit danda & quo
14. De q̃mendatione hospitalitatis

14. De alijs operibus misericordie similibus
xvii. d. ista sunt capitula.
Ca.1. De peccato lingue in generali
2 De peccato blasphemie. 3 De murmure
4 De diuisione murmuris.
5 De remedijs q̃ murmur.
6 De peccato detractionis
7 De speciebus detractoris & pena eius.
8 De peccato adulationis
9 De remedijs q̃ adulatorem.
10 De seminantibus discordias & bilinguibus.
11 De uerbis otiosis & peccatis uerbalibus.
Expliciunt capitula singularum.

Incipit tabula distinctionum per alphabetum
Amare debet quis proximum. sic iam unum in
unum amat alter in mebris. Cum unum membrum alteri non
inuidat. Cum unum membrum alteri officium non usurpat. Cum unum ab alteri uideatur non fumat
Cum dignius membrum minus nobile non contempnat
Cum alteri gaudenti congaudeat. Et dole[n]ti condoleat. Et unum quod fit alteri sibi reputat. Et quod unum alteri suum officium illi prius
cedit committat. Et quod unum pro alteri uulnerari se faciat. d. e. c. 23.
Amor proximi debet esse fidelis ut nulla sit ibi
dolositas. Debet esse utilis ut nulla sit ibi carnalitas. Debet esse liberalis ut nulla sit ibi
cupiditas. Et debet esse cordialis ut nulla
sit ibi tepiditas. d. e. c. 24.
Amor est uirtutis unificatiue & immutatiue. Et unitiue. d. e. c. 29.
Amor uel bonum sit siue malum casualis habet effectibus. d. e. c. 26.
Amare debet homo patres. Quia mouet natura ad uenerationem. Et mouet exemplum. d. e. c. 27.
Amare debet se coniuges. Quia placet deo coniugium. Quia uxor uiro data est in auxilium. Et quia ipsa curat uiri hospitium. d. e. c. 28.
Amore debet dominum suum. Et sui domini dominum p[ro]fecta. d. e. c. 29.

Amare se debet amici. quia amicitia est communicatio humana quedam cum beniuolentia & communi confessio. d. e. c. 31
Amicitia. Duo debet habere excepte bonorum. Et alia duo excepte malorum. d. e. c. 31.
Amicitia ut sit uera exigunt plura. scilicet exceptio animorum. Celatio secretorum. Et caritas cuius rerum. Et certa alia. d. e. c. 32.
Amicitia quedam probat esse uanam & quedam malam. d. e. c. 33.
Amare debet inimicos. scilicet unum quod cogitent excepte in iniuria inferenda. Si alterum excepte in iniuria sustinenda. Et alterum excepte de conatu. d. e. c. 34.
Amor proprium hominem ciuem efficit babilonis. d. e. c. 31.
Amor mundi est quasi carcer. Et quod homines dei aduersarium faciat. Caritatem in homine extinguat. d. e. c. 35.
Adulatium est genus peccati. Quia nimis facientis genus. Quia legi nostre inimicum. Et quod periculosum est nocuum. d. g. c. 12
Audire tractare & colloquium mentium sunt ualde nociua. Quia cordis illaqueatiua. Hic gladia tua. Et ideo comparantur rei comparant igni. Et comparantur gladio acuto. d. g. c. 19
Audire cantionum & turpia colloquia mentium a homini mentem iniciat ad luxuriam. Sic auctoritas damnat. Et affirmat. Et ideo uera probat. d. g. c. 20. · gratia
Auaritia est paupertati. Quia detestabilem scripture testimonia. Sunt talibus maledicta. Et nec conditione documenta. d. 12. c. 1.
Auaritiam detestabilem. Sacra scriptura. Cum concordat ipsa natura. d. 12. c. 2.
Auaritia est infirmitas incurabilis. Quia diuturna. Quia continua. Quia nimis acerba. Et quia ministri uel rei exempla. d. 12. c. 3. hec
Auaritia facit mala. Quia oculum mentis excecat. Quia in anima febrem causat. Quia efficit maniacos. Quia sanum hominem in lunaticum mutat. Quia homines adeo iudicat. Et homines ydolatre assimilat. d. 12. c. 4.
Auaritia nullis diuitijs satiatur. Cuius ratio quia est anime humane immensa capacitas. Secunda est rerum mundanarum uacuitas. Tertia est cupiditatis ignitas. d. 12. c. 4.
Auaritia aduocatorum est mala quia debent aduo

cari attende. Quare xpc nos redemit
Quam uile officium aduocationis exstitit. Et quam
in decem uendere que gratis accepit. d. 12. c. 12.

Auaritia habet ista remedia. Primum est si sepe
mortis amaritudinem percepit. Secundum est si et paupertatis
sepe animo reuoluat. Tertium est meditatio iudicii quod
homo auarus attenderet. d. 12. c. 14.

Accidia est spiritualis letitia opposita quod reddit
detestandam. Et uana esse. Et hoc scriptura nec
desiciut plurima, scilicet qui intimum docet esse
detestandum. Nos esse certum sicut bonos firmum
enim medium eius intimum. d. 1e. c. 2.

Accidiam probat esse detestandam non solum materiam
esse sed et mediorum. d. 1e. c. 3.

Accidia est detestanda quia homini ualde nociua.
Quia replet homines malis culpe et pene. Et
dum priuat bonis gratie. d. 1e. c. 4.

Accidia infert homini mala pene scilicet paupertatem
utilitatem. Et penalitatem. d. 1e. c. 4.

Accidia aufert homini omne bonum. Dum aufert
homini tempus ad omnem conuersationem. Mouet scriptura.
Mouet naturalium rerum esse. Et mouet opus quod
a natura. Tempus enim habet breuitatem. Et
habet uelocitatem. Et habet irreuocabilitatem. Et
habet pretiositatem. d. 1e. c. 6.

Accidia habet ista remedia. Primum est diuisitas operum.
Secundum est futurorum consideratio tormentorum. Tertium est eternorum
consideratio premiorum. d. 1e. c. 13.

Adulatio est detestanda si attendamus. Quid sacra
pagina dicat. Quid doctrina sanctorum doceat. Et si
quis attendat quod hominibus noceat. d. 14. c. 9.

Adulatio habet ista remedia. Primum est ut se plenius
homo iudicat. Secundum est ut mentem medicine cruciat. Tertium
est ut adulatori faciem abscondat. d. 14. c. 9.

Amari uis a deo. istis indiges. ut sapientia splendeas.
ut mundicia floreas. ut mitis existas.
ut liberalis appareas. d. e. c. 9.

Amandi deum talis est modus. ut diligatur toto
corde. tota anima. tota mente. tota uirtute. d. e. c. x.

Amat deum toto corde qui diligit sapienter. Tota
anima. diligit dulciter. Tota mente fortiter perseuerat.
Et alii modi ponuntur ibidem. d. e. c. x.

Amoris diuini .i. scilicet diem amantis ista sunt signa. De
deo sepe cogitare. Ecclesias sepius uisitare. Et de
deo sepe sermocinari. ibidem. d. e. c. xi.

Amor dei debet esse purus sine omni mixtione. Debet
esse sapiens in affectione. Debet esse uerus
sine simulatione. d. e. c. 12.

Amor diuinus similis est caritatis quibus rebus assimilatur ua-
leat. Quia rote solari. Quia igni calenti. Quia
bitumini. Et quia ueste nuptiali. d. e. c. 13.

Amor siue caritas est similis igni. Quia triplex
innata aerea. Et in terra luminea. d. e. c. 1e.

Amandi est premium. Et uidendum quis sit amandi
modus. Et que sit species amoris istius. d. e. c. 14.

Amoris preceptum. Est laboriosum. Est intimum. Est
non leuissimum. Est breuissimum. Et est omnium
contentiuum. d. e. c. 14.

Amoris proprii ista sunt causa prodigia ad homines
maxime custodias. Angelorum custodia uisitanter
Eorum intima unitas. Diuine subiectionis dignitas.
Cum capite membri et consortas. Et multiplex fuit
amoris utilitas. d. e. c. 19.

Amoris ad proximum emolumenta sunt ista scilicet uictorie
assecutio in pugnando. Bonorum communitas tuenda.
Postulatorum obtentio rogando. d. e. c. 18.

Amari cupis a proximo. Sit tibi in uerbo dulcedo.
In opere mansuetudo. Fidei conseruatio. Benefi-
ciorum collatio. d. e. c. 19.

Amandus est proximus eo in quo amauit nos christus
scilicet amore gratuito. Amore recto. Et amore
discreto. d. e. c. 20.

Amauit enim nos christus amore uehementi. Amore
utili. Et amore perseuerante. d. e. c. 21.

Amandus est proximus eo modo quo quis amari debet secundum
os facie. Quia eum ad celum bonos ad quos secundum amat. Si
eum ad salutem proprie diligat. Et si alteri non fa-
ciat quod sibi non optat. d. e. c. 22.

Amor diuinus siue caritas est similis nubi. Quia
nubes est mediis generata. Est in figura rotunda
Et est in sursum motiua. d. e. c. 14.

Amor diuinus siue caritas similis est uesti nup-
tiali propter pretiositatem. Et propter altissimam po-
testatem. d. e. c. 16.

Blasphemia est grauis peccatum quod probatur. Quia
in maxima pena punitur. Quia blasphemia peior
est omnibus peccatis. Et quia hoc peccatum maximum

est quia uitat. d. 14. c. 2.

Bilinguium peccatum. Est nociuum mundo. Est o-
diosum deo. Et multi nocet ipso filio. d. 4e. c. x.

Caritatem esse cetris uirtutibus digniorem et
auctoritas clamat. Et ratio probat. Maior est
igitur. Quia potentior. Quia fructuosior. Quia nobi-
lior. Et quia durabilior. d. e. c. 1.

Caritatem uis nosse. attende. Quid bonis homini-
bus ferat. Quid ad ea moueat. Quibus rebus assimila-
ri ualeat. Quibus cogitata esse debeat. d. e. c. 2.

Caritas est omnium uirtutum inchoatiua. Est bo-
norum omnium promotiua. Est rerum amabilium e-
rectiua. Est amorum defectiuum fortiua. Est sum-
me dulcedinis gustatiua. Est celestis ad
se uisus attractiua. Et in mori nititur. d. e. c. 2.

Caritas expugnat ab anima. Omnem luxuriam. Omnem
auaritiam. Et omnem superbiam. d. e. c. 3.

Caritas dominum amat. ad eius amorem eterna
tua te uitas scilicet diuina scriptura. Propria natura. Gratia dei
ecclesia. Et omnis creatura. d. e. c. e.

Caritas dominum amat. ad quod amandum ista sunt
incitatiua si consideras. Quis est ille qui te amat.
Quantum te amat. Quando te amat. Et ad
quid te amat. d. e. c. 9.

Caritate uiue hic. diuina cogita benefitia. Et
propter superiorem abstinentie caput. Secundo fulgore in-
fulgentie intellectualis. Tertio decore mundicie cor-
poralis. Quarto uigore se turpibus. d. e. c. 6.

Caritati sunt dilectorum diuine more similis de-
speranda. d. e. c. 1.

Caritatis fructus. Alii sunt in uia. Alii non
aperti sunt ibi. fructus. d. e. c. 8.

Caritatis fructus in patria sunt uii scilicet lon-
gitudo uite. latitudo letitie. Altitudo
potestatis. Et pulcritudo sapientie. d. e. c. 8.

Caritas assimilatur rote solari. Quia sol
omnibus luminaribus mundi maior est quantitate
dignitate et claritate et in motu
regularitate. d. e. c. 13.

Caritas assimilatur soli. Quia sol moderator est
celi. Quia uirtutis moderatrice renouatrice nu-
tritiue uiuifice fortificatiue. d. e. c. 13.

Caritas est similis igni. Et uariat secundum eius species
igitur. Quia in quibusdam est sicut in terra. In quibusdam ut in
aerea. In quibusdam ut in terra lucida. d. e. c. 1e.

Caritas est similis nubi et bitumini. Quia generata
Quia rotunda. Quia sursum mota. Quia ex
aquis generata. d. e. c. 14.

Caritas est similis uesti nuptiali que est pretiosa.
Est multum a christo empta. Et a christo predicata.
Est conferens bona superna. d. e. c. 16.

Caritatis ordo est multiplex. d. e. c. 34.

Caritas quomodo possit augeri uel minui. d. e. c. 36.

Caritati opposita. Amor mei. Amor mundi.
Odium. et inuidia proximi. d. e. c. 37. et c. 38. et c. 39.

Caritati est contrarium odium. Tum quia est deo et sanctis omnibus
odiosum. tum quia est omni bono opposita, tum quia
ualde est aucta elongatum. tum quia est natura humane
d. e. c. 39.

Castitas triplex scilicet uirginalis. uidualis
et coniugalis. d. 8. c. 1.

Castitas uirginalis ut habetur in eodem capitulo.
facit hec bona. Scilicet ei est aureolam dari. Et
est sanctis parem in uia similem facit. Et est
spiritualem pulcritudinem inchoare. d. 8. c. 1.

Castitatem uidualem. Et commendat scriptura.
Et commendat exempla. d. 8. c. 3.

Clementia est uirtus nobilissima. Sic auctoritas
clamat. ratio probat. Et affirmat. d. 13. c. 1.

Clementia est appetenda. docet scriptura. docet
ratio. suadent argumenta. Et monet exemplum. d.
13. c. 2.

Desperatio est peccatum in spiritum sanctum quod remittitur scilicet et
cayn punitur a iudici. d. 3. c. 19.

Desperationis hec sunt cause scilicet criminum magnitudo
in quibus animum accusat. Casuum occasio multiplicitas
quibus sepe debellat. Temptationum fortitudo que
bonum animum adimit et opprimit. Et cibo animi latitu-
do quam merentes dedicat. d. 3. c. 19.

Desperatio habet ista remedia. Magnitudinem diui-
ne clementie. Consideratio passionis domini et
uirtus prime. d. 3. c. 20.

Diffidentia de deo siue confidentia de se certo quod
ideo est. Et spei contraria. Qui confidat quod desperat.

Cuiusdam proprie. Cum de iniuria. d. 3. c. 22.

Diffidere deus a fide diuina. Ab eo summa beniuolentia desperare. Et tunc labuntur se fidantes ... uitas ad caducorum egestate. d. 3. c. 21.

Diffidentia que est a fide et spe separata est ... crudeli ... se spirite. De fraudulentia ... predam ... et maledictiones diuina incurrit. d. 3. c. 21.

Dilatio conuersionis ad deum est ualde periculosa. Et sunt due species dilationis. Quarum una est dilatio conuersionis. Alia uero est dilatio confessionis. Prima duo impediunt. s. Abundantia leticie et longe uite promissio falsa. d. 12. c. 9.

Dilatam conuersionem ista reddunt difficilem. Primo quia non conuenienter tenetur se lauare ... d. 12. c. 9.

Dilatio sui conuersio irridetur fatua in multis causis. Tum propter temporis breuitatem que non longitudinem. Tum propter certe expectationis nobilitatem. Tum propter impedimentorum multiplicitatem. Tum propter ipsorum mutabilitatem. d. 12. c. x.

Dilatio confessionis est dampnosa. Unde tales peccatum suum abscondere uolunt. Dum confiteri differunt multa obliuioni tradunt. Dum rebus suis omnibus se diligunt. Et dubia que confessione preueniunt omnia ponunt. d. 12. c. 11.

Dilatio conuersionis usque ad mortem est ualde fatua. Quia omnis talis medicina tempore ... requirit. Quia talis sepe ... linguam ... Quia languor fortissimus cordis ... cum metu recognitione ... d. 12. c. 12.

De detractore de testibus reddens sic sepe ... Quia rebus ... detractores assilat. Quia gladio accipit. Et sepe ... d. 11. c. 6.

Detractoris plures sunt species. Quia est malum de alio dicere. Quia audita mala cum augmento referre. Quia uero libenter detractorem audire ... d. 11. c. 1.

Error manicheorum ponentium duo principia fide et ratione destruitur. d. 2. c. 14.

Error manicheorum de carnibus et aliis quibus ... non edendis destruitur. d. 2. c. 16.

Error manicheorum qui dicunt legem moysi esse malam destruitur. d. 2. c. 11.

Error manicheorum qui dicunt christum non ueram carnem sumpsisse destruitur. d. 2. c. 19.

Error eorum qui dampnant iohannem baptistam destruitur. d. 2. c. 19.

Eruditiones ualde sunt utiles. Quia sunt ... Dum ... uiatori ... purgatiue. Et sunt de reconciliatiue. d. 11. c. xi.

Fides est uera ad salutem ... que sunt illi que debent cogitare. d. 2. c. 1.

Fides quibus fit in anima. d. 2. c. 3.

Fides omnem ... assilat ... et tanto magis ... de similitudine sua inuenit. d. 2. c. 2.

Fides intellectum sublimat ut ueritatem articulorum ... capiat. d. 2. c. 4.

Fides quid sit. c. 1. d. 2.

Fide concluditur ... articulorum certitudo uite rectitudo. Et certum premium magnitudo. d. 2. c. 1.

Fides uera est tantum una. d. 2. c. 4.

Fides sana probatur esse una ... multis auctoritatibus. 2. c. 9.

Fides sana probatur per hoc esse una quia sentit de deo omnia laude digna. d. 2. c. 12.

Fides sentire de deo digna sicut ... esse probatur. d. 2. c. 13.

Fides probat deum omnia scire contra philosophos negantes deum esse prescium futurorum. d. 2. c. 12.

Fides destruit errorem manicheorum ponentium duo principia. d. 2. c. 14.

Fide habemus ... principium a quo sumus ut ei gratias referamus. Et medium per quod sumus ne ut simus inutiles ... quam ... accepimus ut eam ut decet est honoremus. Et finem ultimum ad quem sumus ne sine gubernaculo nauigemus.

Fidei cognitio enigmatica fuit necessaria ad cognoscendum deum in uia. Quia talis modus cognoscendi fuit decentissimus. Fuit gloriosissimus. Fuit utilissimus. Fuit omni laude dignissimus.

fuit aliorum mortuorum supplicium. d. 2. c. 6.

Fidem esse solam esse ueram probat miracula quorum quedam sunt facta in mundi initio. Quedam in medio. Quedam in ultimo. Quedam in celo sydereo. Quedam in igneo. Quedam in aereo. Quedam in celo aqueo. Quedam in terreo. Et quedam in inferno. d. 2. c. 9.

Fides probatur esse uera per testimonia omnium ... Et per testimonium diuinum ... Et multorum supernorum. Et opum ... Et hominum perfectorum. ... philosophorum. d. 2. c. x.

Fides probat errorem manicheorum esse falsum dicentium non debere comedi carnes ... nec caseum. d. 2. c. 16.

Fides destruit errorem manicheorum dicentium legem moysi ... esse ... bonam et auctoritas docet. Et ideo persuadet. d. 2. c. 11.

Fides probat christum ueram habuisse humanam naturam contra manicheorum sententiam. Et hoc auctoritate ... Et ... rationibus debellat. d. 2. c. 19.

Fides probat errorem manicheorum esse falsum dampnantium iohannem baptistam. Cui ... Et auctoritas clamat. Et rationes probant. d. 2. c. 19.

Fides probat errorem illorum falsum esse qui dicunt animam perire cum corpore. Cui ... Et auctoritas clamat. Et ideo probatur ... d. 2. c. 20. Ponit autem ideo ... Et ... Et ... uniuersi. Et ... ipsius anime.

Fides probat resurrectionem corporum esse futuram. Et hoc auctoritate ... Et ... efficacitate. d. 2. c. 21. Et ponit esse quorum ... esse ... sentire.

Fides dampnat errorem illorum qui dicunt penas ... finiendas. Et hoc facit auctoritatibus ... notis. d. 2. c. 24.

Fides ... requirit ... magis ... ut ... dampnat ... plene ... confidat ... credat ... non exaudiat ... obtinetur. d. 2. c. 24.

Fructus ... perpetua sanitas ... firma societas. d. 3. c. 12.

Fortitudo in sanctis ... accipit pro fortitudine corporum. ... pro fortitudine mentis. Et hanc ultimam fortitudinem facit sepe ... Dum tam sollicite ad eam ... Dum sic fortis ab hoste superari non ualeat. Dum ... in quo sunt ualde ... Dum sic ... de hoste triumphat. Dum omnia bona ... custodit. d. 14. c. 1.

Fortitudinis species est fiducia sui securitas que facit hominem constantem contra omnia mala ... d. 14. c. 3.

Fiducia sui securitas timorem expellit ab anima. Ideo securitate ualet ... Contempte humane sublimitatis ... dilectio ... d. 14. c. 2.

Gaudium ... est semper continuum. Est ... purissimum. Est ... saluberrimum. Est dignitate altissimum. d. 1. c. 9.

Gaudium spirituale ... in anima fit causatum ex ... Conscientie puritate. Voluntatis perfecta libertate. Et cordis ... tranquillitate. d. 1. c. 9.

Gaudium uero mundanum est ... puritate ... impuritate ... uile ... uanum ... d. 3. c. 19.

Gaudium beatorum ... ab ... loci amenitate. A ... societate. A honoris ... dignitate. A ... tenebrositate ab inferni horribilitate. d. 3. c. 13.

Gaudium beatorum ... loci amenitate ... speciositate ... purius. d. 3. c. 12.

Gaudium beatorum ... societate ... Ex eorum ... Ex eorum ... Et ex eorum ... d. 3. c. 14.

Gaudium sanctorum ex corporis glorificatione ... Ex corporis claritate que sol more fulgebit. Agilitate qua ... spatium ... Subtilitate qua omnia penetrabit. Impassibilitate qua ... non poterit. d. 2. c. 16.

Gaudium ... in inferno ... De ... crudelium tormentorum. Et ...

Forti ... require d. 24. c. 2.

Cum ... esse

que ... ex rebus ... esse ...

nitate tortor. Et ex clusive presenti omnium prope
dulcitate. 3. c. 14.
Gaudium sanctis ex mundo procedens est. Quia sunt
ab eius exilio liberati. Ab eius naufragio erepti. Et
quia asperitas sibi sublimatur. d. 3. c. 14.
Gaudium bonorum est gaudium sempiternum. quod mundanum gau
dium perpetuitate superat. Superat quod humanum gaudium
varietate. Est impermixtum quod gaudium humanum spiri
tualitate. Est intime pacificum quod mundanum gau
dium amaritudine. Est perpetuum et eternum quod humanum
gaudium brevitate. d. 3. c. 19.
Gratia duplex s. una preveniens que bonum velimus. Et
alia subsequens ne frustra velimus. d. 5. c. 5.
Gratia hos habet effectus calidos effectibus similes. Quia
castitatis alienat et conciliat. Sed fruc
tum multiplicat. Cordium luctum mollificat.
Cordium lassatorum reficit. Temporalium rerum spo
liatam. Ad amicitiam cordium dissolutam. Ter
minorum omnium prestat. Et nudorum cordium maci
tam hominis in celum elevatam. d. 1. c. 2.
Gratia sibi accipi oportet. 6. Quia. Quia gratia devo
tionis est adductiva. Si accipi devotionis est factiva.
Gratia bonorum conservativa. Si accipi bonorum est de
structiva. d. 5. c. 8.
Gratia multos habet effectus. s. animam recreare. refir
mare. vitam ei dare. Deo similem facere. Deo in
te in operatione stabilire. d. 5. c. 9.
Gaudium spiritualiter descendens est semper gratia. Na
purissimum bonum salubrium. Dignitatissimum
delectare prima. c. 9.
Gaudium spirituale si causa fuit omne excedens
sese puritas. Voluntatis perfecta libertas.
Et cordis vera tranquillitas. d. 1. c. 9.
Gaudium mundanum et mortale quam
cum spirituali perpetuum. vile minimo. qua
numquam firmum. d. 3. c. 12.
Gula est detestabile vitium. Quia est in
finitum. Et numquam est minus. Est semper in abun
dantia. Et semper reddit os fetidum. d. 5. c. 1.
Gula est detestabile. Multas eterni
probat. Et affirmat. Vanitatis actibus
deficiens. Vitam diligens destruat. Dei ali

mentum elongat. Qui deum non laudat. d. 1. c. 2.
Gula detestabile reddit multa mala.
Que sunt. Quia malorum omnium causa fuit. Quia pre
archam nobilissimam dimittant. Quia loth
in sodomam sumpsit non potest ebrietas
superavit. Et talia multa in scripturis. d. 1. c. 3.
Gula item detestabile reddit. Quia per
famem incendit. Quia nam plurimum ledit. Quia
multas affligentes inducunt. d. 1. c. 2.
Gula habet ista remedia. Quia scriptum est
lex occupationes moderatam. Et effugere vic
tum et ieiunia ad gulam. d. 1. c. 4.
Guerra est valde mala. Quia pena gratiam. Et
quia humane vite destructiva. d. 13. c. 8.
Humilitas est virtus magne sublimis necessitas. Si
cut auctores clamant. Et rationes probant.
Et exempla confirmant. d. 9. c. 1.
Humilitas est divine sapientie speculum. Sicut aucto
ritates et probat. [illegible] d. 9. c. 1.
Humilitas est virtus in edificia templi multa
diligentia animas sicut probat auctor. [illegible]. Et
esse efficacitatem. d. 9. c. 1.
Humilitas est virtus necessaria. Eo quod sine ipsa nullus
ad celum [illegible] procurati propria. [illegible]
nalis expositum. Et gratia divina indiget. d. 9. c. 2.
Humilitas est [illegible] in [illegible]
et collata. Et ad gloriam penetrat. d. 9. c. 2.
Humilitas generat [illegible]. [illegible]
Et per se [illegible]. d. 9. c. 3.
Humilitas [illegible]. s.
[illegible]. [illegible]
[illegible]. Et [illegible]. d. 9. c. 4.
Humilis [illegible]
[illegible]. Et [illegible]
Humilis [illegible]. [illegible]
[illegible]
[illegible]
Humilitas [illegible] s. [illegible]
[illegible]. [illegible]
[illegible] officium. [illegible] se
[illegible]. Et [illegible]
Humilitatem est [illegible]

[6]
in eo puniat. Peccati in omnibus adversatur. presto. Dya
silatur pro hoc iocundissima gratuitatur. Et quia gratia
nimia pena punitur. d. 13. c. 8.
Invidia est fugiens caritatem. Est quodammodo odiendum quod
peccatum. quod in spiritum sanctum existit. Caritati
dominium ex opposito respicit. Culpabilis peccati
cordia ferit. Et dyabolo similem facit. d. 8. c. 20.
Invidia item detestabilis esse probatur. Quia sic
hominem acriter instigat. quod etiam se occidat. Quia
homines infelicissimum facit. Quia homines velut iudas
et domini sui ad desperationem subicit. d. 8. c. 21.
Invidia item detestabilem reddit. Quia sicut
bonum oportet. Quia a possessore suo omne bonum tollit.
Et quia homines dyabolo socium efficit. d. 8. c. 22.
Invidia duas species habet. s. una gaudium de
prava malo. alia dolendo de prospere bono. d. 8. c. 23.
Invidia habet ista remedia. s. Omne bonum amare.
illa semper rumina [illegible] ad amorem pre
incitare. Illa considerare quod ad excellentiam pro
bam mutare. d. 8. c. 24.
Incestus est consanguinitatis. Quia peccatum est lege divina
prohibitum. gravius pena punitum. Et bestiis assi
milatum. d. 9. c. 12.
Irreverentia ex super nascitur vitium. causa debe
ab irreverentia dei. Ab irreverentia angeli et auxili
sancti et matrice matris dei. Ab irreverentia auctoris
prelati. d. 10. c. 29.
Ipocrisis vitium. Ex super habet omnium esse. Ipocrita
bonum eorum facit. Ipocrisis specie boni fore. quod est detesta
bilis. sola intentio mala sit. Ipocrita specie boni in te
tegit. propter quod tamen viventes non gerit verum. Si in
tuitu testas [illegible] Auctoris. Et [illegible]. d. 10. c. 30.
Ipocrisis rebus huiusmodi assimilatur. s. olle fervendi. Et
tunc homo silenti. Aranee [illegible] tela lucens. d. 10. c. 30.
Ira destruttivae est gratia eius detestanda. Quia bonum
omnium destructiva. Sed ipsa ablativa. anime excitativa.
Nam ira divinum hospitium turbat. Divina
signa dissipat. Quia divina ipsa puniet pen
sante. Et multam diya spiritualiter. d. 13. c. 2.
Ira multum nocet suo subiecto. Quia per proprio. Quia
in eorum amore excitat. Quia igni ex ar
dens universa que tangit. Quia est sicut spinetum quod

tangentem se ledit. d. 13. c. 8.
Iracundus homo. Est velut ignea domus que cito
ab igne succenditur. Est velut demoniacus quia
is in quo demonio figatur. Est quasi lectus qui suc
cessit. Est tamen multum similium. d. 13. c. 4.
Iracundus est ebrietate multas pleni. Quia in
vulneribus alienis sanitatem vulnerare sui querit.
Quia cum suo proximo unitatem exigit. Quia
fonte est nocivum. ad mare hoc [illegible]
fugitis et destruit. a. c. d. 13. c. 6.

Ira alia bona. alia mala. Bona quia que nascitur
et culpe. Mala quia que nascitur ipsi nature. Ira
potest dividi. In occultam. Et manifestam. Ma
nifesta. Vindicta prorumpit in ultimam. Et quia
in se. d. 13. c. 1.
In eccedionarium? potentium est valde malum. Quia
multa mala hominibus adductivum. Quia valde
peccato est nocivum. Et quia magne pene est
instructivum. d. 13. c. 9.
Ira propria habet ista remedia. s. si diviti pas
sione attendit. Si homo iuste silet. Si di
ligens reparatorem divina et veniete cogitat. d. 13. c. 11.
Ira aliena habet ista remedia. s. dulce respo
sum. Quia silentium. Beneficium vel collatum. d. 13. c. 12.
Iustitia generalis anima a sancta. d. 16. c. 1.
Iustitia generans. Exempli rectitudinis
causa. Et per rectitudinis actorum. Et operatio
ne bonorum. d. 10. c. 1.
Iustitia quadrupliciter accepta. Quia est ut plurimum
de gratia hominibus necessaria. Cuius officium est ma
lo pene et tenere homines celestes. d. 16. c. 2.
Lux est spiritus super illuminabilia suscipit i ac
inventum. d. 2. c. 20.
Lux divina que illuminat animam. d. 2. c. 20.
Lux irradians sic animam requiritur dispositio
ex parte anime. d. 2. c. 3.
Lucis emanatio spiritualis habet recipere angelum
unum in [illegible] ad luce appetitiones
alios in irradiatione emanationum aggregatae.
in perfectitudinis possessione. d. 2. c. 2.
Lucifer iram gerit. et mala s. superbias in

beneficium

in mente. Pudor. inficit pena in corde et
dolore et fetore in ope et in fama in ore. d. 9. c. 9.

Luxuria displicet deo. Placet dyabolo. Nocet pro
ximo. Nocet et proximo. d. 9. c. 9.

Luxuria nocet sibi proximo. Primo ducendo ad insti
gationem et mortem. Secundo reddendo animam ...
Tertio impediendo humanam salutem. d. 9. c. x.

Luxuria generaliter accepta. Extendit se ad luxuriam
vestium et lectorum. Ad suavitatem et multiplicationem
unguentorum. Et ad suavitatem balneorum. d. 9. c. xi.

Luxuria habet plures species. Et prima est divinum solutorum
quod simplex fornicatio dicitur. Secunda est coniugatorum
quod adulterium appellatur. Tertia est ...
... vocatur. Quarta est virginum quod stuprum esse dicitur.
Et quinta est ... quod peccatum contra naturam vocatur
... d. 9. c. xi.

Luxuria ultra sui iniquitatem. Notatur. Excessus
totum generaliter. Mala ... vetula
Malum est multa a ... Aspectus fatu
us mulierum. d. 9. c. 12.

Luxuria inflammat ventum mulierum. Lingua ...
est fumus nocivus. Lingua est lingue ... pertinet sibi
... mala malorum plurium adventus. d. 9. c. 14.

Luxuria valde vitatur. Aspectus mulierum die ...
... Auctas ... stabilitas. Et est
efficacitatis. d. 9. c. 18.

Luxuria habet sua remedia. Habet et suorum extingui
sic extinguitur ignis. Quod extinguitur vel per
aquam infusionem vel per lignorum ab igne subtrac
tionem. d. 9. c. 21.

Letitia est duplex. Prima mundialis quae est vana. Secunda spiritualis
quae est bona. Tertia eternalis quae est optima. d. 18. c. 1.

Lingue peccatum est maius de quo primo dicemus
... Secundo in specie. d. 18. c. 1.

Lingua est ordinata ad deum orandum. Ad deum lau
dandum. Ad cor domini manducandum. Ad verbum
domini predicandum. d. 18. c. 1.

Lingua est perfecte custodienda. Lingua dei ... sic
homines ... Lingua est organum quod ...
Lingua ad nobilem officium ordinata ... Lingua
custodia ... animam a malo ... d. 18. c. 1.

Lingua mala nocet illi cui loquitur. Et nocet
illi de quo loquitur. d. 18. c. 1.

Memoria iuvatur ex multis. Et est unum exple
xionis siccitas. Aliud est ... esse u
num tamen exercitat. Et est ... si iam lecta
sepius rumiat. d. 4. c. 9.

Matrimonium plus est bonum. Divina septe
... Et scriptura est. d. 9. c. 2.

Matrimonium ut digne congregatur debet
habere intentionem in deum dirigere. Debet uxorem
... accipere. Debet eadem ... perpetua
... Et quam ... sollicite attendere. d. 9. c. 4.

Matrimonium ... est licitum et est contra
excusatum. Quod non fit ... suo ...
alii ... Quod fit ... dispu...
Quod fit ... fit ... quia
... d. 9. c. 5.

Mortis memoria valet ad multa. Ad
... Ad ... mundum.
Et ad ... seipsum. d. 9. c. 8.

Mercatores fraudes innumeras ... Dum
omnia vendunt ... cum emunt ... vili
precio emunt. Dum multis mendaciis se in
volvunt. Dum ... se ... infiant.
Aut mensis diversis ... Aut male
... Aut ... maiorem
... Et ab ... retrahe
debent. Et ... magnitudo ... mag
... d. 12. c. 1.

Munera accipere ... mala ... officium ...
officium est hominis ... hominis ...
corrumpere. Hominis ... Hominis
malefactore ... d. 12. c. 12.

Munera tres sunt species. d. 12. c. 13.

Medici ... sunt officia quae ...
... est hostis ... Et ...
... Et ... Et ...
... Et equum ... Et ...
... naufragia ... d. 16. c. 6.

Munus ... ad ... motum ...
... est. d. 16. c. 6.

Musica multa ... est sic ... d. 16. c. ...

Musica ... Musica plurimum deo placet.

Musica multum dyabolo displicet. Et quia multum homini
prodest. d. 16. c. 8.

Musica est in semine figurata per psalmos. Musica se
minat vile lutum et recolligit aurum. Et se
minat vile vinum et recolligit balsamum.
Seminat eternum bonum et recolligit bonum
eternum. d. 16. c. 9.

Musica multa iuvat scilicet. Res conformitates prin
cipis unitatis humana. Naturitas. Et spiritualis
fraternitas. d. 16. c. x.

Musice opera quaedam sunt corporalia. Quaedam spiritualia
et spiritualia vero sunt Corporis copassio. Iniu
riae dimissio. Peccantium correctio. Ig
norantium instructio. d. 16. c. xi.

Musica movet ad compatiendum proximo. Et primum
movetur ex doloris acerbitate. Secundum amoris in
tensitate. Tertium ingenitae pravitatis. d. 16. c. xi.

Musica habet opera corporalia quae in gestio ...
... tangunt. ... d. 16. c. 12.

Musica movet ad elemosinam faciendam. Est autem
triplex elemosina. Quaedam bona. Quaedam magis
bona. Quaedam optima. d. 16. c. 12.

Musica facit elemosinam. Ad quam inducit Sacra scrip
tura. Divina promissa. Et scriptura est. d. 16. c. 12.

Musica movet ad elemosinam dandam scilicet indigenti
et pauperi in tempore tamen necessitatis. Et dandam
cuilibet indigenti. d. 16. c. 13.

Musica facit elemosinam primo plena voluntate. Secundo
cum multa hilaritate. Tertio cum sermonis benignita
te. Quarto non cum facilitate. d. 16. c. 13.

Musica movet ad hospitalitatem. Haec hos
pitalitas primo addit gratiam ... Secundo
temporalia bona multiplicat. Tertio ipsa bona conser
vat. d. 16. c. 12.

Nota quod peregrini sunt suscipiendi. Frequenter
Reverenter ylariter. Quibus ... abundanter. Quaedam est diligenter. Et sunt de
fendendi viriliter. d. 16. c. 12.

Musica movet ad alia misericordiae opera. Ad quae omnia
movet scriptura instigat natura. Et indu
cit ... d. 16. c. 14.

Murmuratio ... per actio ... aliquid esse
bonum per se tamen mala quia est a scriptura prohibita.
d. 18. c. 3.

Murmur invenitur multiplex scilicet murmur
Avaritie. Impatientie. Superbie. Bone gratie
et ponitur hic plures divisiones murmu
ris. d. 18. c. 2.

Murmur habet plura remedia scilicet Salvato
ris exclamatio. Officium divine gratie ful
... d. 18. c. 4.

Oculi sunt valde nocivi. Quia sunt Re
motissima corpori peccato. Remotissima
intuentes. Quasi membri certa digerentes. d. 18. c. 13.

Ebrietas homines stultum facit. Dum ... pa
... facit. Dum in infimo ... se ponit.
Dum ... ad ... se sine armis exponit.
Dum omnium sordium receptaculum facit. d. 18. c. 14. se

Obediens multa commendat scilicet Sacre scripture mo
ta ... Creature ... opera ... Christi
... est. d. 16. c. 3.

Obedie sunt multi effectus. Quia hominis subli
mativa. Dei glorificativa. Omnium que petierit
a deo ... d. 16. c. 2.

Obedie gradus sunt vii. scilicet Obedire libenter. Obe
dire ... Obedire velociter. Obedire vi
riliter. Obedire humiliter. Obedire ... d. 16. c. 4.

Peccatum est virtuti oppositum quia sicut virtus u
nit animam deo. sic peccatum dividit eam a deo.
... cum mundo. d. p. c. x.

Peccatum est tam vile ut dicatur ... non esse. Est
peccatum morti consimile. Et est causa mortis
in homine. d. p. c. xi.

Peccatum quod dicitur nichil esse cum gratia dicatur
corrumpere ... quod malum ... d. 1. c. 11.

Peccatum non solum est simile morti scilicet febri ydropi
si paralisi cecitati et surditati. d. p. c. 12.

Peccatorum ... sunt viles ut esse ... quod
... homines ... d. 1. c. 13.

Peccatum deo displicet dyabolo placet homini mul
tum nocet. d. p. c. 12.

Peccata sunt vii. sicut et sunt vii. virtutes se vir
tutibus opponentes. d. p. c. 14.

Principes debent esse humiles. Casti ...

Maria virgo est divine iracundie placativa.
est demonum directiva. Et est gratie donativa.
distinctione 3. capitulo 9.

Maria virgo assimilatur aurore. lune. et sola
ri sibi. distinctione 3. cap. 9.

nētes. Et debet eē clemētes. Ut sit p̄mū
q̄ sibi a. Eccl. q̄ lux. Et 3. 9 eā seruaṙ
pusillitate. e. c. 19. et 20.
Prudentia i scripturis multis modis accipit.
Et quo sit uirtus ostēdit. d. 4. c. 2.
Prudentia diuisa hēt officia. Quia ei' officiū
ē actus ceterarū uirtutū dirigere. Et ē nolle
aliū fallere et ab alio falli nō posse. Et ē eos
s̄m meritorū opinionē s; s̄m uirtutē eos esti
mare. Et ē terrena commissa nob. ad dei gl'iaz
dispensare. Et ē nō ang̃e leuit' i choare.
Et i choata nō an' pfectōez dserere. d. 4. c. 3.
Prudentia aūij. hēt ptes. s. intelligentiā. iudi
catiuā. memoratiuā. et inspectiuā. d. 4. c.
Prudentia alia hēt officia. s. Cautitatē di
ligere ne i uba multiplicia extendam
celiū re ne prudentie sue credit. Et totū
tpē opibz dare s; ut ad contēplādū pte i
pendit. Et insidias p̄nire ut hostē di
cat. d. 4. c. 4.
Prudentia p̄mo sēpē commendat. Et q; ipsi
p̄s aīe nobiliore pficiat. Et q; ipsā ceteo
rā pcedat. Et q; ad ipā magisteriū ce
terarū ptinedat. d. 4. c. 6.
Prudentia multa hēt motiua. s. diuina scrip
tura. ipa nāz. a bestiae. ex. d. 4. c. 1.
Prudentia commendat exemplis suis. Una
una ē media q̄ ē pfectou. Alia ista q̄
ē rea pfectiū. s. prudentia q̄ē futur. d. 4. c.
Prudentia commendatē ex māx i decēdo. Si ho
i se laudabilit' uiuat. Si auctē magisti
n ē. s; deo attribuat. Si lector doctine scrip
torē p̄miciat. Si sensu aucti sp doc
toz i scripta requirat. d. 4. c. x.
Prudentia multa hēt ētia. s. stultitia suū ig
rantia uitiosa. Carnis prudentia. d. 4. c. xi.
Prudentia carnis. tres hēt spēs. Una dī car
nea q̄ delitias carnis amat. Alia dī terrea
q̄ temporalia ggregat. Alia ē diabolica q̄ dig
nitates mūdanas desiderat. d. 4. c. 12.
Peccatum q̄ nāz ē ualde graue. p̄mo ex rē de
testatiōe. Et diuina. iudicatōe. Et effectu;

obsecutiōe. d. 9. c. 13.
Parentes carnales et spūales ee honorandos. Auctis. sat clamat. Et affirmat.
Et ro' nā pbat. d. x. c. 16.
Paupertatē pdicit. Quia ē sēpta. ipā nā.
Et uaria reī. ex. d. xi. c. 1.
Paupertatē commendat. Et autē. Et alitz
grandi ētiā. Et hoīuz. Et ex pfessionū
diuersitate. d. x. c. 2.
Paupertatē commendatur. Et dni. Et m̃ris
dei. Et cetui aplicā. Quia dns paup na
sci noluit. paup. i mūdo uixit. paup.
i morte fuit. In paupe ciuitate et ex
mēdicā gēte q̄ ex mat' paupcula
nat' fuit. In mūdo. ut paupes uenit.
Et paupes discipulos sibi elegit. d. xi. c. 3.
Paupertatē ē elegit. Quia ē res ualde
munda. Quia ē ut' eo pria. Et q; ē uirtus
p'ceteris rei cōtēpnatiua. Et q; ē uia leta
plurimū et secura. d. xi. c. e.
Prodigalitas ē uitiū tenēs extremū
paupertati contrariū. Et uidendū ē i nquo. p
dig' a largo hoie differat. Que mala pdi
galitas faciat. Et q̄ similē prodig' hic ca
stat. Dū sua uane uniuersa gsumit. Dū
qd tenuit totū pdit. Dū exr similē ca
stat. d. 12. c. 16.
Patientia ē uirt' nobilissima. Quia uincit hō se
ipm uicit pē. Et uincit diuā. d. 14. c. 9.
Patientia diaboli superat hoies. qualis fit
pbat. Ipo assilut. Facit ut ē maliū
hnt. Et hoies sūme ditat. d. 14. c. 4.
Patientia ira commendat. Quia uiā dī preum mi
tigat. Quia fac. ut mortē p morte hoie
xpo reddat. Quia ipa opa miraculosa ex
cedat. Quia hoies sapientē efficiat. Et
q; multi statui pfectē cōueniat. d. 14. c. 6.
Patientia uia i tribulatōe pbat. Ad hec tri
bulatōes ferendas meditari debemus. Ea
de scīs legimus. Ea mala que fecimus. Ea
que ab hui' scā meminim'. Et ea q̄ abe
grotāt ibi passi sum'. d. 14. c. 1.

Perseuerantia commendat. Q acie sēpte mor
tis. Q acie sēpte comminatiō. Et exēplo
rū inductio. d. 14. c. 12.
Perseuerantia multos hēt effectus pmi ē quia
deo i petrat omne qd postulat. Quia boa
oīa accepta ḡsuat. Et q; boa oīa i choa
ta ḡsumat. d. 14. c. 13.
Rapina ē pctm pessimū. Diuina scripta
dāpnatū. Quia pcis similimū. Et hoi
ualde dāpnosū. d. 12. c. 9.
Raptoz pcā ē multiplex. Una eoz pcc.
deo ualde ē odiosum. Et p̄ma pcā est
paupertatis acceptio. Sc'da ē sterilitatis
inductio. Tertia uō ē mentis accellatio.
distinctōe 12. c. 9.
Spes commendatur a multiplici suo effectu.
Quia ē nō timē. Quia ei ē aīaz illu
strare. Insidias remouē. Inē mala gaude
Salutē egrotanti ḡferre. Caritatē hoie sb
stētare. Et hoiez uirile efficē. d. 3. c. 3.
Spes commendat. Quia sub stētat ne p pctm
cadam'. Pcā i celestibz hitam'. Per eā
iugiter ḡmuuam'. Et p eā si nā subaz ex
pectam'. d. 3. c. e.
Spes iuuat. Considerando dei magnā do
cedo. boa opa pnoc stat. Ruminādo
bificia dei tā gratia. Et scōz gtiuā nb
suffragia. d. 3. c. 4. e6. c1.
Spez adiuuat boa opa ō pōi gratiaz p nō
fca. s. Cōtitio. Cōfessio. Satisfactio.
Ieiunādo. Orādo. Elas dādo. d. 3. c. 6.
Spes iuuat si gsideri. Dei bñfi gnūla.
Bnfa singularia. Spūalia. ē corpa. d. 3. c. 7.
Spes iuuat. dū attēdit. i dno saluato
re. Carnis. assūptōez. p quā ē frat nr.
Eui' intpellatōez. p quā ē aduocat' nr.
Et uenerabile passiōez. p quā ē redēptoz
nr. d. 3. c. 9.
Spes ualde iuuat. cōsideratōe amātissi
mi mris. Cui sic dīne ualde placati
ua. Deuatiui. diffinitiue ē predicatiua. d. 3. c. 9.
Spes adiuuat. a glorios scīs a scōz q̄u
se nūi amatores. Nri custoditores. Nri p

pugnatores. Et nri. ē auditores. d. 3. c. x.
Spes iuuat a scīs. dū eos ēnuit ergā
nos. Esse beniuolētes. Caritate feruētes.
Et q̄dam mō oīpotētes. d. 3. c. x.
Spes pindē nos sūt celestia boa. uiriusq; gla.
Que ondit ee tāta. ut nō exprimat ulla lin
gua. Sic ee pbat. Altissima si altitudo cor
celestiū estimet. Clarissima si transfiguratio
dni ppenset. Pulcerrima si pulcritudo cele
stiū luminariū intuitet. Carissima si
q̄ tā sic scīs uendita uideat. Dignissima
si gs honore ciuitas celestis meditet'.
Iocūdissima. si q̄s gaudiū sctōz meditet'.
d. 3. c. xi.
Spes p̄mo describit. Secūdo cōmendat. Ter
tio q; diuine bonitati innitit'. Quarto q; a dīna
bonitate fulcit'. d. 3. c. 5. e. seq.
Sollicitudo multa sūt gña. Eoz aliq̄ bel
lū armare se noluūt. Eoz q̄ nimie gra
uia arma sūmunt. Et eoz q nō dū bello
finito arma pitiunt. d. 6. c. 3.
Sobrietatē suadet scripta. Quadruplicit'
suadet ex. d. 6. c. 8.
Sumē cibū debem cū temptia sic docet. d. 6. c. 4.
Sobrietas multa boa facit. Quia ē Castitatis
custoditiua. Scōditatis utriusq; hūis
catiua. Diuini nois laudatiua. Corpis
mundatiua. d. 6. c. 6.
Sobrietati offa sūt maxē duo. Unū ē ex
cessū caue i cibo. Alterz ē excessū caue
i mō. Quia ista duo multa mala faciūt. d. 6. c.
Sobrietatis ē uia attēdē ex cibū ne
tps incedēdo pueniam'. Ne cibaria nimis
lauta quaram'. Ne nimis auide pati suaz
Ne mēsaz debita excedem'. d. 6. c. 1.
Stuprū ē uginū. Et ē graue pctm. Quia
magnū malū ē illatiuū. Magni boni ē
ablatiuū. Et q; boni p stuprū amissū
ē irrecupatiuū. d. 9. c. 12.
Superbia ē humilitati gīa. Ad cui' dete
statōez faciūt multa. s. Si attēdam' quo
hēt se ad boa. Si quo hēt se ad mala. Ad
ad boa se hēt itaq; ab a oia boa pellit

Quia bona in ea incipit et non finit. Et quibus
inciat et corrumpit. d. x. c. 1.
Superbia sic se habet ad mala. quia ipsa est
regina omnium vitiorum. Itaque cum coronam primo
maledictionis assumunt. Et ideo sic mater omnium
peccatorum corona toti maledictionis acquirit. d. x. c. 1.
Superbia ad dyabolum sic se habet quia cum imitatur sobs
distinctione x. c. 2.
Superbia sic se habet ad peccata. Quia cum ex omnibus pri
bus congregatur. Cum corde concipiatur. Est
ad mala omnia procedit. d. x. c. 2.
Superbia inventis omnibus deum offendit. Initium
est principium omnium vitiorum. Initium est dominus universorum
Initium tamen deus omnium bonorum contra supremum.
Initium est largitor auctor bonorum. d. x. c. 3.
Superbum deus odit. Cuius odium ista signa.
Quia deus superbum a divina detrahit. Quia
ab eis suum auxilium detrahit. Quia superbum
odibilem deo reddit. d. x. c. 5.
Superbia ad subiectum ipsum sic se habet. Quia
in tantum hominem cecum reddit. quod ex omni sede
pravam messem recolligit. Quia omnia bona
in mala convertit. Quia est sua bona nimium vecte
assumit. Quia fatuum cordis reddit. d. x. c. 4.
Superborum fuit multe stultitie. Sicut alta domum
sine fundamento erigere. Quia ad maiorem casum
gradus ascendere. Et in felicissimum locum ad
manendum eligere. d. x. c. 6.
Superbia detestabilem reddit cum rebus quibus
comparatur. Nam comparatur ventose. Tubere. Fumose
nave. Camule. Commaculate. Vessice. Et comparatur
tur pallee a festuce. d. x. c. 7.
Sunt huius sed iiij. species. Una est quod bonum quod habet a
se habere se credit. Alia quod bonum quod habet sine meri
tis habere confidit. Alia quod bonum quod non habet se habere
sunt. Alia quod ceteris despectis cetera se ponit
distinctione x. c. 8.
Verbum credens se habere bona quod habet a se ipso.
magna labora stultitia. d. x. c. 9.
Superbi credens se habere bona quod habet propriis me
ritis grandi divina evacuat. d. x. c. x.
Superbus habere se credens bona que non habet. magis
impedimentum gratie dei prestat. Cum gratia bonum
se credit. Et qui de talibus gratias non libet
impendit. d. x. c. xi.
Superbi dum preferre se aliis stulte est q.
tales sunt. Est magna rusticitas. Est ma
gna fatuitas. Et est magna iniquitas. d. x. c. 12.
Superbus quod habet ie ornatu vestimentorum pro
stultitia est iudicandum. Sic docet auctoritas. Quod
probat. Et ratio affirmat. d. x. c. 13. et c. 14.
Superbus se ornans stultitiam manifestat
laborat. Pro invidia proximis imponere. Secundum
est divina mercede ordinatur vite. Tertium est carere
nimis utilia emit. a deo optimis neglexit
re. d. x. c. 14.
Superbus habet stulte iudicat ex pluribus. Scilicet
Ex nimia pretiositate. Ex mollicie
nimietate. Ex exiguitate. Ex distributione
sumptus ad militiam. Sunt quod ad longitudinem d. x. c. 16.
Superbus in cunctis colorum est nimis stul
titie. Sicut probat ratio consuetudinis. Et ex. d. x. c. 1A.
Superbus in portandis crinibus alienis et decoloribus
facere. est quasi de stultitia. Sic plurimis
invenitur ex. d. x. c. 18.
Superbire de pulcritudine corporis est summa stul
titia. Unde notandum est habere quod talis superbus.
Unum cum cum ex bonis non est. Unum ex bonis fortune
tune. Unum ex bonis gratie. d. x. c. 19.
Superbire de pulcritudine est stultum. Cum sit
vana. Cum sit immunda. Cum sit etiam mul
tum nociva. d. x. c. 19.
Superbire de corporis sanitate vel de vi
velocitate est stultizare. d. x. c. 20.
Superbire de carnis nobilitate stultissimum
est. Quia nobilitas carnis nobilitatem mentis
evertit. Quia probat penitus eam non esse. Quia
est summe vilis. d. x. c. 21.
Superbire de nobilitate carnis est vanissi
mum. cum unicum solum habet ipse bonum. d. x. c. 22.
Signa vero nobilitatis sunt ista. Si vere nobilis
valeat appareas. Si factum est bonum recognoscat.
Si mansuetus a pietatis existat. Si virilis ho
sti resistat. d. x. c. 23.
Superbire de bonis fortune vel gratie est expressa
stultitie. Quia mundane divitie sunt periculose
derose. Aut vilos quanta eas. Aut nimi
um anguste. d. x. c. 24.
Superbia habet ista tamen est humilitate
est aspice. Vita iesu pro humiles ducere.
Suum corpus vilitate attende. d. x. c. 2A.
Seminatores discordias incurrunt g
ve peccatum. Quia hoc peccatum Est valde deo exosum.
Est etiam summe nocivum. Et est peccatum dya
bolicum. d. 1A. c. x.
Temperantia pluribus modis accipitur. d. 6. c. 1.
Temperantia commendatur. Quia sunt omnes
creata. Sacra officia. d. 6. c. 2.
Temperantie officium est homines. hominem redde
hominem spiritualem efficere. hominem similem deo facere.
Spiritum corpori subicere. d. 4. c. 3.
Temperantia multipliciter dividitur. Est enim temperan
tia respectu Gustabilium que vocatur so
brietas. cui est opposita gula. Tangibilium
corporis castitas. cui opposita est luxuria. Sublimi
um. que vocatur humilitas. cui opposita est superbia
Temporalium et est paupertas cui opposita est
avaritia. Predicabilium. et dicitur demens pie
tas. cui est opposita ira. d. 6. c. 5.
Talis virtute sunt multiplicibus valde disp
nosite. Quia propter has bona temporalia sustinuerunt.
Quia tales a sive sub diversis reliquerunt. Quia
pro talias bona eterna pervenerunt. Quia ad eorum fin
nostra pervenient. Quia omnibus odiosi redduntur
distinctione. 12. c. x.
Tribulationes sunt patienter ferende. Et va
let ad hoc si velimus attendere. A quo sit
sit a bifenter. In quo sit sic in subitane
te. Et a quo. sit. sic ad finem. d. 14. c. 6.
Tribulationes debet quod duplici salsa condi
ri. s. salsa. Eternorum meditationes tormentorum. Et
nostrorum appetentia premiorum. Dominice medi
tatio passionum. Considerationem utilitatum
consequentium a bonorum. d. 14. c. 9.
Tribulationes multas nobis conferunt utilitates
Quia tribulatio patienter portata. Mentem il
luminat. Glatur; ignis emollitur; in aqua cit.
Animum firmat. et roborat. Quia vincula ma
lorum annichilat. d. 14. c. x.
Tribulatio. ad similitudinem igniis hominem
probat aquis in munditie carnalis exsiccat. d. 14. c. x.
Virtuosus homo. virtute ostenditur ad ea. Scilicet ardua.
opera virtutum aggrediendo. Viis contra vol
luntatis. Et a delectabilibus abstinendo. d. 1. c. 6.
Virtus autem dei est ea quod in rapiat summum
bonum. Deiciat hostem antiquum. Et destru
at hostem domesticum. d. p. c. 6.
Virtus describitur quantum ad suam essentiam que est
habitus mentis. Consonantiam quod conformatio
constituit. Consistentiam. que sim me diligere. d. p. c. 6.
Virtus commendatur ex parte dei donantis hominis
capientis. Sic continentis. d. p. c. 1.
Virtus commendatur a rebus. Quia summe nitens
iocunditas. Sic penetrantis. Et ea in bono
stabilitatis. d. p. c. 8.
Virtutem magna operatur in celo in mundo.
in tartaro in animo. d. p. c. 9.
Virtutes quedam cardinales sunt dicte Cum
propter Cardinis. stabilitatem hostis in cardine
stabilitate. Et cum principalitate d. 4. c. 1.
Virginibus sunt ista timenda. Scilicet Superbia.
qua inflatur. Dementia dum oleo non ungunt.
Ignavia quod sic non peccasse videntur. d. 9. c. 2.
Voluptatem animo. pla se dissuadentia. d. 9. c. 6.
Voluptatem animo. quedam alia sunt dissuade
tia. Scilicet laboris gravitas. Voluptatum bre
vitas. Voluptatum in puritas. Et volupta
tum magna vanitas. d. 9. c. 1.
Vanagloria est superbie filia. Et est detestanda.
si attendamus quod auctoris dicitur. Et affirmat.

Cato ipm plat. d. x. c. 28.
Vanagla laboratores stultissimos ee auc
toritas docet. Cato psuadet. Ee mul
tiplex mouet. d. x. c. 29.
ĝtēpnēdā
Vanagla ee. Dis sepe ei docet. Ilo so
lu diuina. si ē phyci. d. x. c. 30.
Vanagla plat ee uana. istis ee. di
stictoe. x. c. 31.
Vanagla. Queda ē tm uana. Queda
mag uana. Queda uanissia. d. x. c. 32.
Vanagla ista hē remedia. Cogitacoe
sui absconsione. opis sui. Cogitacoe
summi boni. d. x. c. 33.
Vsura gtepnat. Ee pta ipa natura et
diuina madata. d. 12. c. 6.
Vsurar pena ē mltiplex. Qui a pncipi
bz spoliant. Qui restitue accepta ipe
diut. Qui ā qrta ul' tcia gnatoe. usu
rie pcunie gsumut. Et qui pene tanta
rice gtradunt. d. 12. c. 11.
Verba ociosa sut d'ctanda. Qa de u
ti iusti. ee ianua celi d'. Qa ho sol
rationali ligua utit'. Qa porta claustri
nō clausa. cuil' sunt capitli d. 11. c. xi.
Explicit tabula distinctionu p alphabetu.
Deo gratias Amen.

Anima plat ee imortal' ex plibz. d.
2. c. 20. & 21.
Anglos amare a reueri debemi q' gfe
rut nob' mlta boa. d. 3. c. x.
Ad amore di mlta mouet. d. e. c. e.
Ad amore di nos mouet si cogitami
qs ē q nos amat q q' amat. d. e. c. 11.
Ad amore di mlta nos icitat. d. e. c. 6.
Amat' qs a do si. vii. i se hāt. d. e. c. 9.
Amor di dz ee fr sbuil' q e. d. e. c. x.
Amadi dm n ē mod'. d. e. c. x.
Amor q dm diligimi' ē m. d. e. c. x.
Amor boni' potentior ē ad ēsumitadū a
mate iamatū pp pl'es rões. d. e. c. 14.
Amic' eligedi dz ee sapies. q e. d. e. c. 31.
Amor sittiu sui ipi' fac mlta mala. d. e. c. 31.
Aduocati ut ab auaritia rethat' pla
sidare debet. d. 12. c. 12.

Beati gfortat' spes nra pp pla. d. 3. c. x.
Boa scoru ipa sit. 12. d. 3. c. 12.
Bti icel gaudiu recipiut a locia meti
pp clitate. pp prsitate q e. d. 3. c. 12.
Bti gaudiu recipiut ex sua ipor sotie
pp tria. d. 3. c. 14.
Bti gaudiu recipiut a suor corpor
glificate. pp e. d. 3. c. 16.
Bti gaudiu recipiut ex pte iferni q
ex pte mudi pp pla. d. 3. c. 11.
Btor gaudiu ē pfectissimu pp pla. d. 3. c. 19.
Bona nē ex pte corpis sit e. d. x. c. 19. 20. 21.

Caliditas cu assilat' gra hē effcs mlt
tos. d. 1. c. 2.
Culpa hē mltos effcs malos frigidi
similes. d. 1. c. 3.
Cōfidētia i bono cato ē spei gtra q est
mala pp pla. d. 3. c. 21.
Cōfidere i se ipo ē stltu pp pla. d. 3. c. 21.
Cōfide i ppis ē malu pp pla. d. 3. c. 21.
Cōfide i mudo. siu i reb; mudi ē stul
tu pp pla. d. 3. c. 21.
Castitas augmitat ex sex. d. e. c. 36.
Cibu sumere dz pla gsidare. d. 6. c. 4 q c. 11.
Colloqa mlier opat' mltis. d. 8. c. 19.
Corear d' ducere a audite catilena ad
luxe icitat. d. 8. c. 20.
Cines se dz huil' hō reputare pp mlta. d. c. 11.
Corrigie sive cigla ptiosa portari n d'bet
pp pla n colores faciet q appon pp pla. d. x. c. 11.
Cōpati debemi x. pp mlta. d. 16. c. xi.
Clementia mlta boa fac. d. 13. c. 2.
Cōfisiois ad dm sit mlta motiua. d. 14. c. 9.
Cōfisio ad dm si differt' ex mltis red
dit difficil. d. 14. c. 9.

Crines aliar mlier portari nō debet. d. x. c. 18.

Desa nra q fortat spes nra pp pla. d. 3. c. 9.
Dilectio mot i assilat' pp pla. d. e. c. 1.
Dilectio di dz ee ta. c. e. d. e. c. x.
Diligut dm diuisi diuisimode q e di
uisis cuis. d. e. c. x.
Dilige debemi dm pure q e. d. e. c. 12.
Doctor dz hre pla an q' doce psuat.
d. 4. c. x.
Doctor siu pdicator i doctria debet
attēdere tria. d. 4. c. x.

Exemplu obis abrahe ex mltis
daret. d. 16. c. 3.
Ela ē d' spual q coil. d. 16. c. xi. q 12.
Ela fieri suadet a mltis. d. 16. c. 12.
Ela ē boa mag' boa q optia. d. 16. c. 12.
Ela ē dada mltis. d. 16. c. 13.
Ela ē dada cu plena uoluntati cu uult'
ylaritate q e. d. 16. c. 13.

Frigiditas q sigficat culpa hē effcs
malos q mltos. d. 1. c. 3.
Fides ficta fuit i scis pphis. d. 2. c. xi.
Fides destruit errore illor q dixit dm
n ē dulge patre e n puire ipa. d. 2. c. 12.
Fides destruit errore maicheor car
nes comede nolētiu. d. 2. c. 16.
Fraudes negociator siu mcator mta
de sud pp mlta. d. 12. c. xi.
Fiducia boa; ē ala cu nō mlta. d. 14. c. e.

Gaudiu ūtutis ē mlte. d. 1. c. 8.
Gau btor ē cuissimu q e. d. 3. c. xi.
Glai d' corps p'ctudie ē stultu pp pla
diuitar. d. x. c. 19.
Glandu n ē d' corps sanitate ueloci. et for
titudie. d. x. c. 20. d. x. c. 21.
Glari d' carne nobilite ē stltu pp pla
Glari d' bois fortune ul' gre ē stultu
pp pla. d. x. c. 20.

Humiditas cu assilat' gra hē plu
res effcs. d. 1. c. 2.
Huilitas ē refulsit i mltis. d. 9. c. 3.
Huilitas mltis assilat'. d. 9. c. e.
Habit' corps iudicat ē status cp plibz. d. x. c. 16.
Honor petib; exhiberi dz pp pla. d. x. c. 16.
Hospitalitas mlta boa fac. d. 16. c. 19.

Infideles ul' hereti i ista erraut q male
sentiut d' dina pō ul' sap. ul' mia ul'
iustitia. d. 2. c. 12.
Ioh'es bap fuit mltis pcony e gmdat
ē mage puilegys adornat'. d. 2. c. 19.
Igni caritas assilat' pp pla. d. e. c. 12.
Igni assilant' tblatoes. pp pla. d. 14. c. x.
Infirmitates medicine sut aiar pp
pla. d. 14. c. xi.
Iusticia hē mltos boss effcs. d. 16. c. 2. q c.
Infirme uisitar d'be pp mlta. d. 16. c. 14.
Incarcerati uisitari d'bet pp mlta. d. 16. c. 14.

Lux spual' e coil' mltiplicat' pti
lapate. d. 1. c. 1.
Lex mosayca plat ee a do bō. d. 2. c. 11.
Leti btor hē mltas gditoes nobiles
q ipz appetēda reddut. d. 3. c. xi.
Leti btor cat a mltis. d. 3. c. 13.
Luxurie pctm dissuadet. pla. d. 8. c. 6. q 11.
Lux detesta da ē pp mlta. d. 8. c. 8. q 9.
Lux' dat occone mlta. d. 8. c. 16. 11. 19. q 20.
Ligua mala. q' dupl' nocet gpat' plā. d. 11. c. x.

Mors ē e q apcōr occiduū. d. 1. c. xi.
Mod' cognoscedi dm p fide fuit gg
nis pp mlta. d. 2. c. 6. c. 11. q 19.
Motiua ad amadu pxi sūt mlta. d. e.
Mudu amare ē stltu pp mlta. d. e. c. 39.
Mecōrari d'bemi mlta. d. 4. c. 9.
Mlier colloqa piculosa sūt pp pla. d. 8. c. 19.
Mercatores a fraudib; abstine d'bet
pp pla. d. 12. c. xi.
Motiua ad obiaz sūt mlta. d. 16. c. 3.
Motiua ad miaz sūt mlta. d. 16. c. 6. q e.
Motiua ad gpatiedu sūt pla. d. 16. c. xi.

Motiua ad coṁle clāz sṫ mlta. d. 16. c. 12.
Motiua ad uestiēd nudos ⁊ uisitād ifirmos. dut mlta. d. 16. c. 14.
Mortuos sepelire ōlem⁹ pp mlta. d. 16. c. 14.
Motiua ad ligua custodiedā sṫ mlta. d. 1. c. 1.
Motiua ad demētiā sṫ mlta. d. 13. c. 2.
Motiua ad giusioēz addm sṫ mlta. d. 1e. c. 8.

Nubi assilat castitas pp plā. d. x. c. 14.
Nobilitas carnis aspnāda nē pp plā d. x. c. 21. ⁊ 22.
Nobilitatis uē mlta sṫ sig. d. x. c. 23.

Odiū ē detestadā pp mlta. d. x. c. 39.
Olla uł lebes cū feruet. tēpat ex mltis. ex qb; lux fili tēpat suo mō d. x. c. 24.
Odiū dī ꝗ sibi pr ex mltis. d. x. c. x.
Orat̃ exstior malus ee pbat ex plib; d. x. c. 16.
Ornatū se mltē sṫ sticie. d. x. c. 14.
Orat̃ exstior ex plib; ex plib; cāis iudicat̃ supb;. d. x. c. 16.
Obia abīa ne claret ex mltis. d. 16. c. 13.

Peccati ēplici morte. aīaz occidit. d. 1. c. 21.
Pctōr pp diuisa uitia assilat diuisis vestibꝫ. d. 1. c. 13.
Penas ifernales nō ee finiēdas pbat ex plib;. d. 2. c. 28.
Pulcritudo carn exs ꝗ spūalr aīan faciunt pulcrā. d. x. c. 6.
Principes mltas debet polle ūtutib; d. x. c. 19.
Predicator debet hire mlta. d. 11. c. x.
Predicator dꝫ attēde tū. d. 11. c. x.
Pctm cārnale plā dissuadet. d. 8. c. 6. ⁊ 1.
Patiētia fuat i tblatōib; ex mltoꝝ meditatioē. d. 14. c. 8.
Pegnu ⁊ paupes sṫ m̄ suscipi. d. 16. c. 1e.
Pax mltiplx ē. d. 13. c. 8.

Resurrectioēz corpoꝝ futaz ee mltip̄ pbatur. d. 2. c. 22. ⁊ 23.
Resurrectioēz futaz ee pbat abrā renouatōem. d. 2. c. 23.

Relicti ē holb; ⁊ tēnēdā pp plā. d. x. c. 24.

Scientie ꝗ significat eī qui hꝫ effcs plēs. d. 1. c. e.
Spes duab; basib; i nitit̃. s. dōne 4 habitatu ⁊ equitati. d. 3. c. 1.
Sci ꝯfortat spē māz pp plā. d. 3. c. x.
Soli assilat̃ castitas pp mlta. d. x. c. 13.
Sapiētie pudētia quā seq monemur. i plib; appet. d. 4. c. 1.
Supb; mlta mala pcto fac. d. x. c. 2.
Supb; mlta mala ē ipi fac. d. x. c. 4.
Semen assilat mia pp mlta. d. 16. c. 9.
Stultitie incidi sṫ mltē. d. 13. c. 6.
Stultitie otiosoꝝ sṫ mltē. d. 1e. c. 1.
Solatia mlta sṫ ꝯ morte. d. 14. c. 3.
Securitas boā i aīa hꝫ ex tb; d. 11. c. e.

Tribulatiōes leuit tollai fac meditatio xpi. d. 14. c. 1.
Tribulatiōes mltis cāis iferūt. d. 14. c. 9.
Tps ē obsuādū pp plā. d. 1e. c. 6.
Tribulatōnū utilitates. d. 14. c. x.

Virtutū uiā difficilē fac longa ꝯsuetudo. peccādi. d. 1. c. 1e.
Viri plā gaudia hoi ꝯfert. d. 1. c. 9.
Vir fidel' ꝯ; hr̃e. v. d. 2. c. 24.
Vesti nuptiali assimilat̃ caritas pp plura. d. x. c. 16.
Vtilitas m̄ puenit ex mitte pci. d. x. c. 9.
Virtutes cardinales significate sṫ i fluuib; ⁊ ē colorib;. d. 16. c. 1.
Virginitas mlta boā fac. d. 8. c. 1.
Vtilitas tēulonū ē mlt. d. 14. c. x.
Vestire debem⁹ nudos pp mlta. d. 16. c. 14.
Visitādi sṫ ifirmi ⁊ icarcerati pp multa. d. 16. c. 14.

Xpi humilitas refulgit i mlta. d. 9. c. 3.
Xps paupptatē elegit pp plura distetē. d. 1. c. e.

Jncip lib' d' ūtutib; ⁊ uitiis. excapt' ex li mior. cui' ē titul' de exs nalib;.

Vnā petii a dn̄o. hāc reqrā ut ihītē i domo dn̄i. oīb; dieb; uite mee. Verbum pphaꝝ ūba sṫ ista. uitā appetētis et nā. quā oīs hō appetit pn̄am. Nā ut dr̄ i pn̄ ethicoꝝ. oīa bō expetat. Nec dubiū, qn appetat sūm bon̄. ꝗ ee desiderit oplet hūanū. ita ut illo opteto. nl' ad oīo. desideret hō. Nec ē bonū tā altū. pn̄am medulhe aīab; i pssūsic est pn̄ oē nāz. Et lum oē bonū. Sic ē ⁊ finis. migr oīū actionū. Qr̄ sūm eo. ut asserit magn̄ plato. teste illo doctore eximio. d'ci. di. li. viii. Nec ulla nā ssistit. Nec ulla sciā instruit. Nec usus ira ado expedit. Vn̄ li. d' ciuitate sic hō. ait. Diū hō cura mortaliū. ꝗ mltiplicaū studioꝝ labor exercet. diuiso qd calle pcedit. s; ad unū btitudinis fies puenit pueniē. Cui ro ē ut dic. qr i eo ē stat' oē bonoꝝ aggregatoē pfcs. Nō ē sūmū bō. boꝝ oē plenissim ee pꝫ. si uł modico ullo bō caret. Qr̄a h' hō. ulli addi ualet. Cui m̄ teste phō. bō pfcō ⁊ sūmo. nulla oīo fi pssit additio. Vn̄ teste doctore eximio. platonicē qdā pbꝫ dr̄ ꝗ sūmi boni. tā delicata ē uisio. tātaq; amēe dignissiā. ut qcqd hē pssit, ulla sola n̄ hita. n̄ faciat aīam btā; s; misaz. Cui ro ee pt. q; aīa. capax ē sūmi boni. Qr̄ nullo eo minore. ꝓ capacitas eī iplei. Qr̄a nec uas cōtinēs aquā. pt iplen p mē. Qr̄ cū ee qd ē. Jmmo q ee pt. de utiq; nun̄ ē. cū infiniti oīa hr excedēs. restat solo bō ia deo. btā n̄ pse bō. vez s; sniam sctis. ⁊ q mai ē aug. li. d. q. di. viij. sūm h bon̄. hr̃i uł uidēri n̄ pt. n̄ a pgratissimis mētib;. Mētes at pgari nō pst nisi optis morib;. Mores uō boꝝ. aīe humane n̄ i duuit. n̄ sacis ūtutib; theologis qd' ⁊ cardinalib;. pfic sūm bō hūtib;. Vn̄ de i eo. sic ait. Btī m̄do corde. qm ipi deū uidebūt. Et aug. li. dcl. sic ait. Mētis nr̄e i ualida acies. ita excellēti luce n̄ figit. n̄ pmstitiā fidei emūdet. Ergo ut bon̄ ia deo. ab oīb; concupitū. uitā pssim⁹ ꝯ dī. ⁊ ūtutib; oīb; i digem⁹. Sz exz magnū li. de buc oīb; feci. Jmo illa uignite mō de ꝯcepsi. sed a paupib; fratrib; n̄ pssu hr̃i. Rogat uō ide qdā auctoza expx. Disposui me xpo iuuāte. ⁊ btissima eī mre. utilitati cōi annuēdo ūm me caritate cogēte. Cū itaq; d' bonis hus maris loquitur pn̄ sūmā agtā. ꝗ oīu ūtutū gnal' ē forma. gnalr totā pficiēs aīaz. Et oīē de culpa illi opposita. Tāte ē ūtutib; sil' ⁊ uitiis. qdā gnalia ponā. Et

uitiis. d' ūtute qb; utriq; dēo pse agā. Aēnitate fīna. ꝗ ad ista me mouz i dulgētiā postulans. si me dicē. aliq mūs sane origāt cū h' p' ex defcū sāe. ꝗ ex mala fsit uoluntate. origē. Qr̄ rogo me pacifice corrigi. nō turpiter iudicari. Total' itaq; lib' iste. duas pncipales ptes hebit. Quaz pa erit de gr̄a. ⁊ culpa oppsita. Sz d' ūtutib; ⁊ uitiis. dicta bitū po sa. De gr̄a duplici.

Gr̄a ē diuinū donū. ꝗ sz sc tota pficit aīa, ⁊ reddit deo grata. Dū ē ꝯ ipio. fit hō pi ex igrato fit grat. cū de. n̄ ip mutet nō hō mutat. Qr̄ ad eū dat. p q ꝯ ipio. ipium tinsfert. Et tale donū dī ē gr̄a. de supnis i fusa. n̄ spālē po. s; tota gratificās aīaz. ⁊ ea do reddēs accepta. Sin̄ ē hac gr̄a. aīa ē ⁊ ceca ⁊ mortua. nulla ualēs facē opa do grata. Sic n̄ hoīs mortui. pst ee opa uiua. Est at s; sc̄oz pr̄z doctriā. hc gr̄e dupl' dr̄a. Et una dr̄ gr̄a puenies. Sz altera subseqs. Pa ut aug' dr̄ li' ar pueit. ut hō bn̄ uelit. Alia sbseqt. ne frustra uelit. Et illi d' li. ar. b. sic ait. Conat' hō. ar nlli sṫ. n̄ p gr̄az coaptet. Et frustra sṫ. n̄ p gr̄az adiuuetur. Quātū gt ee necāndū s; donū ⁊ hitū ee amādū. ⁊ ne pdāt. ee toto corde sttigēdū. ⁊ sb tuta custodia ꝯsuādū. d's n̄ i fuaret medicamū. ꝗ curaret ifirmi. ⁊ uiuaret ea. suscitaret ⁊ mortuū. Et si sic ēet cāre medicamtū. sb tanto suādū. qd te medicamto faciēd ē amor. Et si sic amāda ⁊ tēn oiēda ē gr̄a. ꝗ odiēda. ⁊ detestāda ē culpa. ꝗ tāto ē hō oppsita. ⁊ destruit oīa illa boā. ꝗ gr̄a repit i aīa. Qs n̄ odiret egritudiēz illā. ꝗ excecaret uisū. remoueret auditū. turbaret olphatū. ipediret ⁊ gustū. Sz culpa. uisū spūalē. cordis legem mētis ēe excecat. Auditū ad dīna ptbat. ⁊ tactū dīna boa. ⁊ gr̄a sēā n̄ sinit. ⁊ gustare celestia n̄ pmittit. ꝯ nimis detestāda ꝯsistit. Nōne alia bruta. tā mag ꝗ pua. fugiūt ꝯ ꝯrā ⁊ nociua. ut canē lepusculi. lupū agniculi. leonē capolus sui ceruus. Et ꝗre egrota sua remē. ut leo simias. ursus forcas. Et par d' feces hūanas. Ergo hō cātaz dignissiā. ꝗ rat totis affctib; gr̄az. ꝗ do fit grat. ⁊ fugiat ipaz culpā. qua dva fit acceptus. De gr̄a. quō figit icaliditate. pp diuisa caliditatis opi.

Gr̄a ꝯlutas aīe. figit i caliditate. corꝑs ꝯlutas. Gnā caliditas ē. pro ⁊ aū oīa. n̄c huiditatis siccitatis iducit. Sz d' carne salsa. ipo dū caliditas sal' agit. pro eā huiditatē relaxatā dissoluit. pro huiditatē relaxatā ꝯsumit. sicq; icā siccitatē iduat. p ꝗ ne putrescat custodit. Sic ⁊ dīna gr̄a. dū i aīaz

Dist̃ pma. Ca. pm̄.

.a.

nō

.b.

hr̃.

no

.c.

xx

xx

Ca. 2m.

No.

xx

agit cum iaq̄s lacrimas resoluit. uirtute q̄e ca
ad carnis durnetiā siccā reddit. ¶ Sº calidi
tas ē cā germinabilium oīum effcā. Vn̄ uidem̄ loca
a caliditate remota ēē sterilia. sic ī aquilona
ribȝ ptibȝ ō ē. q̄ pre maxime st̄ asp̄ta pruina. Il
la uō ē contrario loca. q̄ st̄ ī me͞dio mundi zona. q̄
ō ī europa. reperiūt̄ tempate calida. st̄ ualde
fructifera. ¶ Sic ⁊ gr̄a. calefacies aīas. fac̄
eā opibȝ bonis fructiferā. ex sterilitate repel
les abea. Ex̄ d͠ pre nr̄o franc̄isco. q̄ p̄ steril.
h̄ accepto calore. ī tm̄ ī caluit. ut h̄ūn
das fructibȝ copiosis. moriente toto p̄se pr̄
q̄sierit. ¶ Tertio caliditas. ē durorum re
mollitiua. Cui rō ē. q̄ agēdo ī grossā m̄ate
riā dissoluēdo mollificat. Ex̄ de glacie
dissoluta calore. Metalla ⁊ tā dura ⁊ so
lida. calore ē rursū dissoluta. Sic ⁊ gr̄a ipa
diuina. remollit corda. adamāte ⁊ silice
duriora. Ex̄ de iudeis p gr̄az ad fidē cū
sis. Vn̄ ⁊ dicebat eis. Auferā a uob̄ cor
lapideū. ⁊ dabo uob̄ cor carneū. Supple
p gr̄az meā. h̄ illa aq̄ fuit q̄ samarita
ne pmisit. ¶ iiij. caliditas. ē liq̄dorum in
duratiua. Ex̄ de ouo igi apposito. q̄ liq̄dio
ribȝ ⁊ subtilioribȝ ptibȝ resolutis. rema
nētibȝ terrestribȝ induresc̄at. Ex̄ ⁊ sale iq̄
aq̄ maris. ui caloris. ī sal m̄ ī durescat.
Sic ⁊ gr̄a. agēs ī corda. luxe remollita. l̄
aliis lasciuiis resoluta. castissimā reddit
⁊ solida. Ex̄ de magdalena. q̄ lasciuia
mundi fluēs. calore diuino ardēs. castissima
facta ē. ¶ V. ē de spissorum subtiliatiua. Dum ē i
m̄ grossā agit. a eā ad subtilitatē reducat la
borat. eā subtiliat. ut sue actōi ydoneā
reddat. Ex̄ de glacie iquā si caliditas
agat. eā aū subtiliat q̄ dissoluat. Sic
⁊ gr̄a ipa diuina. hoīes diuitis condēpsatū ⁊ gros
sū. ī tantū subtiliat. ut renūtiare cunctis
tpalibȝ faciat. Ex̄ de aplis. ⁊ aliis apli
cis uiris. q̄ delitiis aliis mundanis. subti
les facti st̄ paupertate. Vn̄ ⁊ dicebat. Ecce nos
reliquim̄ oīa. ⁊ c̄. ¶ vj. caliditas. metallorum
ē purgatiua. Adh̄ ē ī fornace ponitur. Dum
ē igi. ui sui caloris. ī metallū suppositū
agit. ip̄z dissoluit ⁊ dissoluēdo. siq̄d ieo ī
uenit feditatis. destruit ⁊ cōsumit. sȝ si aurum
purum fuerit. solū ī igne clarescat. Sic ⁊ gr̄a
agēs ī aīaz. eā dissoluit ī cōpunctōez ⁊ lac̄
mā. purgās eā p p̄niale penā. n̄ solū a cul
pa. sȝ a debita ē pena. Vn̄ ⁊ Job dicebat.
pbasti me q̄si aurum. q̄ p igne transit. Vir ē
uir istar auri. sub igne penarum n̄ perit. sed
rutilat apli ⁊ clarescat. Vn̄ d͠ sc̄o polycar
po. eccl̄sica narrat ystoria. q̄ igne cor ei po
situ n̄ ē n̄ ī pilo. ul̄ capillo cōbustū. sȝ red

les fulgebat ut aurum. ¶ vij. caliditas. ē
sapor ī fructibȝ mutatiua. agrestia uites ī
dulcia. ⁊ aliī dulcia ī amara. Sic ē ī me
ratalanis exēplo. q̄ p̄ ē dulces. de ide fiunt
caloris adustōe amari. Nā ⁊ adustiōe ca
loris. sapores nā dulces. ī amarā colleram tnsit.
Sic ⁊ p oīa gr̄a fac ī aīa. dum saporē fer
dum peccatorum aīabȝ amarum. uertit ī dulcē sapo
rē sīcuti. st̄ dura. forcia q̄z tormenta. sic ī
mtribȝ ō ē. fecit eis ēē p dulcia. Vn̄ ⁊ dice
bat sc̄a. apl̄s. Letati sumus p diebȝ quibȝ
uos humiliasti. ⁊ ānis q̄bȝ uidim̄ mala.
¶ Sic aliī gr̄a. uertit dulcia ī amara. Dum dul
cedies p̄sentis uite. uertit ī amaritudiez punic.
Vn̄ ⁊ dicebat rex ezechias. Recogitabo
t̄ oēs ānos meos ī amaritudie aīe mee.
Q̄si dicere. Oīa q̄ ī uita hui dulcia. m̄ ūsa
st̄ ī amara. Vn̄ ⁊ addit ibi. Ecce ī pace
amaritudo mea amarissima. ¶ viij. ca
liditas. ē crudorum ⁊ ī digestorum maturati
ua. sic pȝ si ponātur ī igi ul̄ palea. Est et
maturitatis ī fructibȝ acceleratiua. V̄n
ī regioibȝ calidis siui locis. fructus citi q̄
ī frigidis maturescunt. apli dulcescunt.
⁊ āpliores ut cernimi fructus ferunt. Sic
⁊ gr̄a. dum ad hostiū cordis pulsat. ul̄
aīaz occupat. crudos mores. ī maturos
mutat. maturitatē uite pulsādo acce
lerat. ⁊ fructus ī penitentie multiplicat. Ex̄
de bt̄o nicholao. q̄ iuuentuli maturauit.
bona aiī ī infantia ichoauit. ⁊ ad multiplices
fructus attexit. Ita ut de eo p̄ pōsit dici. Bo
ē uiro cū portauit iugū. ab adolescētia
sua. ¶ ix. caliditas. ē coloris rubei gn̄a
tiua. ut ē ex ī rosis. Q̄a dum ī m̄ agit. ptes
terrestres. resoluit ī ptes aq̄sas. ⁊ illas iae
reas. ⁊ illas ī igneas. Sicq̄z ex multiplicatōe
ptiū ignearum. superficie rei īmutatū. color
rubeus gn̄at. Accintaliter tm̄. ē discolorata.
Q̄a dum poros corporis apit. calor ītior fora
exalat. ex cuī pfectia. colorātio facie
fiebat. Dum g̊ calor ītior exsufflat. disco
loratio gn̄atur. Q̄ ī rosa uidē potes. q̄ ī
sulphureo fumo pallescat. Sic ⁊ gr̄a. dum
ī aīaz caritate īduat. rubeā eā fac. Et
dum p p̄niaz cor affligi ī facie pallore
īduat. Vn̄ ⁊ apitali sic ī apr. de aīr. Di
lc̄s meus. cādidus ⁊ rubicūdus. elc̄s ex milibȝ.
¶ x. caliditas ipa iā dc̄a. ē grauium
alleuiatā. Cui rō ē. q̄ dū rei humiditas.
p calorē agētē cōsumitur. pōd rei alleuiatur.
Est ⁊ alia rō ad h̄ ipm̄. Q̄a dū calor ire
humidā agit. fumū ex humiditate resoluit.
q̄ depurat. ⁊ ī subāz leuē mutat. ⁊ c̄ ing
ē leuē reddit. Et h̄ ē rō q̄r aliū cor. sunt

~~q̄r aliū cor.~~ st̄ longe leuiora uiua q̄ mor
tua. q̄ illa n̄ ista. st̄ spiritualibȝ alleuiātia
bȝ plena. h̄ ⁊ rō ē longe leuiora. p̄rasa s
q̄ ieiuna. Q̄a fuit cōfortatis ex cibo spūbȝ
leuiora. subtiliora corpis mēbra. Vn̄ anulus
q̄ aū stridiuū. de digyto ethi n̄ pt. pt stri
duū. faciale ethi ualȝ. Ex q̄bȝ oībȝ. seq̄. q̄
dū calore ⁊ spūatibȝ. res subtiliat ⁊ alle
uiat. q̄ faciale ī alta leuat. Ex̄ de uapore
a terra resoluto ul̄ aq̄. q̄ q̄to subtilior ⁊ pu
rior fuerit. tāto ī sublimiora cōscēdit. sic
onē ī methauris. de ipsisioibȝ iacet fris.
¶ Sic ⁊ gr̄a aīe desup̄ ī fusa. dū hoīem
tpalibȝ rebȝ expoliat. ⁊ amore tpaliuz
puat. cū aplō iterū de p̄rite alleuiat.
sicq̄z eū ī alcissima celi leuat. Vn̄ ex hac
cā paupibȝ. ⁊ n̄ alr. sp̄ r̄ h̄ p̄sidētibȝ. regn̄
celorum pmittit. Mt. v. Bti paupes. ⁊ c̄. Ex̄ d
uenabili q̄d francisco uiro. q̄ pt̄o ⁊ aplico
m̄ oīa relīq̄d. altissimā sedē ī celo suscep.
sic fr̄i matheo d̄ marignana. utiq̄z uiro
sc̄o. cū sc̄itate cōspicuo. ipi sc̄o. iuxta cōsortio.
reuelatio celestis ostēdit. De culpa q̄ mala
facaat. ⁊ q̄r frigiditati silis ē.

Tertiū aūt cul pa. cui sic gr̄e iā dc̄e opposita. opatur uni
uersa cōtraria. Est enī contrarioz. ē. cōtrarij st̄ effc̄s. q̄ q̄d
gr̄a ī aīa ponit. culpa p cōtrariū tollit ⁊ de
struit. Et iō ī frigiditate. caliditati cōtraria.
recte ī tellr culpa. q̄ aīaz n̄ leuat ī celū. sȝ d
pmit ī ī fernū. Est ē frigiditatis. offm̄ aca
cū scientia mouē ad centrū. Cui rō ē. q̄a
dū agit ī aliq̄ rē ptes ei fac̄ ō uicinius
adherē. sic pȝ ī glacie. Et cōstat. q̄ res q̄to
solidior. tāto ē pōderosior. Sic pȝ ī auro.
aliisq̄z metall. q̄ q̄to solidiora. tāto st̄
grauiora ep q̄ n̄ sit. alleuiātis aeris cōte
ta. Nā ligr̄ q̄ st̄ ualde porosa. st̄ multa
aeris cōtetā. ⁊ iō st̄ p̄t aliq̄ pauca. q̄ st̄ so
lida. n̄ porosa. tā leuia. ut n̄ submirgāt̄
ī aq̄. n̄ submigit̄ modica tr̄e gleba. Dic
tm̄ plx. q̄ fallit regula cōtra. ī plūbea m̄a
⁊ ferrea. Q̄a cū ferrū sit plūbo solidius et
difficili dissoluatur. plūbo tm̄ ē leui. Ver
culpa. dū cor h̄anū ī mala cōdēpsat. ī
tm̄ ī cōsolidas aggrauat. ut sb̄ momto.
ad ī fima demergat. Job. xxj. Ducūt ī bonis
dies suos. ⁊ ī pūcto ad ī fina descēdunt.
Est tm̄ frigiditas. accitali dissolutiua.
⁊ ptiū disiūctiua. Ex̄ de cerebro. frigr̄e cōps̄
so. Inq̄ ui cōpssiois. humiditas nimia ieo
cōtēta. dilabit̄. ⁊ p cerebri emūctoria foras
egredit̄. Sic patientibȝ cathar. ex frigidi
tā pbat. Sic ⁊ culpa. sepe quez unit ad
mala. dissoluit ī uana. Et sepe q̄s unit
ad pctm̄. dissoluit p ludiū q̄r sepe. qui

uidebat̄ amici. fiūt pessimi inimici.
¶ Sº frigiditas. ē rei ī grossatiua. Q̄a dū
p actione frigoris forte. ptes rei. uici
ni ptibȝ alūs. strcti q̄z cohēnt. res grossi
or fit q̄ ēēt. Est tm̄. ⁊ si n̄ p nāz accidētalir
tm̄ subtiliatiua. q̄ p frididitatē cōstrīgētē. m̄l̄
ta fit humiditatis cōpsse eductio. q̄ hui
ditas ī poris corpis cōtēta. subāz ī grossabat.
q̄r foras educta. subtiliat suba. Ex̄ de pelle
sp lota. ⁊ p̄mo torta. sicq̄z ī de aq̄. foras
educta. q̄ sit subtil ex grossa. Sic suo m
culpa. aīaz dc̄ facē grossā. dū eā fac ama
re ⁊ cōgregare tpalia ⁊ mūdana. Et tales ī
grossi sūt oēs auari. Sȝ et tales fac cul
pa subtiles. q̄n eos p digos fac. oīa sua
bona cōpēdētes ī uana. dū glaz q̄rūt huaz.
Sȝ uertit̄ talibȝ gl̄a ī ignominiā. q̄ dū ex
pēderūt cōgregata. ī ioclat orum uertit̄ derisū
⁊ fabulā. Ex̄ de nerone ī patore. q̄ tātas
p fas ⁊ nefas. dr̄ cōgregasse diuitias. ut retibȝ
aureis piscaret̄. ⁊ ad ei mēsa dū ederēt. pa
nes aurei. ad suas cōmēdas diuitias porta
rēt. Et ut dr̄ stās ītm̄. p plateas. aurum hoi
bȝ seminabat. Tāte dispsis diuitis oibȝ.
paup fc̄s ē ⁊ mulyta dehec. q̄ad romanus
ad mortē adduce. ¶ Tertio frididitas ni
mis ī tēsa. mortis ē cāatiua. Nā dū pcāz
fit cordis cōstrictio. deficiūt ī spc ⁊ calor oīo.
Q̄r corde mortuo. ex calore penitus ex suf
flato. oīm mēbrorum fit mortis. ⁊ spc uitalis d
fectio. Cā ē uite deficiēte. defic necio ipa
uita. Est adh̄ alia cā pacc̄ns. Q̄a dū dige
stio. ex frigiditate ī pedit̄ ī stomacho. dū calor ī
pedit̄. humores nociui gn̄ant̄. a q̄bȝ corpus cor
rupit̄ sc̄. eo q̄ humores corrupti ei ī corpat̄.
Ex̄ de ulnsibȝ ī q̄bȝ. dū nimis frida ap
ponūt̄. pori corpis restrīgūt̄. Q̄r fumositā
tibȝ retētis ī tm̄ carnē ipāz remolliūt. ⁊ eā
corrūpētes putrescē faciūt. sicq̄z ad mor
tē īducūt. Sic ⁊ p oīa culpa. dū calorē spc
pellit ab aīa remanet aīa mortua. q̄ ei
uita q̄ ad eē sm̄ ē gr̄a. Vn̄ dicebat ap.
Viuo ego. iā n̄ ego. uiuit uō ī me xpc.
Q̄a x̄ fortr lapidio p gr̄az ē aīe uita. Item
dū p culpā. calor gr̄e ab aīa pellit̄. pcc̄a ī
aīa multiplicāt̄. q̄bȝ aīa ipa corrūpitur.
Q̄a ut dic grg̊. pcc̄m q̄ p p̄niaz n̄ diluit̄.
cū suo pōde ad aliud trahit. Cū ē pcc̄m. ut di
xi iā sup. sit res grauissia. si occupat aīaz
cū nl̄la hāt ī ea obstacl̄a. motū graue
ī pedit. necio trahit ad ima m̄lta pcc̄a. ¶ Est
tm̄ nos adp̄sēs. q̄ frigiditas pacc̄ns. est
uiuificatiua. Ex̄ de q̄bȝdā auibȝ. q̄ st̄ ī maie
britanica. de q̄bȝdā arboribȝ gn̄ant̄. Q̄a
ē fructus. ex arboribȝ nascit̄. sȝ ī arbore no

vivificatur. Cuius causa est quia post conservatorem sit li- de vegetabilibus. Dicitur quod ex porositate ligni et fumositate a cortice exalante non vivificatur in arbore. Sed quando repentina vis rupta cadit in suppositam aquam frigiditate poros exterius constringente, fumum interius detinet quod vivificat coalescit, subaliatur et deprimatur. Sicque in animabus frigidis contingit. Et inde quidam avium species contraxit. Que communiter ab aliis avibus sunt valde diverse. Parum habentes de carne et minimum de sanguine. Sic et culpa. Alii pactus est [illegible] sui principiis. Unde ad Romanos: Diligentibus deum omnia cooperantur in bonum. Glossa: etiam ut dicit Glossa peccata. Nam dum vident se lapsos et corruisse, recurrunt ad lamenta penitentie, sicque ea deus in aqua gratie [illegible] ipsi vivunt et virtutum aliquam assumptis transferunt in aves celestes. Pauca habent carnis et sanguinis, quia despectis concupiscentiis omnibusque mundanis, in solis celestibus conversantur. De gratia et culpa in aliis duabus qualitatibus designatis.

Ca. 3.

Est non est pretermittendum quod gratia sibi et culpa in humida qualitate et sicca convenienter designantur. Ita ut in humiditate designetur gratia, sed in siccitate ipsa culpa. Constat enim quod humiditatis est humectare, sed siccitatis est ipsum desiccare. Sic etiam humiditas sicut contraria tamen in effectu quam in natura. Sic gratia culpe contraria operatur ab ea diversa. Quia sicut gratia animas resolvit in lacrimas, sic per contrarium culpa eas ab omni devotione desiccat. Teste enim Augustino: quanto quisque sanctior et sancto desiderio plenior, tanto est eius in oratione fletus uberior. Unde de apostolo Petro, qui semper portabat pannum in manica ad tergendam faciem propter lacrimas defluentes. Sed econtra faciente hec culpa Pharao in tantum est induratus ut non potuerit emolliri multitudine tanta plagarum et tantorum virtute signorum. Item humiditas est inferiorum conservativa. Sic siccitas est eorum activa et consumptiva. Cuius ratio est ad propositum, quia ex aggregatione radiorum solarium super terram tanto fieret caloris generatio et siccitatis inductio, quod terre superficies inflammata fieret citior combustio. Nisi per humiditatis contrariam caloris contemperatio fieret. Contraria enim contrariis temperantur, ut vinum aqua, venenum tyriaca. Unde philosophus dicit: Fomentum caloris, fomentum humoris, ut alterum temperaret exaltato. Sic in minori mundo cor supponitur cerebro, ut frigidum temperaret excalido. Et similiter [illegible] ut in utroque mundo fieret per temperantiam conservatio. Unde de terra que tante est siccitatis quod si humore non temperaretur, quelibet particula eius ab alia solveretur sic quod ad fieret inutilis redderetur. Ob quod utraque causa fecit deus montes spissiores et terram porosam et cavernosam ut per venas [illegible] fieret fons aque attractio, ut terre siccitas temperata fieret per eam terre unio et conservatio. Nam per contrarium cernimus quod ubi est diminutio siccitatis, sit corporis attenuatio et consumptio. Sic est etiam in ethicis et in illis aliisque consumptis. Nam in corpore humore consumpto sequitur ipsa consumptio. Dum est siccitas agens in corpore, dum humoribus corpus evacuatur et suo nutrimento depauperatur, corrumpitur et annichilatur. Sic per omnia videmus quod gratia hominem de est conservativa, quia omnia subicit inferiora, faciens inter summa et ima concordiam quam conservat omnia in anima bona. Unde dicitur quod ex dono et habundantia gratie nullam sentit in carne rebellionem. Fuerunt et sancti nonnulli, quorum caro carne subiecta per gratiam spiritui ut esset in eis conservatio veri boni. Sed econtra culpe siccitas supervenit, gratiam ipsam corrumpit et destruit et bonum quod gratiam reddebat ab anima foras pellit. Unde de rege Saule dicitur quod sic dum huius fuit et gratia divina refloruit, nullus dicitur fuisse in Israel melior eo. Ita postquam perdita gratia, nullus in fuisse deterior eo. De gratia que est donum creatum.

Ca. 4.

Gratie divine sunt multi effectus in anima. Et primus est recreatio. Secundus est animarum reformatio. Tertius est animarum vivificatio. Quartus est animarum deo assimilatio. Quintus est animarum deo unitio. Sextus est in bonis animarum stabilitio. Septimus est acceptam deo animam facere. Octavus vero est animam in celestem [illegible] fieri. Et quod isti effectus [illegible] ad vel melius est. Tante est dignitatis sunt isti effectus ut dicunt aliqui magistri doctores et non sit hec probatio gratiam donum creatum non esse, eo quod solus deus inducat effectus huiusmodi convenienter. Sed probabiliter dicitur quod gratia sit donum creatum a deo animabus infusum. Nam effectus isti tam maximi possunt comparari ad gratiam sicut ad causam formalem, et ad deum sicut ad causam efficientem. Non enim est potentia [illegible] ut deus formaliter sit causa. Et ideo necesse est ponere donum creatum, quod comparatur ad hos actus sicut cor [illegible] effectivum ponere donum creatum per quod deus informet. Nam ad virtutem hanc conferendam. Et est robur auctius. Et est violentia roris. Robur autem quia [illegible] dicitur quod divisiones gratiarum sunt, idem vero spiritus. Ergo excepto ipse sancto est unitas, sed excepto doni datum divisio. Ex quo patet omni quod divisio non cadit nisi in dono creato. Non est preterea augeri non donum creatum. Sed gratia teste Augustino meretur augeri ut aucta mereatur et perfici. Ergo gratia ponit aliud creatum in anima. Item hec ipsa omnis violentia roris. Sic est effectus gratie: fortitudo et reformatio, et sic de aliis actibus. Cum ergo tales actus sint ab aliquo sicut a principio formali, quia nunquam fit reformatio sine forma. Si dicitur possibile esse formam [illegible], necesse est ponere gratiam esse donum creatum. Item probatur ratione ducente ad impossibile. Quero enim utrum gratia ponat in anima ad aut non. [illegible] de non grato facta est grata. Constat quod si non datur aliquid, quia non prius habebat, nulla est in eo facta mutatio. Et constat quod [illegible] dicitur quod si prius erat malus et postea malus, quod non de gratia est. Ergo dum fit aliquis gratus ex ingrato, necesse est fit in eo mutatio. Et cum fiat hec per gratiam gratificantem, ergo quod creatum ponit in anima. Item si gratia non creatum ponit in anima, non est melior cum est deo grata, quam cum erat ingrata. Sed hoc est impossibile dicere. Ergo est impossibile ponere quod gratia faciens hominem deo gratum non sit donum creatum. Item sine gratia nullus meritorius esse potest in anima. Aut ergo gratia aliquam proprietatem hic aut nominat aut substantiam aliquam omnino diversam. Si proprietatem aliquam nominat, habeo propositum, quia est donum creatum. Si autem est alia substantia, aliud autem sive est deus. Cum hic autem erit ipse meritorium cum hoc opus sit ipsius in merito non agit, sed agitur, non movet sed movetur. Et si hoc verum est, sic motus lapidis sursum non attribuitur lapidi sed motori, nec motus talis est laudabilis vel vituperabilis. Sic nec meritorium opus est hic autem [illegible] sed soli deo moventi. Quare hic autem ex tali opere est premio nullo dignum. Sed hoc impossibile est et similiter. Ergo et illud ex quo sequitur, gratiam non esse donum creatum. Ergo gratia aliquid ponit in anima.

Culpa autem cum non sit aliqua natura non aliquid [illegible] ponit in anima, cum sit privatio pura, quia secundum Augustinum [illegible] non est aliquid culpa. Non ergo aliquid in anima ponit, sed privationem dicitur rei que deberet inesse. Nam peccare non est aliquid facere, sed tantum deficere. Punitur ergo peccator, non quia aliquid fecerit, sed quia privatur bono quod habere debuit. Ubi gratia: Tenebatur Adam comedere pro loco et tempore propter corpus quod habebat de aliis alimoniis indigens. Quare si non comedisset, licet non comedendo nichil fecisset, mortuus tamen fuisset et deum per hoc offendisset. Sic et homo dum peccat licet non aliquid faciat, sed in actu ipso deficiat, deum tamen in hoc ipso offendit, quia caret quo bono quod habere tenetur. Quare homo non pro malo sed pro bono habito punitur. De virtute et eius divisione in generali. Capitulo de virtute.

Ca. 5.

Postquam de gratia et culpa iam vidimus, restat nunc secundo ut de virtutibus et vitiis eis contrariis videamus. Videndum est ergo primo virtus et duas est partes alias divisionem dare. Primo quidem agetur de eis in generali. Secundo agetur de eis in speciali. Itaque dicitur de virtutibus meritis et virtutis in generali a virtute est inchoandum. Virtus est privationis secedit. Quare non dicitur privatio, sed non habet eque excellit vel perfecte debuit. Numquam est lapidis esse cecus, quamvis non videat, quia non visum habuit nec habere debuit. Unde nec catulus ante nonum diem dicitur esse cecus, sed post cecus dicitur, propterea quod tunc debet videre.

Itaque post de virtute tractatus [illegible] quod nomen virtutis, ut Tullius ait, solius fortitudinis olim fuit. Eo quod virtutes tales [illegible] ut homo deorsum non superaretur adversis. Virtus quia omnis virtus ut ait philosophus, est circa difficile, est circa difficillima. Sic delicias fugiet mundana, concupiscentias necessarias, se ipsum deiciet et alia despiciet. Inde per fortitudinem virtutes et alie sunt vocate, et ea ratione. Virtuosus est temperans in se facit. Ardua aggreditur ut opera virtuosa. Secundo adversa patienter. Tertio a placitis abstinendo. [illegible] Ideo quod vi rapiatur celum. Super [illegible] magister. Et subiciat hoste domestica. [illegible] Et prius quod ad [illegible] centiam quod est habitus mentis. Secundo quod ad consonantiam qua consona rationi consistit. Tertio quod ad [illegible] existentiam quod semper medium diligit. Quarto quod ad eius valentiam quod anima recta vivitur. Virtus ergo quod ad [illegible] sic libro de spiritu et anima ab Augustino describitur. Virtus est illius libri [illegible] de libero arbitrio Augustinus. Virtus igitur est habitus mentis bene institute. Bene instituta dicitur quia sic regitur, bene dicitur rectum et institutum. Si imperet iam consulatur, recte imperat et recte obediat. Sic et mens bene dicitur instituta, quando ingenium recte [illegible] consulatur. Recte voluntas imperat. Et si recte vires inferiores subiciat. Unde ergo animam bene instituit, dum ratio dirigit voluntatem, recte imperare facit. Et vires inferiores eius imperio subiciat. In anima est ordinata sicut omnia, si pars eius inferior superiori sit subiecta. Unde ipse dicit: Non decet servum dominari principibus. Ergo non decet partem sensualem rationali preferre, sed se illi subicere. Item ut quod ad mores [illegible] sic ab Augustino describitur de quantitate anime. Virtus est equalitas quedam vite undique consona rationi. Virtus est vite facere equalitatem. Nam teste Seneca animum reddit asperis blandisque invictum, ut non elevetur prosperis nec superetur adversis. Quod nulla vis frangat, fortuna nulla attollat, nec ulla blanditia carnis alliciat. Ista est faciunt equalitatem in vita, dum quis incedit inter prospera et adversa non declinans in partem aliam, sed in omnibus incedens regia via, non declinans ad dexteram vel sinistram. Item quod ad [illegible] sic est a philosopho diffinita: Virtus est habitus voluntarius in medietate consistens.

q̃ ad nos. Medietas aũt ista ũtutũ ar
tẽ ĩe sĩfluũ ⁊ diminutũ. Vñ phs
10 dic. Q̃d ũt ẽ medietas. duaꝝ ma
litaꝝ. H̃ tñ medietas. tm̃ ĩcardinalib;
ũtutib; dr̃ ĩtelligi. Q̃a ĩ ethologias. ñ
pt̃ attẽdi. Q̃d ẽ dili. dñm. Teste bẽ. ẽ
diligẽ sũm m̃. Et ũt q̃ ad c̃ nibi. sic
li. d'll. aꝑ. ab aug. descbi. V̄t ẽ bõ q̃litas
mẽtis. q̃ recte uiuit. q̃ nemo male utit.
q̃ d̃s ĩ nob. sin̄ nob opat̃. V̄t h̃ d̃r bõ.
co m̃ q̃ albedo. d̃r color albꝰ. h̃ ẽ m̃ d̃r.
ñ qz albedo. colori ĩh̃eat. sic actio suo
sb̃o. s; qz color ẽ ipa albedo. Sic ⁊ ũt d̃r
bõa q̃litas m̃tis. qz aĩaꝫ bõaꝫ fac̃ ⁊ qz
ad uitã btãꝫ aĩaꝫ duc̃. Dũ ĩte h̃ uiuẽ
eã fac̃. Et dico recte uiuẽ. p oib; bõis ⁊
pẽis. d̃o grãs agẽ. V̄. ad thessalo. Jn oib;
grãs agẽtes. Adh̃ ẽ fcĩ sum. ut dñm lau
dem. ⁊ illi p oib; grãs referam. Vñ ĩ deut̃o
sic h̃r. Faciet te dñs excelsiorẽ cunctis
gẽtib; quas creauit ĩ laudẽ ⁊ gl̃aꝫ suã. Q̃d
ẽ meli. Et corde geram. Et ore p mani.
⁊ calamo exp̃mam. q̃ d̃o grãs. h̃ ẽ. Nec
dici qd breui. Nec audiri leui. Nec ĩtel
ligi grãti. Nec agi fructuosi pt̃. Si ẽ cãte
ꝯs entes. uiuẽtes. sẽtiẽtes. sic d̃r ĩ cãtico
puerorꝫ. sc̃ dñm suo m̃ laudãtes. uix sibi
datã nãaꝫ. nll'o m̃ q̃ diuinis iussiõib; dẽcli
nãtes. qd debẽnt fac̃ hoĩes. ĩstituti di
uinõ. reb; oib; dñantes. pp̃ q̃s fcã ẽ uni
ũsa sb̃ celo. Ergo bõa ẽ ũt q fac̃ suũ p̃r
⁊ finẽ agnoscẽ. cũ amare ꝯtinueq; lau
dare. S; ũt fcĩ ẽẽ q dic̃. q̃ d̃s ĩ nob. sin̄
ne nob opat̃. Q̃a aug. ĩ alio loco dicit.
Q̃ fec̃ te. sĩn te. Nõ saluabit te sĩn te. V̄r
q̃ q d̃s ũtutẽ ĩ nob. ñ efficiat sĩn nob.
Et d̃d. Q̃d sic d̃s ĩustificat hoĩes. sine hoĩe
opãte. S; ñ sĩn eo coopãte. Sic ⁊ ũtutẽ
ĩfũd̃ aĩe. ñ hoĩe opãte. s; tñ se disponẽ
d̃o. coopãte. Sic̃ d̃ sole. q se ip̃o domũ il
luiat. ñ ad illuiatõẽ hoĩe opãte. s; no
sĩn eo coopãte. J. fenestrã apiẽte. V̄t cõ
mẽdatur ĩ generali.
Vrtt cõm̃datiõeꝫ accip. Jp̃o expte dĩ donãtis. Scd̃z expte hoĩs
recipiẽtis. Tc̃ĩz expte aĩe ꝯtinẽtis. Di
co q ĩp̃o cõm̃datiõeꝫ recip. a dignitate donã
tis. Constat ẽ q̃ doñ. d; ĩsc̃te donãti. Nõ ẽ
decet mag̃ p̃ncipẽ. p̃ua donare. Sic̃ de

alexãdro. q̃ dicebat se ñ decẽ. p̃ua tribuẽ.
Nõ ẽ uolebat attẽdẽ. qd decet accipiẽtẽ.
s; qd decet p̃s dãtẽ. Ergo q̃ ẽ donũ ĩ. q̃
ad bõ optanẽd cñũ. hoib; donat d̃s. Jc̃e
arbor. ex fructu cognoscit̃. Q̃r ex bõi tãte fructẽ.
bõa ẽẽ d̃r. Jta q̃ ex meliori. mag̃ bõa. ⁊ ex
optimo optima. Ar ũt a d̃o data. p duc̃
ad gl̃aꝫ. q̃ ẽ optĩa. Scd̃o p; bõitas h̃ do
ni. expte accipiẽtis. Constat ẽ. doñ ĩ d̃o ẽẽ
bõ. q̃ nũq̃ ꝯcedit̃ ñ bõis. ñ ĩi filiꝫ ⁊ ami
cis. Tp̃alia ẽ bõa. ⁊ bõa ĩllia. q̃ bia s̃t aĩe
⁊ cõis bõa. bõis ⁊ mal'. Amicis ⁊ inimicis.
s̃t cõia. Et ñ ne sole suũ fac̃ oriri s̃r bõs
⁊ malos. ⁊ pluit s̃r ĩ(ustos) ⁊ ĩ(niustos). Vñ Aug.
J. d̃. a. Jsta tp̃alia bõa ⁊ mala. uoluit d̃s
bõis ⁊ mal' ẽẽ cõia. ut ñ bõa cupidi ap
petãt. q̃ malĩ h̃re c̃nũt. ñ mala t̃pitur
euitẽt. qb; plerq; bõi afficiunt. Q̃r ĩ qd
salubrius discam. ñ mag̃ p̃t̃ bõ l' ma
la. q̃ uidem bõis ⁊ mal' ẽẽ cõia. ⁊ illa sola
q̃re bõa. q̃ s̃t tm̃ bõoꝝ. ⁊ illa fugẽ mala. q̃
s̃t sola maloꝝ. Vñ ut d̃ lõ. Pulcritũ nel lar
gis d̃s ⁊ mal', ne mag̃ bonũ ẽẽ c̃dat a bõi.
Ergo mag̃ bõ. ũt ẽẽ pbat. q̃ bõis tm̃ ꝯced̃.
Tertio ũt mag̃ bõ ẽẽ c̃dit. expte aĩe ꝯti
nẽtis. Constat ẽ. illã p̃nẽ ẽẽ bonã. q̃ ẽ a
uitati p̃piqua. Melior aũt ẽ illa. q̃ ĩ mu
ris ciuitatis ẽ posita. S; illa ẽẽ d̃r optĩa.
q̃ ĩ dom̃ ẽ collocata. qz tuta ab hostib; ⁊
secura. Ergo ũt. ẽ possõ optĩa. cũ sit ĩnt̃
merita aĩe collocata. Ben. Jllũ p dica ẽẽ
bõm. ñ q̃ uulg̃ bõm clamat. s; q̃ aĩe ũt
laudat. Sapiẽs ĩ qd bõ suũ ĩt̃ se c̃tinabt.
Vñ narrat̃ q̃ phs q̃dã. p̃ata ab hostib; cap
ta. amissis libis ⁊ uxore. ⁊ oib; p̃ditis.
sol' ex ĩcẽdio bt̃s exiret. ⁊ c̃tãdo ĩcederet
ĩtegrãti uictori. ut q̃d p̃dĩdisti. Reĩt di
cẽs. Nich p̃didi. qz bõa m̃a oĩa. ĩt̃ me cõ
sistũt ĩ aĩa. Alia ũtutis cõm̃datio a p̃dcã.
Vrtt ĩtm cõm̃dat. ut bõ. Sũme iocudi(tatis).
Sũme dignitatis. Sũme ĩmmunitatis.
⁊ Sũme stabilitatis. Dico p̃o q̃ ũt ẽ
bõ sũme iocũditatis. Jocũditas ẽ q̃ q̃s
h̃t ĩ se medendo. Jn lustrãdo. Jn donãdo.
tinsit ĩ modico. sic ẽto pbat expimto.
V̄ ne diues ille q dicebat ĩ luc̃. Ecce aĩa
m̃a h̃ẽs multa bõa reposita ĩ añnos plimos
epulare ⁊ gaude ⁊ c̃. Ad q̃ uox fcã ẽ di

cẽs. Mis. hac nocte repetẽt aĩaꝫ tuã a te.
q̃ aũt pasti cui erũt. Vbi nc̃ nego ille p̃
sim sũme gulos. ⁊ lux̃ oĩ plen. q puer
p̃o castratũ ĩ uxorẽ accep. Nõne ut h̃r
ĩ Job. Gau ypocrĩte. ad istar puncti. S; ũt
si firm teneat ĩ aĩa. ꝯtinuã h̃uat ĩ ea letĩ.
Vñ Aug. d' se ip̃o loq̃ns. ĩ suis ꝯfes. d'. Q̃d
sig̃ d̃s p sp̃ũ occurrisset. timebat accipe.
qz pene p̃ri q̃ tenet̃. fugiebat abeo. Jc̃e
gau d' m̃danũ deforis uenit. s; ũtutis gau
uenit a corde. Q̃r h̃ illo ẽ meli. dulci. ⁊ du
rabil. Q̃r ⁊ eligibili. Vñ Ben. uita ũtutĩ
ꝯpat luci. uitã ũõ m̃danã. fulgori cor
ruscãti. sb̃ momẽto deficiẽti. Scd̃z ũt ẽ bõ.
sũme dignitatis. Q̃d ẽ meli. qd rõali aĩa
dignitas di ymagĩe ⁊ silitudĩe ĩ signa. q̃ ũtute
qd dig. q̃ pficit aĩa. ĩ p̃ria ⁊ ĩ uia. Jc̃e gau
uirtutis. ẽ d' hiis tm̃ bõis. De qb; lictũ ẽ
gaudẽ. ut de opib; scãs. De scãs ẽẽs. Et de
bõis s̃nis. Gaudiũ ũõ m̃danũ ẽ de reb;
peitab; ⁊ ĩ dignis. ut de diutis. de luxũs.
⁊ d' peitab; ab. Vñ sic. Ben. dic. Jn cõis
uolup ñ magnificã nr̃ q̃. q̃ ñaꝫ d̃s p̃ciaꝫ
decerat. S; nubroꝝ uiluũ. ac t̃pũ ministrio
ueniẽs. exit fed. Et io. ipiu. d̃r. Sũltorũ
exltatio ignomĩa. Q̃a ut d̃r ĩ eod. Sul
titia. ẽ gau stulto. Sic̃ d' dño. q ĩ c̃r gau
dẽa. ip̃e fles ita dix. Si cognouisses ⁊ tu ⁊ c̃.
fles. Tales letãt. cũ male fecãnt. ⁊ exltãt
ĩ reb; pessĩs. Aug. Q̃d ẽ sc̃li gau. ñ ĩ puni
ta nequa. s. luxiari. uino ĩ gurgitari. Jn
sp̃tacul' delcãti. Tc̃ĩz gau ũtutis. est sũ
me salubritatis ⁊ ĩmmunitatis. Q̃a ẽ cãt
ab ĩmmis ⁊ s̃rioꝝ hoib; bõis. io salubritatẽ
generat m̃tis. q̃ ẽ uã salubritas. totã aĩaꝫ
sonas. oĩa uana gau. toto corde decli
nas. Q̃a teste bẽ. gustato sp̃u. desip oĩs
caro. Sic̃ ẽ h̃ũdãtia mag̃ lumis. p̃uũ
luiñ abscõdit. sic stellaꝝ luĩa splẽdor
sol. sic delcãtio sp̃ual. cãnale app̃e no
sinit. Q̃rtũ gau ũtutis. ẽ sũme stabilitatis.
Q̃a cũctis hostib; sb̃iugatis. qd restat
ñ secure regn̄e. Ar ĩ rõ aduersariũ supã
di. ẽ letitia sp̃ual. Vñ scõs Antoni ait.
Jocũditas cordis. ẽ uita hoĩs. ⁊ ẽ thausũ
sĩn defice sc̃itatis. Et q h̃ gau sẽp ꝯ
aduersaĩos dic̃. Et rõ h̃ ẽ. qz ẽ gau sũme
puꝝ. d' gau m̃di. ñ h̃ns admixtum.

S; m̃danũ gau. mltas amaĩtudib; ẽ
respsũ. Vñ ĩ ecc. sic h̃r. Ris dolõ mi
scebi. ⁊ extrema gaudij. luct occupat.
Q̃a ut aug. dic̃. V̄aiq; caro qnũ restaurat
ĩ iucũ defectaꝫ. Jtaq; ut ad unuꝫ
sic dicã. Gau ũtuosũ. Est ꝯtinuũ. Et
puꝝ. Est salubrium. Est dig̃ p̃cessũ.
Et h̃ gau. ĩ aĩa causat. Cõsciẽc̃ puritas.
Volũtatis pfcã libtas. Cordis uã tra
q̃llitas. sũ pax. S; m̃danũ gau. Est
p̃uctale ⁊ mediũ. Jmpuꝝ ẽ ⁊ p̃mitũ.
Vile ⁊ uanũ. Nocuũ ⁊ ĩfirmũ. D; d' h̃
ñ ẽ m̃ apl'ĩ p seq̃ dũ. qz reqũrẽnt lõgũ
t̃ctatũ. Q̃d ũrt' faciat ĩ diũsis locis.
Vrtt. Mag̃ opat̃ ĩ celo. Mag̃ ĩ m̃do.
Mag̃ ĩ tartaro. ⁊ Mag̃ ĩ corde h̃ũa
no suũ ĩ aĩo. Mag̃ ĩq̃ ĩ celo. dũ p eã p
tẽtissio uis ĩfert. Mag̃ ĩ m̃do. dũ p eã.
hõ ĩ fluctib; adiuuatur. Mag̃ ĩ tarta
ro. dũ p eã igñ ĩcẽdiũ ñ sẽtit. Mag̃ ĩ
aĩo. dũ p eã. eĩs libidĩs flãma extĩgt̃.
Dico q ũt. mag̃ fac̃ ĩ celo. Et ñ ne tu ma
xim iudicas ẽẽ. potẽtissio ui ĩ fẽrẽ. Et ũ
ĩfert ui potẽtissio. qn ui ĩ fert reg̃ celo.
Nã ꝯstat q̃ hõ p p̃tm̃. reg̃ ẽ clausũ ẽẽ
nũ. At ũt, ui ẽ data. apit ĩ reg̃. q̃ ma
gna opat̃ ĩ celo. Vñ pp̃ h̃ d̃s dic̃. q̃ a t̃pe
Johis bapte. reg̃ celoꝝ ui patit̃. ⁊ uiolẽ
ti. rapiũt ĩ. Et q uiolen. ñ hoĩes ũtuosi.
Jt̃ mag̃ fac̃ ĩ m̃do. Q̃d ẽ dñs ẽẽ m̃dũ.
ñ q̃dã mare p̃cellosũ. ñ dẽ s̃rent. Tẽpe
statib; ĩ uiũs plenũ. ps. h̃ mare magnũ
⁊ spaciosũ ⁊ c̃. Et q̃ s m̃di tẽpestates. ef
fugẽ p; sĩ ũt ñ adiuuaret. Est ẽ nauis
q hõ fluct euadit. Est ⁊ anchora fortis
sima. q̃ nauis h̃ũana sustẽtat ĩ aqua.
Vñ de ũtute s̃ ĩ expoi. Sp̃c dñi s̃ferebatur
s̃r aq̃s. Et qd ẽ s̃r aq̃s efferri. ñ ĩ fluctib;
ñ sb̃mergi. Vñ ubũ pt̃ ẽẽ ũtutis ĩ ps. Cũ
transieris p aq̃ tecũ ero. ⁊ flũia ñ opient
te. Et rõ h̃ ẽ. qz ũt. hoĩes tenz ĩ alto. loco
q; altissio. ad q̃ m̃di ales aq. ñ p̃st at
tigẽ. Q̃s ẽ tam; excelsitiã aq. si ĩ eminẽ
ti fuit mõte. D; ẽ q ĩ olipo m̃ote. nũq̃
appet uẽti ul' pluuie. Vñ d̃o. p ys. dic̃
hõi ũtuoso. Cũ ablaũis ĩ igne. ñ ꝯbure
ris. Sic̃ de trib; puẽis ĩ fornace. ⁊ mltis ali
is scĩs q̃s lede ñ potuit igñ. Tc̃io. mag̃

operatur ei in isto. Non enim ut dicit sanctus petrus. sunt peccata in tartaro tenentur et in te eos forte convertuntur. Unde sicut sancti ab inferis nullo peccato in eis. in tartaro ponuntur. in nullo ab illo incendio leduntur. Item est magna operatio in anima. dum facit hominem mundum et reiciat ab eo prave desideria et delicias non curat. preteritas delectationes. et solum deo animam adheret. Et sola potest quam humanum pectus. et celi appetentiam inclinare. Et sic in una. in rebus illius sancti angeli. iam plus et omnibus sanctis. Item constat non est enim essentia et ipsa corpus. quia anima sua vivere et ideo est sicut terra sine aqua. quia ipsi ut unde sine illis mereret fructibus apta. Item anima sua vivere et est terra maledicta. ut maledicto prima. spinas enim per et post corda pungentia. Item sunt vivere et est sicut lumen hominis armata sicut vestibus post et tela. Item anima vivere eam et gratia est sicut munda. venis carnis quem ipsa que. Item est mortua. carens vivendi illa sed spiritu. Ergo quod est vita nec sunt vivere gratia. Item est ista non sine gratia esse. Item mortem non esse quod sine vita esse. Et melius non vivere quam vivere sine vita. Et non bene est vivere. sed bene vivere. Bonum autem vivere est virtuose vivere. Non enim vivere esse dampnatorum. sed potius velle non vivere. quam sic vivere. Itaque qui est mortuum bonum. quia vivere bonum scimus. Vivere vero. Super animam. placeat deum. Et levari in celum.

De peccato in genere quid sit et quam nocivum sit.

Dicendo de vitiis in genere. dicendum est in hac parte primo de peccato in genere primo. Secundo est nisi bonum mala fit et ponuntur secundum omnia. ut clarius cognoscatur et mutuo comparantur. Non enim perfecte scitur quod ut sit bonum non sciatur quod malum sit nocivum illi bono oppositum. Quia est sanitas plurimum quod bonum sit sanitas. cui ignota consistit infirmitas. Ergo primo videndum quid sit vitium. quid peccatum sit videamus. Delectabile peccatum sunt vitium multis modis. sed ob brevitatem breviter pauca ponamus. Est enim peccatum spreto incommutabili bono. rebus commutabilibus adherere. Et super ille bono incommutabile est ipsum finale. sed bono commutabili adherere est inconveniens. Non est adherere commutabili bono esset malum. non plus fieret recessus ab incommutabili bono. Quod sit autem grave. a summo bono recedere. tangitur Jeremie. ii. Scito igitur et vide. quia malum et amarum sit te reliquisse dominum deum tuum. Unde et ibi ab eo. Me dereliquerunt fontem aque vive et foderunt sibi cisternas. et cetera. Et dicit Cayn. qui proiectus per peccatum a facie dei. fuit vagus et profugus in terra. Quod exponens hugo. sic ait. Vagus est

sensus. per inordinatam concupiscentiam. Et profugus per peccatum conscientiam. Et addit dicens. Quis amat bonum vere nesciat. numquam valet esse stabilis. numquam in requiescat. Quia extra nascatur motus sine stabilitate. labor sine requie. cursus sine perventione. Unde Ieremias. sic legitur. Peccatum peccavit Ierusalem. propterea instabilis facta est. Quomodo est stabilis possit esse. que non fundatur in stabili. Numquam domum. stabilis esse posset. si firmo fundamento caret. Numquid navicula poterit esse firma. immobili aqua fundata. Item peccator recessit a bono omnium fundamento. Item non est ei esse immotum continuo. Item nullo pacto dici est deserendum. Anselmi cur deus homo. Si videret est totum mundum perire non est autem faciendum contra dei voluntatem. Item est parva dixi. Quia si consideres actionem. res levis est. sed si consideres. quia contra voluntatem dei est. quod gravissimum est. et nulli dampno comparabile. fateor esse. Nam et si plures essent mundi. et totis omnibus pleni. et eis essent infiniti. et delectaris peccatis salvandis. unum solum aspectum facere contra voluntatem dei. Ergo valeo arguendi sunt peccatores. si conversi ad creaturam commutabile bonum. avertantur a deo. Ergo dicat unusquisque adversus a deo. cum filio prodigo. Surgam et ibo ad patrem meum. et dicam. et cetera. Dicat et in Osee. ii. Vadam et revertar ad virum meum priorem. quia bene michi erat. magis quam nunc. Et in Ieremie. Sic deus quam adversus a deo. Revertimini adversatrix Israel. ait deus. et non avertam faciem meam a vobis. Mira benignitas dei. nunc. qui continue offensus. non statim in eos iudicat. sed ut conversionem expectat. et eos illis et beneficiis revocat. ne peccat in eternum. Ergo dicat quilibet cum propheta. Michi adherere deo bonum est. et cetera. Et nonne potest ad Iesum. qui firmi et debiles alii cadunt et stare non possunt non solidi aliqui fuerunt iuncti. Nonne hedera in herbe arbori. circumdata ligno forti vivens. palo vel fundi. Ergo nos cum simus infirmi ad herentes tota anima deo forti. nunc nobis ipsa sufficientia. Unde ipsum. dicitur de sapientia dei loquens. Lignum vite est quae apprehenderit eam. et qui tenuerit eam beatus. Quibus

Viso quid sit peccatum. rebus peccatum sit simile

et quam sit homini nocivum. Dum a summo bono est divisum. quibus rebus sit simile. sub compendio est videndum. Est enim peccatum tam vile. ut dicatur non formaliter esse. Non est autem teste. habet causam efficientem sed deficientem. eo quod deficiat a summo esse. Nam tales defectus velle invenire est tale. quasi quis velit tenebras videre vel audire silentium. Et quid est tenebras videre vel silentium audire. non nisi videre potest non audire. Et addit ergo dicens. Non est vitium avari avaritia. sed

nos perverse amantis aurum. Nec est vitium vini ebrietas. sed hominis perverse amantis vinum. Itaque peccatum non est aliquid natura. sed defectus nature. Sicut ut hoc dicitur. natura aliquid esset. a deo esset. et deus peccati factor possit. Sed quod peccare ille non possit quod omnipotens restat nullam naturam esse peccatum. Unde Augustinus dicit quod peccatum nichil est. et homines fiunt nichil cum peccant. Non quod ad esse nichil. sed quantum ad esse gratie. Non privatio esse naturalis sed potius virtualis. Sed forte obicies. Nonne fornicatio. vel hominem interficiens ad factum. Et dicendum. breviter quod duo sunt in peccato. Unum materiale. ut actus sibi substratus. Aliud vero formale. ut est ipse defectus. Actus igitur est a deo. sed defectus est non. Actus igitur actus a deo est. Sed defectus causam efficientem ut ita dixi non habet. Unde Ieronimus de hoc ita dicit. Homines malos. malos esse non abnego. sed eos pure esse ac simpliciter nego. Et probat esse. Nam ut cadaver hominis mortuum. hominem appellare non possis. malos esse non abnego. sed eos pure esse ac simpliciter nego. Et probat esse. Nam ut cadaver hominis mortuum. hominem appellare non possis. sic et homines vitiosos malos esse concesserim. sed absolute esse negaverim. Esse enim est. quod esse est quod ordinem retinet. servatque naturam. At peccatum non ordinem tenet. non servat naturam. Immo contra naturam est. ut dampnum docet. quod secundum quod non est. Item secundum philosophum ethicorum. i. Omnia appetunt esse. Propter quod omnia. querunt sua commoda. querunt et locum sue nature convenientia. et fugiunt contraria et nociva. Ergo contra stultitia. peccata non fugere. quod ad deum faciunt homines nichil esse. Item peccatum non solum nichil. sed est simile morti. Immo est morte peius. quia non solum occidit corporaliter sed. Sed quod est longe peius animam. Est autem mors triplex. quibus occidimur a peccato. Una temporalis. que occidit tantum corpus. Alia spiritualis. que occidit animam. Et alia gehennalis. que occidit hominem totum. Et mortem hanc triplicem peccatum fecit et facit. Prima mala est et amara. Secunda peior et magis amara. Sed tertia. pessima. et summe amara quia perpetua. Dico quod peccatum occidit homines corporaliter. Nisi enim homo peccasset. mortuus non fuisset. Scribitur enim apostolus quod stipendia peccati mors. Unde dictum est homini. Quacumque die comederis. morte morieris. id est necessitatem moriendi habebis. Ergo peccatum est carnifex vite mortis scilicet corporalis. Sed quis illum non odit. aut vitare dillo non querit. qui fratrem suum vel patrem occidit. Ergo quod peccatum odiendum esset a nobis. quod eos nostros parentes occidit. Item peccatum occidit homines spiritualiter. Et hec mors tanto est peior prima. quanto corpore est melior anima. Constat est sed

sancto. quod deus est anime vita. quia deo perdito. perdit ipsa vita. At deus perdet per peccatum. quia sicut ysaias. testimonium. peccata nostra. diviserunt inter nos et deum nostrum. Quia ergo peccator vite spiritualis et mortis. peccatum existit. Ergo si peccatum est odiendum. quia corpus occidit. quanto magis est odiendum quod gratiam in mente corrumpit. deum deum a suo castro expellit. et spiritualiter animam ipsam interimit. Sed forte queres. Quomodo peccatum quod probasti sit nichil esse. nec gratiam dicis corrumpere. Si corrumpit quod agit. Si non agit non est nichil. sed aliquid. Et dicendum breviter. quod non agendo hoc facit. sed quia non est. cum peccatum defectus est. ipsi gratie deficit. Et dum subest sibi habitu. necessario actus perit. Unde Augustinus Ad hanc quam sol videndi. tale perit esse. Non committere non est aliquid facere. Et tamen non committendo moritur homo. Tertio peccatum occidit hominem eternaliter. dum deducit ad mortem gehenne. que est mors sine morte. Et mors ista est pessima. quia nullo umquam fine clauditur. Unde propheta. Mors peccatorum pessima. sed in moram peccatorum. dum moritur culpa. peccatorum vivit. et sine fine consumitur pena. Quia ergo peccatoribus esset plorandum. Quod ut Ieronimus ait in quadam epistola. diu mihi tecum dum viveredo. portavit secum funera sua. qui sepulcro dealbato. plena ossibus mortuorum. Non est peccator corpus. sed vivum feretrum et feretrum animarum mortuarum sepulcrum. Et mundo sunt plangenda. magis quam corpora mortua. Augustinus. plangunt homines corporaliter mortuum. sed plangere potius in ipsum. Sic est inter viscera misericordiis carne. Si plangis corpus. a quo anima ipsa recessit. quanto magis plangendo est animam. a qua deus summum bonum confugit.

De aliis quibus simile est peccatum.

Peccatum non solum est simile morti. ut dixi. sed et febri. Nam quod febris facit in corpore nostro. sed peccatum facit in anima tenet se latio. Nam in corpore febribus laborante. Est ardor. Est et algor. Est et tremor. Sic et in anima peccatrice. Est ardor carnalium desideriorum. Algor diversarum cupiditatum. Quia non est sic gelidi. gelide cuncta sectantes. Et tremor. animorum. malorum et dolorum instantium. Et maxime futurorum. Unde quidam glosa. sicut i. peccator. Iniquitas igitur et suffocata. sic ait. Omnia sunt peccata. vel ex amore male incendente. vel ex timore male humiliante. Item peccatum est simile. non tantum febri. sed ydropisi. In hac est egritudine. et est inflatio ventris. fetor oris. et est tanta appetentia sitis. ut satiari non possit. Immo tanto plus bibitur tanto plus sititur. Sic et peccator. sicut tumidus. luxuria

fecto. auaritia cupido. quanto plura congregat. tan
to plura congregare desiderat. Nam ecclesiastes amor
pecunie. et ipsa non congregante. Ideo uolens sitim
huius extinguere. non debet congregando hoc facere. sed potius ab
stinendo et paucis contentus existendo. Nam ille so
lus diues est. qui contentus est. Tertio non est simile etc. quia si
non extinguere uolens. carnes salitas nimium
manducaret. Ergo si uis huius appetitum
sanare. desine congregare. Et si uis luxuriam supa
re. caue luxurie uacare. sed potius continendo. labora
hoc facere. Ut peccatum est simile paralisi. Nam sicut illa
infirmitas. aufert ambro. motum et sensum ad
ista terrena. sic peccatum. ad bona spiritualia. Sicut
est in paralisi oppilatur neruus. ne transeat spiritus sensibil
is. sic in animabus per peccatum oppilatur affectus. ne
in animam transeat spiritus sanctus. Ut peccatum non solum
febri. ydropisi. et paralisi. sed est et simile cecitati
et surditati. Nam sicut cecus non uidet sensibilia. non
audit sua pericula. sic anima peccatis mortalibus
excecata. non considerat bona futura. non attendit
futura pericula. scilicet tormenta tartarea. sed tantum
temporalia bona. que mundana sunt et falsa. Et propterea
sic habetur in psalmo. filii hominum usquequo graui corde. ut quid di
ligitis uanitatem et queritis mendacium. Ut peccatum facit homines surdos.
non ad audiendum carnalia. frequenter mundana. sed
ad audienda diuina et salubria documenta.
Unde tales ad ecclesiam non uadunt. predicatores
fugiunt et sue salutis monita non admit
tunt. O summa stultitia. quia audiunt egri cor
poris medicorum monita. sed egri mente. sua no
lunt audire remedia. cum bona corporis sint peritura. bo
na animorum sint semper duratura. Unde Io. exponens
lucam. Erat ihesus eiciens demonium. et illud erat
mutum. sic ait. Tria signa simul in uno homine
perfecta sunt. Cecus uidet. mutus loquitur. possessus a
demone liberatur. Que signa ut dicit. cotidie
spiritualiter fiunt in conuersione credentium. Ut expulso
demone. primo fidei lumen aspiciant. deinde in
laudes dei. tacentia ora laxentur. Itaque pecca
tores et mali esse dicuntur insani et sicut frenetici.
qui sua mala non sentiunt. et propterea. peruice me
dicinam non querunt. Stulti enim. sapientes esse se pu
tant. et frenetici. ridet et cantat. eo quod sua
pericula non agnoscant. Tales enim sunt peccatores. qui
peccatorum tenebris excecati. et quasi insensibiles
facti. non cogitant quid perdant in celo. non quid acquirant
in tartaro. Et quod sit hoc periculosum. sic B. ad eu
genium ait. Si doles condoleo. Si non doles

condoleo. Si non doles. doleo tamen. sciens longe a salu
te esse membrum quod obstupuit. et egrum se non sentien
tem. periculosissime laborare. Et ideo est. quia talis
medicinam non querit. Multis aliis rebus comparant
peccatum. sed ista pauca. proposuisse sufficiat.

Quod peccatores esse desinunt homines mutati in bestias.

Ex dictis aliquibus patet quod peccatores. in ultimis rebus
sunt similes. quia quodam modo desinunt esse
homines. Constat enim quod res omnis. non faciens id. propter
quod facta est. desinit esse quod erat. Hec est talis sententia. in
metauris est posita. et a multis sapientibus
legitur esse scripta. Ignis igitur. si non calefacit. Et sol
si non luceat. desinit esse quod erat. Sol est ignis
nec sic esse dicitur. eo quod luceat sol. Sic non est
philosophus ille dicendus. qui amator sapientie non existit. sic
nec appellandus. qui lucere desistit. At homo. est ad
beatitudinem factus. qui si non ea faciat. que sunt ad hoc
facta. desinit homo esse. quia perdita ratione. tunc sit bestia
lis et fit similis bestie. In sola enim ratione. nam superat
bestialem. Ergo dum illa perit non uiuit. differre
a bestia non uidetur. Immo ut apostolus dicam. minus esse
uidetur a bestia. quia in sensibus. nos superant ipsa bruta.
Quis est tantus in robore. canibus in uelocitate. Vul
pi in sagacitate. uulturibus in olfactu. lupis in
auditu. et lincibus in uisu. potest adequari. Ergo
ab aliis superatur homo in sensibus. quia dum ratione dimis
sa. sequitur bruta. deficit multum a bestia. Immo ut
apostolus dicam. peccator homo. fit nichil nichilo. Nam constat.
ut supra probatum est quod peccatum nichil est. Nec minus est uero
quod seruus. minor est domino suo. Sed qui facit peccatum seruus est
peccati. Quare si peccatum nichil est. peccator nichilo minor est. Et
hoc est ideo. quia in scriptura. nominantur nominibus bestiarum non
hominum. propter illud. homo cum in honore esset. non intellexit. comparatus est iu
mentis et similis factus est illis. Gregorius in moralibus. Qui carna
li affectioni succumbunt. non homines. sed iumenta sunt.
Et Boetius. de consolatione sic ait. qui excludens ex dictis. Eue
nit igitur. ut quem transformatum uitiis uideas. hominem
estimare non possis. Sed si auaritia fuerit uel gu
la. Lupo similem dixeris. Lingua litigiis exercet.
cani comparabis. Insidiator occultus et fraudibus
gaudens. uulpeculis exequabis. Et in talia multa
ponit. Et deinde sic excludit. Fit igitur. ut qui probitate
deserta. homo esse desinit. cum in diuinam naturam transire
non possit. uertatur in beluam. Et Crisostomus super Matheum. sic ait.
Neque si homo es. dicere uere possum. cum calcitres quasi
asinus. saltes ut thaurus. fremas in mulieres ut
equus. Castrimargiam patiaris ut ursus. Impingues
carnem ut porcus. Mala rememoras ut ca

melus. et rapias quasi lupus. Ergo cum ista et talia
similia facias. quomodo possum te iterum homines nominare. cum
non uideamus cum homine. nam hec cetera. Item secundum Augustinum
sententiam. et secundum ipsam naturam quod omnibus aliis ab hominibus arma. que
bestiis sunt collata. homo est animal mansuetum natura. Sed
ut asserit Auicenna. quicquid ponitur in diffinitione. debet
esse de substantia diffiniti. Propter quod quolibet diffinitionis parte
destructa. destruitur diffinitum. Ergo siquis
mansuetus desinat esse. desinit esse homo. Si tu
dicas. quod hoc non est hominis diffinitio. sed quedam descriptio.
Sed potius illa quam dicitur. homo est animal rationale mortale. Consili
um ut prius arguit. Nam cum peccatum sit contra rationem. et con
tra fiat homo peccando. ut probauit superior ratio.
restat secundum hunc modum loquendi. quod philosophus loquitur et sancta.
quod homo peccando. desinit esse homo. Hoc autem sic accipien
dum non quod ad esse perdat quod est esse nature. Sed quantum ad hoc. quod est esse
moris et gratie.

Quod peccatum deo est odiosum. homini nocuum.

Itaque patet ex dictis. quod peccatum. deo displicet. Dyabolo
placet. et homini nocet. Dico quod peccatum. multum
displicet deo. Et ideo est ad hoc. quia deus nichil odit eorum
que fecit. Nullus enim est artifex. qui sua opera non amet
et laudet. Unde et pictores. ualde laudant su
as ymagines. Ergo quanto magis deus facit hoc sapientie.
cuius opera sunt perfecta. At dyabolus dei est opus. et in eius
opera. fuit nobile quod opus. Ergo quod eum non dili
gat. sed detestetur et odiat. peccatum est sola causa.
Quod itaque detestatur et odit. ut lucifer cum adhe
rentibus suis de celo in profundum deiecit. Propter peccatum fra
tres primos parentes. de paradiso expulit. Propter peccatum in sodomitas. Genesis. 3. c.
sodomitas subuertit. Propter peccatum lasaunc. Et in Genesis. 19. c.
assyriorum castris. Clxxxv. milia hominum interfecit. (In Machabeorum. b. c.)
Propter peccatum blasphemie. In quibus omnibus. aliisque
similibus. se probauit odire peccatum. Item constat deum
iterum omnia opera que fecit in mundo. maxime suos filios et
amicos amare. Sed nullum habet amicum tam ca
rum. quem non iungeret in ifernum. si eum inueniret mortale
peccatum. deque minime peniteret. unde et petrum dampnasset
sed si negationis delictum non lacrimis abstersisset.
Sic et proditorem dampnauit. qui non uere penituit.
Unde quam ualde se odire peccatum ostendit. Item non multum quis
illum odiret. per quem occidendo et destruendo dominum suum
deus filium unicum. et amantissimum quod habebat. immo
tamen et conciliarium dari uellet. At deus pater. ut peccatum
destrueret. filium suum flagellare. filium pro omnibus eciam
occidendum tempore dedit. quare maxime se odire peccatum
ostendit. Item peccatum. sicut displicet ualde deo. sic placet
multum dyabolo. Cuius ratio est. quia uoluntas habet a deo aduer
sa. sicque diuine uoluntati contraria. Quare quicquid deus odit.

dyabolus diligit. Hec de eius temptatione. quia continue temp
tat. ut casum faciat. Gregorius. Dyabolus contra temptat.
ut saltem tedio uincat. Hec hoc ponit. de ipso petro.
quod ut in peccatum deiceret. aggressus est fraudulenter.
Ut peccatum non solum deo displicet. dyabolo placet. sed et
homini multum nocet. Dum aufert homini deum. et bonum esse .c. Nota mala
fraternum. Dum aufert ecclesie sancte subsidium. ut enim non p
sit orationum suffragium. Dum facit dyabolo seruum. Dum
occidit animam. ad ymaginem dei factam. Et dum detrudit
finaliter in infernum. Ergo peccatorum uia. est pessima. aspera.
et molesta. Cuius ratio est. quia dei ira. nullam penam culpam
pena. dimittat impunitam. Unde Augustinus dicit. quod numquam deus
sinit decorem culpe. esse sine decore iusticie. Item
causa est. quia opera peccatorum. semper tenent extremum. sic uirtus
medium. Et constat. quod natura delectatur in mediis. et
tristatur inueniri in extremis. Hec de sensibus. quia temperatis
delectantur omnibus. et eorum corrumpuntur excessi
bus. Quare uia peccatorum est dura et aspera. sed uia uir
tutum. est leuis et plana. quia potius ista quam illa est
eligenda. Item leuior et delectabilior est illa uia. que
est secundum naturam. quam illa. que est ei contraria. At uitia. sunt in
naturalia. secundum sanctorum doctrinam sed uirtutes sunt secundum naturam.
Unde Bernardus. de hoc ita dicit. Virtus. quando naturaliter uenit in animum. .Bernardus.
et si aliquando sine labore non ueniat. uenit tamen in proprium
locum suum. ubi fideliter sedens. et bene cum ea conueniet
ipsa natura. Ergo cum uitium. sit uirtuti contrarium. non
conueniet cum natura. quare uitiorum uia. est dura et aspera. Nota
Quare igitur hoc. unde sit. quod uirtutum uia. uideatur hominibus
esse dura. et uia uitiorum. suauis nimis et pla
na. Et dicendum ad presens. quod hoc facit consuetudo praua. quia
assueuimus ab infantia nostra ad mala. non autem
ad bona. Quare cum consuetudo sit altera natura. res durum
assueta. fit quasi homini naturalis. quare uitium. quod erat nec con
suetum. fit quasi consuetudine naturale. Unde Io. ita dicit.
In suaue et asperam. fecit nobis uirtutum uiam. longa
consuetudo peccandi. Hec de furibus. et aleatoribus
quod prauitati assueuerunt. abstinere uix possunt. et
timore patibuli uel flagelli. Et non ne lu
men solis. est delectabile oculis. Et tamen offendit oculos.
tenebris assuetos. Sic et uirtus. grauat animos. ui
tiis assuetos. quos assueta peccata delectant.

Quod septem sunt uirtutes et uitia principalia

His itaque suppositis est sciendum quod sicut. vij. uirtutes.
sic et. vij. sunt uitia. Nam et si uni uirtuti pla
sit opposita uitia. ut uni medio duo extre
ma. tamen. vij. sunt peccata capitalia. ad que possunt re
duci cetera alia. Itaque uirtutes sunt. vij. Tres
theologice. ordinantes ad deum. Et quatuor politice.

ordinantes ad prius. Deus tamen habitus perfecte ultimo
divini. Uel per virtutes theologicas tres scilicet fides spes
et caritas. Et sunt tres iste virtutes certis digni-
tes dominum perfecte et soli habentes. Nam fides illumi-
nat veritatem. Spes nutrit caritatem agendi. Et ipsa dili-
git. Est vero de ipsis optime dicto consistere. Ut sic
agnoscamus quod credere debeamus. Et ea amemus quae
penitus appetimus. Et ut nos perfecte perfruamur consistam-
mus. Prima fit perfecte quod cognoscamus summum ve-
rum. Secunda per caritatem quod diligimus summum bonum. Tertia vero per spem
quod tendimus illis gloriosi arduum. Nam ad ista
agenda nec sufficiat sapientia tamen maxime requiritur
scilicet scire, posse et velle. Scire est in intellectu. Pos-
se in irascibili. Velle vero in concupiscibili. Fides ergo est sup-
plementum cognitionis quod ad veritatem inclinatur. Spes
supplementum fortitudinis quod ad possibilia irascentem. Ca-
ritas vero ordinata est vero quod ad possibile dili-
gentem. Itaque fides dirigit in credenda. Spes
elevat in ardua. Sed caritas inflammat in amanda.
Cardinales vero virtutes sunt .iiii. scilicet prudentia, temperan-
tia, fortitudo et iustitia. Prudentia in eligendo.
Temperantia in utendo. Fortitudo in tollerando et sustinendo.
.b. Iustitia in distribuendo. Uitia capitalia sunt
vii. Et .v. sunt spiritualia. Duo vero carnalia. Et
spiritualia: aut est contra bonum ex caritate amandum.
Aut contra malum ex caritate fugiendum.
Si contra bonum ex caritate amandum hoc est in respectu dei.
Aut est contra deum et sic est superbia. Aut contra bonum proximi
et sic est ira. Aut contra proximum et sic est invidia.
[sup] Unde hugo dicit quod superbia tollit deum. Invidia
proximum. Sed ira seipsum. Uitia alia duo
quae sunt contra malum fugiendum. Aut primum malum caret
aberratione et sic est avaritia. Aut ab iniqui-
tate et sic est accidia, quae est tedium boni interioris. Ui-
tia vero carnalia. Aut est contra gustum et sic est
gula. Aut circa tactum et sic est luxuria. Depressa
vero virtutum et vitiorum quae cum sint opposita pate-
bit prosecutione singulorum. Dum statim per virtu-
[Dist. 2.] tes vitium ponetur contrarium. Incipit secunda pars de fide.
[Ca. p.] Capitulum de fidei necessitate.

[V]isio de virtutibus in generali. De
singulis videndum est in speciali. Et primo
de fide. Non est per amari bonum
nisi aliquid non cognitum. Invisa est
diligere possumus. Incognita nequaquam.
Ideo ergo per fidem dirigamus gloriam. Ideo de ea primo videndum.
Atque hic in dicendo primo de eius necessitate.
Secundo de eius descriptione. Tertio de eius unitate. Circa

de eius concordantia. Dico primo de eius necessitate
quod sit necessaria ad salutem. Necesse enim habet homi-
nes cognoscere principium a quo sumus. Ne ignorantes beneficio
tanto simus. Vel ut ei dignas gratias referamus. Co-
gnoscere dominum sub quo sumus ne ut servi inutiles
peccemus. Scire a quo beneficia tanta accepimus. Ut [ut]
eum ut decet comprehendamus. Et illum agnoscere ad quem su-
mus ne sine gubernaculo navigemus. Quis ergo
iste est a quo sumus et ad quem finaliter tendimus. Vere ipse
est ille qui in apocalypsi sic ait. Ego sum principium et finis. Sed quomodo
eum cognoscere possumus. Audi in Io. quod dicat.
Ego sum lux mundi. Ab hac eterna luce omnium luminum
non forte procedunt sunt animas radii spirituales hu-
manos intellectus illuminantes. Ad quod intelligendum no-
tandum quod vii. modi quibus principaliter lux cognoscitur ut
per gradus rerum cognoscibilium ascendentes finaliter capia-
mus. Qualiter ab illa luce superna descendat radius
spiritualis sic humanas animas radiantes. Est ergo [.b.] [4]
notandum quod in genere rerum spiritualium lucentium est gradus sicut.
In supremo est divina lux constituta. Hos autem
gradus ut melius capiamus. Primo ponamus exemplum
luminum rerum corporalium lucentium. Nam sic dicit Dionysius in libro de
angelica ierarchia c. i. Non est possibile nostrum intellectum ad immate-
rialem contemplationem ascendere. Nisi primo ea quae secundum ipsum sunt
nobis manuductione utatur. Est ergo quiddam quod [1 gradus]
in se lucet sed non illuminat alia. Huiusmodi est in se lu-
men ad contemplandum. Sed tam debile ut aliud continere
non possit. Et tale est vitrum quod in aliqua in se
lucens non illuminat alia intellectus positum. Est aliquid [2 gradus]
alia quaedam quod lucet in se et illuminat alia circa se
posita ut in carbunculo et quibus aliis est circumpositum. Est [3]
et alia quaedam quod lucet et ita affluenter illuminat alia
ut illa sit alia illuminantia. Sic est in igne existente in
alabaustro posito. Nam primo lucet in se et ita ef-
ficaciter illuminat alabastrum ut alia alabastrum
illuminet. Est ergo quod ita lucet quod lucem alia [4]
facit et est principium luminis. Lumen tribuit aliis et a nullo
accipit. Et tale est corpus solis. Sed luna et alius
omnibus stellis a sole illuminantur ut philosophi dicunt. Sic [.c. 1 gradus]
et spirituales sunt non nulli qui in se lucent. Unde quod fidem
et sanctam vitam habentes. Tamen ideo quod credunt. Ita te-
nuiter intelligunt quod alios docere non possunt. Sic mul-
ti in mundo simplices sunt. Sunt et alii qui in se lucent [2 gradus]
et docent alios instruere possunt. Sunt et [3 gradus]
alii qui in se lucent et alios tam efficaciter docent
ut alios possit illi docere. Sic videmus sunt tota die.
Est et unus qui in se summe lucens illuminans
universa. Ab aliis nullam accipiens. Et tale lucens

salvator est noster. Unde et dicit. Ego sum lux mun-
di illuminans omnes homines venientes in hunc
mundum. De tribus modis emanationum.

[Ca. 2.] [A]dvertenda aliorum tamen modorum quibus mentaliter
descendunt illuminationes. Ab hac prima luce ad
illustrandum: Est notandum ad presens. Primo quod illorum
modorum mille sunt, de emanationibus multiplicium luminum.
[notandum] Est ergo notandum quod sicut in .iiii. perspective oritur. Ema-
natio multiplex lucis. Triplici sunt illuminabilia recipere hic
augmentum. Primo vel uno modo per illuminabilis ad
lucem appropinquationem. Per radiorum emanantium
aggregationem. Et per rectitudinalem processionem.
Per illuminabilis ad lucem appropinquationem quia quanto
lumen aproximum recipitur tanto habundantius habetur.
Cuius ratio est quia propter distantiam a suo principio fit rei debi-
litatio donec fiat totalis rei defectio. Secundo per
radiorum emanantium aggregationem quia cum ab
uno quasi puncto sensibili a corpore lucido procedunt
radii per modum pyramidalium linearum in centrum quod
cumque hi radii sunt ad illuminabile constringuntur
tanto ab eis plenius illustratur. Cuius ratio est quia omnis
virtus quanto unitior tanto potentior. Et quanto in
plura divisa tanto minor ad singula. Tertio
apparet per radiorum rectitudinalem processionem. Nam
radii procedentes a corpore lucido si obviant alicui
corpori solido sicut muro. Cuius transire non possunt. Necesse
recto redit vel se frangendo in altam partem se fran-
git. Sed ergo in illis radiis due partes. Una quae
in corpore obviam directe procedit. Alia in fracta in
obliquum convertitur. Et constat quod efficacior ema-
natio illa lucis est in parte directa quam sit in obli-
qua vel fracta. Quando scilicet recipit in uno quod per ab illo
[1] [.b.] in alium fit reflexio. Est ergo sciendum quod per eundem tri-
plicem modum divini radii descendentes sunt ad mentem
humanam. Quanto enim illi radio propinquior per devo-
[2] tionem efficitur tanto vehementius illustratur. Similiter
quanto plures radiorum sunt super animam maior aggrega-
tio. Fit maior illuminatio. Sicut plures candele
[3] quam pauce magis illuminant domum. Similiter quo
ad rectum modum radii ille divini sunt intellectum procedunt di-
recte tanto sunt illum irradiat fortius. Ubi ergo
sed primo radii illuminet intellectum angelicum. Et per eam me-
diante. Cum radii fracti reflectantur sunt intellectum
humanum. Maior aliis pluribus videtur irradiatio
esse in angelo quam in intellectu humano. Unde ea facit scrip-
ture textus quod dicta sanctorum doctorum testantur et asse-
runt quod per moysen quam a deo immediate illuminatio-
nes recepit. Nullus filius prophetarum fertur. Unde et de

daniele legitur quod cum non possit de visione consilium ca-
pere dictum est gabrieli. Fac illum intelligere visionem.
Inquantum sum pravi potest forte dici. Tanto mi-
nus angelo fuisse illuminatum quanto indirecti. Divine
illustrationis radii dicuntur descendisse. Itaque dicatur
illuminationum irradiatio facta sunt et similiter mentis
humane recipiens primo fortificatur. Scilicet per recipi-
entis ad ipsam lucem appropinquationem. Per radiorum
sunt intellectum aggregationem. Et per directam sunt intelle-
ctus irradiationem. Que omnia sunt habentur per fidem operantem per
dilectionem. De modo recipiendi lucis emanationes. [De modo recipiendi lucis emanatione.]

[Ca. 3.] [S]ed oritur quod est expromissis. Si fit talis irradia-
tio. Sunt celestis mentis humane nulla adhuc excepte [ro]
debita dispositione. Constat enim quod actus activorum scilicet [.a.]
universorum agentium non fiunt in patiente dispo-
sito. Necesse est enim ea excepte nec quam artis sic est philosophi
bene scilicet ut prius disponat materiam quam forma inducatur in ea.
Quare radii ab eterna luce emissus intellectum
humanum sua claritate non comprehendet nisi ante di-
spositum. Quia non aer per spissitudinem habet sola-
rem radium in se recipere non valet. Sic nec terra in se
recipere potest. Ut ergo irradiatio lucis eterne in anima
possit admitti. Necesse est eam inquam habere ante dispo-
sitionem. Talis autem dispositio ista per habitum fidei anime illustri-
te intellectum humiliante et subiciente in obsequium Christi.
Fides est anime dispositio ne tenebris in quibus fluctuat
errorum. Ut ergo ista facilius capiamus ad pre- [.b.] [No]
sens notandum est quod fides intellectum erudiens in quatuor efficit.
Primo errores ab anima excludendo. Eam in immobili
veritate consistit. Secundo veritatem anime referendo. Superna
veritatis assimilatur. Tertio ad summam veritatem in
capti disponendo intellectum elevat et sublimat.
Quarto vero animam refrenando ne plus quam necesse sit
per sciam presumptionem se vana diffundat. Dicamus [1]
ergo primo quod fides errores ab anima excludendo
eam in immobili veritate stabilitat. Nam constat [ro a ex]
experimento certam quod quamdiu videtur aliquid ab aliquo agente in
fluxum in recipiente quiete non sequitur. Caret operatione
sua. Cum illi finem quam appetit. Verbi gratia. Radii
descendentes a solari sphera sunt aque habet per finem sibi con-
similiter respondente. Aqua illam calefaciente et sic ca-
lefacta rarefacta et subtiliata ex ea cogitur va-
porari quodammodo. Quae est subtile in ea. Sicque elevatur
resolutum fumum in alta. Sunt ergo radii aque in-
veniunt quod sit modice compositionis ita ut eam frigiditatem
nulla caloris solis facile vincit possit et ita quiete
ut possit virtutem radii in ea efficaciter agere. Cogit
ter eam evaporare. Sicque quod erat in ea subtile.

Incipit secunda pars de fide necessitate

De tribus modis emanationum

ue celum excelso gradu conscendit. Si uero radii aliquando
inueniant rapidum esse cursum. cum non possit se aliquando
eius preclaritati diu sustinere. quia mox ut sub radio
uenit. mox rapido cursu pertransit. Ita quod ue-
radii non ingesant. eam non calefaciunt. sed caret meri-
tis omnialiter sine fine. Sic ergo fides sit habitus cum est intellectus
sub eterne lucis radio stabilitur. facit diuinum
radium anime quiete suscipere. potest ut per
eam intellectus captiuatur. et sub radio diuino stabi
liter. quod radii in ea non caret omnino sine fine. Simi-
liter luci omnino est illuminatio mentis. Quod uero mentes
excluduntur quod per fidem. ad irradiationes diuinas in
intellectus dispositio. Et hoc est ratio. quia heretici fide carentes.
non sunt in suis dictis et sensibus stabiles. sed continue
sunt de errore in errorem cadentes. sic in patarinis
manifestum est. qui nostris temporibus sepe sententias mu
tauerunt. Quod fides animam deo assimulat

Secundo fides secundum distinctionem superiori capitulo posi
tam. uirginem anime reformando. diuine trinitati
assimulat. Nam constat. quod quanto agens in aliquo
susceptiuo de similitudine sua plus inuenit. tanto in eo
efficacius agit. Exemplum huius pone de sauro. quia unum
sit aureum. alterum argenteum. alterum album. Sed alterum ligni
leuigatum. Si ergo radii ipsius solaris super hec omnia
sancta descendere dicit … in eodem loco supposita. ma
ius lumen super aureum quam super argenteum. et maius
super argenteum quam super dealbatum. et maius super al
bum quam super ligneum generabit. Et ratio omnium est.
propter maiorem similitudinem cum agente. Lumen ergo
lux fidei. maxime assimilet luci eterne. cum radii
solis iustitie descendant in singulas creaturas. maxime
tamen fideles mentes illuminant. cum in eis ymaginem et
similitudinem suam inueniant. Itaque fides disponit
intellectum. ad radium suscipiendum eternum non solum
quia habet eum stabilitum. sed et ymagini diuine assimulat.

Hec ipsa patet. ex tertio actu fidei. super iam po
sito. qui est intellectum habilitare. ut eternam ueritatem
possit facie reuelata uidere. Cuius ratio est. quia dispositio
omnis habitualis … habilitat in quo est. passiue et perfecte.
ad suscipiendam eius generis perfectionem. Et hoc est
quod dicitur. quod actus et potentia semper sunt in eodem genere. Nam ex
potentia que est ad actum generis sic quantitatis. quod ad potentiam
est … per longum et latum. sicut perficitur. ipso … est … du
a actum. qui est generis sic quantitatis. sic est actus
albedinis uel caliditatis. uel alterius qualitatis.
Et idem est de predicamentis omnibus aliis. Nam il
la potentia numquam perficiatur. nisi per terminum eiusdem generis. ut per
actum longitudinis uel latitudinis uel altitudinis

quantitatis. Sed constat. quod lumen fidei tamquam quod
nunc est in intellectu causatur est quedam potentialis dispositio. que
sit habitualis … ut illa uideatur facie reuelata
in patria. que per hoc lumen sub enigmate uidetur in
uia. Sic ergo hoc fidei nunc lumen. sit quedam dispositio
in presenti. habilitans perfecte et passiue substantiam anime in quo est. ad
recipiendam perfectionem luminis. quod eiusdem cum fide sit generis.
Sic ergo lumen fidei. sit de genere luminis diuini. et ab
eterna luce irradiatum. habilitat perfecte intellectum. ad re
cipiendam eiusdem luminis perfectam irradiationem. Quod
non sit in uia. sed tamen in patria. ubi uisio fidei nunc
succedit. Quod fides animam illuminat ut ueritates capiat articulorum

Ca. 4.

Hec ipsa patet ex quarto fidei
nunc actu super iam posito. quod fides ad hoc intellectum
sublimat. ut articulorum ueritates altissimas
capiat. quas transcendunt naturale lumen intellectus agentis.
Nam quod intellectus factus est. quod semper modificatur fina
les perfectiones. sed quod exigunt proportionabiles dispositiones.
Exemplum est. Et hoc perfectum uidetur. tam in natura quam arte.
In natura quidem. quia in corpore humano. quod rationali perficiendum
est anima. producit nobiliorem elementorum complexionem. quam pro
dat in aliquo corpore mixto. Unde nobiliorem in … producit
uegetatiua. et nobiliorem sensitiua. quam in corpore alterius
animalis. Et ultimo ipsam rationalem potentiam. Que est omnium formarum
nobilissima forma. Non quod uegetatiua. sensitiua. et in
tellectiua. sint in homine ipso tres anime sed unius anime tres
potentie sibi infuse. simulque create. Absit enim cogitare
uel dicere. quod uegetatiua. uel sensibilis sit in homine per
generationem. et quod corrumpatur cum corpore. cum nullus … se
cundum hoc dixerit. et maxime Augustinus. qui in diuersis libris
tam multa de anima sit locutus. Et maxime quia ex hoc
sequeretur quod uegetatiua et sensitiua in christo. fuissent in morte
corrupte. cum essent diuinitati unite. Quod
dicere hereticum puto esse. et alibi recolo me pro
basse. Itaque hiis obmissis. quod ad materiam presen
tem non pertinet. dicamus. quod tanto nobilior induatur
forma corporis perfectio. quanto nobilior precessit dispositio.
Et hoc ipsum patet in arte. Constat enim quod per medicinam
maturatiuam. ad exitum preparantur humores. Nam
iuxta sententiam yppocratis. cruda mouere periculosum
est. Quanto ergo precedit melior preparatio. tanto
melior sequitur humorum corruptorum expulsio.
Nam et ferrum. quanto melius a fabro ignitur. tanto fa
cilius malleatur. et ad formam suam … disponitur. Et
sic est in omnibus artibus inuenire. Quod quanto melior
dispositio materie. tanto melior imprimitur illi forma. Cum
ergo lumen fidei sit in intellectu. non inter perfectionis finalis
consumatio. sed magis inter preparantes et disponentes

ad reuelatum intuitum diuini luminis. Et istud
lumen. tante sit altitudinis. ut super gradum
luminis nature uel artis. necesse est dicere. quod dispo
nat intellectum humanum. ad perfectionem tam altam. ut
nulla alia possit esse tam summa. De modo cognoscendi
deum per fidem fuit presenti statui congruus.

Ca. 6.

Ulterius ergo quomodo fides sit necessaria. ad cognoscendum
deum prius aliquando sumi. et hic ad quartum et diuinum. Nunc ui
dere restat. quomodo hic cognoscendi modus. fuit congruus.
Est ergo notandum. quod hic modus cognoscendi deum. Fuit
decentissimus. Fuit gloriosissimus. Fuit nobis
utilissimus. Fuit omni laude dignissimus. Fuit
aliorum modorum supplementum. Dico primo quod hic
modus per fidem deum agnoscendi. fuit conuenientissimus.
et talem indiguit presens status. Nam constat quod de
patre carnali. sine non per aliquam fidem. cognitio habetur non
… ergo quanto magis de patre spirituali. qui de se habi
tat inaccessibilem lucem. … dyalogorum
sic gregorius ait. Audacter dico. quod sine fide. non in
fidelis uiuit. … si eundem parentem nolunt
quod presens habuit. patrem hunc debet. Nam talem uel
talem. Quem si requisieris. unde hoc nouit. dicet non
aliter hoc se nosse. nisi quia sic credidit. Ergo quid
mirandum. si de inuisibili patre hoc credimus. Tertio
modo hic deum cognoscendi modus. ualde est gloriosus. Nam con
stat. quod est regi alicui uel principi gloriosum. si
eius simplici uerbo credatur absque aliquo iuramento.
fideiussore uel pignore. Et est ei ignominiosum
si eius uerbo simplici non credatur. Nam et homines uiri reli
giosi et boni. uolunt suo simplici uerbo credi. Er
go quanto magis gloriosum deo. credere simplici eius uerbo.
nullo addito argumento. Galenus est phy… nole
bat alius credere. nisi ostenderent necessaria uel probabili
ratione. Quod est contra argumentum. non quedam ratio. de re dubia
faciens fidem. Ergo non quia argumentum. ubi nulla est dubi
tatio. Sic ergo nulla sit dubium. ubi locutio dei uerbum. nullum
quia argumentum. sed eius uerbo simplici est credendum. cum deus eius non
possit sibi esse contrarium. Nam quod mentiri ueritas potest. At
deus ueritas est. quia uerbum eius contrarium esse non ualet. Ergo
est illi iniuriosum. si quis illi non credat. Et est illi pro
nunc gloriosum. si illius simplici uerbo quis credat. Sed fides
facit eius uerbo simpliciter assentire. Ergo ad deum honorandum.
fuit congruum. per fidem cognoscere deum. Item pytagoras
indixerat hanc legem discipulis suis. ut non
essent ausi de suis dictis. querere rationem. Sed eius pro
ratione sufficeret. dicentis auctoritas. Ergo quanto
magis credendum est deo. nullo habito argumento. Cum
tamen probauerit suam doctrinam. miraculis stupendis

immutando. sensibilibus. soli deo. Tertio iste
modus fuit homini necessarius. quia meritorius. Cuius ratio est.
quia cum homo deo assentit. in hiis que non sunt per se se
nsui manifesta. non rationis uiolentia. intellectum
sed ostensa. assensio talis est libera. et ideo magis
meritis cumulata. Nam assensio. qua quis as
sentit manifestis sensui. uel per se notis in
tellectui. uel necessarie probationi. omni caret me
rito. Cuius ratio est. quia ardor et uirtus est circa difficilia.
Quod cum non sit difficile. quod sensu uidetur. uel
intelligitur capere. constat uirtutis non esse. At
ubi uirtus non est. meritum nullum est. quia nullum tale meri
torium est. Ergo recte opus meritorium est. quando deo
creditur. de hiis que non uidentur. Unde gregorius dicit. quod fi
des non habet meritum. cui humana ratio prebet ex
perimentum. Quarto hic modus est utique laude dignus.
Nam sicut non est uirtuosum. uidere corporaliter lucidum. sic
non credere quod est manifestum. Immo non est hoc credere. sed po
tius scire. Est enim fides ut dicit hugo. supra oppinionem. sed
infra scientiam constituta. Nam opinio de rebus est dubiis.
fides de certis sed tamen inuisibilibus. Scientia uero. de rebus
sub certitudine intellectus. Est ergo uirtuosum. et est
multipliciter laude dignum. deo illa credere que non sensus
attingit. non ratio peruenit. sed potius contradicit. Exemplum de
abraham. Genesis. xviii. dicit apostolus. quod contra spem in spe
credidit. Unde glossa. sic ait. Spes secundum naturam fuit.
dum ex iuuencula uiueret. secundum naturam sobolem sperauit.
non tamen tunc habuit. Sed contra spem fit. dum senex et ue
tula. se genitum sperauit. Unde credidit. cum
a deo audiuit. Sic erit semen tuum sicut stel
le celi. Portat est in ipso … ista uideri. cum exclu
sisset deus uuluam sare. et cum iam uetula foret
et abraham senuisset. Et tamen credidit deo. et re
putatum est ei ad iustitiam. Exemplum de beatissima
dei matre que contra naturam. se posse concipere credidit. Unde
dictum est ei. Beata que credidisti. et cetera. Nam et zacha
rias. luce. i. quia non credidit angelo. audiuit
ab eo. Ecce eris tacens. usque in diem
quo hec fient. pro eo quod non credidisti uerbis meis. Vi. enim
apocalipsis. xxi. timidis et incredulis. pars illorum erit in
stagno ignis ardentis et sulphuris. Quinto hic co
gnoscendi modus est aliorum modorum omnium supplementum.
Nam constat. quod si alicui deficit unus. necesse habet
esse aliis uiribus … et aliis omnibus ad
usum spiritualibus. Ergo et quia paruus est intellectus et mi
noris. necesse habet credere illi quod … se intellectus
et alii. Oportet est prius credere. discentem credere.
Quod est discere potest si magistro non credit. Cum

nr̃ q̃ itell'. se hãt ad maĩ. festa nĩe sic ocl's
noctue ad solẽ. Et nẽ maĩfesta. se hõ dia.
testat. p alios. ꝑ fidẽ. talia ẽẽ ẽcẽda. Pre
terea cũ dẽ sit nã altissimũ. a q̃ ois excedẽ
itell's. ñ ẽ ꝑ'e scalã roĩs sufficiẽns repire.
q̃ q̃s ꝑsit ad eũ attigẽ. Vn̄ neccẽ fuit coꝯ
scẽ dm ꝑ fidẽ. Et dẽ sapiẽcior se ẽẽ. Qa
ñ ꝑt nã. illuc attigẽ. q̃ gigno attigit.
Nec ꝑũ itell'. ꝑt capẽ ea q̃ magnũ. Quia
teste Ieronimo. Magñ grãdes. igenia pua
ñ sustinẽt. Et ꝑhs dic. q̃ hoĩes ipiti. q̃
longe distãtes a reb'. talia speclãt. Vn̄
neccẽ hũt dẽ eis aliũs ẽẽ. q̃ alij ꝯtẽplãt.
Qa itell's. q̃ deficit ad minima. q̃d ẽ ac
tũ ad maxĩa. Nõ ꝑ ocl's ifirmi aluꝑ ea
uidẽ. q̃ sani ꝯclaf. ꝑt aspicẽ. Qa n̄ ui
det uis hũan. q̃ ꝯspicẽ aqlin. Ergo sꝑs
uiri ꝑ ydiote. dz de magñ. alus ẽẽ. et
maiorib' aplcẽ. Nã q̃dã sc̃ sã ꝑ pita.
q̃dã futa. q̃z sc̃ q̃dã i celo. q̃dã sc̃ posita
i ifno. Vn̄ cũ de eis. ñ ꝑsit hẽi cognitio
sciẽ. neccẽ hẽm eoꝝ notitiã hẽre ꝑ fidem.

Viso quõ mod' h̃ De dispositione fidei.

Ca. 7.

neccẽ dm ꝑ fidẽ. fuit cognitus. nẽc
ordine ꝯtexti restat uidẽ. q̃d sit fides de
scꝑ. ẽẽ. Est ẽ fides sc̃d' ap'. sba spãdaꝝ rex
argũ ñ appẽtũ. Dr̃ at sba. ñ q̃z sit ignẽ
sbẽ. cũ sit q̃dã q̃litas aĩe. s; q̃z sic sba. dẽ
a sbstare. eo q̃ substet oib' accidentib'.
ea subportas ꝯsustines. sic fides ẽ fu
damẽtal'. ꝯ pa ut. ignẽ spũalũ rex su
bstitãs toti edificiũ spũale. Ita q̃ sine
fide. aplo uro teste. ipo'le sit deo placẽ.
Ipã ẽ ẽ illa fũdamẽtal' pet. sup q̃ sap
ẽ x̃ fũdauit ecclãz. Hec ẽ. nec timet
pluuiã descẽdẽtẽ. ñ fluuiũ iuatẽtẽ
ñ uetũ alatẽ ferietẽ. q̃z fũdata sc̃ fir
missimũ lapidẽ. Vn̄ dñm ẽ petro. Sr̃ hac
petrã edificabo ecclaz meã. Et d h̃ ꝯ. vij.
sic hẽt. Descẽdit pluuia. uener̃ flũia.
flauer̃ uẽti. ꝯ irruerẽt idom illã. s. iteẽ.
ꝯ ñ cecidit. fũdata ẽ erat sr̃ fir̃ petrã.
Et q̃d ẽ pluuia ab aeris alto descẽdẽs.
ñ ipugnatio demõ. iaciẽ ꝑmanẽtũ. Et
q̃d sc̃ flumĩa. de uẽtab' descẽdẽtia. ñ ꝑ
secutões. ꝑ napũ tyrãnoꝝ. Et q̃d sc̃ im
pulẽ uẽtoꝝ. nisi gña diuilaꝝ teptatõ
nũ. Vn̄ de h̃ fidei fũdamẽto pa. ad cori. lo

q̃s ap'. ait. Vt sapiẽs archutect'. fũdam
tũ posui. Glõ. i. fidẽ x̃. Apt. xxi. fũdamũ
ꝑmũ. Iaspis. Iaspis uiridis ẽ coloris. ꝯ fu
gat phãtasmata nocti. ꝯ signĩficat fidẽ.
q̃z sic uiriditas. delectat ocl'os carnis. sic
uẽa fides ocl'os mẽtis. ꝯ phãtasmata mũ
dane uanitatis expellit. dũ fugienda ꝯ
patẽt o'. Sine fidei fũdamẽto. uana sc̃ õ.
q̃ sup mobilẽ arenã fũdata. ad ipetũ
fluuioꝝ ꝯ uẽtoꝝ ruĩtia. Vn̄ lc. vio. Venet̃
flũia. descẽd' pluuia. flauer̃ uẽti. ꝯ irrue
runt idom illã ꝯ cecidit. ꝯ fũ ẽ ruina eius
mag'. Dr̃ at fides sba. i. fũdamẽtũ rex ce
lestiũ spãdaꝝ. q̃z nisi ꝑ fidẽ nĩc. sbsistẽt
i nob' alij res spãde. Argũ uõ fides ẽ ñ
appẽtũ. q̃z de reb' ñ appẽtib'. ñ ꝑt hẽi ẽ
tũ expimẽtũ. Et ꝯstat. q̃ ubi expimẽtũ ñ ẽ.
ẽcia sciã ẽẽ ñ ꝑt. q̃z expimẽtũ. ꝑn̄ artis ẽ.
q̃r de reb'. nullã expi cognitũs. ñ sciã s; fides
hñda ẽ. Aug' ẽ. nob' ialius scietis faciat
fidẽ. s; de reb' i uisibilib' ꝯ diuinis. fides ẽ
cẽtissimũ argũ. nũq̃ falleẽs itell's hũanũ.
Vn̄ ipã ẽ argũ. ꝑbãs ẽẽ dm. ꝯ ẽẽ sup uniũ
ẽẽ padisũ. ꝯ ẽẽ ifnũ. Et null' ẽ uerũ argũ.
q̃ q̃ ẽ ex fide deductũ. q̃z fidi. ñ ꝑt sbã
tiam. cũ sit lumẽ diuinũ. aĩe desup ifusũ.
Vn̄ fidi. d' oib' ẽ ẽcẽd' s; si null' ꝑsit hẽi
expimẽtũ. ꝯ null' phylosophicũ argũ. Ta
mẽ uẽa fide i aĩa hẽita. ꝑ sc̃ ad robur itell'
argumẽta. sic hẽm. i scã ẽẽ. Ex h̃ q̃ fide
argũ'. tã magr̃ ualdẽ i tellectũ ꝯcludũt.
s. articloꝝ oĩuz cẽtitudo. vite rectitudo.
Et eẽnĩ ꝑmij magñtudo. Ita q̃z ut caplm
ꝯcludamũ. tame fidei offim ꝯstat ẽẽ. pax
uẽitatẽ agnoscẽ. q̃ op' ẽ roĩs. Et icã tãq̃
i fine ultimũ tẽdẽ. q̃ op' ẽ uolũtatis. Qd'

Viso de fidei nẽcitate. una tm̃ ẽ fides uẽa. Ca. 8.

de eĩ cognitate. de eĩ q̃oditate. nũc
uidẽ restat. de fidei unitate. Nã fidẽ uẽã
unicã ẽẽ. Et sac̃ auctas docet. Et rõ ꝑ
suadet. Dico ꝑo q̃ h̃ auctas sacra docet.
Vn̄. iiij. ad eph. sic hẽt. Vn̄ dñs. Vna fides.
Hec idẽ mltipx̃ rõ ꝑsuadet. Et ꝑa rõ tal'
ẽ. q̃z ꝯstat. q̃z q̃ d' uno tm̃ ẽ. unicũ ẽẽ dz.
s; iᵒ de q̃ fides ẽ. ꝑn̄ unũ ẽ. q̃r ꝯ una fidẽ
ẽ. Vn̄ sr̃ illo ubo iã dcõ. Vna fides. Glõ. sic
ait. Vnũ fide ẽ. q̃ ẽdẽ a cũctis fidelib'.
Costat ẽ q̃ dẽ. de q̃ fides ꝑñ ẽ. uñ solus ẽ.

ñ ñ uñ ẽẽ ꝑt. Vn̄ ꝯ una sola de eo ẽ fides.
Minor sic ꝑz. Triplicẽ legimũ ẽẽ for̃. teste ri
cardo. s. gñalẽ ut sbalitas. spãlẽ ut hũa
nitas. Et siglarẽ. ut sortitas. At diuitas
ñ ẽ for̃ gñal'. ñ spãl'. cũ tales for̃. sit i oꝑie
te. ꝯ de oib' i ifioꝛib' ꝑdicet. g̃ ẽ for̃ siglaris.
Vn̄ uni soli nẽcio ꝯueñt. Ex ꝯ ilnis. d' oib'
siglarib' forẽs. q̃ nũq̃ ñ uni ꝯueniunt.
ñ ꝯueñe ꝑsẽ. Jt si duo dij ẽent. Aut in
oib' ꝯueñret. Aut ioib' differret. Aut ꝑ
tã ꝯuenirẽt ꝯ ꝑtẽ differẽt. Si uõ ioib' ꝯ
ueñret. ñ ples. s; uñ ẽent. Qa ut Ricard'
dcẽ. ubi diuisitas nulla ẽ. plitas ẽẽ ñ ꝑt. Si
uõ i oib' differẽt. ꝯ ul' ẽẽ hẽent. q̃ nẽcio
sequeret. Qd si unũ ẽ ens. altũ ñ ẽ ẽs. Et si
unũ omipns. altũ n' ꝑt. Et si unũ ẽ sciens
altũ ẽ nesciẽs. S; h̃ i ꝯuenĩẽs. Vn̄ ñ ꝑt ẽẽ
ples. i oib' differẽtes. Si uõ. ꝑtẽ ꝯuenirẽt.
Et ꝑtẽ differẽt. Ergo q̃lib' eoꝝ. aliq̃ bõ hẽt.
q̃ alr' caret. Qa alr' ñ differet. S; q̃ aliq̃ bõ
caret. sũm bõ ẽẽ ñ ꝑt. q̃z ei ad addi ualz.
q̃r ñeut' eoꝝ dẽs ẽ. Est g̃ ponẽ nẽcm. q̃ unũ
tm̃ sit sũmũ bonũ. Alia argũ'. h̃ ip̃z ꝑbãn
da. ili. d' ẽẽ nlib'. ꝑte ꝑa. q̃re plima. i ul
le articl's ẽ exposit'. Credo i unũ deũ. Jt
fides ẽ unita. q̃z d' sinus. ab uno solo dẽ
i fusa. Ergo cũ a reb' ẽditio ñ causet. s;
diuisitatẽ rex ñ uariat. Fides ẽ. ẽ illa
luce sigta. ꝑn̄ mũdi fca. q̃ illuĩata s̃ oĩa.
ꝯ tenebra effugata. Qa fides. oẽs fugat
errores. Jt ẽ ẽ illa stella sigta. q̃ dr̃
maris stella. q̃z sic illa dirigit nauiga
tes i aq̃s. sic ista i ẽtis. Vn̄ ipã ẽ illa colũp
na nubis ꝯ ignis. q̃ filios isrl'. s̃ sol' icẽdia
obnubrabat i die. ꝯ s̃ tenebras illustrabat
i nocte. Qa fides. caritis icẽdia tẽpat. et
erroꝝ tenebras ꝑcul fugat. Fides ẽ illa
lucẽna. q̃ icẽdit di sapia. ad dragmã ꝑ
ditã reqrẽ dã. Vn̄ glo. i. xv. luc. Drag
ma. ẽ nũmi ẽẽ q̃ ti'' hñs ymagĩes regis.
Et q̃d ẽ dragma ꝑdita. ñ aĩa. ad ymagĩe
di fca. i pcãm dilapsa. S; recupata ẽ aĩa.
fidi lucẽna succensa. Ex q̃b' ẽẽ appet. q̃d fi
des sit tm̃ una. Jt hõ uẽa. ẽ eadẽ ap' oẽs.
q̃ ꝯ nlla hõ õ. ap' oẽs sc̃ eadẽ. S; hõ itell's.
dz dẽ d' uirẽ illi. obseqũ fidi. q̃r sic uẽa
ẽ dẽs ẽ una. sic ꝯ fides q̃ dẽ ẽdẽ ẽ una sola.
s. ulcas pa. q̃ fides q̃ illi uitan iiuitur.

dz silr ẽẽ una. Jt sic se hẽt affcõs ad
bõ. sic suo m̃ itell's ad uez. S; affcões
q̃s affcõs hoĩs dẽ dz. sc̃ idem i ap' oẽs.
Ergo ꝯ idẽ eadẽ. q̃ dz itell's dẽ. ꝯ ẽẽ ẽit silr
ap' oẽs. s; ẽ dẽ dẽ dz. q̃ fides. dz ẽẽ eadẽ ap'
oẽs. Jt aut ad obseqũ. dz dẽ itell's hũa
ñ. q̃ sũ ei iuria ñ ꝑsit ex solueẽ. aut
null'. Et ẽtissime ꝯstat. q̃ ad suo fidẽi
dz obseqũ. Imo cũ accepit mag' dõn.
tenet ad mag' obseqũ illi reddẽdũ.
S; spãle obseqũ itell's. uẽ ẽẽ i dm ẽ dẽ.
q̃z ẽ. ꝯ q̃z remunãtor ẽ. sic ad hebre. ap'
docet. Ita q̃z fides de dẽ uno. una ẽ. Ita
q̃z fides una ẽ oĩuz fideliũ. q̃z q̃ oĩs
educit. ẽ unũ. Qd' fides x̃ana. sola ẽ fides uẽa. Ca. 9.

Viso de fidi unitate. nũc d' eĩ agẽd' ẽ
ueritate. Et q̃ fides x̃ana. sola sit fide
uẽa. sc̃ mlta ꝑbãda. Et ꝑ ẽ mltitudo
miracloꝝ. q̃b' fides ẽ ꝯfirmata. Jt ẽ
digtas testiũ i ductoꝝ. q̃b' ẽ roborata.
Jt ẽ reuelatio futoꝝ. q̃ i lege aũ sc̃ ꝑdita
ta. Jt ẽ digtas ẽditoꝝ. ꝑ q̃ de dẽ scien
tiam altissima. Vn̄ uõ ẽ magñitudo opũ.
q̃ ꝑ fidẽ legimũ ẽẽ fca. Dico ꝑ. q̃ fide
uẽã. ꝑbat ẽẽ uẽã sc̃ miracla. i hac fide
fca. soli dẽ sc̃ ꝑ'ha. Qdã sc̃ fca. in
mõdi initio. Qdã i me. Qdã i multio.
Qdã i celo sydereo. Qdã i igne. Qdã i
aereo. Qdã i celo aq̃o. Qdã i terreo. q̃
Qdã i ifno. Dico ꝑo q̃ q̃dã mira'la
fide ꝑbãtia ẽẽ uẽã. sc̃ fca i mũdi initio
ẽẽ. d' abel. de q̃ lc' gñ. ẽ. q̃ respx̃ dñs ad
abel ꝯ ad munã ei'. Quõ at respexit. -a.
alia translatio apit. q̃ñ d'r. Inflãmaũ
dñs sr̃ abel. ꝯ sr̃ munã ei'. Descẽd' ẽ igñ d'
celo. ei' oblõnẽ ꝯsumẽs. sic q̃z eã se accep
tasse ostẽdẽs. Et ex hac cã. chay fr̃ iuides.
eo q̃ sig' ꝯsili. sua munã acceptari ñ
uidit. fr̃m occidit. Silẽ miracl'z. fcm ẽ
helye tꝑib' i carmelo. ꝫ. re. xviij. Et i
leui. sb moyse magno duce. Deide -b.
i me. sc̃ mira'la sb se. sb noe. sb abrahã.
ꝯ sb patrib' alus. us; ad legẽ datã. Et
ipã miracla. i gẽte hebrea. sc̃ mlta ꝑh'ta
ꝯ abeũtẽ d' egypto. us; ad igressũ terre
ꝑmisse. mag' ꝯ stupẽda miracla. ꝯsola
ta sc̃ gẽtẽ illã. Et dõn gẽs illa. ñ dese
ruit fidẽ ueã. nũq̃ fuit ab aliq̃ supata.

.c. n icis defecit diuina miracula. Certe cum
fide iam data. translata sunt ista miracula ad
ecclesiam. de iudeis et gentibus aggregatam. Si tu
queras. quomodo scio. quod ista fides fuit in abel. et in
aliis patribus. Respondeo. Quia de abel in cuius nominatione
cum ipsi fuisse commemorat. similiter et alios patres.
noe. abraham. ysaac. et iacob. quos asserit ui
uos esse non mortuos. Vnde et in io. dicit. Si abra
ham pater uester esset. diligeretis utique me. abraham
inquid. exultauit ut uideret diem meum. et cetera. Et in
alio loco dicit. Si crederetis moysi. crederetis
forsitan et mihi. De me enim ille scripsit. Quod non
excludit angustie credere fidem fuisse. nouissimorum
.d. primorum et antiquorum. Et attende. talia fuisse
miracula illa facta. et cetera. quod sol dominus preuenit il
la efficere. Sicut fuit statio solis et lune. temporibus
iosue. per unam diem. Et regressus eius de. tempori
bus ezechie. ysa. xxxviii. Et obscuratio
solis et lune. in domini passione. Propter quod. philosophi causam
similem non ualentes inuenire. quia nulla erat in ui
.e. dixerunt pati deum nature. Item nota lingue que
apostolis data est. Et illuminatio subita. cum in
flammatione maria. ut cum essent ydiote et sim
plices aduentu spiritus sancti. facti sunt tam prudentes et ca
lidi. et perfecte a deo edocti. ut omnes philosophos de
bellarent. deuincerent mundi reges. ingratos
instruerent. et frigidos inflammarent. Et similiter.
cum ualde isti debiles essent a deo per spiritum sanctum
facti sunt fortes. ut nullorum potestas terreret. Et
de petro. quod ante aduentum huius spiritus. a deo debilis
fuit. ut uni ancille uoce percussus. dum mori
timuit. uitam negauit. Sed post hunc spiritus ad
uentum. a deo factus est fortis. ut letaretur in tribulatione et
gauderet in morte. Nam et ipsi omnes apostoli. qui prius
capto christo fugerunt. post spiritus huius aduentum. inter hostes
fortiter persisterent. Vnde ibant gaudentes a conspectu
concilii. quoniam digni habiti sunt pro nomine ihesu contumeliam pati. Et non
ne magnum miraculum. quod uiri piscatores et
rustici. omni humana potestate destituti. omnes reges
potestates deuicerunt. et totum pene mundum fidei sub
iugarent. Et non ne sed per plurimorum doctrinam. non sit re
gressus a prauitate inhibitum. non per diuinum miraculum.
Quod quod sunt mortui suscitati. et ceci ad lumen
reducti. non fuit opus nature. sed solius diuine potestatis.
Ergo si talia facta sunt in hac fide. et deus numquam
decipit homines. testatur hanc fidem solam deo pla
cere. Vnde nulla alia secta. ista dumtaxat ex
cepta. facit miracula. Ita quod opera ista tam
magna. tam alta et supra naturam. probant fidem hanc
christianam esse uerissimam. Vnde de huius operibus loquens
christus. v. io. dicebat. Opera que ego facio. ipsa testi
monium perhibent de me. Et eiusdem. xv. Si opera in eis non
fecissem. que nemo alius fecit. peccatum non haberent. Et
item. xiiii. eiusdem. pater in me manens. ipse facit opera.
Et talia multa. Quod opera ista mira supra naturam.
in hac fide facta. probant conclusionem uerissimam. salu
tem esse in hac fide sola. Vnde dominus dicit magdale
ne. fides tua te saluam fecit. Et chananee sic
dominus dicit. O mulier magna est fides tua. fiat tibi sicut
petisti. Et in actibus sic ait petrus. Ihesum nazare
num. uirum approbatum a deo in uobis uirtutibus prodi
giis. et signis. que fecit deus per illum in medio uestri. sic
uos scitis. et cetera. Et de huius signis sic ait. pecia
Cum ulterius se dominum uniuersorum que sunt in terra. in mari
et in inferno probasset. non restabat. nisi ut a celis et ce
.f. lorum se dominum comprobaret. Nam terra. cum dominus eam co
gnouit. quando ad uocem eius lazarum reddidit.
.g. Mare cognouit. dum se pedibus eius calcabi
lem prebuit. Et cum in ore piscis. cum ipso pisca
staterem se inuenire predixit. procul dubio maris
eum quod in eo sunt. dominum se fore monstrauit.
.h. Nam et eum infernus agnouit. dum portas in eo.
et uectes ferreos confregit. ipsum spoliauit et
dyabolum ibi ligauit. Sicque dominus omnium se omnium dominum
mortuos suscitauit. et dyabolum ibi ligauit.
Sicque dominum omnium se omnium. dum mortuos suscitauit.
cecos illuminauit. demones effugauit. omnes
infirmitates curauit. et eadem manu. que cuncta
fecerat reparabat. Non quod ad perficiendam fidei
nostre integritatem restabat. nisi ut uidentibus
discipulis cunctis. per medium aeris ascendens. dominum
celi ostenderet. Est ideo mirandum. hoc nobis quod nota
discipuli domini. sicut eis ipse predixit maiora quam
christus. fecerunt miracula. Nam maius fuit. quod ad umbram
petri. sanabantur infirmi. actuum. v. quam quod ad tac
tum fimbrie uestimenti christi. Et maius fuit. quod
petrus suscitauit iuuenem in tanatum. ante a
nos. xiiii. mortuum. Et alium suum discipulum
mortuum iam. xl. dierum. quam quod deus. quatriduanum
suscitauit lazarum. Et maius fuit quod beatus
io. solo tactu tunice sue. duos mortuos
suscitauit. quam quod dominus loculum tangendo. et
adolescentem uocando. ad uitam reduxit. Et
maius fuit quod beatus andreas. simul. xl. mor
tuos suscitauit. quam quod deus. tres legitur reuocas
se ad uitam. Vnde ut omnino uno uerbo concludam.
uniuersitas rerum omnium. hanc fidem nostram. ueram esse
confirmat. Vnde gregorius. in omelia epyphanie. Omnia in quod elementa.
auctorem suum uenisse testantur. Quia ut quedam
de huius usu humano loquar. deum hunc celi esse co
gnouerunt. quia protinus stellam miserunt. Mare co
gnouit. quod se plantis eius calcabile prebuit. Ter
ra cognouit. quia eo moriente contremuit.
Sol cognouit. quia lucis sue radios abscondit.
Saxa et parietes cognouerunt. quia tempore mortis
sue scissa sunt. Infernus agnouit. quia hos
quos tenebat mortuos reddidit. Et tamen inquid
hunc quem omnia insensibilia elementa senserunt. adhuc in
fidelium corda. deum esse minime sciunt. et
duriora saxis scindi ad penitentiam noluerunt. Et
illum confiteri abnegant. quem omnia elementa. signis et
scissionibus deum clamant. Quod fides christiana
omnium esse uera testibus fide dignis.
m m .c. 10. Fidem christianam probat esse uerissima. fidedigna te
stimonia excepto tamen maiora. Et primum
testimonium diuinum est patris. Secundum testimonium. est multarum
.a. siue angelorum. Tertium testimonium est operum arduorum. Quartum testimonium
est hominum perfectorum. Quintum uero testimonium est prophetarum. Diuino
quod testimonium patris. primum est diuinarum. Nam domino bapti
zato. in columbe specie. spiritus apparuit super eum. et
uox patris audita est. Hic est filius meus dilectus.
et cetera. Apparuit ergo in patre in uoce. spiritus sanctus in aue.
et filius in carne. Et uocem patris eandem. audi
uerunt discipuli. in transfiguratione in monte. Vnde in
iohannis. canonica. sic habetur. Tres sunt qui testimonium dant in
celo. pater. uerbum. et spiritus sanctus. et hii tres unum sunt.
.b. Item fidei nostre. testimonium perhibuerunt angeli. post in
carnationem. luce. i. et in eius natiuitate. luce. ii. Et
de angelis domini. et cetera. et in eius resurrectione. quod luce. ult.
Et in ascensione. actuum. i. Cumque intuerentur in celum
euntem illum. ecce duo uiri. id est angeli. astiterunt
iuxta illos in uestibus albis. qui et dixerunt. Viri
.c. galilei. et cetera. Item testimonium perhibuit zacharias.
et uxor eius helysabeth. luce. i. benedictus dominus
deus israel. quia uisitauit. et cetera. Et unde hoc mihi. ut
mater domini mei. ueniat ad me. Item ipse iohannes sanctus
apparuit. legitur ante perhibuisse. in preceptis. pauli lucerna
christo nostro. Ipse est lucerna fuit. ardens et lucens.
Et de eo. deus. per. ysaiam. sic ait. Vox clamantis
in deserto. et cetera. Vnde ipse propheta. quos esset interrogatus.
sic ait. Ego uox clamantis in deserto. Item de
eo. in malachia. sic legitur. Ecce ego mitto an
gelum meum. qui preparabit uiam. ante faciem tuam.
Vnde in eum deus dicit. hic est de quo scriptum est. Ecce
mitto angelum meum. et cetera. Item deus iohannem. fecit na
sci miraculose. ex sterili quod mirum. et sene uiro
quia pater. ut aptius non essent de cetero generare. nō
ut testimonium ferret filio similiter filio uirginis. io. i. hic
uenit in testimonium. ut de. phi. de lu. Et constat. quod
non fecit eum deus miraculose nasci. ut perhiberet
testimonium falsitati. sed potius ueritati. Vnde io. v. sic deus
ait. Vos misistis ad iohannem. et ille testi
monium perhibuit ueritati. Item constat. quod eius conceptio nō
et natiuitas. fuit prenuntiata ab angelo. et quod
fuit sanctus in utero. luce. i. Et fuit sanctitatis et ui
te tam alte. ut putaretur esse ab omnibus christus. Et si ipse
dixisset se esse christum. crederetur ei. Ergo quanto
magis credendum fuit ei. dum perhibuit testi
monium alii. Testimonium iohannis quod christo perhibuit. in utero matris
incepit. ubi ei gaudendo assurgere uoluit. Vnde et elysa
beth. ad mariam ait. Ecce quo facta est uox sa
lutationis tue in auribus meis. exultauit
infans in gaudio in utero meo. Item in. io. i. sic de christo.
iohannes ait. Qui post me uenturus est. ante me factus
est. dignitate. quia prior me erat. eternitate.
et de plenitudine eius nos accepimus. Cuius non sum
ego dignus. ut soluam corrigiam calciamenti eius. Et
item de eo. sic intulit. Ecce agnus dei. ecce qui
tollit peccata mundi. Et item ait. Vidi spiritum
descendentem. quasi columbam de celo. et manentem
super eum. Sed qui misit me baptizare in aqua. ille
mihi dixit. Super quem uideris spiritum descendentem.
et manentem super eum. hic est qui baptizat in spiritu
sancto. Et ego uidi. et testimonium perhibui. quia hic est nō
filius dei. Item petrus. iacobus. et iohannes. uiderunt gla nō
rificatum. et uocem de celo dilapsam ad eum.
Hic est filius meus dilectus. ipsum audite. Item omnes di
scipuli uiri sancti. uiderunt eum a mortuis resur
rexisse. et in celum ascendere. Item christi ex testimonio. io. in
terrogans sic arguit. quod. 21. Baptismus io. de ce
lo fuit. an ex hominibus. At illi cogitabant
inter se dicentes. Si dixerimus de celo. dicet
nobis. Quare ergo non credidistis ei. Si uero dixerimus
ex hominibus. timemus plebem. quia omnes sicut prophetam
eum habebant. Item fides nostra. testimonium habuit. .d.
a domesticis. et extraneis. Exodi. viii.
de magis pharaonis. qui deficientes in tertio
signo dixerunt. Digitus dei est hic. Et. xxxii.
deuteronomii sic habetur. Non est deus noster. ut dii eorum
et inimici nostri. sunt iudices. Vnde et dice
bant. luce. v. uidentes mirabilia domini. Numquam
sic apparuit in israel. Et. io. ix. cecus illuminatus

ax diecbat. A filio n e audiui. q aliqs
apuit oculos ceci nati. Si n eet h ho a deo.
n ps facere qcq. Et phisei a sacerdotes. xi.
Jo. dicebat. Qd facim. q2 h ho multa si
gna fac. Et ioseph. u sapientissim ui dr.
dex sic ait. fuit eisd tpibz iesus. uir sa
piens. si tn fas e eu uir appellare. patrato
mirabiliu opu. a doctor eoz. q libent
q ucra se audiunt. H ait x. cc. Jte fuer
unt. alie secte testi phibet. eu ee sua. ali
eibz pferenda. Qr eni testi q fert p se nulli
fic. q de fide nra asseruit ueram ee. q sit
pferenda oibz alijs. C Jt ph noblez. ihu
q de ea se nosabilia p nar. fidi ure testi
phibet. s. q una sit pa eu. q sit etia. q
sit uerissima. sapientissima. sume bona. a q
fecit oia. Ra ex eo q mo e uni. arguer
dm ee unu. Ra sic uni p familias in
domo. ut rex uni i regno. sic a uni rector i
uniuso. C Jte arguebat. q q2 mod etn. dei
e a fide. eo. q2 mdi magnitudo. ei atte
dat pfectio sap. a utilitas bn uo.
Qd fide nra phat ee ua. pphaz testi.
In ite nras. pbat ee ua. dca pphica.
I q illi dr ee suspecta. cu sare futa. mac
est certa. sb certitudie ua. spectet tm ad
diuina sapias. Contingentia e futa. i se sr ic
ta. sic petru ul paulu. fuisse futos aplos.
Qr talia o. cu ca bat fallibile a icerta.
a nulla alia scia q diuina. pst sb certitudie
fore pscita. Cu g sb figis a uib. ab inito
mdi. x pdixerit. sb i fallibili ueritate ee
ucitur. a legem daturu. a talia ciuta q fe
cit i mdo. restat ea dixisse. docente se deo.
Nonne i abel. figa x pcessit. q caim e obtu
lit de pegrinis sui gregis. q a chayn fr occi
dit. Ra x pegrini mris. carne peti. po
genita obtulit. a occisus fribz suis fu.
C Nonne noe. uinea plantauit. uinu bibit.
a iebat. nudat e i tabnaclo suo. Ra xps
plantauit eccam. uinu bibit. q2 ei amore
iebriat. i cruce nud e posit. Sic a abra
ha. dm pres figas. filiu ut offerret. po
suit sr ara. a ab aglo moit p filio. arie
te imolauit. Ra a fi di filius. fuit in
cruce leuat. caro tn sola. i a iete figu
rat. passa fuit a mortua. Sic a yoseph.
a pre missus ad fres. ab eis e capt. a u
da osulente e uendit. Ra x. ad fres a pre
missus. iuda pdite e uendit. a imaui ge
nui tradit. Sz uni pre e emit. i de princeps
egypti e fco. Vn dr q pharao uit no
m ei. a appllauit eu saluatorem mudi.
Que oia. i x sr ad i pleta. Breuit dicta
sr ista. largi ali doribz expo. Sz nos ue
niam a pphica dca. Cu e Jo. bap. misisset di
scipulos suos ad xpm. q. xj. ut fierent certi
d eo. dns p pphias de se an facta. uolens
reddere eos certos. oidit dca pphaz ee oplera.
pdixit. ys. xxv. Ds ueniet a saluabit nos.
Et tc apientur oculi cecoz. a aures surdoz pa
tebut. a sic ciuus saliet claud. a apta erit
lingua mutoz. Vn dns Jo. discipl. fcis multis
miraculis cora eis. sic ait. Euntes renuntia
te iohi. q uidistis a audistis. Ceci uident.
claudi ambulat. a c. Et q sapte futa. sic do
mu di. sic le. ys. xlj. Dic do ad eos. Nunc uo
annunciate. q uentura sr i futur. a sciem q2 dij
estis uos. Jta q2 cu e p dca pphaz. xpm
uenisse i mdu. ut fide pretitui patru.
miraculis ofirmet. a legem amoris cunctis
ipetret. Vn cu cora sacerdotibz a alijs le
geret. i. ys. pphe. Sps dni sr me. euangeli
zare paupibz misit me. a c. clauso lib
sic ait. hodie i pleta e h pphia i aurib uris.
Sr. xpm ee pmissu i lege uolens ondere.
Qd solu fides xana sentit d deo oi laude dign. C. 12.
Ultimu pbas fide hac ee uam. e q2 fides
ista sentit d suma ee oia laude digna.
C Na alie secte oes. C Aut male. sentiunt d
dia po. C Aut male. de diuina sap. C Aut
male de ei mia. C Aut male d ei iustitia.
C Nos at dign sentim d oipo. du dm eum
cuncta psse. C Dign d ei scia. du eu edim
cuncta scire. C Dign d bniuo. du eu edim
pcca dimitte. C Dign d iu. du eu edim
pcca punire. C Dico q qda male sentiunt
de di po. du eu n edut oia psse. n sumu
bo p ons ee. Quod sumu eet. si ei po. ad
ad faciend d eet. pfco e bo. teste pho. nulla
fi pt additio. Ra u fi pt additio. i est di
minutio. Ex d aliq palatio sui domo. q
n dr ee copletu. donec restat i eo ad fac.
Nec corp humanu. dr i uetre ee pfcm. q du
desie ei organu ad suu mbz. Ergo reo.
tuc solu pfca e. qn ei ad ad sua pfco
panes addi n pt. Ergo si eet ad q do
n psz. cu sibi h addi possz. utiq sumu
bo n eet. Vn pataren. q negat dm ista
corruptibilia n fecisse. Jmo n facere potuisse.
negat dm ee oipotentem. Et o eoz. e septa
diuina. Et ro mai festa. Costat e dm sole
fecisse. Vr scbz. i ch. Q sole suu fac ori
ri. Et in lumi sol. i passice do fuit corup
tu. C Jt n ne uirtute sol icorrupt. o gnat
uris. Vn i locis. multu a sole remotis nl
la gno rez fit. Ergo nlls e i dens. si reo i
corrupt. re corrupibles gnat ul pducu. C Jte
qro. q s corruptibilia ista fec. Et dicet pataren
ni. q do tenebraz. q ee asserut summu. Sz
cu amplius. mtis luie excecatu. a a do des
ti. n ictli. q si sumu malu eet. nl ise boi ha
bet. q2 si bo ise ad ouenit. sumu malu ee
n psz. Cu g ee. sit max bo. ab oibz appetitu.
si sumu malu eet. ee n hret. g sil a sci.
eet parit a n eet. Jte po. a scia. sr d gne bo.
n eent. sum bo. po a scias n hret. g duo
ista. sr max bona. q si sumu malu e. po
a scia omi caret. g n sauit. si facere po
corruptibilia ista bona. Et cu oster ea eturdi
nali ee fca. restat ea ab illo pn ee pduc
ta. q dic. Data e m ois ptas. i celo a i tra.
Nec pt h expoi de tra uiuentiu. q2 n dic
o celu. C Jte corruptibilia ista. aut bona sunt.
aut mala. Si bona sr. g a sumo bo fut.
Si at sr mala. g eoz corrupt e bo. q2 do
ruptio e a do. Et si corrupt. ab do e do. ergo
multo forti corruptibilia sr a do. Ra si de q
mi ur. a do e. multo forti de q mag. q2 cu
corrupt. de q mu pr a do existit. multo
mag ipa corruptibilia sr a do. C Et ad ista
sr ua. ut oes sumi ph fecisse h oia. po
suerint pas cas. q ee unica posuerunt.
Na eni e socte. unu dm ee sensisse. a oia
eu fecisse. q n adorare ydola uoluis
se. ob q ca. fuit ab ydolatris dapnatus
ad morte. Plato. planissime sepe libr
suis fatet dm fecisse mdu. s. tra a celu.
a hoz mediu. sic i suo dyalogo e pba
tu. Aristotiles uo. i li. de mdo. ad alexa
dru. dic expsse. q libz fec i senectute. qd
ds rcia. e o rez genitor a saluator.
Auerois uo. sr. xij. metaphy. i pugnat
opione auicene. q n ponit ds sil pduce
n una itelli. Jta q illa pducta pduxit
sa. a c. V o auerois. n ee nullo m ipo
ut pn p. lz sip hastim. ca sil sit plu.
Et ill. de sba orb d. q h fuit sma aristo.
q ds. sil a sel pduxit totu mdu. Qui
ad pncipales ptes ipi. Jn h tn desfec. q2 e
dixit dm. mdu ab eterno fecisse. q no
fuit. expte rei sce po. Rabi moyses.
arz asserit. h ire de do sensisse. Et hoc dic
h ire. aristotile de do sensisse. Jte albu
samar. i p h lib sui. de iudiciis astroz
sic ait. Laus do. q celu cauit a tra. cu
oibz q i eis sut. Et addit. q n e ds ali
pt eu. Jte alpharabi. li. d diuie sciaz.
sic ait. Nich e eio i mdo. n sba a actus.
a eatoz sbe a actus. Jte algazel i meta
sua d. q qcqd a e a do. e op ipi. Ex h
oibz repbatur. pataren oz ista sma. q2 e
o sacra sepitura. o oes phy. a o ros cer
tissima. Et ee firmat. q fides xana. sola
e fides ua. Qd ds pot omnia. C. 13.
Et an q pcedas ad alia siron dubitatem
posita. ronibz psenetic. supioz e phatea
sma. Certu e e. q i oi agere appositio. no
dificat effcs po. z electos uo liber h
e suppo taq noto. ostat q qto i agere
ut e maior. ul qto pl estat. tato p ea
suu effcm pducere. Et si tata sit i uno
agetis. ut maior ee n psit. tc ta uelox
erit rei pductio. ut uelocior ee n psit.
Ex apisa de igne forti. mag forti. et
max forti. i abcui calefactibil rei. Ra
qto igs. potentior eet. tato re cu infla
mabit. Ergo cu agens pm sit uirtutis su
me. Jnfinitas i finite. o sil si uo. pdu
ee po. C Jte qcqd i rebz i fioribz nobili
existit. totu pequaletia salte. e alti a
psca i supmis. Ex dicere. iq qcqd e auc
e i eo pfca a nobliozi m. q sit i caubus
illi sbiectis. Ar oes cae. sr sb pa ca loca
te. Ar qcqd i agete. e nobilitatis i eis.
e i agete po i infinitu nobili. Ex o luce.
q e i acre. ul i corp alicui mioris stelle.
q multo excellentioz e i sole. Ar si ois lux
illa stellaz pireu. sol tn psc. psz i eis pro
ducere. effcm lucis eid. q qd sencid dem
nilissima di luce. C Jte sigd debet alic
exaliq o dicere sui. Jte tanto excellenti

C. 11.

deberet aliqui alia. quanto illa contradictio excelle
nti lucet in eo. Et de albo aliquo corpore visum disg
gregare. ex ipsa est albedo in eo. Nam si corpus a toto il
lo albi fuerit. visum amplius disgregabit. Ita q
summe album. summe disgregabit. Vel medicina
illa. que potest malos humores purgare se ipsa est
multo potentior illa. que non potest hoc facere nisi aliquo di
gestivo adiuta. Sic ergo divinitatis magnitudo
per excellentiam sit in deo. Inquantum est infinites infinita.
restat cum possit omnia. solum si vellet. ps. Omnia
quecumque voluit fecit in celo et in terra. et in mari et
in omnibus abyssis. Et de sole. qui est quoddam principium in
genere lucidorum. In quo sunt lucida. ita ut lu
ceant omnia. quibus eo per participationem sunt lucentia.
Et ita est etiam de igne in genere calidorum. Nam ignis
per se calefacit. sed alia per participationem ipsius.
Et similiter est de anima. que est formale vite principium organi
corporis. quia corpus per vitam humanum. que diffunditur
in eius immediate vitam per suam essentiam. Et que
omnibus aperte concluditur quod hec est de principio nature. quod hoc
ipso quod sit aliorum principium. agat per se ipsa. Cuius ratio
est. quia si agerent per alia. illa potius essent principium. Sic
ergo primum principium in nullo rerum genere sit conclusum. sed
sit supra omne genus rerum. et ita principium solum visibilium.
indicat per se ipsum potest effectum. quia per verbum suum sibi
per omnia coeternum. Et de dicto ubi mirabilius quod
filius eodem momento ab ore plantum. fortis ad si
militudinem suam. qui in nulla umbra. Et tanto
plura in pluribus partibus actus sigillata. et pluribus
cordibus impressa. quanto expressum est a dicente
cum maiori efficacia. Ergo quod mirum. si verbum
bum eternum. virtute infinities infinitum. per quam
quia multitudinem rerum visibilium et invisibi
lium. corruptibilium et incorruptibilium. pro
ducere per se ipsum. De illis qui dicunt deum nescia
re futura et non punire mala. et cetera.

Iterum quod parum ad dubitationem supra posita.
Isti et fuerunt nulli philosophi. Immo non philosophi. sed
per omnia ceca. que negaverunt deum. non esse presciu
futurorum. Sicut de tullio legitur et sequacibus eius. De ci.
dei. arguit multis rationibus aug. Tullius est non
capiens. quomodo liberum arbitrium possit salvari cum prescientia
futurorum. tenens per eo. se liberum habere arbitrium. nega
vit futurorum prescium esse deum. Non attendens pro
cecatus. sicut ipse illi. de prescientia et predestinatione.
recolo me probasse. quod si deus prescia futurorum
non esset. summum bonum dici non possit. quia non esset. summum
bonum dici non possit. quia non esset. quo maius et melius ex

cogitari non possit. Immo si futura per prius ignorasset.
infinitum facere non potuisset. Quomodo enim fecisset. quod igno
raret. et cuius notitiam non haberet. Hoc est impossibile fore.
Nullus enim est artifex. qui aliquid possit foris efficere. si non ar. nota et ponit deum qui fecit mundum.
precepit arte vel ideali in mente. habuisse ergo prescientiam
futurorum ¶ fuerunt et hereti alii. qui deum negaverunt
nullius peccatis lex indulgere. Quod adeo est contra scripturam
sacram et rationem. ut contra tales. non oportet sit disputa
re. Ad quod est quod venit in mundum. et tanta passus est.
nisi ut homines liberaret. Unde cum contra eum phariseii
ceci murmurarent. quod cum peccatoribus manducaret.
Venit dicens. Non est opus valentibus me
dicus. sed male habentibus. Et apostolus ipse sic ait. fi
delis sermo et omni acceptione dignus. quia deus ius
ipse est. venit in hunc mundum. peccatores salvos fa
cere quorum primus ego sum. sed misericordiam consecutus sum.
et cetera. ¶ Fuerunt et nulli. qui dicunt negant ira
et dicunt deum non punire peccata. Dico quod sit contra scrip
turam et rationem aperta. contra ipsam experientiam. Est enim tota
plena. sacre scripture. quanta ab initio contra peccata.
fuit divina iustitia. Sicut est angelis peccantibus
non pepercit. nec hominibus sodomitis. quo peccatores et
alius. Si enim mala. rex iustitie non puniret
inordinatum. regnum eius existeret. Dicere nephas
est. Itaque fides catholica. ex hoc omnino esse iustitia.
quia de quo scit omnia fide dignum. Ut quod habet su
mam potestatem. summam sapientiam. summam benivolentiam et su
mam iustitiam. Nam ut dixi iam sepe. non potuit
replicare. si in summo. super dicta omnia non haberet.
summum bonum esse non possit. Quod non est ponere sum

Postea aliqua pauca sunt mum malum.
dicta de fide. cum errores plurimi. sint opposi
ta fidei. de eis sed hoc aliqua suppositis. Sed quia non
nulli errores antiqui. divino opere sunt destructi.
a sanctis doctoribus impugnati. Et error ma
nicheorum. cuius error vilissimus. est propter magnum
fortia mundo remanet. ideo ad presens. a nobis est impu
gnandus. Et primo de illo errore dicemus. Quod duo
posuit esse principia. ¶ unum bonum. ¶ et aliud ma
lum. ¶ et ab eo omne bonum. ¶ et a malo omne esse mala.
¶ verum error iste. adeo stultus est. quod dispu
tatione indignus est. cum summum malum ponere
sit stultizare. et amittam sapere. cum ad hoc sequi
tur impossibile. Et sed similiter philosophorum principium et sequi esse in
sit ponere impossibile ad quod sequitur impossibile. Cum ergo ad hunc
errorem. impossibilia multa sequantur. non est possibile ponere
summum malum. Nam constat. quod sicut summum bonum est.
quod nullus contingit in se malum. sic per contrarium. id dicitur

summum malum. quod nullus contingit in se bonum. Sed ponere
aliquod malum. quod nullum habeat in se bonum. est impossibile. ut ostendit
ergo. et cetera. ¶ Minor hoc probatur ¶ Constat enim ut contra
iam tetigi. quod tamen bonum est esse. boetio vero probatur
iam tetigi. quod tamen bonum est esse. boetio vero proba
te. ut suo innatum entia omnia. viventia.
sententia. et intelligentia. quod conservationem sui esse. Quod non
faciunt. si magis bonum. non esset. Est est tamen bonum.
ut eo destructo. omnia destruantur. Ergo si sum
mum malum esse possit. cum omni parte bono priuaretur.
necesse est dicere. quod non habeat esse. Et si esse careret. simi
liter et scientia. et non est. quod impossibile est. ¶ Item possibile est de genere
bonorum. quia si bonum non esset. bonum autem non placet. nec deus
esset omnipotens. Ergo si summum malum est. omnia ma
la potest. et tamen potius nullam habet. ergo similiter et scientia. nisi potest
et non potest. ¶ Item scientia. est de numero bonorum. Immo est
tam bonum. ut omnes homines. naturaliter scire desiderent. cum
nullus privationem. aliud quam bonum desideret. Sed si sum
mum malum est. scit facere esse malum. scientiam nullam
habens. ergo scit omnia. non faciens. Sed ista sunt impossibilia
ergo et cetera. ¶ Item si est ponere summum malum. est po
nere quod per esse et naturam sit malum. quia malum face
re sibi est naturale. Sed unumquodque facit bonum. faciens
quod sibi est utile. ergo summum malum. malum faciens
facit bonum. ¶ Item si aliquod est summe malum. constat
quod esse vilissimum. Nam quanto ad magis malum
est. tanto vilius est. Sicut quanto res melior. tanto
pretiosior. Et constat. quod si summum malum. est et ce
tera mala vilissimum. quod ipsum est infimum. ergo similiter et
scilicet infimum est et summum. Sed hoc impossibile. ergo summe
malum. non est summe malum. Sed forte dicas.
quod non sit est vilissimum. ergo non summe malum. quod
dicitur infimum in rebus bonorum. Sed ad positionem summe malum.
non dicitur positio sed alia. sed positionem. id est. quia non est tenebrarum
dicendum. sed potius eam fuit. ¶ Item si est aliquod summe ma
lum. sicut summe bonum. potest facere esse bonum. sic summe
malum. potest agere esse malum. quia cuiuslibet rei cor
ruptio. subiaceret potestati summi mali. ergo summum
malum. potest corrumpere esse bonum. ergo et bonum summum.
Sed bonum quod potest corrumpi. non est bonum summum. quia si est
ponere summum malum. non est ponere summum bonum.
quia non quod esse bonum. cum ab eo sit esse bonum. Sed hoc est
falsum. ergo et primum. Itaque ex hiis omnibus necessario con
cludendum. quod est impossibile ponere summum malum.
¶ Sed forte. obiciet hic contra ista. ex illo verbo
philosophi. Si simpliciter ad simpliciter. et magis ad magis.
et maxime ad maxime. Et constat. quod bonum opponitur
malo. ergo magis bonum magis malo. et summum bonum
per omnis summe malo. Item magis et minus dicuntur

per accessum ad unum. quia ubi magis et minus est inve
nitur. ibi et summum est reperire. Sed ista reperiuntur in ma
lo. ergo est ponere summum malum. Item esse peccatis
reducitur ad per se. Sed est ponere malum peccatis.
ergo et malum per se. Sed per se malum. est malum
summum. ergo est adhuc ponere summum. ¶ Sed ad ista
est responsio facilis una. quod in hiis tamen que dicta
peccatis. omnia predicta sunt vera. Unde dicitur magis bonum. quod
magis accedit ad summum. Malum autem. non dicitur ad
positione. sed tamen privatione. Unde dicitur magis malum.
quod magis recedit a bono. ut cum dicitur. quod bonum oppo
nitur malo. bonum in accipitur per participationem. quia non potest
concludi ad de summo bono. cui nichil potest esse oppositum.

Impugnatio erroris patarenorum qui nolunt
comedere carnes.
Erat manichei tempore
circa cyclos. dum dicunt ab eis aliquid esse malos.
et in cibum non esse sumendos. Et maxime carnes. ova
declinant et caseum. Tum quia deus legitur terre male
dixisse. Tum quia Christus. non dicitur talia comedisse.
¶ Est ergo eorum ratio prima. quia deum legitur terre ma
ledixisse. gen. 3. Non ergo sunt alimenta comedenda.
ut carnes. ova et caseum. eo quod alia. ex fructi
bus terre vivant. ¶ Sed vide summa eorum
stultitiam. quod per fidem sunt adversa excecati.
Nam si ob eam predictam. non sunt comedende car
nes. ergo per rationem non panes cum frumentum nascatur
ex terra. Non sunt et fructus arborum comedendi.
Sed ipsi comedunt panes et ficus. ergo per rationem.
possunt et dicta comedere. Item si vitant fructus aliorum.
debent et vitare esse vestimenta. de omnium lana
factum. cum a deo sit similiter maledictum. Item vide
patarenorum maximam cecitatem. Dicunt enim
deum hebreorum. legem illam veterem condidisse. Sed
ipse est qui maledixit terre. ergo sicut ipsi contempnunt
et recipiunt veterem illam legem. sic debent illam
maledictionem contempnere. Item bonus deus. et malus. sunt
sibi oppositi. ergo et eorum opposita sunt effectus. Nam si
malus deus terre maledixit. bonus illi per contrarium bene
dixit. Cuius signum est. quia Christus de fructibus terre co
medit. Nunquam non panem comedit. vinum non bi
bit. sic non comedere voluit. quod non ad ficum esuriens
venit. clamidem laneam non portavit. Item non
prohibuit comedere apostolis. sed omnia eis apposita
comedenda esse concessit. Edentes inquit et bibentes
que apud illos. caseus carnes et ova. et varie
sepe carnes. quia talia manducabant. tamen
hebrei quod greci. Item. viiij. ad ro. sic legitur. Bonum
est non manducare carnes non bibere vinum. ergo

si p̄p̄ h ubū n̄ sit carnes comedēd. ostat
q̄ n̄ bibendū ē uinū. S; ipi bibūt uinū.
ḡ possē comedē carnes. Nā ⁊ si isti uini ab
stinuīnt alīi a carnib; ⁊ a uino. h nō
fuit. q̄ eos sīn pctō manducāe n̄ poss.
s; tm̄ ut cārnis occupiās refrenarēt. ⁊ do
mesticā hostē ipi subicerēt. Vn̄ de pata
renis. scibit ap̄s qd̄ ait. Sp̄s manifeste
dīr. q̄ in nouissis diebȝ discedēt qdā a fi
de. phibētes nubē. ⁊ abstinē a cib; quos
ds̄ creauit. ⁊c̄. Ergo aucti p; ā tpē. q̄ dq
b; oib; p̄sum manducare. S; dicit ē
cārnes n̄ legunt manducasse. S; minimē
apte. Nā. ex. xiii. sic hēt. ꝑ pascha cū
discipul' meis manducē. h ē de die pasc.
n̄ p̄t intelligi. q̄ dies n̄ manducat. ḡ de
aliq̄ manducabili lo. Et ostat s; iudeos
qb; lex data fuit. q̄ de agno pascali i
telligi. Et h p; luc. penult. ū sic ait. Venit
dies azimor. i q̄ necē erat occidi pasca.
s; n̄ occidit. n̄ res uiuēs. q̄ pasca ubi p
agno pascali accip. Querās de hē
audis. si m n̄ ēdis. hēbat ē h̄ i̇ps̄ppo.
sic hēt i exo. ut dic tali. i sicca ꝑ uenū.
ag i nocte ista. comedent cārnes ag.
Si datū aut̄ q̄ dicat q̄ nunq̄ legat.
argumentū tā n̄ tē. q̄ multa fēc. q̄ nullis
euglistar scripsit. Vn̄. Jo. ult. sic legitur.
Multa alia fēc ille. q̄ n̄ st scripta i h li.
⁊c̄. Jt ō cōtra. apte ē t̄ ap̄s. j. cori. x. Om̄e
q̄ i macello uenit manducate. S; i ma
cello n̄ uenūt n̄ carnes. q̄ carnes
sīt manducāe. Vn̄ id sic sōbē. Siqs i fide
liū. uos uocat ad cenā. ⁊ uultis ire. oē
q̄ uob appōnē manducate. n̄' i ipsa gr̄ates
p̄p̄ oscīās. Ita ḡ dicebat p̄p̄ cārnes ydol'
ymolatas. q̄s alīi talib; apponebāt.
q̄ eos ptēgrare nolebāt. ne si tales eē
dicerēt. ad reuerentiā ydoli comedē u
derēt. Vn̄ dic. j. ad ty. c. ē. Ois crātā dei
bōa. ⁊ n̄ reiciēt. q̄ cū grātiā actōe percip.
Q'a ut dic ad tytū. j. Oia mūda mūdis.
Qd' lex mosayca est a bono deo.
Est error qr̄ ustor. q̄ dicit a dō tene
brar. legē mosaycā eē datā. eo q̄ i
eap op' suū a tebris. n̄ attēdētes a dyā
exceccati. q̄ tenebra. n̄ ē ulla nā. s; tm̄
lucis absentia. ⁊ idō n̄ ē fcā. n̄ efficiēte

hēe p̄t cāz. Quō ē cāz hēe p̄. q̄ n̄ ē. Ois ē
actio requit. i q̄d agat. q̄ n̄ ē q̄ agat
i nich. Nā ⁊ si dō de n̄o agat. j. p' nichil ad
faciat. ū tn̄ ei actio tīmiat ad n̄'. s; magis
ad a'd. p'tea. it res corpeas. lux ē nobi
lissima crāta. ⁊ i tm̄ pulc. ut n' spōnsū
appeat sīn ea. Et i tm̄ ē util. ut h̄ gnēt
i reb; oib; absq; ea ḡ malū dm̄ hēe n̄ p̄'
fuit cāz. Q'a sic a bō p̄n. n̄ ē malū. Ita p
ātrū. n̄ a malo ē ullū bō. lucas ḡ nā. ab
ē p̄n fcā. At ille q̄ lucē fēc. legē uetē. alli
p̄p'o rudi dedit. Quō ē a malo p̄n ēē p̄s.
q̄ p̄hibet mala. ⁊ p̄cip̄ bōa. Sic ē bō d.
n̄ ē mala p̄cipē ita ḡ mali bōa mādare.
ḡ q̄ p̄cipit bona ⁊ p̄hibet mala. bon' dē.
⁊ n̄ mal'. Lex ḡ mosayca. uetās mala ⁊
p̄cipiēs bona. ē a bō p̄n data. Itaq; le
gē uetē eē bonā Et auctas docet. Et
id p̄suad; Dico q̄ legē eē bonā. multip'
docet auctas. Sic ē dic dō. ꝯ. v. Nolite
putare. q; ueni solue legē. Nō ueni sol
uē legē. s; adiplē. S; n̄ erat lex alia q̄
mosayca. q̄ illā uenāt adiplēda. S; n̄
uenisse. si a tebrar p̄ncipe data fuiss. ḡ
⁊c̄. Vn̄ de ea p̄testādo. id sic ait. Donec
transeat celū ⁊ tra. Jota unū. aut unū apex.
n̄ p̄tibit a lege. donec oia fiat. Jt̄ p̄cepti
uē. ē bō otinēs p̄fcās i statiā. dē q̄ dī. ꝯ.
vij. Oia q̄cūq; uultis. ut nob faciant
hoies. ⁊ uos facite ill'. h ē ē lex ⁊ p̄phe.
q̄ lex illa. otinebat plenā iustitiā. Jt̄
nullis negat. qui sit bon̄ diligē dm̄ ⁊ p̄xi.
S; de h mādato dilectōis. dī. ꝯ. xiij. Jn
hijs duob; mādatis. pēd; lex tota ⁊ p
p̄he. Ergo lex ē bōa p̄cipiēs illa bōa. q̄
ducit ad uitā. Sic ē lc. x. luc. Jn lege qd
scptū ē. dō cuidā q̄rēti. sic ait. At ille
r̄ndēs ait. Diliges dn̄; dm̄ tuū. ⁊c̄. Et
iterū ill' dō. hoc fac ⁊ uiues. Ergo lex. ⁊ sca
uita. otinebat ⁊ p̄mia. vn̄. ꝯ. 19. sic lc.
Si uis ad uitā igdi sua mādata. Cuq;
ille q̄rēt q̄. dō ait. Nō hoicid̄ facies. ⁊ cēta
legis mādata. ḡ lex erat bōa. q̄ mādat
illa. q̄ ducebāt ad uitā. Costat ē. oia
illa mādata. i lege mosayca eē scpta.
Q'r cū mal' dō. n̄ p̄cipiat bona. n̄ ē ab eo
data lex illa. Jt. ꝯ. vij. sic lc. Vos irritū
fecastis mādatū di. p̄p̄ tradicionē urā.

Moyses cui dic. Hora p̄rē tuū ⁊ m̄rē ⁊c̄.
ḡ p̄ceptū moysi. sic mādatū dī. Jt luc.
ij. lex moysi. dī lex dn̄i. Stulta ḡ st pa
tareni. ⁊ magis tebris exce. tā apta d lege
mosayca testa. i telligē n̄ ualētes. Nec ua
h i' q̄ dicēt. lex ē data sīn sbītiūt. s; ap̄
ut hūndaret delictū. Q'a i' ap̄ ubū. ōe
autiue ē itell'. Q'a p lege data. oscitue.
⁊ occualīt sūn ē. ut p̄m sbītiūt. p lege ē.
fcā ē cogtio pc̄ti. Q'r pctō cogto. ⁊ si uita
to. sit pctōr multiplicatio. Jtē ē dō. sic
optimi medic. Et ē qdā. q̄ i firmi st. se tn̄
egrotare n̄ cēduīt. q̄ dū mediciā n̄ requit.
i firitates multiplicāt ⁊ cūsait. Sicq; fit. ut
dū molestiā se sēciūt. mediciā q̄ eos sanet
requit. Ergo magis di. p̄ui fcīn ē. ut dū p
legē fiet trāsg'ssio p̄ceptor. ⁊ p̄ oms hūn
dāta p̄ceptor. ut hō itelligēs se i firmū
q̄rēt mediciā Fuit ⁊ alia rō. q̄ occat̄ p
legē accepta. multiplicarēt pc̄ta. Q'a hō p
nāz appetit libtate ⁊ refugit s'uitutē. Q'a
ut sumaz seneca. aīmi hūan. nā ē contu
max. i cōtriū nitēs. Jux' i' p̄rrati. Nitim in
uetitū. sēp cupimq; negata. Vn̄ d' i' ro. qd'
q̄ q̄d n̄ licet ul' p̄hibet desiderāt. Et q̄ ta
mī ē. ipa uanitate sit dulcia. Et p̄p̄ istad'
ap̄. vij. ad ro. pctō. oc. accepta p mādā
tū. se duxit me. Eo q̄ p̄hibito ita augeret
i cētiū appetitū. Adoia h'ci p̄t rōes il
las. s; ia p̄oritas. ē una rō p̄se nota. q̄ dō
ille tenebrar q̄ ponūt. n̄ poti eē mūdi
creator. Q'a ad crādā rē aliq̄ minimā. requi
rit i fīita po. S; p̄batū ē s. rē uilissima eē
ncciā. q̄ sūmū malū. illaz hēt po. q̄ cāe
n̄ potuit nāz illā p̄ar. Nece ē ḡ ponē. qd'
a bō p̄n. fcs sit iste mō. Jux' i'. j. Jo. Mūd'
p̄ eū fcs ē. ⁊ mūd' eū n̄ cognouit. Q' n̄ ī dīmd'
isto uisibili. p̄t corpori. Q'a iuisibil'. ⁊ cognoscit
nit eū oi tpr ⁊ cognoscat. Qd' ē habuit
Est error. alii manicheor. nāz hūanā.
Q n̄ huisse ꝑaz nāz hūaz ponētiū. S;
error h pessim Et uā auctas oūiat Et
ueris rōib; debellat. Costat ē q̄ sic uerē.
q̄ ubū erat dō. sic ⁊ ē uerē. q̄ ubū caō fcs
ē ⁊ h'i. i nob. Q'r sic erat uer dō. sic ⁊ uer'
hō. Jt dcm̄ ē ei. miri. i luc. Ecce ocipies. et
pies fi'. Jr filiū ocip. ē d sua nā. filium
filii. s acceptx. Nō ē mihi p̄t ocipx aliā nāz

q̄ hois. hō ē gnāt hoiē. nūq̄ leonē ul'
bouē. q̄ uim hoiē. i Ergo ocep̄ ⁊ p̄pit. Jt̄
i ea nūr ō appliat. S; nllā lex dō de ea. ali
cui nūr d. n̄ illi. q̄ ē exci sāguib; gnāt.
filī ē ē. d sba gnāns. S; q sic ex hoie gnā
t. ē hō uer. q̄ ē sic opante spū scō ex ūgi
ne nat. fuit utiq; hō uer. Jt̄. sic euuan
gelys colligi p̄t. ē esuriuit. sitiuit. fati
gat̄ fuit. Tn̄ciā huit. sicauit. ⁊ alsit.
fugit. timuit. se abscōdit. q̄ ō. n̄ sūt dī.
s; uī hois passiōes. Jt̄ si x̄. uer' hō n̄ fuit.
n̄ uē passus fuit. n̄ uē doluit. n̄ uē lac̄
mas fudit. n̄ uē clamauit. n̄ uē fleu.
⁊ sic d oib; alūs. ḡ n̄ saluator. s; decep
tor fuit. q̄ n̄ gnūs hūanū redemit. S;
h i̇po ē cōsim. ḡ ⁊ p̄m. Jt̄ lc. j. ꝯ. liber
gnatoīs ihū x̄. filii dē. ⁊c̄. Ergo si uā ē
gnāo q̄ describit. ē uē fuit fili' uirgis. ⁊
p̄res. ut uer' hō hūit. Jt̄ dī. luc. vij. Venit
fili' hois. manducās ⁊ bibēs. S; fili' hois.
ḡ hō. Jt̄ si manducās ⁊ bibēs. cū h n̄ facit.
si hō n̄ ēēt. nāō dicē restat. q̄ uer' hō ērat.
Vn̄ ap̄. j. ad ro. dicebat. Q' fcs ē ei ex se
de dō ꝑm carnē. Ergo huit uā carnē. Et
ostat q̄ illa caro uiuebat ⁊ seīebat. q̄
ubū n̄ ierat ei uita. cū dō nulli rei uale
at eē fōr. q; nllā nā sūp p̄fcā. p eē ps alīa
ostituta. q; illa uita ierat ei ab aīa. Vn̄
ip̄e dic. Tristis ē aīa mā. usq; ad morte.
x̄ ḡ. uāz aīaz hēbat ⁊ carnē Et ide se
qt̄ dū ē de d̄ nā. nā. q̄ dicēt fuisse āgelā.
⁊ carnē huisse celestē. Q'a si āgela fuiss.
n̄ hoiem. s; āgelūm genuisset. p̄terea. ui
gs natura anglica nā n̄ hēt. q̄ si angela
ūgo hēa fuiss. gnāre n̄ potuiss. Jt̄ si
carnē celestē. dnā huiss. cū i co?l' sit nā
celeste. n̄ mortalē ⁊ passibilē hoiē ge
nuiss. n̄ ipa i morte fily doluiss. nec
mori ē potuiss. Jt̄ caō celeste. n̄ ē caō.
s; ē oppio i adiecto. q; sic hō mortuū n̄ ē
hō. sic n̄ caro celestis ē caro. Celū ē. n̄ caō
ē. si ex carne. S; obiciūt ō nos patare
ni. ex ūbo illo apli. Et hitu. i uēt' ut hō.
q̄ i quit. n̄ fuit hō. s; tm̄ ut hō. S; ipi n̄
i telligūt. q̄ h ouictio. ut. n̄ sēp ē nota
silitudis sic h q̄. s; ē alīi expssiua uēitas
sic ⁊ q̄. Jo. j. Vidimi gl'az ei. gl'az q̄ uni.
a p̄re. Si uō obiciant. d eo q̄ dī. hitu

iueñ ut hõ. q̃ n̄ fuit uer hõ. cū ignē hr̄.
n̄ ponat hõ. dō. q̄ ĩ hõ sic pō. qz p modū
cuidā hr̄ ē assūptē. Nā ē hūana ĩ xp̄o. q̃
adām. de ḡfiauit in actīc. eo q̃ sic actns
sustētat ĩ alio. ⁊ sb̄o adueñt iā ĩ eē ɔpleto.
sic hūana nā ĩ xp̄o. sustētabat ĩ sb̄o dino.
⁊ aduenit sb̄o ɔpleto. Et sic hr̄ sīu uestī.
aduenīes sb̄o mutat. s; sb̄m nō mutat.
s; sb̄ se ĩ eclat. Sic hūana nā n̄ muta
uit diaz. s; ē ab ea mutata. dū ab ea ē
exaltata. sb̄ hūana tn̄. dina ē celata
nā. Si uō tu q̃ras. si x̄. uer cor hr̄it.
quō exiuit. clauso utō ūgīs. dō ad ta
lia oīa. q̃ h fuit op. dine pō. n̄ hūa
ne. In ope enī tali. ul' sīli. teste Aug̃e
exinio. n̄ ē q̃rēda rō. qz mirabile. nec
eē qz singlare. Disputatio ɔ illos q dap

m m
C. 19.

nāt. Jo. bap.

Est ⁊ alī error manicheoz. quo ɔdēpnat. Jo. bap. asseētes eū du
bitasse de x̄. cū ait. Mt. xj. Tu es q uen
turus es. an aliū expectam. Sz n̄ oīs q
q̃rit. dz dubitare. Nō ne x̄. a discipul' q̃
sluit. Quē dicūt hoīes eē filiū hoīs. Et
uos q̃ me eē dicitis. Et tn̄ n̄ dubita
uit. s; dubitātes ĩstruē uoluit. Sic ⁊
Jo. de x̄ n̄ dubitaūs. q̃ adhuc stās ĩ uē
tre agnouāt. q̃ digito ondēat. q̃
baptizauāt. sup quē spm scm descen
dē uidāt. ⁊ uocē pris dicēte audiue
rat. h̄ ē fili mī dilēc. s; discipul' suos
ɔsulē uoles. qz magrm suū male ze
lātes. x̄ iuidebāt. ⁊ q̄ dolebāt. q̃ oms
seq̄tes x̄ Johēz seq dimisāt. Misit q̃
disciplos ad x̄. ut dū cē fcā mira uide
rēt. ĩ eū cēdēnt. Possz ⁊ dici. q̃ n̄ q̃re
bat si eēt x̄ ĩ lege pmissus. q̃ iā eē.
ūb ⁊ sigō ondērat. s; q̃rebat. si ipē q
ĩ mūdū descēderat. eēt plr ad ifernū d
scēlurs. Et iste sēs. ex lrā pōsse tm̄ ut. No
ē dix. Jo. Tu es q uētur eras. qz iā eum
uenisse uidebat. s; q̃rit dicēs. Tu es. q
uētur es. Et ē sēs. Tu es. q uenies. Sz q.
uētur es. Nō ĩ mūdū ɔstat. qz iā uenis
se ɔstabat. s; q̃rebat si ipē q ĩ mūdū ue
nerat p se ipm. p se ipm descēdēt ad if
nū ul' mitteret aliū. ut sic fiūt pcursor
ueturi. sic ⁊ pcursor fiēt descēsuri. Ut
ḡ erroris tā pessimi. falsitas pateat. sup

no de iohe bapt.

alia rō

ponam Johis ɔmēdatōes ⁊ laudes. Johēs ē
Et mssus ē pconius ɔmēdat. Et magl
pulsus adornat. Na a pphis pnūtiat.
Na a gabriele archāglo nūciat. Na ex
sās pētibz gnat ⁊ nat. Na scō. an̄ q̄ nat.
Na a dna. de ūa leuat. Et ppha h sēs.
In mris utō exltauit. Offm sue pcur
sioīs ĩcepit. Mr̄z pphs sā effecat. Ap
pha. anglis dcs fuit. Xpz dnz baptizaū.
Digito illū o. Uocē pris. audire pme
ruit. Spm scm. sup eū descēdē uidit.
Mūdū adhuc ĩfās. ⁊ cūcta dimisit.
Desrn ĩ euit. Induit aspa ueste pl'
sit. Locustas ⁊ mel siluē comedit.
Merita tplicis aureole cumulauit. Cā
te uite ⁊ fame fuit. ut x̄ eē ēdēt amlas.
Et puitate mori n̄ timuit. Plana sē
ĩ euāglis ista. qbz oibz. ē iohis scītas ɔ
mēdata. Nā ⁊ q̃ ipē de x̄ n̄ dubitauerit.
apte dō o. q statī discedētibz discipulis
iohis cepit ad tbas. sic dicē de Johē. Qd
exsistis ĩ desrtū uidē. arūdīez uēto agitatā.
Ecce fidei ei ad x̄ stabilitas. Sz qd exsist
uidē. hoīez mellibz uestitū. Ecce uite aspi
tas. Sz qd exsistis uidē pphaz. Am dico
uob. ⁊ plusq̃ pphām. Ecce pphal' sāē cla
ritas. h ē ē de quo sēptū ē. Ecce mitto ā
gelm meū. ⁊c. In q̃ nō. Johis mag puitā.
Et ĩ alio loco. sic ait. Inē natos mlīz nō
surex maior Johē bapt. Ex quo uā Boia
cent si dapnatus exister. Disputatio ɔ
illos q dicūt aiāz perire cū corpore.

m m
C. 20.

Est ⁊ alī error pessim. n̄ manicheoz sed
epycureoz. q hodie regt ĩ mltis. Dicūt
ē hn̄ hoīes aial perire cū cor. ⁊ io peruitē n̄
curat ĩ morte nec usuras. n̄ rapinas resti
tuē. Un̄ ip taliū eccs nr dic. q n' hr̄ hō.
iumētis apli. Et q̃ nn̄ ē ĩ ite hō ⁊ iumētoz.
⁊ eq utq̃z ɔdictio. Nec attēdūt iō q sēq.
qz h hr̄ sapiēs apli a stulto. ut pecat ul
luc ū ē uita. Un̄ de talibz. ij. sapie sic hr̄.
Dixerūt ipi. cogitātes ap se n̄ recte. Exi
guū ⁊ cū tedio. ē tps uite nr̄e. n̄ ē refri
geriū ĩ fie hoīs. n̄ ē q agi sit reuers ab
ĩ fis. qz ex n̄ō nati sum. ⁊ p h erim. taq
n̄ fuim. Arguunt ē sic isti. Aia ē cor
for. ⁊ cū dicat relatē ad sua mar. pcute
mā. necio pit for. Sz n̄ ualz io ista. n̄ de

for. q̃ tm̄ ē for. sic ē aia sēsitiua. Sz aia rō
nal'. n̄ tm̄ for ē cor. s; ē ĩ se h' ad. Un̄ di
xerūt sapiētes ātiq. q̃ ē q̃dā gn̄s for. q̃
toll ĩ cubit sue m̄. n̄ sustinz ea. s; pō su
stinet ab ea. Et tal' ē cor for. ĩ rebz n̄ hn̄
tibz aiaz. Queda alia for ē q̃ reg m̄ su
ā. ⁊ quodā m̄ sustētat eā. s; eī opato nlla
ē pt m̄ illā. Et tal' ē aiā uegetatiua ⁊
sēsitiua. Aa ē sr pure for. n̄ posse sin̄ sua
m̄ eē. s; deficit. ea deficiēte. Cū ē tales for.
opatōez nllaz hāt sin̄ cor. s; manent cor
moriēte. eēnt pēit ociose. cū n' ĩ nā. ocio
su debeat aīo eē. suma sapia disponēte.
Est ⁊ alia for. q̄ foz nū dignissima. cuī opa
tio pria ⁊ max. nec ē ĩ m̄. n̄ exerceat eam p
m̄. Et tal' ē opatio ĩ tellctiua. q̃ nllo utit or
gano ĩ m̄. ⁊ io sepabil' ē a cor. tal' for. qz
nllo m̄ pmanz ociosa. Ex ad ista. de luce
ignea. sil' ⁊ solea. Cōstat ē. q̃ lux solaris.
exsisteēs ĩ aere ul' ĩ nube. n̄ depēdet ab eis.
Qr destructo aere. ul' resoluta nube. ma
net lux illa. pēit ĩ corrupta. Et h mani
feste uidem. si fiat ĩ positio cor ēnspa
rētis. ut cristalli. ul' uitri ĩ loco aeris. Con
stat ē solarē radiū. illūiare cristallum.
et silr uitrū. Et tn̄ sine ista cor. a loco
tollāt. n̄ tn̄ ĩ de radi remoā. Sic ⁊ aia rōa
l'. sic ĩ cor manz. q a cor n̄ depēdz. Ut cor
peute. ipa stabil' manz. Lux uō ignea.
sic eē uidem ĩ carbone ⁊ ĩ flāma. sic ē in
utrq; m̄. ut sit depēdēs ab ea. Uezt lux
ĩ carbone par ul' n' ē radiosa. eo q̄ ĩ cell
⁊ grosse m̄ sit unita. qr radiū p̄e n̄ em
ti ĩ loca uiana. Et tal' ē suo m̄ aia ue
getatiua. cuī opatōes sē ualde mālēs.
ut gn̄are. nutre. ⁊ augmētare. ⁊ io toll
ĩ mtēs sue m̄. pit cor peuite. Lux uō in
flāma. m̄ sbtilioī. unit ut aeri. Nō ē
ē ut dicit q̃dā. aliud flāma. q̃ aer succē
sus. Et ɔstat flāmā eē radiosā. illūiātē
ē ea se mlta. ut p; ĩ facla ⁊ cādela. tam
lux ista. depēdet a sua m̄. qz neēe hr̄ pi
re cū ea. Sic ⁊ sēsit' aia. l; hāt nobiliores
opatōes q̃ uegetatiua. ut ui uisiuā. au
ditiuā. olphatiuā. ymaginatiuā. extimatiuā.
⁊ memoratiuā. tn̄ qz nllaz hr̄ opatione
sin̄ cor. pit iō cor peuite. Itaqz ad ondas
aīe rōl' ĩ mortalitatē. xp̄ testi ē uitedū.

qz ĩ ore dū testiū. firm ē oē ūbū. Pm̄ g̃
testis. ē auctās clamās. Scd testis. ē
rō pbās. Sz .3. testis. ē ex ɔfirmās.
Dico q̃ pm̄ testis. hāc uitatē clamās.
ē mltiplex auctās. Sz qz d hac m̄. ē ple
na sac scptā. n̄ oz h. sacras auctes ĩ du
cē. cū n' a pdicet. q̃ bētitudiez aīe. Set
phycas auctibz ē uitēdū. qbz tales uīūt.
ut pō gladio. sic goliath occidāt. Et p
m̄ ĩ e phos q̃ occurrit. ē socrates ille magn'. socrates
q aug teste ēnes hoīez p nāz. ⁊ n̄ frust'.
appete eē btm. Et ɔsidans eū. btm eē n̄
posse. n̄ sūmi boi pticipatōe sūqz atten
des. sūm bō pticipari n̄ pse. n̄ a ppatissi
mabz. mtes āt purgati n̄ pse. n̄ optimi
moribz. ut btō ti psz. oez phyas tēit ad
mores. Et qz ē debat. n̄ pse h ĩ psu desid
nū aiabz. n̄ pt morte ipleri. tata alacri
animi. uenenū accep ⁊ bibit. q̃ ta nlls
ūq̃ uinū potauit. Plato h' socrātis. di plato
scipul' fuit. q magnm p oīa seq's. tantis castitatis
uite moribz ornat appuit. q̃ tota sē
strīxit. ut a nllos carnales act inducā
potuit. imo de eo lē. q̃ dū rogauit. ut s
h pcet. q̃ ūtutis me. ĩ cōtinētia n̄ fnaēt.
Dz qz de eo. q̃ idō ĩ achadimia uilla sepe
terremotibz agitata. ⁊ fulmībz q̃ sepe pē
sa. scolas ipē regebat. ut ĩ timore dilect
teneēs. a pctōz sordibz abstinēnt. h uir
tā magn sēa ⁊ uitute. librz d ĩ mortali
aīe fecit. In uictis rōibz macrobio teste.
pbas aiaz ĩ mor. Hui tā alq phy. Ar. Ar.
disapl's fuit q ĩ tellim. j. aiaz ĩ tellectiā. in
corrupl's dcauit. q̃ ⁊ sepal's eē a corpe de
mōstrauit. Frustra ē tata de uitutibz ⁊
bītitudie dixiss ĩ ethicis. si aia cū corpe
moriēs. ad bītūdiez puenire n̄ psz. Na
rat ad ypitē phs iste. q̃ mag uitute ypitē
frenabat cānis ĩ cēdia. cū eēt ualdō pn̄
ad lux p nāz. docēs discplos de silentio
suādo. ⁊ de hoīs moribz ta eē q̃ ūbo. Ne
oīa frustra fecissz. si nllz pmiū expectass
s; Tulli disputās ɔ morte. docuit eā tulli
n̄ eē timēdā. n̄ eē lugēdā. cū eā ĩ mortali
tas ɔsequt. Un̄ de eo lāps. q̃ recte uir ĩ
uita. q̃ taq̃ ex hospitio. ex hac uita di
scedit. n̄ taq̃ ex domo. Qa nā iqd ɔmo
radi diuisoriū nob. n̄ hitadi dedit. Qz

dicere volebat. quod hic prosequi sustinui. donec ad
patriam venirem. Unde Tertullianus ait. quod probabile
sapientibus esse videtur: peccantes male viventes ex
bi. apud inferos esse punitos. Sed et alie plures auctoritates
quas posui in dyalogo nostro. sexto libro capitulo .xi. qui ipsum
hic ipsi apte probantes. Sed sufficiat hec ad presens
sensus. et veniamus ad rationes. **Rationes probantes animam**
esse immortalem.
m.m. C. xxi.
Positis auctoritatibus philo
sophicis. quibus probatur anima immortalis. convenit po
nere sed rationes. non quod eas quas posui in tractatu ar
naturalis fidei. in actu est de disputatione divino iudi
cio preclarum. alias generales. sed illas tantum po
nam hic rationes. quos magis reputo predicabiles.
et ad intelligendum sunt apliores faciles. et magis ad
propositum efficaces. Est ergo prima ratio talis. Fuit
enim philosophorum sententia. et que est magistri et dyonisii. et
aliorum sanctorum. quod nichil corrumpitur nisi a contrario vel
corrumpitur in eius. vel in nichil. Sed nichil est quod contraria
est distantia. et in nichil redacto. quod quanta est distantia inter
esse et nichil. tanta est distantia. ut ergo esse et in nichilum
quod sic faciat dei virtus. Sed tunc aliquid facit nichil. sed
ad redigere in nichilum solius dei est. excellit. ut etiam
Augustinus dicit. cum per se est summa infinita. Nec absolute mi
nus est verum. quod quodlibet corrumpitur. necesse est ut in sua
prima redigatur. Sed de corpore aliter quod est ex illis.
elementis quod quando resolvitur. quod est in igne ad ignem.
quod de aere ad aerem. quod de aqua ad aquam. et quod de
terra ad terram reducitur. Sed ergo anima hominis corrum
peretur cum sit ex nichilo. redigeretur in nichilum. Ergo esset peior
nis omnibus creaturis. quod quelibet alia creatura quod
cuiusque vilissima. Cum ergo corrumpere hoc non
possit facere nisi deus. et hic facere deum non decet. ut
regerit suam nobilissimam creaturam. ad solum in
dandum se factam. in nichilum redigeretur. restat necessario
dicere animam nullo modo perire cum corpore. plato etiam dicit.
quod ideo quod bonum est est convenienti. velle dissolvere
non est dei. idest deum non decet. Ratio secunda anselmi. Et
dicere necessarium. modicum in deus. ipso ille potius ideo.
Nam anima corrumpi. vel in nichilum redigi. cum solus
deus hoc facere valeat. et facere cum non decet.
animam adnichilari. ipso ille fore constat. Item
excepto deo. summam aliam rationem. Nam constat communes
conceptiones esse omnium animorum. quod deus est bonus. quo ad
melius esse. excogitari non potest. quod necesse est dicere.
quod sit prius sapientissimum. benivolentissimum.
et iustissimum. Et constat quod si sapientissimus.
cognoscat homines se amantes. et se sinientes.
et se parum odientes et non sinientes. Ergo si
benignus prius est et bonus. diligit se amantes et fugien
tes et detestatur in contrario se habentes. Ergo cum
sit prius summe iustus. remunerare sinientes.
et punire contrario se habentes. At hoc non facit in hac
vita. ut sancti contempnuntur. peccatores homines honorantur.
sancti quoniam malis omnibus opprimuntur. mali homines temporali
bus omnibus exaltantur. ergo in alia vita est ista re
tributio facienda. Sed ista non fieret. si anima mor
talis existeret. quod est necessarium ponere. vel deum summum bo
num iustum non esse. vel esse animam immortalem. Quod si est ipsa ille
primum. et ipso ille et secundum. Et ad ista melius capien
da. supponamus hic de nerone et petro. Constat
et petrum deum fervente amasse. cuique iure prese
servisse. Cuius vestis pallium solum cum tunica.
cibus vero eius. panis cum oliva. Cuius vita.
fuit in afflictione continua. nimia paupertate
compressa. tandem crucis obcecitate nimia. pas
sionem et acerba tormenta. quorum laico fuit finiens
in vita. At nero pessimus. ferax et crudelis
sumus. et in tantum detestatur. et cum suis apostolis perse
quitur. ut nullis humanis sermonibus exprimatur. Hic
ad ipsum sublimatur. ignem dives est factus. ut re
tia aureis piscaretur. panes in mensa ei au
rei ponebantur. et rote curruum ei. argento aurati
dabantur. et sanctum in tantum. ut dicitur a pluribus celebris.
Si ergo alia vita non esset. ut isto. retributio mi
nima fieret. deus non sapiens. non bonus. non iustus existeret.
et melius esset esse cum nerone mundo. quam deo fuisse cum
petro. Sed hoc est ipso ille. ergo et cetera. Est post hic ipsum
constat dei. excepto universi. Nam constat secundum philosophum
bonum. et quod magis est augustinum in dicto. quod est perfectissimum
ex posse esse eternum. Nec minus est verum. quod non est
finaliter ei perfecto destruenda. sed potius consumanda.
Unde terra. fiet quasi aurea. aqua cristallina. aer.
quasi ignis rutilans. Ignis quasi natura celestis irradi
ans. Et luna sicut lucem solis. septuplum sol
fulgebit. At constat tres creaturas. ad perfectio
nem universi constare. Unam scilicet corporalem. igitur divinus
infimo positam. alteram scilicet spiritualem. in summo
dignitatis gradu locatam. Sed alteram composita ex
utraque dignitate in medio constitutam. At non deficiet
infima. sed corpus celeste. et cetera gloria. Nec deficiet
natura suprema. scilicet angelica. ergo non deficiet me
dia humana. Sed deficeret. si anima cum carne pe
reret. Est ergo ipso ille animam ponere fore mortalem. Item
propter hominem. factus est mundus iste. Ad quod signandum. homo
est factus in fine. Et ideo plus dicitur. quod homo est quoddam. propter
finis ultimum deum. qui fecit omnia propter seipsum. At finis

est dignior. huius quod sit ad finem. quod si non periit illa.
quanto magis non periit dignior. Non perhibet ergo hoc.
manente propter hominem mundo facto. Item post hoc ratio
excepto animi. Constat est. corrumptibile esse in elementa.
quod non. quod est sub una forma. apparet esse sub alia.
eo quod claris forma. non complet totam eius appetentiam.
Unde aer cum una. quod celestia corpora. sunt in corruptibilia
quod lux. corpora celestia forma. complet celestis eius totam
appetentiam. quod illa celorum. non apparet esse sub
alia. Ergo cum anime forma. sit formarum nobilissima.
sic sue eius appetentiam terminat. ut sub alia forma
esse non appetat. quod necesse est ut incorruptibilis mane
at. Item omnis actio est a contrario. quod ubi contrarium nullum est.
nulla actio esse potest. Unde aer nulla est actio. nulla est
potentis passio. quod omnis passio. est ab aliqua actione.
At anime intellectiue. nichil invenit esse contrarium. quod si con
trarium haberet. intelligere hoc non posset. quod cum potentes sic in
telligere omnia. sicut visus. nulla visibili forma sit sic
intellectus. nulla intelligibili est forma contraria. quod nullo
modo est corruptibilis anima. Est hic confirmatio. sic quod
inuenta. Et post excepto. et de anima est. quod corpus est. dispositio de
scendit ad libitum. et prioribus illis apparuit quos foras
eduxit. Et tantum est in solum corpus animas continent.
Et narrat ystorie. beatum paulum post mortem.
neroni apparuisse. eique dixisse. Ecce paulus
vivo. in victissimus miles et cetera. tu miser vitam
finies mala morte. Et nonne dyonisius timo
theo epistolam scripsit. in qua dicit. quod apostolos mor
tuos. ac vos vidit manibus se tenentes. lu
ce vestitos. et coronis fulgentibus coronatos.
per portam urbis intrantes. Augustinus non dyalogus
in suo dyalogo. libro iiii. narrat exemplum. quod post
mortem. se aliquis ostenderit. Augustinus non sic aug
ur ad mirum satiantes et vite dum esset in termi
ad mortem. beati francisci animam cernens in celestia
conscendentem. clamavit post eum. et ait. Expecta
me pater. quia ecce te sequor. Verbis dictis. statim
animam reddidit. Augustinus non anima beatissime dei matris
cantantibus cum est apostolis a corpore exivit et in filii sui
beatissimis brachiis cuiusus centibus scandit. Nam
et si anima ab oculis carnis. non potest videri. ipse
omnis tam mortalibus. in aliqua corporea specie. Quod autem
ulla non est ideo. quod ea ipse non vidit. restat ut nulla
esse debeat. si ea non videat. Dic ergo mihi. quos
sensus patres. te talem habere. cum eum. te non videntes ge
nerasse. Quos esse dicis. habere te celos. cum eos non vi
deas. Quos esse dicis. tales imperatores et reges. in mun
do fuisse. et talia bella gessisse. cum non cognoverit

te videntem. Nonne mirus laborare a mentia non te
clinaret narratam de piscina. si nollet esse in
visa. Nonne meretrix laborat facti quod au
dies patres esse in via. nollet esse ubi autem
ea non potest. incuriositas. piscina. Unde nunquam de preces
infernalibus legio ait. Legere mirum esse penas.
quam noluit esse ubi. Quod per se sunt. hunc
tamen te esse dicis. quem ideo sustines. Nonne me
lius ipse fecisse. si post resurrectionem. coronasses. simplicem
piaculum. avaritia. Unde quod ut religiose au
dita plurimum. animas cum corpore pure esse. sic ait. Sup
posito quod vita futura. quod dicis animas esse mortales. esset
una. quod tamen futura est nulla. presentis fructui. si crederes
eas immortales. Sed si se immortales. cum esse magis
pretium iam sic fuerit. esset hoc scilicet eligendum. quod se
cum est magis de anima immortali quam mortales.
et ait eligere. **Quod futura est resurrectio corporum humanorum.**
m.m. C. xxii.
Erant aliqui paganorum errores. et sunt aliqui
plures. reminiscentes. negaverunt. quod non sit
futura resurrectio. interim corpora. ut re
surgant ea corrupta. Quod enim non est futura. Et
vita auctoritas clamat. Et ideo via probat. Et
ratio affirmat. Unde quod diabolus clamat .a.
auctoritas. Idem est de corporum. auctoritatibus est satis notum.
quod tales ubertate se esse dicit et paulo Nam
ipse deus ait. ideo. in nunc sic esse futuram. Nam
cum se dicat deum abraham ysaac et iacob.
tamen sic deus mortuorum sed vivorum. restat ut
vi sancti hii patres. nec tamen anima. corporibus fiant
corpore. Nam non corpus solum. non anima sola est abraham.
sed coniunctum ex carne et anima. Unde et martha. de
lazaro fratre suo. in iohanne. ait. Scio quod resurget
in resurrectione in novissimo die. Et primo ad corinthios vi. sic ait
apostolus. Deus et dominum suscitavit. et nos suscitabit
per virtutem suam. Ergo cum deum credat omnia posse.
corpus cum ipse corpus suscitare. Et xv. eiusdem. sic
in me probat. apostolus. ducendo ad ipso ille. Et quod esse in sic
ipso ille ad quod se ipso. Sic est prius. quod fides nostra
sit vana. cum certissimum esse eam esse verissimam. rap
tam in caritate superna. Si ergo ait apostolus. Si resurrectio mor
tuorum non est. ut est resurrexit. Cuius nostra affligere adiro.
quoniam ait. Ego ideo. mitto suscitatur quod et dominum su
scitavit. Si autem est non resurrexit. vana est fides nostra.
et cetera. Sed ista de ipso ille. ergo et pauca. vii. et iii. ad phylippenses. sic
ait. Reformabit corpus humilitatis nostre. configuratum
corpori claritatis sue. In nunc quoniam sic auctoritas. tamen in celum.
quoniam in paulo. quod propter brevitatem obmitto. Et non .b.
solum hic auctoritas clamat. sed et ratio probat. Constat

ē s̄m iñā iusti iudicis. debe͞t ꝛ bona p̄miari
ꝛ mala eq̄ puniri. At multa i mūdo ꝛ boa fiūt
ꝛ mala. ḡ p̄t̄ iustū iudicē p̄miāda sīt bona
ꝛ punieñda sīt mala. S; h ñ fit ḡnalit̄ i p̄se
ti. cū boni coīt affligāt̄ p̄ns diuīsis. ꝛ mali
sublimēt̄ t̄p̄alib; bonis. ḡ ult̄ duo ista in
futo sīt faciēda. Cū ḡ cū corib; multa bōa
faciam̄ ꝛ mala sīt i corib; exigēte iust̄a
remunerāñda ꝛ puniēda. S; ñ p̄sēt fi ista
ñ resurgēnt cor̄. ḡ ꝛ c̄. Scdā ē. illā clemētis
q iustū ē q̄l; punīete. Remunerāri debere.
Et oīs iō recta h assit. At cor̄ nrā ī multis
iō sīt punieñā. Ieiunādo. uigilādo. ꝯtinē
do. p̄ꝯs ꝛ morib; se t̄ite͞do. ḡ sīt remune
rāda. s; remunerāri ñ p̄sēt. ñ resurgēnt. ḡ ꝛ c̄.
Siq̄s aūt dicat boīem remunerāri p̄se in
aīab; sin corib; ñ ual; Rō. Qa ad remu
nerandā soli aīe. ñ ē remunerātio hoīs. cū
aīa ñ sit hō. s; p̄s p̄ hoīs. Qr cū hō meru
erit tot̄ ita toto ē remunerāndū. Cōstat ē q
d. p̄ruā ē ad mifendū. q̄ ad cōdēpnādū.
q; misfacciēs ei. s; oīa op̄a ei. S; pp̄ p̄cium
p̄mi p̄ēs punita sīt cor̄ nrā morte. ḡ p̄pt̄
hōrem scām uitā remunerānda sīt gl̄a. Itē
pbatū ē s. ñ ne cor̄ ēē futāt. ḡ si ñ fuist̄
alia resurget ad uitā. alia ad morte etnā.
Qa unūq̄q; cor̄ erit cū aīa sua. Itē cō
stat. q si hō ñ peccasset. mortuū ñ fuisset. q;
mors s; aplm. ē p̄tī stipēdiū. Ds ḡ. cū ñ
fac̄ p̄sit iniustū. sin culpa p̄cedēte. hoīes
ñ dapnasset ad morte. cū ḡ hō. a d bñ̄ui̇nes
sco ēēt. alm cū aīa ꝛ cor̄ p̄uenisset. q̄r si p
t p̄se ē repar̄ i utroq; ē munando. Itē aīa
ē cor̄s for̄. ꝛ suū cor̄ appetit p naz. Cui siḡ
certissim̄ ē. q; a cor̄. q̄ cūq; misto ꝛ istrīno.
refugit sepāri. Cū ḡ gl̄a ñ tollat naz. s;
p̄ficiat maḡ eā. aīa i b̄ta. cū sit p̄se i
cōpleta. cor̄ suū appetit p naz. ḡ si ab b̄ta
ē oīs appetitia remouēda. aīab; sua red
dēda sūt cor̄. ut pateat talē appetītiā. diu
fuiss̄ ñ plātasse i aīa. Itē cor̄ hūanū
finis ē ō cor̄ mūdanoꝝ. ḡ ꝛ diḡ. q̄r si aīa
mūdi cor̄ sīt i etnū mansura. multo forti cor̄
ip̄a hūana. Itē cor̄ hūanū. ē ñ solū aīe
istrm̄ s; organū. Cui certissim̄ siḡ ē. q; do
let aīa. cū ād patit̄ ul̄ egrotat. ul̄ cū ab
illo se separat. Si ē tm̄ istrm̄ exist̄et. ñ cor̄
p̄ssi dolet. ñ illi aīa ꝯdolet. Ex̄ de corp̄e

assūpto ab āg̃lo. q ñ ad sentit. ñ āgl̄s i ꝯi
dolore depōit. Nūqd dolz ū sapiēs. cū de
naui eicit̄. Nec miles dolz. cū ab eq̄ desce
dit. Nec dolz uir carcerat̄. dū se a carce
diuidit. Est ḡ cor̄ aīe organū. ad faciēd̄
etnū. cū aīa ꝯstituitur. q̄r ē dicē necām. q
ul̄ ad p̄miū. ul̄ resurgat ad malū. Itē aīa
aliq̄s p̄ ās h̄t. q̄s sin cor̄ exerce ñ ualz. sic
uegetare ē ꝛ sentire. q̄r si cor̄ ñ resurgēnt i
etnū ociose hec p̄ forēt. S; h p̄ne. ē ip̄e
q̄r nec̄ ē cor̄ nrā resurgē. Et breuit̄ q̄ ar̄ m̄
illa oīa. q ꝯ aīe imortalitate fcā supra.
p̄sēt ad hac aptari. ū̄ñ. De eod q̄ s. pbatio p̄ exēpla.
Tho qd de cor̄ ī ñe auctās dī
Ixerit. Et qd rō nrā pbauit. uide͞t ne re
stat. qd de h ex ō. No tn̄ itēdo h p̄ne illa
ex. q̄ ꝯtinz sep̄ita dīa. quo multa refitere
nt cor̄. q̄ a multis sīt uisa. ꝛ q̄d miracula.
ꝯp̄i q̄d ēca. usq; ad nrā t̄p̄a sīt p̄ducta.
s; illa sola. arbitror h ēē p̄nēda. q̄ ñ turē
dīa. ina sīt cāra plācata. Que ꝛ si ñ dicāt
miracl̄a. sīt tn̄ oīb; admi ra ꝛ nrē renoua
tōis fuit̄ argu m̄ta nob̄ sīt ꝛ ēē. Si ē renouā
t̄ illa. q̄ pp̄ nos ꝛ ē sīt fcā. q̄to mag̃ nrā
renouāda sīt cor̄. Vñ aug̃. sic ait. Siquis
n̄ illū rex attēdat. certū ē r̄ne ēē futura.
q̄ solē oīm etas. Est ḡ no. q̄ res q̄dā
sīt. q h̄nt tm̄ ēē. ut metalla ꝛ ela. Q̄
dā. q̄ h̄nt ēē ꝛ uiuē. ut arbusta. Q̄dā.
q̄ h̄nt ēē uiuē ꝛ sentire. ut bruta. Ita
m̄ ḡ q̄ aliq̄ ꝯtill. q̄ h̄nt tm̄ ēē. q̄ sep̄
renouāt̄. ꝛ dū uidē deficē repāt̄. Nūqd
ñ ō ela. dū mutuo ī se corrūp̄ūt̄ ēē
ip̄is. q̄ noua iterū ḡnant̄. Corrupcio eni
uni. ē ḡnatio alti. Nōne ꝛ metalla
ī ig̃ posita. dū ꝯsūmi abig̃ ēdūt. purgata
a sordib; renouāt̄. Vñ pell̄ salamandre
ex q̄ fiūt regib; uri di corrigie. q̄ cūq; fu
erit uetustate ꝯsūpte. renouāt̄ si ponāt̄
ī ig̃. Itē renouāt̄ illa. q ñ solū h̄nt ēē. s;
ꝛ uiuē. Nūqd ñ herbe dū a bestiis corro
dūt. ul̄ calore ul̄ frigore desiccāt̄. Itē re
pāt̄. ꝛ ī ēē p̄stinū renouāt̄. Silr ꝛ arbores
q̄ oēs ī hyeme. foliis ꝛ fructib; spoliāt̄. ita
ut sicce ꝛ mortue uideāt̄. s; aduenīete
uino calore. q̄dā occulta ūtute. istatū p̄
stinū repāt̄. ꝛ florib;. foliis ꝛ fructib;.
iterū uestiūt̄. Tertio loco. ꝛ illa renouāt̄.

q̄ ñ solū h̄nt ēē ꝛ uiuē. s; sentire. Nūqd ñ
ā capitis renouāt̄ aq̄le. Nūqd ñ q̄dā yrū
dines sil̄ ꝛ turtes. q̄ yemis t̄p̄e iueniūt̄
ī cauās arborꝝ ū mortue. fiūt estatis t̄p̄e
rediuiue. Nūqd ñ ueteres pelles. depo
nē noue s̄p̄etes. nouas p̄ motū idueñtes.
Itē accip̄e ēē exp̄sti ī leone. q filios. quos
leena mortuos pit. p̄t tres dies s; eos.
fortissīe rug̃. sicq; eos ad uitā adducit.
h max̄ rebrettōi dnīce ꝯueñit. q; leo d̄ tri
bu iuda. die t̄tio resurrex̄. p̄t q̄s filios p̄rō
mortuos. reduc̄ ad uitā. Itē mustela.
si aliq̄ cāu. filios mortuos īueñit. eos ī
cuiusdā herbe ut d̄r. ad uitā reduc̄. Ergo
q̄d miraīs h̄tice. Alleq; p̄hye. si q̄ facit
ūnū t̄p̄s suo calore. si q leo. rugitu p̄p̄o
ꝛ clamore. sicq pellicaū p̄p̄o sanguīe. Et
sicq fac̄ mustela ūtute cuiusdā salutife
herbe. fac̄ x̄. ex in mēsi caloris amore. ex ū
sue uocis ꝛ uirtute. ex diui sui sāguinis fu
sioē. ꝛ ex sua īmēsa ūtute. i istīci ois herbe
ūtute. q̄ cuiq; salutifere excedēte. Nā q q
d pellicano. dicē sup̄ obmisi. cū filios mo
tuos ī ueñit a s̄p̄ete. se p̄cutit rostro ī late.
ꝛ effuso sīt filios sāḡne. suscitat eos a mō
te. Itē S; ad ista. ē addēd ēē mirifici
d fenice. pulcrima nimis aue. in cuī
sp̄e. ñ ē p̄t hac aliā īueñire. Que ꝛ q̄ndrin
gētis ānis d̄r uiuē. h cū ad seniū ueñit.
rogū ex lignis aromaticis ualde siccis se
ip̄a ꝯp̄oit̄ ꝛ ꝯstruit. q uiq; rog̃. ex feruēti
calore sicc̄dē sol̄. sicq; ī ig̃ne se auis
ī m̄git. Et cū mortua ꝛ ūsa i in cinere
fuit̄. ex eisdē cinerib; die tria noua ꝯsurg̃.
Et h p̄o appeat uil̄ ū mis. p̄enis cauē al
sup̄ius ꝛ aliis. fit i pena pauoni q̄ filis.
sicq; aeris alta petit. Ergo q̄d stulte pa
tarene miraīs. si ex puluib; hō ꝯsurgit. ꝛ
ī alta celi ꝯsc̄ēdit. ñ ūtute p̄p̄a. s; dīna.
Nūqd ñ p̄t ūe illa sūma ī hoīe facere.
q ūr nēc ēare. efficiat ī fenice. De errore
illoꝝ q dicūt penas ī finales ñ ēē etnas.
Et ꝛ q̄dā ali errorꝝ. q catho ce fidi adū
sat. Illoꝝ uidel;. q ponūt penas tar
tareas ali finiedas. S; dapnat̄ h
error. Itē p̄o auctib; sacis. Itē uō ratoib
ueīs. Dico p̄o errore h̄t i p̄bari auctib;
sacis. Nā lē. ultio. yy. ꝛ ꝯfirmat̄ i eu. S.

Vmis eorꝝ ñ morient̄. ꝛ ig̃s ñ extinguet̄. Dap
natorꝝ ḡ pēa erit etna. Ierō. ig̃s ille. tā
diu succēdi. q̄ diu h̄t ī q uorat illa
flāma pascat. At m̄ h flāme. ē mala
uolūtas. q regit ī mal̄. q q; ē i mortal̄.
nūq̄ deficiet ille ig̃s. Vñ ā selmi d. q ñ
ē alie pēa. ñ q ē s ip̄i p̄o q̄r iq̄d. sola
uolūtas. ī ifno p̄uit̄. Et aug̃. d h ita
d. Volūtas p̄uit̄. sui supplicō animi.
sui cor̄s. ut q delectata ē ī p̄tis. ip̄a plec
tat̄ ī p̄eīs. Et Iob. xx. sic h̄et̄. Luet q fecit
oīa. ñ tn̄ ꝯsumet̄. Qa ut dic̄ gl̄o. Cui
uita mortua fit ī culpa. ei mors uiuz
ī pēa. Et alia gl̄o. dic̄. Nō ꝯsumet̄ nisi ī
morte. s; ut sin fin cruciet̄. uiuē sin fi
ne ꝯpellit̄. Erit ḡ ī ifno. sic mors uital̄.
sic ꝛ uita mortal̄. Vñ ī p̄s. sic lē. Mors
d pascet eos. Gl̄o. h d̄. ad s̄militudie iu
mētorꝝ. q̄ ñ radicit̄ h̄bas uellūt̄. s; sū
mitates eorꝝ carpūt. q̄r iterū h̄be nascūt̄
ad pastū. Sic ꝛ dapnati. morte depasti.
repāt̄ ad uitā. q; nūq̄ deficiūt. Et ī p̄ h
oīa. audituri sīt a dno. Mt̄. c̄. 25. Ite ma
ledcī ī ig̃nē etnū. Si uō tu obicias q
ista. d. c̄. v. Amē dico misa uiri fiuntis. remne
net̄ uob. Et i apl̄e. xvij. Quātū se glīfica
uit. ꝛ ī deliciis fuit. tm̄ date ei tormētū
ꝛ luctū. Ergo q debeat ēē. ī iusta dī dictāte.
ut misa pene. m̄fe r̄dat culpe. Dico ūba
illa. ēē ītelligēda ī g̃ne. ut q multū peccauit.
multū puniat̄. Et q par. par. Vñ s; illas
auctēs. ñ p̄t argui. q pena s̄m diuturni tatē
t̄p̄is. r̄dē debeat culpe. s; tm̄ q respon
deat ītesiue. Nā ꝯstat. q extēsiue lapsū.
s; leges hūanas. lōge plus durāt pene.
q̄ durauerint culpe. Vñ. aug̃. li. d ci. xxj.
sic ait. Octo ḡna penaꝝ scbit tulli ēē ī
legib;. s. dapna. uicla. ūba. ī ḡmiaz. ta
lioez. obitē. exiliū. Seruitutē. Et iq̄d horꝝ
ē. ut tāta uīdicet̄ morabia. q̄nta cōmitit̄
p̄petui. Nūqd uult. ī t̄p̄e tā breui curat̄.
q̄to aficēte ī flig̃. Nūqd q ī p̄fūdā fouea
cecidit. tā cito ut cecidit ī de ꝯsurgit. Nū
q̄d ñ palatū. q modico t̄p̄e uedit̄. ñ pp̄
p̄sidet̄. Nā ꝛ s̄uū. q sb modico t̄p̄e uedit̄.
uel p̄petui sīt eo acquirit̄. Sō q sep̄tua
der multip̄ rō p̄suadz. Nā ꝯstat. ñ mi
norē miaz. ēē dī ī iustiā. S; mia. etnab

Contra illos q dicūt penas ī fnales ñ ēē etnas.

remuneratio bonorum. quod in eternali punit malos.
Sed pertinacia. gravius quis punitur. Et tamen
durat peccatum quamdiu contumacia. At dampnatorum
contumacia est eterna. quare et eorum pena. Fore videtur
Sed aliquando caritate, pro aliquo peccato ab aliquo domino.
Constat enim quod si contumax esset et penitere nollet
quod nunquam deus ei ostenderet. At tales sunt homines
dampnati et demones. quia sunt contumaces. quare
puniuntur sic eternaliter. Sed peccatum quo dampnatur
est ipso peccavit eterno. unde finitur in peccato. quare
durante culpa durare debet et pena. Sed nunquam
delet dampnati hominis culpa. quare nec pena. quia ta-
les [illegible] puniendi eterno. Sed dampno quo quis
[illegible] a gloria eterna et ab omni
[illegible] alio separatur. nunquam [illegible]
[illegible] Ergo quia [illegible] non [illegible] eterna sed
tamen infert penam. ideo est illa pena eterna. Unde
Gregorius iiij. dya. sic ait [illegible] sic ab eo quem
[illegible] quod in suo [illegible] ut culpa quia
cum sine [illegible] sine fine puniatur. [illegible] sic. Gregorius ait
[illegible] peccare. [illegible] iudex non cor-
[illegible] Nunquam est. ideo cum sine
[illegible] cum sine vixerit. Nam voluissent
si potuissent sine fine vivere ut possent sine
fine peccare. Ostenditur enim quod in peccato semper vivere
volunt. qui nunquam desinunt peccare dum vivunt.
Ad magnam ergo iustitiam iudicantis pertinet ut
nunquam careat supplicio qui nunquam voluit carere
peccato. Ergo si nostra mala culpa maculata
est eterna, debet eterna esse et sua pena. Que autem
materie sunt ad fidem pertinentie videantur.
Itaque contra errores est fides via tenenda.
Ad quod v. materie pertinent. Prima ut de deo.
Secunda magistra sentiat. Tertia ut in dampna cer-
ta contemnat. Quarta ut in adversis plene de deo
confidat. Quinta ut dum orat si non statim deus
exaudiat non tamen ab oratione discedat. Sexta
vero ut ad longam eternam. bona sua a deo expectat.
Dico quod primum est. quod pertinet ad fidem. magis
valde de deo sentire. Unde viij. Matthei. Centurio
qui reputans se indignum ut in domum susciperet. cre-
bat cum solo verbo posse curare. Unde dictum est de
eo a domino. Amen dico vobis. quia non inveni tantam
fidem in Israel. Sed ecce probatum est quod quidam male sen-
tiunt de deo patre. Quidam male de eius sapientia. Quidam
male de eius benivolentia. Quidam male de eius iustitia.
Sed fides catholica que sola est vera. sentit de deo quod sit
certa magnitudine. credens deum esse patrem potentissimum.

patrem potentem. patrem sapientissimum. patrem benivo-
lentissimum. bona omnia diligentem et remunerationes
omnibus tribuentem. Et patrem iustissimum. mala patrem punientem.
Unde Augustinus de civitate dei viij. dicit. platonicos dedisse esse
quod esset patrem nature. lumen rationis et finis actionum.
Sine quo ut ait. nulla natura subsistit. nulla sententia
instruit. Et nullus usus expedit. Secundum pertinens ad fi-
dem est transitoria bona contempnere. Nunquid non fecerunt
hoc multi philosophi. Unde de Anaxagora dicitur quod cum divitie
nimium essent. amore philosophie omnia dereliquit. Cumque
scilicet ad patriam rediens videret agros suos incul-
tos et steriles dixisse fertur ad solum. Nisi ista
perissent. ego perissem. Nunquid non multi pagani
divitias contempserunt. quorum plures consules romanorum
in diversis triumphatores. a deo in morte inventi sunt
pauperes. ut unde possent sepeliri ab aliis non ha-
berent. Venit et aliquis rex quidam romanus invincibilem
qui secum portans pecuniam ut placaret ea
romanorum corda contra se excitata. Sed certe
quia nullam invenit intacta civitate quod possit ad aurum
accipiendum inducere. Ergo quod facere christiani debent.
pauperem tamen regem habentes. regnum celorum pauperibus
repromittentem. Sed de moyse. deus sic legitur xj. ad
hebreos. fide moyses grandis effectus. negavit
se esse filium filie pharaonis. magis eligens
affligi cum populo dei. quam temporalis vite habere iocundi-
tatem. maiores divitias estimans thesauro egypto-
rum improperium. Aspiciebat enim in remunerationem.
Tertium pertinens ad fidem. est ad adversitates tempore ple-
ne de deo confidere. Sed de constantino imperatore qui
ex accepta fide. in tantum fides est dicitur confidens. ut eos
devinceret barbaras nationes. Nam et dicitur. quod pi-
scaculi puri in mari. dum fugiunt cocodrillum
significante dyabolum. confugiunt ad cetum. qui signi-
ficat christum. qui eos defendit contra piscem navium. Unde
apostoli timentes in mari. mari turbato. fugientes.
ad ihesum accesserunt clamantes ad eum. Domine
salva nos perimus. fide confitentes potentiam allegant
suam indigentiam. Sed de apostolo petro. qui ambulans
super aquas. cum mergi cepisset. dixit deus ad eum. Mo-
dice fidei. quare dubitasti. Sed est mergi. dubi-
tare de potentia et benivolentia christi. Quartum pertinens ad fidem.
est cum magis obtinendi fiduciam orare. Unde Iacobus in ca-
nonica sua. postulet autem in fide. nichil hesitans. Sed est exau-
ditus est alexander hoc paganus. inclusis mon-
tium caspiorum. Nunquid dubitandum est christiano petere
a salutifera posse ipsum. Non tamen debet desistere a petere
qui orans. si non statim deus exaudiat. Sed de cha-

nanea. que tamdiu perseveravit in rogando. donec
donum audivit a domino. O mulier magna est fides
tua. fiat tibi sicut vis. Magna est fides. ut dicit Be-
da. magna meretur. Quintum pertinens ad fidem est bona
sua deo credere. Magna est in principem eternam longi-
regnum a suis. Unde Ps. sic legitur. Quod credentium
bona sua ad eternam et tamen non festinant. id est non statim
se reaccepturum desiderent. Et Ps. xv. dicitur. Hereditatem
ad quam festinatur in principio. in novissimo benedictione ca-
rebit. Est quidem expectanda a deo. Leonem nostrum Robo-
boam ille iudicavit eam fraudandam esse. quia non per-
ceptam erat. **De descriptione spei.**
Dicto de fide. dicendum est de spe. De qua hec sunt dicenda.
Quid spes est describitur. Quomodo commendatur. Quod spes
ad virtutem tangentem. Quomodo tangitur. Que huic virtuti
adversantur. Itaque virtus ista. quam vis irascibilis in
alta se erigit. et contra opus desperationis in spem se defen-
dit. Est enim expectatio future beatitudinis. veni-
ens ex dei gratia et precedentibus meritis. Et dicitur spes.
certitudo fiducie, que opponitur desperationi. Vera certitudo
quidem inde consistit. dicitur certitudo excessionis. que est opposita
dubitationi. Et non. quod spes in confitendo. bassibus qui
duabus innititur. scilicet dei liberalitati. que est futuris
virtutibus quod deus magnitudine sua remunerat. Et
dei equitati sive iustitie. que fulcientibus est reddi-
ture eorum merita que premisit. Et duo ista tan-
gunt in descriptione. scilicet dei gratiam et precedentia merita.
que canentur a gratia et vero bona. Sed tamen merita nostra
et opera sunt nimium parva et nulla. magis est nostra
fiducia. debet figi in dei misericordia et liberalitate et maxime.
Sed est alexander in macedonia. potuit militibus
suis esse tam largus. quod suis militibus fuit est eternum.
Cum sit summe liberalis. Legitur est de Alexandro. iam deus quod
dum quidam ab eo donum aliquod postularet. ei tradi-
dit civitatem. Cumque diceret ille. se non decere. tan-
tum donum accipere. rex ille liberalissimus ait. Non
attendo. quid te deceat accipere. sed quid magis me
deceat dare. Ergo quod dominus summo bonus est Secundo.
qui condidit hominem totum mundum. et qui fuit maxime.
seipsum dedit in pretium et in cibum. Nulli ergo cadat
in dubium. quin dei donum magnificum scilicet regnum celo-
rum. meritum excedit humanum. Nunquid non reddet
pro modico magnum. pro temporali eternum. pro fragili
firmum hoc et solidum. et pro vili summum hoc summum.
Redditur enim. ut in largitate humano. pro vili plumbo ar-
gentum. pro cupro aurum. pro luto lapidem. carbuncu-
lum et berillum. pro aqua vinum. et pro vili ligno oleum
reddit et balsamum. Non sic est condignus passiones hu-

ius temporis. ad futuram gloriam que revelabitur in nobis.
Unde in tantum prima illa sit tanta. excedunt merita
nostra eterna. ut dicatur propheta. pro nichilo salvos
facies illos. Vel pro nichilo. quia tamen nulla sunt bona
nostra. sumus premiis comparata. ut dicitur in Ps.
Omnes iustitie nostre sicut pannus menstruate. Quid
panno illo turpius. quod fetidius. quod vilius. Er-
go merita nostra. et si in se sunt bona. quia dei dona.
tamen dicenda sunt vilia. premiis comparata. Magnum
fluvium parvo. sed quod certam comparatur. Magnum cor-
pus est terra. sed punctus est. circumferentie celi collata.
Longa hodie vita. ad eternam annorum usque porri-
cta. sed est pene nulla. si vita illa perfecta eterna.
Lumen lune est in se magnum. sed est punctum. solis lumi-
ni comparatum. Ergo reputemus liberalissimum dominum
premium. premium nostro tam modico. premium recordemur
eternum et summum. **De hiis per que commendatur spes.**
Posita spei descriptione. videndum est ad deum et eius
commendationem. Itaque nota quod spes. divinitatis
eloquiis commendatur. Quod spes. eius potentia laudat
virtutem. Quod spes. ab ipsa dei bonitate fulcitur.
Dico quod spes theologica virtus. que anima terrenis
elevatur. divinis valde eloquiis collaudatur.
Constat enim facta sepe. non movetur ipsa a ...
ad bona. Sed movet ad spem et induit. quare spes
bona existit et valet. Pe. Spes autem in eo. Omne se-
gratio prope. effundite coram illo corda nostra. deus
adiutor noster in eternum. Item nos spem in bonam tam
altam. ad quem non attingimus per nostram potentiam. quia vero
perficiat nostra desideria. ad eum per spem elevan-
da sunt corda. Unde sic ait propheta. Spera in eo.
et ipse faciet. Miles est. qui ad bravium per se
desideratum non pervenit. sicut regis auri petit.
Nam et nunc natura homines carentes. stabilite ad ap-
prehendendum. Unde infirmi et languidi. baculo sustentantur.
sicut vivus palo. et vi lignum. Unde deus dicitur ait
Io. xiiij. Confidite quia est vita mundi. Sed ipsa
sic legitur. Nolite confidere in principibus in filiis hominum in quibus non est
salus. Quod est serpens salvare non potest. quomodo alium ad-
iuvabit. Tales confidunt in baculo arundineo.
illi ut putido. et in quibus vano. quia non sustentat.
Sed de elephante qui quiescere volens. dum se appo-
diat arbori per pedem parte. sublatum ruit in tam cum
arbore. a qua non potest se cum levare. Sic qui sperat
in divitiis vel in mundo. ruinam in rectum patiuntur
cum ipso. Vel est legitur in Ps. Egypti frustra et vane
auxiliabuntur. Unde legitur Io. Ve qui descendit in
egyptum ad auxilium. in equis sperantes. Sed spes

cupientem bonitati innititur. Incurbita est for
ti ligno innixa. ideo non ruit vel pluuia. Nu
quod nauta perit in aquis. si forti naui innititur.
Nec etiam leuis miles perit in bello. si innitatur for
ti equo. Ergo quanto magis non perit homo confitens in
domino. Et est confitens leo. confidens est. vnde in ps. sic
legitur. Qui ambulauit in tenebris. scilicet adversitatis
et non est lumen ei. scilicet prosperitatis. speret in nomine domini. et in
nitatur super deum suum. Et cuius confidit in deo.
sicut mons syon. non commouebitur in eternum. Sic est cer
tetia ad se confugientes protegens. Et homines de
fendit homines ad se refugientes. quod de sum
mo bono sentiendum est. qui facit omnia. per omnia. et di
ligit omnia bona. Vnde aug. exponens illud apostoli.
Spes non confundit. sic ait. Non confundit. quia quod
sperat non inuenit. sicut illi confunduntur. qui de homine confidunt.
Non est in quo nos doceat. ad eum innitendum monet.
si supportare nos nollet. Non est autem illusor. et
deus. vt nec supportare non ferat. et nobis inni
tentibus sibi. ad terram numquam se subtrahat. Et
de patribus nostris antiquis. de quibus propheta sic ait.
In te sperauerunt patres nostri. sperauerunt patres nostri. et
liberasti eos. Non enim abraham de hur cal
deorum eripuit. loth de sodomis. Ioseph
a fratribus. et populum israel ab egyptiis. inmi
rabilibus plagis. Vere est quod vanum sit salu
tem. quod deus habet effectus. Ar vanum est
inniteri non dat fulcimentum. quia vere prestant
dat stabilimentum. At deus virtus est. quia firm
tum innitentibus est prebet. Spes quoque bona est. quod deus
facit inniti. ¶ iij. spes. ab ipsa dei bonitate fulcitur.
Est etiam spes quasi arbor quedam optima. in optimo
solo plantata. quia summe bonitati innixa. et
tamen omnibus bonis plena. Terra est. que est fonti vi
cina. semper est nouis aquis irrigata. quia et anima
per spem in deum eleuata. gratiarum fructibus est
respersa. ps. Erit tamquam lignum quod plantatum est secus decursus
aquarum. quod fructum suum dabit in tempore suo. Et folium eius non de
fluet. Spes est bona. locat iuxta fontem dicens misericordie
animam. et in bonis fructibus replet eam. Est etiam
terra bene culta. semper sicut se bules exhibet. Quis enim
stans iuxta ignem non suscepit aliquem calorem.
At spes ponit hominem iuxta diuinum ignem. quia
necesse habet incalescere per amorem. Vnde propheta
clamabat ad dominum dicens. fiat misericordia tua
domine super nos. quemadmodum sperauimus in te. Vere homo spem
suam ponens in deo. est sicut oliua fructifera. et
sicut balsami vinea dulcium fructuum. et

odoriferorum portatiua. Vnde jer. hec de eo dicitur. xvij. ce.
Benedictus vir qui confidit in domino. Erit enim quasi lignum
quod transplantatum est iuxta aquas. quod ad humorem
mittit radices suas. et non timebit cum ue
nerit estus. nec aliquando desinet facere fructum. quia
cui spes de deo sit palam testatur etc. De alia commendacione spei.

Item spes commendatur etiam a multitudine commendacione spei
operibus suo effectu. ¶ Ipsa primo est non timere. ¶ ij.
est quia via sit tuta. ¶ iij. est malorum insidias a
mouere. ¶ iiij. est paciencie mala portare. ¶ v. est
inter mala gaudere. ¶ vj. est salutem conferre. ¶ vij.
est cadentem homines sustentare. ¶ viij. vero est vti
liter efficere. ¶ Primo dico quod spes est autem vnum. securum
homines facit. et nullum preter deum timere. Non huius est.
quia deus omnipotens est. quia quoque ille manutenens expu
gnari non potest. Nunquid lepusculus timeret canem.
si haberet defensorem leonem. Nec agnus lupum
timeret. si defensorem elephantem haberet. Nec co
lumba formidaret accipitrem. si ipse haberet aquilam vel
falconem. Igitur quanto magis ille securus. cui as
sistit omnipotens deus. Vnde propheta dicebat. Dominus
illuminacio mea et salus mea. quem timebo. Dominus protector vi
te mee a quo trepidabo. Si exurgat in me prelium in hoc ego sperabo
non timebit cor meum. ps. Spes autem ipsa fa
ciet. j. te. ab omni malo defendet. ¶ ij. autem est
spei. animam illustrare. Constat enim quod quis ponit se
iuxta lumen facile vel candele. unde circa quod
sit iuxta se. At spes lumini inheret eterno. quod il
luminat ab eo. Et quia solaris radij. in domum
ingrediens per fenestram. illuminat eam. ac spes. quedam
est anime ianua. quia in tenebris illustris sol aptatur.
intrat in animam. et illuminat eam. Sol est presencia. est
illuminacionis actus tota eam. Sed de est dies est. non
super terram sol lucens. Sed oritur in illum intelli
gentie veritatem. ps. ¶ iij. autem est malorum insidias
amouere. Quem deus protegit. quod offendere poterit.
At deus protector est omnium in se sperantium. quia nulle
insidie inferunt talibus nocumentum. Et de dauid.
quem saul persequebatur. illi nocere non potuit. Qui ait ipse
dicebat. Deus robur meum et perfugium meum. firma
mentum meum et spes mea in eum. Et dan. xiij. de su
sanna. que accusata. et ad mortem iudicata.
flens suspexit in celum. Erat enim cor eius fiduciam
habens in domino. Et sequitur. Quomodo liberauit eam. psalmista
dicit. quod deus aliquando non liberat a malo. sed liberat
meliori modo. patiendo. scilicet exhibendo. aug. Quibus Ne
liberat deus. liberat. cum patientiam donat. Et de sanctis
martiribus. quos non eripuit a tormentis. sed patientiam

vel exhibuit. quod sic sunt victores in penis. Vnde
de eis talis. ps. illud exponi. Gen. xlix. Vidit re
quiem quod esset bona. scilicet vita superna. Et terram. quod esset
optima. quia viuentium terra est appellata. et supposuit
humeros ad portandum. ¶ iiij. autem est inter mala
gaudere. Sui deo est. quod quasi malum affligat non
spes de mercede gaudium generat. Et de mercatoribus.
in quibus labores minuntur. spes de lucro relevat.
Gaudent in vinea laborantes. laboris fructum
considerantes. Et de apostolis. qui ibant gaudentes
actuum. v. capitulo. quoniam digni habiti sunt pro nomine ihesu contumeliam
pati. Et de matre illa. vij. filiorum. ij. mach. vij. que de
morte filiorum gaudebat. propter spem quam in deum
habebat. Ap. Spe gaudentes. in tribulacione patientes.
Si gaudent ipsi laborantes. in uicinu temporal
mercedis. multo plus gaudent sancti. intui
tu glorie supernalis. sine fine mansure. ¶ v. vero
est in terra et in celo saluare. Sic est principes secu
lares. saluant per posse ad se confugientes. et ipsos
sua sperantes. quod liberaliter summi dei fit futurum est. Vnde
ipse. sic dicit. Qui saluos facis sperantes in te. Et
adiuuo. sic dicit. Spe salui facti sumus. Hoc est vere.
et temporaliter et eternaliter. Et de multis martiribus. quorum
quosdam liberauit ab hostibus. ut machabeos.
quosdam ab egritudinibus. ut ezechiam. quosdam
a carceribus. ut apostolum petrum. Et sic de aliis
pluribus multis. quibus tamen per spem regnum celorum tribuit.
saluans eos in terris. post et in celis. ¶ vj. actus
spei. est cadentem hominem sustentare. vel non perma
nere ruere. Est enim columpna. sustentans domum
eius. scilicet hospitium anime. scilicet totum hedificium spirituale.
quia si spes in anima perit. spiritualiter hedificium totum ruit.
et ipse. in desperationis barathrum se immergit. Vbi quod
cayn. sic chaym desperauit. sicut et iudas scariotis.
quia in eis hec columpna defecit. Vnde iudas la
queo se suspendit. Et chaym desperans sic ait.
Maior est iniquitas mea. quam ut veniam merear.
Pessima desperatio malum culpe humane. quia
de bonitate diuine. infinitas infinitur. Ergo
pro nullo peccato. quantumcumque grauissimo. a spe venie
recedendum dicit homo. Est etiam spes galea. et de dicitur
animas. j. thes. v. Galeam spem salutis assumite.
Est etiam anchora. inter procellas temptationum sus
tentans anime nostre nauiculam. Vnde de spe loquens
apostolus ad hebr. sic ait. Quam sicut anchoram habemus
anime tutam ac firmam. Et glo. i. sic ait. Si
te videris in mari huius fluctuare. noli abrum
pere ab anchora. cum quod inveniens in portum. Fluc

tuat enim nauis in anchoris. sed tamen non perit. quia
sic homo temptatur in terris. sed tamen anchoram spei te
neat non peribit ¶ vij. autem spei. est homines for
tes efficere. Spes est enim cum fiducia comprehendere. At dif
fidentia. vires eneruat. quia bellans de vic
toria si diffidat. viribus euanescit. et de sola
fuga cogitat. Et de dario. qui alexandro
occurrens in bello. cum de victoria desperauit.
soli se fuge commisit. Sic et illi. qui de diuina
misericordia minime cogitantes. viribus omnibus ener
uantes desperant se veniam accepturos. Ergo de
sanctis viris. in ps. sic legitur. Qui sperant in domino mu
tabunt fortitudinem. i. usque pauca et ultima. felix
commutatio. quia facit homines sperantes in deo. Et enim
pius innititur viribus. nemo cadit in bello.
quia sunt nulle. vires humane. Et econtra sic de propriis
viribus quasi diffidit. et de solo deo confidit. pro
pria virtute se exuit. et diuinam fortitudinem in
duit. quia non mirum si ad vincendum eos vincat.
Vnde legitur. scilicet ca. dicitur. Nichil omnipotens ubi clamo
rem reddit. quia quos cum in se sperantes cupientes
facit. Ita omnia testis ubi possibilia omnia credenti.
sibi et speranti. De alia commendacione spei.

Spes iterum commendatur. quod homines sustentatiua.
ne prius cadamus. ¶ Est in celo confirmatiua.
quia per eam in celestibus habitamus. ¶ Est cordis
letificatiua. cum per eam iugiter exultamus.
¶ Est temporalium contemptiua. cum per eam meliora
futura expectamus. ¶ Est tribulationum reparatiua.
dum per eam in certe talium cogitamus. ¶ Est
prostratorum erectiua. dum per eam de solo deo
confidimus. ¶ Est ad gloriam productiua. dum
per eam anhelamus in eterna in celo viuere. ¶ Pri
mo quod spes est hominis sustentatiua. ne forte
cadamus. Hec est vitis baculus. cum si eger in
nititur sustentatur. Non facile cadit tectum.
quod fortibus parietibus est innixum. Nec facile
cadit murus. qui stabili fundamento innititur.
Sic non facile ruit homo. cuius tota fiducia
est in deo. Vnde in ps. sic dicit. Non dereliquet eos qui
sperant in eo. Non est facile nauis iactatur ad ter
ram. que forti palo est alligata. Et quasi fortis.
sic deus noster. quia per spem illi coniungitur. et non potest
cadere. ¶ ij. spes est in celo confirmatiua. quia per spem
in celestibus eleuamur. Vnde illa bona celestia meditamur.
Spes est. sicut ait iterum. sperantibus dicit in ps. lviij.
Extollam te super altitudines nubium. et cibabo
te hereditate iacob patris tui. Vir est sperans.

adhuc existētes ī terris. q̄d aīm cibat̄ cele
stib; bonis. Iux̄ illud apli dicētis. Cōūsatō
n̄ra ī celis ē. Vn̄ uiri. sic de d̄s sp̄atores. q̄d ai
m̄ sīt īmortales. Iux̄ illud sap. iij. Et si corā
hoib; tormēta passi sūt. spes illoꝝ īmorta
litate plena ē. &c. Spes ī celū trahit aīa
ē igitur q̄d nulla mala. q̄ boīs tolleāt sem
ꝑ. Tertio spes ē cordis letificatiua.
Dū peā ī cel. ueniēt diuitiam. Q̄s ē non
mltū gauderet. si sc̄iret — futuṁ regē frāncie.
sic ea tenet. Ait spes. ē ēta expectatio regni
celestis. q̄r si gauderet q̄s ꝑ regē ī terreno nāto
tā. q̄ gaudiū ē d̄s ꝑ regno sīno. ētiā
sit diuturnius. Ic ē d̄ tito uespasiāi filio.
q̄ d̄ p̄ies īparatorē fuīn audissz. ī tm̄ le
tatē ē. q̄ corde ꝑ nimio gaudio dilatato.
calore ꝑ debito exsufflato. mēbris q̄
oib; dissolutis palluit. & sīt. Vnia
ē delatatio cordis. ea ē sēpe mortis. Et
ergo si ꝑ t̄reno ī pio. tm̄ letari potuit is.
q̄ gaudiat aīa ꝑ sīno. spe ī aliq̄ iā op
tato. Vn̄ d̄ apls dic̄. Gaudete. q̄ noīa
ura scripta sūt ī cel. Et ad Ro. sic ait.
Spe gaudētes. ī tribulatiō patiētes. Et ī ca.
ha. d̄r hēr. ēē gaud̄ existimate fr̄s mei.
cū ī tēptatiōes uarias icideritis. glo. n̄ ē
... p̄ferens. ī ip̄s alb; exaltati. &z p̄ d̄p
... mala. n̄ huīr ī celo. nos n̄ ī mūdo.
Spe gaudeat boī. ad q̄ te dicit. q̄q̄d ī ura
ūgit gaudē delectis. &c. Spes ī p̄senti
tp̄e. ē q̄ūa uigilia sollepnitatis eterne.
ī ieiunat. s; cū securitate regni iā hāt. q̄
iugi: cōuiuiū celebrat. Q̄uij. spes ē repa
latiū ꝯtēptiā. Dū peā meliorē sbaz exper
tam. Q̄s ē mercator si n̄ fuit stultus. n̄ ꝯ
tēpnet seruatū. g̃nī. ꝑ mortis. stag. ꝑ
argēto. cuprū paruo. ⁊ latō. ꝑ nobili mā
garito. Ait illud supnoꝝ eterna bona. nō so
lū sūt ulla. s; sūt pene nulla. &c q̄ sp̄at illa.
ista ꝯtēpnit ut nulla. Si sortiter plr̄ au
rū p̄hye amore ꝯtēpsit. q̄d amore dic
sap. sic facit aurū p̄hya. n̄ ē sap. sed ē
sap. amor. Et ꝯstat plr̄ ēē sapiaz hēre.
q̄ cū amare. &c si p̄hy diuitias ꝯtēpserit.
ob amorē tm̄ sap. q̄d ē faciēd. ut sap.
p̄simi hēre. Talib; ē d̄r. v. ad heb. Rapinā
boꝝ urorū. cū gaud̄ suscepistis. sp̄ātes nos
hēre meliorē ⁊ manētē sbāz. Spes g̃ ē

ut illa. q̄ dic̄ ī sp̄e. Q̄d ē m̄ ē ī celo. ⁊ a te
q̄d uolui sup̄ terrā. Qui dixit. Iā n̄ a te q̄su
m̄ ī t̄ra. q̄ m̄ sīt ī celo mag̃ parata. Q̄v. spe
ē celestiū ꝯparatiua. Dū peā. p̄mui ꝯgi
tam. Q̄s gluto. n̄ libēt a p̄ndio uili nō
abstineret. si cenā maxiāz expectaret. Q̄s nō
ferret cū leuī mag̃ laborē. q̄ mox ꝯpleto
ope. ꝑuentuꝝ eēt ad ꝑpetuā regē. At spes. ē
ī laborē reqes. In estu tēpies. ī fletu sola
tiū. ⁊ ī oī malo forte auxiliū. Vn̄ d̄r ad heb.
Ut fortissimū solatiū hēam̄. q̄ ꝯfugim̄. ad
tenēdā ꝑpositā nob̄ spē. Dauid. h̄ ꝯsolata
ē me. ī humilitate mea. Spes ē ē q̄ d̄r. xvj. Ie.
boī mltū afflicto. ⁊ ī tormētis ⁊ āxietatib;
posito. Q̄escat uox tua a plorati. ⁊ oculi tui
a lacrimis. q̄ ē merces opi tuo. Nōne pueri
q̄n plorat. dimittit mox fletū. dū ostē
cās pomi. Et cessat flēr captiui. dū sp̄ant
ꝯtinuo liberari. Nōne ut d̄r. ī ca. Iac. v. Agri
cola expectat p̄ciosū fructū. t̄re. patiēter ferēs
s. labores q̄s sustinet. Glo. i. Si ille ꝑ fructib;
t̄re q̄s sp̄at. patiēter expectat. q̄to mag̃ nos
facere ista debem̄. q̄ boa celē expectam̄. Q̄vj.
spes. ē ꝑstratoꝝ erectiua. Dū peā. nos idem
ꝑhiam. Miles ē ī bello ꝑstrat. statī se eri
git. dū uidet ḡ adēē aurīs sui regis. Cōfortat
ē milite a cāu reb̄ge. dū se sp̄at ꝑ se. uic
toriā optinere. Nō ē ē mirz si miles ꝑstrat. ꝑ
stre iacue. s; h̄ eēt mirabile ualde. si nollz
a cāu reb̄ge. Tali ē ī ꝑu. d̄r. Si desp̄auis in
die āgustie. minuet fortitudo. Ad licā au.
h̄o desp̄as. &c fortitudo ꝑdit. q̄ ꝑdita se su
sp̄edit. Vn̄ ubū tal̄ ē illud. v. dan. Dissolute
sūt ꝯpages mee. ⁊ n̄ ī me remāsit uiriū.
S; talib; d̄r. Cōfortate man̄ dissolutas.
⁊ genua debilia roborate. Ut dīn ē Iosue.
j. ē d̄. Cōfortare ⁊ esto robustus. Sic fui cū
moyse. ita ero tecū. Q̄ dm̄ oipotētē secū
hēt. ꝑire n̄ timz. Q̄vij. spes. ē ī celū eleua
tiua. Sic ē ē ut ī arborib; q̄ ꝑpā. q̄ cas a scē
dere fac̄ ī alta. ⁊ cap̄ erigere ū sūma. sic spē
tādiu. aīaz leuat ī alta. donec hac uita fi
nita. deducat ad patriā. i. ad bēā. peā ī uia sp̄a
re. Spe igr̄ ap. salui facti sum. Q̄ S; ap̄ dca
oīa. ē nō. q̄ spes ē una mola. ad salutē
necīa. Sic ē ḡ due mole. ist q̄l ꝯuenit aīa. ꝯt
tinēre p̄ria ia ualeat eē salua. Dup̄x at ē
mola. s. spes ⁊ timor. Spes. ab īferiori nō

fulat. ne sub pōte celestiū deficiam̄. Timor
uō. a sup̄ioi nos ꝯp̄mit. ne nos uēto elatōis
ī alta leuem̄. Vna hāz molaꝝ. sine alta n̄
ual;. Vn̄ d̄r deute. xxiiij. Nō accipies loco
pignoris ī feriorē ⁊ supiorē molā. &c. Infi
or ⁊ sup̄ior mola. spes ⁊ timor. Spes ī alta
uehit. s; timor cor ad īferi ꝯprimit. In p̄bis
ḡ petrorē. &c. teste. sp̄ d̄r spes ⁊ forido cōiū
gi. q̄ ī cassū q̄s d̄ mīa dī sp̄at. si iustitiam
ip̄a; n̄ timeat. ⁊ frustra iustitiā metuit. q̄d
mīa n̄ ꝯfidit. De ꝯsideratōe spei mlt̄plici.
Uso q̄m̄o spes diffinit̄ ⁊ q̄m̄o ꝯmēdetur. nc uidē
restat. q̄b; ꝯsid̄atoib; adiuuet. Q̄ Est
g̃ nō. ē mat̄ illa eē. q̄ ꝯsid̄atē. recipit
ꝯfortatiōem. Q̄ ꝯ ē. si ꝯsiderem̄ dī magalia.
Q̄ ī ē. si attēdam̄ boā opa ꝑ nos fcā. Q̄ ī ē.
si respiciam̄. dī bn̄ficia. gr̄alia ⁊ sp̄alia. sp̄ualia
⁊ corp̄alia. Q̄ ē ē u. si attēdam̄ angeloꝝ ⁊ scōꝝ
suffragia. Q̄ Ita q̄ spes nr̄a. plim̄ ꝯfortat̄.
ꝯsideratōe dīna magalia. Q̄ Sb̄ rōe opificis sūmi.
Q̄ Sb̄ rōe dīni dnij. Q̄ Sb̄ rōe ī mitissimi boī.
⁊ Q̄ Sb̄ rōe pr̄is ī sūmo bnig̃. Q̄ Dico q̄ ꝯsid̄
ꝑa. uīn spes ꝯfortat̄ hūana. ē si uelim̄ dm̄
attēdere. ut nr̄m opificē suū sc̄orē ⁊ creatorē.
Est ē ēm̄. q̄ oīs artifex. dilig̃ op̄ suū. et si
laudet ab aliis gaudet. si uō uitupet̄. ꝯdi
gnat̄ ⁊ dolet. h; pictores. h; scriptores. h; dic
tatores. h; ⁊ faciūt artifices oēs. At d̄s. ē ar
tifex sūmi. opās ꝑ sūmā potestatē. ꝑ sūmā sap.
faciēs igr̄ ē opa optima. q̄r necē ē dicē.
q̄ diligat ea. Vn̄ d̄r ca. xj. sap. Diligis oīa
q̄ sūt. ⁊ n̄ odisti. eoꝝ q̄ fecisti. Et ꝯstat. q̄d
n̄ amat affctu. s; tm̄ effctu. q̄r ī se sp̄ātes
adiuuat ⁊ ꝯfortat. Preterea. si pictor sic
amat ymagines a se fcāz. n̄ uiuētes. n̄ sētiētes.
n̄ ītelligētes. q̄ d̄s suā ymagines dilig. q̄ uiuit.
sētit. ⁊ ītelligit. p̄ q̄ mūdana oīa fecit. et eā
oi alii mūdane creatē ꝑpositi. Ergo spes nr̄a.
d; plim̄ ꝯfortari. dū attēdim̄ dm̄. sb̄ rōe
opificis sūmi. Q̄ Sc̄o spes adiuuat. ꝯsi
derāc dm̄. ut dnz oīs rei. ⁊ maxīe aīaꝝ
nr̄aꝝ. Est ē nā ḡ dn̄oꝝ. suos tuēri fideles ⁊ bo
nos. Et ꝯ hostes pugnare ꝑ eis. Est ⁊ ī dignus
dn̄o. q̄ remouz aurē suū a suo. At d̄s. ē
nr̄ dn̄s. ḡ nob̄ aurm̄ ꝑbet. dū ī digere nos
uidet ꝑ̄s. Dn̄s ꝑtector uite mee a q̄ trepi.
dabo. q̄ d; spes nr̄a roborari. dū ēnt dm̄
datorē auxilij. Q̄ ī d̄s. ē sūm̄ bō. q̄r ꝯ pla

cēs ē eē bō. sic ei displicet eē malū. Est ḡ
ꝑbabile q̄ d̄s. uolētes bn̄ agere ⁊ a malo rece
dere. q̄ ip̄e eos par ē adiuuare. Vn̄ ī ꝑu.
sic hēt. Q̄ bō ē. auriet ḡ gr̄am a dn̄o. De
bet ḡ h; nr̄az spē plim̄ ꝯfortare. Q̄ iiij. d;
adiuuare spē nr̄az. si ꝯsiderem̄ dm̄. sb̄ rōe
pr̄is pijssimi. Cōstat ē boī pr̄is ⁊ mīsti
cordis offm̄ eē. ī pricip̄l adiuuare. ⁊ a ma
lis ī stātib; liberare. ⁊ ī ꝑb; exaudire. Vn̄
ieū. rogat nos petere. Petite ī q̄t. ⁊ accipie
tis. aug̃. Nō tm̄ ī q̄d eos peter̄ hortaret.
n̄ dare uellz. Erubescat ḡ hūana pigritia.
q̄ ille uult dare. q̄ uelim̄ accipe. ⁊ plus
ille uult misereri. q̄ nos a misia liberari.
Vn̄ ili. d̄ ꝑu. ⁊ a dīa d̄s. Sic festinat d̄s
absoluere misiū. a tormēto ꝯsciē sue. q̄ pl̄
augeret eū ꝯpassio miseri. q̄ ip̄s miseriū
passio sua. Imo ītm̄ miserēs ē. q̄ sepe
p̄ctōri offert. q̄ p̄ctōr ꝑpulare n̄ audet.
Nō ḡ bō h̄es. uii a d̄o desp̄are. Cōsidatio. ij.
ē ꝯ boā p̄sentia ⁊ mala p̄p̄ dm̄ portata.
Scda spes ꝯfortatiōē. ē. si ꝯsiderem̄ boā oīa.
ꝑ dī grāz nos fcā. Multi ē ꝯfortat̄ fidu
ciā. dū cogitat bō egisse se ꝑmiaz. d̄ ꝑ sco
dolēdo. tēpāu ꝯsueto. ꝑ p̄ctō satisfaciēdo.
Orōnib; quo ad dm̄. Elēs q̄ ad ꝑx̄. Et ie
iunijs q̄ ad seip̄z. Multi ē ꝯfortat̄ spes.
dū ista fecisse se uidet. Vn̄ ꝑpha hec ait.
Sacrificate sacrificiū iustitie ⁊ sp̄ate ī dno. Sacrificiū
iustitie. ē op̄ ꝑuie. q̄ q̄s se ꝑuir ꝑ ꝑniām. d̄r.
ti. ij. Sobrie. iuste. ⁊ pie. uiuam̄ ī hoc seclo.
expectātes bēāz spē. i. rē ꝑ spē expectam̄.
Et dic̄ iuste. q̄ ad dm̄. Sobrie q̄ ad seip̄z.
Et pie q̄ ad ꝑxīm. Sic ē secur̄ ē ille te p̄cē
mutuata. q̄ hēt ap̄ se optīa pignora. sic
secur̄ ē d̄ uita bēā. q̄ ī bōis opib; finiit
uitā. Certū ē ē. dm̄ eē pn̄ īcāl. q̄r remunat̄
eē bō. sic puit eē ē malū. Que dū peni
tēs cogitat. bona fiducia se ꝯfortat. Vn̄
dic̄ ap̄. ij. cor. Q̄ dedit nob̄ pign̄ sp̄s. ī
cordib; nr̄is. Et ad ephe. d̄r. q̄ ē pign̄ he
reditatis. Ergo sic n̄ dubitat d̄ sua pecu.
bōn pign̄ ap̄ se hn̄s. sic dubitare nō d;
d̄ uita bēā. q̄ ī dm̄ spē uāz hēt. &c. Scdm̄ ui
n. q̄ laboros. nc uitati oīn̄ dātes exhi
bēt. tot iā remunāatōis sūe. ī spei cubi
culū clausa tenet. Q̄ Est nc. q̄ n̄ solū spē
adiuuat. boā q̄ faciim̄. s; ⁊ mala. q̄ ꝑe

plus

pa cōsideratio

poterant. Multi e fures illos. pro ca pro mun
di amat. q pctis mala uite p se ctis por
tat. Vn qdam miles iulii cesaris. ap cuna
accusatus. rogauit cesarem ut secu ad curia
ueniret. q pco ap iudices aduocaret. Ac il
le ne recusas. e quoda tradidit aduocatu.
Tunc miles ait ad eu. In tali bello o cesar.
si periclitari te uidi. n aduocatu p me te
reddi. s; meips; gladius inimicor obie
ci. q cetere iniuria q suscepi. Sic q cesar
eo uidat. illi uulnera cicatrices o. Qua
lis dns uite. stati cu eo ad curia iuit. p
eo aduocauit. q cu abacdam libum
redidit. Ergo si talia faciut mudi pn
cipes. fures amantes q aduersantes. p se
magna ferentes. qd ille fac. q sume bon
... ad ro. Tribulo paciam opat pati
paciencia. pbati uo spe. Spes uo n confud.
[illegible] Sonior hoium mes. q to duriora
[illegible] pietate tollerat. tanto certitudie pre
[illegible] certi sperat. Et tanto spes. [illegible] solidi
or fient. q to q sqs. pro [illegible] pertulerit.
Ille e securi p q sit. q mala nlla pro
iecit. Quo q p bz sic miles nouit. qui
bellu n uidit. n unq cu hoste pugnuit.
Ergo teste. [illegible] cstat. q q uni q sz ap
se lateat. illata cotumelia pbat. Quo
sit aut ee pni. n q phati. Ergo n ho
cogitat seips. nlla tribulatioe pbati. Sen. Vi
tus animi. nulq e cta fiducia dare psut.
n cu mlte difficultates accesserit. Na ille
q sagine suu fudit. cui dentes cpuerint
ite pugil. q sepe ict sustinuit. ad pugna
cu magna spe q securitate descedit. eo q mil
tu aduent e. ut lacessita. Ergo de reg
no. ille ee crasit. q pco hito. plagas
plimas ptulit. Ex militia mag labo
rat. q ad reg. sibi p delitias uia parat.
Dz e. xiiij. act. p multas tribulatoes. opter
nos intre iregnu celor. None oportuit
x pati. q sic intre igla; sua. Ergo tu fue
neq. sin passioe ulla. itrab igla; alie
na. Ergo bti. q psecutioes patiunt pp
iusticia. qm ipor e regn celor. Tercia co
fidatio q spes aiuuat e d bnficiis gnalibz
Tertia cofidatio adiuuas. ipar spe nram.
iunt eca di bnfi. Q. h no. C. q qda
st bnfi gnalia. Q. qda pticlaria spualia.

C. qda cotlia gnalia. C. qda uo. cotlia spua
lia. Dico q q mltu cofortat spe nra.
di bnfi. gnalia q spualia. sic redeptio
ipa nra. q alia o. ad salute nra sptata
ga. Vn ad cfidatione hac spectat. [illegible]
e. Q. dedit semitipm p nob. ut nos rede
met ab oi iniqtate. O sima. q iaudita
co pietas. e. dne. p suo redimeres. ut tiqz malo
seips. ignis morus. paietis turpissimu.
q i sumo amarissimi. be. Q. fecisti dulcis
sime iuuenis. ut sic iudicaret. Q. o bo
ne ihu ut sic tractares. Que tua culpa
q uera. Utiq; nu dne nlla. s; ego su tu
ca doloris. Ipe e teste. ys. Vulnerat e pp ini
qtates nras. q attt pp scelera nra. Ergo
si d p. ut d ad ro. pp filio n ppat. s;
p nob oibz tradidit illu. quo n cu illo. oia
nob donabit. Q. dat alti equu. n ne da
ret q porcu. Et q dat aur. n ne daret q ar
geu. Et q dat alti scarletu. n ne daret
illi bozellu. Ergo q filiu suu. e eqle cosubale
spualibz esse dedit. quo n alia uniusa do
nabit. Vn be. sic ait. Q. d e dne bo. aut
filii hois. q; mittis ei unigenitu tuu. In
mittis q spm tuu. pmictis q uultu tuu.
q nego i celestibz. ab ope sollicitudinis
nre uacet. illos bt9 spe. pp nos i mictis
i ministiu. Et ut in dic. Clamat clau. clamat
uuln. mia; tua. q patent archana cordis.
p foramina corpis. q mie uiscera. iqbz ui
sitauit nos oriens ex alto. In q e clari. dne
mi eluce. q iuulnibz tuis. q sic suaius
q mitis. Maiore e miseratione nu dne
nco hit. q ut aia; sua ponat q s. p ab diu
to q p natis. Quarta cofidatio e. eca bnficia
pticlaria spualia. Sic illa. q eca siglis
p st tra. Et de hus pt accipi. ubi u i ber
nardi. Dio iqd. pp masuetudie q dte p
dicat. currimi p te. bo ihu. audientes
q n spnas paupe pctore. no horreas
cfitente latrone. n lacmate peccatrice. n
chananea supplicante. no deprehesa i adl
tio. n sedete i theloneo. n supplicatem
publicanu. n negatem discipulu. n psecuto
re discipulor. n q ipos psecutores acru
cifixores suos. p qbz orauit. Q. e ista bn co
gitat. q sepissime ap se ruminat de op
tineda uenia n despar. Tertia cofidatio e.

eca bnfi cotlia gnalia. qlia sic mudi. cano.
gubnatio. q cosruatio. Et ad hac cofidatione
ptinz. r. vj. h. Respicite uolatilia celi. q
n serit. n metunt. n; cogregat i horrea. q pr
ur celestis pascat ea. Et de uestimeto. qd
solliciti estis. Cosiderate lilia agri. et c.
Ergo qd dubitas de illo sperare. q tanta bo
uoluit e dare. Ad dit e ee cu elis. uiue cu
plantis. Sentire cu brutis. Et ult oia. itellire
cu aglis. ac e i floribz cuctis preposuit. q
te dnz fec. Vn i gen. dixit e. Cresce q mlti
plicamini. q dnamini piscibz maris. uo. celi.
q oi reptili q mouet i tra. Vn si ho n peccasset.
oia ei obedisset. Quarta cofidatio e. eca bn
ficia cotlia spualia. Et talia fuere cosruatio
triu puerorum i fornace. uj. dan. Et libatio
susane. eade. xiij. Quarta cofidatio iuuas
spe q e ee xpm sub ipla dra.
Spes ad iuuat. Pu cofitetiam aux sal
uatoris. Pu attedim aux ipie intiga.
Pu attedim aux collata nob tanglis.
Carnis nre assuptioe. p q e fr nr. Et
itpellatioe. p q ad uocat e nr. Et uenia
passioe. p q redeptor e nr. Dico q pa
cofidatio circa x. e d carnis assuptioe. p
q fco e fr nr. Costat e q carnales frs mi
tu na se diligut. q mutuo se defendut.
Ergo sig mag amoris fuit. q fr nr fieri
uoluit. Vn sup. ca. be. sic ait. pu to q ia;
nic spne n potit x. os d ossibz mis. q caro
d carne mea. Et aug. li. d ci. sic ait. Gra
di n potuit apli cmdari. q ut ipe di fili
unic. ise imutabilr manes. i duet ho
q spe dilectois sue hoibz daret. hoie medio.
q ad illu. ab hoibz ueiret. q ta loge erat
imortalis abipius. bus amissis. Scda cofidatio e
x. e d ei itpellatoe. p q aduocat e nr. Q s
ne ad uidi tuneat. si oipotete aduoca
tu hat. Quo pte potit placido hus di fi
aduocatu. Ac ipe x. e iudx q aduocat.
qr ille p q aduocat. e secur. Sic ille se
cur e. p q aduocat ipator. sic o posui ex
declare. q to mag e ille secur. cui aduo
cat e x. rex o regu q do. Vn dr i. ca. jo. Si
qs peccauit aduocatu hem ap prez. ihm
xpz iustu. q ipe e ppiciatio p pctis nris.
Et. viij. ad ro. sic dr. Q e ad dextra; dei. q
q itpellat p nob. Et si x p nob. qs o nos.

Ne e q iustificat. qs e q cdepnet. Q s aduo
cabit adus electos di. Cosidat g x ari. cui
x e aduocat. Na ipe q aduocat s; huanita
dat s; diuinitate. Tertia cofidatio eca x.
e de ei passioe q morte. p q fco e salua
tor q redeptor nr. Suma spes peccatuz
e. si cofiteat x passu. q p suis scelibus
mortuu. Q s e audeat despare. audies
dm p se satisfecisse. q debitu p se. do pri
soluisse. Q s n apla fiducia corde gerat.
uidens dm. p se hoies factu. p sua salute
passu q mortuu. cap iclinate i elinas ad
osculu. brachia extedes ad aplexu. pe
des cofixos hns ad nobcu manendu.
q lat apt. ad amad. Vn sr r. ps. Saluu
fac pp tuu dne. glo. sic ait. Ecce q ta
spes credetiu. cu pcis orat. passus pes.
q re uiuit q ad uocat eor. Quinta cofida
iuuas spe que e ee dei matrem.
Spes nra plim cofortat. du cosidat di
mre. mre; oips. regiaz clemetissimam ut
hute. i reg in. cui sit thronu mie. fco tro
gre. sedes sap. q soliu gle. Dico g q
dna nra. p o e diue iracudie placatiua.
Et hac placatioe. fac p ubera suor cofe
ssioe. Vn h e be. sic ait. Securu hes acces
su. o ho ad dm. du hes fi an pre. ... q
filiu hes mre. Orat o filio. pectus q
uba. fili pu lac q uulna. n ulla pt ee
repulsa. u tot cuurut i sigia caritate.
Quo mre sua. dns honoraret. si ea ex corda
te n exaudiret. Vn p salone x. significat
dz e mri sue. pete mr mia. n e fas e ut
ad uta facie tua. Ergo ut dz ad hebr.
adeam cu fiducia ad thronu gre ei.
ut miaz i ueniam. q c. Na ipa e soliu aq
sedet ds. Vn do. xiiij. sic dz. Soliu gle me
recordare. q ne irritu facias pactu tuu
nobcu. Vn i ys. sic le. Vidi dnz sedente
sr soliu excelsu q eleuatu. Ergo regia
soliu fuit excelsu. p pleitudiez o grar.
Et fuit soliu eleuatu. sr cetu celeste ex
atu. ta aglor q ho. Vn ipa e thronus
eburneus. de q dz. z. re. x. fec rex salon
thronu d ebore gnde. q c. Et dz ebur
neus. q ebur e albu q frigidu. Et ipa fi
uit tota alba. cui nlla nigdo fuit admi
ta. p spledida cosciacia. Et fuit tolr

dna nra. Est diue iracudie placatiua. Est deuiatiu directiua. q Est gre donatiua. q c.

frigida per inunditiam virginalem. Vel ipsa fuit stella
facta que adhuc inondatam se noto ostendit. [S]ecundo
domina nostra est erratium in ea deviatione directiva.
Nam et in ipso loco [illegible] est signata. cuius est dirigere navi-
gantes. Unde Maria est stella maris interpretata. Vel
de hoc nomine Maria Bernardus sic ait. Dum insurgunt venti
temptationum. et dum incurris scopulos tribulationum.
respice stellam. voca Mariam. Et addit. In periculis.
in angustiis. in rebus dubiis. Mariam cogita. Mariam
invoca. non recedat a corde. et ut impetres eius
auxilium caue ne eius deseras conversationis exemplum. Ipsam
sequens non devias. ipsam rogans non desperas.
ipsam cogitans non erras. ipsa tenente non corruis.
ipsa protegente non metuis. ipsa duce non fatigaris. ipsa propitia per-
venis. et sic in teipso experiris. quam merito dictum
sit. et nomen virginis Maria. [T]ertio regia est gratie
bonis donativa. Ipsa enim est aqueductus illius.
quia sicut per aqueductum. aqua derivatur in lacum. sic per
mediatricem dei et hec dona divina descendunt
in illis. Unde de ea exponitur illud ecc. Sicut aqueductus
exivit de paradiso. Et Bernardus de ea loquens sic ait.
Vehementia desiderii. et fervore devotionis. puritate
orationis fontem attingeret pietatis. ut aliter sit
angelis. qui refunditur nobis aqua viva. Et addit.
Tanto tempore fluenta gratie defecerunt. quia nondum
intercesserat aqueductus. Virgo per istam a capite
in membra defluxit. collo usque non datur. At domina
nostra est collum ecclesie. Unde dicitur ei in canticis. Collum tuum
sicut turris eburnea. quia sine ipsa media. gratia
non fluit in membra. Collum igitur dicitur per mediationem.
sed turris per defensionem. sed eburnea per plenam
consummationem. Fuit enim tota. et tota pulcra. nullam
habens maculam sive rugam. Unde nec assimilatur
aurore. nec lune. nec etiam soli tantum. sed etiam
castrorum ordinate. Que omnia magnifice habuit in se plene.
Unde per quandam admirationem narratur in canticis. Que
est ista que progreditur quasi aurora. consurgens pulcra ut luna.
electa ut sol. terribilis ut castrorum acies ordinata. Dicitur autem au-
rora. tota est aurea. Dicitur luna. necnon illuminata.
quia ipsa est tenebrosorum cordium divina iustitia. quia
lumen quod a sole intus recepit. in corda tenebrosa
refundit. Et ne crederetur lumen diminutum ac-
cipere instar lune. Dicitur ut sol esse. habens diminu-
tum lumen impletum. quia sic potuit. puram castam capere.
Nam sicut eam omnes cataracte celi aperte sunt. ut in
eam omnes divine influerent aque. archam hanc sanctam
levantes a terra in sublime. ut nulla alia creatura

ad eius altitudinem posset attingere. Nam omnes gratie quas per par-
tes alius sanctis fuerunt. in ea omnes fuerunt in plenitudine
congregate. Unde Ieronimus. Aliis sanctis in quodam per partes data
est gratia. sed Marie tota se infudit gratie plenitudo.
Unde ipsa dicitur ecclesiastici xxiiij. In plenitudine sanctorum
detentio mea. Quasi diceret. Ergo omnia illa teneo
plene. que per partes sancti alii tenuerunt. [S]ecundo sol
dicitur. quia sicut sol dicitur solus lucens. quia alia stella compa-
ratione non lucet. sic domina dicitur comparatione sola inter ag-
mina illa superna lucere. eo quod multum excedat
alios in divino lumine intensive. Unde Bernardus sic ait.
Maria in tantum divine sapientie penetravit abyssum. ut
sine luce tota esse videatur immersa. Ergo
creatura aliqua non unita non potest plus accipere quam Maria.
[T]ertio sol habet summam ignem corporis puritatem. ut huius
admixtum non sustinens. Nam domina in tantum fuit pu-
rissima. ut purior esse nulla potuit creatura. An-
selmus. De qua homine loquens sic ait. Decebat ut
illius hominis conceptio de matre purissima fieret. tanta
puritate qua maior sub deo non possit intelligi.
At deus fecit esse id. quod eum facere decet. sed decebat
eum purissimam illam facere. de qua dignaretur carnem
assumere. tanta utique puritate. ut sub deo non
possit puritas maior esse. Ex quo satis manifeste quod
in summo creature. facta est beata Maria. in tantum ut boni
maioris sive gratie amplioris. capax non esse po-
tuit. Nec tamen dicendum est. quod deus meliorem creaturam fa-
cere non potuit. sed quod creatura maioris bonitatis ca-
pax non esse potuit. Tertium est. limites creatu-
re. in crescendo. in descendendo. et in se dilatando. sicut vi-
demus in animalibus. et in plantis. et in corporibus omnibus celesti-
bus et terrenis. Nam domina nostra consummavit terminum et ter-
minum magnitudinis et augmenti. Nam si aliter esset. ut terminus
semper crescere possit. nichil in mundo perfectum existeret.
Sed tamen divina perfecta sunt opera. Non igitur in agendo est limi-
tanda divina potentia. que est infinitis infinita. sed omnis
limitanda est creatura. Fuit igitur domina nostra in summo
pure creature per optima. ut nulla sit ei additio
facienda. Bernardus. Cum modo non esset dignus. cui daretur
dei filius. Marie est datus. ut per eam acciperes. quicquid
habes. Nam sicut luna. est ceteris stellis lucentior.
sic prioribus pre ceteris sanctis. est virgo Maria preminens.
[Q]uarto virgo Maria est clementie virga. Unde ipsa
est virga illa aurea. quam rex ille maximus assuerus
quem temptabat hester. In qua ille rex porrigebat alius
insigne clementie. [Q]uinto ipsa est urna illa aurea. que
continebat in se dulce manna. [S]exto ipsa est illa co-
lumpna. que de celis. obumbrabat domini populum. que in noc-

tibus in castris fulgebat. [S]eptimo ipsa est illa virga mo-
sayca. que dei populum a pharaonis exercitu liberavit.
mare aperuit. et aquam de sicca rupe produxit. Nam
virgo davitica. a diabolo liberat. corda carnalium
fluenta siccat. et de duris cordibus. devotorum
producit lacrimas. [O]ctavo ipsa est illa virgo aaronica.
que videbatur sicca. et tamen sola inter alias virgas.
dicitur floruisse. quia domina nostra. virginitate permanens
semper sicca. floridum concepit nazarenum et pepe-
rit. Unde de ea. Ysaias sic ait. Egredietur virga de ra-
dice yesse. et flos de radice eius ascendet. Et dicitur
de radice yesse ascendisse. quia de incendio carnis
virgo Maria processit. Yesse enim. interpretatur incendium.
Et ipsa est nobis data in advocatam. et propter peccato-
res. dei est mater facta. Nam securum accessum habent
peccatores ad eam. Nam nunquam dei mater fuisset. nisi
peccatores eam indiguissent. Unde sancta ad eam sic
ait ecclesia. Monstra te esse matrem. sumat per te pre-
ces. qui pro nobis natus tulit esse tuus. Et augustinus
de ea. in quodam loco sic ait. O Maria multum
audeo. multum gaudeo. et multa leticia. multa pre-
stat audaciam. Mira domina loquitur. sed sic est ut
loquitur. Nos enim tecum nobis. mira vicissitudo
concordat. ut tu per nobis habeas. id est quod es. nos vero
per te. id est quod sumus. Nam si nulla precessisset nostra
transgressio. non esset consecuta nostra redemptio. Et
si necesse non fuisset nos redimi. necesse non fuis-
set te parere redemptorem. Quid enim necesse pro peccato. pro
nobis perire. si peccatum deesset. Vel quod igitur mater fieret
salvatoris. si indigentia esset nulla salutis.
[N]ono virgo regina est misericordie et vicis in potentia. Est enim
regina misericordie. Unde est ei in figura in hester. Etiam
si dimidiam partem regni mei petieris. impetrabis. Cum
igitur due sint partes regni. Una scilicet misericordie. altera vero
iustitie. domina sciens se tenetur pro peccatoribus dei mater
tulit misericordie partem. In hester figurata. que in tempore pro-
spera. quam rex amavit super omnes mulieres. et posuit
coronam regni in capite suo. Unde ipsa est. que re-
gem ad misericordiam traxit. et populum morti adiudica-
tum. mutans litteras liberavit. et aman sibi
simul dyabolum designatum. potenter debellavit. dum
eum in cruce. suspendi optinuit. Unde Bernardus eam allo-
quens ita dicit. Nos domina quod in ceteris virtutibus tuis
congaudemus tibi. sed in misericordia tua. potius nobis ipsis. Lau-
damus virginitatem. humilitatem miramur. sed misericordia mi-
seris sapit dulcius. hanc amplectimur carius. recorda-
mur sepius. et crebrius invocamus. Hec est o domina. que
toti mundi reparationem optinuit. et salutem omni-

um impetravit. Constat enim eam. pro universo humano genere
esse sollicitam. cui per angelum dictum est. Invenisti gra-
tiam apud dominum. quam querebas. Quis igitur quod misericordie tue o bene-
dicta. longitudinem. altitudinem. sublimitatem.
et profundum. queat investigare. Nam longitudo eius.
usque ad diem novissimam. invocantibus eam. latitu-
do. replet omnem orbem terrarum. ut tua misericordia. plena
sit omnis terra. Sublimitas eius. civitatis celestis re-
parationem optinuit. et profundum eius sedentibus in te-
nebris et umbra mortis. redemptionem optinuit.
Per te igitur o domina. celum impletum est. evacuatur in-
fernus. angelorum ruine instaurantur. et vita perdita.
miseris restaurata. Ad hunc igitur fontem. sitibunda
currit anima mea. Ad hunc misericordie cumulum. magna
sollicitudine miseria nostra recurrat. Et augustinus
dicens. Sileat o domina misericordiam tuam. qui eam in neces-
sitatibus invocatam. se meminerit defuisse. Et
hec de misericordia. quam theophilo exhibuit. cum veniam
a filio impetravit. [F]uit et quidam sacrista monach-
us virgini valde devotus. cui in iudeis dyabolus suggessi-
sit ei. ut quandam dominam inter celos. que et ipsa erat
virgini valde devota. Cumque iam in se mutuo con-
sensissent. sibi recedentes ordinantes posuerunt in opere.
Cumque recederent. vir illius domine. mox insecutus est
eos. quos cepit. et incarcere posuit. Nam ad nunc [illegible]
na consueti. rogabat instanter. ut auxilium eis ferret.
Tunc illa ut est tota pia. dyabolum qui eos deceperat
advocavit. eique mandavit sub nollet mox in
infinitum demergi. ut eos sic liberaret. ut scandalum
omne cessaret. Tunc dyabolus in tempore eos abstraxit. et unum-
quemque in suo loco restituit. et se in illorum specie in carcere cum
uno socio posuit. Cumque miles uxorem in camera
invenisset. monachumque sacristam. currentes ad carcerem
omnes invenerunt demones. illis per omnia similes. qui se hec fe-
cisse confessi sunt. ut illos tamquam suos hostes con-
funderent. Sicque dispicientibus illis. omnis rumor de
facto illo omnino evanuit. Et sic apparet eius summa
misericordia. et quod ipsa. terribilis est demonibus. ut castrorum
acies ordinata. Unde ipsa figurata extitit in
iudith. que caput holofernis. dyabolum designantis
abscidit. et populum liberavit. Unde de ea. Bernardus sic ait.
Non miseri non posse. mirum omnipotens. et quam miseri
nolle. regina misericordie. Igitur capitulum concludentes. il-
le solus abstineat a laudibus eius. qui eam in neces-
sitatibus invocans. non fuerit exauditus. Consideratio VI. C. 10.
Cur virgo Maria sit consistens coram angelis et sanctis.
[H]esse se. modicum quod videtur de illa consideratur.
[S]ed adiuvante spiritu. que coram angelis est et sanctis.

Est ergo hic notandum quod angeli. Primo sunt in nostra penitentia congaudentes. Secundo sunt nos custodientes. Tertio sunt nos ab hostibus defendentes. Quarto sunt nos erudientes. Quinto sunt nos et nostras orationes deo presentantes, et pro nobis ibi advocantes. Dico primo quod angeli dei sancta caritate fulgentes nobis dum agimus bona congaudent. Est enim officium caritatis gaudere cum gaudentibus et flere cum flentibus. Sicut de apostolo paulo qui dicebat: Quis infirmatur et ego non infirmor? Quis scandalizatur et ego non uror? Angeli ergo sancta caritate succensi plurimum gaudent dum penitentiam nos agere vident. Unde luce .xv. sic habetur: Gaudium est angelis dei super uno peccatore penitentiam agente quam super .lxxxxix. iustis qui non indigent penitentia. Et ideo hoc est quia accipiunt novam leticiam ex nova peccatoris penitentia. Secundo angeli ab ipsa nativitate nostra in ventris matris facti sunt nostri custodes et propugnatores velud contra hostes. Unde de custodia sic habetur in ps.: Angelis suis mandavit de te ut custodiant te, scilicet perpetuo, in omnibus viis tuis. Et de hoc bernardus loquens sic ait: Quantam debet hoc verbum conferre reverentiam, afferre devotionem, conferre fiduciam. Reverentiam quidem pro angelorum presentia, devotionem pro benivolentia, et fiduciam pro custodia. Quid est igitur sub tantis custodibus timeamus? Quia potentissimi nequeunt superari, et quia sapientissimi non possunt ullo modo seduci, et quia benivolentissimi non possunt velle seductionem facere alicui. Si ergo fortes sunt, si sapientes sunt, et si fideles sunt, quid sub talibus custodibus formidamus? Quod si dicas: accidit in periculo non eam, quia non habes ad tanta ducis presentia debitam reverentiam. Et presumimus ea coram facere tanto duce assistente que non auderemus facere me presente. Quis enim ad maiores accedit non laudabiliter [illegible] ut videri non possit. Ergo contra irreverentiam [illegible] quod se ab angelo non custodit. Unde legitur in vitis patrum quod quedam meretrix quendam sanctum virum ad coitum invitavit. Cui vir sanctus ait: Sequere me. Cumque illa sequeretur, duxit eam ad locum ubi erat multitudo virorum. Dixitque ei: Pone te hic. Cui illa dixit: Non audeo hoc facere coram istis. Tunc ille intulit dicens: Si coram hominibus hoc facere times, quare non multo magis coram deo et angelis? Quod si dicas: ego non video deum et angelos sicut homines video, cogita quod si cecus esses et homines scires adesse, nolles hoc facere aut auderes. Ergo facere cum deum et

angelos presentes adesse. Ergo deum reverearis qui dedit et suos nobis angelos ad custodiam nobis datos. Quod est tutum esse presentem cum tam fragiles simus contra hostium tela tam fortia et tam fortiter iaculata. Ergo si succumbis sub hoc est comparare quod facies cum demone de superiore et fortiore, sagaciore astutia et promptiore instantia, qui non dormiat, non comedat nec bibat. Unde legitur ysaie: Super muros tuos constitui custodes. Sic ait bernardus: Benignus es domine quod non contentus nostrorum fragilitate murorum ipsis muris angelicam custodiam superposuisti. Tertio angeli sunt nostri eruditores. Docent enim nos deo fruere, diabolo resistere, et viam regiam ambulare. Unde angelus fuit qui docuit zachariam. Et in danielis dicitur: Gabrielem, palam angelum, fac illum intelligere visionem. Nonne angelus fuit qui in rubo apparuit moysi et docuit cum de liberatione populi? Et angelus fuit qui in columpna nubis populum precedebat et viam ostendebat quam tenere debebat. Unde exo. xxiii. dicitur moysi: Ecce ego mitto angelum meum qui precedat te etc. Lex etiam moysi data est ei angelo mediante, sic dicit stephanus actuum .vii. Quarto angeli sunt nostrarum orationum et animarum portitores, deo nostra nota et animas presentantes. Unde thobie .xii. sic legitur: Quando orabas tu cum lacrimis, ego obtuli orationem tuam coram domino. Et luce .xvi. sic habetur: Factum est ut moreretur mendicus et portaretur ab angelis in sinum abrahe. Ergo quis non confidat et speret habens tam nobiles milites portitores? Unde legitur de episcopo dorotheo quod mortuo dum fuisset duo angeli cum sacculis aureis animam presentantes tela ignea que demones in animam iaciebant in sacculis recipiebant et penitus extinguebant. Fuit et alius quidam frater qui fortiter in pugnaverat a demone, dimissa cella redibat ad seculum. Cui pulcherrimus quidam domicellus occurrens quesivit ab eo quo iret. Cui ille ut erat iratus respondit dicens: Quid ad te frater quo vadam? Et ille sic intulit dicens: Revertere ad me pro certo modo, quia ego sum angelus custos tuus. Et hanc gratiam a deo accepi ut nullus ex hiis periret quos usque hodie custodivi. Ergo non inclinaveris ad me si tu solus ex custoditis meis omnibus nos periret. Hoc autem dum quis ille audivit, se iterum precibus suam culpam humiliter dixit, et ad cellam suam redivit. Quinto non solum angeli sed etiam sancti viri spem nostram confortant dum nos suis precibus adiuvant coram deo. Est ergo notandum quod sancti sunt benivolentes, sunt caritate fulgentes, et sunt ut ita dicam

omnipotentes. Dico quod sunt benivolentes, pii et misericordes. Sicut est in beato martino, nicholao et francisco. Et constat quod vivi misericordis officium est compati miseris et subvenire si valeat. At sancti subvenire volunt quia benivoli sunt et pii, quia potentissimi ergo subvenire possunt quia pii. Nam in signum misericordie emanavit oleum quod est vulnerum lenitivum et sanativum de tumba sancti nycholay in tanta copia ut nataret in oleo eius ossa. Et constat quod si fuerit pius in vita multo fortius sunt in patria, quia pro nobis ad deum continua fundunt precamina. Item constat quod sunt nos amantes, et magis in patria quam in via, quia caritas vie est diminuta sed caritas patrie est perfecta. Ergo si orabant pro nobis in via, quanto magis hoc agunt in patria. Legitur de moyse quo orante pro populo semper vincebat illos oppugnantes amalech, pro quibus debellavit. Legitur et de iacobo fratre domini quod in tantum orabat pro populo ut in durum camelorum eius genua verterentur. Ergo quid modo faciunt apud deum summa caritate perfecti? Item sancti sunt omnipotentes, quia cum nolunt non quod deus vult, deus vult esse quod ipsi volunt. Et constat quod fit quicquid deus vult fieri, et per consequens fit quicquid sancti volunt. Ergo quia misericordes sunt et nos diligunt, iuvare nos volunt; sed quia potentes sunt quod volunt efficiunt. Ex quo patet quod debemus valde confidere et sperare suffulti tanta sanctorum pietate, tam amplissima caritate, et tam altissima potestate. Bonum beatorum. Quod sit beata vita quam magna rex eternaliter probatur exemplis.

Visio divinitate spiritualium que animam levat in ardua nunc ordine completa de rebus spiritualibus. Sunt de bonis eternis. Videndum est ad. Notandum est ergo hic quod res spirituales sunt gloria anime et gloria corporis. Unde sic legitur .xi. ysa.: In terra sua duplicia possidebunt. Sanctorum terra a deo quam sancti possidendam est vita beata, ubi stolam suam duplicem acceptavit. Unde prov. ult. sic habetur: Omnes domestici eius vestiti sunt duplicibus. Hec autem sunt due stole, quarum unam iam habent sancti scilicet stolam anime; aliam vero exspectant scilicet stolam nunc corporis. Apoc. vi.: Date sunt illis singule albe stole. In hiis enim duabus stolis nostra beatitudo consistit. Que teste Riccardo est bonorum omnium plenitudo. Et boetio teste perfecta felicitas est omne quod velis adesse et esse quod nolis abesse. Ita tamen ut augustinus dicit: Ille dicatur beatus qui omnia que vult habet et non vult aliquid quod non decet. Est ergo hic notandum quod sanctorum gloria est tam alta, tam magna ut exprimi non valeat ulla lingua. Plurimi tamen aliqui balbutiunt illa magnalia exhibens quidem

in terra. Nam probatur illa gloria esse karissima. Primo si quis sit satis vendita a mercatore qui non decipit, venditur nimium. Secundo probatur esse plenissima si pulcherrimo luminarium presentetur. Tertio probatur esse altissima si altiorem celestium existimetur. Quarto probatur esse clarissima si tanta investigatio representetur. Quinto probatur esse honorabilissima dignissima si quis honore civica et exhibitum mediatet. Sexto probatur esse amenissima si quod deo fruitur sit cogitet. Septimo probatur et esse plenissima si quod ibi sanctos appositi degustet. Dico primo quod gloria illa summa probatur esse plurimum pretiosa si quis sit satis vendita nimium. Constat enim caram esse que care a prudenti emitur mercatore. Res enim tanti valet quanti vendi potest. At petrus regna et eternum mundo civitas emit, paulus de truncatione capitis, bartholomeus ex excoriatione corporis et sic de aliis sanctis. Et certum est eos a deo non fuisse deceptos cum ipse eos precessit patiendo et quam magis foret ipsa gloria omnium. Est ergo gloria illa magis quam vita tam cara a sanctis est empta. Nonne daret homo totum mundum si totum haberet pro vita servanda? Ergo quanto magis illa est pro qua optinenda sancti non solum dederunt omnia bona terrena sed posuerunt et vitam. Legitur de lazaro et vii. fratribus omnibus vii. quod antequam vellent transgredi legem dei eadem dederunt se dure morti. Et quare ista? Non ut immortalem reciperent vitam. Secundo quod lingua exprimat quanta sit illius glorie plenitudo. Si enim tanta plenitudo sub celi volatilia, alium corpora pretera universalia floribus cooperta, tanta plenitudo hominum vestitura et tam splendida arma, tanta plenitudo metalla, tanta plenitudo arborum poma et tanta plenitudo celestium corporum ad servitia hominum mortalium data, et non solum bonorum sed quod est mirabile et malorum, quanta sunt bona danda beatis. Et si tanta in ceno data sunt servis et utique malis servis, quanta danda sunt filiis. Et si tanta data sunt inimicis, quanta sunt danda vere amicis. De plenitudine autem florum universalium sic arguit deus .vi. math.: De vestimento quid solliciti estis? Considerate lilia agri etc. Et dicit: Dico autem vobis quoniam nec salomon in omni gloria sua coopertus est sicut unum ex istis. Et concludit ad intelligendum: Si ergo fenum agri quod hodie est et cras in clibanum mittitur deus sic vestit, quanto magis vos modice fidei? Item nullus artifex talis ut deus, cuius potentia est immensa et sapientia infinita. Ergo si artificia mundanorum parum que eciam illa ex lapidibus, metallis et lignis opera faciunt tam pulchra ut sunt ecclesie et palatia, quale est domus illa a deo suis filiis preparata. Nam dicit .iii. re. x.

Qᵉ uidens regina saba. et sapⁱᵃᵐ salomonis et
domū q̄ hedificauerat et c̄. n̄ hēbat iā ul'
sp̄m. Ergo q̄l' ē domū illa. a uo salomone.
plena delitiis fabricata. Tertio glā illa.
eē pbat' alassiā. si n̄ locata sit in uerat.
Nō ē locata ē ī imo. n̄ ī me. s; illā sup
mo. locū ꝯ ordinatio. Docebat ē ordine
uniūsi. ad eoꝝ h̄ec. īt se oīa ordinēs. Do
cebat et ordinē uniūsi cui dī. ut sic ubi
sima erāt. locauit ī imo. Et posuit mag
dig̃ ī me. sic docebat locare dignissimā in
sup̄mo. Ergo pulcherrima et alassiā ē auctori
illa. ex luce sup̄ma facta. Secūdo ḡ alti
ē. eē excellentes huāꝝ. Iux' v̄. hoc ē. Altitu
celi. q̄ diuine ē. Vn̄ i' q' alphagin dic. a
summatoꝝ ciuiloniū. lli. de celestibꝫ motib'
ca. xvi. q' suꝑficies tre. distat a celo syde
reo. p sexagies quinqes milia miliariorū.
ut sit uerꝫ ignoro. Dato tñ q' uerꝫ eēt.
n̄ tñ ualuidic ꝑpetia celi ꝯstare. cum
ab h̄ distare plurim ꝯstet. Quarto illa glā.
pbat' eē clarissima. si diuina in ignaro
repeicet p̄i° ē. q' ī ꝯ. icōr patil̃ et mor'
uoluit pbare ꝑ omē. q̄ta eet glā fiual'.
ū morē nlla. nec passio aliq̄ locū hēt. Si
ē tāta p̄t claritas appe icor pat' et mor'
dilante iā clari. q̄ta ē glā eoꝝ ī mor'
iā dilante celesti. Vn̄. d̄. xvij. d' p̄o m.
sic legit. q' respiciendi facies ei sic sol.
et uestim̄ta ei. alba fca sīt sic nix. Ergo si tā
tā clāritatē p̄ᵃˢ hēc ī uia. q̄tā hēt in celo.
Quinto glā illa. pbat' eē hore digna. si q̄s
hore enim exhibita meruerit. Si ē tāt'
hōr. exhibet' istis mūdi. hg. l. icelibil'.
nllā uita uitā. q̄t' hōr exhibetꝰ ē in
hac p'. At fieri ꝯ. sunt mbra p'. q̄ꝫ ipse ē
cap. ḡ si it se tm̄ uiuificat a morte xpi.
q̄ sic icelo a suo capite hōrandi. De ho
nore crucis. aug. sr̄ ps. sic ait. Crux a p'
nis latronū. t̄nsit ad frōtes īpatoꝝ. Q'd
ḡ iq'd. faciet de fidelibꝫ suis. q̄ tm̄ hōre
tormēto suo ꝯtulit. Et sr̄ ps. sic ambro. ait.
Si obpbriū tuū. glā ē dn̄e ihu. q̄ta ē
glā tua. Q'd ḡ erimꝰ. pricipes gle tue. si
tā sum̄ tuo obpbrio gloriosi. Sexto si d̄s i
tra. sic mirac' hōrat. pulueꝫ et ossa
scōꝝ. ut eis curat ad sepl'c eoꝝ. q̄d icel'
sit aīabꝫ eoꝝ. Vn̄ dicebat bt̄s. Io. ca.

sia. i. filii dī sim̄. s; nōdū appet q'd erim'.
Sꝫ cū appuerit. scim̄. q̄m silēs ei erim'. Et
ꝯstat q' ī° eē pulc'. q' ē pl'c filiis. Ita
q' q' to fili' tāto ē pulc'. Septimo glā illa. ē
amenissima. siq'd sic dō suū. aio cogitet.
Q'd ē delectabili p' eē. q' cū summo bō oi
q'ete eē. Summe ē delectatio. ē suo coniugi
amato. Est ei delectatio ꝯuenientis. cū
ꝯueniete ꝯiūctio. q̄r ibi sūme delectar'.
dū icelo ꝯiūct sūt summo bō. Q' aūt ꝯ sūt
iūcti icelo. sic dō dic. Io. xvij. Volo p̄r. ut
ū ē sū. et illi sīt mecū. ul' ī sic et mis' nis.
Vn̄ ꝯr eis. luc. xxij. Vos estis q' pmālistis
mecū ī teptatōibꝫ meis. et ego disp̄ono
uob. sic disposuit m̄ p̄r m̄s regnū. ut edatis
et bibatis sr̄ mēsā meā ī regn̄ meo. O quanta
suauitas. q̄ta et delectatio. cū d' cibū in
eo ꝯ loco. manducare cū xp̄o. Si tm̄ dele
ctāt glutones ī cōuiui h̄ cib. subi et uino.
q̄ta ē illa delectaō. q̄ qi fruit' sūmo bono.
Si sic delectat' uis ī meliore p'tē. Audit' in
suaui sono. Olfact' ī suaui ūguēto. Gust'
ī dulcissimo mell' cib. Quāta ē delectatio.
uiū p'lcitudie. ꝯ p'lcitudinꝫ eīus. audie
cātū āgelicū tā suaue. odorare odore ieffabile
Et gustare cibū diuini ꝑl'cedies. ꝯ īsi ue mū
di dlcedies excedētē. Octavo pbat' illa glā
eē plenissimā. si q̄s q'd sūm bō sic ꝯpletitur
ē sūm bō. oī bō plenissim̄. ꝯtinēs oē bōn.
Q'a si uno solo bō carēt. cū illi h̄ addi pt.
h̄. sūm̄ bō n̄ eēt. Q'a sūmo. q̄ꝫ addi n̄ p̄.
h̄ ē ē bō. q' s' ph'ꝫ. oēs exoptat. h̄ ē bō. ꝯ
tinēs oē bō. qꝫ plenū et sr̄ plenū. Bōn ꝯ
fertū. cogitatū. et sr̄ effluēs oē bō. V'd' — libro
ī figā. ī iudicū. Sgite. et nolite negligē.
Inuitabimꝰ ad securos. ī ita lautissiaꝫ. ubi — iu
nullī rei ē penuria. **De xij. fructibꝫ lig. uite.** — C. 12.
Sunt uō q'ras. q̄ erit h̄ bō. q̄ hebit elcti. i me
ꝯpleta. dō. q' erit fruct. xij. lig' uite.
Primꝰ p'mi. ē hoīs utriusq̄. sin oī ifirmitate
ꝑpetua sanitas. Q'd ē meli sanitate. Sic ē
n̄ ē oblectamētū. sr̄ cordis gaui. sic n̄ ē eēs.
sr̄ ceū sanitatis eoꝝ. Q'd eīa egritudie
p̄i. q̄ eoꝝ accenti. et aīm ꝯtristat. ꝯ p q'a re
pellenda. boa alia ꝯtraria expendit. Ergo
q' desideranda. ē uita illa bta. ū sin oī
egitudine ē sanitas sepitna. ps. Qui sanat
oēs ifirmitates tuas. et coronat te in mia et

miseratoibꝫ. Q' repl' ī bō. d. t. renouabit'
ut agle iu. tua. Secūdꝰ fruct. ē iuuenil' etas.
sin aliq̄ senectute ul' morte. O q̄ bō. et q̄
desiderandū ē ist d'. V' iuuēt. etas florida
appllat'. Q'a istar floꝝ ūnaliū. redolet
oibꝫ. Scīt ḡ. ī etate. xxx. ānoꝝ sp̄ manebīt.
Vn̄ d'. ad eph'. iiij. Donec occurrāmꝰ oēs ī uir p
fem̄. ī misaꝫ etatis plenitudinis x'. Sic ē d'
ī. the. c. Rapiem̄ obuiā x' ī aera. et sic
sēp cū dn̄o erim'. Tertius fruct. ē sin oī fasti
ditate. plena satietas. O q̄ glutones ex
petent. si nūq̄ ī cibo ul' potu fastidirēt.
ut sic se satiarēt. ut sēp bibē et comedē
pssēt. Ergo q'r ad eēntiū ꝯiuiū n̄ anhe
lat. ū satietas sin fastidio. et desideriūꝫ
comedendi. sin pene tormēto. h̄ ē. n̄ satia
t' ocl's uisu. n̄ auris auditu. et fastidiū n̄c
generat ī gustu. Sꝫ te ī bōis. īplebꝫ deside
riū tuū. ps. Satiabor cū appuerit glā tua.
Nō ḡ erit ul'. fames affliges. n̄ satietā
gustū fastidies. Vn̄ d'. ys. c. ꝯ. No esurie
nt. sitiet. āpli. s. sic ī. Sꝫ sic d'. gg'. Satiati
a desiderabīm. ne satietas gn̄et sic ī fa
stidiū. et desiderātes satiabim. ne cū tedio
sit desideriū. Quartꝰ fruct. ē exclusa sinuti
te. ꝯ summa libtas. Q's ē toto p' se. n̄ refug
sinuitatē. et n̄ cupiat libtatē. Nōne p nāꝫ
acceptū. l. s'. ar'. bō hēt. Ergo nā docēte et in
stigante. oīs bō appetit libtatē. V' frisone'
p' eligit mori. q' sui bō fi. Ad libtatē aut
huida. agilitas et subtilitas requirit' ut
bō detinen n̄ pss'. p' eoꝝ grauitate ul' p'
de. ul' aliū eoꝝ oppē. Et talia erīt eoꝝ glo
sa. q̄ istar lucis. erīt lucida īpassibilia. sb
tilia. et itm agilia. ū sic d' aug'. Vbicūqꝫ
uoluerit sp̄s. ī ptin̄ erit et eoꝝ. Fulgebūt ē ia
et tanq' sintille. ī arūdineto discurrēt. Quintꝰ
fruct. ē oī exclusa defor. oīū summa for
mositas. Q'd ē sole formosiꝰ. At ita fulge
bit sic sol ī r° dī. erit ḡ summa formositate
dotati. Et q̄s p nāꝫ nō appetat pulc eē. et d'
formitate n̄ refug toto p' se. Ad q'd ē fiūt eoꝝ
uarie lotiōes. Ad q'd tā p'tiose uestes. nisi
ut uiri et mlieres. ꝯpitudies suā celēt. et ipi
appeat pulcorēs. Ergo q' cupiūt eē pl'c
sic deat eē ī. Sic ē ad phyli. iii. Expectam̄
dn̄m ihū. x. q' reformabit eoꝝ humilitatis nre.
ꝯfigatū eoꝝ claritatis sue. Sextꝰ fruct. ē

exclusa mortalit' et passibilit' uia imortali
tas. et ipassibilitas. Q's ē ē hō. ul' al'. q'd
toto p' se. n̄ refugiat eoꝝ passiōꝫ et mor
tē. Ad q'd ē ū uirtutes hbaꝝ et lapidū p'ciosoꝝ.
Ad q'd tot offi' medicoꝝ. et tot gn̄a medi
camētoꝝ. n̄ ut declinēt ad tp's. p'cl'a pas
sionū et mortiū. Ergo q' uult īpassibil'
fi. et ietnū n̄ mori. ē lcboret uium. Dꝫ ē
ps. xlix. d' talibꝫ. q' n̄ cadet sr̄ eos sol. neqꝫ
ull' est'. Et ī alio loco eid' dꝫ. q' d's ꝑcipita
bit morte ietnū. Septimꝰ fruct. ē ut exclu
sa oī desabilitate. sit ī hōꝝ ꝯ. summa co
piositas et ubtas. Q's ē sufficietiā. p nāꝫ
n̄ appetat. Ad q'd ē ī mūdo. tot gn̄a artiū.
tot gn̄a negationū. tot opa agricl'aꝫ. n̄
ut excludat' ī digētia. succedat et hōꝫ ꝯ
hūndātia. satiās appetitiā. Sꝫ h̄ fi' n̄
pt' ī uia. sic auar' n̄ pt' ipleri p'cu. ḡ desi
deranda ē patria. ū ē nra appetitia satiāda.
Vn̄ dam ē hoi. V. uij. d' uic. ī figā. Rex ꝯ
hūndātia pfruētis. Et. xviij. iudicū dꝫ.
Tradet dn̄s uob locū. ū nlli' ē rei penuria.
Et d' hac m. loq's. gg'. ait. Nichil erit. q' i
appetat'. n' q̄ uī q' fastidiat'. Octavꝰ fruct'
ē. ut oī depīta tepestate. sit ꝯ summa tra
qllitas siue. q' idē ē. summa pax. Dīs ē hō.
pacē appetit p nāꝫ. Et ītm̄ ē uerꝫ h̄. ut ī
hoīes guerrā mouētes. faciāt h̄. pacē q
rentes. Vn̄ narrat aug'. de tacito. hō p'da
tore. uno tā forti. ut. xij. uiros sol' ima
dēt. q̄s p'dabat eorꝫ. Et h̄ cū fer' eēt sol
eāt tñ ī sua spelūca. q̄r ē eāt pole pacē
q'res. Cū ḡ ꝑfcā pax. h̄ri n̄ pssit ī uia. sic
pbant bella ꝯtinua. rācores et hodia. illa
patria ē q'renda. ū ꝯ ē summa ꝯcordia. ipp n̄
inueda. ps. pax mlta dili. no. t. et n̄ ē ill'
scā. Nonꝰ fruct. ē. q' deposito oī timore.
sui timorositate. ē ī summa securitas. hāc
ē. q'rīt oēs hoīes p nāꝫ. Ad q'd ē fiūt castra.
et ciuitates ī mōtibꝫ. et rupibꝫ altis. Ad
h̄ hoīes fert arma. ad h̄ ꝯgrāt exercit' ū
securi reddāt ab hostibꝫ. Erit ḡ altissiaꝫ
illā regiaꝫ n̄ qrit. ad q' nlli hostes acce
dūt. imo n̄ accedē p's. Nā et aqle. ī altissis
rupibꝫ nidū ponūt. ū hostiles hoīes nō
accedūt. Vn̄. ys. xxxij. plēs fruct' sil' ꝯme
morās. ita dic. Sedebit pp'ls m's ī p'lcitudie
pacis. ī tab'naul' fiducie. et ī reqe opule

Pō distanā celi syderea a suꝑficie tre

nō q̄ i̊ª bona [illegible] ī habitum ī patria.

De xij. fructibꝫ ligni uite

ta. [Q]uartus fructus ē. ut omni repulsa abaria
cecitate. sit ō. summa sanitas stabilitas. [O]ēs
ē hoīes. nā sanare desiderant. [A]d qd ē tot
labores hō. n̄ ut egritudinē a se pellat. & ut
sanitatē recuperet discat. [M]ultū ē laborat mutte
i sanitatū. & magnū ō artiū. & marie scīar.
ut egritudinē penitus pulsa. discat sanitatē. [S]ed
i hac uita. n̄ ē uera sanitas. q̄ illa parua ē q̄
recedat. ū bēt uera sanitas. [S]ic ē h̄ bēt. j. cori.
xiij. [V]idemus nūc p speculū i enigmate. tūc
aūt facie ad faciē. [N]unc cognosco ex parte. tūc
cognoscā sic & cognitus sum. [E]rgo i gl'a. ē pfecta
sanitas. [L]egitur ē q̄ dū beatus bē. mortuus eēt. cuidā
p uisionē apparuit. [C]uiq̄ q̄ret ille ingredienti
dixit se ire ut disceret. [C]uiq̄ ille. cū sapi
entissimus eēt asseret. & n̄ oportet hēre doctore. ille in
tulit dicens. [I]lla ē i terra. uera sanitas. sz tm̄ ē
in celo quedā. [S]extus fructus ē. ut absq̄ oi ig
nobilitate ō summa sit dignitas. [N]aliter homo
appetit dignitatē. qz qd dignitatē scdā
terra ē hūana uā. hūana ē anima. nā g̃nos
ē cū suo corpore ad btitudinē ordinatur. [I]nq̄ sanc
tos sūt nobilissimi reges. coronis aureis
incedentes. [V]nde dr. v. c. [B]ti pauperes. qm
ipsorū ē regnū celorū. [S]z cstat regē eē. oēs
hoīes regnū hntes. q̄r sancti oēs sūt reges. filij
summi regis. [V]ñ de eorū capite. in apoc.
sic legitur. hēbat i uestimento & i femore suo scriptū.
rex regū. & dñs dñantiū. [S]eptimus fructus est.
ut absq̄ ois doloris acerbitate. sit ō sū
ma felicitas. q̄ ois hō. appetit p nām. [S]ic
ē hēt. i luc. [B]tūs q mandūcabit panē in
regno dei. ps. panē anglor mandūcabit hō.
a. mi. cs. i hundanda. [H]ic ē panis. q de celo
descendit. q̄ btī oēs. cū summa iocunditate
comedit. [V]ñ dr. lx. ys. [L]etitia sempitna
sup capita eorū. gaudiū & letitiā optinebūt.
[V]ñ quidā frater mortuus. alij fratri apparens. & requisi
tus a beato. qualiter ē foret. [R]ñt dicens. [S]ic audi
uimus. sic uidimus i ciuitate dñi uirtutū. &
magis i ibidē. De gaudio illo btōr. ex diuina ui
[S]ed forte h̄ q̄res. unde causet. sione catū.
[H]oc gaudiū. q̄ oēm excedit hoīs intellectū.
[E]t dō q̄ ad p̄sens. ut hūanū modulū.
q̄ a sex. ut maxīe fore cātū. [P]rimo a btīssi
ma trinitate. [S]ecundo. a loci amenitate. [T]ertio. a io
cunda societate. [Q]uarto. ad totius corporis dignitate
[Q]uinto ab i fini horribilitate. [S]exto uō. a mūdi

tenebrositate. [D]ico q̄ gaudiū btōr [P]rimo
p̄ncipalr & p̄fecte. uenit a dei btīssima uisione. [S]ecundo. ex
hūanitatis xp̄i ɔtēplatione. [T]ertio uō. ex dei sil'
& hoīs unione. [D]ico q̄ p̄ma cā & rō gaudij
btōr. uenit ex diuina uisione. [C]uius rō ē. qz cū
nīs tā corpis q̄ aīe. illi delectet i pulcro. & mag.
i mag. plcro. restat q̄ maxīe i summe plchro.
[E]t sum bonū. sic ē bonū optimū. cā & p̄ncipiū bonor.
ō. sic & ē summe plcrū. ō pulcrorum cā & p̄ncipiū. [S]z
sicut cā. suo effectu ē melior. sic & suo ē plcrior.
[S]z int bona creata. sūt quedā plcra. quedā pulcriora &
quedā plcrima. q̄ cā. q̄ fecit h̄ oīa. ē ultra h̄ ō.
i summo pulcerrima. q̄ i summo ē delectabilis
sima ad uidendū. [V]ñ i iob sic hēt. [V]idebit
faciē eius i iubilo. [E]t qd ē i iubilo faciē dei
uidere. n̄ i summo gaudere. [E]st ē iubilus. quedā sū
ma cordis letitia. q̄ nec pferre pt exprimi. nec ex
toto taceri. [E]t p̄o de cane ex. q̄ secures lego
re. tm̄ gaudij. cepit. q̄ cū exprimere pfecte n̄ poss&
quasdā uoces i pfectas emittit. [T]anti q̄ accipit
gaudij. ex uisione diuina. q̄ si existentes i i fna
pecis. dm̄ uiderent. penas illas i illo sentirent.
[E]t ex h̄ arguit aug. i i fno penā maiorē eē.
dm̄ uidere n̄ posse. [E]t crisostomus. eadē ē oīo sniā. q̄
maior ē pena. excludi a uisione diuina. q̄ pa
ti gehēne tormenta. [I]taq̄ uix siniam ys.
btī oēs. regē i decore suo uidebūt. [C]ui uisio.
ut aug. dicit. ē tota mercedis. i. ē p̄ncipiū totius
mercedis. [C]uius rō ē. qz uisio. cāt pfectā di
lectionē i aio. ex qbz seq̄ pfecta fruitio. [R]e.
q̄. ō h̄ gaudij loq̄s ait. [R]euiā. uos & uidēt & solu
gaudiū. q̄ n̄ ō creata. sz ō creatore ccipit. & q̄ cū
possedentis. nemo tollit a te. [C]uius cōparata oīs
aliunde iocunditas. merorē. [O]īs suauitas
dolor ē. [O]me dulce amarū. [O]me decorū
fedū. & oē aliud q̄ pōt delectare molestū.
[V]ñ melle degustato p̄. i sipidū eē uī.
q̄ mandūcat p̄t. & tm̄ ut uinū dulce.
cū melle n̄ sapiat. [N]ā sic maius lumē.
lumē minus occultat. ut lumē solaris totē
stellarū ō lumē & lune. sic dulcedo que
maior existit minorē abscondit. [E]cq̄ se
cta exclusio. q̄ summa dulcedo. sentiri aliā
dulcedinē n̄ pmittit. [S]ciat q̄ certissime.
a diuina delectatione. se exclusos eē. q̄ delectant
i uanis. [D]elicata ē ē diuina delectatio. & de
ste bē. & n̄ dat. admittentibz alienā.
[C]uius rō ē. qz delectatio ista mūdana. ē

diuine contraria. q̄r sil' eē n̄ possūt. [I]taq̄ ex superna
oibz ɔclutētes. sentiūt & uē dicam. q̄ si
oēs delectationes. q̄ sūt & fuerūt i mundo. & usq̄ ad
diē iudicij sūt future illi diuine dulcedini
ɔparet. sic p'rlo ɔputantur ut nulle. [Q]d ē
ē una gutta aq̄ ad totū mare. [E]t sitā
dulce. ē de dō h̄ sentire. qd erit i fonte de dō
gaudere. [V]ñ aug. dr. q̄ una gutta diē
dulcedinis. ē maior occeano. [S]z qs sen
ret. si i eos eū mare i fluerit. [E]rgo sciant
se diaz dulcedinē n̄ sentire. q̄ sitiūt ista
terrena. [S]ecundo gl'a btōr. cāt ex hūanita
tis xp̄i ɔtēplatione. [N]one magis hoīb gaudiū.
dū cernūt fratres suos & p̄pinquos sublimari in
altū. [S]z sancti nun. sūt fratres xp̄i. q̄ q̄ eis gaudiū.
dū uidēt eū sublimatū i dom. [I]te si
corpus scōr. erit sic sol i celo splendentia. q̄
ta hūanitas dīni fulget gl'a. [Q]r sicut
de pulcro. delectat ocls. q̄ erit scōr gaudiū.
dū cernēt fratrē suū & dñm. tanta gl'a deco
ratū. [I]te si tm̄ delectat ocls aquile. uidere
hūc solē. q̄ erit scōs delectabile. solē diuinū
aspicere. [T]ertio gaudiū btōr. cāt. ex dei sil' & hoīs
unione. [O] q̄ & q̄ summū. erit electis. dm̄ ē
nec p se i carnatū. & hoīes dm̄ factum. [R]e.
plenū p̄s omni dulcedine. uidere hoīem
factum. hoīes ɔdictore. [I]psi ē ɔmembrorū uni
one i corpore. i membris gaudentiū. cogaudent oīa
membra. & ɔmembra gaudiū. reputat eē suū.
[A]t lōge maior ē unio. & fortior membrorū
& capitis colligatio i corpore spūali. q̄ fit ɔ
membrorū i mīli. [E]rgo q̄ scōs ē gaudiū. dū cer
nūt capud suū. diuinitatis gl'a sublima
tū. Qō gaudiū btōr aliq̄ m cāt a loci illi
[S]cdo gaudiū scōr. aliq̄ m uenit. amenitate.
a loci amenitate. [P]rimo. ut ab eius p̄ ful
gida claritate. [S]ecundo. ut ab eius maxīa puritate.
[T]ertio. ut ab eius maxīa speciositate. [D]ico
q̄ p̄o uenit a loci illi nimia claritate. [S]z q̄s
lingua explicat q̄ta sit claritas illa. [S]i enī
hic mundū. sic sol u sibilis iste illuminat. q̄
ē i lumē. ū sol illuminas dō. & lucerna ē agni.
& ū tot sūt sancti. sole h̄ clariores. [V]ñ xxj.
apoc. sic legitur. q̄ nox ultra n̄ erit. & c. [A]d huc
locū. uenire cupiebat thobias. [V]ñ. xiij.
cap. dicebat. [B]eatus ero. si fuerint reliquie
seminis mei. ad uidendā claritatē ierlz. [E]st ē
regio btōr. celū empyreū. q̄ solū ē inter

celos i motū. & p totū unifor lumiosū.
[Q]ua phi dicebant. sic eē mobile. reducātur ad i
mobile. [E]t multitudo ad unitatē. [S]ic & mul
tiforme. ad ad uniforme. [V]ñ miror. quō phy
losophi hanc tenentes. ultra celū sydereū. mul
tiforme p totū. ut pz ad sensū. n̄ posuerūt sup
stellatū. ac eē celū. q̄ eēt i mobile. & uni
forme p totū. [S]ecundo aliq̄ m uenit gaudiū ab illi lo
ci. maxīa puritate. [T]ale ē ē. ut diligat ho
loca munda. ut n̄ expectet sses p i munda. [S]ed   & detestet i munda
regio illa superna. ē ex pura luce formata.   i tm̄ ē munda
q̄ ɔstat cā eē mundissimā. [I]te si hoīes i mun
di. i mo & plima bruta. querūt loca munda.
& fugiūt pōsse tota i munda. & alarz sunt
phiant stercora. qd de scōs mundissimi
sentiēdū. [I]te si p̄res carnales uiri pōsse. pa
rat filiis munda palatia. q̄ munda ē domū
illa, uiris electissimis pata. [V]ñ ō h̄ ait
pie. xxj. apoc. xxj. [N]o i trabit i eā aliqd coinqua
tū. aut abhominatione faciens. [T]ertio uō modo
uenit gaudiū. ab illi loci spatiositate. [E]t q̄s
digne exprimat. q̄ lata sit regio illa btā.
ɔtinens uniusa mundana. [S]i ē necce ē dice.
ɔtinens. ɔtentis oibz maius eē. sic domus maior
ē. quā illa q̄ ɔtinz. q̄ tā lata sit terra. et
certa ē. tā lata corpa cuncta celestia. q̄ ta est
dom. ɔtinens oīa. [I]te si series tm̄ ē i celi sc
rena. ē circuitu p tota. q̄ sit a centro ad circū
ferentiā. & h̄ uia. apparet eē tā lōga. ut sicut
oīn di iā sup. oibz sit ignota. qd sentiēdū
de illa alia series maiore ista. [V]ñ. ij. bar.
sic hēt. [O] isrl. q̄ magna ē domus dei. & ingens
locus possessionis eius. [E]t sene. dicit. ab ultimis lito
ribz yspanie. usq̄ ad fines indorū. paucissi
morū. dierū spaciū sit. si nauē ɔmodus
ferat uentus. [S]z regio illa celestis. p āngz
xxx. uelocissimo sydere uiā pfat. [E]rgo
si sancti regio ē tā ampla. q̄ta ē sydera. q̄ta
cristallina. & p oibz q̄ta ē pyrea. q̄ ū diui
nā ē. ē hanc q̄ ɔtentiua. De lo. scōr anglor
[T]ertio gaudiū de qua gaudiū gñatur.
btōr. puenit ex iocunda scōr societate.
[E]t h̄ gaudiū tp̄x ē [Q]z p̄o puenit. ex eorū
maxīa nūositate. [S]ecundo ex eorū generositate.
[T]ertio uō. ex eorū amplissima caritate. [D]ico
q̄ gaudiū scōr. cāt ex societate. [P]rimo
uenit ex eorū multitudine. [V]ñ ē ciuitates
& castra. n̄ qz delectant hoīes sil' stare. [E]t

C. 13   C. 14   C. 15

de gaudio illo btōr ex diuina uisione cāto.
qd gaudiū btōr aliq̄ m cāt a loci illi amenitate.

ē hō teste pho. al' sociale. Vn̄ istar senior.
et coliulbor. maior. et alior aliū plurimor.
delectat' sil' stare. similiq' ī cetu. ma dica
te sil' et bibe. Q'd ē ē q' ciuitas. teste de
tore ciuitas. ē hō multitudo. socialī uīclo
coniuncta. sb' eodē iure uiuēdi. Sic ē se
sniam aug. q' ēid p' ī diffinitē. sic de sua
diffinitio. ut' ēē de sua ciuitate. q' sunt
mlta. q' sit sociali uīclo coniuncta. et q' sb'
eod' iure uiuēdi. ēē sit ostituta. Sunt g'
ciuitas illa scīa. sic mltitudine copiosa
referta. gaudz d' mltitudie tāta salua
ta. Credz ē ēē nūs elector. aut nūs an
glor di. Sic. g'g'. expōit et vetr. Et aug.
ī enchiridion dic. q' copiosior erit nūs
electoz. q' fuit nūs cadentiū āglor. Vn̄ ī
apo. p't q' dix. ex trbu. tali et tali. xij.
milia signati. sbiūx. et ait. p't h' uidi
tbā magnā. q' dinumare nemo poterat.
ex oīb' gētib' stātē an thronū. Cū gaū
sorz. puenit. ex eoz gn̄osītate. Q'a scī
eē. ī sr̄ nobilissimi reges. Costat sz
apls. q' hr̄des sunt di. coh'edes aūt x'. Si
hr̄des dei. et ostat. q' x' n̄ ē rex. Et uere
ostat. rege ēē q' regnū ht. p' electos signi
los ēē reges. Nōne heres comitis. come
ē. et h's ducis. dux ē. Ergo et heres regis.
rex ē. S' sunt x' coh'edes. g' si x'. qz heres
p'ris. rex ē. seqt' q' et nos sumus reges. Vn̄
de illi. sap'. q' dei filii a regalib' sedib'
ī mūdū uenisse. Et q' sr̄ regales sedes.
n' illoz q' cū x' sr̄ reges. Nūqd cap' sine
mbris p'us regnū tenz. At x' ē cap' nrm̄.
scā aūt. sr̄ mbra ei. qr̄ nc̄ē ē dicē. q' ipi
hābāt cū x'o regnare. O q' gl'osa. q' alta. q'
dulcia. tēa sr̄ de te. ciuitas di. Vn̄ ad eu
stochiū. sic s'o ait. Eg're te q'so te. paulisp
de carcere. et de papilioē corīs tui. ut ī hoc
stac. uidas di gl'az p'ensire. et p'sētis la
boris an' oclos pīge mercedē. q' n' ocls uid'.
n' auris audiuit. n' ī cor hoīs ascēd' q' p'.
d's. hui'. q. di. eū. O iqd q'l' erit. o filia dic'
illa. cū ē maria mr̄ dn̄i. choris occurret
comitata uirgineis. et cū p' rubz mare.
sbmso cū suo exercitu pharaone. tympanū
tenēs filia dd' regis. p'canet responsurus.
Cātem dnō gl'ose ē hōrificat' ē. equm
et ascensorē. p'. ī mare. Cz uo grau' ē uēir.

eminit' societate. et d' āplissia caritate.
Costat ē q' ī ce'o. erit tā uā societas. et tā
sūma et feruida caritas. ut unusqsq'. re
putet gaud' et bō' d' alior. suū ēē p'priū.
Si ē fact h' unitas. ī mlt h' ēē. et silr ī
ecōm multitudie. qd extimas ēē. ī ecōm triū
phāte. ū hūndat p'fectissia cari'. Si fac
h' igl's p'u ī uia. qd facē formar ardes ī
patria. Dic ē dn̄s. p' vs. xxi. q' igl's ē ī sio.
i. ī ecc' militāte. Et caminū ī ierlm. i. in
ecc' triūphāte. Q'a g' ī ē caritas osumata.
et ē ipa caritas offim. facē oia ēē coīa.
Io oiu' bt̄oz. oīūq' ī btōz. ē letitia una.
oib' tota. et singul' tota. Nō qz n' sit gl'a
maior uni. q' sit alti. s' qz unūq'sq' gau
det de alti' bō. sic de p'prio. De gl'a btōz p' .c. 16.

Quarto electis ueniente ex corpe gl'oso.
Quenit gau. a cor' gl'ificatē. Ex p'
ab ipi' cor' clari'. q' sol' more fulgebit.
Ez ab illi' sbtili'. qua oia penetrabit. Cij.
ab illi' agilitate. q' subito uil saltē ī p'cep
tibli' ēē spatiū p'trāsibit. ul' p'trāsire po
terit. Cē. uo a cor' ī passibilitate. qua
a nullo pati ualebit. Dico q' p'mū gau
btōz. a cor' ueniēs. ē ex ei' maxīa clari'.
Q'd ē sole lucidi'. q' ē fōs o' lucētor. Ar
cor' illa. qi sol erit fulgētia. q' p'oia erit
clara. Sic ē ip' cor' hūanū. oia cor' mūdi
sūt fcā. q' et ultio o' fēm ē. qd mir. si alia
cor' ip' se fcā. sit tāta claritate p'fulgida.
sic p'ciosi lapides et metalla. sic et celestia
cor' sit ip'z. n' obscuritate cū morte dep'
fiat clarissimū ūtute dīa. max' cū lux. sit
o' gnāl' cor' forma. Cui' p'batio ē. qz nllz
ē corp'. sic nā obscur. q' p'ficiaz n' fiat lu
cidū. H' ē p'z. tā nā q' arte. Nūqd n' minera
sub ūtute. lucis ī fluentia occurrētē. gn̄ant'
fulgida ceta metalla. ut argentū et aur'.
Et lapides p'ciosi et fulgidi. ut iaspis et
carbūcli. Sic tn̄ t'renū elm̄. sit ī se oia cor'
mag' obscur. pl' ceteris hn̄s d' obscuritē in
et min' d' luce fo'. Ergo si h' elm̄. p'oib' sit
oppacū. p't sr̄ clar. qd ē de alus sētiēdū.
Et cū fiat ista sz nāz. restat luce. gn̄ale
o' cor' ēē fo'. Q'uō ē nā fient lucida. si n'
ī se hr̄ent d' lumie fo'. Et h' ipm q' dix.
p'z iarte. Nōne fit parte. ex cineīb' uitri.
ferrū ī sic fit lucidū. ī sic ē plūbū luu

dū suū nigrū. ēē ut' argentū. Et splendorē
auri. īduit auricalcū. Ergo uīū ad mi
ratio tāta. si ille q' arces ōdidit et nāz.
nrā cor' faciat lūiosa. Si ē ex ī fo'r illa m.
fec' o' mūdi cor'. t'rena et celeā. tātis splēdori
b' radiosa. Et hūoz ē t'rēū. obscur et nigr
tm̄ sfo'rē ī assub et cādelā. qd mirū si cor'
nrā nc̄ nigra. ē cū aīa fruētia. tm̄ sfo'rē
illucida. Cē gaudet electi. de cor' suū sb
tilitate. Oīne ē solidū penetrat. ut n' ei re
sistat. Si ē tale n' ēēt. de tuneā ī carne p'sz.
Nōne solaris radi'. penetrāt cristallū. Igīs h'
gnū et ferrū. et a' ēē metallū. q' n' faciūt
ruptē do. s' sb' ītrādo. et simul' coexistē do. Nō
ne cor' sol'. et caul's alt. descēdēdo. et ascēdē
do p'caulū. si i' n' scīdit. cū illo sil' coexi
stit. Ergo qd mir. si cor' gl'osa. fcā subti
lia. oī grossitie spoliata. sr̄ alia cor' pe
netrat. Nōne d' cor' grossū. clauso ute
ugīs. foras eduxit. Et p'ea fcō ī cor' gl'osū
' ad discipl'os. clausis ianuis ītroduxit.
Ergo q' fec' i'. n' pt̄ facē istud. In talib'
ē opib'. ut ass'it aug. n' ē q'ēda rō. qz
mira'lia n' ēēt. qz singlaria. Cē gaudent
sci. de cor' suū uelocitate. Cui' ē tāte ue
locitatis. ut ubicūq' uoluit ēēt. p'tin' sit
et cor'. Nec mirū. cū sit ī p'fcā obedie aīe co
stitutū. Nōne lux. fulgur. et radi'. tā cito
p'transeūt. ut n' p'cipiat ocls. Nōne radi'
ab oclo exiēs. sic cito p'transit d' cor' ī' me.
ī' celū et t'rā. et p'uenit usqz ad stellā. ī cor'
celi firā. ut n' uideat' ad p'transire. s' ī se
īueīre. Ergo qd h' mirūs. ī cel'oso hoīs cor'.
cū datū ēē ē spūale. Cē gaudet electi.
d' suū cor' ī passibilit'. Erit ē ī passibile.
qz si passibiles ēēnt. btī ēē n' possēt. Btī
ē. ē statū. o' bōz aggregatē p'fcm̄. Vat ē
ē bō'. n' p' ēē ad malū. Q'a bona et mala.
s' ē ōria. qr̄ sil' ī aliq' ēē n' p'r. s' mutuo
se expellūt. Nūqd ū etna ē sanitas pt̄
ēē ī firmitas. Ergo. n' ū ē etna ī passibilitas
pt̄ ēē passibilitas. Cū g' btī sit sp' sani.
nequaq' firmari. n' p' ōno p' sr̄ ab aliq' pa
ti. Cū ē finis. sit nobilior hui' q' sr̄ ad
fiez. et d' mūdi cor'. ip' hūanū cor' ut dicat
v'gl'o sit fca et ost'ēt. mlta ēē ī corrup'ilia
sic ē cele. qd mir. si fiat ī corrup'le corp'
hūanū. q' ē finis illor. Et n' nec auru.

si sit pur'. ī ig'ē sic p' manz ī corruptū.
ut n' ī ueniat ī ualore ul' pōdē diminu
tū. Nōne carbo. q' p'o fuit lig' putribile.
uirtute susap' caloris ab igne. ut ī aqsi po
situs. maneat ī corruptū. Ergo q' ignis
mal' effic' ī carbē. n' pt̄ diū igī ī hūano
cor'. Et q' delectat fac'. ē p'batū ē. n' oste
sū ē hūaz nāz. sēp delē' mauē. et quaz
delē' remunerari cū cor'. Cē ostar ad
d' ē dcā. q' ī cor' nrō. n' solū ē nā claris.
suū. iij. clā. s' et nā celestis. occultaz clā.
Et ostat q' sic in dnāt' nāz claris. remanz
occulta celestis. sic p't rnē. dnab' nā
celestis. et claris occulta manebit. Ergo
cor' hoīs. nāz de lucis hēbit. et p'p' silr
lucis. At lux. sic ē ēē ī radio. n' solū clari'
subtilitatē. et agilitatē. s' et ī passibilitatē.
g' cor' nrā. n' solū erit p' lūiosa. sbtilia.
et agilia. s' erit et ī passibilia. Et ista sati'
plane p'oit ap'. ī. ad cori. xv. ca. i. Et de
hus. iiij. aug. sic ait. li. d' ci. di. xxij. Ab
erit a cor' nr̄is. oīs deformitas. oīs tarditas.
oīs īfirmitas. oīsqz corruptio. Oīs deformitas
p' dotē claritatis. Oīs tarditas p' dotē agi
litatis. Oīs īfirmitas p' dotē sbtilitatis. q'
penetrare oia poterit. Oīs corruptibilitas.
p' dotē ī passibilitatis. Q'd sci suscipiunt .c. 17.
gaudiū exceptē īferni et excepte mundi.

Gaudiū hnt sci. v. lco. exceptē īfni. Cē. ex
euasiōē crudeliū tormētor. Cē. ex su
oz puitē tortor. Cij. uo ex exclusione p'
fcā o' p'tor. Dico q' p'mū gau. q' sci su
sapiunt ab īfno. ē de euasiōē īfernaliū
tormētor. Costar ē suppx̄ē ēcessiā. alia
oia. sua declinare silr mala. et maris
suē mala. Nec ē mirū uer. q' sētiunt se
gaudē. cū se ca uident euasisse. At oīū
maria. sr̄ īfnalia. nū qz ītēsiōē ēcessa.
nū qz extēsiōē p'p'. g' scīs mag' ē gau
dū illa se ēuit euasisse. tormēta. Cē
gaudet ex suoz puitōē tortor. Nūc ē
sapit' inimicos amare. eis bn̄ facē. p'
ipis orare. Iux' i' d' ēē. Diligite in. u' dē
bē. h. q. o. uos. et ora. p' p'. et ca. uos. Tunc
aūt nos hēbimi' ad dāpnatos hoīes. sic
in ad demones. Nō erit g' t' ad eos scīs de
lectio. s' ut x' tertio p'phe. letabit' iust' cū
uiderit uīdictaz. ac'. Sui a'd p'sēs. tal' rō ēē

pt. qr q̄ oun hoïes sr ïuia. p̄o agr̄ puiar.
ꝛ ɔseq ueiār. ꝛ noluñ puenire ad gtaꝛ. ꝛ
iāo. ñ odiedi sr s; amādi. Tādiu ē. desi
derām̄ eis lō. q̄ diu sr apta. ad ꝑ bñdn.
ꝓ?ꝯ nō ītiūer ī ꝑūis hac uitā. iā ultr̄ ñ
sr apta adueiār. Et iō ñ ꝑsum̄. ñ delem̄
eis optare. qr iā ultr̄ dō iudicāte ꝛ iuste.
ñ ꝑsr̄ accipe. Ietāe ḡ sa. dū suoꝝ uidet
derisiōa dōꝝ. cō fōcē mācipā uō uō
dine. eiqꝫ ītute. Nō qr dō ī ꝑeīs eoꝝ ut
d. ḡg. delecter. s; qr a ptūdīe iā. ipp
ñ flacat. ꝛ iō ñ se dat. ⁋ 3 gaudent sa.
ex exclusiōe eoꝝ. ō ꝑdoꝝ. Nich ē sic sāis
odibile ut pccm. eo q ꝑ ꝑ sauit offen
disse se dm. Gaudebr ḡ sa di. uidentes
pcm. q angl̄os decit a celo. pētes ꝑo a pa
diso. ꝛ hoïes obfuscauit ī mūdo. ee to
talit ī ī fno exclusū. ut iā ultr̄ ñ nocaret
lo. ñ padiso. ñ mūdo. s; soli nocat tarta̅o.
Et qr ī ē. ꝛ ult̄ delēi ñ pt. eo q sr ext sta
tū mēitoꝝ. iō dāpnan. sr ipp cruciandi.
qr durāte culpa. q̄ pene ē mītoria cā.
durare dꝫ ꝛ pcā. qr cū clpa. ñ sit ī etnū
delēda. cū delēi negat ñ ꝑ grāz. ꝛ eis grā.
ipp ñ sit dāda. nc̄e ē pone. q̄d sit pena
dāpnatoꝝ etna. ⁋ vi. gau͞ hnt sa. ex p
te mūdi. ⁋ qr. s. ab eī exilio libati. ⁋ qa
ab illi naufragio erupti. ⁋ ꝛ qr exuicto
na hostiū sublimati. ⁋ Dico ꝑo q̄d gau
det sa. qr de mūdi exilio libati. O qs suf
fiaet dicat. q̄ gaudeat cantati. ī ī patra
aliena detētī. dū dimissi. ī duīr ꝑe lib
tati. Ac nos exclusi a pa pria sum. ꝛ in
mūdo qi ī carē exulam. ḡ ñ sāis gau
gnāt. dū decarē educūt. ab exilio libā.
ē. ꝛ ad pāaz reuacāt. Vn ꝑpha dicebat.
Educ dne decarē aīaz meā. Et iterū
qi ploras aiebat. Heu m qr ī colat mē
plogat ē. Et nō ne gaudet ceci si illu
minēt. īfirmi si sanēt. lepsi si mūdēt.
palitici si curēt. ꝛ mortui si uite reddā
ē. Ac ī hac uitā misie ceci sum. īfirmi
sum. lepsi sum. ad dina boā. īsibiles
fū sum. ꝛ mortui ī pcō iacem. ḡ libati
ab hus oībz ñ gaudem. ⁋ 2 gaudet sa.
de mūdi naufragio erupti. Mūdꝰ ē ē
mare mag. Nōl onū ō aqs plenū. tēp
tationū ꝑcell. uñquaqꝫ ɔcussū. ꝛ inui

piculꝰ toti plenū. ḡ ñ gaudet sa. a tāti
piculꝰ libati. Qs sufficiēt enarret. q̄ta
sit letā naufingoꝝ. dū attigēt ꝑe ꝑmū.
Ac ī naufragio nasam. ī naufragio uiui
de duam. ī naufragio morim. gaudet
ḡ sa. dū a maiō hi piculꝰ lebāe. Qō. pi
cula maiō hi ꝑbat ī infēstum tantas.
ꝛ ꝑ eisū militādo. qr īqd mai ī marsilie.
de. uij. naui. uix una pit. s; ī mai h
mūdi. de. iiij. nauibꝫ. uix una portū sa
lutis attingit. ⁋ 3. gaudet sa. qr ī bello
ɔtinuo positi. sr de uictoria hostiū su
blimati. Costat ē. q q̄to ē fortior pug
ꝛ forgiora sr hostiū castra. tāto nobili
oꝛ seq ꝛ maior uictoria. Et q̄to mior ē
pug. tāto debita uictoria. mior ē gla.
Vn alexāder. bellauit cū q̄dā duce ꝑsaꝝ.
uidēs eū tātū ēē fortē. ꝛ timēs fordāeꝫ
suoꝝ. sic ait ad eos. Nō ne uidetis exa
tū hostiū. totū auro coopti. Qd ḡ bellar.
ñ bellare ꝛ uīcē. sicqꝫ spolia eoꝝ collige.
ꝛ dites auro eē. Vnū tn̄ ē. unū nobꝭ ꝛ in
dolēdū. qr nobꝭ cū fēīs ē bellādū. ꝛ ideo
nobꝭ puū. ō uictoria gaūs. Ac sa. ī m̄do
fuer debiles ꝛ ifirmi. qr carnis ꝑōde ꝑ
grauati. hostes aūt eoꝝ fortissim̄. cū q
fuāt bellatūꝰ. q̄m ñ ē ptās sr tā. q eī
ꝑsit ɔpaī. ḡ mai gau. sāis necē ē ex
ortū. ō magitudie tāti tiūphi. Nō ne
dicēm mag eē tiūphū. si supacēt agnul
lupū. ꝛ capreā ursū. lepusꝰ canē. ꝛ ceruū
leonē. Ac hoïes sr q̄i locuste saltantes
s; demōes. sr nobꝭ ɔpati gigātes. qr ꝑp
ē mag gle. ō talibꝫ tiūphasse. qr de h.
ꝛ sā oēs gaudet ꝛ sce. Aug. li. ɔfes. Quāto
ī q̄d. maiꝰ piclm fuit ī pcelio. tāto ē mai
gau de tiūpho. De celesti gla q̄liꝰ ꝛ q̄ta sit.

Itaqꝫ ɔcludētes ex oībꝫ ō die. dicam
ꝙ gau͞ btoꝝ. ⁋ Est gau͞ sr plenū. ɔ
mūdani gaudij paucitate. ⁋ Est gau͞
sr uerꝫ. ɔ mūdani gaudij flitate. ⁋ Est
gau͞ pacificū ꝛ secur. ɔ gaudij mūda
ni timiditate. ⁋ Est gau͞ ī ꝑmixtū ꝛ
purꝫ. ɔ mūdani gaudij feditate. ⁋ Est
ꝑp ꝛ etnū. ɔ hūani gaudij breuitate.
⁋ Dico ꝑo. q ē gau͞ sr plenū. ɔ mūdani
gaudij paucitate. Qd ē ē ꝑ uicto mīi.
ḡ q̄d pucitali gau͞ puiꝰ. Ac gaudiū

Gau͞ suscipiunt sci ex pte mundi.

3a

mūdi pucitale ē. qr n̄l puī ēē pt. Vn ō
eo ī Job. sic lr̄. Gau͞ ypocre. ad instar
pucti. Sic ē sēm ō. pucti ē. oē q̄ uiuim̄.
ī mō ē pucto mīn. qr ipꝫ puctū cū mō
te diuidim̄. S; si uita nr̄a puctalꝰ ē. gau͞
talꝰ uite aꝰ q̄ puctale ēē ñ pt. ⁋ S; gau͞
btoꝝ. ē plenū ꝛ sr plenū. ī nullō peit de
fcūū. qr n̄l caēt debus. q ꝑsr face gau͞.
Vn au͞. li. ō ci. di. ult. ita dic. Quāta erit
ī felicitas. ū nllꝫ ē malū. nllꝫ latebit
bō. ū uacabꝫ di laudibꝫ. q erit ō ī oībꝫ.
Verā ī q̄d ī gl̄a. ū ñ laudātis errōe q̄q;
ñ adulatiōe laudabꝫ. Verꝰ utiqꝫ honor.
q nlli negabꝫ digno. nlli deferēt in
dig. Vera pax. ū n̄l adūsi. a se. uel ab
alio paciet. qr ipē pmiū ūtutis erit. q
ūtutē dedit. eū seipꝫ. q̄ mai ꝛ meli. n̄l
ꝑ ēē pmisit. Ipē fis ō desidēioꝝ nroꝝ.
q sine fiñ uidebꝫ siñ fastidio amabꝫ.
ꝛ siñ fatigatiōe ulla laudabꝫ. Ibi uaca
bim̄ ꝛ uidebim̄. Videbim̄ ꝛ amabim̄.
Amabim̄ ꝛ laudabim̄. h ē ī. siñ fine
faciem̄. H oīa aug. Et bē. de h ita dic.
Ciuitas celestis. mās̄io secura. totum
ɔtinēs q delectat. ꝑplꝰs sine murmure.
īcole q̄eti. hoïes ī digētiā nllaz hntes.
Et ꝑꝑ. ī q̄d. qꝰ gla sa deā sr de te ciuitas di.
Ergo pꝫ ꝑ ista. q gau͞ electoꝝ. ñ solum ē
plenū. s; ē supplenū. ⁋ Sō h gau͞. ē uerꝫ
ꝛ supuerꝫ. ɔ mūdani gaudij flitatē. Nā
gau͞ h mūdanū. ꝑbat se fore flꝫ. dū nō
duc ad bō. s; duc ad malū. Exēpr ē gau͞
mūdanoꝝ. seq ēē pīclī. Et ō ꝑꝑ iudeoꝝ.
q te maxie lusibꝫ uacabat ꝛ gaudijs.
q̄m ꝑ ꝑncipes romanoꝝ. erat fūdis disp
dedi. Vn̄ ipū. dꝫ. q extrema gaudij. luct
occupat. Sic ē ut mōtē ē uall. sic sep
ꝑt gau͞. sit bō tīstis. S; ñ tale gau͞ ciuiū
sinoꝝ. q ē ad uerꝫ. ut eī ñ ꝑsit sb ēē flꝫ.
Cui iō ē. qr ē ō sūmo ꝛ uō bō. Et ꝑꝑea dic
ap͞. Gaudete ī dnō sēp. De dnō ē sēp gau
dere. ē ēē felicē. ⁋ 3. gau͞ btoꝝ. ē in sū
mo purꝫ. n̄l hns ī puitatis ad mixtū. S; eō
mūdanū gau͞. nūq̄ ē purꝫ. s; sēp dolore
ꝑmixtū. Vn ut dꝫ ī pū. Ris dolore mi
scebꝫ. Qs ūq̄ ꝑncipiū mūdanoꝝ potuit
sic puui die gaude. ut n̄l occurrēt illi
tīstabile. Vn rex q̄dā fuit. q sēp faciē erāt

tīstis. Cūqꝫ de h militēs ualde dolēnt. fe
cer ab eo q̄ri. qr sic tīstis staret. Qꝫ ret
eīs dicēs. Qs hō. uidēs iratū ɔ se iudicē. ꝛ
peiū uidēs se iudicatū ad mortē. pt leci
mūdane uacare. Ac ē me uideo ꝑtōre.
uideo me ad mortē. ɔtinuo cursu ꝛ ue
loci ī cedē. ꝛ cū hus. m iratū ɔsidero iudi
cē. qr ñ uideo me hrē. un ꝑsi iure gaudē.
⁋ 3. gau͞ btoꝝ ē pacificū ꝛ secur. ɔ hūa
ni gaudij timiditatē. Qꝫ ē mūdane gau
det. si sapiēs ē. sēp uñ timeat hꝫ. Quō ē
secur ē. q ī bello ɔtinuo ē. q adhuc iacet
arma tenꝫ. q ɔtrā forcē. ɔ se stāe uideꝫ.
nec ō uictoria ō ɔstet. Ac nos tales sum.
oēs sigli iacet laboram. fortissimos hostes ꝛ
mltos hēm. nobꝭ utiqꝫ fortiores. sagaciōes.
expertiores. qr timē necē hēm. Vn fuisse q
dā rex lr̄. q ac q̄dā suo amico. ꝑdicabat
eī statū ēē secur. Qꝫ nolēs illi oñ dē. ō suo
statu flā secure. ꝑcepit pari cathedrā altā.
sr q̄dā nupē altissiaꝫ. ꝛ locāi hē sr eā. ita
ut minaret sr eā sedēti ruinā. Et sr capꝰ eī.
acutissim̄ gla iussit appēdi. Et igr maxi.
aū face eī accēdi. Qbꝫ sic rite fcās. īsit
illi delicatissim̄ abū apponi. ꝛ eū ut cōe
dēt īuitāi. Qꝫ īuitātibꝫ tremēs ait. Et quō
ꝑsū mādūcare. q m ex oī pte. uideo morte
īstare. Tūc rex sapiēs. allocut ē eū dicēs.
Quō ḡ tu statū meū. ꝑdicas ēē sēcurū.
q ī ruinosa cathedra sedeo. gladi ultōis
dīne. īmīnē m capiti uideo. ꝛ cū hus. igꝫ
tartareū timēs expecto. S; ñ tale gau͞
btoꝝ. q ē sūma pace secur. Si ē tale ñ
eēt. btōs illos nllō m efficēt. Quō ē btūs
eēt. q lꝫ q ꝑsidet. ꝑdē timēt. Costat ē
btōs esse. q ɔtinuū timoꝝ. eū ñ sinēt ēē
felicē. ⁋ Qꝫ. uō. gau͞ btoꝝ. ē etnū. ɔ mū
dani gaudij breuitatē. Vn dō aplis ait.
Gau͞ urm nemo tollꝫ a uobꝭ. Gau͞ uō mū
danū ē breuissim̄. qr sup uano fūdatū.
Nō ne mūdana uita. ut Jacobꝫ dicit. est
uapoꝝ ad modicū parēs. Ac mūdanū gau͞.
ē ī hac uita fūdatū. qr uita deficiēte
nc̄e hꝫ deficē. Nō ne uapor. asēdēdo de
fiat. ꝛ dū ur alta aēis asēdisse. ītrā cadꝫ.
ꝛ q̄i n̄l fuit pit. Ergo ꝛ mūdanū gaudi
pit. q uita deficiēte deficiat. Quamuis
nllō extimē ēē. q ꝑsit ī tota sua uita

ho qr. alii regꝫ de suprā maria

c. 19 ...gaudet. De desperatione speciei contrarie.

[Initial] ... de spe et rebus sperandis. Contrario ei directe est uitium quod opponitur ei directe [?] ... est desperatio ... grauissimum ... Maior est iniquitas mea quam ut ueniam merear ... Desperatio est blasphemia in spiritum sanctum ... aut putat deum nolle peccata dimittere ... aut dimittere eum non posse ... pro dubitatione ... in multiplicatione temptationum ... que est anchora que nauim humanam firmat ...

[illegible]

c. 20 ... De remediis contra desperationem.

Contra desperationem sunt ista remedia. Est primum et magnum ipse modus [?] ... 2m est meditatio passionis dominice. 3m est meditatio ... Dico primo est remedium magnum ipse modus ...

[illegible]

c. 21 ... De diffidentia que speciei contraria. et de confidentia in creatura.

Est et aliud uitium speciei contrarium scilicet diffidentia de deo ... confidentia in creatura ...

[illegible]

Nota de desperatione quod desperatio omnia mala suadeat [?]

cui sit d(e)o d(omi)no seru(ire). ¶ Tu q(ui)a n(on) p(er) te ip(s)m resistere
cu(m) nulli sic i(n)firmus. ¶ Tu q(ui)a n(on) p(otes) sine alimo-
nia uiuere. cu(m) d(eu)s sit et(er)n(us). ¶ Dico p(ro)-
pt(er) ho(m)i(n)e(m) de se ip(s)o (con)fidente(m) stultu(m) e(ss)e cu(m) se
negat. i(n) se (con)s(er)uare. S(e)c(un)d(u)m e(st) e(nim) b(ea)t(u)s. Leo(n)e teste
o(mn)ib(us) ho(m)i(n)ib(us) appar(e)t p(er)manente(m) sine eu(m) e(ss)e. Et q(uo)-
d p(er) se laborant ut n(on) cadat ab esse. q(ui)
cu(m) nec(essari)o p(er)dat e(ss)e. restat q(uo)d se (con)s(er)uare n(on)
p(otes)t i(n) e(ss)e. Ergo de se (con)fidere e(st) op(us) amentie. Ratio
ad p(ro)bandu(m) h(oc) e(st) q(ui)a ut dam(ascenus) docet. Om(n)e q(uo)d
a u(er)sione i(n)cipit i(n) u(er)sione(m) tendit. q(ui)a o(mn)i
c(re)ata q(ui)a de n(ichil)o i(n) n(ichil)um cedit. si ea man(us)
o(mn)ip(oten)tis n(on) s(er)uaret. Aug(ustinus). s(upe)r gen(esim) ad l(itte)ram. i(n) d(e)o
est q(uo)d a o(mn)ip(oten)tis u(ir)t(u)te q(ui)a si ab his q(ue)
c(re)ata s(un)t aliq(ua)n(do) cessaret sp(eci)es. o(mn)ia q(uo)q(ue) na(tura) caderet.
Sic e(nim) angel(u)s nobilissima c(re)atura. s(ecundu)m q(uo)d n(on)
nisi ut dam(ascenus) dicit e(st) i(n)mortalitatis susce-
ptiua. q(uo)d sustine(n)tis d(e)i altius e(st). ¶ Est h(om)o n(on) p(otes)t
de se (con)fidere. cu(m) p(er) se n(on) possit hosti resistere.
Q(ui)a cu(m) na(tura) sit ho(mo) i(n)firmus. hostis a(utem) fortissi-
mus. ho(mo) insip(iens). hostis sagacissimus. ho(mo) corpore
(con)seruat(ur). hostis p(ro)p(ter) corpore(m) est expeditus. nec(esse) u(ti)q(ue) u(ice)re
sic. si n(on) d(omi)n(u)s n(on) iuuaret. et s(an)c(t)i angeli eo
des n(on) assistere(n)t. Vn(de) expositor gl(ossa) sic
ait. S(e)c(un)d(u)m h(uius)mo(d)i sp(iritu)s a q(ui)b(us) se co(m)t(ra) e(st) elongare(n)t.
malig(n)or(um) sp(irit)uu(m) i(m)petu(m) sustinere q(ui)s posset?
¶ Et u(er)e ho(mo) cibo i(n)diget. q(ui)a sine cibo deficeret.
Et hostis ho(m)i(ni)s n(on) comedit n(on) bibit. n(on)
dormit. nullis i(n)diget uestime(n)tis. q(ua)n(do) n(ost)r(u)m cu(m)
ad recepta(n)du(m) i(m)pedit. Certe est nec(essari)o ho(mo). si
n(on) iuuaret(ur) fortior. a(u)x(ilio) laborat (ig)i(tur) s(e)c(un)d(u)m
(con)silio si (con)fide(n)tia(m) h(ab)eat de se ip(s)o. ¶ Item n(on)
solu(m) ad se i(n) e(ss)e s(er)uandu(m). s(ed) n(on) p(er) se sufficit
ad bonu(m) uiue(n)du(m). ¶ Q(ui)a n(on) ad bonu(m) i(n)choandu(m).
¶ Nec ad p(er)ficiend(um). ¶ Nec e(tiam) ad (con)summandu(m).
¶ Dico p(rim)o q(uo)d n(on) sufficit ho(mo) ad bonu(m) i(n)choandu(m).
Cui(us) r(ati)o e(st). q(ui)a bonu(m) agere p(re)supponit n(ecessari)o
cogitare. (et) q(ui)a p(er) se n(on) p(otes)t bonu(m) cogitare n(on) p(otes)t
p(er) se. h(uius)mo(d)i i(n)choare u(e)l agere. At ho(mo) n(on) p(otes)t p(er) se
p(ri)mu(m). (et) multo fortius n(on) fi(nale)m. Mi(n)ore(m) p(ro)bat
ap(ostolu)s. ii. cor(inthios). iii. q(ua)n(do) d(icit). No(n) q(uo)d sufficie(n)tes sim(us)
cogitare aliq(ui)d a nob(is). q(ua)si ex nob(is). s(ed) sufficie(n)-
tia n(ost)ra ex d(e)o e(st). ¶ Item p(ost)q(ua)m ho(mo) se p(er) p(e)c(ca)tu(m) occidit. q(ui)a
h(oc) n(on) p(ro)p(ri)e p(er) se. s(ed) tam(en) deficere. s(ed) n(on) p(otes)t p(e)cca-
tu(m) resurgere. Vn(de) i(n) osee sic h(abe)t(ur). P(er)ditio
tua isr(ae)l ex te. s(ed) tam(en) ex me. a(u)x(ilium) tuu(m). ¶ Item
n(on) p(otes)t bonu(m) p(er) se. illud i(n)ceptu(m) p(er)seuerare. Vn(de) Greg(orius)
d(icit). q(uo)d cito bo(num) actu(m) amittit. n(on) alargitore

custodiat(ur). q(ui) de se sp(er)at e(st) stultu(s) m(u)lt(u)m. ¶ Q(uo)d
n(on) p(otes)t p(er) se sic n(on) l(umen) i(n) c(or)p(o)re. ita n(on) i(n) bo(no) p(er)ficere.
Cui(us) r(ati)o e(st). q(ui)a sic(ut) sol e(st) lum(en) dare. sic (et) lum(en)
(con)tinuare. Sic (et) u(er)us sol (christus) e(st) ad bo(num) i(n)choandu(m)
gr(ati)am dare. (et) ad p(er)ficiend(um) i(n)t(ro). a(u)x(ilium) i(m)pe(n)dere.
q(ui) de se. n(on) de bo(no) (con)fidit. Vn(de) h(abe)t(ur). s(ecundu)m ca(n). dic(it).
D(omi)ne tene me. p(er) te. q(ui)a solo me. n(un)q(uam) p(er)se-
uenire ad te. n(on) gra(ue) dicto p(er) te. s(ed) n(on) h(abe)o q(uo)d
n(on) adiuuet a te. Ideo p(ro)ro(go) te. ut me trahas
p(er) te. ¶ Q(uo)d n(on) p(otes)t h(om)o p(er) se. sic n(on) i(n)choare. nec
p(er)ficere. ita nec bonu(m) p(er)ficere. Constat q(uo)d q(ui) n(on)
p(otes)t minus. n(on) p(otes)t maius. q(uo)d q(ui) n(on) p(otes)t unu(m) solu(m)
ho(m)i(ne)m expugnare. multo mag(is) n(on) p(otes)t totu(m)
exercitu(m) superare. At maius e(st) bonu(m) p(er)ficere. q(ua)m ip(su)m
i(n)cipere. q(ui)a si n(on) p(otes)t ho(mo) minus n(on) p(otes)t multo fortius
maius. Vn(de) q(uo)d ex diuinis e(st) o(mn)e. Vn(de) ap(ostolu)s. D(eu)s e(st) q(ui)
op(er)at(ur) i(n) nob(is). (et) uelle (et) p(er)ficere. Non e(st) e(nim) uole(n)tis
n(e)q(ue) currentis. s(ed) miserentis e(st) d(e)i. q(ui) de se (con)fident.
e(st) op(us) amentie. ¶ S(e)c(un)do (con)fidere de p(ro)ximo ¶ Est si(cut) ba-
culu(m) cauu(m) se firmare. ¶ Est se fraudule(n)-
ter p(ro)ximor(um) subicere. ¶ Et e(st) d(iuin)a maledict(i)o(n)e
i(n)currere. ¶ Dico q(uo)d (con)fidere de p(ro)ximo. e(st) (con)fidere i(n) ua-
no. Q(ui)a q(ui) n(on) p(otes)t iuuare seip(su)m. multo minus n(on)
alium. Cui(us) r(ati)o e(st). q(ui)a o(mn)is ho(mo). mag(is) e(st) p(ro)pi(n)q(uu)s ad se
ip(su)m p(er) se iuuand(um). q(ua)m sit ad aliu(m). Ergo si n(on) p(otes)t
q(ui) mag(is) uult se ip(su)m. (et) mag(is) desiderat. ta(n)-
t(um) multo mag(is) n(on) p(otes)t q(uo)d desiderat minus. Vn(de)
d(icitu)r o(mn)i tali. v(er)s(us). xx. Ecce (con)fidis s(upe)r baculu(m) aru(n)-
dineu(m). (con)fractu(m) istu(m). cui si i(n)nix(us) fu(er)it ho(mo).
p(er)forabit manu(s) ei(us). Sic pharao rex
egypti. o(mn)ib(us) q(ui) (con)fidunt i(n) eo. ¶ S(e)c(un)do (con)fidere i(n)
ho(m)i(n)e. e(st) se fraudule(n)ter p(ro)ximor(um) subicere. Va-
na locuti s(un)t unusq(ui)sq(ue) ad p(ro)ximu(m) suu(m). labia d(o)l(os)a i(n)
corde (et) corde lo(cuti) s(un)t. Et q(uo)d e(st) loq(ui) corde (et) corde d(icitu)r n(on)
a(liud) loq(ui) ore. s(ed) a(liu)d corde tenere. H(oc) e(st) e(nim) dupl(e)x e(ss)e.
S(e)c(un)d(u)m ut i(n) q(uo)dam dicitur. i(n)g(re)di duab(us) uiis. Et i(ps)e. sic
l(egitu)r. Disp(er)dat d(omi)n(u)s uniu(er)sa labia d(o)l(os)a. Et
s(un)t labia d(o)l(os)a. q(ue) u(er)ba. s(ed) cordi (con)t(rari)a.
Et p(ro)p(ter) ista. sic l(egitu)r i(n) ier(emia). ix. e(tiam). Vnusq(ui)sq(ue) a p(ro)x(im)o suo
se custodiat. (et) i(n) o(mn)i f(rat)re suo n(on) h(abe)at fiducia(m). q(ui)a
(et)c. ¶ Et i(n) ho(m)i(n)e (con)fidere. e(st) d(iuin)a maledictione(m) in-
currere. Et q(uo)d p(ri)us p(otes)t dici. u(e)l q(uo)d grauius cogi-
tari. q(ua)m d(iui)na b(e)n(e)dictione p(ri)uari. Si b(e)n(e)dictio
p(at)ris. firmat domos filior(um). (et) maledictio
m(at)ris. eradicat fu(n)dame(n)ta. ut sap(ientia) d(icit). q(uo)d
fac(iet) maledictio su(m)mi p(at)ris. De hac maledic(tione)
i(n) ier(emia). sic l(egitu)r. Maledict(us) uir q(ui) (con)fidit i(n) ho(m)i(n)e. (et)
ponit carne(m) brachiu(m) suu(m). Nobilis d(icitu)r ca(r)ne(m)

q(ui)a caro. nec fluxibil(is) e(st). fluens (et) refluens. (et)
stabilitate(m) n(on) h(abe)ns. Sic e(nim) e(st) ex(emplum). i(n) egestatib(us). q(ui)
carnib(us) spoliant(ur). (et) i(te)m carnib(us) uestiunt(ur). E(r)-
go ponere brachiu(m) suu(m) carne(m). e(st) sp(e)m sua(m) s(upe)r
re(m) uana(m) (et) fluxibile(m) ponere. (et) sic se ad cadu(m)
disponere. No(n) e(nim) h(abe)t stabilime(n)tu(m) q(uo)d s(upe)r mobi-
le e(st) fu(n)datu(m). Sic e(nim) e(st) ex(emplum). d(e) naue i(n) aq(ua). (et) de
domo i(n) arena fu(n)data. Vn(de) (et) Job dicebat.
alloq(ue)ns d(omi)n(u)m. Eleuasti me. du(m) alior(um) feci-
sti me rege(m). Et q(ua)si s(upe)r ue(n)tu(m) ponens. i(d est) s(upe)r re(m)
mobile(m). allisisti me ualide. Vn(de) domi i(n)
aq(ua) fu(n)data. ruit nec(essari)o aq(ua) mota. ¶ Et n(on) e(st)
(con)fidere i(n) mu(n)do. i(d est). i(n) diuitiis. reb(us) q(ue) mu(n)danis.
q(ui)a h(oc) facere ¶ Est de d(omi)no desp(er)are. ¶ Est s(upe)r
re(m) labile(m) se fu(n)dare. ¶ Est uia(m) e(st) ad cade(n)-
du(m) exq(ui)re(re). ¶ Dico p(rim)o q(uo)d i(n) reb(us) mu(n)di (con)fidere.
e(st) q(ui) de d(e)o desp(er)are. Vn(de) Greg(orius). de Job. loq(ue)ns
ait. De cura(n)tie desp(er)auit. si sp(e)m i(n) c(re)atura posu-
isset. ¶ S(e)c(un)do i(n) mu(n)do (con)fidere. e(st) s(upe)r re(m) labile(m) se fu(n)-
dare. Greg(orius). In reb(us) mu(n)di. sp(e)m sua(m) ponere. e(st) se
uelle. s(upe)r re(m) i(n)stabile(m) solidare. Vn(de) d(e) tali
v(er)sus. sap(ientia) sic h(abe)t(ur). Spes i(m)pii. q(ua)si lanugo. que
a uento tollit(ur). (et) q(ua)si spuma gracil(is). q(ue) a pro-
cella disp(er)git(ur). Job. Spes ypocrite p(er)ibit. (et) sic te-
la aranear(um). studiose texit(ur). s(ed) flatu ue(n)ti
n(on) dissipat(ur). Sic q(ui)cq(ui)d ypocrita collig(it). fauo-
ris hu(m)ani aura depascat(ur). Vn(de) (et) Job di-
cebat. Si putaui aur(um) robur meu(m). et
obrizo dixi. fiducia mea. Supple. a(c)ci-
dat m(ih)i mala. Et uocat obrizu(m). glo(sa). te-
stitudinis auri mole(m). Et ip(su)m d(icitu)r. Q(ui) (con)fidit
i(n) diuitiis corruet. Et i(n) ec(clesiastic)o. d(icitu)r. B(ea)t(u)s u(ir). q(ui) p(os)t
aur(um) n(on) abiit. n(on) sp(er)auit i(n) pec(unia) the(sauris). ¶ Et in
diuitiis (con)fidere. e(st) uia(m) e(st) ad cade(n)du(m) exq(ui)rere. Ta-
lis cad(it). q(ui) sp(e)m sua(m) ponit i(n) uanis. Et i(d) d(icitu)r.
ty. vi. Sup(er)ne ditab(us) h(oc) s(e)c(u)li. n(on) altu(m) sap(er)e. n(e)q(ue)
sp(er)are i(n) i(n)c(er)to diuitiar(um). Constat e(nim) q(uo)d argentu(m).
aliq(uo)s ditat. n(on) p(re)stat s(e)c(u)ritate(m). Immo q(ua)nto
mag(is) q(ui)s diues e(st). tanto pl(us) timet. q(ui)a timore(m)
p(er)de(n)di. p(er)i(cu)l(u)m sep(er) auget. q(ui)a uir paup(er). s(e)cu(r)i(us)
p(er) uia(m) uadit q(ua)m diues. Vn(de) h(abe)t(ur). Si tu q(ui)d ne(c)
glorio(sus) p(er)timescas h(uius) uite calle(m). uacu(us) uiator
i(n)cesses. cora(m) latrone cantabis. Ergo diuitias
(con)gregare. e(st) ad cadend(um) p(er) timore(m) seip(su)m dispo-
nere. Ergo ut ad unu(m) sit dice(n)du(m). debem(us) de so-
lo d(e)o (con)fidere q(ui) p(otes)t. scit. (et) uult adiuuare. Vn(de)
i(n) ier(emia). sic l(egitu)r. B(ea)t(u)s uir q(ui) (con)fidit i(n) d(omi)no. (et) erit d(omi)n(u)s
fiducia ei(us). Et assimilat tale(m) ho(m)i(ne)m ligno. q(uo)d

pla(n)tatu(m) e(st) s(e)c(us) aq(ua)s. q(uo)d n(un)q(uam) desinet fac(er)e
fructu(m). Q(uo)d caritas o(mne)s p(re)cedit u(ir)tutes i(n) plib(us)
¶ Visso de fide. q(ue) n(ost)ram r(ati)onal(em). i(n) ultima fide redigi-
t(ur). Et de spe. q(ue) n(ost)ram irasabil(em) i(n) su(m)m(um) arduu(m)
eleuat. Nu(n)c e(st) uide(n)du(m) de caritate. q(ue) n(ost)ram (con)cupi(scibilem).
ad d(eu)m ama(n)du(m) succe(n)dit. Tres e(nim) iste uirtutes
s(un)t theologice d(icu)nt(ur). eo q(uo)d d(eu)m h(abe)nt p(ro) obi(ecto) (et)
fine. Et ideo s(un)t alijs u(ir)tutib(us) digniores. ¶ Ve-
ru(m) i(n)t(er) tres istas. e(st) dignior caritas. ¶ Sic
auc(torit)as clamat. Et r(ati)o p(ro)bat. Sic e(nim) ait s(an)c(tu)s
ap(ostolu)s. Nu(n)c manent. fides. spes. caritas. tria h(ec). · i · cor · xiii ·
maior a(utem) hor(um) e(st) caritas. Maior i(n)q(ua)m. ¶ Q(ui)a
potentior. ¶ Q(ui)a fructuosior. ¶ Q(ui)a nobilior.
¶ Q(ui)a durabilior. ¶ Dico p(rim)o q(uo)d e(st) pote(n)-
tior cet(er)is ap(u)d d(eu)m. Na(m) q(uo)d o(mn)ip(oten)te(m) potentior.
At caritas. u(i)r(tute) o(mn)ip(oten)te(m) u(i)n(c)i i(n)uluisse. cu(m) de celo
adduxisse. sume(re) n(ost)ra(m) carne(m) fecisse. (et) q(uo)d
ob nim(ium) amore(m). cu(m) passib(us) affixisse. (et)
morte(m) ep(iscop)i(?) passione(m) fecisse. (et) ip(s)a u(ir)t(us) e(st)
potentissima. Vn(de) ap(ostolu)s ie(r). sic ait. Caritate me
duleat te. io attri(buit) te. miserac(ione) uu(lt). ¶ Et u(er)e
e(st) potentissima. i(n) p(ar)ti(bu)s o(mn)ib(us) bonis. Ip(s)a e(nim) e(st). q(ue) imp(er)at
u(ir)tutib(us) o(mn)ib(us). i(n) suos act(us) exire. Et sic exp(o)-
nit ap(ostolu)s. Caritas patiens e(st). benig(n)a e(st). o(mn)ia (et)c. · i · cor · xiii ·
Ip(s)a e(nim) e(st) u(ir)t(us). q(ue) p(ro)picies patie(n)te(m). (et) benig(n)u(m) (et)
humile(m). o(mn)ia sp(er)ans. (et) c(etera) facie(n)s. (et) sic o(mn)ib(us)
u(ir)tutib(us) i(m)p(er)at. potentissima u(ir)t(us) e(st). ¶ Et u(ir)t(us) e(st). (con)t(ra)
mala p(ro)hibe(n)s (et) ea. ab a(n)i(m)a remouens. h(uius)mo(d)i
tollens. Vn(de) d(icit) ap(ostolu)s. q(uo)d caritas n(on) emulat(ur). n(on) i(n)-
flat(ur). n(on) agit p(er)p(er)am. n(on) e(st) ambitiosa. n(on) q(ue)rit que
sua s(un)t. (et)c. (ig)i(tur) o(mn)ia remouit mala ab a(n)i(m)a. (ig)i(tur)
u(ir)t(us) potentissima (con)t(ra) mala. ¶ Et caritas. u(ir)tutib(us) (et)
cet(er)is fructuosior. Immo ut pl(us) ad dica(m). sine ca(ritate)
nulla u(ir)t(us) alia. e(st) fructuosa. Q(ui)a (et) si ferat
aliq(ui)s i(n) igne(m) bonis. uti e(st) orare. ieiunare. elargi-
dare. n(un)q(uam) tu(m) meritorios. n(on) d(e) gratos. caritate
exclusa. H(oc) a(utem) exclud(it) ap(ostolu)s. sic p(ro)bat. De bono. actus
Aut e(nim) e(st) bonu(m) cordis. Aut oris. Aut op(er)is. Sed
sine caritate nullu(m) istor(um) bonor(um) e(st) ad d(eu)m g(ra)t(um). (et)c. Na(m) q(uo)d
n(on) sit ad bonu(m) cordis. sic ap(ostolu)s ait. Si h(ab)uero p(ro)-
ph(et)iam. (et) no(ueri)m s(c)i(enti)am. (et) o(mn)em fide(m). ita ut mo(n)tes tra(n)s-
feram. caritate(m) a(utem) n(on) h(ab)ea(m). n(ichi)l su(m). Item q(uo)d nich(il)
sit bonu(m) oris. sic ait ap(ostolu)s. Si ling(ui)s ho(m)i(nu)m loquar (et)
angelor(um). caritate(m) a(utem) n(on) h(ab)ea(m). f(ac)t(u)s su(m) uelut es
sonans. aut cimbalu(m) tinnie(n)s. Es e(nim) sonat. (et)
c(im)b(a)l(u)m. (et) alia i(n)stru(men)ta. (et) metalla du(m) sonant. aliis
q(uo)d p(ro)sit. s(ed) se. sine suo p(ro)fectu (con)sumu(n)t(ur). Et
sine caritate nullu(m) e(st) bonu(m) op(er)is. Et de h(oc) sic ait ap(ostolu)s

Si distribuero omnes facultates meas in cibos
pauperum et tradidero corpus meum ita ut ardeat,
caritatem autem non habeam, nichil mihi prodest. Ergo si non p[ro]
est bonum magnum cordis non sublimia bona operis
non bona altissima operis. Ergo caritas utilissimo
est virtuosa. Tertio caritas est dignitate. Si enim deus
caritas est, ut dicit Johannes, quid caritate sublimius?
Si quis manet in caritate in deo manet. Quid caritate se-
curius? Et si deus in eo manet, quid caritate suavius?
Caritas igitur est ille thesaurus in agro cordis ab-
sconditus pro quo emendo omnia sunt vendenda. Quanto le-
thaurus quo caritas emitur, tanto plus illi uale-
dicendo corporeis, illo tempore possidebitur. Ergo sine
caritate uelle adipisci celeste premium est
sine penna uolare, in mari natare sine remis, uelle
uolare et sine pedibus ambulare. Sed tamen nec digni-
tas ipsius, quam omnia in se diuidens et capitulo Iohannis: quod
si diligamus inuicem deus in nobis manet, et ideo no-
bis spiritum suum quod caritate in se habet. Et non ne
nisi nobilissima, cuius omnia opera sunt aurea et gem-
mata? Nonne nobilis arbor est illa cuius fructus
est nobilis? Ac fructus caritatis est non propter se, sed semper deo
honore gratiam reddit, quod ipsa virtus est nobilis? Et propter
istam est apostolus: Omnia opera vestra in caritate fiant.
Item ex nobilitate est bona sua communicare, sic
leo et aquila communicant alias suam predam, sic rex
femine et regina ancillis. Nam et in appetitus summa
nobilitas alterius, et filii taliter nichil quod da-
re possit negantes alicui. Ac caritas facit
esse omnia, quia est ut nobilissima. Et ex hac ca-
dicebat propheta: princeps est suus et tu et cu-
mandata tua. Augustinus: perfecte iunxit quod bona est
caritas, quia sine meo labore aliena bona etiam
facit nostra. Quia caritas uestita est, sic nobis aug-
quod exaltus auibus prodam capit. Unde de ca per
expositum super ultimum: Multe filie, id est uirtutes, aggrega-
uerunt diuitias, tu supergressa es uniuersas. Unde
antiquam prius uni sectus fuit, quia ille amicus non est
qui princeps fortune cum amico non est. Unde ille
cum non comedas tecum et amicum, quia bona fortune non
communicat tecum. Ergo amica est optima caritas,
quia amicis suis uniuersa sua bona communicat.
Caritas quarto est omnium delicatior, quod delectatur om-
nium in se fructus, quos communicat uolentibus omnibus. Quinto
caritas est ceteris uirtutibus durabilior. Nam cas-
sabit fides, cum uenerit uisio. Cessabit et spes,
cum uenerit tentio. Sed caritas non cessabit, sed perfecta
fiet ex dilectione. Unde apostolus dicit quod caritas numquam

excidit. Est enim arbor optima, cuius nec flos nec
folium, quia non eius fructus cadit, sed omni bono quibus
deo placemus. Nam in ea tota lex nostra suavior, in uobis
scriptis caritatis uniuersa lex pendet et impletur.
Unde ubi non est caritas, i Cor. xiii. Flores
mei fructus honoris et honestatis. Unde mores hominis
caritatem habentis non moriuntur, sed semper dicenda est
magis, quia si moriatur mundo, uiuit tamen deo. Non
quasi bene, quod uinculis caritatis dissolui non potest, cum quod
est esse perpetuum sit. Unde dicebat Ad Ro. apostolus:
Quis nos separabit a caritate Christi? tribulatio an angustia etc.
Et subditur: Certus sum quia neque mors neque uita etc.
poterit nos separare a caritate Christi. Caritas est bitumen
quo lapides coniunguntur et indissolubiliter coniunguntur.
Nisi uinculis caritatis perfectionis, ut uinculis caritatis
quod corda ligantur humana. Unde apostolus ad Col.:
Super omnia caritatem habete quod est uinculum perfectionis. Et per
fectionis id est quia nichil tali uinculo addi possit. Et
propter hoc omnia, dicit Ambrosius, magis huic uirtuti
tribuendum est quam omnibus maior est. Quod caritas est
radix omnium bonorum quantum ad meritum. — C. 2.

Itaque de tanta uirtute hec tractaui. Quinto uidendum
est quod bonis hominibus conferat. Sexto quid ad eam
moueat. Septimo quibus rebus assimilari ualeat.
Octauo qualis esse debeat. Et talia plura. Primo ad-
uidendum est quod utilitates hominibus conferat. Est primo uidendum
quod caritas ipsa est bonorum omnium interna
radix. Quamuis enim uirtutes alie suam habeant
omnia, nulla tamen sine deo grata, caritate non habita, quia
sola est que facit opera esse meritoria digna. Unde Gregorius:
Caritas radici assimilatur. Sic enim ait in omelia:
Omne mandatum de sola dilectione est, et omnia
unum preceptum sunt, quia quicquid precipitur in sola caritate
radicatur. Sic enim in quodam multi arboris rami
ex una radice procedunt, sic multe uirtutes
ex una caritate generantur, que ad acquirendum meritorias.
Unde subdit: Nec habet aliquid uiriditatis ramus boni
operis, nisi maneat in radice caritatis. Ergo sic
radix est caput et principium arborum, sic suo modo caritas
ceterarum uirtutum. Unde Augustinus dicit: mater esse uirtutum,
eas nutrit et gubernans. Unde Bernardus de ea loquens sic
ait: Bona mater caritas, que siue foueat infirmos,
siue exerceat prouectos, siue arguat inquietos,
diuersis diuersa exhibens, sic filios diligit uni-
uersos. Quia cum te arguit, mitis est, cum blanditur
simplex est, pie solet seuire, sine dolo mulcere, pati-
enter nouit irasci, humiliter indignari, mater angelorum
et hominum, celo et terra pacificans uniuersa. Se-

forte quod sequitur: cum similiter uirtutes omnes anime infundantur,
quomodo una precedit aliam? Sic radix precedit tempore
plantam. Et dicendum quod omnes uirtutes similiter ad habitum infun-
duntur, sed precedit se quantum ad actum, prius est enim credere quam
sperare, quia nullus sperat quod esse non credit, et ante amat
quod habere se posse non credit et sperat. Vel potest dici quod
licet similiter sit tempore, tamen precedit se dignitate. Sic sol
et eius lumen similiter sunt tempore. Et ignis similiter cum suo splen-
dore. Et nix cum suo frigore. Et tamen illa sunt
causaliter prima. Sed queritur quomodo caritas dicatur esse prima
uirtutum, cum fides dicatur prima. Et alibi penitentia.
Sed ad ista dicendum quod triplex est ordo uirtutum, scilicet
ordo plantationis, ordo meritorie operationis,
et ordo reparationis. Prima fides prima est in plantando,
quia pro credenda sunt que sunt fidei, prius modo quam de caritate
et spe. Caritas uero prima uirtus est in merendo, quia
sine caritate nulla est meritum aliarum uirtutum, sicut sine
calore nullus est fructus arborum, sic sine amore
operatio nichil ualuit. Penitentia uero est prima uirtus in repa-
rando. Secundo caritas uirtus est bonorum promota.
Sed quod sit quedam uirtutum forma et regula promo-
ta. Et non nisi uirtutum quedam forma, sine qua sunt omnia bona
informa. Sic est informis sine forma. Caritas est sola
que uirtutes deformes non potest. Hec enim natura ignis quod potest
extingui, sed non infrigidari, quia ipsa potest corrumpi,
sed numquam informis fieri. Itaque caritas est bonorum morum
quedam regula promota. Cuius ratio est quia sicut ignis
semper proficit uel deficit, si portatur illigatus, sic caritas
uel augmentatur aut proficit aut deficit, quia stare ne-
scit. Unde Gregorius: Amor in quo deus non est otiosus, operatur
enim magna si est. Si autem operari renuit, amor non est.
Non est igitur qui non calet uel ardet. Tertio est rerum cun-
uabilium erecta. Est enim natura caloris erigere res
inflexas, sic patet in herbis, frugibus et plantis. Videmus
enim quod si uirga sit torta, igne et calore fit recta.
Sed potentior est ignis spiritualis quam materialis. Ergo potest cari-
tas animos nequam tortos efficere rectos. Sic enim
regule magistrorum rectificant discipulos, sic
caritas animos. Unde ii ad Thes.: Dominus dirigat
corda et corpora uestra in caritate dei etc. Sic ergo ignis
ut dixi, ligna rectificat tortuosa, nisi fuerint
nodosa. Et calida medicina frigidum curat
morbum, nisi diuturnitate fuerit inueterata.
Sic caritas animum curuum ad pristinum reducat
ad deum, nisi desperatione fuerit induratus. Et etiam ta-
les quandoque rectificat, si mors animam uicti non clau-
dat. Quarto est deformabilium decoratiua. Quod est
fio turpi et plumbo liuidis. Et tamen uirtute ignea

decoratur. Sic caritas animas culpa rubigino-
sas reddit splendidas et decoras. Sicut enim
calor pellit frigus ab aere, sic caritas pecca-
tum a corde. Quinto sicut propter distantiam a corde membra
deformia in extremitatibus corporis generantur, sic ex re-
cessu a deo deformitates in anima oriuntur. Sed cari-
tas homines unit deo. Habet ergo animas peccato deformes
in eorum plenitudinem referre. Sicut enim recessus a primo
formatiuo generat deformitatem in corpore, ergo appropinqua-
tio ad primum formatiuum, scilicet deum, generat formositatem
in mente. Ac caritas ut deum est deo unit, ergo animas
pulchras facit. Unde illud sapientie: Et alia breuiter sic habetur:
Quam pulchra est casta generatio cum caritate. Sexto est de-
bilium roboratiua. Constans est enim quod amanti ue-
nit est facile pro amato difficile, quia amor ad
agendum difficilia reddit homines fortes. Item sole
ascendente uersus meridiem fiunt homines fortiores,
et eo ad occasum declinante redduntur debilio-
res, unde resoluuntur in sopnum. Ergo et caritate
excrescente signata in sole robustiores fiunt homines
ad difficilia peragenda pro amato, sed ea in fer-
uore decrescente tepidiores fiunt ad operandum.
Calida est corpora sic sunt frigidis fortiora, sic
corda caritate flammantia ad agendum sunt
frigidis magis apta. Item quanto aqua magis
suo principio appropinquat, tanto efficacior uirtute illius princi-
pii redundat et operatur in eo. Et de herbis, ar-
boribus, alibi. Inde quia solet haberi ut plurimum
meridianales, quia efficaciores sunt eo quod sunt
principiis contrarietates. Et quod tempus exaltationis debi-
litatur, quia reuertitur ad locum sue originis, sic
per tempus uisibilium in sopnum uenit in reparationem proficit.
Unde et Job dicebat: Domine, pone me iuxta te,
et cuiusuis manus pugnet contra me. Ac caritas
animas deo unit, quia ad operandum fortissimas eas
reddit. Septimo est summe dulcedinis gustatiua,
quia caritas est uiua, facit animas degustare diuina.
Constans est enim quod lingua uel palatum bene dispositum
non propter unionem cum melle, quin sentiat eius dulcedinem.
Ergo multo fortius anima si se summe dulcedini coniun-
gat, necesse habet ut eius dulcedinem sentiat. Ac
caritas facit hanc unionem, ergo diuinam facit de-
gustari dulcedinem. Unde est Bernardus ad uirtutem
sume conuenientissima, scilicet deum et animam, ad uirginem
eius scilicet, delectationem maxime facit ea. Non est delecta-
tio alia est quam coniunctio duorum se sentire amanti
tum. Unde ad Thes. ii dicebat apostolus: Dulcis nobis
reddit nobis consolationem eternam. Octauo est celeste

luminis acquisitum. Et est ratio quia lucis irradiatio
habet fieri in susceptibili suo. In maiore copia
vel minore, sicut ipsum est rarum. Et est rarum et alia quaque ut-
sic. Tertio sicut ignis appropinquatione. Secundo recta proportione. Et
radiorum aggregatione. At caritas animam deo pro-
ximam reddit. Divinam irradiationem diffusius
suscipit. Et radios aggregari sibi se facit. Quia divinum
radium ad se convertit. Unde dicitur i Io. Qui diligit
fratrem suum in lumine manet. Et qui odit in tenebris est
et in tenebris ambulat et nescit quo vadat. Sed lux que
dat. Septimo est ad impressiones summi artificis
habilitativum sui. Ratio est quia est suo calore aglu-
tino cum suo principio coniunctiva. Et de igne quod dis-
citur quod est bene impressibilis nisi eo est ductibilis. Ita
quod ad omne quod vult artifex ducatur. Et sicut cum re-
frigeratur non est ductibilis nichilominus fragilis.
Sic homo caritatis igne succensus est ad omnia bona
paratus. Sed frigidus factus ad bona non ducitur. Unde
apostolus dicit. Qui spiritu dei aguntur hii filii dei sunt.
Octavo est totius spiritualis edificii sustentativa. Unde
caritate stante stat integrum edificium spirituale.
Sed ea ruente totum cadit edificium anime. Sic si
fundamentum domus cedat necesse habet domum
ut cadat. Et si radix pereat necesse est ut to-
ta arbor arescat. Et corde pereunte omnis
motus perit in corpore. Unde apostolus dicit. In caritate radi-
cati et fundati ut possitis comprehendere cum omnibus sanctis
que sit longitudo caritatis latitudo caritatis. Subli-
mitas profunditas divine veritatis
sive humilitatis. Nono est conservati-
va. Sic est quod conservativa. Cuius ratio est quia calore
conservativum cordis in homine non permittit ebibi
a calido alieno. Sic alium a calido exteriora
extrahit foras caliditas stomachi. Ob quam
causam non tantum ... in estate. Indigemus ut in hye-
me quando constrictis poris ex frigore calor in-
terius detinetur. Calore ergo sic omnia generantur ita
et conservantur. Unde calore deficiente arbores
pereunt alia cadunt et humana corda mor-
te tabescunt. Et ad hoc ... quod nunquam
corrumpitur quamdiu est calida sed putrescit de
facili frigida si non fuerit sepe mota. Unde sic
salis caliditas carnes a putredine servat
et mirra et balsamum mortuorum corpora ne
putrescant sic caritas animas ne peccato mar-
cescant. Item sicut ... antiquorum propter distare
a suo principio corrumpitur unumquodque. Sic videmus
etiam in omnibus mundi corporibus. Item quod terra est corrupti-
bilissima propter summam a primo distantiam. Ergo
per contrarium propter appropinquationem ad primum principium conservat
unumquodque in esse. Et de hoc quod sit propinquatio quod ...
incorruptibilia ut superna agmina et celestia corpora.
At caritas animam cum suo principio stricte unit. Quare
deficiente ea mortem necesse non sinit non mortem cul-
pe. Non esse ipsa sit hominis. Decimo est aqua maris propter multi-
tudinem continuam non putrescit. Et multas can-
delas sicut multa ligna succensa videntur magis
non extinguuntur sed magis accenduntur. At caritas in
unum corpus omnes fideles unit. Quare eos putrescere
non finaliter sinit. Unde sic habetur in canticis. Aque multe non
potuerunt extinguere caritatem. Quia igitur caritas omnium
fortissime animam accendit et caritas ad omnibus animam
non compellitur, ... animam in celum ad deum ascendere
facit et sic eam beatissimam reddit. Quod caritas re-
movet ab homine omnia mala.

Caritas non solum facit homini bona sed etiam
removet ab eo omnia mala. Constat enim tres
esse radices omnium peccatorum. Quarum prima est carnis concupiscentia.
Secunda est oculorum id est avaritia. Tertia vero est vite
superbia. At dilectio ipsa divina totum extirpat has tres
a quibus omnis culpa manat et pena, sicut infernalis
fit. Sicut tyrannica quia est vere utilima et maxime
homini necessaria. Dicamus ergo quod dilectio ipsa divina
extirpat carnis luxuriam. Unde ipsa est mirra probatis-
sima que carnem nostram conservat ab omni lascivia
ne putrescat. Unde in deuteronomio sic habetur. Circumci-
det deus tuus cor tuum et cor seminis tui ut dili-
gas dominum deum tuum in toto corde tuo et in
tota anima tua ut possis vivere. Certum est enim quod
qui deum tota anima diligit carnis luxuriam ... omnino
fugit. Unde dicitur Can. viii. Fortis est ut mors di-
lectio. Unde id est aque multe scilicet carnalis concupiscentie non
potuerunt extinguere caritatem. Et non solum hoc quod
quod dicit auctoritas ratio vero probat. Nam amor
dei et amor carnalis simul sicut se contrarii, quare
simul esse nequeunt in eodem. Sic non sanum et egrum. Ergo
qui deum diligit lasciviam detestatur et odit.
Item contrariorum contrarii sunt effectus. Sic esse est in gravi
et levi in albo et nigro frigido et calido. Sed
amor dilectionis divine tendit in alta. Sed amor
lascivie premit in ima. Testatur hoc quod duo sunt esse
contraria. Quare simul esse non possunt in anima. Ergo qui habet primum non
potest cum illo habere secundum. Item esse quod tendit in aliquem
finem. Illa omnino refugit que perventionem ad finem hunc
impediunt. Et de medico curante infirmum et ad
finem sanitatis volente perducere ipsum quod prohibens

· Nota in toto isto capitulo quomodo caritas removet
ab homine concupiscentiam carnis. concupiscentiam oculorum.
et superbiam vite et per consequens omnia mala —

omnia illi dari que salutem valeant impedire. At di-
lectio divina est ordinata ad optinendam gloriam quare
respuit illa omnia que sibi habent fieri impedimentum. Talis autem est
concupiscentia carnis quia ut sapiens dicit. Nichil coinquina-
tum in eam intrabit. Caritas ergo concupiscentiam illam fugat.
Item deus in scriptis dicitur lux et ignis. Lux illuminans in-
tellectum ad cognitionem veritatis et ignis purificans
et inflammans affectum ad amorem virtutis. Amor
ergo divinus dum totam animam in rectitudine sua servat
additum a prima lascivia carnis non relinquat. Secundo
amor divinus non solum expugnat luxuriam sed et
avaritiam. Amor est dei et amor mundi sunt contrarii.
Et quia amor dei est fundamentum civitatis syon
sed amor mundi est principium civitatis babilonie. Ille semper
versatur in celo. Hic per contrarium semper in terris. Ille os tenet
in celo. Hic autem in ceno. Quare simul non habitant in corde
suo. Est ergo dilectio ipsa divina preciosissima mar-
garita cuius amore vendit universa terrena et
emit eam. Unde dicitur in canticis. Si quis diligit mundum
non est caritas dei in eo. Et item ait. Qui viderit fratrem
suum necessitatem habere et clauserit viscera sua
ab eo non est caritas dei in eo. Ergo caritas dum munda-
na indigentibus tradit avaritiam a se pellit. Unde
dicitur canticis viii. Si dederit homo omnem substantiam domus sue
pro dilectione quasi nichil despiciet eam. Hebreus qui primo
mundanam substantiam eo quod nichil sit comparatione dic di-
lectionis. Ipsa est enim thesaurus in agro cordis abscon-
ditus pro quo venduntur omnibus dilectio comparatur. Secundo
non solum. Quia auctoritas docet ratio persuadet.
Nam prima ratio est quia amor mutuus est voluntatum
assimilatio et concordia volentium per omnia eclamans.
Similitudo est dispositionum efficit similitudinem volun-
tatum. Et de medicina duos equaliter se habentes equa-
liter disponentes ad sanitatem constituit. Et constat
quod quanto est maior mutua ipsorum dilectio tanto
in eligendo est maior assimilatio. Cum ergo inter christum et
christianum sit dilectio mutua erit eorum vo-
luntas una et eadem volita. Cum ergo christus contempserit ista
mundana et elegerit pauper esse restat dilectum
christi hec ipsum respuere et cum eo idem eligere. Hoc
idem arguitur ex virtute amicitie que in amico
efficit idem velle et idem nolle. Item amor dei est principium
omnis sufficientie quia beatitudinis eterne. Ergo contrarium
amor mundi est causa omnis indigentie quia omnis pene
tartaree. Et constat quod quanto maiora fuerint
sicut illa bona vel mala tanto maiora peccata sunt
fundamenta. Ergo quanto quis habet plus de dei amore
tanto plus habebit de bonis sufficientie. Et econverso quanto quis
plus habet de mundano amore tanto plus habebit de
malo gehenne. Certum est ergo quod quanto plus crescit
amor dilectionis divine tanto minuitur amor
mundane substantie. Item caritas secundum ... per ... omnes a se
respuit avaritiam. Item certum est non cadit in dubium
quod per amorem divinum anima tendit totaliter in bonum eternum
et summum. Ergo per oppositum fit per secundum discessio sive
a bono mundano. Et de illo qui se ab oriente elon-
gat quod occidenti necesse appropinquat. Quia recessus
ab uno extremorum est accessus ad aliud. Item habet dici
quod in omnibus hiis ... ista cupiditas. Ergo
... per ... appetitum est a mundano bono recedere. Item
omnis res per naturam appetit suum optimum. Sic oculus
summe pulchrum auris suavissimum cantum et gustus
suavissimum cibum. Ergo et affectus hominis summum bonum.
Quod dum ... summe diligit ab omni alio bono recedit.
Item esse mobile positum inter duo extrema ita quod
sit convertibile ad utrumque. Ad primum posse se convertere
ad quod ipsum est dispositionis nature requirit. Ita quod
tanto ad primum modo velocius quanto ... dispositio. Pri-
ma pervenit pleni. Et de aliquo corpore posito inter
celum et terram quod si intelligatur dispositum levita-
te sic sursum tendit quod ab imo recedit. Itaque
homo positus inter deum et mundum. Dum ... amore dei
qui quadam ala sursum volat a mundo necesse est ut re-
cedat. Sic dilectio vera divina contempnit ...
mundana. Tertio dilectio ipsa divina cum lascivia sic
et avaritia habet expugnare superbiam. Tertio dilectio ipsa
divina destruit in nobis ipsam superbiam que est quasi ra-
tio ... in anima. Hoc est quod auctoritas clamat. Et
ratio probat. Et exemplum affirmat. Dico primo quod
auctoritas clamat. Unde propheta sic ait. Qui dili-
gitis dominum odite malum. Malum hic dicitur superbiam
que fuit radix prima malorum. Ergo si quis deum
diligit sicut oportet restat quod eam a se penitus pellet.
Et quod dicit auctoritas sic ratio probat. Constat enim quod
caritas omnes virtutes in actum suum iubet exire.
Sic patet per apostolum qui ait. Caritas paciens est be-
nigna est etc. Constat enim quod omnes actus non exerceat
caritas sed tamen imperat. Ergo ipsa est que humiles
esse mandat. Sed dum humiles animas facit superbiam inde
pellit quia simul stare cum humili mente nequit. Ipsa
autem caritas que est vestis grata deo faciens animam est
omni pretio preciosa quare et sic destructa. Hoc autem possumus
intelligere per exemplum sanctorum quia viri caritativi sunt
humiles non superbi. Unde caritas est significata in illa
flagrantissima cassia que sua virtute habet
tumorem repellere tumorem superbie figurantem. Cas-

sua est ut amicum restituat. corde ex est sicut lignum ual
de aromaticum. quod sua calore dissoluit et penetrat an
ima uirtute. et humores et apostemata consimi
lia et grossa necnon siccitate generata. hec resol
uit et dissiccat. Et ideo significatur dilectio. que eo
rum saporis satietate. diffundit odorem alius bone
fame. et ex suo potenti calore destruit ab
anima omnem timorem seruilem. Que sunt motiua ad
deum amandum.

[R]ursus quod in omnibus hominibus caritas
confirmatur. Secundo uidendum restat. que ad deum
amandum moueant. [E]st quod notandum ad presens. quod
ad amorem diuinum. ulla sunt incitatiua [?]
septem. [P]rima natura. [S]ecunda gratia. [T]ertia gloria. [Q]uarta
omnis creatura. [D]ico primo quod ad deum amandum mo
uet sacra scriptura. quod quia diuinitus inspirata. nulli de
bet esse dubia uel suspecta. Sicut enim apostolus petrus ait.
Spiritu sancto inspirati locuti sunt sancti dei homines. Sed
quia multis humanis. de inspiratione sanctum quasi esse
dicatur. Unde ultimo. sicut apostolus ait: Vos non estis
qui loquimini. sed spiritus patris uestri. qui loquitur in uobis. Scriptura
ergo sacratissima. debet ualde esse mouentia
ad diuinum amorem. Ut breuiter quod dicendum sit
augustinus similiter sacre scripture in li. de doctrina christiana. quod caritatem
et nichil aliud precipit [?] cupiditatem. Unde cum deus
dixisset: Diliges dominum deum tuum ex toto corde et cetera
ac statim adiunxit. hec est lex et prophete. i. hoc do
cet. Unde lex sic habet. In omni uita tua dilige
eum qui te fecit. [S]ecundo ad amandum deum incitat
ipsa natura. a deo accepta. Non enim si cecus esses. eum
diligeres. qui tibi oculos daret. Et si surdus esses. nonne
illum amares. qui tibi auditum restitueret. Et sic
de gustu. odoratu. et tactu. Et si leprosus
esses. nonne illum diligeres. qui sanum te faceret. Ergo
quanto magis est diligendus. qui totum corpus tibi dedit. et sa
num te fecit. Et si tantum amandus est propter corpus. quod ad
tempus cum tibi datur cum anima. ad ymaginem dei facta. Ideo si
tantum amandus est propter te factum. quod a deo es propter te repa
ratum. et a mortuis suscitatum. Unde bernardus li. de diligendo
deo sic ait. Inexcusabilis igitur est non solum fidelis.
sed omnis etiam infidelis. si non diligit dominum deum suum. to
to corde. tota anima. tota uirtute. Clamat nempe
ei intus ei innata et non ignota iustitia. ut ex se toto
illum diligere debeat. cui se totum debere non igno
rat. [S]ed si nullus diligit hominem presentem. a quo accepit
corpus sui [?] quod amandus est ille. qui corpus tibi dedit
et mentem. cum sua ipsius imagine. ordinante ad
beatitudinem. Unde ulterius corpus et anima sic habet. O in quid
miser ego. qui debeo diligere dominum meum. qui
me fecit cum non eram. non lapidem. non arborem. non ouem uel
aliud quodcumque. sed uoluit esse me hominem. dedit mihi
cum lapidibus esse. cum arboribus uiuere. cum brutis
sentire. et cum angelis intelligere. Cum hec igitur alia que con
siderando. dolore pre [?] confundor. Et bernardus
sic ait. Par nempe est ut quem deus fecit. Cognita quod
ille fecit. qui sic corpus egregiam creaturam. sed animam uo
ad dei ymaginem. dominis principem. et beatitudinis eterne ca
pacem. Porro igitur. huius colere quod fecit. artificio in
comprehensibili. sapientia inuestigabili. non ante promeruit.
quem ante non fuit non species ulla retributionis fuit. quia
nullis nostris bonis indiget. Item esse oportet. si haberet in
tellectum. diligeret artificem suum. quanto tu non illum
debes amare. qui impressit tibi suam ymaginem. et expressam
similitudinem. Nonne etiam aliud diligit suum simile. et omnis
homo patrem suum. et omnis caro ad similem sibi coniungitur. et
omnis homo filium sibi sociat. Sed nos per excellentiam sumus
filii dei. et ipse magister nobis est proximus. luc. x. ergo
a nobis maxime est amandus. Et de piscibus. de auibus.
et de aliibus [?] de spera. quod ut plurimum se diligunt ad
inuicem. Ac christus est pater noster et frater. quare a nobis amandus est.
Bernardus. Valde ad me amandum omnino. pro quo sum uiuus et
sapiens. et plane dignus est morte. domine ihesu christe.
qui te recusat uiuere. Nunquid non amaret opus arti
ficem suum. si unum amare posse haberet. a caro non
quod posset. cum nihil omnino. non ei munere possit. a quo totum
habet. [E]t ille filius magis diligit patrem. et magis
a patre diligitur. qui est patri similior. Et hoc est opus nec
quod homo natura docente. deum debet amare. cui conformatur cum
similis illi esse. [T]ertio ad deum amandum. nos incitat.
ipsa corporis nostri figura. Unde au. li. de disciplina
christiana. sic ait. Belluas deus posuit ad terram et
earum faciem uertit ad terram. eo quod pastum [?]
sunt de terra. et finaliter redeunt in terram. Te
autem in duos pedes erexit. tuam faciem sursum respi
cere uoluit. Non ergo discordet cor tuum a fa
cie tua. non habeas faciem sursum. cor uero deorsum.
Fac ergo sursum cor ne mentiaris in domo discipline.
Et sciendum secundum basilium. iustum caput habere eleuatum
ad celum. quia in celum est finaliter ascensurus. Et quod
est sursum cor habere. nisi deum toto corde diligere.
[Q]uarto ad deum amandum. incitat gratia. nobis de super
nis infusa. Et licet omnis gratia. sit ad dei amo
rem motiua. maxime tamen illa. qua nos redemit a
culpa et a pena eterna. Et de hac loquitur apostolus 2. cor.
qui dicit. Scitis gratiam domini nostri ihesu christi. quia cum
esset diues. propter nos egenus factus est. ut illius in
opia. nos diuites essemus. O quanta gratia fuit ista

quam lingua explicare. quis cogitare ualeat. Ceci era
mus. Surdi eramus. Mortui peccato eramus. quia non
magna gratia. restitutione uisum cecis. surdis audi
tum. et uitam mortuis. Unde ad gal. dicitur. Dilexit
nos et tradidit semetipsum pro nobis. ne simus ingrati.
gratie dei. Nec ignorat exsistit. et est filius dampnationis
et mortis. qui hanc tam maximam gratiam non cogitat.
Sicut romani. morte olim puniebant ingratos.
Quia morte illi quam digni. qui tante gratie sunt ingrati.
Narratur pro magno. quia rex quidam grecie. pro gente
sua in mortem se tradidit. quanto quanta gratia illa fuit.
quod filius summi patris. passibilem carnem assumpsit.
ut qui pati non poterat in natura diuina. pateretur pro fratribus
in humana. Ergo ut esset noster deus. Gratias fidelis
cui ne obliuiscaris. dedit enim pro te animam suam.
Et quod potuit dare maius. quod pretiosius. quod amabi
lius. pro quo ad deum amandum homines incitatur. quia cum
fecit. et quia creatura cum prouidentia maxime incitat. quia re
fecit. Bernardus li. de diligendo deo. Vir infidelis se to
tum debere non ignorat. qui sui totius non ignorat
auctorem. Quid quanto ait ego. qui deum meum. teneo
uite mee. non solum gratuitum largitorem. largis
simum amministratorem. pium consolatorem. sollicitum
gubernatorem. sed insuper copiosissimum redemptorem.
Immo eternum conseruatorem. ditatorem. glorificato
rem. Et in eodem li. subiungit sic dicens. Infidele
iustum urget. et citata sit. totum se tradere illi. a quo
totum se habet. Et illum ex se toto debere diligere.
cui gratia est. Sed fidelis in perfecto tamen indicet plus
amandum. quia ipsum plus me ipso intelligo esse
amandum. quippe qui illum non solum mei. sed sui ipsius
teneo largitorem. Et si igitur totum me debeo
pro me facto. quid addam pro me refecto. Nec enim tam
facile refectus ut factus. Sed quod non solum de me.
sed de omni quod factum est. dixit et facta sunt. Sed
qui dicendo semel me fecit. in reficiendo et dixit multa.
et gessit mira. et pertulit dura. et quod est magis in
digna. Quid ergo igitur retribuam domino. pro omnibus que retribuit mihi.
In primo opere me mihi dedit. In secundo se. Et ubi se de
dit me mihi reddidit. Datus ergo et redditus. me
pro me debeo. et bis debeo. quid ergo pro se retribu
am domino. Nam etsi me milies rependere possem. quid
sum ego ad deum. [?] dicitur ergo sic dicens. Sed
quando ergo reddit te mihi amabilem bone ihesu. ca
lix quem bibisti opus redemptionis nostre. Hoc est de
uotionis nostre. ablatio [?] et facilius exigit. et
artius stringit. [?] quia in tantis laboribus. su
stinuit detractores. in factis obseruatores. in tormentis
illusores. et in morte exprobratores. Hec ille. bernardus.
Et anselmus in suis meditationibus. ita dicit. Ec
ce domine. quia me fecisti. debeo meipsum amo
ri tuo totum. Et quia me redemisti: debeo me
amori tuo totum. Et quia tanta promittis. de
beo me amori tuo totum. Immo tanto plus debeo.
quam me ipsum. quanto tu maior me es. pro quo dedi
sti te ipsum. Itaque igitur ille. quod christus est in redemptione
de nos incitet ad diuinum amorem. Non est medi
[illegible]. Non est ullus dolor.
non pater. non mater. non ullus amicus. non quisquam alius. qui ita
nos diligat sicut christus. Ergo quis est hec tanta durit
ia. ut tantum amatorem. et tamen non amem. Unde
contra tales exclamat bernardus. dicens. O durum et insen
satum filium ade. quem non emollit tanta benig
nitas. tantaque flamma ardoris amoris. [Q]uinto
ad deum amandum. incitant de gloria diuinis
amatoribus repromissa. Et in nos repromissa bene
ficia sunt ad amandum corda mouentia. Ergo
uince magnitudinem premiorum [?] esse dilectio [?]
cuius gloria diuina promissa. sit omnia excedentia. ad
amorem maxime sunt corda mouentia. Unde paulus
ad cor. sic loquitur. Nec oculus uidit. nec auris
audiuit. nec in cor hominis ascendit. que preparauit deus hiis
qui diligunt eum. Ergo maiora sunt illa celestia
premia. quam capiat uel sensus uel intelligat in
tellectus. Ergo quod faciunt stipendiarii mili
tes magna [?] querentes. Quod faciunt mercatores
apostolas nundinas exquirentes. Quod faciunt
agrorum cultores. largos fructus percipere cupien
tes. Quod agunt publica predatores. lucra
periculosa sectantes. [?] non uenit. quare non currit
quare [?] non infert. Omnibus est modis. scilicet
bonis et malis. promissis et minis. deus nostrum amo
rem exigit. Unde aug. li. confessionum sic ait. Domine
quid sum tibi ipse. ut amari te iubeas a me. et nisi
hoc faciam irasceris mihi. et mineris ingentes miseri
as. [S]exto ad deum amandum. omnis incitat creatura.
propter quod omnis creatura in ymno trium puerorum incitatur ad
dominum laudandum. Et aug. x. confes. sic ait. Celum et
terra. et omnia que in eis sunt. ecce undique mihi dicunt. ut te
domine amem. Et omnibus non desinunt dicere. ut sint inexcusa
biles si non faciunt. [D]uobus autem modis hoc
faciunt. [U]no modo ostendendo. cum nos amore dignis
simum. [A]lio modo ostendendo nobis a deo data in benefi
cium. [D]ico primo quod hec faciunt monstrando dominum nostrum
amore summe dignum. propter illa que tanta sunt [?] [S]e
quia conditor aliquod ad amandum beneficium sunt efficacio

No plurimas rationes quibus teneamur ad deum diligendum debent-

m. q uba. pl e e facere q dicere. et pl e. se
amicu onde feces q ub. At pp uulta huiz.
fea e oia. Vn dm e hoi igni. Cresate et
mltiplicamini. et replete tiaz. et dnamini
piscib; maris. uo. ce. oiq; reptili q mo i
tia. Et d luiarib; celi sic dz. Oir in lig
et tpa. dies et anos. et luceat sr tia. Sup
ple hoib; fuientes. Cu g. ut ce. ait. si lig
silue grardesat igl. magii dz exardesce
igl diui amois i corde hois. ptr di bn
ficis. ta mag et aplis. Et de h ig. vij. le
ui. sic hr. Igl i altari mo sep ardebit al
tare diuu. e cor huanu. iq diui ignis
sep dz arde. bnficis repesaris. Lig eni. ig
hr i cedena. sr ding bnficia. q tot ostar
ee. quot sr ipe eate. Ergo q bnfi cata
n sentit. e i sic qpus a canid a bruris. que
dia sentiut bnfi. ut sen. ait. Et n ne cane
bnfcores suos et dnos recognoscet. et itin
eis fideles sr. q peis i morte se dedit.
Inuen sr et eq. q plorasse fenut. i mor
tib; dnor. Ex de leone sa Jeronimi. ile
eid. fuit tali leo. q pbnfi. a comite qda
accepto. ei i isula q da sol euasiss amai.
iq nlla erat hitatio hoi. eu. vij. anis con
nuis leo pauit. donec nauis q illu suscep.
ill littorib; do disponete applicauit. Ergo
q excusatioez hitur e ho. si n fuiat ama
do bnfcori ta maxio. Si petre ta dure.
cauat a gutta aq. caderis sr eas assi
due. qd debent face corda huana. p ta
ta dina bnfi. otinue excitata. Na ad ama
du hoies. aliu. suffic alii unu buitu illi
fem. g quo n suffiaut ta inue cate. hoi
date ut psit dm amare. Ite alie incitatives
Iste si uis dm diligere. ad dm amandu
cogita sepe tecu. Q sille e q te amat.
Q q te amat. Q qn te amat. et Q ad quid te
amat. Dico fo q ad dm amadu. mltu
excitat aiu. si recogitet i imo corde. q
hat amatore. Nonne mag reputat tusti
e. ho ul et paup. si diligat a mag bur
gese. si ab hoie dite. si a nobili milite. si
a comite ul barone. ul si amet a rege.
Ergo qd e amari. a sumo ipatore. omiu
regu rege. Est e do. ho ta maxim. ut qd
sic dice. sit ipo. No e e sz dam. ad etiu.
sz e sr o ens. et sr ipz ce ens. Cu e diffi

citate ai diffiio. q ad uere diffinit. ipa
diffinitate. ut hre d. tota sbaz rei claudit.
Sz diaz sbaz. i finities i finita. ull ub in
cludere. e ipole. qz h cet re finita. xcludere in
finita. qr dm diffinire. e ipole. Q it qd e i
ds. e ds. g sic dia ee. ul na. e i finites i fina.
sic et ei po. sic sap. sic bniuo. sic et iusti.
g sic n pt dina diffiniri ua. ita n dina
iustia. n dina po. n ei sap. n ad alior. q
h o. sic narrat tulli. Ille dna do. reqsit
a q da rege. q da plx. qd eet. timinu; ad
respodedu q sinit. Quo accepto. et eo ople
to. iteru alrq iteru. petijt terminu. Cuq; ter
diceret me n respodedo tendes. ille reit
dices. No facio dne. sz io de q qritas. e lo
ta altu et ta i mesu. q q to d eo pl cogito.
tanto mag i eo defiao. qr sep timio maiori
idigeo. Itaq; ai hac i misa cogitatione
de do. cogitad e qd sit ho. ut ex oiuatie hor
extremor. diui amoris pateat magtudo.
Q d g ho e. sz. be. e sacc stecor. ab; uimu.
et scatina fetor. Q d e ho. Redz phs. q da dicens.
ho a cuus e niuis. rose matutine q silis.
et pomis eeri qd pulcre. i tu madis simil
et fetidis. Na sic acu niuis. calore defiat.
et rosa mane rubes. sero marcescit. sic ho
hodie diues. cras paup. hodie san. cras i
firm. hodie uiuus cras mortuu. Q d g ho.
Redz Innocen. ho e res inuida. i pcco acep
ta. agit pua. qb; offedit dm pri. et se ipz.
Agit et sua. qbz polluit. famia. pria osciaz.
Agit et uana. qbz negligit seria. utilia. et
neca. Ergo te ho cognosces atterde. qz arbo
res. eatuit uegetles. pducut de se. flores.
frodes. et fructus tu uo de te lendines. pe
dicl. et lobricos. Ille de se. fudit olea.
uinu et balsam. tu uo de te. sputu urina
et sterc. Ille de se. spuniat suauitate odis.
tu uo de te. abhoiatoez fetoris. Ite qd e ho.
et Redz pha. q ho. uanitati silis fes e. dies
ei. sic u. p. Imo ut le i abo. qr. uniuersa
uanitas. ois ho uiues. g ho. Imo et ois ho. n
sol e uanitas. sz e uanitas uniuersa. qz
uan i coceptu. uan i ortu. uan i pgressu.
uanissim i egressu. Van i cor. Van i uite.
g uanitas uniuersa. ois ho uiues. Ergo si
oiugas h duo. q sr ds et ho. uide alqualr
poris. q sit magnu si uil ho. a me is a do.

cit fo. eu h. osidare te uolo. n solu qs e q
te amat. sz q te diligat. Mag e eet. si do
hat aliq ul modicu affetin ad suu. Sz qd
eet. si eu ut fr. ul ut fies amaret. Q d si
eu captu. mlto auro redimeret. Ergo h co
gita. q mal fuis sui. q dno tuo ta bo
ocepto. ei adhesisti adulasio. At ipe. no i
memor tui fcus. sz ad te maxio amore o
motus. n predium te. dedit aur. n aliq
suu. n suor aliq amicor. n osagneu.
n fres ul fr. sz q fuit maxim. Tdidit se
metips. Et osidera magtudie h amoris.
qz cu pan p uob i diua na n psz. fcus e fr
nr. naz huaz assumes. iq p nob satisface
psz. Q q e amor h fuit. se ipatore digss
m. dare puilissio suo. n bo sz malo. no
amico sz inimico et sui dni. pessio pdito
re. Q s uq regu h fec ul face uoluit. le
go aq. se morti exposuisse. filios occidisse.
p patre sue amore. sz nullu recolo me le
gisse. se psius hostib; tdidisse. V ipe p se
sic ait. Dimisi dom mea. reliq hreditate
mea. dedi dilcta aiaz mea. i man inimi
cor. Ergo mi fr care. n diliges me. g ama
t amet. Q z ad dm amad. moue te dz. si o
sideres. qn te dz amet. No reputat magn.
si sr amz diuz. a n amat. Mag gt repu
tat. si amas diuz. adno su amet. Sz hor
o maxim eet. si ds suu. amado p ueniret.
At ds ds nr. p uenit nos i amado. quae ei
amore n redde. pz e dig morte. Et pp ea.
i Jo. ca. sic monem. Diligamus dm. qm ipe
por dilex nos. V e p. qz qs m dilig. ab
eterno dilex. Q e ad dm amadu. moue
nos dz. si osidem qr nos diligat. Nuqd
ad sua utilitate. q bois nris n indiget.
Si e ex bois nris pficeret. sum bo ee n psz.
Q a pfco bo. nlla fi pt additio. Ergo dia
dilctio. e tm nra puectio. Q a di dilctio.
n e cordis affctio. sz e tm boi collato. Tuc
e nos dilig. qn gra tribuit. qn culpa dim
ittit. et qn nos a peccato ctod. V Aug. li. d
ugra. o illos q dicet se n peccasse. ul no
mltu offedisse. et io n mltu obligatos
dm amare. sic ait. Vos ut dm ardeti di
ligatis. deputate uob totu ee dimissu.
qcqd n e a uob. illo regete omissu. Et
miles ar deti debes diligere illu q i ca q

mltis flagitiosis dimisit. te cate no
pmisit. No e i qd pcm. q faciat un ho.
q n facet alr ho. si de ee auctor a q fes
e ho. Ergo i qd. q pusitate mu dilige
eu. a q ampli accepisti. Cogita i qd. pcca
o sic hnda. taq t sit a do dimissa. a q
ne omittes es suat i uia. Et n ne loge
mai e. et maiore dign amore. te no p
mitte cate. q sit pt casu te releuare.
Ergo mag ad diliged. ille e obligat.
q nuq do regete peccauit. q ille q sep
cecidit. sz do iuuate resrex. Ex d duob;
hoib;. sub uni cura uiuetib;. qz unu
pmittat medic i firmari. q uis eu aute
egrotu. sz osuat ab oi egtudie alteru.
Nonne iste ss. mag q pm. do e obligat.
Ergo caue. ne dicas qd feci. qz n pecca
ueris. nde do n obligeris. qz si n peccasti.
n tui e muneris sz diui. Ergo dilige illu.
q ut asserit aug. n iubet t qd p sit e. sz
tibi. Et io uer e do. q n suo. sz quo idiget
suus. Ite alie incitatives ad dm amadu
Valet o q sr. i catet ad dm amad. taq
ei bnfi nob collata. psium tn ad d
sidas. Q po stupore. attinete corl. Q z
fulgore. refulgetie itellctual. Q z dece.
ndine osaal. Q e uo uigore. po trui
phal. Dico p ee stupore. attinete corl
huana e aia. q da m stupore icurit. du
dm fiez suu ee fcm itellig. Q d e dne
ho e. ut uisites eu ul apponas erga eu
cor tuu. Q d e ho. ut pp eu t amore sbi
ged. fcus sis ho. Nonne ipe. q erat fcor nr.
et ds nr. fcus e pr nr. et i sup fr nr. V io.
sic dz. pres. nolite uocare uob sr terra.
un e e pr ur. q i cel e e. Et d frat. ultio.
g. sic ait. Ite nuntiate frib; meis. et c. O
q magnu. et q sumi amoris i diuiu. ut
q erat na altissim. fieret ut hoies despicet.
Et q erat maxim fiet puul. Et q erat oiu
dns. fiet sr et soci. Et q erat o desesor et iter.
fieret ut piscatores uilissi ministor. Ipe e
sic ait. Q s maior e. q recubit. at q mi
nistrat. Nonne q recubit. Ego at i medio
uri sii. sic q ministrat. Ex d aplo pet. q sep
ferebat lineu panu i manica. pp lacrima
defluetes ab ocul. Q a recordas ministij
dni saluatoris. n se potat otine alacri

.S. — No de paciencia i figura rebecce

mus. Ergo qs n stuporē icurrit. si āglorē
dnātorē. nēm fieri factū antedat. ut nob
amabilior fieret. fcd̄o amore tā mario fi
.b. nī. [S]cdo ut dm amem. cognitem ab eo
pmanē datū nob. splēdorē refulgēte
spūal'. Et qd h mai osti lvibz po. In h
e pcellit. celestis uniusis. Et ideo h splēdo
re tā magno. hoi solū i celo collato. exp̄
r. Josue. x. Qui diligit te. sic sol in ortu
suo splēdet. ita rutilat. Et dic sol. q2 sol.
e pn̄ o luminū. 7 alia ita potēt illuiat. ut
illa. ab eo illuiata. illuiat alia. Sic istel
l' aius s eē. Vitrū ē. 7 si ise luceat. n tn
alia illuiat. Carbūcls uō. 7 lucet ise. 7
illuiat illa q iē iux se. s3 illa illuiata n
illuiant alia. Et tāta efficacia. ut illa
illuient tāto loco alia. sic ē eē i igne. si pōat
i alabaustro. Nā ps igs lucet i se. sic eo il
luiat alabaustrū. ut alabaustrū tāto loco.
illuiat alia. Sol uō. ita illuiat o sydera.
ut illa illuiata illuient alia. sic p3 i luna.
Sol tn n' accip ab aliq stella. Sic 7 istar
sol'. sol diui x. ē ise lux purissia. n' huic
ōio d tenebra. J. Jo. J. ds lux ē. 7 tenebre i
eo n st ulle. Et h luiare diuinū. illumiat
oēs ho. ue. i h mūdū. Et ita efficacit. ū ali
os illuient. Sic ē eē i paulo. q d' ad eph.
3. oi o scōr minimo. data ē gra. euāgliza
re igētibz. iuestigabiles diuitias x. 7
illuiare oēs. q sit dispēsatio sacmti ab
scōdita a sclis i deo. Ecce q' r ē splēdor re
fulgēte spūal' i aia. p q ualde dō amād
.c. ē. [C]3. ut dm amem. cognitem p mag
bn fi'. nob datū eē decorē. mūdi' 9 scāl'.
Dina ē dilecto. p suat aiaz. ab oī corrup'ne
7 macla. Vn i ecc' d3. s3 aliā lrāz. Q' di
ligit diu3. n corrūpet. i. n maclabit. Et nō
h. q2 ui3. si illa. q pulcritudie causant.
sic. i ho. p spectiue pbatū ē. s. lux. sepatio.
magnitudo. 7 ordo. [C] lux fo. q2 ip lucē h
tā. pulc st oia sydera. Imo s3 qsdā. n ul
la sit luce st pulc. cū dicat colorē. n'
a' eē. q luce i corpata. 7 constet n' tertiū
pulcr eē. sn colorē. hec ig. d3 9scīa pl'ē
qn ht diaz sap'. marie q ad illa. q fcit
respicit cāna. V i figa h. d3 de iudith.
c' xj. Cotulit do iudith splēdorē. q2 oīs
ē sp. ex uirtute uenebat. Et io d3. hane

Sūt 7 alia q lucet 7 illumināt alia

nō

No figura de iudith

No qm amor sit illa q plantatur caritas

i ea pl'critudie augmētabat. ut eēt i opabli
decore. ita ut o'culi' grosa 7 ama' uidet'.
[S]3 ualz ad plc'tudie. sepatio rei a re. Nā
ex hac cū planete. 7 stelle alie sepate. pl'
chriores st sydibz galaxie. q i se st cō
iuncte. Et lux ista. mūs significat castitatis siu
sepatiā. Vn i ca. d3. Pulcre st gene tue. sic
turtis. In genis. uerecūdiā nō. q2 i eis. scd
ē uecūdie. In turture. nō castitatē. q amis
so opare. refugit cōe consortiū maritale. omī tpe so
la uadēs. [S]3 ad pulcritudie. ualz magnitudo.
Et de luna q q2 appet nob mag'. ui' stell'
alus mag' pulc. Et h pulc'tudo figat patiā.
Nā i spūalibz. ut dic aug. magnitudo non
mol' requit s3 uirtutis. Et cōstat. q in noie
uirtutis. fortitudo itellit patiētie. Et h extitit
figatū. gn. 24. u sic le. Ecce rebecca egredie
bat. hñs ydriā i scapla sua. puella decora
nimis. uirgoq3 pulcrima. 7 i cognita uiro. Re
becca. i tp'tata ē patiā. ydria uas aqz. figa
ē tolonū. Tūc g rebecca cū ydria egredit.
qn patiā it' ad u'sa tenet. q aia decorat'.
[S]3. ualet ad plc'tudie. ē rez cgruū ordo. V
lit bn ordiate 7 bn dispō'ite 7 si n sint bn
forte. appetēt pulchre. Et tal' ē plc'tudo i tūc.
q aia in pfco. ordiat s'b deo. ita ut o' fuer
i nocētiā. pt exhibeat miaz. s3 deo. honorē 7
glaz. Vn aie. d3 a spo so i ca. Tota plc'a es
amica mea. 7 macla n ē i te. [C]ē ut deum .d.
amem. cognitem datū nob uigorē. p tū
phal'. p q' d oibz hostibz tū pham. ita ut n
morte timeam. Vn i ca. d3. fortis ē. ut mors
dilecto. Nā sic mors. sepat aiaz a corpe suo. sic
dilecto. ab oī pcō. 7 ab oī amore mūdano. S3
hac fortitudie. n ht a se ho. s3 tm a deo. Vn
i ecc'. d dauid. sic ht. Diligā dnm. 7 de dit
illi fortitudinē. Notes qr dilectio di dicat'
Et nolo me. fortis ad silitudie leonis.
[S]3 ilz loco p tinseat. qr fortitudo mortis. dile
ctioi sit attributa. Et dd. q mors. pbat eē
tā fortis. q' oēs s mūdana po'tas subic. n ulli
ex potētabz mūdi parc. sic cotidianis pbat'
eēs. Cōsili in dilecto. eē cor q' iuadit. i tm
i pio diuino subsistit. q ad mortē. 7 ad mala
oia, p amato ferēda. pati cōsistit. ita ut
morte fortior dici possit. dū ipāz mortē.
p amato cōtepnit. Ita q3 st plime rōes. qr
fortitudo. attribuit caritati. Et ē ro pa. q2 regla

ē. q' q to ad pncipatū. mag' appiqt suo
pn. tāto mag' redūdat i ipz. sūi pncipy
fortitudo. Et' d uirtutibz elor. herbaz. 7 rez
7 aliaz. ex qbz fiut syrupi. 7 arbor mag'
nū 7 allui. Nā 9stat. q maior q i arboribz.
ē i hbis uirt'. q2 min' recedūt a suo pn. et
modicū eleuāt a tra. 7 ideo uirtuosiores
st herbe. 7 efficaciores i medicina. quā
mag' plāte. Videm' q alus oibz psbyurē
q modicū eleuāt a tra. nobili' ferūt in
mū. q ille q eleuāt i arbores. Itaq3 aia.
q ē di qdā pn. p caritatē. suo pn do 9iūc
ta. q2 ē uis amātis cū amato fortie astr
ta. sit ex redūdātia dic uirtutis i ea for
tissima. [C]2 io ē ad rē. q2 tāto ē i aliq
uirt' efficacior. q'to ē eē fort nobilior. Et d'
igne. q q2 ht nobiliorē for' ceteris elis. ē
maioris uirtutis. Et supiora corp'. q2 st no
biliors for' q elā. st 7 uirtute 7 efficacia
digniora. Et q2 solaris sba. ht nobiliorē for'
q cetera syda. io maiorē ht uirtutē 7 effica
ciā. Ergo q2 dilect'. sit qdā for' amātis
diuina eē dilecta ab aia. aie qdā fit fort.
qr tal' aia. sit uirtute pmaria. Caritas
g faciēs istā. ē uirt' fortissia. [C]3 q'to
uirt' i sior. supiori uirtuti. mag' attingit tā
to mag' fortificat'. Et' d uirtute mināli. 9
iuēta uirtute celesti. q tāte uirtutis effiat.
ut pciā metalla. 7 pciosi lapides pducā
t. Ita aia p amorē. maxie deo attingēt.
mltū g fortificat'. dū sūme uirtuti 9iū
git. Et n phac uirtutē. i pati ē mai. ase
diuisit. 7 uē sic egyptios se reclausit
Nōne h ut. mana decel' ad dux. aq's de
petra pduxit. Et amaras. i dulcedie uertit.
Nōne h fortissia uirt'. aqs iordanis fluere
n pmisit. sicut i t. ps pbuit. Mutato ue
ro. ruere fec. chananeoz pplos i tēp.
solē i celi me stare i sit. 7 recrdere 9 e
chie tpibz fec. Imo ut pl' ad dicā. no
ne potētissia uirt' ista. d in decel' ad duc.
fuile carnē i douē fec. q' 7 cruci durs
clauis affixit. O uirt' potētissia. dia fortine
decorata. q sc̄s. leces 7 bestias mitis
fec. Ignes eis extixit. Venena. ne ledant
ipauit. demonū robur eē 9 regit. 7 mor
tuos uite restituit. Ergo n mirū. si uirt' h
leuat i celū. Vn. Je. sic do ait. In caritat

No bn ēpta ē uirtus amoris 7 caritatis

perpetua dilexi te. ideo attraxi te. miserans tui.
Certū ē ē. q sile attrhit sile. Ita q simile
mai. attrhit sile mini. Ergo cū ds. sit sile
mai. aia u sile mini. eā attrahit ad se i ce
lestibz. [S]3 p hac uirtutē. mot fit i amatū.
amāte g. i eod loco. collocat cū amato.
Et' de ferro. q fert ad locū mag'tis. [S]3
caritas 7 odiū. st o' cria. g cū aīa mouet
loca. At odiū. mouet ad cōtraria. g caritas
mouz ad celū. Et de igne aleuar. [S]3 [illegible]
i pdit ascēsū ad celū. n solū pcō. At ca
ritas destructa ē pcōr. q' remouet phi
bēs ascēsū i celū. g sal'ē pacm̄s leuar ad
dm. Sic s3 phm. dr motor lapidis q re
mouet phibens moui. [S]3 [illegible]
locū mouēt forte. u [illegible]
dinat fort. Et d ill' q p pōnam [illegible]
q mouet ad trā. aqa uō [illegible]
[illegible] Ait caritas [illegible]
lo. qr aia caritate forte magis [illegible]
lū. Ita ad illū locū. [illegible]
p sua fort. ē i celmari. [illegible] aia p [illegible]
i celis ad celū. restat [illegible]
[S]3 ead ē fort [illegible]
[illegible]
p [illegible] lapis ad cētrū [illegible]
[illegible] gl'o'. sit p cau [illegible]
[illegible] Et p caritatē 9sile. mou [illegible]
eū [illegible] restat q [illegible]
[illegible] [S]3 de. ē celr caritas. Jo. [illegible]
caritas ē. s3 q'to ad. accip de [illegible]
tm accip 7 de loco ipi. Sic [illegible]
a 9iuctione pbat'. Ergo q'to [illegible]
pl' ht. tāto altiorē locū. i celestibz op
net. [S]3 aia uelcitē illuc puenire [illegible]
[illegible] approxi [illegible]
[illegible] attinget [illegible]
ē appeatū illū i actū reducit. h ac ē ca
cū ē ne [illegible] p se i celū mouere.
Et d'arbore. q scpr pausa. sep suū appe
9plemēti. s3 i diget uirtute celoz ut [illegible]
[illegible] [S]3 meror [illegible]
ad q ipsa ei dispō fert. Et icliat pōns
ē a illi motori subiecta. Et' d for' au telli.
i pisa uiti fabri. q' desiderio faciēdi. que
mouz celos. man' aptē [illegible]
recta. ad pficiēdū cultellū. Sic 7 caritas
mouz aiaz. mouz o' [illegible]

giorificati

ad hec ulterius operantur. Itaque ut ad unum sit dicendum: divina caritas, cum fruatur interius dei bonitate, sapore et per ipsam illuminat intellectum, delectat affectum, et fortem nimis reddit effectum, dum animum convertit et facit in celum.

De fructibus caritatis iusta et ipatria

Tertium quod placet sunt dicenda, quod ad finem cum primum caritatis conveniant, cum quod procedamus ad alia, que sunt eius fructus, sub compendio videamus. Est autem notandum quod caritatis fructus: Alii sunt in via. Alii vero in patria. Dico quod viij sunt dilectionis divine fructus in via. Est primus fructus in via est abolitio iniquitatis. Secundus est manifestatio veritatis. Tertius est adimpletio legis. Quartus vero est multiplicatio pacis. Et est ista iuxta perficiunt animam. Quia primi fructus respiciunt effectum pugnandi. Secundus effectum illuminandi. Tertius effectum vivificandi. Quartus vero effectum animam

-a. quietandi. Dico quod primus fructus dilectionis in via est iniquitatis destructio, quia quod fortiter pugnat quod contra vitia licet in via. Et de nobili magistro qui in vitiis captivus plena, tamen fortiter contra vitia pugnans superfuit, quia audivit per meruit. Remittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum. Divinus enim amor ignis consumens est, qui instar ignis rubigines peccatorum consumit. Unde dicit ipsum: Odium suscitat rixas, et universa delicta operit caritas. Caritas est contraria et adversa, quia adversos habent effectus. Quia quod odium suscitat, caritas placat et sedat.

-b. Secundus fructus est veritatis manifestatio. Non enim anima sine veritate ceca. Ergo quod bonum est dilectio ipsa divina, per quam fit anime veritas manifesta. Verbum enim veritatis est, quod Jo. xiiij dicit: Qui diligit me, diligetur a patre meo, et ego diligam eum, et manifestabo ei meipsum. Quis est enim tanto meliori illi medico non habere qui eum illuminaret. Ad caritatem divina illuminat animam. Valde ergo caritas est amanda. Unde ii ecclesiastici sic habetur: Qui timetis dominum, diligite illum, et illuminabuntur corda vestra. Ergo quod melius quod dilatas agnoscere veritatem, sine qua est anima ceca. Ergo o homo, accipe caritatem, si vis agnoscere veritatem. Unde veritas alloquens apostolos, Jo. xv, sic ait: Iam non dicam vos servos, sed amicos, quia omnia que audivi a patre meo nota feci vobis. Piscatores erant, ydiote fuerant, litteras ignorabant, et tamen a deo facti sunt luminosi, ut orbis gentium doctores sint facti, et ita ut omnis sapientium mirarentur scientiam

-c. superarent. Tertius caritatis fructus est divine

legis impletio. Quid enim in via melius potest esse, quam observatio legis divine, que venientem ad operanda dona sinit vivere. Sed qui diligit proximum, legem implevit, quia maximum legis est dilectio, qua divine fit legis impletio. Cuius ratio est, quia qui diligit proximum, cum diligit propter deum. Qui autem deum diligit, omnia eius mandata custodit. Unde ipse in Jo. dicit: Si diligitis me, mandata mea servate. Et qui non diligit me, mandata mea non servat. Quia probatio dilectionis est exhibitio operis. Ergo magnum bonum est caritas, que totam divinam legem observat. Unde dominus, loquens de precepto dilectionis dei et proximi, concludit sic dicens: In hiis duobus mandatis tota lex pendet et prophete.

-d. Quartus dilectionis fructus est pacis multiplicatio. Ps. Pax multa diligentibus nomen tuum. Et ratio huius est, quia qui proximum diligit, eum non ledit, sed in omnibus quibus potest illi subvenit, quia ubi dilectio vera est, discordia nulla est. Ubi autem nulla discordia est, pax et concordium vera est. Item amor est pondus, motio animi inclinans ad pacem. Et de ponderibus elementorum, quod corpus fertur ad proprium locum. Ergo amor, cum pondus sit spirituale, semper augetur ad suum finem, motio defert spiritum, quia cum pax sit finis desideriorum, quia non est alia vita beata quam pax eterna. Iuxta illud: Qui posuit fines tuos pacem, restat animam per divinum amorem ad eternam pergere pacem et ad pacem

-e. venire, per venire ad pacem patrie. Sunt similiter fructus dilectionis in patria. Et constat esse. Et primus est longitudo vite. Secundus est latitudo lucis. Tertius est altitudo potestatis. Quartus vero est plenitudo sapientie. Ita quod pulchritudo sapientie respondet in mirabile. Altitudo potestatis, vivacitas latitudo lucis, vivacitas copiositas. Sed longitudo vite eternitas anime. Dico quod primus fructus amoris in patria est longitudo vite. Quid enim est vita melius, per quam viventia, tot sunt genera arborum, tot genera vestimentorum, et tot genera animorum, et per quam deferendo omnia toto posse nituntur genera bestiarum. Tam pretiosa est vita ista terrena, ut licet egritudinibus plena, morbis diversis afflicta, ac variis doloribus agitata, nolit homo separari a vita, sed expendat homo omnia, ne deseratur a vita. Unde de quodam sancto viro, sed pauper licet, qui cum esset laborans ad mortem, et destitutus esset omni humano auxilio, sed eius anima invitaret ab angelis, ut exiret, exire nolebat. Tamen a dilecta corporis dic

divina celestia est. Ergo si tam suavis est vita hec misera, omnibus malis plena, quam amabilis et quam delectabilis est vita beata, in qua sunt in summo omnia bona. Et si sic amatur brevis hec vita, sub tempore qui et putatur caritura, qualis est illa vita que nullis finibus temporis est claudenda. Unde in deuteronomio sic habetur: Elige ergo vitam, ut et tu vivas. Quasi dicat: Sic vive ipse in hac vita, ut vitam vivere possis eternam. Unde de eo sic scriptum dicit, i. Ipse est vita tua

-f. et longitudo dierum. Secundus fructus amoris in patria est latitudo letitie. Et quam ulla ex parte lingua quanta sit in animam letitia. Si tanta potest esse delectatio quecumque terrena, ut totam rapiat animam, quanta est delectatio illa summa. Si tamen delectatur oculus in colore pulchro, et auris in delectatione soni, quod erit delectari in summo bono. Si de celesti dulcore eximio una gutta illi dulcedinis est maior oceano, quod erit summum bonum degustare et bibere in se ipso. Unde dicit: Ultimo ys. Letamini cum Ierusalem omnes qui diligitis eam. Gaudete in leticia qui in tristitia fuistis, et cetera. O quanta erit leticia in gaudio omnium, et angelorum et ubi tam gaudebit

-g. bit quisque de alterius bono, quod de proprio. Tertius fructus in patria est altitudo potestatis. Et quanta erit potestas, ubi est omnium cor et una. Sic est omnes sancti habent, ut se omnia sic habent et omnia que sunt dei. Quare quod est in deo est, dei est, quare quod deum habet, et cum potestatem habet. Unde sanctus frater anselmus: Omnipotentes sunt omnes sancti. Unde dicit c. vi. sap.: O reges etc. diligite sapientiam, i. illum qui est dei virtus et dei sapientia. Et appellat eos reges, quia

-h. altissime sunt potentes. Quartus fructus est splendor sapientie. Quid enim est quod ignorent, ubi videntem omnia vident. Omnia ergo constat eos scire que est scire et vivere. Si tanta fuerit sanctis nota in via, quanta est sapientia eorum in patria. Nonne dominus in eis adhuc morantibus cum venerit ille spiritus docebit vos omnia. Ergo quanta eos docet in patria. Si tanta est potestas sapientie salomonis, si tanta arte profuit, si tanta scientia et plantarum in mundo, quanta est sanctorum in celo. Unde in ecclesiastico dicitur sic habetur: Qui diligit te sicut sol in ortu suo splendet, ita rutilat ipsi. Quis est illorum esse ne gaudere sapientes, quos sapientia dei docet.

De hiis que faciunt ut homines diligantur a deo

Sed antequam dicam quod dominum amandi sermo, ulterius hec restant, que sunt illa, que a deo faciunt nos amari. Et sunt vij, que faciunt ut homo ametur a deo. Et primum est si sapientia homo resple

deat. Secundum est si mundicia fulgeat. Tertium est si mitis existat. Quartum est si liberalis appareat. Quintum est si se humiliter deiciat. Sextum est si toto animo deum amat. Septimum vero est si temporalia cuncta contempnat.

-a. Primum itaque est, quod homines a deo facit amari, si sapientia fulgeat. Quod enim est sine sapientia, et in quo plus habet a bestia immo in stultis habet, in multis apud illum deficiunt bestias. Et hoc est ratio una, quare homines omnes desiderant perfectionem habere scientiam, eo quod sic virtutibus perficiantur potentia amativa, sic et scientia potentia cognitiva. Hiis enim duobus tota perficitur anima. Sic dicit ibi, de anima. Et ideo optime dicitur est, vij sapientie, de ipsa sapientia loquens. Infinitus thesaurus est hominibus, quo qui usi sunt, participes facti sunt amicitie dei. Et quod melius quod ne per dulce quam esse summi regis amicum. Ergo si hoc vis esse sapiens, habere scientiam, sapiendam corde tene. Ut quia scientia fiat illuminatio intellectus, sed quod sapida perficiat affectus. Certum est enim, ut in sapientia dicitur, quod neminem diligit deus nisi eum qui sapientiam inhabitat. Quis est regum vel principum stultos vult habere ministros. Ergo quanto magis rex sapientissimus. Sic est ipsum dicitur: Acceptus est regi minister intelligens.

-b. Secundum quod placere facit hominis utriusque mundicia, ut munda sit caro ab omni carnali spurcitia, munda quoque anima ab omni cogitatione prava. Constat enim mundicia esse effectum sapientie, quia non se extimant sapientem esse, qui sordet in carne vel mente. Unde dicit i. Ia. Ia. Que desursum est sapientia primum quidem pudica est, i. facit homines esse pudicos. Hec dicit Jo. cum quod carne et mente mundissimum vocatur est discipulus quem amabat ihesus. Et quod mirum si rex in summo mundissimus mundissimos querit servos, quoniam immundissimi mundi reges servos nolunt habere immundos. Similiter animalia aliaque non pauca loca fugiunt sordida, et a se pellunt omnia fetida, quod mirabile deus facit tanta, ut suo fiat tam amator sublima. Sic est ipsum scriptum est: Qui diligit cordis munditiam, propter gratiam labiorum habebit amicum regem. Cordis enim mundi facit labia graciosa, loquitur munda verba. Et habundantia enim cordis os loquitur, quia si munda sunt corda, munda erunt et verba. Cuius ratio est, quia verba sunt signa earum passionum que sunt in anima, quia bona verba boni cordis sunt signa probabilia, sed mala mali cordis signa necessaria. Non autem est boni sumus, bona facimus, sed non quia bona facimus boni sumus. Non autem mali, alii boni faciunt. Et sic non quia mali sumus mala facimus, sed quia mala facimus. Necesso

Ho quatuor sunt fructus caritatis iusta.

Ho quatuor sunt fructus caritatis ipatria.

mali sunt. [illegible] Dilectus meus mihi et
ego illi qui pascitur inter lilia. Lilia candida
significant mundos [illegible] qui hic dicit dilectus. Est amator
[illegible] et benignus [illegible]
[illegible] nullum similem
[illegible] malis
humana [illegible] placere
[illegible] mansuetissimus [illegible]
[illegible]
[illegible] Diligitur
[illegible]

[illegible]

amari [illegible] dignus existit. quia qui per amorem dei
omnia mundana contempnit. amari a deo dignus
existit. Ergo si uis a deo amari uel [illegible]
[illegible] sit uniuersa contempne. quia contempto mundo causatur in anima amorem dei. De sex modis amandi deum.

Uiso quod homini caritas [illegible]
conferat. Ergo quod ad deum amandum nos moueat. [illegible] hic restat. quis modus diuini amoris
existat. Et qualis esse diuina dilectio debeat. Notandum
quod modus diligendi deum est diligere sine modo [illegible]
[illegible]. Et [illegible] amandus deus sit sine modo et sine fine

[illegible]

[illegible]

[illegible]

De sex modis amandi deum

fit. ut ad diligendum deum plus iam alliciat gu
stata suauitas. quam urgeat nuda necessitas. h
oia le. **Que sint signa amoris diuini.**

Signum amoris diuini plura sunt signa. Primum est pro sig.
si de deo sepius cogitamus. Secundum si sepe ecclas
uisitamus. Tertium si sepe de deo colloquimur. etc.
A. Dico quod primum signum si de deo sepius cogitamus. Secundum
si sepe ecclas uisitamus. Tertium si sepe de deo collo
quimur etc. Dico quod primum signum dilectionis diuine est
sepe de deo cogitare. Ubi enim est thesaurus est hominis. i
cor eius erit. Sepe enim recogitatur amata. Unde
auari de lucris. Sibi de diuitiis. gulosi de
cibis. sepissime cogitant. Ubi est amor. ibi
oculus. Quia amor est passio sollicitans animam
ad meditandum quod sepius de amato. Exemplum de
magdalena. quae dominum sinceriter amabat. cum quaerere non
cessabat. et recedentibus discipulis ipsa non re
cedebat. quia tota igne amoris ardebat.
Unde dicit illo uerbo. Domine si tu sustulisti eum.
etc. sic Gregorius ait. Non dicit quem. quia hi maio
solum agere uis amoris. ut illum de quo semper
cogitabat. nullum alium ignorare crederet. B. Secundum signum
est sepe ecclesiam uisitare. in qua corpus domini adoratur.
In quo sit deus. et ubique colendus. martyr tamen illam
adhuc constitutum. ut fundatum est ibi corpus. Exemplum et figura.
precessit in anna. luc. ij. quae non discedebat de tem
plo. orationibus uacans. Et ideo presentationi domini.
cum symeone meruit interesse. Et similiter mater
sanctissima. filii sanctissimi. inuenit in templo. ad quod
sepe legitur ascendisse. Unde dicitur i° Regum .ij. Intrauit
iste in templum. glossa sic ait. Verbum est in gestis. patro
adiuit templum. dans aliis exemplum religionis
forte ad imitandum. ut quicumque uiri propter domum
orationis sit in ea deuotior. Exemplum de duobus
quorum unus. qui continue laborabat. et semper pauper
erat. Alius semper mane antequam ad ageret. ecclesiam
uisitabat. ubique deum orabat. et se et sua
domino commendabat. ob quod causa hominis omnibus habun
dabat. Quod uidens uicinus ille. qui iuxta se sta
bat. plurimum admirans. apud se corde dice
bat. Ego plus isto laboro. hanc artem meli
us scio. minorem eo familiam habeo. et tamen
ipso proficiente. ego deficio. Quaerens ergo hic esset. quod
suum ab eo. Ait ille dixit ad eum. Tu ingenio
fiducia de te ipso. ego de solo deo. locum eius ante
omnia uisito. ideo optineo ab eo quod postulo.
C. Tertium signum est de deo libenter loqui. et libenter audi
re. Exemplum de domina nostra. cum sacra uerba. uel de

deo. uel ad deum fuerint ordinata. legere canticum.
Magnificat anima mea dominum etc. Nonne ex habun
dantia cordis os loquitur. Et nunc cor multum
amans. loquitur de amato libenter. et ab aliis au
dit ipse gaudenter. Ergo quod est multum dilig.
de eo loqui libenter. et audit. Exemplum de magdalena. quae secus
sedens pedes domini. audiebat uerbum illius. Quartum signum est
est amantium. secundum Glossa. ut amorem suum. nesciant
tegere per silentium. sed nocius signum producunt fla
mas amoris sui. in ista pectore cohibere non possunt.
sed enarrant frequenti aliis. ut solatium amoris
sui alii audiant. sicque refrigerium in mensi
amoris assumant. D. Quartum signum est libenter pro eius
amore elymosinas facere. Quia est si non esse plene igitur.
elymosinas illi non daret. a quo bona sua omnia accepisset
uel filio suo. pauperis frustrum negaret. a quo bona
nature. bona fortune. et bona gratie multiplicia habet.
Accipit omnia nostra bona habemus. et pauperes sunt filii
eius. quod quia eis non subuenit indigentibus. arguendus
est ut ingratus. Tamquam contra preceptum. apud omnes romanos
fuit ingratitudo. ut morte censeret esse dampnan
da. Quare ergo se homo ingratum esse. et a caritate de
ficere. qui indigentibus negligit subuenire. si habet
unde. Unde prima canonica Johannis sic legitur. Qui habuerit substantiam
huius mundi. et uiderit fratrem suum necessitatem habere.
et clauserit uiscera sua ab eo. quomodo caritas
dei manet in eo. Et si caritatem non habet. nulla merita in
se habet. quia non per adoptionem. filius dei est. E. Quintum signum
est libenter mala pro Christo portare. Non enim ait. qui tem
pore assistit ipsis. et refugit in aduersis. Quia non
cognoscitur in hominibus amicus. utrum sit amicus for
tune. gratie uel persone. Ergo si uis agnoscere animam
in temptationibus proba illum. In igne enim probatur aurum
et argentum. homines uero in camino humiliationis.
Gregorius. Qualis unusquisque apud se lateat. illata
contumelia probat. Non enim sonat eo non tactum.
nec uesica crepitat non puncta. Gregorius. Non tentatus qui
negat. si quis deum uacat amat. F. Sextum signum est
dei mandata seruare. Unde quod Christus nobis dedit exemplum.
cum ait. Quicumque fecerit uoluntatem patris mei qui in celis est.
ipse meus frater et soror et mater est. Quomodo enim suum dominum
diligit. qui ei obedire contempnit. Unde Johannes in canonica
sua dicit. Haec est caritas dei. ut mandata eius cu
stodiamus. Sicut sic milites obediunt suo duci.
Et naucleno nauigantes in mari. quod dicitur sui
emptum. facere summo regi. Signum uere diuini
amoris est. si quis diligat precepta et despectos et
pauperes. Quia ut ipsum dicitur. fratres hominis pauperi.

orerit cum et amici. paulo recesserunt ab eo.
G. Septimum signum est mundum odire. Quia ut Gregorius testa
tur. tanto quisque ab eterno amore se uigeret. quanto in
inferioribus delectatur. Cuius ratio est. quia amor dei et
amor mundi. sunt contrarii. quia ille leuat in summa.
iste animam premit in ima. Ille amor est primum cau
se. iste primum causatum contrarium quam quod mundum. et quanto in
deo sit dilig. diuino amore priuatur existit. Unde
in Johannis canonica sic mandatur. Nolite diligere mundum. nec
ea quae in mundo sunt. Quia qui diligit mundum. non est cari
tas patris in eo. Gregorius. Tanto quisque plus frigescit ab
amore celi. quanto ardentius exigit in amore dei.

Dilectio qualis debeat esse quo ad deum.

Uiso quod ad deum amandum moueat. nunc inue
stigatur. qualis dilectio esse debeat. Et dicendum quod
nostra dilectio. Primo debet esse pura sine admixtione.
Secundo debet esse perpetua in affectione. Tertio debet esse uera sine
simulatione. Quarto debet esse probata in operatione. et Quinto debet esse
perpetua in duratione. Dico primo. quod debet esse pura per
omnis carnalis affectionis exclusionem. Unde ij. petri.
sic dicitur. Ex corde puro. inuicem diligite. Ratio
huius est. quia quanto aliquid est in genere suo nobilius et plen
tius in eo macula apparet indecentior. Exemplum de celo.
quod igne inferiori apparentium est nobilior. situ
altior. et pulchrior. et ideo macula in eo posita appa
ret indecentior. Et similiter in panno albo quam nigro.
Et ceterior macula apparet in luna quam appareret in
terra. Cum ergo uirtus caritatis sit in genere uirtutum di
gnissima. indecentissima in ea apparet uel modica
macula. Item caritas est primum motor et uis.
omnium aliarum uirtutum. Unde et uoluntas mouet. quod est pa
ciens motiua. in mundo minori. quae si quando mota a caritate
uero a suo motore. in ea primum influere ipsa in
fluendo in alias potentias mouet eas ad opera
tiones suas. Unde sic in mundo maiori motor
mouet primus spera sperarum mouendo. mouet omnes alias
speras inferiores. et omnes earum uirtutes motiles illis
affixas. ad suas operationes applicans eas.
Et ad ultimum iuxta mouet aliquas res sublimes. et
omnes earum uirtutes. ad suas eas applicans acti
ones. ut sic fiat omnium generatio rerum et fructuum.
ad mundi conseruationem. Et sic de caritate intelli
ge in mundo minori. Quia per caritatem omnes uirtutes mo
uentur. omnis generatio fit bonorum quae corrupta ad ni
chil esse. per caritatem mira uniuersa. nunc ut penitus
mortua sunt ut mortificata. reuiuificanda.
si homo reparetur ad gratiam. Item quanto ad magis est a
suo contrario elongatum. tanto efficacius est ad suum

producendum effectum. Exemplum de albedine. quae quanto ma
gis est nigredine impermixta. tanto magis est disgre
gatiua. Et frigus quanto intensius et a calore remo
tius. tanto aquam congelat acrius. Ergo dilectio ipsa diuina.
quanto est remotior a mundana. tanto magis est
in deum ducta et assimilata. Et ratio huius est. quia quanto est
magis pura. tanto magis est diuinior donorum in
perfectis. Ergo quod donorum largitio. procedit ex amore.
Amor et dilectio. ex assimilatione. assimilatio uero
uenit ex puritate. quia deus est actus purus. Secundo caritas
debet esse perpetua in affectione. Ut deus propter se. et alia propter deum dili
gantur. et non propter aliquid aliud. Unde dicitur Sapientia. vij. Super salu
tem et speciem dilexi illam. nec comparaui illi lapidem pre
tiosum. quae est. Cuius ratio est. quia preponderat bona. et excedit sua
ualentia. quae temporalibus omnibus bona preponit eterna.
Stultus est certe qui lutum auro preferret. et borel
lum scarleto promitteret. ergo sigillatim est modo
rebus omnibus preferendum. quo diligendus est deus. Unde
ipse in euangelio sic ait. Qui diligit patrem uel matrem
plus quam me. non est me dignus. Et sic debuit e
tiam. quod de rebus aliis sentiendum. Tertio dilectio
debet esse uera sine simulatione. Unde dicitur ad Romanos. dilectio
sine simulatione. Cuius ratio est. quia res sophysticata
deficit in rebus a uera. scilicet in pretiositate in ualore et in uirtute.
Exemplum ad hoc de balsamo sophysticato. quod non habet uim
balsami in pretiositate. nec eius ualorem. nec eius uirtutem.
Et aurum est sophysticatum. non pro dando ueri auri pondus. nec
ualet tantum uel quantum. sustinet ignem. Sic et dilectio simula
ta. non est pretiosa. nec est ualore aliqua pretiosa.
sed est uitiosa. quia deficit ab operatione bona. Unde
non solum uerbo debet homo diligere. sed magis opere et ui.
Quarto dilectio debet esse probata in operatione. Cuius ratio est.
quia probatio dilectionis est exhibitio operis. Quomodo
est illum diligis. cui non uis seruire cum possis. et
eius imperiis obedire contempnis. Apes enim quia regem
suum summe amant. in omnibus illi obtemperant. Tu ergo
quomodo deum amas. qui eius precepta non seruas. Grues
sequuntur suum ducem. ordine lineato. et tu sequeris
aduersarium ducas tuum ordine peruersato. Unde dicitur
Si quis diligit me. sermonem meum seruabit. Et
tu dicis. ego deum diligo. et tamen eius mandata
contempno. Constat te mentiri uel deum. Ac deus cum
sit ueritas non mentitur. tu ergo es qui mentiris. Ergo si
deum diligis. quaere a corde. quaere ab ore. et quaere
ab opere. Nam sepe de amato. cogitant corda.
loquuntur ora. et opera prestant. Nam est amoris esse.
non posse gerere. sed de amato sepius cogitare.
Quinto dilectio debet esse perpetua in duratione. ne ullo in

Hoc tractatu isto capitulo quomodo sunt septem signa per que
manifeste apparet si homo diligat deum

part ad visum, non prius eleuetur. Non ergo quod tam
diu durat immobilis moueri inclinatio quam diu
in sole durat monitus iste. Sic de adamante et
magnete. Attrahunt ferrum. Ferrum enim est quod quamdiu
presens durat in lapide isto mora ad ferrum
attrahendum. Tam diu ferrum mouetur ad ipsum. Sic adhuc
ipsum de lapide a celo descendente, quod non cessat
in aliquo inclinare corpus, sed tamen inclinatio sua precedens non
ullam perdetur. Nam et si grauiolentia moueretur, ullum
perueniret illo motu finito, mouetur ad centrum,
rediret, inquam, nam quiescit. Ad istum motum affectum
nostrum ad deum amandum producit inclinat indeo. Per
qualis bono causa, eo quod plus, pro qua preparat plus
ulterius mouet. De similitudine eius. In primo autem fit omnia
celestia reputata, cum sit ad ordinem dei factum. Et quia in
ista motum ad deum amandum durat semper.
durare debet et semper inclinatio nostra. Tale iste
ac quod diligit deum, debet esse continuus, incitatus et
indefessus. Cuius ideo est, quia a fortiori elicitur. Quod pre
sufficit ipsum est ceruiata omnis appetere. Sic de so
le illuminando, quod propter fortius quod habet semper lucet, nec
cessare a lucendo potest. Ac amantium. Iste virgi
num amantis per amorem fit forti, sed sapientium
similis, quod cum hac sua forti quod anime imprimit fortis
sit cum stringitur et de amato cogitare compellitur.
Cum ipsa sit plena omni sufficientia, et amantium forte
est spiritu summum, quod per amorem diuinum anime est impressa.
Debet esse in duratione perpetua. Quibus rebus cari
tas similatur, et primo quod sit soli similis.

C. 13. Ipso quod ad dilecto debeat. Sed distinctionem ipsi
propositam, unde conuenit nec restat quibus rebus cari
tas assimilari valeat. Et ut de multis tantum
ob gratiam breuitatis unde dicam ad presens sufficiat,
quod assimilatur primo Rore solari. Igni. Rubi-
no caloris incluso. Bitumini. Et nup-
tiali vesti. Dico primo quod est similis soli. Nam
sol secundum auctoritates astrologie omnibus luminaribus mun-
di maior est quantitate, dignitate, claritate et immot-
uniformitate. Quia semper mouetur motu directo. Secundo
dicitur in celo primo tenet locum immediate. Sic et caritas
est inter virtutes omnes maior dignitate, quia omnium est
datis omnibus ministrorum esse. Est maior aliis perfecti-
te quia omnibus aliis imperat in suos actus eorum. Et ex
corpore primo ad apostolus: Caritas patiens est, benigna est. Non
quia caritatis actus sit patientia esse, cum eius actus
proprius sit amare, sed quia imperat patientie in suum ac-
tum exire. Maior est in gentis claritate, quia omnes il-
luminat. Omnis in fortiori et immediate semper stans a retinentia

amoris dei et proximi non declinat. Via regia gradi-
tur, nunquam ad partem dextram inclinat. Et ideo sicut sol suo
motu ordinato et cursu imperturbato ordinatur
perficit uniuersa, in mundo maiori sic caritas in
mundo minori. Item sol est moderator firmamenti.
Nam ideo mouetur firmamentum ut temperet eius mo-
tum. Sic et ipsa caritas dictat nostris moribus placare,
et nobis deum exaltat. Non ergo quod sol prestet his quae sic cum
superius est intra, non huius operis exordium in sua sibi,
sic in inferiora his claritate. Est virtutis illustratio. Nam il-
luminat omnia. Unde Macrobius dicit quod deus in omnibus spi-
planetas fecit lumen a sole. Ingenitum est di-
xere continere lucem clarissimam, quod solem vocant,
cum splendore celesti et terrestria illustrantem. Et inde
Aristoteles dicit in libro de proprietatibus elementorum. Sic et
spiritualis caritas totum minorem mundum et anime re-
gnum illuminat, pellens inde peccatorum tenebras uni-
uersas. Et sic sol non patitur illi obscuritatem, ita nec caritas
defectum. Item sol est virtutis renouatiue. Nam pro-
pter terre aperit, et virtutem latentem irradiationibus adac-
tum producit, sicque superficiem terre herbis, frondibus,
et floribus operit. Unde videmus in yeme quod solis
elongato calore plante omnes videntur emortue,
sicut sicce, quod tamen veris tempore renouantur adueniente
te calore. Sic caritate anime spoliate sive vita
spirituali priuate, sed ipsa redeunte ex mortuis
fiunt viue. Et omnia opera per in caritate facta mortifica-
ta per culpam renouantur ad vitam, si caritas anime sit
infusa. Et sic nullus est qui se abscondat a calore eius solari virtutis,
sic nullus est fructus meritorius anime non assistente anime
caritate. Item sol est virtutis nutritiue. Nam dum
ad interiora radicum et seminum subintrat radius solaris,
calore suo humiditatem terre resoluit et sua vi at-
trahit, quam irradiationibus et seminibus que est similis attribuit,
et in nutrimentum terre nascentium vertit. Sic caritas
resoluens humiditatem carnalem abiicit, opera
autem humana facit meritoria, nutriens quod ea
ad bona eterna. Quia sicut caritate fiunt meri-
toria, sic nutriuntur et conseruantur ab ea. Nam constat quod
vix elementa propter contrarietatem mutuam ab inuicem sol
uerentur, nisi virtute celesti conciliarentur, et sic in
debito seruarentur. Sic et spiritualis vita propter cor-
ruptionem contractam et occurrentia mala non sta-
ret, nisi eam feruens caritas confugeret. Sic est ca-
lore res generantur, sic et conseruantur. Unde in corporibus
animatis deficiente calore deficit vita. Item
sol virtutis est unitiue. Et hoc per se et per accidens.
Per se quod quia virtute solis conciliat planetas et unit

refractibus suis. Et conciliat unitque scilicet viii elementa.
Unde secundum Macrobium et secundum Tullium libro vi de re publica
sol inter planetas est medius. Quia ad armonicam ce-
lestem complendam hoc facit sol in suo circulo quod facit
media corda in musico instrumento. Item sol per accidens
unit homogenea, sicut est dissoluit etherogenea. Sed
in aqua quod nec dissoluit nec unit. Sic et est officium
caritatis virtutibus unire, et a peccatis diuidere. Unde
ab etherogeneis, id est rebus a natura non conuenientibus
diuidit. Quia sit bona eterna et similibus unitiua
est. Dicitur a deo et a mundo. Unde apostolus dicit quod caritas
est vinculum perfectionis. Et de deo dicitur quod est vis unitiua.
Item sol est virtutis fecundatiue. Unde est generandi
conferet inferioribus illis. Propter quod philosophus dicit quod homo gene-
rat hominem et sol. Et dicitur quod sol est sicut plantarum
pater. Terra vero sicut mater. Que de intelligendi est sane. Non
est sol generat hominem, sicut agens propinquum et uni-
uocum, sicut homo, sed ut remotum et equiuocum. Vel di-
catur quod sol est causa generationis, sine qua non. Sic et caritas
causa est generationis bonorum decorum. Unde in mandrago-
ra est signata, eo quod habet mala suauiter redolen-
tia. Et dicitur hanc virtutem, quod in Capitulo de mulieribus
conferatur, si fuerit debito modo suscepta, quia impregnationem
calor nimius impedit. Cum est frigida sit et sicca, in
mulieres calidas nimis et humidas ad concipiendum
preparat. Caritas ergo est diuina mandragora, bonorum
generatiua. Et propterea ergo cum in radio assimilatur et
mandatis et omnibus meritorium nutriuit.
Item sol virtutis est fortificatiue. Unde sol ascen-
sus sic conforta nimium virtutes aliorum confortat
usque ad celi medium augmentat. Et dum ad oc-
casum declinat et a nobis elongatur, eos debilitat
et quia in sompnum alia resoluit. Sic de floribus
que mane aperiuntur ad solis presentiam, sed sero clau-
duntur ob eius absentiam. Sic diuina dilectio in tantum
homines fortes facit, ut dicit apostolus non possit. Unde apostolus
dicit: Quis nos separabit a caritate Christi. Sicut sequitur in quadam
et cetera. Sic de apostolis et sanctis martiribus, quos amor in
tantum fortes effecit, ut potuerunt capi, vulnerari,
occidi, sed ab eo non potuerunt separari. Item sol est
virtutis temporum distinctiue. Unde descendens sol per
signa australia dies efficit breuiores, et ascen-
dens per eadem signa dies efficit longiores. Immu-
tat et tempus dies continue, eo quod sol lucis fit
tota dies facit. Quia sed diuisa dispositione solis dies
diuisam dispositionem recipit. Unde mane rubens incipit
lucet, in media die fulget, et in vespere pallet.
Sic et spiritualis caritas distinguitur inter multos

et perfectos, quia inter dicit gratie et nocte culpe. Unde
hoc dicit semper proficit vel deficit, quia stare nescit.
Unde nec rubens in facie ob culpe confusionem. Nec
splendor in ore per vulneris aptionem et confessionem.
Nunc feruet in corde per amaram contritionem. Nec
pallet in opere per perfectam satisfactionem. Consueuerunt
enim homines ieiunantes et vigilantes multum pal-
lescere. Caritas quod discernit inter bonos magis bonos et
optimos. Quia quanto quis caritate perfectior, tanto
melior. Quod caritas est similis igni et cetera.

C. 19. Caritas non solum est similis soli, sed et igni comparatur.
Inueniuntur ignis species. Quidam scilicet in terra. Quidam
aerea. Et in aqua luminea. Ignis in terra ter-
rea, sicut in carbone, ille significat caritatem
que sit in statu coniugali, quod et si habent caritatem,
sed tamen multum temporalibus implicantur, et quomodo place-
ant uxoribus suis, et uxores quomodo placeant
viris, tamen in istis deum amant hec omnia. Nam carbo
est ignis incorporatus terrestri materie unitus. Et tamen licet terrestri
sit copulatus, tamen calidus est multum et fulgidus. Quia
et si sit aliquis coniugatus et per amorem aliquid in
feruoribus huius coniunctionis, quia tamen per omnibus deum amat,
sed veste caritatis indutus. Talibus est cauendum,
ne sint nimium amatores uxorum, vel rerum
mundialium aliarum, ne forte in igne dicere cor-
ruberet urat. Quia carbo ignitus assimilatur et
in rubore conuertitur, sed si extinguatur, quasi spoliatus
in igne dicitur urget. Ita quod quanto fuit pulchrior,
ex suo adiungitur unione tanto fit deformior
igne expoliatus. Secunda species ignis est ignis aerea,
et dicitur flamma. Non est autem flamma quam in igne
in se aeris accensa. Aer est igni faciale propter vi-
cinitatem quam habet cum igne. Unde quanto aer est purior,
tanto flamma est clarior et lucet subtilior. Hec species
ignis illam significat caritatem que est mediocrium
hominum, sicut conuertuntur more viuunt, quod propter
in se leuiter fructificant, sic perfecti. Talis est atten-
dendum, quod flamma sicut quod sit in lampade et candela
ab humore separato seruatur, a super fluo non ex-
tinguitur. Quia caritas quam sufficiens rerum nutritur, mul-
titudine temporalium suffocatur. Item flamma
magis caliet in angulo acuto et summo, quia ad sur-
sus fit de linearum in cono. Quia caritas magis
calet in summo, propter deum amans feruet in primo.
Quia propter se deum amandum, sed propter deum proximum. Item
flamma modo continue sursum, et si impetu aliquo
aliquam fuerit inclinata, erigit statim ad se ipsum. Sicut
patet in candela inclinata deorsum. Quia caritas

quando amatur. refertur in lib. suum. tamen sic flamma calorem suum et lumen undique circumfundit. sic caritas propter deum omnibus subvenit. et nulli suum auxilium subtrahit. Item flamma et si illi a parte sursum tendat sursum, partem tamen inclinat deorsum. Unde si ignis in cumulo palearum in inferiori parte ponatur, dum se multiplicat ascendit, in inferiora se mergit. Unde in terris consumendo etiam descendit. Sic et caritas, et si semper in superiora actum vertat, tamen proximo et corporis ad necessaria se inclinat. Nam et aquila et si solem videat plenum delectetur, pro necessitate tamen negotii ad haec infima inclinatur. Unde legitur de beato Iohanne evangelista quod dum quandam scilicet aviculam manu teneret, eamque palparet, quidam archum manu tenens despiciens eum dicens videre quod ludit cum avicula ille senex. Tunc apostolus eum ad se vocavit et dixit: Tende archum. Quique fecisset et apostolus nil ei plus diceret, mox archum ille distendit. Tunc apostolus ait: Quare archum distendisti? Cui ille ait: Quia si diu tensus teneretur debilitaretur, et minus fortiter proiceret sagittas in aves. Tunc concludens ille apostolus ait: Sic est de viris sanctis, qui si semper tenerent oculos anime elevatos ad deum, nam in infima non sustinerent, cecidissent vellent nollent. quare necesse habent vivere spirituales et sensualitatem aliquando consolari. Nam et ideo ex hominibus quique dormiunt, ut sanctus qui fatigatus est vigilando recreetur in sompno. Item flamma hoc nomine quod semper inflammata, post illa que tendit sursum purior illa est quam manet deorsum. Quia caritas purior est ad deum, quam si flectatur ex aliqua causa ad imum. Est autem in flamma notabile, quod si ambulantem non sequeretur, facile a vento extinguitur. set non sic si multe simul uniantur. Unde de candela una et multis similiter in ecclesiis. Et modicus ignis et magnus in paucis lignis et multis. Item species ignis que lux est appellata, eo quod sit lucidissima, illa significat caritatem que est in hominibus usquequaque perfectis. Est enim ignis eorum calidissimus in ultimo gradu. quare est prius calidior. semper ubi tendens in altum. Quia caritas ubi est tota ignita, calefaciens corda et faciens tendere ea in alta. Item est ignis nobilissimus dicitur. legitur de angelis hierarchie superioris quod ordinatior est. Propter ignis perfectius elementis. situm optinuit altiorem. Et ideo hic est, quia naturam habet subtiliorem et leviorem. Et ideo quamvis totus est incorporeus, eo quod propter subtilitatem sue materie sensu corporeo propter subiectam materiam non videtur. Et hoc est causa ut dicitur quedam quare non videatur in spera. Sic et caritas ut summa. sic omnium divinarum habitus est virtus.

summum virtutum dignissima. iuxta sententiam apostoli qui sic ait: Nunc manent fides, spes, caritas. tria hec, maior autem horum est caritas. Item ignis namque habet actionis actualiorem. Cuius probatio est, quia numquam dicit sufficit. quare si materiam ad sit semper estuat. Sic et caritas est summe activa. potens dicitur esse super hec corda in celestem semper valens perficere. numquam non cedere. Item ignis virtutem habet activam penetrabiliorem. penetrat enim omnia. et metalla durissima liquefaciendo ea. subtilia incinerando penetrat. et sic coexistendo cum eis. ut patet in ferro igneo. Sic et caritas, corda dura penetrans, ea mollificat et dissolvit in lacrimas. Et sic ignis assimilatur super ferrum. sic caritas cor humanum. Item ignis vim habet alia renovantem. Omnia enim que antiquata consumuntur, que virtute ignis non servantur. Non enim hac virtute salsi pisces conservantur et carnes. Unde est hoc senescat et deficiat, non quia in eo calor deficiat, nisi. Sic et caritas renovat animas a vetustate priorum expurgans. quas in hoc conservat. Pellis est salamandre. que significat sanctum culpe si incineratam in igne ponatur renovatur. Et nulla est culpa tam magna. nulla consuetudo tam longa. cui si adveniat virtus ista innovata non transferat caritas. Item ignis habet virtutem se communicantem. et sic sine sui diminutione in alia diffundentem. Probatur enim hoc. candela ignis succensa. aliaque si mille alie succendantur in nullo lumen eius minuitur. Sic caritas in multis communicata hominibus non minuitur sed augetur. Sic est ex apposito magis estuat ignis. sic augetur caritas ex multitudine dilectorum. et si non semper intensive, tamen extensive. Itaque sic sine igne nullus existit elementale corpus. sic sine caritate neque est bonum. quia sine deo gratia. Quare caritas est similis nubi et bitumini.

Caritas quantum ad quandam est similis nubi. Ratione materie caloris inclusi. Constat enim secundum sententiam sapientum quod nubes aliquid habet ab inferiori et aliquid a superiori. Ab inferiori habet humorem. Sed a superiori habet calorem. Virtute enim caloris vapor resolutus ab aqua vel terra elevatur in alta. Ita tamen quod quanto calor vapori prevalet intimius, tanto vapor elevatur in altius. Sic probatur impressiones ille que fiunt in aere. Sed quod intelligimus per vaporem, hic terrenum non hominis sunt eius cor ex terra formatum. Quod per calorem in sublimia elevatur, non caritatis amorem. Unde enim caritas cor humanum invadit, terrenum conuertit, et in altissima provehit. ita quod quanto caritas maior fuerit tanto

in altiora conscendit. Est ergo hic notandum quod caritas instar nubis. Item est concava. Est enim nubes ad modum spongie cavernosa. et ideo impressiones superiorum corporum est facile susceptiva. sic patet in archu celesti. quod nihil est aliud quam quedam nubecula. subtilis et rorida. ad pluviam preparata. solaribus radiis undique penetrata. et ideo colore varietate distincta. Sic caritas suo modo est concava. quia per donum humilitatis facit animam cavernosam ad inspirationes celestes et gratie infusiones. undique preparatam. Et ad modum nubecule actualiter subtilem reddit paupertate animam. per devotionem nimiam ad lacrimarum aquas dispositam. quare donis diversarum gratiarum distinctam. Et est valde notabile quia arcus ille celestis datus fuit Noe patriarche in signum clementie. et ideo cornua vertit ad mundum. sed dorsum ad celum. et ideo clementie est tantum signum. Nam illi qui volunt hostes archu ferire capita vertentes ad se. dorsum vertunt ad hostem. Ita quod quanto magis inclinat ad se capita archus, tanto emittunt in hostes iacula fortius. Caritas ergo non est similis tali arcui. sed celesti. quia tota est pia. nullis offendens. sed omnibus iuxta posse proficiens. Item nubes extra celi cum approximat est figure rotunda. a latere non habens aliquid fortius. sed quantum nubi aliud appropinquat. illi se in figura conformat. Et constat quod figura rotunda. facilius modo ipsius suo motui. terram tamen tangit in puncto. Caritas ergo instar nubis dicitur esse rotunda. quia obedientes animas facit et per paupertatem recedere a terrenis. Quod est enim aliud terram in solo puncto contingere instar spere. non solam necessitatem ex terra sustinere. Similiter caritas iuxta posse omnibus statibus hominum se conformat. omnibus necessaria ad ministrans. Item nubes est sursum mota. a vento commota. ita quod secundum ventorum fortiorem impulsum nunc citius nunc vero tardius excitatur. Sic et caritas. vento spiritus sancti fortiter agitata. post deum et proximum movetur ad deum. secundum quod diligendo movetur et adamando proximum. ut scriptum est. Ita quod quanto spiritus sanctus est fortior. tanto caritas fit adamando ardentior. Item nubes fecunditatis est quedam causa. Ratio enim est. quia calor solis agens in eam resolvitur in pluviam. que est terre fecundativa. Sine aqua enim nulla terra fecunda. Sic caritas instar nubis cor in pluviam lacrimarum convertit. sicque fecundam animam totam reddit. Nam caritate remota. et lacrimarum pereunte aqua. anima remanet infecunda. Unde Proverbia. anima in qua non est sicut terra sine aqua. Item

nubes ex aquis generata. et in alta elevata est omnium que iacent generatur causa mundi. Sic nulla generatio meritoria in regno fit absque. non previa caritate. Et est notabile quia nubes ex aquis marinis amaris et salsis generata. a sole in alto suspensa. beneficio celestis caloris et solis. salsedine et amaritudine tota deposita. fit dulcissima in ea. Quia calor caritatis per sitientes animas. omnia eis amara convertit in dulcia. Et de sanctis invenimus quibus crudelia et inmaniaque tormenta. sunt facta per dulcia. Cavendum est tamen. ne bona tanta caritate in anima generata. per inanem gloriam fiat vana. Quia sic nubes in pluviam resoluta. est multum proficua. sic si in ventum fuerit resoluta. plurimum fit nociva. quia sepe tempestatem in mari generat et in terra. Volo notare quod caritas viventium est nubi simillima. Nam nubes in alto aeris elevata. celo videtur esse propinqua. cum tamen magis sit terre quam celo vicina. quia caritas in hac via. caritati patrie comparata. magis terre quam celo est propria. Unde sepe caritas ista viventium vento frangitur laudis humane. Quia si ventus inventus fuerit nubi inclusus. nubes ipsa sepe discindetur. et tonitruum generatorum. sed prius generata est. Et est notabile ad omnia supradicta. quia quanto nubes est terre vicinior et a celo remotior. tanto videtur celestis esse maior. Et quanto est a celo propior et a terra remotior. tanto apparet hominibus esse minor. Quia quanto caritas in anima minor est. tanto quasi mundo maior apparet. Et econverso quanto est caritas maior. tanto apparet hominibus vilior. Unde beata Agatha dicebat. Ego ancilla sum. et ideo me fuisse ostendo hec presens. Item est et caritas. similis bitumini suum calcem. Est enim bitumen. terra limosa et glutinosa. seu viscosa. cuius glutino tam fortiter inter se lapides constringuntur. ut non aqua non ferro. non igne. sed solo sanguine menstruo dissolvantur. Sic et bitumine caritatis tam forti glutino cum deo corda hominum uniuntur. ut non aqua tribulationis mergente. non ferro dividente. non igne ardente. ab eius ipso dividantur. Unde dicebat apostolus. Certus sum quia neque mors neque vita. poterit nos separare a caritate dei et cetera. Ergo solo sanguine menstruo. id est mortali peccato. fit ista divisio. Unde propheta clamabat. Libera me de sanguinibus deus deus salutis mee. Quare caritas sit appellata vestis nuptialis.

Caritas vestis nuptialis. autem est appellata. Matthei 22. sic legitur. Amice. quomodo huc intrasti. non habens vestem nuptialem. Et subiungitur pena. pro hac tamen

Nubes significat caritatem — quia concava. / quia in figura rotunda. / quia est sursum mota. — et cetera.

hoc quoque per totum istud capitulum. caritas assimilatur nubi et est totum figuratum.

uestis abscisa. ligatis igitur manibus et pedi
bus. p. eius. iter. ex. i c. flect. ipse fuit ... et sic do
tem eius ipse fuit incisum. Si quis sic punitus
fuit. ob caritatem huius uestis. Et dico quod uestis
ista et eius caritas sic grauiter est punienda. quia
uestis ista quam adornatur induit animam. quia propter
suam preciositatem. cum a Christo empta. quia propter
suam speciositatem. fecit tam preclara. quia propter
suam altissimam proprietatem. dat homini dona superna.
Dico quod uestis ista. probatur fuisse plurimum pre
ciosa. eo quod tam care sit a filio dei empta. Sui
probatio est apta. eo quod uestire istam suam sponsam
possit habere. seipsum homo suum dedit in mortem. Quod
est dei filius maius. quod ut preciosius. Ergo quanta ualo
ris fuit hec uestis. pro qua habenda est precia data. dominus
ad nos ueniens. carnem humanam assumpsit. quam et
turpissime morti exposuit. Quod est preciosum eius ui
ta. ergo quam caritate preciosior margarita. pro qua
habenda. et uita est filij dei uita. Sed est aliter ue
stes omnes. fiat de lana aliqua uilium decoratur
quedam habent. uel de ... ... quanta est
uestis ista. pro qua redempta. dominus dedit animam suam.
unde ipse per ... sic ait. Dimisi domum meam. re
liqui hereditatem meam. dedi dilectam animam meam
in manu inimicorum. Itaque sit ideam caritatem
habere. ut possimus cum eo regnare. Et uestis ista
est nimium speciosa. quia deus est tam preclara. Quod
est tam pulcher ut ... quam non pulcher. at caritas ut
omnibus ... tota est aurea. quia est ... ...
Item propter quod unumquodque placet. et per eius magis
placet. Quia quod propter sanitatem diligitur medicina.
magis quam medicinam diligitur sanitatem. Et qui
equum propter se diligit. se magis quam equum ... Et
per caritatem deus opera nostra amat. ... ...
acceptat. quia constat. quod caritas illa gratia preciosior
tas existat. Caritas ergo est uestis illa inconsu
tilis quam diuina unius suis manibus consuit. quam et ... q
eorum suum sancti permisit. scindi uestem hanc no
luit. Quia uestis hec lacerata. non solidum mane
re ... Si carnifices illi crudeles. ferocesque pa
gani ... hanc tunicam non sunt ausi. quomodo ...
presumunt eam ... ... Nonne ... ...
magis quam ... leones et lupos. tunica dei ... est
unitatis et pacis. Que ciuitas hodie in tota
ytalia. uel que uilla tam parua. quia non sic ... se to
ta diuisa. et undique lacerata. Ergo sic ... regnum
in se ipso diuisum. ... ciuitas sententiam desola
dum. ... est ... ... ciuitatum ... et

uillarum. Et non ne uestibus foris ornamur. et ...
... celamus. ... amanda est caritas. quam celat ...
... Amatur uestis. quam celat turpitudines corporis.
ergo multo magis amandum est illa uestis. que celat
turpitudines animorum. Sed talis uestis est caritas.
quia caritas operit multitudinem peccatorum. Sic est i
psum dicit. Uniuersa delicta operit caritas. Ergo
ut in apoc. legitur. beatus qui custodit uestimenta sua ne
nudus ambulet. ut uideant homines turpitudinem
suam. Et uestis ista est nimium uirtuosa. dum
donat homini bona superna. Et quia nescit homo quam hora
sit ad regem uocandus. semper quis debet esse hac ue
ste uestitus. unde dicitur in ... Ideo uos estote para
ti. quia qua hora nescitis. filius hominis uenturus est. Sed heu
quia sunt ualde multi. quando tunc incipiunt uelle hanc
uestem ordiri. quando sunt continuo succidendi. Iuxta il
lam sententiam ezechie. ys. 38. Dum adhuc ordi
rer succidit me. Quod patet arbori. ... se
diceret ... esse facturum. quam est percidenda. Qui
uoluit turrim edificare. necesse habuit ante tempus lapi
des preparare. Numquam fuit edificata. ... ... parata in.
Ergo qui uult ad uitam uenire. oportet uestem texere
ante mortem. Septimo est in hester. quod non licebat aliquem
sacco indutum. regis assueri intrare palatium.
Quod est sacci iste. non sum ... dominum timet. Neque est hoc
sacco indutus. regnum celorum ingreditur. Si sit
te quaritur. quia caritas. uestis nuptialis dicitur. Dico
quod ideo sic appellatur. quia ex amore est maxime fe
rt ... humanam naturam ... ... indissolubile in sit
... Quia ergo homines ... nuptiarum. uestes
induunt nuptiales. hinc sanctum est. ut caritas quam
homines ... dominus consuxit. uestis dicta sit nup
tialis. Dicto de amore dei. dicendum de amore proximi.

Dicto de amore dei. quod dominus accepi. restat ad
esse dicendum de amore proximi. Quia de amore. quod nos
amare debemus. distinctum mandatum ab aliis
non ... quia necesse non fuit. cum omnis homo se naturaliter
diligat. cum quia quod ut se ipsum proximum amat. quod
amaret proximum. si non amaret seipsum. quia dilectio
sui. in precepto de dilectione proximi. manifeste intelligitur in clu
di. Dicit tamen aug. quod ille se bene diligere nouit.
qui deum diligit. Bene ergo ille amator est sui. qui
amator est dei. Aug. cum illa dilectione quam ipse
... debeat quis diligere deum. seipsum et proximum. non
... ... precepta sed unum. Ut intelligamus eius
... esse aliam dilectionem quam dilectionem. qua diligit
homo seipsum. quam illa qua diligit deum. quia qui aliter quam propter
deum diligit se. non se diligere dicendus est se odisse.

Itaque postquam ostendimus. quod amandus est proximus. Nunc uidendum.
quis sit amandi proximum modus. Et sic uidebimus de
... amoris istius. Itaque postquam dicamus. quod
amandus est proximus. Quia ad hoc sunt plura motiua.
Et primum motiuum ad hoc. est sacra scriptura. Secundum est ipsa
natura. Tertium est similitudo illius. Quartum uero est similitudo ipsius.
Dico quod primum motiuum ad proximum diligendum est
sacra scriptura. quia nulli debet esse suspecta. cum sit celitus
inspirata. et non precipiat nisi bona. prohibeat sola ma
la. inducat ad premia summa. et a malis liberet et
tormenta. Itaque proximum fore amandum. et uetus
testamentum docet et nouum. Sic est in leuit. scriptum est.
Diliges amicum tuum. sicut te ipsum. Sed ne de uel
solo intelligatur hoc preceptum. quod continet dominus amici. sic
adiungit ibi. Diligetis aduenam. quia et uos fuistis
ipsi. Et deut. x. de peregrinis hoc idem asserit. Datur
per hoc intelligi. amandos omnes homines esse. Et hoc pro
uum testamentum expressit et confirmauit. cum math. 22. et luc.
x. sic est dictum. Diliges proximum tuum sicut te ipsum.
Nomine proximi. omnes homines uoluit intelligi. Unde expressit
i. Jo. sic dicitur. Mandatum nouum do uobis. ut dili
gatis inuicem. Et de beato Johanne. quod cum portaretur
discipulorum manibus ad ecclesiam. hoc solum di
cebat. filioli. diligite inuicem. Cumque quererent.
quare hoc solum semper. Respondit dicens. Quia domini est precep
tum. continens omne mandatum. quia sufficit. si fiat
solum factum. Et propterea dicit apostolus. Qui diligit proximum legem
impleuit. Quia ut aug. dicit lex diuina. non alia precipit
quam caritatem. et non alia prohibet. quam cupiditatem.
Itaque hoc preceptum. Est luminosum. Est utilissimum.
Est uia leuissima. Est breuissimum. Est et omnia conti
nuum. Tale est debuit esse preceptum. optimi precep
toris. Quia dyonisio teste. Optimi est. optima
adducere. Ergo saluatoris nostri preceptum. esse de
buit lucidum et aptum. ut intellectum illuminaret.
et ab omnibus capi posset. ps. Preceptum domini lucidum
illuminans oculos. Item debuit esse utile. Quia
non summi homo decet precepta uana et inutilia
dare. Debuit esse leue. ut posset homo ipsum faciliter
capere. ne caret de ipso. Debuit esse breue. ne
forte quis diceret. non uacat mihi legere. Et propter ista
sub formula breui. debuit omnia continere. ut
nemo uere posset se ab eius obseruantia excusare.
Ergo uerbum abbreuiatum. fecit deus super terram. Unde ch
ristus sic ait. Iugum meum suaue est. et honus meum
leue. Unde ab omnibus potest impleri. uiro et muliere. pau
pere et diuite. a sano. et ab egritudine laborante.
Et propterea. 30. deut. sic legitur. Mandatum quod ego

precipio tibi hodie. non super te est non procul positum.
sed iuxta te est sermo in ore tuo. et in corde tuo. ut
facias illum. Ergo tale debebat preceptum do
cere. quod necessarium legem implere. Cum apostolus dicat. quod le
gis plenitudo sit dilectio. Unde sic iero. ait. Omni
num dei clementia. et ineffabilem benignitatem ipsius.
quod nobis premium pollicetur. si nos inuicem diligamus.
et si nobis inuicem illa prestemus. quibus inuicem indi
gemus. et nos ... ... et ingrato. eius precepto re
nitimur. Item ad amandum proximum. mouet ipsa natura.
... in se cara. Et non nec ... probatur. quod amo
re ligantur inter se omnia celestia pariter et terrena. Quanto
est amor est inter elementa ... ut unum corpus sit consti
tuendum. Quanto est amor inter corpus et animam. quod se tantum
diuise nescit. quod se exprimat digne. cum numquam unum
aliud uelit dimittere. Quanta est diuersitas in
... in humano hoc corpore. non solum figura. sed natura dis
silia. Et tamen tam stricto amore se amant. ut
unum toto posse parato se exponat. mutuo se
seruat. uiuet et foueat. Item inter alia species ...
est tantus amor ut lupus lupum non comedat. sed et
canes. ... et ... quod de leonibus est dicendum.
quia sunt ... ... quod ... omnibus
... ... Sic ... similia ... sapiens.
et simile diligit. et omnis caro ad simile se coniungit.
ut columbe ad columbam. ... ... eum
ad eum. homo quando diligit proximum ... natura.
... in terra ... ... humana ...
... ... Ergo ad aman
dum proximum mouet ipsa natura. et qualis alia creatura.
Item ad amandum proximum mouet nos similitudo illius.
quia inter homines omnes proximus ... Nonne inter feras
amor sibi ... Ergo ne ... ... esse
esse homines inter ... ... filij sumus. nos ama
re debemus. Unde de disciplina christiana. aug. sic
ait. Si putamus non esse proximos. non quod de parentibus eius
de nascimur. adam attendamus et euam. et fratres nos esse
uidebimus. Si est ex uno patre. omnes homines nati
sumus. et ex una similiter matre. nos esse fratres. negare
non possumus. Unde aug. de ci. 12. li. sic ait. Nichil
tam discordiosum uitio. tam sociale natura. sic est genus
humanum. quod ideo uoluit deus ... uniuersum de quo
multitudo propagaretur. ut hac admonitione in
ta multitudine. ... unitas suadetur. Nam ut
ait. quod illa femina ex uiri latere facta est. hic satis
signatum est. quam cara. mariti cum uxore. debeat esse
coniunctio. Ergo. cum tam forti uinculo uniamur. nos
inuicem amare debemus. Unde nos arguit ma

lachias. sic dicens. Nunqd n pr unu e oium
nrm. Qr g despic unqsq frem suu. Vo
luit g ds. ut hoies p frem cquo uniu
si pcedent. ut tanq fres hoies se amarent. No
e. sic legim fcm i angelis. n ialib; bruis.
qr si angli unitate int se suat. qda alia
bruta silr. qd di fac hoies. Est g hoies ad
hoies. nale debitu se amare. Et h dic uo
ap. qn ait. 12. ad ro. Nemi qcq debeatis. n
ut iuice diligatis. Sup q ulo. aug. sic
ait. Sola caritas e. q i reddita sep obli
gatu detin; debitore. Et scdi dic. h socie
tas. sce i diliget sua da e. q nos ox. oib;
miscet. indicas. gnis huani uic ad ce
cce. qr oia cu amico. coia di; ce. h qt coi
tas. i ill duob; nc pcepts. stinet. uno
affirmo. alio negatio. Affirmatiuu. p ioh.
Oia dns iqd. q uultis. ut uob faciat ho
ies facite ill. qr h e lex z pphe. Negati
uu e tobia. Qd abalio t odis fi. uide
ne alii facias. Qr e. ista duo pcepta sua
ret. ai pxio se amaret. z q legis dic sut.
oia obsuaret. [C]e moues. ad dilectioe
pxi. e fnitas spual. Mai e e uicli spu.
q sit nle. qr h uiclm. adi e ordiani. g
si ad amadu pxim. mou; na. mlto forti
fac h gra. Vn aug. d disciplina xana.
Ds qa frs fm q hoies sum qto magi
s; q xani unum. Ad id e q ho es. un pr
fuit ada. una uo mr eua. s; ad id q xan
es. un pr e ds. mr uo eccia. Ergo si ds hoie
e loge nobilior. z eua. e eccia digor. restat
q loge nobilior sit fnitas spual. quia
sit fnitas nal. qr si adamadu mouet u
la. moue mlto forti d; ista. Vn d hi pri
b;. spado ds loqs. ioh. sic ait. Et prem
nolite uocare uob si tra. un e e pr ur
q i cel e. Qi dicet. Duos pres hetis. trenu
t. z celeste. s; trenu. itm nior celesti e. ut
illi spat. n debeat dia pr. Sic nlls flu
ui. diced e magnu. si mai fuit spatis.

De quibusda alus motiuis ad aore proxi.

[S]unt z alia qda motiua. ad amad pxim
si carita. [E]t pm e. x ad hoies maxia ca
[S]z e. anglo; custodu sublimitas. [T]z e.
cco;s mtau unitas. [Q]e e dic silitudis
dignitas. [V]e. cu capite. mbro; sfortas.
[V]j uo e. mltip h amoris utilitas. [P]ri

co. q pm ad amore nos icitat. e x ad nos
maxia caritas. Nonne mlites. respiciunt se
re ad specl m. Nauta ad polu artica. Sagit
tari ad signu. Et faber lign i. ad linee sue
tenui. Jmo nlla e ars oio. q aliq n utat c.
Ergo os. pxim uisle amare uolentes. respi
ciat x filiu hois amatore ta feruidu. Nu
qd illu stepnendo. z n p amadu cu credis.
que sic cari. x sap huit. ut pro saluado
seips tradit. Ergo si uis uidere qt e sit ille.
q amas. cogita ptiu ne uilescat. Quo
ille uil. q di sap sic care redemit. ap. Emp
t estis ptio magno. z c. Ergo x. ad amad
pxim icitauit. du cu ipm tm amauit.
[S]z e. sumor spuu nror custodu sublita.
Sic e angli. a nob na extnei. sic nos amat.
z cotinue nob assistat. custodiat. i struat.
z defedat. qd hoib; fac codecet. q ead
naz. p o siles hnt. Si silitudo. cat in reb;
amore. mag d; ho hoies o na sfor amac.
q angls hoies. g si tm angls amat. qd
hoies custodire n cessat. qd hoi sit faci
ab anglo sumat c. [T]z uo motiuu. e con
co;s mtau unitas. Sic e icct d. Jn trib;
bn placatu e spui mo. q st pbata cora do
z hoib;. s. scordia frm. amor prior. uir
z mlr. sibi bn scbietes. Ergo si placent
ista do. placet z hoi sapieti. g d; place
aul; hoi. Jt scordia z discordia st opp.
g q displicet do discordia. tm eo pla
cet scordia. At pm sume displic;. g
alem sume placet. Mior pbatur. pi. pu.
vj. Sex s q odit ds. z vij. detestat aia ei.
eu q seiat it frs discordias. [Q]e e. diuine
silitudis dignitas. Silitudo e i reb; cat ao
re. Vn q dilig aliq pres familias. filios
ples hnte. z si diligat os. sic z pr. marie
tn illu dilig. q pri mag e silis. qr z pr. ma
gis illu dilig. z freqnti ieiu oclos iac. qr il
luc currit ocls. u p amore e cordis aspect.
Ergo g os hoies. ds it siles. q dilig dm. dili
ge d; z pxim. [V]e. cu capite suo x. me
bro; sfortas. Amtia si qd laboraret mi
ca. q aliqu hois cap amas. n amaret q
mbra. sb capite ostituta. Jmo q sic facet.
n cap amaret. cu n bn capita ee psit. pa
cietib; mbris. At x. e cap. nos mbra ei.
g q dilig x. dilig pxim. Et q n amar

[V]j. pxim. prestat h ipo. n amare se x. [S]ciu
qras. q emolumtu. h amoris ad pximu.
[D]ico. q emolumta st plura. [E]t pm e.
uictorie assecutio i bellado. [S]z e. mutua
bo; collatio. i coicado. [T]z e postulato;
obtetio. i orado. [Q]e e. mutua calefactio.
se iuice sfortado. [V]e. cordiu iocuda
pfessio. i se amicicia sfouedo. [D]ico pm
emolumtu ce. uictorie assecutio;. Costat
e ipo expi. q hosti. resistit meli. duo qua
un. Qa maior q i uno ut e i duob;. Vn
d. ecc. e. q si qs pualuit s unu. duo re
sistet ei. qr meli e. duos sil ee q unu. qr
si un ceciderit ab alto fulcietur. Os; ue soli
qr n ht sblevatem. Ergo p amore siunge
pxio. si uictoriosus ee in mudo. Qa ut i pu.
d. fr q iuuat a fre. qi ciuitas fortis. Ex
de goliath. p regu. xvij. q qr sol icerta
mine fuit. sbleuante n huit. [S]z e. mu
tua bo; coicatio. Costat e expi etc. q id q
n iuenit i se ho. iuenit i amico. Et q n p ho
psc. pt alio adiuuate. Et n ne duo lapi
d leuat. q uti leuare n potat. Ergo co
iuge cu amico. ut du deficis ite ipo. sb
sistens ab eo. Vn tulli. sic d amicicia dic.
Virtuti amicicia adiutrix e. z uirtuti a na
data e comes. ut q ut sola n ps;. ad ea q
suma st pueniret. sociata cu alta [T]z e.
postulato; ipetratio. Costat e. q sep un n
optin;. ipetrat mlti. Vn dic dns. ioh. Si
duo ex uob. cosesint sr tra. d oi re q pe
tierit. fiet eis a pre meo. Ho e additi ho. ro
fit mag ho. Qr ut uni. addita uniti alti.
fit potetior ad oradu. z p oius ad opta petita.
[Q]e e mutua calefactio. Du e un pro alio
orat. eu calefaciedo. ad bona opa icitat. Ex d
sca emiliana. q p qda fre orato rogata. in
tm eu icedit. ut ipe m retulit. ut nuq se s
calefatu iuenit. Sile e ex. d sca elysabeth.
q sic orado. q da iuuene calefec. ut i cec
diu sustine n ualet z ad ea claret. ut ab
orone cessaret. Vn i cec. le. Vn e. quo cale
fiet [V]e. cordiu iocuda pfessio. Nich e
amico dulci. q amic. Vn pu. sic het. Vn
guento z uariis odorib; delectat co;. z bonis
amici ssilus. aia dulcorat. Tulli. Solem.
tolle uiu excm do. q amicicia tollut ex ce.
qr ea. n meli. n q; iocudi. qr ut ait. sep

qcedi sit qo amem. z a qb; amem. qr cari
bniuolecia q sb tcta. ois ab huana uita.
e sublata iocuditas. Que sunt necia

[S]unt uo appxio uis ut amemur appxio.
amari. tecu h habe. [E]t pm e. ubi dul
cedo. [S]z e. mor masuetudo. [T]z e fidei
sfuatio. [Q]e e. bnfco; collatio. [V]e. ama
tis dilectio. [V]j e. i amado puctio. [D]ico
q si uis amari appxio sit tibi p o ubo;u
dulcedo. p tm ap d te nota. q h utriq; ho.
amare. s. z amari. mag desidare debem.
ut pxim nos amem. q ut ab ipo amem.
Qa amare n amari e ncom ad salute. Na
s; sniaz sapietis. q soli amari uolut. Jg
ce uolut i domo pxi. n i sua. sicq; alio co;
de calet. n curat pire se frigore. Tales q.
bona alus optat. z de bois pxis n curat. Jta
q; pm faces. ut qs ametur appxio. e ubi
dulcedo. Vbu e dulce s; sniaz sapientis.
mltiplicat aicos. z mitigat inimicos.
Vbu e dulce z aspu. st o sria. g stios
hnt effcs. At ubu dur. fac inimicos. g
masuetu. fac amicos. Vn i ecc. d. Sapi
ens i ub. amabile seips; fac. gre aute fa
tuo; effudet. [S]z ad h q ho amet. ualet
mo; masuetudo. Nunqd n mali mores.
faciut hoiem odiosu. g p sriu masue
ti z boi faciut amorosu. Vn i ecc sic het.
fili i masuetudie opa tua pfice. z sup
gla; ho diligeis. Masuetudo e. istar ad
amantis. e attractiue uitutis. Vn iuro man
sueto. d. i. eze. 2. Vt adamate z silice. de
di facie tua. Qi dicet. Sic adamas. attrh
m ferrea. z silex. attrhit ad se aq. sic tu at
trhes grete ista. Est z mo ali expo. s; no
fac ad ppositu. q hret illo; forti lapidu.
ut illo; n ps; mali supari. [T]z ut qs amet
appxio. ual; fidei ssuatio ut amic. sit fi
del amico. Fidelitas e. cat i cordib; huani
amore. Vn i ecc. sic het. Si e t fu fidel. sit
e sic aia tua. z qsi frem tuu sic illu tcta. Er
go si d; h de suo. qd do e de fideli amico.
Vn i ecc li. sic d. Amico fideli nlla e opa
tio. z n e dign auri pderatio n argeti. q p
sit resiste s bonitate fidei illi. [Q]e ualet.
ut qs amet appxio. e bnficio; collatio. Ob
sequa e. z collata bnfici. ichoat q; aicitia.
No tm e ua. si sola bnfici z obsequa caut ea.

Nam ipse se amicus est dilectus [illegible] ab eo sperans ac [illegible]

[illegible]

Quomodo amari debeat proximum

[illegible]

Alius modus quo amandus est proximus

[illegible] Amore vehe[menti] [illegible] Amore perseve[ranti] [illegible] amore vehementi. [illegible]

c. 21

[illegible]

De secundo modo quo amandus est proximus

c. 22

Dicto quod debemus amare proximum [illegible] diligere [illegible] Itaque [illegible] Sicut [illegible]

[illegible]

liq̄scat. pauore deficiat. p̄ c̄lect ēēm. aurā
ꝯtrahat. p̄ct̄hat abiectē. suspicionē igerēt.
cōiunctis exagitet. aiīo cruscēt. hoībz
timeat. liuore tabescat. tu iq̄ ip̄is. ta
lē te sentiet. q̄ dēsima q̄so te. alienā curā
te. aut abīs. aut aq̄esās. Ergo noli ni
mis ee iust. si sufficiat t. dilige p̄x̄ ut
te ip̄z. Est g̃ hō nō. q̄ cū teneam̄ dilige
p̄xim̄. sic tam̄ ē. q se nō dilig̃. p̄x̄ dilig̃
nesciat. Quō ē. ut se ip̄z amabit. si se ip̄e
n̄ dilig̃? Ac q iniq̄itatē dilig̃. seip̄z odit.
q̄. ut se ip̄z. p̄xim̄ dilig̃. ip̄z od̄. Vn̄ Aug̃.
d' ūb dn̄i. Vide. si nosti amare te ip̄z. ꝯmit
te t̄ p̄xim̄. q̄ diligas ut te ip̄z. Si aūt n̄ no
sti dilige te. quō amab p̄xim̄ sic te. Timeo
igr̄ ne fallas p̄xim̄ sic te. Id̄ li. d' disapli
na xāna. Si intēditē te. ut dilig̃as te.
resp̄ōdeb. q̄ diligis. Q̄e ē se odit. q̄ iniq̄
odis. q̄ ut p̄s dic. q dilig̃ iniq. od̄. a. su.
Et si amas. odis te. q̄ quō t̄ ꝯmitt̄ uīc p̄xi.
ut eū diligas ut te ip̄z. q̄d p̄das te ip̄z. Sic
ita diligis te. ut p̄das te. sic ꝯp̄dimit eo
illū. q̄ diligis sic te. Ergo. Aut corrige di
lectōez. aut respue societatē. Ħ aug. In
sūma q̄ nō. q̄ sup tres tn̄ sitorias oēs. p̄xi
ē amād. h p̄p d̄m. 2 at ip̄z. Si ē p̄p d̄m. p
xim̄ ē amād. mag̃ q̄ p̄xi. amād ē d̄s. Sic
q p̄p suā utilitatē dilig̃ aut. mag̃ dilig̃
se q̄ aut. Ex q̄ mō fit. q̄ uer sit. q̄ q dilig̃
p̄xim̄. legē ipleu. ij. ad ro. Et i ad gala. v.
Dic lex. uno s̄mōe iplet. dilige p̄xim̄. t.
sic te ip̄z. Cui rō ē. q̄ iples mādatū. d' di
lectōe p̄xi. iplet mādatū de dilectōe di. Q
cū ee mādatū. sit de p̄xio ul' de dō. q p̄xim̄
dilig̃. legē ipleuit. Aug̃. ad macedoniū.
Neō uē. ee p̄t aīc hōis. n̄ aīc fuit uitans.
Qā it q̄s aicus. n̄ ē nez diar ꝯfesio. n̄ huā
nat plena ꝯfesio ee p̄t. q̄r ait uce ē. ut
alr q̄ oz. nes hūas exiusimz. q dia ꝯtep̄nit.
n̄ hōies recte dilig̃ nouit. q̄sq̄s illū n̄ dili
git. q hōies fec. Vn̄ q̄. imo d̄r. q ex aore
di. amoz p̄xi gig̃t. h ex amore p̄xi. aor
di nutrit. fōs ē q i alto nascat. facile ad i
feriora deriuat. fōs tn̄ q i alto situat.
nutritū ab iferiorib. accipit. De tio m̄ q̄
C.23. Oleto quō amād proximus ē amand
ē p̄xim̄. eo m̄. q̄ hō a se ip̄o amat. nuc
tio ē ut ded. q sic p̄xim̄ ē amād. sic in

cōib. unū mēbz. ab alio amat. Et p̄ uid̄z
quō unū mēbz. q̄ cuiq̄ utile 2 modicū. Nul
lo m̄. nobili mēbro inuideat. Quāuis q̄ m
bz unū. n̄ hāt alt̄i offm̄. si ita ut i no
actū. Sic ē mēb si nā diuisa. sic op̄a debu
erīt hēre diuisa. alr frust̄. fuissēt i cāta di
uisitate fōrta. q̄ ab s'd ū ē p̄sare. d' fōrte
cap. q ō tōnū uinctū. p̄bat ee p̄lcissia.
Nāc ē fuit. ut unū cōz. mēbroz mitani
fōrte. Qā s; apli nr̄i sniaz. si ō mēbra. unū
hēent offm̄. n̄ eēnt p̄la. s; unū. q̄z unū re.
unū ee d; offm̄. 2 p̄lū p̄la. Ex destell. q̄e ō
sc diuisio effcō. Et sitr ē. i oib; cātis. Qā ai
diuise sit rex fōz. dicise sit 2 ūnitas. Vn̄ ap̄.
i. ap̄ cori. Si totū cōz oclz. ū audit. Et si to
cōz audit. ū odorat. q̄ si eēnt ō unū mēbz.
ū cōz. Et ad ro. d'. ap̄. q ō mēbra. n̄ eūdē ac
tū hn̄t. Ergo s; Aug̃ sniaz. oīa fc̄a q̄ iequa
ut eēnt oīa. Ac nobili mēbz ē hō. i cōz sp̄u
q̄ sit q̄d mēbz i mīli. q̄r si iuidet ō ista mēbro
mag̃ si illa. q̄ amā dn̄ ē p̄xi. sin oī iuidia.
Cz nllm mēbz. suū officiū ō sic app̄at. qu
d' eo alti fuiat. Nōne oib; mēbs. uiā uid;
ocls. p oib; audit audit. odorat olphat. 2
p̄pit ab ū gust. Nōne ūr nutritia. abū
p̄ mēbris alus appetit. i stomacho p̄oit. cq̄d
2 liq̄re ꝯuitat. Nōne ep̄a illū itm̄ dig̃eīt
i humores. iiij. uitat. 2 oib; mēbris ut ꝯuen
illū distribuit. Sic 2 cōz. uitā 2 motū. oib
tribuit. Sic celū. oib; pluit. 2 nigit. Ergo
mlto fortū hoies. n̄ solū nā ꝯiuncti ut illa.
si q̄ ē mai 2 grā. d; sibi cōicare sua op̄a
2 dū nate ē oīa bona. Vn̄ dicebat. ap̄ ad
ro. Mlti. unū corp̄ sum̄ i x̄p̄o ihu. Sigli aūt
alt̄ alti mēbra. Et io. sic d̄r. Necitatibus
scōz cōicātes. Sz q̄s hodie. alius sua bōa
cōicat. Cz unū mēbz ab alio lesū. n̄ abeo
se uidicat. si nuī ō fuit. dū uacat. Ergo
sp̄ualia cōis x̄ mēbra. cū maiori uiclō sīt
unita. n̄ d; se ab alus uidicare offēsa. Iux̄
i ap̄. ad ro. Nlli malū p̄ malo reddētes. Sz
q̄s hodie ista fac. Inmo q̄s hodie. tā uilis
ꝯuistat. q se uidicare n̄ q̄rat. Et utinā p̄dē
te. detē auferret. h p̄ūb fc̄a. p̄ modico re
tu seua uulnā. sepeq; letalia fert. Imo cha
ym. nllā extāte cā lesio is. fr̄ez suū ꝯ manū
occidit. Et ioab. ꝯsobrinū. fraudulēt ob
sclo iter̄mit. Ct nobilissiā mēbra. q sūt

uiliora hōrāt. Nōne mañ. 2 cap̄. 2 genua.
ad pedes se lauādos iclināt. Ergo 2 maio
ra cōz x̄ mēbra. d; se mīsis iclinare dū
idiget. Et n̄ ne x̄ h fec. dū aplis pedes la
uit. 2 h fieri docuit. Vn̄ 2 i die cene. h ee
faciēd ō. Ex d' uxore theodosij maioris.
q una cōite famla. cāiubat hospitalia. pa
rās i firis cubāia. uix uota. app̄ebat mēsā.
2 manib; dabat aq̄. cōples icis. ō officia
cāitatis. Cūq; illi dicēt a mltis. q uitupa
ret ip̄iū. illa cō dicebat. Imo honoro im
p̄iū. dū hōro illū. q m̄ dedit ip̄iū. Ergo
2 uiles p̄. p̄p d̄m sc̄ hōrāde. q̄z ad ygie
di fec. Vn̄ q̄dā lē. rex fuisse. q p̄ruis ui
lib; obuias. plimū hōrabat. p̄bāq n̄ de
le hōies hōrari. p̄p extiora. s; p̄p bō itiora.
Vn̄ btā frāc sc̄. lep̄sor pedib; sc iclinās.
pedes lauabat. sanie a uulnib; absterge
bat. obsculās ip̄ās plagas. Vn̄ p̄p ista. i.
cori. de mēbris cōzlib; scribit apls. in cōe
sp̄ualiū ꝯmēbroz. Que uīr mēbra cōz i
firmiora ee. nc̄ciora sūt. 2 q̄ putam̄ igbi
liora mēbra cōz. hus hōre hūndātiore
caidam̄. Ergo sic 2 nos fac̄e debem̄. Iux̄
i ap̄. ad ro. hōre iuicē p̄uenientes. C. u
dem̄ q unū mēbz. alteri gaudēti ꝯgau
deat. 2 dolēti cōdoleat. hec ē q ignorat.
caret sēsu. 2 i digeret pena. Et nō ne stult̄
eēt q se ee hōiem ignoraret. Sic 2 q ni
uē ee albā. et dē nollz. Ergo 2 ille stult̄
ꝯsistit. q mēbz. ꝯpati mēbro n̄ c dit. Vn̄
d̄r. i. cori. xij. Si q̄d patit unū mēbz. cō
patiūt ō mēbra. Et si gaudet unū mēbz.
ꝯgaudēt ō mēb. q̄ 2 mlto forti d; h ee. i
x̄ mistico cōz. V ē maior ē unio. maior
d; ee cōpassio. Ac unio sp̄ual. maior ē
q̄ cōzl. q̄z ista. p̄ suppōit illā 2 addit. ergo
mag̃ d; ꝯpati hō hōi. q̄ pes manui. Ergo
sic i cōz mlī. mēbz q n̄ ꝯpatit alti. ul' ē
paliticū. ul' put dū. ul' p̄cisū. sic 2 mlto
forti i cōz sp̄uali. q̄r ille se sciat. sp̄uali
palisi dissolutū. ul' mortalib; p̄cūs i feru
ul' put dū. 2 a dō excōicatū p̄cisū. q mala
cōpatiēdo n̄ sētit. sp̄ualiū ꝯmēbroz. Vn̄
btū. b̄r. ad eugeniū scribēs ait. Si doles.
cō doleo. si n̄ doles. doleo tn̄. scies q salu
te. lōge ee mēbz q ob stupuit. 2 eḡ. se nō
sētiēt. piclosi laborat. Nōne ualde p̄iai

leō ē morbz. q ignorat. medicinā n̄ q̄rit.
Vj. uidem̄. q mēbz unū. q̄cq̄d fit alus.
ō si reputat. Et h̄ suū bō sic suū malū. Et
si ō mēbra. loq̄ di offm̄ hēent. h sic os di
cēnt. Qd' illi fecisti. nob̄ fecisti. Ex d' lig̃.
q̄ pede p̄cso ul' leso. p̄csā ee se dic a lesā.
2 p pedib; lotis. dic ee se lotā. Vn̄ 2 dn̄s.
dicebat. i luc. Intrui i dom̄ tuā. aq̄ pedi
b; mīs n̄ dedisti. h aūt. lacrimis. n̄ cessa
uit rigare pedes meos. Ergo si maior est
unitas fideliū ꝯmēbroz. q̄ sit cōzlium.
unū d;. reputat̄ si ō. q̄cq̄d fit alti. Ex d'
capite nr̄o. q i c̄. sic ait. Qd' uni ex mi
mis mīs fecistis. m̄ fecistis. Mēbra q̄ ca
pitis dignissimi. ih. cap̄ tā noble seq̄. Nōne
grues 2 anseres. sequūt ducē suū. ordine
lineato. Ergo si h faciūt ee aues. ducē
hn̄tes. q̄d d; facē hōies. hn̄tes regē q ō
dēs ē. 2 fallē. ul' falli n̄ p̄t. Vn̄ sm̄. aud az
suo amico loq̄ns sic ait. Michi id expedit
q t. ul' n̄ sū amic t. q̄cq̄d q̄ agit ad te
p̄tinēs. meū ē. Colorati iq̄d oiū rex. fac
it nos amicitiā. Vij ē. cū uideam̄. q unū
mēbz. p aliō se exponat. 2 p salute ꝯmēbri.
uulnāri se faciat. Sic manifm̄ ē ex in
brachiis. Si ē p̄rū sep̄tima. ac notata.
2 ic̄ hōib; data. p capite tō cōz expōit.
q̄d face d; cāta ual. Ite si cap̄ edidit se
p mēbris i mortē. q̄d mēbz p mēbro d; face.
2 maxie p tā nobli capite. Viij ē. q̄z q̄e
q̄d nuū mēbz recip̄. alti cōicat. Sic sup̄.
de stomacho 2 epate. p̄ita ō ē. Et si ꝯti
gat. q ad mēbz. pl' debito. de lō alus
cōicādo retineat. i malū suū h face ue
ꝯstat. dū ad apostema. 2 putrefactionē
se p̄p̄at. Nā nimiū oleū lāpadis. eā exti
guit. Ergo x̄ mēbra. ne p̄eat hūndātia
sūfflua. d; cōicare alus mēb sua. Sz heu.
q̄z n̄l fit de hus oib; hodie. q̄z nll's uult
bōa sua alus cōicare. Si ē d; hō aiaz suā
aiale uitā. p p̄xio pone. q̄ to mag̃ d; il
li t̄p̄alia dare. Vtinā q̄ attēderēt. q ex
nr̄ decet. Est iq̄d alia i firitas pessia. quā
nūpi sibi sole. dine ꝯgregare. i malū do sui.
Ix. ē. cū unū mēbz. uald' sepaiari ab alio
timeat. Nec mirādū. cū mēbz sepatū. ad
nll' sit aptū offm̄. Sic i cōz sp̄ual. mēbz
sepatū ab. nll' sp̄uali ē aptū offō. cū sit

delectatur sed e converso non reperitur possit. vel resp
gere a priori. in divino autem. Sic si membrum precisum
potest reuniri corpori suo in divino miraculo. Ergo si
unitum amas. cum est te teneas. Et non ne te corpori
amicus et horrorem maximum patitur. si ab eo mem
brum aliquod separatur. Ergo non facile a corpore est membrum
est amovendum. si plurimum est tenendum. si contingit
evenire aliquem casum quod sit necessarium membrum a corpore
separare. Et hodie valde plorandum. quia si acci
dat talis casus. non fieret si de ceteris audivit et vidit.

Qualis debeat esse dilectio. xxi.

[C]ontra hoc ostendendum. qualis proximi debeat esse dilectio.
[D]icimus quod debet esse fidelis. ut nulla sit ibi do
lositas. [D]ebet esse unica. ut nulla sit ibi carna
litas. [D]ebet esse liberalis. ut nulla sit ibi cupi
ditas. [D]ebet esse precordialis. ut nulla sit ibi mera
reputatio. [D]ico primo quod dilectio debet esse fidelis.
sine omni dolositate. unde in Eccli. sic legitur. Dilige
amicum. et coniungere fide cum illo. Nam ubi fidelitas
nulla potest esse duplicitas. quia si ulla dolositas
quia talis dilectio est bona expetenda et fi[illegible]
[illegible] dilectio. i. pe. ca. sic legitur. fratres
amantes ipsi ex corde invicem diligentes. Simpli
citas est. fidelitatem includit. et omnem duplicitatem
et dolositatem excludit. Duplices est sed et do
losi qui promittunt ore. non habent in corde. diligentes
verbo non opere et veritate. Constat est quod inter omnes formas
forma amoris est nobilissima et potentissima. ideo omnes qui
esse possunt in ea. ergo debet esse vestissima. omni duplicitate
exclusa. unde dicitur. i. Jo. iii. Non diligamus verbo neque
lingua. sed opere et veritate. Vitate autem debemus ut fiat
exclusio omnis dolositatis. [S]ecundo dilectio debet esse
unica sine omni carnalitate. Et appello carnalitatem
quandam animi mollitiem. quod non sit tepidus ad proximum
diligendum. Cum tamen ipsum semper sit. quod meliora sunt
vulnera diligentis. quam fraudulenta oscula ini
mici. Et de patre. quod si diligit filium. assiduat illi
flagella. Nam et divisi gentiles alia. pullos suos
castigant et docent. Quis est filius quem non corrigat pater.
ergo si esset filium corrigit. restat quod qui non corrigit
pro filio non habet. Dicitur ergo amor vilis esse. nisi pertineat
amico vel proximo. [T]ertio dilectio debet esse liberalis. sine
cupiditate. ut non diligat proximum propter aliquid. ut
non sit amor mercenarius. sed puro corde exhi
beatur. non ut se recipiat. sed liberaliter tribuat. unde in Luc.
sic dicitur. Si diligitis eos quos vos diligunt. que
merces debebitis. ergo non solum amicis sed amatoribus
et inimicis. [illegible] dominum ipsum. Diligite ini

micos vestros. s. corde. benefacite hiis qui oderunt
vos. s. opere. Et orate pro persequentibus et calumpni
antibus vos. s. ore. ut sitis filii patris vestri. qui so
lem suum etc. [Q]uarto amor debet esse precordialis. pre
terea ex intimo corde. Talis est amor. tepidus ad
agendum esse non potest. Cuius ratio est. quia omnis actio est a forma. quia
cor infirmum amore non potest vacuum esse ab operatione et pro
amato omnia exercet. Unde apostolus ad talem amorem nos
volens movere. sic ait. Ambulate in dilectione. sicut
et dilexit nos. et tradidit semetipsum pro nobis. Ergo
tam precordialis debet esse dilectio. ut sicut caput nostrum se
fecit immutatum. sic amor ... vitam animalem
pro proximo. Et modo in. quod [illegible] tamen est. Et hoc est propter ama
di modum. qui est immutativus. Quanta sit vis amoris.
[E]t quia multa dicta sunt de amore. hic ad evidentiam
propter ea oportet. quantum ut virtus contingat esse amoris.
tam mali quam boni. Est ergo notandum quod amor est quoddam tam po
tentissimum. ut ipsum amantem transmittet sua potentia in
amatum. Unde Augustinus. sic ait. Scio animam meam quo
amor est vita tua. quia quod diligis eam in di
lectione. et est similitudinem transformativa. [N]am amor est
virtus liquefactiva. [I]mmutativa. et [t]rans
formativa. [D]ico primo quod est virtus liquefactiva. hec
est amor facit in spiritualibus quod facit ignis in corporibus. quia
sicut ignis liquefacit. durum quamquam metalla. sic amor
durissima corda. resolvit in ea. Unde sponsa
dicit in Cant. Anima mea liquefacta est. ut dilectus locutus est.
Nec mirum est nec. quanto plus amor hic animas liquefacit
tanto magis eam amato suo et impressibilem reddit.
[S]ecundo amor virtutis est mutativus. Unde li. de divi
nis nominibus. sic Dionysius ait. Amorem sive divinum. sive an
gelicum vel humanum. mutativum quandam dicimus esse
virtutem. Unde sicut ignis mutat lignum et ferrum. sic
amor cor mutat humanum. [T]ertio vero ex hiis
duobus sequitur. s. quod amor est virtutis transfor
mative. Nam calore anima liquefacta. et sic impressibilis
reddita. et cum ipso amato collecta. sequitur amantis
transformatio in amatum. Cuius ratio est. quia amans
induit ipsum amatum. in formam sive virginam vel ali
as intelligibiliter acceptum. quam formam quandam complem
tum. Ex hiis ergo omnibus certum est. quod verabiliter
dicitur. quod amor transformat amantem in amatum. Sive
amor ille bonus sit. sive malus. Est tamen notandum. quod
ad hanc transmutationem faciendam. amor bonus po
tentior est quam malus. Cuius ratio est. quia s. amor talis
divinus existit. et ideo est virtutis summe penetrativus.
Et de calore solis. aliarumque stellarum. qui transm
i[illegible] absoluta. penetrat usque ad intima. generandi.

Que non ibi capitulo quanta sit virtus amoris

preciosos lapides et metalla. et cetera mineralia.
Et sic iste amor divinus usque ad sui intimum. pene
trat animas. Nam ubi certum. quod talis anime est ama
tum. perfecte ipsum illabitur anime. cum sit virtutis immense.
Sed potest certum. filium in animam talis spiratum divinum mit
tit. per spiritum sanctum. anime illi infusum. et propter ip
sum. infinitissime in virtute. animas liquefaciens. fortissime
afficit attingit utrumque utrique. quia omnino est necessarium
talem animas transformari in se. transformationem perfectam. Sic
sanctum est in beato Francisco. in quo excessus divini amoris
et animam eius intimam liquefecit. eum in imaginem alterius
transmutavit. et foris in plagis. sicut per omnia sen
sibile. Et sensibile potest adhuc poni tale. Si cera in
summo disposita. applicetur sigillum virginis suc
tiat assertio unius ad alterum. per hominem valde
fortem. erit omnino necessarium. ut cera illa in eadem transformatur
forme in illius sigilli virginis. vehementer transformatur.
Ergo in hiis est. passionem fortissimam. intelligere
preter dominum per sigillum. intellige filium. per calorem ceram
liquefactivum. intellige spiritum sanctum. per ceram amore hic
liquefactam. intellige animas. quibus infusis datis constat
sic transformatas perfectas. [E]st et alia ratio. quia s. bonus
amor. quod est delectabilis bonus amatum. amantem mag
hanc transformare. quam malus amor in malum ama
tum. Nam s. bonus amor. plus malo amore. habet de
ratione virtutis. Et bonus amatus. plus satis habet de
ratione diligibilis. Ergo si effectus transmutationis
sequitur amorem. restat bonum amorem esse malo
potentiorem. ad faciendam transformationem. et bonum
amatum magis quam malum movet amantem. Et
dicitur quod amor transformavit homines. Et de sanctis
martyribus. qui per amorem sanctum transformati in se. porta
verunt tam dura tormenta. quod nemo pro malo
vellet amore portare. Quis enim pro omni mundi
periculo vel premisse amata vellet ponere vitam.
Itaque certum est. quod omnis amor transformat in ama
tum amantem. sed tamen amor bonus adhuc potentior
est quam malus. Quod de amoris forma constat per opera so
[S]ed forte aliquis quereret. quomodo scire ris facta.
possit. utrum amor eius sit bonus vel malus. Dicendum. quod bo
nitas et malicia huius forme ex operibus habet agnosci.
sicut arbor ex suo fructu cognoscitur. Constat est.
quod idem est principium essendi et operandi. quia sicut a forma est esse.
sic et agere. et multiplex agere. restat per sequentia
opera. sive precedentem perseverantiam probari formam. sic per effectus suos
ostenditur causa. Nam si effectus est bonus. probabile est causam esse
bonam. Si vero effectus sit malus. mala erit et causa.
[C]onstat est quod esse agens transformativum in ad. eas opera

tiones agere. quod convenientes sunt sue forme. quia si agere
mala. non bona est illa forma. Ratio est. quia agens. non re
tineat violentiam non potest non agere illa. ad que in
clinatur ei forma. Et de sole. quod non potest non lucere. Et
ignis. non potest non calefacere. Nam et si contingat hec opera
impediri per accidens. ut ea non possit agere forinsecus. semper tamen
agunt illa. in arthano secreti interioris. [S]ed est
quod secundum illam formam agere. suum recipere est simile illi
forme. quia non esse debet violentum. quia primo. quod secundum illam formam
agere vel pati. non est tollere aberrationem secundo. nec est
recte nisi passio. quod est difficile violentum et involun
tarium. quia excludere esse tale. afflictivum non esse.
sed potius contra ad oppositum afflictivum. Nam gratiore
et voluntarie fit. delectabile fit amanti. [S]ed est
quod est forma aliqua informatum. quanto illa forma est nobi
lioris nature. tanto tenetur eam diutius retinere. Et
de celestibus corporibus. quod sunt incorruptibilia et perpetua.
quia intrinsece sunt dotata nobilissima forma. totum
appetitum ipsius perfectiva. quia res non appetit formaliter aliam
formam. Itaque anima divino amore informata. cum
sit talis forma dignissima. non debet talis anima. unquam suum
amatum abiicere. vel ab hac forma se. in aliam trans
mutare. [S]ed est esse formatum. quanto nobiliore forma
formatum tamen. est pulcre ad videndum. Efficacius ad agen
dum. Durabilius ad permanendum. et agilius ad motum
debitum exequendum. Et de formis corporum mundanorum.
usque ad empyreum. ergo anima amore divino formata.
est ad videndum pulcerrima. ad operandum efficacis
sima. ad permanendum perpetua. et ad obediendum promp
tissima. [S]ed esse formatum. quanto perficit nobilior
forma. tanto ipsa magis ingreditur ad eius intima. Et
de substantialibus formis. quod quia nobiliores sunt omnibus aliis.
magis accidentibus sunt intime ipsis formatis. ergo anima in
humana. cum inter substantiales formas sit nobilissima.
ipsa suo formato. magis est intima. cum sit in qualibet
particula eius tota. Cuius ergo deus. per amorem iam totum
anime sit informativus. et qui eius. quandam loquendi modum. per formam
ipsius. cum sit dignissimus. usque ad intima eius in
greditur. Et ob hanc causam. dicitur a Dionysio. hic amor
acutus. Et apostolus dicitur de hoc amato. quod est penetrabilior
omni gladio ancipiti. pertingens. etc. [S]ed itaque non
quod esse formatum. potest esse nisi quod sua forma potest. Cuius ratio
est. quia esse quod agit. non nisi illi forma agit. Unde anima deo
repleta. et eius amore informata. si sane intelli
gatur. potest quodammodo. quicquid potest deus. quia potest impetrare.
quod ille potest effective. Et de omnibus magnalibus. ab
initio mundi per sanctos effectis. que facta sunt virtute
orationis. ex amore procedentis. Unde in virtute

orationis. Hic amore succrescere maiora pro apostolo quam per Christum legimus esse facta. Quia ipse dixerat: et maiora horum facietis. Nonne ad umbram petri sanabantur infirmi. Nonne per petrum suscitatus est unus mortuus .xl. dierum et alius .viij. annorum. Nonne per sudarium andree apostoli .xl. scilicet mortui suscitati. Nonne beatus germanus alacri devotione excitatus vitulum manducatum repositis ossibus sub corio revocavit ad vitam. Sic et sancta theodora hominem comestum a leena revocavit ad vitam. Beatus apollonius ex una sportula panis pavit per totum regionis .iiij. milibus continuis. Et talia et alia innumera quibus liber ad implendum esset insufficiens. In hiis tamen dicta quia dominus vivit per ipsum. Sed sancti alii quod ipse per eos faciebat miracula. Et est tali ut dominus est forte formica. Si aliquis inveniat panem per defectum. hic non accipit. propter formicam per hoc. Sed propter mulierem. Sic in se principalis est omnium sui. per exemplum de observantia alleluia in abbatia sancti. Sic anima defectum patitur non parit exemplum forte iam ... Sed exemplum ne corrumpatur. Et quia ad infortunium amoris per quod semper suo alumno coniungitur et in fortunium ad maximum exterminium adducatur. Exemplum de plantis quibus multum crescit quod per naturam sue forme semper suo alumno coniuncte sunt. Et maxime ille quam profundantur in terra radicibus. multo aliter vivunt. Sic anime radicate profunde in amore. in deo per amorem iam defixe. cum non cesset bene agere. non cessat continue in deo proficere. quia tali amore anima informata nunquam cadit a gratia. nisi voluntarie que natura est libera sponte inficiat se per culpam.

De amore filiorum ad parentes et parentum ad filios

Tertio de amore. modo amandi. quo diligi parentes. nunc videre restat de speciebus ipsis. Et primo de amore parentum. Nam ad eorum amorem movet natura. Et movet beneficium. Et movet exemplum. Dico primo quod movet ad amorem parentum ipsa natura. quia corpus filiorum procedit ex carne parentum. Est enim generatio de substantia generantis. Natura est illa. ex qua corpus filii generatur. non solum est de superfluo nutrimenti. Sed de humido radicali. Quia si sic non esset. plus filii generatur porco vel alie bestie cuius carnes manducassent. quod homini accidere esset. eo quod nulla est substantialis generatio ex superfluitate. Sed probat amando ipsa natura. quia ad superfluitatem generantis substantia. Unde ista illa superflua. et si sit superflua post nutritive. est tamen necessaria generative. Est superflua homini singulari. Sed est necessaria speciei. Quod

est homini generatur. si de illa natura nichil transfunderetur. Unde quod dicit philosophus. quod semen est de superfluo nutrimenti. hoc non dicit. quia plus est in semine de humido nutrimentali. quam sit de humido radicali. Cum igitur ita sit. docet nos natura parentes amare. quia de hoc amore non fuit necesse speciale preceptum dare. Unde sapiens quidam dicit. Supervacuum quod est ad illa preceptis constringi. ad que natura nos ducit. Nota tamen quod amor iste non debet nimia carnis. sed in divinum amorem debet esse cohibitus. Unde dominus in evangelio sic ait. Qui diligit patrem vel matrem plus quam me. non est me dignus. Cuius ratio est. quia anima longe est melior corpore. propter quod corpus est factum. Et quia spiritualia sunt corporalibus meliora. igitur deus qui prestat animam dedit et similiter qui homo corpus non generavit. est magis quam homo amandus. quia quod dedit est longe maius et melius. Maiora enim dona. maioris amoris sunt provocativa. Amor enim parentum est bonus. Sed si non sit amori divino contrarius. Augustinus. Iubet mundus amentur quibus ad vos sanguinis. sed iura dei contraria. non ametur quam proprius. Ieronimus. Honora patrem tuum. sed si te a deo patre non separet. Tamdiu sanctus carnis copula: quamdiu ille nequiverit creatorem. Similiter et amor filiorum. debet esse in divinum. Exemplum de hely et filiis eius. de quibus sic legitur .j. regum .ij. Quare tu magis honorasti filios tuos magis quam me. Et scilicet quomodo periit ipse cum filiis una die. Sed non talis abraham qui filium amantissimum voluerit immolare. Non talis et mulier illa sancta que .vij. filios parentes sub uno diei tempore conspiciens mori. bono animo ferebat .ij. machabeorum .vij. Fuerunt et alie plures femine sancte. amore dei preferentes filiorum amori. Sed heu quia non ulli sunt qui amore filiorum divino preponunt amori. Exemplum de illo qui in pueritia non correpit a patre. latro magnus est factus. Quem cum pater revocare a latrocinio niteretur. ille filius arbore tortuosa in sua obliquitate diutius derelicta. dicens patri. ut rectificaret illam. Hic illi volens ostendere quod sic virgule tenere. facile adiri curvari possunt. plus agricole revocare. Sed non antiquitas et delicatas in obliquitate. sic in infantili etate corrigere nisi a parentibus corrigantur. Sed malos diutius afflictos non possunt postea revocari. Ergo hic non quod si multi pagani amore urbis filiorum postulaverunt amori. quod pro amore dei debent agere christiani. Nam manlius ipse torquatus. audiens filium contra civitatis statuta a locis accepisse precium. eum domo sua iudicavit indignum. Quod filius audiens. exilii se suspendit. Cuius exequiis pater interesse noluit. Aulus filium. audiens filium amicitia cateline federatum. supplicio eum mori

affecit. Brutus filios suos qui regnum patrie conspirantes. securi percussos occidit. Ergo pro amore dei quod debent facere christiani. Debent igitur filii parentes amare. parentes debent filios corrigere. Unde nobiles viri suos faciunt filios bonis moribus erudiri. Unde rex phylippus filium alexandrum aristotili erudiendum tradidit. Narrat et pollicitus de octaviano augusto. quod filios suos ad gradum militarem. ad cursum et saltum. voluit exerceri. Silvis et ad pugnam ferendam. ad missilia iacienda. et lapides cum manu quam funda. et ad bella omnia sustinenda. et alios infirmanda. filias autem suas lanificiis omnibus voluit erudiri. ut si accideret post ipsum. ut ad paupertatem venirent. vivere inde possent. Sed et filii tenentur illi. suos amare parentes abeis esse suum habentes. Unde in ecclesiastico dicitur. Memento quia nisi per illos non fuisses. et retribue illis. quomodo et illi tibi. Et licet maior sit amor parentum in filios. quam sit filiorum in parentes. eo quod humor a radice procedat in ramos. non autem a ramis consilii in radicem. non lucet filii sunt quam magnam curam de parentibus habuerunt. Unde narrat valerius de filia quadam. quod matrem suam in carcere positam crimine capitali dampnatam. cui nulla dari poterat alimonia. cum lacte suarum mamillarum nutriverit. Cumque per prepositum sederet. quod filia faceret. stuporem huius filie admirantes. pepercerunt matri. Narrat et item de alia filia. que eadem alimonia patrem nutrivit in carcere. quin etiam tanti beneficii donatus est filie. Narrat item. quod multi filii. patres per media hostium agmina. liberaverunt in bello. Exemplum de malo filio. narrat augustinus libro .x. de civitate dei. quod a matre maledicti in toto corpore facti sunt tremuli. Quia ut est dominus. Benedictio patris firmat domos filiorum. maledictio autem matris eradicat fundamenta. Sed est igitur amandi filii. et amandi parentes. divinum tamen amorem huius omnibus preponentes. Unde in luca sic dicitur. Siquis venit ad me et non odit patrem suum et matrem et cetera. non potest meus esse discipulus. Ieronimus in epistola. Licet in quod ad iurari. et in corde tuo conatur occidere. Licet parvulus ex collo dependeat filius tuus nepos. Licet sparso crine et vestibus scissis. ubera quibus te aluit mater ostendat. Ad vexillum crucis fictis oculis evola. quia in hac re. solum pietatis genus est esse crudelem. Nunquid gladium tenet hostis. ut me perimat. ergo de matris lacrimis cogitabo? Exemplum de domino. accipe illud factum. Cum ei diceretur. Ecce mater tua et fratres tui. foris stant querentes te. Respondit et que est

mater mea. Quis sunt fratres mei. Et extendens manum in discipulos suos dixit. Hec est mater mea et fratres mei et cetera. Unde ad hanc speciem amoris fratrum pertinet reducere. quia in eodem ventre concepti. ex eadem matre generati. et eodem lacte nutriti. Unde in quodam bello. dum quidam fratrem suum nesciens occidisset. postquam fratrem suum esse cognovit. seipsum occidit. Licet non in toto hic egerit.

De amore maritorum ad coniuges

Visto de specie illa amoris. que est patrum ad filios et filiorum ad patres. videndum est de specie illa. que est uxorum ad viros. et maritorum ad coniuges. Nota igitur est. quod propter plura debent amare se coniuges. Tum quia hominibus et deo placet coniugium. Tum quia uxor viro data est in solatium. Tum quia uxor in domo viri ornat hospitium. Et est talia. Dico primo quod vir et uxor. se debent amare. quia deo placet coniugium. Unde .3. ad colossenses mandat apostolus dicens. Viri diligite uxores vestras. et nolite amari esse ad illas. Et in alio loco dicit. Sic christus dilexit ecclesiam. Et quis exprimat illam dilectionem quam amavit christus ecclesiam. pro qua tradidit vitam suam. Ergo si sit uxores a viris amande. Constat enim deo placere. Coniugium enim divinum institutum. Homines illi peccant qui suas uxores non amant. et que relictas post penitentiam sine reconciliant. Si enim est et cetera ... peccatum ... reconciliat penitentem. quod est homini faciendum. Unde deus per prophetam sub hac figura. sic alloquitur animam. Tu fornicata es cum amatoribus multis. tamen revertere ad me. dicit dominus. et ego suscipiam te. Nunquid non vinum venenatum. bibet homo. si fiet abeo. per factam veneni separatio. Nec timet homo. sordidam vestem induere. post factam lotam per a sorde. Ergo non uxor est fornicaria respuenda. si fuerit per penitentiam lota. Secundo uxor est amanda a viro. quia ei data est in solatium. Magis enim solo homo se amatum sibi esse. sibi que stare. sibi sequi fulacie. Melius est enim duos esse sibi quam unum. quia si unus ceciderit. non habet sublevantem. Tertio constat quia multi unius corporis. se invicem amant. Et vir sibi et uxor. una sunt caro. quia vir. preter se suum corpus non habet. sed mulier. et similiter econverso. igitur debent amare se mutuo. Nam amor maximus. que est inter uxorem et virum. est causa zelotipie inter eos. ut vir velit singulariter ab uxore amari. solus ullo admisso. et similiter uxor a viro. Unde romanus quidam valerius testatur. dum vidisset uxorem. cum quadam ruffiana loquentem. libellum repudii dedit illi. Fuit et alius qui repudiavit uxorem. quia vidit eam. ... respi

ee p fenestram. Et eodem teste. ut ell. ardens uxore bibe uiz. q e cu lux. fuisse pericla accidit. Ergo magnu e amor coniugu. Sicut zelantu. Tertio. In domo. uir suu orn at hospitiu. Sic e arbores. ornat uiridariu. sic mlier domu. disponedo necessaria. nutriendo alia. et remouendo officiencia. Hoc fuit. ipso dicente. Ergo uxores. g auiuis amare. Nunquid n bruta. suas amant uxores; p eis. fortissima bella gerentes. Vn narrat abbas. de lupa q murena. q pro adore pmatio. se iunat apleccio. Immo tanti e aspidis amor ad uxore. ut ea contentent. pseqe usq. Quartu. uxor data e infante. Sic e arbori ramu insert. una arbore sil efficiauit. a unu fructu com fert. Et neutru illor. sufficit ad fecundum fini illu. Sic neut coniugu. ad generandu fi. sufficiens e. p fi q uir cu uxore se iungat de amare. Vn narrat de gracio ualeri. qd duobus anguibus captis. s. mari cu femia. abuirispicie e fco q dimisso mari femia ipsa necata. mortis celeris sue uxoris ee pnunciam. ille uxoris morte. uolens i seips dimittere. mare necari. a femina suam mandauit. Sicq factum e ut ipse p ut optauit sua morte uxore. Ppt hoc e femia de uiri costa. e de uiri me supra. ut doceret ee amoris consortia. n at dna ul ancilla. ideo no de pede. l de capite facta. Est tn notandum q no de uiri carne. s mag e facta de osse. q fortitudinis. de uir ee. Sz loco ossis. carne repo. q mlr aius uirile remollit. a remolliendo. effeminatu efficit. ut n possit ia dici uir. In sig aut h in matrimonial amoris. uir anulu. i manu ponit uxoris. q ad missa i presentia tota coris. ob saluu ei tradit. Sz consuetudines eccle q ra da. Sz anul. q digytu. n excedit. n excedere. s ei adequet. h significat. q uxor soli uiro. p amore carnale inherere debeat. Et i hoc ondu yez signu in eo digyto. ui anulu ponit. i q uena consistit. q usq ad cor se protendit. Quintu. q hu duo. prosilu effert dele fructu. Quod e hoie precioso. Sz hoc fructu. coniuges p fert q ad cor. qn fuit unu i carne una. Ergo si arbor. ex fructu cognoscat. ille arbores bone sut. q optimu fructu ferunt. Hic e ali magnus

fruct. q uidelicet coniuges. consanguinei conectunt a alii mag guerra. pace mai tiniat. Et n magnu amor coniugu. qn uir dimittat parentes suos pp alecta. a uadit ad alium remotu. Ergo innuet. amare se de. q cu sepati n possit. sil seps stare tenent. si fornicacio n sociat. Tales e. si se n diligat. i mar miseria rumat. Sic e n pt hoc quiesce sub tecto pluuioso. domo ruinosa. ita n cu mliere litigiosa. Quaruis legat de socrate. q habet uxore sup mo diuisam. q tn i mag pacia supportabat. Sicq q fert abeo. q femias ta rixosa a garrula. sustine possit. Rnt dicens. Qa pca. ad sueso ferre iniurias. Sextu. q a deo e institutu coniugiu. Assume e hoc. n instituit ad n hoc. q hoi e adiuuate hoa. g a sume hoc coniugii institutu. e hoc. q amare se de. a deo coniugi sic coniuges. Hic hoc e. ee q deo placet. Ac deo placet coniugiu. g e bonu. Minor pbat. p ecc. 26. In tribz bn placitu e spiu meo. q sut pbata cora deo a hoibz. concordia fratru. amor proximor. a uir a mlr sibi bn consentientes. Sz n ee n consentientes. si se n amarent. q dz amare se coniuges. Vn narrat de q da ualer. qui morte audita uxoris. lz sapiens n esset. gla petr ferient se occidit. Narrat a de iulia. cesaris filia. popeio matrimonialr copulata. q cu uidisset uiri ueste. sangne cruentata. tinta ne illi mali quid accidisset. exanimis cecidit. a coacta e graui dolore ptu emittere. q hebat i uentre. Porcia quoque filia catonis. du brutu uir suu interemptu audisset. a ferru. q pateret n hret. ios. q prunas ardentes imisit. a se suffocans. sic uita finiuit. Narrat a de uxoribz yndor. q illa q se mag dilecta ee pbabat. uir a pleras q osculans. cu ipo grauiter ardebat. Na a narrat ualer. de mltis uxoribz. q an q uellet alienu contubitu sustine. uoluer se ipsas occidere. Et narrat de q da regina. q uir suu. expulso de regno. tonsis capill. a induta uestibz am. equu ascendes ad bella gerenda secuta est. Septimu. coniugiu. fo institutu e in offm. s post lapsu. n solu i offm. s i remediu. q libidis incentiui. Excusat e act ille p ni. si debito m q s utat uxore. debitu illi reddendo. ple desiderando. a fornicacione uitando. Max pmi dicit. uxore uiro coniuges ut uir inuaret. ipl. p

cantic. Educantc. Domi gubnantc. In prolis multiplicantc. a consuauc. ita ic sal uanc. Et q ad talia oia diligut. ideo se amare tenent. Vn narrat ualeri de sulpinia. q cu amic mlta sollicite fuaret. ne uir proscriptus i siciliam sequeret. illa ueste famulari assumpta. cu duabz ancill. a totidem suis. secuta e eu. Narrat a si de q da uxor apud nos. q cu eaz mariti. i carcere tenerent ad morte. uxores i carcere ingresse ad eos. a cu uiris. uestibz pmutatis. foras egressi dicentes. morte i carcere euaserunt. De amore suorum ad dnos a dnor ad suos.

Tertio loco. de spe illa amoris. uideatur e q dz ee dnor ad suos. a suor ad dnos. Est g notandu q suu. contentatio. e n solu subiectionis. s deo. n placitionis. Vnde a deo. aq e ee dniu. e scdm hoc ordinatu. lz fuerit seruitus ca pecca. Vt pz ex gen. u noe. me filio maledixit. a alior suu effecit. Su tn bonu a ingenies suu serat. a dnm diligit. et amat dno. Vn p sapiente sic dz. Si est tibi su serat. sit tibi sic aia tua. Et de suis. ap post dic. Dni. suo diu estote dnis uris. n tm bonis a modestis. s a discolis. Vn inueti sunt mlti sui. q tn suos dnos amauerunt. q p eis. i morte se tradiderunt. Na a narrat aug. q rex q da. conrad noie. du ila deleret ciuitat. suus suus illu abscondit. a i lecto pro eo se posuit. sicq pro eo morte excepit. Fui a talis sui rome. q p dno accato. omne martyrii gnus tulit. nec tn confessus e ad unu ei de pt ledi. Accat e t de alio dno. i cellis dimi e sui adducet. Sz eligs. mansit p dno i tormentis. Vn de dauid suo saul. i. re. xviij. sic le. Acceptus erat de. i oclis uniuersi ppli. a max i oc suor saul. Hic deo. n e peccatis a equatis. No e ideo pu stare. si pacifica n manet. pacifica uo n pt ee. si uir dnor po n adeet. Sic e ysidor ait. hu ana societas. n pt ee queta. si eet sublata uis dnor. po. libia eet mali. n inacertia secura. Est g efficu dnatois ire. suos p yranid n opp me. s iure pse defende. a du saios pmie. Dnis g inist. p ura iuris. crudeles. a contouersias. ite sil dicens dirimit. Vniuqs q suu e tribuit. Ho e malig gla diu exhibit. p ino defenda. clupeu q in males opponit. Viduas. pupillas. a orphanos.

de manu opp meiu rapit. p comes a fures. gulue pmit. a pacate accepta a deo. n scdm impetu uoluntatis. s scdm i pria legis. ordiat a dispo nit. Sic e n talis e princeps. e qi fymia i tec to. q ut dicit hoc. qto pl i alta ascendit. tato pl turpine sua pandit. Vn tulli. de cesa re dic. q cu q sed a uoluisset ornare. n co honorauit. s pecos dignitate spauit. Vn de q da tiro rege. q da narrat ysido. qd cu floret maxio rigore ipu. throni suu imais litore ascendens. p... ma dauit. Et qi de ee mal... mae dic. Qa... ... in uadas. a ... ... s; max. ... ipui ... ... materscerat. Hic ille ... sic ait. Beat ... hitatores ... ... nola. ois ... regis ... ... ad nutu ... ... q ... itaq p nap... ... ... ee huile. Vn lelli ipator. a senatu rogaret. ut eu cesare appellaret. Rnt dices. Sufficit ei. q hoc. Su ego iuit regnarent. Na princepe n sagini deber s mitis. Decimo. princepes ... ee ... Et ... a gula. ut leg ... ... ad ... ut ... ... Vn ... ipu. Bel... ... ... Vn leg. q rex phylipp. ... ... dapnauit. que a phylippe ... appellauit ad sobriu. q ille sobriu fco. e ea examinata e. mutauit sniaz. Hic dz ee cast. ... Na amor ... ... Nullu g ipui durabile. ... ... augustus. ... ... Vn narrat valeri. q ... ... legibz ordiata ... ... Et de aniballe narratur. q armis inuicti. ca... ... ...

no i toto isto capto. ...

no q ... n dz ee ... p nulla ex ... ...

romano exatu i odio. Et ducē plurim
exātū iuentissim. dapibz largis. uini
optimis. unguētis flagrantissimis. de
duc ad morte. Et ad dz. i. Q'd hūs ui
nis feradi. qd eius daps nosti. qbz usq pdz
uictoria supat. glā. ifamiā uicat. aui
tes tā aie quā corpis expugnāt.

C.30. De clementia principum.

Itē pnapes. i sbditos dz ee clemētes. Señ.
Nullū mag̃ q̄ pncipē. decet ee clemēt.
Et nā dedit i regibz apū. qui dentarit
aculeū. Et narrat de qdā. q toto pse la
borabat. hostes destruē. Et cū n pss hec
facē. osuluit suā uxore. Que ad eū. sic
ait. fac sic solet medici facē. q ū usita
ta. n ualet remedia. apponūt ɔtria. g
si ɔ hostes. n pficis p seuitiā. ɔtriā appo
ne clemētiā. Q'd ille dū fec. hostes aicos
effec. Nā cōplātē pcise. repullulāt. Et sa
tor plima gnā. ut despiora resgat. ab
hoie p sciduntur. Sic et rex qlibet. hostes
auget. si n fuit clemēs. Nā petes illor
q sc peū occisi. fiut ei. aio inimici. et
filij qm psuit. Vn ille isan ē. q hns oclo
lippietes. p uult ō eos eruere. q curare.
Nā 4 ungues nimis acute. n ē euellēde.
sz pō resecāde. Nā cythared. fac osonā
nā cordui cythare. n eas rūpēdo. sz potu
extēdedo. ul' cōrio remittēdo. Et sic debz
opari maiores nc modari rigore iustice.
nc remissiōe clemētie. q hoīes semel
fracti. nequt repai. Vn Sen. dr. q pnceps.
pigr ee dz ad penas. a uelox ad pmia.
Vn dz i laude traiani. q rā cūt clemēs
ī os. sz austr' i paucos. qbz pce. nefas
erat. Vn i tota uita sua. uni sol' dapñ
nat fu senator. q tāis eū plimi offe
disset. Quē tn̄ unū. senat occit. igrāt
te traiano. Tit' at nobilissimi ipator.
tāte clemētie fuit. q ɔ se ɔspirātes. occi
dē noluit. sz ut ult n psuminet solū
admonuit. Theodosi' ipator. oī sacerdote
clemētior. neminē uolebat occidē. dicēs
mag n ee h facē. cū h faciat multe fe
re. sz pō magn eēt. mortuos ad uitā
reducē. Narrat ualeri. de pōpeo clemē
tia. q regē armenie ɔ romanos forcia
belli gerētē. captiuū corā se ductū.

n ē pass. corā se diu iacē. sz bnigē eū ūbi
admonuit. ut corona abiectā capiti suo
repone. et cū ipsttmū bitm fortune redu
xit. Dicēs eq pulchre ee uīcē. et uīcē regē
a facē. Et narrat idē. de clemētia pauli pn
cipis romanor. Q' cū audisset regē qdā cap
tiuū ad se duci. illi clemēt occurrit. et cū
uellz. ad genua ei cadē. manu eū dextra
eleuauit. et ad bonā spē cōfortauit. et iux
se sedē i cōsilio fec. Dicēs egēgiū ee hostē
deuicē. sz n min ee laudabile ifelicis hoi
misiā releuare. Et dr idē. q cathenis mor
te cesar audita. q se ipz pemit. et se dixit
illi glie iuidisse. et illā sue glie iuidē. par
moniū tn ei. libis suis. icolume suai mā
dauit. Itaqz pnapes. dz ee clemētes ad suos
et sui obedietes ad dños. De amicitia et amic

C.31 amicor. et qualis ē eligēd' amicus.

Quāto h' loco uidēd' ē d illa spē amois. q
amicor ē i amicos. Sz pō uideam. qd
sit amicitia. Est ē ut dignissima. ex caritate
di et hois gnata. Vn sic eā. tulli' ipe diffic.
Amicā ē. o diar huanaqz rez. qdā cum
biuiuō et cai cōsēsio. Cū g bz aiuc. qaqd pō
i diffinitē. delrat ee d illa diffin. et caritas.
iamicā diffinitē ponat. restat aptē ee d
illa aiā caritate. qr restat ult exclude. q ubi
caritas n ē. aiā ee n pt. qr it malos. uera
aicā nlla ē. Itaqz amicā. caritate uestita.
cū sola. uā sit amicā. ē ab oibz appetēda. tāq
ut ad salute ncaia. V' iecc. dz. Btūs q iuēit
amicū uez. Et io tulli' dr. Pre oibz rebus
huanis. ē amici appetēda. q nl ue tā apui.
tāqz ouenies. ad vas res et aduīsas. Et oñ
dit tulli'. q pz ad sēsū. q ib aiā. ppiqtan
pstur. qr a petibz. fribz. et ppiqs. remoueri
p affcō. sz ab amico. amicā durāte nō pt.
qr q adh. ppiqtan. ē amicā pferēda. Vn i
pū. dz. Vi amabil' ad societatē. mag aic
erit q fr. Et tulli' dic. Q'd iusta hac dulā.
q q hās. cū q audeas loqui ut tecū. Q' iqd.
tāt fruct ee pss i pspis rebz. n hres aicū.
q ill'. eq ut te ipe gaudet. Sz et aduisa. dif
ficale eēt ferre. si n eēt q et illa. grauī q tu
ferret. Itaqz lz ochus ue exclude. q ab ill'
it q uā ē aicā. ut sapiēs qdā ait. i dñu
madatū iplegur. q dz. Diliges pxi tuū sic
teipz. Q'a uer amic. ht amicū suū. sic

altū se. Et io tulli' d. Vez aicū. q iuēt. tā
sui exeplar ad iuēt. Jnq. et absētes ads.
egētes hundat. i becilles ualet. et q est
difficili. mortui uiuūt. Vn btō aug. aicū
iā mortuū. i se uiuē. q dā m cedebat. Et io
mori timebat. ne ille totr moret. Vā g
aicā. pceptū ad iplet. de pxio dilig. Sz q
dilig pxim. lege ipleuit. Cui rō ē. qz q di
lig pxim. eū dilig pp dm. g mag quā
pxim amat dm. Sz nl qd pcip lex dina.
q di dilectez et pxi. qz teste ūitate. h ē
lex et pphe. q ua aicā. pfēc hoīes fac in
uia. et pducat ad patriā. Sz h nor. q i
eli amicū. hō facil ee n dz. Q'a ut diat
ualeri. boni aicā. n ē facile assumēdū. set
sel' assuptū. n ē ipp deponēdū. Ergo i eli
aicū. iiij. sc mag attēdēda. Duo. s. ex
pte bōz. Et alia duo. expte malozū.
Expte boni reqri. ut prudēs sit et dilec.
q qd pō costitutā. Sit boni et scō. q ad
p amicitiā. Expte uō mali. reqrit.
ne sit cōio aio iracūd'. pex hec n uoles.
Itaqz amicū t elige. q sit sapiēs et discēt.
Nā stultor amicā. plum sc nociue. Cui
rō ē qz amicor ueror. ē id uelle. et idē
nolle. At stult. mag uult uana q ūa.
od dilim et dilig odiēda. Ergo amicus
cū hāt id uelle. sil' et nolle. dū diligit
mala. et od bōa. cadit a gnā. et currit i
culpā. qr n ht uāz aicitiā. Et pptea ipū.
sic hec. Stultor aic. efficiet ul' simil.
Ergo si ē fugiēda stulti. ē et fugienda
stultor aicitia. Cū ē sap spc sci. sit sūm
donū. stulti illi opposita. ē maxim malū.
Et d salone. q it oīa dona. h max stu
lauit a dō. Est ē sap teste augustino. diar
rez cognitio. qr ū sap n ē. diuior bōz. ac
culta cognitio manz. qr n amāi i cognitum
bō ualz. Tercio ē eligēd' amic. q sit uir bō
et scs. Cui rō ē. qz oīs tal'. ad bō n solū ulo.
s exortat ee. pbatū ē ē z. q it malos.
aicā ee n pt. q n ē i mal'. cū cai cōsen
sio. Ergo si delectaris aici osorio. amicū
eligas. q ad bō te icitet. nō ad malū.
Et audiui de qdā. q familiarē suū iuita
bat ad malū. Cūqz ulli. ɔsēsit n dicēt. cui
sic allcut ē. Q'd nccē ē. te amicū hēē.
si mecū n hās id uelle. At ille retr diacē.

Amicā. idē uelle. et idē nolle reqrit. in rebz
honestis. g cū i honesta reqrēs. ab aicā nor
ma recedens. aic reputari n debes. Vn dc
tulli'. h iqd pmi scio. n i hoīs. aicā ee nō
pse. Si ē ut ē. i mal' quō ee pōt. cū cai
tas. q d eā ē ē. ee n psit i foris. 3 ē eli
aic. cui n sit aim iracūd. Vn i pū. sic hec.
Noli ee aic. hoi iracūdo. Cui rō ē ad pses.
qz ira. ē qdā uehemēs igs. ɔsumēs bō oīa.
sic igs deuorat uniūsa. Vn sic igs. duo
rat domū mlē. sic ira cōsoale. Cū g iracūd.
sic ligm sui ferri fucaelū. excutēs uniū
sa q tāgit. necio fed amicā dissoluit et
unit. qr cū hoie iracūdo. amicā fuai nō
pt. Sic ē igs. uicl ligmor excutit. sic
ira. uicl aior dissoluit. Est ē iracūd.
qi ligm spinosū. qr se āplectēte offēdit.
qr et si amād ē iracūd. n ē tn aicā ɔplec
tēd. 4. ē. aic ē eligēd. q n sit sib tumid.
Cui rō ē. qz hō sibz. nesiat ee soci. qr cū
amicā uā. reqrat eqlitatē. qr cū sibz sep
uelit pēē. n pt uer amic ee. V' ipū dz.
V si. ibi ɔtumelia. sz ɔtumelia. dū d
aicitiā. g ū sibia. uā nō pt ee aicitia.

C.22 Que sc illa q reqrūt ad uāz amicitiā.

Hoic ut ualeat ee uā. reqrit utiqz plā.
Quor pm ē. idēptitas aior. 2 ē.
cōicatio sectoz. 3 uō ē. cōitas o rez
et certa alia. Dico q pm ē. ydēptitas
aior. Vn de aplis. i act dz. q erāt ull' cor
unū. et aīa una. Et tulli' dr. id uelle. et id
nolle. uā ē aicā. qr cū uni act. sit uni
pō. p. id uelle et nolle. uni act ē uo. g
si amici. hūt id uelle. et eād hūt pōtīs
uo. n nuali. sz spēcifica uni. Vn q dā
dz fuisse p. et q cū aic peter ad. illa dix.
Nō hēo qd dez t. qz dedi t. q aqd sū. qaqd
scio et psū. dū t didi t cor meū. 2 est
cōicatio ɔsilior. h ē sz. necio exp seq
et ad pm. Nā ɔsiliai. ē cordis offin. g q
cor suū. totū dat alā. ullz secētū celar
illi. sz oīa cōicat ei. Et pptea ipū dz. Cā
tuā. tcta cū aico tuo. Ambrō. Nich oc
cultat aic aico. si uer ē. sz totā refūd
suā aiaz i aicū. Et tulli' de hus ita dic.
huī aicā finibz utēd' arbitror. ut cum
emēdati mores fuit aicor. sit it eos
o rez. cōsilior et uolūtatū. sin ulla ex

‧ q̄o. disfinitio amicitie et tulia
q̄ q̄m. amicicia pferrri ppinqui

‧ q̄o. qr dz habē h' ille qui uis fuīe
i amicū.

‧ q̄o qr sc illa q ad ueri amicicia reqrūt

ceptacē cōicās. Et ī x. q̄ ō sua secta cōici
bat. discipło q̄ amabat. [Q]uītꝰ ē. cōicatio
reȝ ō. Vn̄ i act. d apłis dr̄. q̄ erāt ill' oīa
cōia. ⁊ q̄ nullꝰ eāt eḡes īt eos. eo q̄ dist̄
buebāt ō ꝑut unicuiq; op̄ erat. Et d' sto
macho. qui nutriā. q̄ ō abaīa q̄ accipi
ūt. mbꝯ ceteris. ut' ncāa distribuit. Sic
⁊ uīa amicꝰ. fac ō ēē cōia. Et d' q̄dā pau
pe uiro. q̄ dicebat sectā. illi mag̃ plꝰ se
q̄ dā p̄ite. amicū hēe. sup pbis aut. Si uī
aīc ē ille cū diues. ēt quō paup̄. Ad di
cēt. Si amicꝰ tui ēēt. cū ip̄e sit diues. te
paup̄ ēē n̄ sinet. Nō ḡ amicꝰ ē q̄ ꝑcep
fortune n̄ ē. Dz s. tullꝰ. aīco tuo dāc.
ut' sua reȝ ḡa q̄ntate. ut ip̄e n̄ ege
at. s; ulli. ut ꝑ se s. ueniat. [S]ext' ē uē aīci
sig. amicū iseios corrīgere. Vn̄ icc̄. le. Corri
pe aīcū aliq̄. sepe ē fit cōmissio. Et q; sepe
peccat aīc sepe ē corrīgēd'. tanc̄ ō ē cor
p̄s. ue correptio tua sic aīco odiosa.
Q[uia] ut icc̄ dz. correptio mētar. īore cō
tumeliosi. Et dz mētar. q. n̄ ē correptio
s. cōmīatio. Q[ui]a n̄ eū castigat. s; p̄ eū ē
bat. [I]n p̄ cōpo aūt s. le. dilecte. xv. p[ro]
pa l[?] castigat. reuerētiā exhibet ca
stigato. A[?] īcrepans nō nātiua ī cepatio. n̄
ī separat' corp'. n̄ salbat. Et tullꝰ d' hac m̄
[...] aūt. M[?]ncū ⁊ monēe ē offiꝰ uē aīci.
[I]ta tn̄ q̄ adulatioē careat admonitio.
[...] acerba obiurgatio. [S]eptim' ē nō corā
eū se. s; corā aliis maīfeste laudaē. Nō
ē eī ī adulacōe. corā se aīcū laudare.
ul' corā domesticis eī'. Et d' dnō. q̄ p̄ꝑ
recessit discipłi. iohis eū corā turbis.
mlt' cōmēdauit. Criso. Blādimēta īfacie
laudat. ul' corā domesticas. Vnd' aīt sap.
eū laudat ī facie. flagellat ī corde. Et
d' q̄dā pho. q. cū laudaret ab alio. dixit ad
eū. Cognosco te adulatorē. nl' ꝑfias ī me.
Q[ui]a m̄ti adulatores ē hodie. ⁊ pauci. q̄ di
cāt aliis ueritatē. Magis utilia. q̄ placē
tia. s; aīco dicēda. Q[ui]a sic dz ip̄i. Sīla
tor. ore decip̄ aīcū suū. Et itm̄ ī eod. Vi
iniq̄. lactat aīcū suū. Et q̄d ē eū lactare.
n̄ ꝑ uba dulcia eū decipe. Sācto. Fistula
dulce canit. uolucrē dū decip̄ auceps.
Nōne dulcia cāta puelle t. h; elephas.
⁊ unicornis ad mortē. Dū ē tertiū. uēd'
ī dulat' modulātē. n̄ arte d' sagittā ieci
excepte aliā dig̃etē. Vn̄ ip̄ī. dz. Nō q̄ blā
dis. fictisq; fmoib;. lōq aīco suo. rete ex
pādit pedib; eī. Vn̄ Sen̄. dic ī q̄dā amicis.
nō q' uoluit audire. s; q' uellet ōi tp̄e au
diuisse. Et uita aīci frigēda ē. q; non
amo illū. n̄ offēdero. an tn̄ ꝑfectiꝰ sit ne
scio. h; tn̄ illi desidero. Malo ē secessū m̄. q̄
fitē dete. [O]ctauꝰ ē. n̄ ē ꝑa tegiare. s; ē ꝑ a ꝑꝑ
amicū facē. Vn̄ mlti. q̄ ī cūris ꝑ nupu.
ptātē ēē mag'. ⁊ cōz uocari aīci. s; q' eos
inual' seq. uoluer' audi. Tales fuere mī
t'. tales ⁊ n̄ nlli phy. ut Sen̄. detestās ne
ronis pessiā: uitā. Et socetes. adorare re
fugiēs ydola. Vn̄ icc̄. sic hēt. Noli pāico
ti minuc ꝑ uio. aliq̄d tn̄. ꝑt honeste s; ꝑ
aīco. q̄ hō nō facet ꝑ se ip̄o. Vn̄ tulli. Ol'
ta q̄ n̄ri cā. nūq̄ faceremꝰ. cā aīcoz faciū.
q̄ īmīs reb; n̄ satis honeste. ⁊ aīcoz cāis.
fiūt honestissime. Sic ꝑ suū amicū. alius
īiuita quiq; p̄ferent. aū h; de me. n̄ delecā fa
cē. Et nō. q' ī amicꝰ. paritas p̄ ō ē s; uanda.
Tullꝰ. Maximū igit' ī amici cōstat ēē s; iore
ī s; iori ēē pare. Ho. aīci. p; aū recip. aut ef
ficiat. q; amor: diu: nescit. Vn̄ stultis ⁊ ami
cos. q̄ q̄rūt aīcos hēe potētes. cū nllꝰ eq̄le
uelit hēe ul' pares. Et cū suis filib;. aīca
ē huda. s; currūt alia. s; enārata.
De st q̄dā alia q̄ ꝑbāt aīcitiā ēē uāt q̄dā
Amicitiā uāt. ut nō ē ponē. ut aīc celet.
⁊ n̄ detegat amici cōmissa. n̄ ꝑpaleat ar
chana. Cū ē aīci. unicū hēat aīaz. et cor
unū. eō m̄ q̄ dixi iā ē. sic nllꝰ uult suar
uelāī secta. ita n̄ dz detege abena. Q[ui]a ē
ē secretū cōmittit aīc. n̄ q̄i a se diso. s; q̄ cō
tiat cordi suo. Et fitē aīaꝫ pdt. q. amici
archana cōsilia detegit. Vn̄ icc̄. sic hēt.
Q' denudat archana aīci. fidē ꝑdit. Et eō
ip̄i. dz. Q' celat delictū. q̄rit aīcitias. Q[ui]a
liḡe ē ho illi aīc. q̄ hō ē secrari. Et d' q̄dā:
aū amicꝰ capt'. ⁊ de adultio accāt. ⁊ aīc
eī. ēēt ō eū ad testificād' adducet. null' p
tuit preꝯ adduci. ut detegeret eīn amici.
[D]ecimꝰ dz aīc. oīa cōcede abamico petita. q̄ ō
dz eis ēē cōia. Quō amicꝰ ⁊ d' ē cū aīco. s;
hēt ad separatū abeo. Vn̄ ip̄i. sic hēt. Ne di
cas aīco tuo. s. ante ad postulatū. Vade ⁊
reuētē. cras dabo t. cū stati possis dare.

· No quō ueru' amicꝰ debet corrīg̃e amicū -

· No tulli -

tulli

· C. 33 ·

q̄ dissoluūt

habes
Quō ē tuē uelle, si uō cū. uolētē. accip̄e
q̄ī petit. diffi'c' ī cāstinū cāusis. Ergo si
amicꝰ es. suū dilatiōe. debes dare si potē.
[U]ndecimꝰ ē. amicū n̄ deserē ī aduersa fortuna.
s; sic eū amasti ī ꝓsꝑis. sic dilige ī adu'
s; s. Sola ē aduersa fortuna. ē uē aīcitie ꝓ
batio. Q[ui]a eciā ē. nūq̄ fuisse aīcū ī ꝓsꝑis. q̄
te deserit ī aduersis. Omni ē tp̄e. q̄ amicꝰ ē
dilig'. ⁊ s; ī aduersitatib; cōpbat. Et ē aīc
solū in se. ⁊ n̄ ꝑmanebit ī die necessitatis.
S; amicꝰ. si ꝑmāsit fid'. eīt t' q̄i coeq̄l'. ⁊ ī
domesticas tuis. fiducialit' aget. Et ideo
amico fideli. nll'a ē cōpatio. ⁊ n̄ ē digna
aūi ponderatio. n̄ argenti. q̄ ꝓ sit resiste. ō
bonitate fidei illi'. Ex oīa. ēē d'. pbāt ista. he
rodis ex. q̄ fuit rex. ꝑ ceāte antonij. maxio
illi amore cohesit. Cūq; antonī. regnet ī
ptib; orīētis. ⁊ capt' amore cleopātre. egip
ti regine sororē octauiani augusti q̄ uxorē
hēbat a se repulisset. Ita ō eū ꝑuocat au
gust'. ō illi ip̄ū mouit arma. ⁊ eū supatū
mai' q̄ cita. coeg' eū cū uxore ꝑire. Ob[?]
audito herodes q̄ antonij erāt amicꝰ ip̄uato
hitu. ueit ad cesarē dicēs. Fateor bone ce
sar. me amicū fuisse antonij. q' expt' fuis
ses. si secū ī bello fuisse. Vna ḡ eū uicto
uicē sū. ⁊ corona cū fortuna depōo. ⁊ sp̄ac
dextra mīa ad te ueni. m̄ postulās ī dul
gēci. Cui no' īperator. sic ait. Imo ualens
esto. ⁊ regno cū moniē ut plures regnas.
eū aīcitiā. tāta fide tuearis. Recipiat ergo
fuice t' h's. sp̄as. q' sic fuisti fidel' antonio.
sic eis ⁊ m̄. Sicq; eū. ī regū restituit. [S]ed
nō. v. ēē q̄ dissolue cōsuer' aīc'. s. [I]np
ꝑiū. [C]ōuiciū. [I]urgiū. sūū s' iurgiōz.
[R]euelatio secretoz. [E]t plaga dolosa. tā
aīoz q' cor'. De q̄b; ag'. c. 22. [I]mpꝑiū
ē cū amico crimē ob'. Vt si dicat alicui q'
sit latro ul' aō tale. [C]ōuiciū ē. cū dicat'
aīco. ad nimiū uerecūdiū. ut q' sit lepros'.
ul' lernios'. ul' aō tale. obiciatur amico.
[S]uꝑ iurgioz h; dz. supba dn̄atio. q̄n de
dig'te ēē socꝰ. s; uult dn̄ari aīco. ita q' ue
nit ad iurgiū. ⁊ ip̄ꝑiū. Vn̄ ip̄i. sic hēt. Que
uidet' oculi tui. ne ꝑferas ō amicū iurgio.
ne cū dehonestaueris aīcū tuū. eīn dare nō
ꝓsis. [M]ultū reuelatio. ē amici secreta de
tege. ⁊ alius reuelare. [P]laga dolosa. ē
amicū fraudulēt' ledē ip'. Vn̄ ip̄i. sic hēt.
Sic nox' ē q̄ mittit lanceas ⁊ sagittas ī
mortē. Ita uir q̄ fraudulēt' nocz aīco
suo. ⁊ cū deph'ensus fuit dic. ludēs feci.
pitagoras ē dic. s; pluto. ledē debere
amicū. In his ē oīb;. sic dic. ecc. recedet
amicꝰ. De illa sp̄e amoris q̄ diligim' inimicos.
[E]tiā de h̃ dz. q; s; nolumꝰ saluaī. dili'gē
īnēīo inimici. Nō ē h; mltū difficile.
s; uelim cū re paucā h; cogitare. [P]rimū
ē cogitem. excepte iniuriā ī ferētis. [A]l
tū. excepte ī iurie ꝑmiātis. [T]ertiū. excepte
grē coronātis. ⁊ c. [D]ico q' ꝑm debem
accipe excepte hōis iniuriā ī ferētis. S; aū q̄
h; cecidi. ꝓ ē ruminādū preceptū dn̄i papi.
aut ē sic dō. G. v. Diligite ini. ue. s. cor' d'.
bn̄ facite his q̄ oder' uos. s. opere. Et ora
te ꝑ ꝑseq̄ntib; uos. s. ore. Vis o hō. exau
dirī a dō. tu ḡ exaudi dn̄m. ill' ēē t' cā ex
ꝑsso mādato. Q' ē n̄ dn̄m exaudiret. nulli
sapientē. n̄ ei' exaudit. ꝑ se desꝑantē.
ēḡ. Ille ꝑces suas. mltū uale' fac. q̄ cā
ꝑ inimicos effudit. Nō ḡ dn̄m n̄ papere
ad ip̄o'. q; teste aug'. suū pigrū. ī. ī
obedientē. dō n̄ dāpnaret. s; ea q̄ uſō m̄
ꝑset s; ī pācet. Et cū dz papiat inimicū
amicū dele. restat n̄ ēē h; ip̄o'. aug. de
diligēdis inimicis. nllꝰ ūq' ī iuitare
se potāt excusare. Et mltis ī ꝑuitis. sic ō
cludit. Elige m̄ q' t' placeāt. s; inimi
cos amaueris. n̄ solū amicꝰ s; filii dī ēē me
beris. s; at eos amare nolueris. dn̄i ꝑpitiū
hēe n̄ poteris. q' sicut ē tua dimitti a dō.
dimitte sua ꝑrio ī mimico. Cōstat ē illā
maiorē ēē offensā. q̄ ē ō dn̄m cōmissa. cū
q̄ tā m̄ sit ī finita. q; ō hō' īfitū ē acta.
q̄ illa q̄ ō ꝑximū ē cōmissa. restat s; uis
ē dimitti maī'. ut dimittas ꝑxi' q' ē mī'.
[V]erū ī īsipiētib; ip̄o'. inimicos amare.
S; ōtr' ēē s; inimicos. mltaꝑ' tec. Et ꝑ a ut dixi
iā ē. fuit excepte hōis iniuriā ī ferētis. Con
stat ē q' nllꝰ reputaret ē iniuriā s; nec
uellꝫ a se. ul' ab alio iudicarī. si eq̄ sūu'
eū calce feriret. s; ē hōie eēt. si se iudicaret.
Et sic canis uiu'. melior ē leone mortuo.
q; uita. morte ē digni'. sic eq̄ uiuens.
melior cadauē mortuo. Nec mirū ē ueꝝ.
q' uilior ē mors aīe. sui culpe. q' corꝑ' sīt

Sequit' uidē de dilectiōe inimicorū

· C. 38 ·

· No quō expōit hoc dī mādatū · diligite ini · q̄ē

nō

· No q̄ ista q̄ amiciciā dissoluūt

· No quō nō ē ip̄o dr̄ alicū dilig̃e inimicos ·

ul' nec. Ar ips alui lectores icor. scipiis credit i
mite. g de tali se ui dicatur. e uitam de mo
tuo sumere. qr non cedit ad uidicationem hoie.
Si dicas. q si mortuu mite. uiuit tm i car
ne. sz iuxta carnis. n diffit abrutis. g si
aut canem putidum cedere. n esset honorabile
sic de mortuo hoie. uidetur excepte. C Tertio su
mitur argum. ex parte iuune. aiaz pmiantis.
Nec e e i hac ciuitate. q nolit illum decia.
ul' gla pauci. si erit debet i alta leuari. sim
militer ditari. Ar iuxta panteabus. regn
eternu pmittit. V i eccl. de. usque ad tps su
stinebit patiens. a postea redditio iocidi
Ergo si sic patiens. pregs temporali uigila
qd faciendo e pecatis. ipp n pcedo. C Tertio ro
sumitur. ex parte utilitatis. i iuna. diceque.
Constat enim. q si uulnerat acrit esse. medi
cina cu uulneris quires. a iuencta amatores.
Na h a ma edocta. fauit alia bruta. Ar
amor inimicorum. e suma medicina uul
nerum aiorum. qr inimicos amare. toto cord
e expositu du. Minorem o Aug. sic dices.
Ego uos ad dilectione inimicorum commo
neo. qr ad sananda pctorum uulnera. nullu
medicamentu. meli esse cognosco. Ite amor
inimicorum. multu facit ad pfectionis cumulu.
Vn cu ds dixisset. diligite ini. urs. stati
adiunxit. Estote pfti. a c. Sz qs n appetat
esse pfetus. Oia e q fcm e. sua pfectio appetit.
a dom n opaueat n quiescit. Ergo amadi s
inimici. si uolumus esse pfti. Cui e merce
e. diligere nos amantes. Nonne eo h faci
ut pecres. Et ut ulr malos ad beamus.
nos inimicos amem. Aug. Magnificenti
sime. sumeque bonitatis e. ut nu qz amicu
ames. a ei q e uult malu a fac si p. tu
ei sep bo uel. a facis cu psis. Ite q s n de
siderat si fuiat ds mercede pipere. Qs e i
acerra ul' uinea opatur. imo q ars ulla.
n mercedis intuitu agit. Qs sb rege aliq
militat. q mercede sue milie n attendat.
Ar inimicos amare. magna mercedis e op.
g a si uideatur esse difficile. dz tm bo. nitu
ad h p mercede. Qa uidem q opa grauia.
merces effic ualde iocunda. De merce si hi
laboris. sic ds ait illuc. Diligite ini. ue.
a erit merces ura magna. C Si tu dicas. ego
nullo m possu inimicos amare. mentiris

apte. Constat e q odiu. e res n ulr i sita.
sz auentitia ab ext. causa. g pt deponi ab
aia libera. Quo e uocemus libera est. a exgi no
psz. si libe n amaret. a sili n odiet. g pt
odire q dilig. a sili amare q odit. Quo e
tu ipse dicas ee. q ta mlta aliq facit. No
ne ds. q ee psz hostes sub momento dispde.
tota die eos iuitat ad pacem. qbz si redeat.
n desinit i dulgere. Nonne x q potat solo i
uelle hostes sub ingere. peis orau i cruce.
Nonne paul' ap. mori pull' optabat. q eu
psequi n cessabat. Nonne steph's prtomrs
pse orans i pedibz stetit. sz padu sanc de
peis genuflec. a eos nesiare qd facent
exaudiuit. Nonne fuert pncipes romanoru
pagani q plcs. se de iniurus illatis uidi
care nolentes. cu faale potuisset. Ergo tu
quo n mitaris. q pote n pse te dicis. C Ite
dicas. esse uitupabile pctu. Sz ne qro a te.
qd meli dicis ee. uacandu fore ul' mite.
Nonne e odiosi. pncipes uacaidi. sz ama
biles oibz e bnlg. Ar offim ire. e se uin
dicare. sz pctu. e op clemtie. g e honorabili
pctu. q se uindicare de hoste. C Ite honorabili
ualde e ee fili di. q fili dya. Ar inimicos
amantes. sit filii di. sz alios ordinantes.
sit dya filii. g honorabili e amare. q odie.
Sic e ds ait illuc. Diligite. ini. ue. a erit
filii altissimi. Aug. Quanta igd gra. q
p nos sui dig n sum. a filii dei fiunt. si
inimicos amam. Et ecclo dic. q n sic fac
hoies altissio siles. sic se ledetibz ee pla
cabile. g si ds ee siles. e honorale. hoi e adu
satus pctu. Na pl leo laudat. du p stratis
hoibz parat. q cu eos accit. pl' at i pator
a cuctis extollit. q d nullo se ledete. nolu
uindicare. q seuissim ille nero. q nlli uo
luit i dulgere. Vn i laude cesaris. tulli nar
rat. q n obliuiscebat pt iniurias. C Ite ro
suitur. ex parte gre. pctu rubigine consumentis.
Amor enim. e qda ignis. ois rubiginis pgatiu.
ab aiamis. Sic e ignis na. pgare metalla. a
destruere o s ozua. qr cu inimicitia sit cos
na. ea repellit ab aia. g si uis depone odi.
ama. Contia e. contrariis expellut. qr sil' iecod
ee n psit. Nec potes dicere. n psu amare.
qr o naz hois e odire. sz pz naz amare. qr
si amanda potes odire. mlto forti. ama

da potes amare. Ite si odiu. dq min ur. ab
aia pelle pt amore. mlto forti amor. odio
potentior. a ai c melior. pt expellere o. sibi ctrui.
Vn ap. 12. ad ro. sic ait. Si esurierit inimic tu
ciba illu. a si sitierit. da illi potu. h e facies
carbones ignis. congeres sr cap ei. i. caritatis iocedes
iaia ei. bn fi enim precedentia exaiore. odiu
mutat i dilectione. Criso. Sustine ad tps ini
micu tuu. a bn fac ei. qr bn fiud tua. placa
bit eu. a faciet eu e amicu. Narrauerit e d
duobz inimicis atiq. q un lz potentior alto.
cu p uio alti supare n psz. Cu bn fiud su
pauit. a cu bn ficus. amicu effec. De ordi
Postq de car dixim. a de | ordie caritatis.
pcebz ei ipi. ne q l sit ei ordo uideam. Est
g no. C Et pmi ordo accipz. ut amore di a
pxi. ut e pncipalior amor di. C Secd ordo. e i
i amore pxi. a pxi. Ing ordie mal. pfen
di e boni. Bois mag bois. a melioribus
optimi. C Tertio ordo e. ut amore ctrica ap
piq. In q ordie. alius pbz. sic pferendi ppiq.
si mal pppiqs. boi e pferendi extnea. C Quartus
ordo e. ut amore pctis a filij. In q alius pbz
pres e filius pferendi. C Dicam g qd p
m ordo attendit. ut amore di a pxi. Et e
tenendu. q amori pxi. pponendo e amor dei.
Cuius ro e. qr amor dei. e ca amoris pxi. Q
e ordiate dilig pxim. eu dilig pp dm.
Ite ds. e fis dilectois pxi. Et cstat fic. mo
uet efficacie. Ite q pp se e amadu. ei q pp
a e pferend. At ds. pp se e amad. sz pp a
pxim. qr amor pxi. amor di e pferend.
Ite q to meli e bonu. tanto mag amand.
Ar ds pxim. bonitate excedit i finitu. g sui
m cfine. diligend e sumu bo. a in q e s
monstru. sz cu nifa a m. pxim e amand.
C Secd ordo cai. uz h aug. d dre. xa. dz atte
di ut amet q amada e. a n amet q ama
da n sit. Sic e aug. ait id. Ille sce a iuste
uiuit. q ordiata ht dilectione. ne aut
diligat. q n e diligend. aut n diligat. q
e diligend. Ois e ho. i q pctor n e diligend.
sz i q ho e diligend. C Tertio ordo e. ut aug.
i eod li. ut n eq amet. q min. ul' pl' dili
e. au q mini. ul' apli amad e. C Et no q
ad di mag diligi tp. C Vno m. qr ad mai
diligas. s. ad glam aplior. Et sic ulr. ille
mag amand e. q melior e. C Secd q q s dilig

maiori affu. C Tertio uo. q qs amat. maiori
effu. C Ite ordo amoris. sz mag a min.
attendit. ut. iiij. illa. q nuat aug. li. d dre.
x. dicens. iiij. ee amada ex caritate. C Vnu
q sup nos e. sic ds. C Alteru q i e nos e.
ut anim. C Tertio q iux nos e. ut pxim. C Quartus
q i nos e. ut cor. pm. pfend e aio. aim pxe.
pxim uo cor po. pm. pp se. a sr o e amand.
alia o pp dm. pxim m. pfert cor. tre aim.
C Grego. i. pte moraliu. ita dic. Cu fre dilig
m. n i rebz codiciis. aia mia cari amam.
Qa si tate mercedis e. carne amore cripr.
aln moriturm. q ta min e. aiaz amore li
bare. sep i celo uictura. C Iste iste ordo at
tendi. ut ea q nuat abro. sr i. can. ij. Ordi
nauit i me caritate. Mltoz igd caritas. in
ordiata e. qr q e pponend i pp. ponut in po
ul' tio. Na de. po e diligend. po e amadi
ptes. z filij. e domestici. Q si sit boi. sint
mal' filius pponendi. q ad affcm. Sz ordo dili
sz affcm. uariat. sz bonitate a ppinquitate il
lor q diligunt. ul' a sz utilitate ecclie. Ma
gis enim bo. alius pbz. mag affu e dilige
d. ppiq uo alius pbz. mag affu e dilige
d. q extneus. Et q to ppinqor. tanto alius p
bz. affu e mag amand. Ite utilior ecc.
alius pbz. affu potiori e diligend. C Et id
itelligend. q ad effcm. Melior e. ppinqor. a
ecce utilior. alius pbz. effu e mag amad.
C Sz dubitari h pt utr bonitas. ppinqtan
sit pferenda. ul' eo. Et ur q bonitas. ppinq.
pualeat. sz i abrosij. Domestici. si sint
boi. mal' sit filius pponendi. Et idc dic beda. sr
p. luc. g. Que e mr ma. a q sr fris mi. a c.
No igd iturose neglig mrez. ul' mr n esse
negat. q dectiue agnosceat. sz religiosiore
monstrut. copl'e aioz q cor. gg. mag de
bem diligere. qs ex sacro fote suscepim. q
qs d carne genuim. Et dd e. q bo ext
us. e malo filio. i spualibz pponend. sz n q
ad tpalia. n tanta sit extnei bonitas. a eac
utilitas. ut a pponi i tpalibz debeat.
C Sz alia qo. oritur ex ubi abrosij. quo pares
sit filius pponendi. i ordie diligendi cu na.
mag iclinz ad filios. q n ur errare. Ite
gra. n e nae opposita. g ta sz naz q grac.
mag amadi sit filij q pares. Ite ad idem ur
facere ubu apli. z. cor. xij. No di filij. pa

- No qm pbat mltis roibz - q n e uerum q n possis inimicos amare -

- No i toto isto capto. q sit allius pferendi i amore caritatis.

·D·

rebus thesaurizare. sed parentes filiis. Item maior
humorem mittit ad ramos. non econverso. Sicut vir et c.
Et ideo quod parentes magis sunt diligendi alius probatur et
quo ad affectum et quo ad effectum. Et ad hoc inclinat
natura tam instituta quam restituta sed non natura in se de-
stituta. Nam est ipse mihi dat filio quod filius non
dat patri. Item quia magis inclinat ad patrem amandum
filium et generatur quod quidem habet filius accepit a patre.
Et constat quod non dare sed magis accipere obli-
gat debitorem ad dandum amandum non autem ipsum dantem
ad accipientem diligendum. Quia filius a patre carnem acci-
piens ad patrem diligendum naturaliter constringitur sed non sic
pater ad amandum filium obligatur. Hunc tamen ordinem
diligendi variare potest bonitas filii. Quia potest
filius a deo esse bonus sed pater a deo diminutus quod
esset patri filius preponendus. Possunt enim a deo utilis
suum necesse esse ecclesie vel alio loco communi filius quod patri
esset multo preponendus quo ad affectum et ut quidam
dam asserunt ad effectum. Ita tamen ut iure divinum
preceptum de honoratione parentum numquam desinat
alere patrem suum. Item si filius familias esset possibilis
... cause esse in quo deberet ei a se providere magis quam
patri tanta iterum potest esse necessitas non tamen deserendo
patrem patrem sed potius quam prius alendo. Augustinus enim ad
marcellinum sic ait. Caritas quasi tamquam nutrix
filios suos nutrit non ordine quo amandi sed or-
dine subveniendi. infirmiores sed fortioribus ante
ponit quos talis vult esse quales iam illi sunt quos non
... sed deus eis post ponit quos pullus intima de
ligendo. Non tamen quod parentes effectu diversa sunt amandi
sed quod ad exhibitionem honoris et quod ad exhibi-
tionem necessariorum. Et quod ad primum semper sunt parentes
filiis preponendi non filii carnales patri sed spirituali.
Et ideo ad secundum ordo variari potest et aliquando
... Item non quod omnes homines tenemur affectu
diligere quamvis effectus possit circa suspendi sed
teste augustino. Item ordo caritatis attenditur secundum
has differentias scilicet propter se et propter aliud. sicut tactum est supra. Augustinus
de civitate dei xv. li. Cum eius in quod caritas sit bona.
amari potest tam bene quam male bene quando ordine et codem
male non ordine perturbato. Hiis visis patet
responsio ad universa quesita. De gradibus caritatis
et eius augmento.

Queritur hic potest utrum caritas secundum substantiam possit augeri. quod ipse quidam
negant. cum sit a deo certum. ex vetustate doctorum
negare non licet dubitare devota. Ad quod est
sciendum quod secus licita caritate. tanta mala patet. inter
tot orationes in alta porrigentur. si caritas

augeri non posset. Omne est motum lonis in cuius consistit.
Sed si caritas caret augmento. numquam per bona ope-
ra cessat homo in motu. quia frustra laborat in pena omnis
homo. Sed hoc dicere est absurdum. cum deus remuneret omnem homo.
Sed falluntur quidam per plura falsa. sequentes doctrinam
aristotelis. quod non fiat in caritate huiusmodi. et uniam quod
esset eis donum ad patriam ignaviter. et philosophum non in-
venit. quia iuxta testes vitanda. fur fuit et latro.
Nos ergo sanctos sequentes. et cor contissimas tres
de supernis infusas. dicamus. caritatis esse tres
gradus. Et primus gradus est caritatis incipientis quod dicitur
quasi nata vel genita. Secundus gradus est caritatis pro-
ficientis. quod quasi nutrita dicitur vel provecta. Sed tertius
gradus est caritatis pervenientis. quod consumata dici-
tur vel perfecta. Michi est enim quod per tres gradus omnes variantur.
quod non se augmentet. Dicamus ergo quod in caritate.
igitur sunt tres. Istos gradus ostendit iam de. vii. Io. ca.
super augustinum sic ait Perfecta caritas ista est ut quos
pax sit pro fratribus mori. Sed numquid mox ut na-
scitur. prorsus perfecta est. Immo ut perficiatur nascitur.
quia cum fuerit nata nutritur. cum fuerit nutrita ro-
boratur. cum fuerit roborata perficitur. et cum ad per-
fectionem venerit. dicit. Cupio dissolvi. et esse
cum christo. Itaque caritas operibus pietatis nutritur. ex-
hortationibus et consolationibus roboratur. et consilius divinis
perficitur. Quod istud planum. Sicut patet ergo simplex ad
divina. et si non faciat ad maiorem quantitatem molis.
facit tamen maiorem quantitatem virtutis. Augmentatur ergo
caritas ipsa virtute non mole. Et primus est sima-
gnum desiderium perficiendi quos habet. Secundus est si
tollit se ad deum conetur. Tertius est si divinis doctrinis
intendat. et cetera. Dico quod primus est homo magis perficiendi
desiderium habeat. Est enim bernardus teste magistro perfectis
velle perficere. Ergo ut asserit augustinus cessit a nobis
ignavia omnis. quia enim non progredi est retro reverti.
Caritas est ut bernardus ait. Aut perficit. Aut deficit.
quia stare nescit. Hoc est natura igitur quod stare ne-
scit quia stando deficit. Galaa ergo perfice. quod perfice
mitam cupit. Bernardus indefessus perficiendi studium.
et iugis ad perfectionem conatus. perfectio reputatur.
Quod si studere perfectioni est perfecta perfectio ergo nolle
perficere est deficere. quia si nolumus non redire forsitan
est currendum. Bernardus. Et leo papa sic ait. Invenio quod
illi in adversis inefficaces deprehensi sunt qui perficiendi
perdiderunt appetitum. Secundus est ut amorem suum
a temporalibus retrahat. et totum ad deum amandum
recolligat. Amor est dei. et amor mundi. sed sibi
contrarii. quia simul in eodem esse non possunt. Quia quod vult deum

·Q·

perfecte diligere. necesse habet amorem dei amore rece-
dere. ita quod quanto aliquis ab amore mundi se dividit.
tanto magis deo per amorem se unit. Sicut de albo
calore et nigro. quod simul in eodem esse non possunt. Colo-
res autem omnes medii. quanto plus recedunt ab albo.
tanto approximant magis nigro. et econverso. Ita quod in
est a nigro. quod albo est impermixtum. ut dicitur summe
nigrum. quod nichil habet de albo admixtum. Ergo ut
amor sit purus in solum deum est convertendus. Quia augustinus.
deum alloquens ita dicit. Minus te domine amat. quia
tecum aliud amat. quod non propter te amat. Et gregorius dicit.
Tanto quisque ab eterno amore se iungit. quanto non
floribus delectatur. Sicut ut deus perfecte ametur nulla
temporalia diligantur. Solet enim abscindi novella
bonis ramis in se. ut totum crementum ponatur in
superiori. Unde gregorius ait. Non sufficit perficere. homo in utilis
dis. Et augustinus li. confessionum. dicit quod homo ab uno ad universa
in multa evanuit. Sicut si unius per amorem unius uno
reliquenda est multitudo. Tertius est ut homo doctrine scrip-
turarum totis intendat. Nam scriptura sacre devote per-
lecta. movet animam ad amandum. per merita dul-
cia. per alta permissa. per comminata tormenta. per pre-
cepta. consilia beneficia. et cetera. Quis est rex qui illum non
amet. qui dat militibus magna donaria. et premi-
at perseverantibus. datur se summa bona. Quo
non dabit se amantibus summum bonum. quia dedit eis
se ipsum. in premium et in cibum. Sicut multa laborat ani-
ma quod sacre obmissa scriptura divinitus inspirata.
dante monita. consilia. et precepta. quibus ad opti-
nendum fines ab omnibus appetitum disposuit anima. phi-
losophiam applicavit vanam scientiam. quod suos sectatores
perduxit ad tartara. Nam et si contineat aliqua vera.
continet et non nulla ficta. continet et plurima dubia. con-
tinet infructuosa in via. quod non movet affectum ad
deum amandum. nec perducit ad bonum eternum. Illuc
animabus inserviunt. Nec est sapiens ille cato. quod timore
iussu cesaris. se ipsum occidit. Quanto ille magis.
de quo asserit augustinus. quod fuit vir magnificus. et sine
ulla dubitatione doctissimus. Vir magnus il-
le porphyrius. de quo dicitur tam inclita augustinus. quod aliquam
viam vellet futuram esse anime liberante omnemque.
et tamen ipsam viam pervenisse suis temporibus non agnovit.
sed fide crucis. quam postea impugnavit. Ergo non proprie
non dane. sed divine est addiscendum. quia illa semper
suos sequaces decepit. Hoc autem semper ad veritatem
adducit. Quartus est si divina beneficia quis mente vol-
vat. scilicet beneficia creationis. quibus homo pre rebus omnibus
honoravit. Deus cum ad imaginem suam fecit. cumque

rebus cunctis sub celo prefecit. et solum ex omnibus
ad beatitudinem ordinavit. Item beneficium humane
redemptionis. Quia nichil ut gregorius dicit. nasci profuit.
nisi redimi profuisset. Per premium est. Fecit enim cecos
et ad videndum non bona. Surdos ad audiendum
utilia. infirmos et pigros ad opera fructuosa.
Venit ad nos dominus. et nos magno pretio redimen-
do. cecitatem. surditatem. et mortem. a nobis
repulit. et visum. auditum. et vitam restitu-
it. Item beneficium gubernationis quo pascimur. et in esse
servamur. Nulla est creatura ad modicum staret.
sed non eam manus domini conservaret. Sic augustinus et gregorius.
dicunt. quia sic dicere necesse est. plus est creatura dependet
a suo agente. quam radius a sole. motus a corde. et ri-
vulus a fonte. sed deficiente sole. deficeret radius
deficiente corde. deficit in corpore omnis motus. et sicca-
to iam fonte. deficit rivulus. Sicut si per primum in res
non influeret. omnis natura deficeret. Et ideo una est causa que
plus in universa creatura influit causa prima. quam aliqua cau-
sa. plus causa in creatura. quam aliqua causa secunda. quia si defi-
ceret creatura. deficiente causa conservante secunda.
multo fortius deficeret. si non influat causa prima. Er-
go cogita et rumina ista. ut caritas in anima
recipiat incrementum. Sicut etiam bernardus ait. Amor dei
in anima. gratiam generat. lectione lactatur. meditati-
one reficitur. et orationibus confortatur. et ad ma-
iorem gratiam illustrat. Quintus est si in temptatio-
nibus quos pertinet cecitas. Victoribus enim corona
promittitur. et consumata victoria redditur. Sed
non est pugna non potest esse victoria. Sicut perfectionibus igitur
est pugna desideranda. Unde iohannes brevis stature.
sed vir vite perfecte. cum semel deum rogasset. ut omnes
temptationes auferret. exaudivit a deo est. Cum
quas se non perficere cerneret. rogavit deum. ut temp-
tatio rediret. Unde in moralibus ait gregorius. Electorum
desideria. dum premuntur ad adversitate perficiuntur.
sicut ignis. premitur flatu ut crescat. Et ideo un-
guentum est roboratur. Et ut ait. cum per pro-
tectionem humilitas perficitur. ipsa adversitas pro-
speritas fit. quod mentem ab elatione custodit. Et
dicit ambrosius super hoc. quod nullus omnino exultat. quod in
hac vita. ad tantam perfectionem veniat. ad quantam
venire desiderat. quia omnipotens deus. cuncta dis-
ponens. et sanctos singulis. singulas gratias dividens.
spiritualibus et perfectis modum ponens. Unicuique
dat gratiam. secundum mensuram donationis christi. De hiis quibus
Post hoc. contra caritatem. et pro deamore sui.
... de caritate dei. quod ab ipso dicenda suscep-

· ipo beneficia hoc ado ...

pl. nunc restat sb compendio dicere de huius q
aduersa e caritati. Contraria e. iux se posita. ma
gis siunt ae cognita. n e psce cognoscat.
q bonu sit sanitas. n fuit nota p infir
tas. Nec psce si uere e n malis mundani
tranqllitas. n precedes sit noua tepestas.
Ergo. n q bo sit caritas cit notu. n no
scat uitiu. illi 9rium. Sz q malu est
multiplex. sz bo cxuna cum psca. qr n dr bo
san. n tot sit san. sz dr ee infirm. si sit ps
una sola infirma. io accedit. q uni uitiu.
scz plra opposita uitia Est ergo no q cari
uni maxie aduersatur Superflu amo mi
Vani amor mundi Et odiu. i iuri pri.
Dico q bin 9riaf cari. e aor puatus i
sui. Est ergo no q aor h sui Ipo omia
mala cat. Amor e. pu e 9ca. o affectio
nu q st iaia. Quc qd affluxis. ut dr. ili.
d spu i aia. st bor o i malor m. Bor i
q. si st bre. sz malor si male. Ita tn. qd
gaud i dolor. st dependn bono ul malo.
Spes uo i timor. de malo futo ul bono.
Qa ergo amor. e harz affectionu pn. ideo
si amor e bon. bona o q exillo procedut.
Si uo sit mal. e caritati 9ri. Et ido amor
sui sfflu i puat. e caritati opponit. Cui ro
e. qr caritas. e amor cois. os aplectas et
amas. sz ordies e ia dcm. Amor uero
sui sfflu. e amor puat. i io caritati 9ri.
Sig aut. q ho puate. i nimis se diligat.
e. cu ea q sua sut sollicite ualde puidat.
i q pmisit i di. agere i peurare n curat.
Et liq 9 dm ul proxim mala agat. defe
de bon ee n cessat. 9 i. ad cori. i. Neo q
suu e qrat. n q sua st singli 9siderantes.
sz q alior. Sz sic ait ide ap. Omis q sua
st qrut. n q ihu x. Ex st inuia. io ibz ar
tibz. iqbz 9 dm i proxim. fraudes qi inuec
9mittut. Vn. grg. i mor. pl se q deum
amare 9uiat. q neglectis his q st di.
ppa sua fca tuetur. Idem ipastorali. sic ait.
Q uult pua age. i m ad ea. cetos hoies
uult tace. ipe 9 met testis e. qr pl ueri
se appetit diligi. q 3 se n uult defendi.
Itaq sfflu amor sui. hoies cuiue effiat.
babilonice ciuitatis. Vn aug. lib. i3. da.
fecer ciuitates duas. amores duo. trena
s. amor sui. usq ad 9teptu di. usq ad

9teptu sui. Itaq amor iste puat. mlior
e radix i ca malor. Vn sr i. 2. ti. 3. Erit
hoies se ipos amantes. glo. sic ait. Ex eo
q se ipos. i n dm amat. qi a radice hec q
sequit mala oriut. s. q sut hoies cupidi.
elati. sibi. i c. i. Et elo ait. q o malor ca.
e amor sui. i radix. i fos. Iz h amor hoiez
excecat. Et no ne amor sui. hoiez cecu fac.
Cec e 9astit. q se ipz n nouit. At q seipm
sfflue dilig. seipm n nouit. qr cecus
9astit. humor e amoris sfflui. opilans
oclm mtis. se uide n sinit. Sic humor oclr
fluens i ocl3 corpo. uisu ipedit cornis. Vn le
i elo. dicit. q amor i odiu uez iudiciu ho de
mostrat. Vn amati. q i q st mala. uir bona
i tpia. e duit ee pulc. Sic odienti. o uiur e9.
Et d dice q da. q hns uxore pulcrima i tr
pe nimis i feterrime amasia. uxore odiens.
i alea. mario amore 9plectes. amasia o
uidebat pulcrima. i uxor eo tpissima.
Cuq de h argueret ab oibz. taq cec. ad m
mo. ad q da plz uiut. qoz hac illi pposuit.
i ca3 errors tati. ab eo qsiuit. Q ad eu
sic ait. Amor te excecauit i una. i odiu
eo i alia. Q una hes cordi pamore istam.
altaz uo podiu. a corde remota. Si g ui
d eis recta ferre sniaz. odiu depone ex pte
una. i amore ex alia. sicq apte uideb. q
pulcrior. i q tpior sit ex eis. Et hac e ca. ph
oli. cecu ipiete pigebat amore. grg. sup
eze. uehement claudit oclos. amor pua
e. exq fit. ut ea q agim. et alus grauia.
n edam. q tn ab alus acta. ee edmi gra
uia Iz amor iste. sui odiu gnat. No e
e iuitate amor sz odiu. Vn aug. sup jo.
sic ait. expones i ubu. Q odit aiaz sua
pdet ea. Mag i mira snia. hois iaiaz sua
amor ut peat. hodiu ne peat. Si male
amauis. tuc odisti. si bn odes. te amasti.
g i debite i sfflue se amare. e uiq se odi
re. Vn aug. j q da smone. Si iqd pit ho
se amado. g iueit se negado. sui po odi
g iqd disce amare te. n amado. Et e sz
criso. se amare. mala desideria aie uelle
9ple. Ergo porius se odire. e pua desideria
i uana depone. Vn iere. sic het. Si psles
aie tue 9cupias ei. faciet te uenire i gau
inimicis tui. Cui ro e ad psles. qr uiri de

liciosi. deliciosa edetes. i lux i tedentes.
disponut ad diuisas egritudies sui mor
tes. Na gulosi. mlta i cibo sumtes. et as
sumpta digere n ualetes. graues amor les
iaurrit egritudies. Vn iece. le. pp crapla3.
mlti pierut. Silr luxuriosi. minuendo
humidu radicale. accelerat ad se morte.
Inh e humido. tota uita 9sistit. q cu ab
coibz repari n psit. necce ht celerit mori.
q luxu hoc humidu minuit. Cuiq uo
pdit seipz. q h amore puato se amat.
Cui ro e. qr tali se amites. iotio 9 mane
tes. Qr cu iotio. supflui 9tinent humores.
qs 9sume n pt. corripuntur necio q ta
les. Nonne ferru rubigine ifciat. si illo
hoies n utat. Nonne putrescat i fouea aq.
si i maneat i qete n mota. Nonne uesti
putrescit i archa. i corrodut a tinea. Ergo
9 tiosi uir n laborat. du malo modo se
amat. a multa mala separat. Qa dum p
ocu auget pinguedies. m se minuit sa
gue. qr cu sangue. hois uita 9sistat. p
minutione sagnis. necce e q uita diminu
at. Qa frumtu n seminatu. sz diu i archa
suatu corrupit. Vn q da glo. sr marchu
sic ait. qi agricla3 allaps. pdis frumta.
si suas. sz renouas ea. si seminas. Quo
Vdu ama amor mundi e 9rii caritati.
te Est se di aduersariu facere Est i
se caritatis extinguere Est aiaz adultera ce.
Est suu pditore dilige Est re imu
da manu 9tage Est picls suu amare
Est se uicul alligare Est dia 9natu
expetere Est radice isc. uitior ex
gare Dico q mundu amare. e inimicu
di se face. Nemo e pt duobz diis sui
re 9ria uolentibz i madatibz. At tales
dni. st dg i mud. du dg uocat ad labore.
mud uo ad qete. dg ad uita humile. mud
ad altitudies. dg a caritatis amore. mud
ad cupiditas. i sic d oibz alus. g q mud
placz. dg necio displicet. Contraria e. simul
iod ai n psit. g q e mdi amic. dei fit
necio inimicus. Vn i ca. ia. dz. Adulti
nescitis. qr amica h mdi. inimica e deo.
Et uocat tales adultix. qr aia. e di spo
sa. qr fit adultera. si fiut di inimico 9
iuncta. Vn sbiugit. i auctor pdca. Q aiq3

uoluiit ee amic h scli. inimic di 9stitu
e. Et qd h picolosi pt ee. q aduersariu oi
potete hre. q te pot sb momto disperde.
Si timet sic uimita leone. si apicule su
n regge. i hoies suu duce mortale. qto
magis ille timid e. q pt oe q uelit. Er
go si n uis eu hre hoste. m du noli dilige.
Vn. Jo. ij. ca. sua. sic ait. Nolite diligere
mudu. n3 ea q i mudo st. i c. Iz mudu
amare. e ise caritate extigue. Cui ro e. qr
amor mudi. e 9ri caritati. qr du inaia3
uenit. inde caritate expellit. Sic e sil ee n
pst igis i aq. egritudo i sanitas. ita nec
amor mudan i caritas. Vn isy. sic le. Co
agust e stratu. ita ut alt decidat. i pal
liu breue. utrq opire n pt. Stratu an
gustu. p h aia dica. eo q duos predcos
amores. sil cape i tene n pt. Palliu bre
ue. dz caritas. qr sic palliu. opit cor. sic
caritas occultat pcca. Vn ipu le. Vniusa
delicta. opit caritas. Sic i palliu. st po
oibz uestibz. sic caritas aictis uirtutibz.
Vn ad collo. sic dz. Sr o caritate hete i c.
Ergo si uis caritate hre. mudanu amore
expelle Iz mudu amare. e aiaz adulterare.
Cui ro e. qr 9ria. 9rios opat effcus. Vn q
ifirmitas pdit. sanitas tollit. Et q frig
stringit. calor dissoluit. At amor di. ca
stificat aiaz. iux aug snia3 g amor mudi.
fac ea adultera. Qa sic aug dr. sr jo. j. ca.
Si amor mudi. hitet ibi. n e amor di ibi.
qr sic dr li. 9fes. mudu do dilige. e fornica
n abs te Iz mudu amare. e suu pditore
dilige. Et n ue mud. e pditor ho. du bona
pmittit. i mala psoluit. Spo dat suffici
enta. i duc ad idigentia. pmittit delicias
summas. i ad tantaleas ducit miserias. g
du pmissa n reddit. sz ad 9ria pducit. se
fore pditore o. Vn mud. loqs demostr.
pt dice ubu iud. Quecuq osculat. ipe
e tenete eu. Osculu. e amoris signu. sz p
ditoris i diuiu. si osculu utat i odium.
Et io. ipu. sic het. Meliora e uulnera
diligentis. q fraudulenta odientis oscula.
Ex l3 de ioab. q du amase obuiassz in
uia. cu osculas ut amic i fr. du ille gla
n aduertet. sz 9sanguinei e dedit. ille eu pcus
sit i ilig. i c. Iz mudu amare. e re i

· ho' qr' mala ianit
ho' q'n eo e expressus
amor sui -

Celeste uo : amor dei

fueo

Io. 2 c.

No. quomodo exponit et mundus secundum Augustinum et Grisostomum.

mundana manu origine. Quis est manu mundana
te liberet tangit immunda. Et non ne tangere pi
cem. inquinat ab ea. Et mundus abusive dicitur mundus
eo quod sit immundus. Sicut dicitur lucus eo quod sit lucis
luce carens. Et dicitur piscina loca piscibus non
habens. Unde Augustinus de mundo sic ait. O munde
immunde quid perstrepis. Si sic amaris fugi
ens. quid faceres si maneres. Et super Iohannem sic ait.
Si te delectat mundus. semper eris immundus. Si non
delectat te mundus. eris et eris mundus. mundo
super omnia. Sicut est difficile arborem positam iuxta viam
fructus suos usque ad maturitatem servare sic
est difficile vitam secularem iuxta mundum inventam
usque ad finem integram retinere. Ergo anima tene
te extra in religionem ut possis animam tuam salvare
te ut sic non habeas cum mundo certamen. Numquam est mundus
esse potens. si liceo adhesio. quia segeta mala
la. in sic semper corda. sic iniqua se est. Capitulum vi.
mundum amare est pericula sue vite diligere.
Quod est est sermo qui quod mare periculosum. sicut
numquam tempestate carens. Ergo qui navibus mare
te sulcat. pericula maris necesse habet ut subeat.
Augustinus. Ama seculum: absorbebit te. eo quod ama
tores suos non portat sed devorat. Unde Ieremias
dicit. Qui amat periculum in illo peribit. Augustinus ad
animam suam. Mundus iste est periculosior blandus quam
molestus. et magis cavendus cum se allicit diligi
quam cum admonet contemptui esse. Capitulum vii. mun
dum amare est sua vincula et tormenta diligere.
Et non ne mundum diligere est fortibus vinculis se
ligare. quod est sic corda ligat ut amor. Non
ne a malus amor. transfert in amatum aman
tem. Et non ne in aliud transfertur. est illi amore li
gatur. Unde Augustinus libro de civitate dei ita dicit. Abice
ate divitiarum pondera. abice vincula volun
taria. abice anxietates et tedia. quod te animi
pluribus ingerant. Et divitiarum amor. insatiabi
lis. apostolus torquens longo desiderio animarum. quia re
fugit usu suo. Quia acquisitio est laboris. pos
sessio timoris. Sed amissio plena doloris.
Quam misera mundana possessio. dum anxiis
laboribus acquiritur. timet in amoribus possidetur
et cruciat anxio dolore perditur. Et multorum
florentie. quod per peccata perdita se manu propria
suspenderunt. Capitulum viii. mundum amare est diaboli
dominatum expetere. Diabolus est dicitur princeps mundi. quia
in suum auri habet etiam qui sunt mundi. per mundana
et delitias. super animas. sanguine est et dep

Augustinus (margin)

Eccl. 3 c. (margin)

Ag. (margin)

Au. (margin)

Ec. (margin)

ras. Qui ergo effugere vult diabolum. necesse habet effu
gere mundum. Est enim amor mundi viscus. quo tenet hos
ligat. visco enim volatilia detinentur. Unde dicit
Augustinus libro de agone christiano. quia intrat diabolus fo
ras abiciamus quod retinebatur hominibus in mundo. Diabolus est per
amorem mundanum igne pessimo. cor succen
dit humanum. Unde Ieremias. Domini consilium tue ardet.
angelus [illegible] montes non [illegible] ul
foras [illegible] Capitulum ix. mundum amare est
se omnibus malis involvere. Quod hoc ille probat esse. quia
quod malum [illegible] non [illegible] divinum amorem non est.
At amor dei non est in [illegible] est amor mundi. ergo desunt
in omnia bona. et adsunt omnia mala. Deus est caritas
et amor. id est deus. Unde at caritas non est. deus non est.
Unde at deus non est. quod malum deesse potest. Augustinus super Io.
ca. Si amor mundi est ibi. non est amor dei ibi. Et
omnes affligit. quia amor mundi omnium est causa malorum
Unde quidam glossa super Io. sic ait. Sicut dilectio dei
fons omnium est virtutum. sic dilectio mundi omnium
vitiorum. Quod odium est caritati contrarium. — C. 39.

Tertio loco. odium. dicitur est caritati contrarium. Capitulum
quod odium detestandum. Capitulum quod deo est. et asse
dibus odiosum. Capitulum quia est caritati oppositum. Capitulum
quia valde est a venia elongatum. Capitulum quia est necessarium.
Capitulum quia per odium semper appetit homo malum.
Dico quod odium et qui odit proximum. deo .a.
et proximo. valde est detestandus. et est maledicto
suppositum. Quis est non timeat maledictionem divinum.
Si tamen Noe patris filio maledictio Noe patriar
che. Et tamen nocuit decem filius. maledictio
matris sicut. ut fierent tremuli in toto corpore illi
dea. Augustinus. docente quam putas nocere male
dictio patris excelsi. Unde dicitur Ieremias. Benedictio
patris firmat domos filiorum. maledictio vero
matris. eradicat fundamenta. Et si fundamenta
quod faciunt muri et tecta. Et si hoc facit maledic
tio patris terreni. quid faciet maledictio patris ~~eterni~~
eterni. De hac autem maledictione furoris ire. et
odio veniente. Genesis iii. sic habetur. Maledictus furor
eius quia pertinax. et indignatio eius quia dura. Et non
ne maledictione dignus. quia illum odit quem tenetur
amare. Nonne se amant passeres. columbi et tur
tures. fere mitiores. serpentes et bestie. quod quid homines.
habent [illegible] in precepto [illegible] sic amare
debent. Ergo maledictione sunt digni divina. si ul
lus odiunt. quos tenentur amare. Capitulum ii. odium est
caritati oppositum licet enim omne peccatum mortale sit
caritati contrarium. quia tollit per esse tale peccatum. tamen dicitur

Ec. / Ag. / Le. / Io. (margin)

No. in toto isto capitulo. quod detestabile et
pessimum vitium est odium.

te amori oppositum odium quod valde inter omnia mala est
detestandum. Unde est maximum esse malum. quod directe
est maxime bono oppositum. At maxime ceterarum virtu
tum est caritas. cum immediate summo bono coniungat
animam per fidem. ut virtutes cetere negat. et cum sine
ea de esse grata non valeant. eo quod quedam [illegible] ali
as virtutes informat. Quod igitur esse valde grave peccatum.
quod est tanto bono contrarium. Item magis bonum est valde. quod
maxime deo placet. et maxime diabolo displicet.
At tale bonum caritas est. ergo magis valde ma
lum est. quod eam ab anima removet. Quod autem caritas
maxime deo placeat. per hoc apte probatur. quia deus
nullis sanctitudine bonum. sine caritate. non dignum
eius premio iudicat. Et hoc figuratum fuit in
veteri testamento. non sine [illegible] semper in altari ar
dens. nullum sacrificium acceptabat. Quod autem caritas
diabolo displiceat. per hoc potest [illegible] sic dicentem. Non
curat [illegible] ut temporalia nobis tollat.
sed ut caritatem in nobis feriat. Ergo magis est
malum. quodcumque peccatum. quod est tanto bono oppositum.
.b. Capitulum iii. hoc peccatum dicitur esse magnum. quia multum est a venia
elongatum. Res enim multum elongata a suo principio,
sicut patet in flumine. non nisi per longos circuitus redit ad
ipsum. Unde per longos circuitus. redit ad mare. Et
deus caritas est. Odium autem a caritate maxime est
remotum. quod odiens proximum. non facile redit
ad deum. Item sed sententia veritatis. deus numquam homini
odienti proximum parcit. quod qui proximum odit a venia
valde remotus existit. Item hoc attende. quod tanta quod
odit proximum laborat amentia. Nonne stultissimus
ille esset. cui proximus unius talenti debet. ipse
autem domino suo. obligatus in talentis decem mili
bus esset. non a domino absolvi ullo tempore possit. nisi
proximo talentum dimitteret. si ipse illud unum dimit
tere nollet. ut absolvi a x milibus posset. Itaque
vide stultitiam odientis. quod pro multis peccatis deo
obligatus existit. pro quibus est puniendus tormentis
eternis. et non vult unam iniuriam dimittere sibi
factam. ut ei dimittantur tam multa peccata. Dimit
tite inquit dominus. et dimittetur vobis. Et si non di
miseritis. et cetera. non pater noster celestis. et vobis peccata vestra.
.c. Capitulum odium est necessarium. Hoc est sic habetur. probatur. Apud
inquit homines sapientes. nullus pro odio lesus est. Iam
omnis homo. vel est suum malum. Sed bonos. quos non stul
tissimi oderint. Malos vero odisse. caret pro
mii ratione. Quod probat tali ratione. Sicut ait febris
corporis. sic iniquitas. quedam languor est animarum. Sicut
corporis egrotos. dignos esse odio. minime iu

No. sig. de caritate (margin)

Iere. (margin)

Nota contra iniuriam (margin)

dicamus. sed misericordia potius esse dignos. quia cum
gravior sit egritudo mentis quam corporis. multo
fortius non odiendi. sed sunt potius miserendi. quia mentes
urget in probitas. quam languore corporis [illegible]
Unde sic in fine concludit. Si vis apta mentis
vice referre. Dilige virtute bonos. et miserere
malis. Item sed Augustinus in centum experimentum. homo est ani
malium mansuetum. Unde non habet os ut leo latum et scis
sum ad capiendum. non dentes acutos et fortes ad
dilaniandum. non cornua ad impetendum. non ut apes
aculeum ad pungendum. non acutos ungues ad di
scerpendum. vel ut equus solidos pedes ad calci
trandum. In quibus omnibus natura ista ei subtraxit do
cuit. quod esset animal mansuetum. sic videmus et in
ovibus esse sentimus. Unde [illegible] hominis Iob di — No. bene hic
cebat. Ab infantia mea. crevit mecum mi
seratio. et de utero matris mee. egressa est mecum.
Ergo sic est animal mansuetum. non debet esse ira turbatum.
quod non habens contra proximum odium. Item figura corporis
humani. attestatur mansuetudini. non solum
super ea que tetigimus. sed quia contra naturam aliorum. faciem
portat erectam ad deum. quod sic deus est natura cle
mentissimus. sic homo suum principem sequens. debet esse sibi
mansuetus. quod odio proximi spoliatur. Unde est odium
est mansuetudine esse non potest. Quia ut Io. in canonica sua
dicit. Qui odit fratrem suum homicida est. Et con
stat homicidam hominis non mansuetum animal esse. Sed
mite potius et crudele. Capitulum v. per odium semper appe .d.
tit homo malum. Alia enim peccata in appetitu alicuius
apparentis boni consistunt. sicut patet in avaritia. et gula.
Odium vero in solo appetitu mali consistit. quia
actio vitiis pravitatis videtur esse maioris.
Et cum nullus sic appetat malum. plane hoc
vitium. videtur esse necessarium. ut iam est supra probatum.

Quarto loco De invidia sine caritati contraria. — C. 40.

Quum invidia est peccatum caritati contraria. De qua octo tanta dicen
da per quibus in ibus. detestanda ostendatur. Capitulum
quibus vel in quos species distinguatur. Capitulum ii. quibus
remediis sibi levetur. Itaque primo videamus
quibus rationibus et auctoritatibus invidia detestabilis esse
probetur. Non ergo quod est iniuria odienda. Capitulum quia peccatum in
ipsum spiritum sanctum. quedam mi existit. Capitulum quia caritatis
bonum. ex opposito respicit. Capitulum quia inexplicabiliter
solum. sed penaliter corda ferit. Dico quod
invidie grande malum. quedam enim peccatum in ipsum
spiritum. et ideo detestandum. Nam sunt unum accipiendi
modo. dicitur peccatum in ipsum spiritum. quod certa malitia
est commissum. quia tale peccatum. spiritus sancti bonitati

Io. / Ec. / Io. et cetera / Io. / Io. et cetera (margin)

ur ee oiuii. Qr cu inuidia. ex ea pcedat i
mali. i spz scm ur ee pctm. Je ur h ipz pse
patee. pls pcti dioez. Qa sz gtra. dide h
pctz. In pctm obstinatois. Et pctz ipugna
tois. Obstinat' de i spz scm peccare. qz
peccat 9 di bnitate. au e hoies ad pnia
expectare. Cui ãc. loste hoies pasce 4 uesti
re. 4 a demoib3 libare. Vn i mal' obstina
te e tace di bnitate igne. colligens ex
dina boi malia. 4 thauriza3 8. ex inia
di ua. Pctz uo ipugtois. q spz scm de
ipugire. e ipugtio gre. siu uirtatis agite.
Et 9 sltat. q' ipugtio uitatis. e i apostati
Sz ipugtio gre i inuidis. Cu & inuidia ur
e dam. sic pctz i spz scm. restat q' maxim
e pctm. e & detestad. Je pctz iui. di re
caritatem pcta se opponit. Qr si max' di donu
e caritas. max' ur malu inuidia ee. q se
opponit. cario lo dire Nonne q dilig pr.
oez lege ipleuit. Ergo cu 9rior. 9rij sit
effcs. q prim odit. oez lege destruit.
Sz de fera pessima. iq e inuidia designata.
Vn igit. dem e p iacob. fera pessia deuora
uit filiu meu yoseph. Na fres. cu ex iui
occire uoluert. Deq. sic dco ait. Mittit
a iacob pre sanctissimo. yoseph fres ad fres.
q salute pris ad illos. a ipor ad prem af
ferret. Que cu delonge respicerent uenientem
ecce inquit sopniator ille. Venite occidam
eu. 4 uideam qd psit illi sopnia sua. Oi
qd nefanda rabies iniqz. n h ipuniai ee
q bo e. n h bo. tutu ee cu malis. Et qi p
dat ad iuidi. Aut rei alicui dispendiu
patiat. sic boz uita detrimtu e pessimoz.
Celat masuetu iuidi. Modestu sibi pbu
inpbi. mite tumidi. inimicez emulatiom
lacesset. Et addit dices. Patit yoseph scs.
inocens uite iuidia. 4 emulos i se fres.
sca puocat uita. Bon e. mali uite n pt.
qr uenietem ad se lacerat. 4 necare festinat.
Nolut meliore uiue. ne de gnes ipi. pos
sit ppria sustine. Cur igd inocetem zelas
inimica frnitas. Cur iuides bo. Cur si
place pati n potes. Cur modestu psequ
ris. Cur plus n diligis. Cur rea. inoce
tis sagnis in eius. Itaqz i inuidia. pp ta
lia. peior e auaritia. Qa 4 si auar' coicare
nolit alijs boa sua. n tn dolz si alij coicet

sua. Inuid' at. n sua uult coicare 4 dolet
si alii sua coicet. Vn recolo me legisse.
q' duo ioculatores. un iuid. 4 alt' auar'.
i cuida regis curia. fecerat multa solatia.
4 expectabat recipe muna mag. uit ma
gnifici regia. At rex sapies. solatia illoru
mdana 9tepnes. 4 qbz uitis laborarent
agnoscere. ad eos sic ait. Petite a me omne
q' uultis. h tn pacto. q' q pior petet. du
plu acciperet. Auar' g uoles duplu acci
pe. nolebat p' pete. Inuid' at doles si du
plu ille acciperet. cauebat ne pior eet. Cuqz
rex istaret ut peterent. iuid' forti stimulat'
i inuidia. petiuit & unu ocls eri. u duo
eruerent auaro. Cz. inuidia n solu clpabili
sz e penalr corda ledit. Est e h uitiu
pure malu. n' 9tines i se bo. Sz e pcta
n nlla. q 4 si qz pcta. n hant ua bo. hnt tn
bna appetia. sic gula delectatoez. 4 auari
in diuitatis sbleuatoez. Sz inuidia torqt
aiaz. n solu malr culpe. ut cetea. sz acer
bissima pena. Vn poeta. Inuid. inuidia.
9burit ir 4 9ter. Vn si po' eet. ut ipadi
so iuig pouert, summis doloribz torqret.
Cecu g mirn m s iuidi. du pcuiatum
indanu. p dut gau sepcenu. 4 deducut
ad cuictaiu ecinu. Cz e. detestada iuid.
qz hoies. siles dya fac. Nuqd. q pset ee
silis auro. uellz ee silis uili pluto. Et q
psz ee silis sume pulcro. nuqd silis ee.
uellet ethyopi nigro. At ds e pulcr i
sumo. ad cui ymagiez fcus e ho. dya uo est
ado tpis. ut plene dia ulv n psit. eo q
sume pleo. sit p culpa sume dissilis. Sz
iuid a mitia. mag' laborat. du se dya. ta
tpi assilat. n i na. sz mag i culpa. Costat
e sz bo. q' silis e rex deoz. ead quatas.
Sic nix 4 cerusa. sitis i albedie silis. duo
ethyopes. i nig die. 4 duo igs. i calidi.
Du g iuid. sit p h uitiu dya silis. qz i
uidia dya. mors introiuit i orbe tirraz. Si
uult effugere siles. dz siles effugere unio
sitate. Ad lra z e dya. io petes nube pr
depcauit. qz de felicitate ill' iuid. 4 eos
ascede nolebat. un ipe cecidit. Na 4 cor
ca cade. adhuc hoies ipugt. Sz tn q di
ait. q' dya sacec se pt iudi ibaracu
demige du. Et firmit tenes iudicau n

uetur. n coplecto nuo electoz. 4 eo ut i
peruiat nuz n coplet du. n cessat apugt.
suma laborat amicta. ipe dic desiderns
q' ipe du n pt. Cz. qz istar ueneni mer
itore hoies ex toto depascit. propt q' d
ap. Nos efficiamu. i anis glie cupidi. iuice
puice iuidetes. Quentes e glaz. maio
re fugietes 4 pare: ut glam hant singla
re. iuidia mouet ad hoiez. q uidet pse
ascede. Vn sr p do ubo. aug. sic ait. Sed
e. q ai poe uitiu. uit hostis atiq. h uani
cordibz i fudat. iz clo tn iuidie. sprens.
tota sua uiscera cocutit. Ergo si fug ho
sp etes. om sqz agtes. quoz ueneno
oz cadut. q to mag ueneni iuidie
declinadu. quo aie pimut. De iuidis
e iob dic. Fr fui draconu. 4 soci strtio
nu. Qa dracones. uenenosu flatu. mit
tut i alios. pp q' iuidi. sr geruimna ui
par. du uenenata filii. ex uenenatis pa
rentibz gnant. Inuidi. sr qi cycornie. q ue
nenosis alibz nutiut. Imo iuidi. omibz
sp etab sr periores. Qa de aspra sp ente
pessimo le. q' i domo cui da hitas. nllz
de domo illa ledebat. Sz iuidia excitat.
uix ulli par amico. Vj. fac ad dete
stadaz iuidie. qz h uitiu. maxis pratis
exsibt. Est e iuidia ignis gte. q arde phily
r iaqs. Qa iuidia. eo qs grau a cede dz.
Et n ne 9 nat e. ut ex bois. uitiu nutiat.
Tata e e ei puitas. ut ex bois 4 malis
se nutrat. 4 oia mala i curtat. Et n ne
chaym. iuidia stimlat frez suu i narcn
te occidit. Nonne ex iuidia. filii iacob
patriarche. yoseph frez i nacete. uoluer oc
cide. Sic saul dd. pime uisus fuit. ulli
iudees plicita. Imo q' o pri fuit. 9 iudi
ex iui occider. Et h e ei. qr defacil. hu
iuu n curat. Vn cypran. de zelo i uui lons
ait. Cel' ise mo n ht. sz pmanz iugiter
sin fine. cu alia uitia finiat. Qa quato
iqd. ille cui iuiget. successu meliore pfe
cerit. tato i uid. imai icediu exardescat.
Sic ignis. sep crescat. crescetibz ligis. Et silr
ignis amouis. crescetibz icetiuis. Est g nubi
go. ferro iherens. q o facili n recedit. sz 4
aduenite sepi locu redit. Basilis. Sic nubi
go ferru osumit. sic inuidia. corda hua

na corrupit. Ergo iux sniaz sapietis. au
fer e rubigine de argento. i. iuidia d aio.
4 egre diet uas purissimu. Qbz rebz iui
Vt zaba pt ia dia detesta' ee pbat.
Sdca. qbz detestabil' ee pbat in uidia 4
s pim e. qz sic acint. hoies i' feir. q' erit se
d. fortis i pstio. ita fcta i cord. erit se o i
facie. Sic i iratis hoibz. 4 tlibz sr ex. A
q cypran. de iuido lons sic ait. huic mi
nax uult. torui aspect. pallor i facie. tre
mor i labiis. stridor i detibz. uba rabida. ef
frenata 9uicia. 4 man ad uiolentia pmp
ta. Et de hac m sic ait. qda poeta. pallor
i ore sedz. macies i coz toto. Nusq' recta
e acies. liuet rubigie detes. pectora fel
le uiret. ligua e suffosa ueneno. Et ns
abe. n q' ferre dolores. Ergo n detesta dq
iui. sbo i stes tata mala. fug lupu agnls.
cane lepuscul'. 4 bo uiges suma i dustia.
4 oralt prii. n declinabit iuidia. i duete
sr se tata mala. Cz iui. hoies i felicissim
fac ee. Cui i felicitas. ex hus pz. qz exce
cat mes iuidi. un dz illuian. Et n ne d
luce cecat. q o bo mal' efficat. 4 de sol'
sui pri luie obscurat. Vn tales. sr ill'
auibz siles. ut boe. 4 ez. qz i tuitu. nox
illuiat. dies cecat. Tales sr hely siles.
q n psit uide lucna. n pt q sisit ex tic
ta. Qa tales bos hoies. luiosa opa fac
ietes. neque i tuen. n extici. filint fa
mali. Ergo n ue cea. q de bo corrupuit.
d alioz pfcu deteriorauit. 4 de luminosis
opibz obubrat. glo. Inuidi dz pende
quate sit cecitatis. q alioz pfcu defici
ut. aliena lera cocalescit. 4 ex bois pri
deteriores fiut. Ergo iuid. oibz 9 ctis. ee
pbat i felix. q de pigue die alioz ma
cresat. Orati. Inuid. alia rebz macrescat
opimis. Vn iuidi colligut de spis uuas.
ul' de uitib spinas. siu defiaibz cbles.
Itaqz iuidi. sr a do i felices q' ipi inde
pdut. uii bn lucnt. du sanitate alioz
i firmat. du 4 de uita moruit. du de
bo odore un nuit occidut. 4 de di boi
deteriorat. qi sic diligetibz dm. oia co
opat i bonu. sic iuidis. uniusa i ma
lu. Tales sr siles uite. q immurauit
d ugueti effusioe. morte tles. ex fraga

· 92 ·

Margin notes: nº · Nº quam inuidia e oppona caritati. & quam h' (?) ducit & yoseph uoluerunt occidere · ex · nº · nº ex · nº · Nº quam inuidia est peius malum. quam [?] bonum & apparentie. & quam agit [?] · aliis mens · Nº h. · auctoris · nº · Ai · nº · gn. xe. · gn. 37. · q. 18. · cypran · Eg i · Nº & cypriani & peccatum & signum i facie & inuidia · Nº & facit inuidia & cg & auaritiam

n ei odore. Vn̄ l'r de q̄da. q oi tpr̄ eu̅
sabat̄ istabil'. ir fetores stercor uitā
ducēs. q dū sel' ēnsiret an̄ apothecā
aromatarias aucris plenā. odore aroma
tū sētiēs. p odore defacēs. q̄i mortuus
cecidit. Ad q̄ hoīes cōcurrētes. a q̄rētes
h quō accidisset. dū q̄dā uir sapiens.
uitā p̄nā illi audisset. prudēt ei sui
causā aiūs lutū fetidū iussit afferri.
a ei naribz applicari. Q̄ statī ut sēsit
assuetū fetorē. spu resūpto. sanu surrex̄
a fugit. Et tales s̄ iuidi. q d' fetore ma
lor letāt. a de odore bōr cristāt. C 3 i
uil. hoīes uile redd'. dū eū suo adu'sario
subic. a sui dūim cuicare nō desinit.
Vn̄ iuidi i Iob. pp̄ suā uilitatē appella
n s̄ puuli. q̄n ait. puulos. occīt inuid'.
Et io tal' puitatis ē ista. q' iuidi eē i
q s̄ tales ill' qbz iuidet s̄ mīores. Nec
eni suo miori iuidz iq mior ē. si mag̃
maior fi pt. Dū g iuidet suo maior. i
uidet suo pi. iuidet a miori. iq pt ma
ior fi. Vn̄ se oi subic hoi. pbat se. ē hō
eē miorē. a p̄oibz eē uilē. Ite nobiles hoīs
s̄ mag̃ l'bales. q̄les s̄ p̄ncipes. barones
a reges. q' uit. cētaīr alec̄ader. iuidi.
pbat se uilissios eē n̄ nobles. n' de suis
cōicare nolētes. s' alios cōicare dolētes.
Et n̄ ue sūm hō. ē libalissim. Bn ē bon.
s' dyo. ē sui cōicatiuū. ut i cēlibz cele
stibz s̄ eē. q̄ mag̃ hō. ē mag̃ sui cōica
tiuū. q' sol. pl'a cōicat nob' bōa. q̄ alia
q uis stella. Seq g s' rōez ueriffiaz. q
sūmū bon. sūme sui ē cōicatiuū. Vn̄
n̄ suffec ei. q nob' ēdidit rō mūdū.
s' ut libalitati n' d'eēet. i fie seloz. tra
didit semz ipz. Iuid' g. ad dare nolēs.
cū a sūmo bono, maxīe ih distet. pro
bat se fore. ēatis oibz uiliorē. Dū sua
cōicat bōa. sipli' cor. tā celē q̄ t'rena.
Vegetabilia oīa. ut olera a arbusta. a ō
aīalia. hoibz sūt. Imo q ē pei. iuī suū
sbz. n̄ solū uilificat. s' mag̃ tormētis
excruciat. Vn̄ illi uimi ē silis. q ex lig
dū nasc lignū rodit. Sic iuī. ualde t'
bulat aīaz. q s'idz. Iuid' iqd. medul
lis elluas. a se ipō liuoris popi. ezi ex
git sēp penas. Vn̄ seetes ait. Vtinā in

uidi. oclos sil' a aures i auitatibz cūctī
hēent. ut p oibz pfētibz bō torq̄ret. Q'a
q̄ta s̄ gauī bō. tot s̄ dolores a gemit iui
dor. Itaqz h excoibz rēbz ue ocluttē. q' i
uidi. a dō s' i fecti. ut eas redolētia fete
at. serētia sola redoleāt. amara dulcescāt.
a dulcia amarescāt. Vn̄ iuidor ē i'. Ve q'
q. v. v's. sic l'r. Ve q dicitis malū bō. a bō
malū. ponētes lucē i tenebras. a tēbras
i lucē. amar i dulce. a dulce i amarum.

De alijs facietatibz ad detestatōz iuidie.

Posiūt poī h alia. ad detestatōez iui. cā
iā dēe faci. C Et p̄ ē. q' oī bō iui se op
poit. Alia ē ut plim iugia. uni tm̄ bō op
ponūt. ut castitati lux. sobrietati gula.
a paup'tas aua. s' iuidia. ē oī bō oppōita. Sic
ē caritas. q dāȳ oi mor' pcō opponit. q' se
cū nullo opatē. sic iui. caritati oīa. ē omi
bō oīa. q' cū nullo mītorio bō. sil' eē pt in
aīa. q' h uitiū. ē pessim i t'alia. Ite alia ui
tia. alius uitijs ē oppōita. sic p digalitati
auaitia. si h'undātie iopia. iui s' ēfluita
n idigētia. a i oī uitute me. s' extrema o'
na. Sz iuī. nlli ē malo oīa. q pbat eē q
pessiā. Nā cū destruat oīa bonā. qbz ē ut iā
dīa oppōita. a nutriat o mala. restat q eē
letalē aīaz. Vn̄ ubū p eē hoīs iuidi. illd'
chay ign. Q'aiqz iuenit me. occidet me. i.
ō tā bōa q mala. q' ō. iuid ē nocuia. De
gnāt g iuid. a catore a a cata. q' cū illa
ut pbatū ē ō. sit ad dādū libalia se a sua.
nich dare uult aīm pssius iuī. V' ē ē tan
ta pug. it aq a igne. n̄ q' igs. uult sp̄m
suā dare. m aq. Silr t'ra. aer a aq. dedāt
hoibz bona sua. silr a se ipa. Ab hac libali
iuid. fit dyā silis q ō bōa odit. a mala
dilig. nolēs bōa eē cōia aliis. Nō atteds.
eēē iui. teste boetio nō cū sēn. q' bōa oia
i cōe deducta. fiūt hoibz clariora. Q'd ē pōe
sap. q d a pecū. si fuint occultata. Nllā eni
pssio h mag. sin sotio p eē iocūda. q'
s' aristo'lm hō ē al' sociale. q' sin societa
te. n̄ ē ei bn̄ uiuē. Dr g ē iuid. cū de ē
ō nāz hoīs soci. q' n̄ detestādō h uitiū. tā
hōitati ōuiū. C ē iuī. a suo pssessore. oīa
bōa tollit. sicqz eū ad mortē iduc. Costat
ē q' habēti caritatē. oīa fiūt cōia bōa eētē.
iuī i' pphe. pticeps ego sū & timētiū te. Ar

iuidia. pimit caritatē i aīa. q oī aucti
eēē puat eā. V' aug' de caritate sic ait.
pēset iuidi. q bō sit caritas. q sin uro
labore. bōa eētē nrā fac. Ite ugilio ait.
Dic sr' auferit dm. a ita hoī aufft se
ipz. sic iuidia, pxim. q' bōa pti. q fieret
sibi cāitas oīa. p iuidiā fiūt ei extnea. Ite
n̄ne magnū dī dom. ē sap. q̄ cognoscit et
na. s' sap tollet iui. g sūme ē detestāda.
V' ill. sap. sic sapies ait. Neqz cū iuidia
tabescēte. it hēbo. eo q' tal' hō. n̄ erit parti
ceps sap. Cui rō ē. q' cor plenū inuidia.
sm cuī dā sniaz sapi. caēt lumē sol' iui.
V' ai tale lum ē. sap eē n̄ pt. Ite sap.
ē sciā sapida. V' at ē iui. nlla sapiunt
bō. g u iui. n̄ p eē sap. q' n̄ maxi malū.
q aufft hoī tm̄ bō. C 3 iui. seruū dyā. hō
fac. q' silez illi istituit. Costat ē q dyā. ē
ē oīa. q' cor discipli. sigl' sēis cognoscit.
Ac discipli ē. cognoscit p dilectōez. Iux' i'o Io.
Ih cognoscēt oēs. q' mei discipli eritis.
si dilectōez hueritis adiuicē. g discipli
dyā. cognoscūt p finā iuidētiā. car'
oīa. Vn̄ i sap dr'. iuidia dyā. mors itiū
iorbē t'raz. imitātē at eū. q s' expte il
li. Et pp hac cāz. ipū dr'. Ne comedas cū
hoīe iuid. a ne desides cibos ei. qm i silli
tudi. a cōiectoris. extimat q' ignorat.
Comedet dicē. a mes ei n̄ ē tecū. Et io
pp ō ista q dcā s̄. s'. sepe pcz iuidētie.
i malā i duc iuidos mortē. Vn̄ d' talibz.
icēē. dr'. lago pibit. q oblectat cāu itor.
Et qd peī. qd uituposs. q se suspendere
lago. ul' se ipz occidē. Ex de catone. q i
uidēs cesari. se pemit. Sz attēde qd h
mala morte peūt iuidētes. q bōa mor
te defiaūt libales. I's. Nō memi me
uidisse. mortuū mala morte. q uitaz
aū duxit libalē. Et qd mur. si male iuidi
morīūt. q i oī lucto dyā sciaīt. hūt ē
cū hoste. id uelle. a id nolle. amātes
cū dyā ō mala. a odiētes oīa bōa. Itaqz
iui. ē simis ille. q fecit arescē hba ione.
Ionas ē. donū colūbe i'ptat. Et signifi
cat hoīez gōiosū. Hba uo uires. p spūas
eī ē. Sui pspi iuidēs iuid. cū cordo dē
nitē. Nā iuidia. illi ē passiōi silima. q
uocat aurisia. q s' so donute peusti. q

passio oclū. ut n̄ uideat. n̄ exceccat. s' fac.
ut n̄ uidēda n̄ uideat. Iui tm̄ dō ōio m
cecat. faciēs. ut hō uidēda n̄ uideat. a n̄
uidēdo n̄ faciat. Vn̄ i ecce. dr'. Mal' ē ocl's i
uidi. De duabz spēbz inuidie.

Inuidie spēs. tm̄ s' due. C Vna gauī d' pxi
malo. C Alta dolor d' pxi bō. Ambe ḡ pes
sime. a recte nē dīe. Nllā ē bestia. tā pua
ul' seua. q n̄ appetat ē bōa. a toto pse n̄ ef
fugiat mala. Ḡ q ē h tāta puisitas i nā
digissima. ut diligat mala. a odiat bōa
Sz forte dictur ē. q n̄ dilig ō mala. n̄
odit sua bōa. s' pō aliena. Sz h n' ē. q'
dū odit pxi bō. a dilig malū. p ōis odit
seipz. Q'a odit pxim. dū fac ōt nē istitui.
q dinū pceptū. nemo odit seipz. Et nō
ne se odit. q aīaz suā occīt. Nō ne odit
seipz. q se obligat ad malū etnū. C Itaqz
pa spēs iuidie. ē d' pxi malo gaudē. h ē
ō nāz. Nā bō. p nāz n̄ causat i aīa odiū.
s' pō gau'. Si eni s' ph'. ō bō optat. nē
ē dicē. q' nlla bon odiuit. Q'a odiū a gau'
sil' s' rōe. n̄ se capiut i cod'. Nā a si dnā n̄.
sil' a sel'. gaudebat a dolebat i donū passio
ne. dolor tm̄ eāt ipte sēsuali. s' gaū in
roali. Nā a sip' sit. a ptes mīles nō hāt. p
tes poles. nēē ē s' diuisos respet ut
hāt. cū nē adiflora. nē ad sflora ōusa. di
uisa cōsiderat. Itaqz n̄ ē nē bn̄ dispoite.
bō odiē. s' mag amare. Ex h ē. s' i uenio
pagani se bona nā regētes. q n̄ soliū nō
gaudebāt de mortibz pxior cōiū. s' nec
d' morte adu'sarior. Ex dinio cesarē. q
fert plorasse. audiēs popeiū eē mortuū
suū hostē. Marcell' p̄nceps roān obsidēs
syracusā. ciuitatē sicilie. dū seq' g cam
eēet ruitura. opatiēdo ei mis'ic. dr' pias
illi lacimas effudisse. Ergo si ei sīlr iui
ne. tales potuer eē pagani. q̄les p t'pe
gre. delēt exist xpiani. Q'a g sit ita
puisū. ut hō odiat pxi. acuit eis ex mali
q eis qi ōusa ē i nāz. Q'a sic ē offm cari
gaudē cū gaudētibz. a flē cū flētibz. sic
ē offm hoīs iuidētis. gaudē cū flētibz.
a flē cū gaudētibz. Q'a dtor ōui s effc'.
Vn̄ q' fnz stingit. calor ex aduso dissol
uit. ut pz i glacie. Et eē. eē uidem i sale.
q stingit ex calore. s' dissolui uidem ex

frigore. Fluit ē iaq̄. s; ꝯ̄ deē i igñ. Sal ī
agri gerīt. cū sit nō sal ī nā ꝯd. iā aq̄
ꝯdeē. i igñ ē fluēs. Itaq̄ pōcs. priores
ē iuidi. cū pōco clamān. ꝗ̄ p morte dolē
ꝗ̄ ꝯparētes. ꝯuauuāt cū alij. cui ꝯuiu
faciuit iuidi. Tr̄ēs iuī. ē ꝗ̄ pōi bō do
lē. h ē ē grauī. fremelim patiētū. i de gran
deres. iude pō flēdū eēt. Q̄s ē. ñ ąmic te
mos iqe aīmā passus. p bō alié. dolē
affiat. ꝗ tal' dolor. ē ꝯ ualohē. nō ñē
s; uoᵗⁱˢ oīo sb ī se. Vn ꝗ h grauī. ipui. sic
lēē. Q ī ruina letat alīū. ñ ēīt ipunit.
Nō ē ē ñē hūane ostīn. de bō dolē. s; tm
uoᵗⁱˢ male. i iuidia ꝯtratate. Vn ⁊ de se
Job. dicebat. Si exsitaui ad ruinā eī q
me odiat. ⁊ exsitaui. q iueñss; cū mali.
Supple. acciđat ī malū. Tales ē. ñ re
manēt ipuniti. Vn sacdos qdā. bō bene
dcī iuidēs sācti. uisus ē cū ueneno p
mēē. ⁊ alijs mlās moīs. a cella cū expel
lēē. Q' uir dī dū uidit. malī eī cedens
i de recessit. Quē ille audiēs recessisse.
⁊ eē h ualde letari cepisss; . accidit sola
riū iquo stabat. ⁊ cū occidit. Q' man
ꝯ intelligēs. dū de illē itatū gaudens.
uiō dni nūciasss; . abeo dure reprhēsē ē.
q de morte adūsarij exultasss; . Hec
pānucī. cū adhuc iuuēs. magis ūtu
tibȝ mīto clarescēēt. cuīdā mali filiēs ꝯ
se iuidiā ꝯtrauuit. Q' uolēs illū ꝯfū
dē. ⁊ famā illi cāte bōitatis auferre.
libȝ q'dā q hebat. i cella eī furtiē ab
scōdes. ad eccaȝ uadēs. ū frēs ꝯ ꝯuene
rāt. defiruo ē ꝯ frō cōqlt. Q' recinēres
frēs ñ redirēt ad cellas. misit duos.
q cellas sīglas scrutparēt. Et iuene
runt libȝ i cella pānucij. Et admirati
ꝯ uiui si. hū ꝗ argueētes. i nullo se ex
cusauit. s; pitiaȝ sīc hūil' uir accepit
ut sep. qn frēs ad eccaȝ ꝯueniēt. i tra i
hostio eccē se ipē p̄stnēs. i dulgētiā po
stularet. Q' ipē hūilit faciēs. dns nō
dui h patiēs. mādauit demōi. ut illū
frēs acctānē iuadēt. ⁊ cū tādiu uexa
ret. donc excogitatā malitiā. corā oībȝ
p dcēē. ⁊ suā neqūā publicaret. Inua
sit ꝗ eū dyā. ⁊ ꝯpulit ꝯfiti pzȝ. Cuiqȝ
oīs illa mītati do scēēȝ. p eo dnm pra

ret. ex audita ñ fuit. do'ñ p eo pānuū p
ces fudit. Ergo uidere. q malū faciat i
uideñ. ⁊ q grauit sit puita.
Niso d iuī. uidē ē. q̄ sit bōē re
media. Itaq̄ nō q̄ talia psit ꝯ eā. exco
gitari remēē. Vt pmū sit eē bō' amare
Sc̄ē illa sepi rumīnare. q psit ad amorē
pri i citare. Tz ē illa ꝯtepne. q psit ad
excellētiā ꝑpā ūūitare. Ge ē. mala que
nascūē ex iuui rumīare. Dico q pmū
pt eē remē. ut bō shiteat toto p se. bōn
oī eē amāē. Bō' ē eē ꝗ. ē puato bō opp
q q eē bō amaret pua ñ respuēē. Be
d romanis. q itm re publicā amauēr
q de puata peit ñ curauit. Imo ut re
stat ualeñ. i tm re pu' amauēr. q se
pea i morte dederi. Vn aug. de qdā nar
rat. ꝗ. deu. q i uati se eēt pcipitauit.
eo q dōz oraculi deē erat. ut ī q opu
mū romani hebāt. illuc mitteēt p ubȝ sa
lute. Et ñ ne filias brut occit. q eos pa
ta hostes iuenit. Vn sen. dic. q' pa ore
pua rei. oīa ꝯtepsere romani. Vn nar
rat ualeñ. q camill' depcat ē dōs. q si
aliqu dōz. romana psptas nimia ui
dēē. eī iuidia, pō suo icomodo sanaret.
Ergo si uiri pagani. sic bō puato. ꝑpō
suerit bō' eē. qd faciēd ē xianis. quez
eē bōn. ē fir bōz ꝗ. ⁊ sīp' sūmū. Et si ro
mani bō puato. bōn tpalis finiedū. ꝑpo
nē potuerut. qd dz facē xani. p sūmo
bō. ipē ñ p cedo. Hoc ē bōn. nā ab oībȝ
ꝯcupitū. Hoc ē bōn. q nulla rē. fit arti
ꝯcurrēte ꝯsorte. Imo tāto sep fit lati
q̄ to qs mag' i eo. potit amare ꝯsorte.
Vn. gg. Q' faucibȝ i uidie carē deside
rat. illā hēditatē appetat. ꝗ numis psi
dētiū ñ angustat. Ite. Vir iust. q itus
n' appetit. i uidē alienis pfitibȝ nesciat.
Ergo si iuidia uis carē. studeas bō sūmū
amare. Nec ē difficile. q bōo nīo re
ste. mītibȝ bō. nīr ē ista. sūmi bōi cupidi
tas. Q's ē ñ diligat i' bōn. a q nobs ē ꝯe
bōn. Sc̄ē remē. ē illa sepi' rumīnare. q
psit ad amorē pri i citare. Et tāba sep sut
tiūr uba ⁊ monita. dīna prepta. dia
ꝯsi'. dīna pmissa. ⁊ cōminata tormīta.
Q' d ē ꝯtinȝ a' lex dīa. ñ ut prīm diliga

m. Vn aps. ait. Q' diligit prim. legē ipleuit.
Et si iuī uis cauē. prīm diligē. Nec potes
ex cusari a dilē hēē. q' h ē oī ꝗ nē. Non e eē al'
dilig̃ sīlē ē. Sȝ maior ē unitas i humana
nā. q i belluina. q ab uno hoīe. oēs hoīes de
scēderūt. s; alia ꝗ. duo pū huert. s. masculi
num ⁊ femīnū. Et si se ꝗ amāt. ꝑp unitatē
q hnt i spē. q' to mag' h eē dz i hoīe. Ite
maior ē unitas. iē mebra corpo spūl'. q sit
iē mbra coꝛs nl'. q x ꝯ. ē coꝛ nrō nobili
Et ū maior ē unitas. maior dz eē amor
⁊ caritas. Ergo si i coꝛ nal. sic se nlia mbra
amāt. q i coꝛ spūali. amare se dz. Non e
unū mbꝝ. palio ictibȝ se exponit. ab alio
passū. ui ndcāȝ ñ sumit. ⁊ unū inuidere
alii mbro nescat. Et ñ ē nē. ñ uitis deshui
te. alā iuide. qr ñ seq nāȝ. ñ ē difficile. ñ
ē ipo' le prim amare. Vn ad ro. sic le. Sic i
uno coꝛ. mlta mbra hemi. oīa aut mbra. ñ
eūdē actū hnt. ita unū coꝛ. sum i x ihu. si
guli aut. alē alii mbra. Tz ē illa aucta co
tepnē. q amata. ñ sinut prim amare. Et
talia ꝗ. oīa bōa tirena q i duet i caliuȝ. ⁊ orē
puatū. q bōi coīs amor expellit. Sic ē ia ꝗ
pbaui. isti amores. ꝗ ꝗ ꝯrij. qr q ht unū. ñ
p hēē altū. Costat ē q talia bōa. ad se amā
dū allicēē aīuȝ. sic eiu pbat experimētū. Sȝ
amor mūdi. excludit amorē dei. ⁊ cāt odui
prī. qr si uis carē i iuidia. caue ne ames
talia. Tij remē ē. mala illa ꝗ. q faē
iuī ꝯquare. fug̃ ē h' sic ⁊ ceta alia. mlr
mala. Sic ē p xu' appetit bōa. sic p i rasia'
ht i segē ꝯ mala. qr detestat iuī' p ñām
cū ei faciat mlta mala. offēdtia coꝛ ⁊ aīaȝ.
Amaritudo ē mlta. ⁊ dapna ñ pauca. ꝯmi
tāt iuī. Et ē uelut acetū ⁊ arena. quibȝ
ul'l gē ꝯtīgē. Q'a si qs uell; attendere
q iuidia. i fructuosa ē ut arena. ⁊ gustu
aīe ut acetū amara. facile deponeret cā.
Q's ē amar tiā i fructuosā. spinas pferē
tē ⁊ tribulos. Q's uell; bibē potioēȝ amarā.
si ñ eēt egritudis sanatiua. Cū ꝗ iuidia i
fructuosa sit ⁊ amara. ñ aīe sanatiua. s;
mag' egrotatiua. oīo ē respuēda. Itē quis
iudicare sapiēs. diligit dapnū suū. Ad in
ui. i st' bōi mag' dapna. dū ñ solū aufē
bōi dim. s; aufer ⁊ prim. ⁊ toti eccē sāē suf
fragiū. Et ē sic mbꝝ paliticū. a mebris

ceteris dissolutū. ñ recipies alior mbror
i fluxū. q oppilato mbro. Tūsic ipē. est
nllē ad mbꝝ. Sic iuid. a corpe eccle uo'
dis. ipē sā i aiaȝ eī. ē nllē i fluit. Nō e ē ē
ramū siccāi i arbore. si nl' assipit. rea
piat d humore. Gras do. ⁊ sāssime uir
gini dī mīj. ⁊ scō frāncisco. bītissio ꝯfes
sori. Am. Q'rta ps lib d ꝯel' nlubȝ. i q agi
d ūtutibȝ cardinalibȝ ⁊ uiciis ꝯriātibȝ.

Escepta pte pmi lib d ꝯe
nlibȝ. i q actū ē. d carnail'
fidi xane. Et determiata
pte sa. i q actū ē. d sacm
tis eccē. ⁊ marie d sacm
to pnie. Et finita pte ꝗ.
i q actū ē d dono grē. ⁊ d mali culpe. ū
tutibȝ theologicas. ⁊ culpis ꝯriis. Restat
ut uideam. de pte ultia. suū qrta. q eīt.
d cardialibȝ ūtutibȝ. suū pollitiās ⁊ pa'
cas oppoitas. Hec aut ūtutes. qbȝ i ferio
ribȝ ordiam. coi uocablo ap nos. dr ꝯ
cardiales. Tū pp cardis stabilitatē.
Tū pp hostij. i cardine ūtabilitatē. Tū
pp car pncipalitatē. Dico q pa ro ꝗ
sa suīt. ex cardis stabilitatē. ⁊ hostij j
eo ūtabilit'. Cardo ē i mo' manȝ. h to
hostiū i eo ūtat. Sic ⁊ hee ūtutes. sūt d
se stabiles. h rees. eēā qs ūsāt. sūt uaīa
biles. Et dnr stabiles. uij. illē q̄ pp naz
ꝯ oratā. q reddūt. q dele. ē figa firma.
⁊ stabil'. qr sr tiā pieta manē i mota.
Sic ⁊ grā illa ꝯorata i bō stabilitat aīa.
Ita ut p pru' stabiliat iuī. ne perterre
ab ea recedat. p forti' ⁊ pacia ȝ. i qda
mītis eqnimitate. ut p adūsi a bō ñ
nuat. p tepāntiā. i qdā medi' suū eqli
ne nimis ul' pau accipiat. p iustiā
i qdā coi utilitate. ut oībȝ sua distrbuat.
Cardiales ē dnr. q sic hostiū totū in
cardine ūtit. sic oīo uita nra. act ꝯ opa
grā hay ūtutū gubnat ⁊ regit. Tij
uō. dr sr cardiales. i. uite nrē pncipa
les ptes. Cardines ē. sr pncipales mūdi
ptes. sic i celi cardibȝ pȝ. Sr ē cardies
celi. duo poli. unū boreal'. Ali uō austr'.
Boreal. nūq nobȝ occidit. s; sep ē nobȝ ui
sibil'. Austral' uō q boreali oppitus ei
stit. nobȝ ñ ē tpē ullo uisibil'. In hus eni

duobus cardinibus. tamquam in principalibus celi po
lis. totum celum mouetur. quas uis circa eos. nec
No aliud per mouetur. Dicuntur quoque uirtutes hec car
dinales. quia aliarum uirtutum sunt principales. eo quod omnes
alie pollitice uirtutes. sunt ad has reducibiles.
Sicut omnes fores suo modo. ad duos cardinales. Vnde et hee
iiii^or dicuntur habere actum uniuscuiusque anime principales. Nam prudentia
dirigit actum rationalem. que est discernere. inter bona et ma
la. inter bona meliora et optima. Et inter mala. pe
iora et pessima. Non enim est possibile sic bona. nec declinari
mala nisi per prudentiam cognita. Temperantia diri
git actum concupiscibilem. cuius est appetere delectabilia
bona. sed cum debita moderantia. ut non sit super
flua. nec etiam diminuta. Fortitudo dirigit ac
tum irascibilem. que est aggredi ardua. et fortiter pati
mala. Iustitia uero. quia illas tres habet principales
No actus. dirigit quantum ad prius sibi. ipsa dirigit illas
omnes quantum ad proximum. ipsa circuit uires omnes. ut visi
dicetur. Itaque iiii hee uirtutes. et sui
officiis distinguuntur. quia officium est prudentie. de
cis lumen ferre. in eis eligendis. Officium tem
perantie. est alius frenum imponere. ne sit in uiciis.
Officium fortitudinis constat esse. mala impatienter
tollerare. ne ullis superetur aduersis. Officium
No uero iustitie est. sua singulis reddere. in rebus distribuen
dis. Itaque uero hee. quia iiii hee uirtutes. sunt
significate in iiii fluuiis paradisi. Vnde glosa super genesim. sic
secundum gregorium ait. Quatuor flumina paradisi irri
gant. quia duobus iiii uirtutibus cor infusum. ab omni
desideriorum carnalium estu temperatur. Sicut enim
aqua refrigerat corpora. sic hiis uirtutibus
animus. Sunt etiam in iiii coloribus designate. sicut
magister ornatur. exo. 26. Nam iacinctus aerei.
celestisque coloris. pertinet ad prudentiam. per quam
deum et celestes angelos imitamur. Bissus
suo bisso candore. pertinet ad temperantiam. que
candidam reddit animam. Purpura que san
guinei est coloris. respicit fortitudinem. quam
constat paratam esse. pro effusione sanguinis. Coccus
qui ignei est coloris. iustitiam denotat. quia sicut
ignis rubiginem a metallo consumit. sic et
iustitia hominis mala punit. Itaque iiii hee uirtu
tes sunt iiii ille rote. quibus currus igneus. est
factus. quo sanctus uir. cum helya eleuatur in celum. quia
qui uult in celum ascendere. necesse habet hac quadriga
uehi. Quomodo prudentia in scripturis accipitur multis modis

Hic ita igitur ualet breuitate tractatis. de
quibus omnibus de singulis. Et primo de prudentia. quia ipsa est

aliarum directiua. Non est bonum procedere itinerantem
sine ductore. officium non procedat. Sed quamquam est hic notandum quod
prudentia multipliciter accipitur in scriptura. Nam sic dicitur
sapientia. nomine prudentie. sicut prudentia spiritualium. siue prudentia
mala. Vnde dicitur ro. 8. prudentia carnis mors est. Alio
prudentia. sumitur pro appetentia sapientie. ut corinthios 3. Sapientia huius mun
di stulticia est apud deum. Vnde ysaie 5 dicitur. Stultus
sum et uirorum. et sapientia hominum non est mecum. Quandoque
prudentia. secundum tullium. et senecam. diuinarum et humanarum
rerum scientia. Et ista scientia. in tres partes est diuisa. scilicet nuncupatur
in moralem. naturalem. et rationalem. Sicut multa diuini ibi
opus patet per ea. in actiuis et de tincti diuina pertinent
per opera et carnalia. Quandoque accipitur prudentia. pro opera
torum scientia. Vnde dicitur. in duo anime scilicet in
partem contemplatiuam. et in partem actiuam. Contemplatio est
qua excogitat res. puriter habet. Sed actiua scientia
illa est. quia dirigit animam in agendo. Et uocatur anime
contemplatiua. ipsa intellectum. secundum nostrum. uocatur ei actiua.
Et dicitur sapientia. pertinet ad contemplatiuam. sed prudentia ad
actiuam. Quandoque uero accipitur. accipitur sapientia et prudentia
pro eodem. Vnde in prouerbiis dicitur. Qui sapiens corde est. appella
bitur prudens. Quandoque uero sapientia. sumitur pro cognitione
diuinorum. prudentia. pro cognitione humanorum. Et sic glosa
super primum psalmum exponit. Os meum loquetur sapientiam. et me
ditatio cordis mei prudentiam. Vnde augustinus libro de trinitate aug
sic ait. Hec est inquid sapientia et scientia siue prudentia. recta
distinctio. ut ad sapientiam pertineat eternarum rerum
cognitio intellectualis. Ad scientiam uero temporalium rerum cogni
tio rationalis. Sapientia quandoque sumitur. pro scientia sapida. uel
sapore uirtutum condita. Et est intellectus et affectus. in sui
perfectiua. Quia in qua scientia. perficitur intellectus. sed quia sapi
da. complet affectum. Philosophus et differt. malus licitator
et sapiens. quia licitator malus. de hoc tamen gaudet. quod
sciat bene loqui. bene et arguite opponere. et bene ar
gumenta dissoluere. Sed sapiens ista contempnens. de hoc
tamen gaudet. quia per ea quam nouit. prudenter agere. et
ad bonum alios incitare. Vnde bernardus. Inuenisti inquid bern
plene sapientiam. si prioris uite peccata defleas.
si huius mundi desiderabilia paruipendas. si eternam
uitam toto desiderio concupiscas. Inuenisti est
sapientia. si tibi hec omnia sapiunt. prout sunt. Quandoque prudentia
sumitur large. ut sic comprehendat. uirtutes singulas
cogitationes. Et sic eam uidetur tullius accepisse. cum ait tulli
prudentia est. rerum diuinarum et humanarum. cum ratione bene uiuendi
diuinarum cognitio. Et pro ratione bene uiuendi. diuinarum
omnium intelligere bene uiuere. Quandoque accipitur strictius
ut non comprehendat sicut. sed communiter intellectu uel secundum.
Et tunc sic ab augustino describitur. libro de moribus ecclesie.

ab augustino describitur. libro de moribus ecclesie. Prudentia est
amor. quo quis adiuuatur in deum. ab hiis omnibus se
parat. quibus impeditur ad eum. Et illud de spiritu. et anima dicitur.
prudentia est scire. quod anima debeat facere. quodue di
mittere. quodue peragere. Est ergo notandum. quod non est
prudens prudentie uirtute. qui tamen est prudens in intellectu.
immo oportet quod sit prudens similiter in affectu. ut sic uirtute
certe dat ad opus. Vnde Iacobus constituit legemus habet. ut
imprudentes illi dicantur. qui imprudenter operantur. licet
prudenter intelligant. quid. quando. et quomodo sit agendum.
Prudentia ergo uirtutis. non est in aliquo. nisi qui prudenter se habet. prius
dicit intellectu. prudenter uolendo. et prudenter operando.
Non enim. quoque cognitio ad prudentiam pertinens. non est cognitio
generata in anima. per probationem aliquam uiolentam.
sed est cognitio credulitatis. cui consensus est sine
c. 3 coactione. De diuisis actibus uirtutis prudentie.

Ostensum est hactenus quid est prudentia. quia uirtus est cardinalis. dicendum hoc
omnino. Quam cum officium possit ponere. Et ei commenda
tionibus insistere. Et non de rebus tractabilis. quod prudentia
ex consideratio. Dicendum quod post de officiis prudentie est dicendum.
Est ergo officium primum prudentie. actus certior uirtutum di
rigere. Vnde in prouerbiis sic legitur. Vir prudens dirigit
gressus suos. Sicut enim lucas. est officium deuiantes.
uiam docere. quod sit eundum omnino docere. sicut est ex intellectu
ex sole. Et sic signorum in uia positorum est itine
rantibus quod sit uia monstrare. sic prudentie est omnino docere.
quid. quando. et quomodo nos oporteat agere. ut opera nostra
deo sint grata. nobis utilia. et proximo non nociua
uel iniuriosa. Sine uirtute hac dirigente est homines
sine uisu incedere. et sine temone mare sulcare.
Secundum officium est prudentie. nolle fallere. et falli non posse.
Vnde qui prudentes sunt fallentes. non debent dici prudentes.
Quia si prudentia falleret. uel fallere uellet. uirtus minus fu
isset non esset. Quare mercatores qui tota die decipi
unt homines. malas merces. bonas esse dicentes.
non debent dici prudentes. Vnde sic uisitatis ait. Estote
ergo prudentes. sicut serpentes. et simplices sicut colum
be. Prudentes inquid. ne falli possitis. et simplices.
ut alios fallere non uelitis. Est enim natura illi serpentis.
qui dicitur est aspis. ut decipi ab incantatore non pos
sit. ut unam aurem terre infigat. aliam cauda clau
dat. Ergo et tu. ne demonia fallat. claude unam
aurem humilitas. et alteram mortis sinere ter cele
ritas. Hoc est et contingere memorari. quia cuius summa
in ante uenirem. De hoc officio. sic seneca dicit. Prudens
fallere non uult. et falli non potest. Tertium officium est
prudentie. non secundum multorum oppinionem. sed secundum ueritatem res
Sen estimare. Vnde sic Seneca ait. Qui quis prudentiam sequi desideras

tunc per rationem recte uiues. si omnia prius estimes et
perpenses. et rebus omnibus dignitates non ex oppinione
multorum. sed ex ipsa rerum natura constituas. Numquid non ex
erat multorum oppinio. ydola esse deos. Nonne filii
israel. uitulum aureum quem fecerunt. et dixerunt. Hii sunt
dii tui. qui te eduxerunt de terra egypti. Iste omnes
secundum oppinionem suam. non secundum rerum naturam. de rebus estima
bant. et ideo male de singulis iudicabant. Vnde ari
stotiles dicit. quod oppinio multorum. non facit esse falsa. loquitur
non de oppinione plebeia. sed hominum sapientum. quia in
arte sua. uiris sapientibus est credendum. Et propterea
Sen seneca dicit. Quecumque ex rebus transitoriis possides. non
magis estimes. quia caduca est. nec umquam multos
eos placent. sed tamen quibus placeas cogitare. non
quos loquaris. sed quid loquaris attendere. Non ergo inquid de
more moueat dicentis auctoritas. non quis. sed
quod loquatur attende. dicat attende dicto. nec quam
multis. sed quibus placeas cogita. Quartum est bona
commissa nobis. ad dei gloriam dispensare. Vnde in
ex euangelio ueritas dicit. Quis putas est fidelis seruus et pru
dens. quem constituit dominus super familiam suam etc. Hec de beato lau
rentio. qui thesauros commissum. per manus pauperum
misit in celum. iuxta illud matheus. thesaurizate uobis
ex thesaurum in celo etc. Talis fuit beatus gregorius. qui pauperes
ex omnes. fecerat esse scribi. quibus omnibus prouidebat. Talis
fuit patriarcha iohannes. qui omnia dabat et pau
peres suos dominos appellabat. Et in eius legenda.
de quodam domino petro narratur. qui postea se sua de
dit. et se postmodum uendi fecit. et pretium sui. iussit
sit pauperibus erogari. Et propterea est in hac materia
Sen quod in natura. sic ait seneca. Que apud te bona. non
tamquam aliena seruabis. sed propter te. propter te tamquam propria
dispensabis. Quintum officium prudentie est. non ad leuiter i
ex choare. et inchoatum. non ante perfectum deserere. Hoc
de potest in luce. de homine. cum uellet edificare uo
lente. qui ante quam inchoaret. prius sedens. sumptus apud se
computat. si habeat unde perficiat. Ne si postquam
posuerit fundamentum. et non habeat ad perficiendum.
omnes incipiat illi illudere. dicentes. Hic homo cepit
edificare. et non potuit consummare. Vel in prudentia
ille laborat. qui bellum cum alio inchoat. non prius
Sen apud se uideat. si habeat unde resistat. Vnde Seneca.
de hiis lapsis sic ait. Fatuo inquid. dicitur te perseuera
re debere. quia cepisti. quod uero non inchoare. in
quibus perseuerare sit nociuum. Decet enim uirum prudentem
esse constantem. non facile se mutare. Qui credit
Sen facile. leuis est corde. Seneca. Si amplecteris prudentiam
fuisse. ubique idem eris. et prout exigitur uarie

tas tpis. ita de comodo eo tpi. n de ial
q p'mittes. s; p9 apte. Sic man9 q cadit
e. ac i palma extendi. ac i pugillu co
cludi. Et ideo octo e ocls. cu claus e 7 apte.
Ideo ita q; pruden. man9 i sua sap sic sol.
q sep manis ide. s; stult. sic luna mutat.
Vij offin e pru. tpia opa sic ipi. ita i
occulto caue. Di eni de iulio cesare. q
du ee uulnat ad morte. una manu
clausit caputiu supi. 7 alia manu tu
nica clausit iferi. ne iuenire ishonesta ia
ce. Et qd mir de hoib. qn ursa qn adulte
rue se abscondit. 7 uideri ee erubescat. qn
statu ipgta se a masclo uidit. 7 usq; ad fi
lioz formatione. ad eu ulti no accedit. Er
go honeste iacedu. honeste icededu. honeste
loqndu. 7 honeste oia faciend. sic ipu. ita
7 i occulto. Vn bes Antoni. n solu ab aliis
hoib. s; a se ipo erubescebat uideri nud.
Sn. Ido pate i occulto. q opa potes cora
cuctis in pu. Viij. offin e pru. osulte p9
7 q i aduersis. i psps agere. Cui ro e. quia
mag e dubia. magq; piculosa. fortuna
pspa q adusa. Et plures q i aduersis. hoie
ruut i psps. Na adu i psps ccadit. q
aduersitas releuauit. Saul. q fuerat
ualde bo i mod icas. fco e ualde malus
i magsto 7 milito. Dauid it aduersa. ui
optimi fuit. s; turpit nimis ruit i p
spis. Ergo pru. mag e neca in psp a. q
i aduersa fortuna. Sen. Tuc osilia salu
taria e ad uoca. cu alludit t prospa
uite fortuna. 7 ex te ee. maxie i lubrico
cogita. Et n ne mag i diget luie dirigete.
q icedit p loca lutuosa 7 lubrica. ql e
uita ista terena. i alto locata. q qn iced
p arida. hoie tpalib; desiccata. g mag
pru e neca. du sum i psps. q si fuim
i aduersis. Viiij. offin e pru. n solu inti
s; se exti ordiare. Mala e ordiatio exti
or. sig e n hre ordiatoie i ti. V dic aug.
q i pudic ocls. i pudia cordis e nunti. Et
sili intelligas de oib; sesib;. V aug dic.
q q uult otine. otineat ab illiato ui
su. ab illiato auditu. ab illiato olphatu
7 gustu. 7 ab illiato tactu. Et h uo it dr e
sapies i pu. qn dic. In facie prudetis re
lucet sapia. ocli uo stultoz. i finib; tre.

Et i eccl di. Ex uisu. cognoscit uir. 7 ab occursu
cogsat sesat. Et amict corp. 7 ris detu.
7 i gressus hois. enutiat de illo. Vn narrat
ili. de secta sectoz. q discipli y petetis ui
dere magrm ta sobriu. otinete 7 castu.
fecer o pigi ei y gies i imbrario. feretes
ea. ad q da phs. q p certioz. de ictorib; iu
dicabat. Q uides y magies y petetis. eu ex
uisu. luxuriosu ee hoie iudicauit. Q tur
bati o phm. cogitabat iuade eu. At ille
y pertes. qd iqd idignamini m. Vob dixi.
q diceda exarte mea p p e di. Tuc illi. ad
magrm reusi. qd fecerat. 7 qd phs dixat
retuler ei. Q eis. sic ait. Ver dix. q; pri
fui ad luxu p nat. s; ego me uica p uirtute
scia. De aliis officiis prudentie

Alij eciam e sacrd. q offin e pru. noe or
dinare. Costat e. q actu p'mi hois e cogi
tare. Q offin e pru. n solu cogitatioes
nocias. s; 7 ociosas hre caue. Je. iiij. Vsq q
morabut i te cogitatioes nocie. Et sen. d.
Cogitatoes uagas 7 i utiles. 7 uelud sopnio
siles. n recipias q b; si aim; oblectaueris. cu
oia dispolueris. tristis p ea remanebis.
Est g h no q ro. p ut opat ad p'te sci
uiij. hre p tes. Inuetiua ul inuestigatiua.
Judicatiua. Memoratiua. 7 Intep
tatiua. Vez tn nez inuestigate. pru or
dinat 7 restrig. Rez iudicate. pru di
rigit. Rez memorate. pru reminiscia
uitalia sola fac. S; nez i tptate. pru
moderamine eq regit. Dico p q nez
inuestigate. pru ipa restrigit. 7 ne i pur
du ei ab iq sitace i utiliu. difficiliu ni
mis. 7 curiosaz cohib; 7 cost rig. Vn ipu
de. Pru tue pone mo. Q tr facas. si no
celos erigis. ad opes qs hre n psis. Corrup
tator e maiestatis. opp'met a gla. Cui
ro e. Q a sic ad ee q e. mesura pone p de.
Sic absq; mesura. n stab regna aura. Cui
e n l sit sin mesura. n sum a scientia. cu iq
sitio huana. sit res creata. cohibeda e
cu mesura. Et p p sn. d. Jd qre. q potes iuci
re. Et i ecce. sic hre. In scruacius ref; noli
scrutari m l tip. 7 i plib; opib; ei. s. dei.
ne fiis curios. S; illi. h o n attedut. q de
oib; curiosis iqrut. 7 i reb; i utilib;. sic pa
ganoz eloqa st. o pone mo nolut. Cos

qs loqs ap ait. No pl sap q or. s; sap e
ad sobrietate. Pru qo nez dirigit iqrete. du
cas nez iqre fac. 7 alia ex aliis ouice i strui.
Sen. Cosiliu pitoz. ex p sctib;. futa p p'sat.
ex aptis obscura existimat. 7 ex puis mag.
ex p p iqs remota. 7 ex ptib; tota recogitat.
y hus oib;. sic ait. Be. Scire ea p. apls q;
aitato. q sectis uiuanioz saluti. Scias q
mo sacedi. ut scias qd p. qd ne maturi
ad salute. 7 ut id ardeti capias. q uehem
ti adamore. 7 q mag ad hedificatioez. ta
tu q pri. Et addit dices. pones ec. Sut
q sare uolut. tm ut sciat. n aut ut faciat.
Et h tpis curiositas e. Et st q scire uolunt.
ut sciaz p preu uedat. 7 honores ex ea accipi
at. 7 tpis q st e. Et st q scire uolut. ut sciat
qd age debeat. 7 ut alios istruat. 7 pru e
Secudo nez iudicate. pru m l tip dirigit. Tu qa
ea phiber iudicare. q p eto n ostat. Tu
q; ea tepat. ne nimis tarde. ul nimium
cito edat. Tu q; ea hr frenare. ne usur
pare alienu iudi audeat. Tu q; ea hr
cohibe. ne uersilia p ueris accipiat. Pri
mo itaq; p o q pru. nez digit iudicare. du
ea phiber iudicare. q p eto n costat. No
e p t ee iudi de icis. Vn luc. vj. tale iudi
phiber. Nolite iqd iudicare. 7 c. Glo. i. Duo
st. iq b; temariu iudi. e cauedu. q; sut
q da media. 7 q aio fiat icta. q bn fi p st
7 male. Et nesat q l sit iste futur. q m e
mal. de eu osulci despare. temariu iudi
e. j. cor i. e. Nolite an tps iudicare. q ad
usq; ueiat dns. 7 c. Secudo nez iudicate pru
digit. ne nimis tarde. ul nimis cito cre
dat. Dib; e. 7 nlli e de facilu e. Ecc. 19. Q ci
to cre. leuis e cord. Sen. Q leuie e dit. ui
nose agit. Q a ut ait. Prudetis p u e. exa
minare osilia. 7 n cito. credulitate fican
ad fla p labi. Prudes e. q n n iudi credit.
n n examinata sniaz. i oselsu adducat.
Q a iqd. sic i disputatioib;. n admitti
m n manifeste uias. ul q uis p batioes
certoz sit. sic i ce selsu credulitatis. n debe
m admitte. n ul manifesta. l ea. de qb;
sit nob plena certitudo. Q d ut ait. Sap u e e
suad i hue. q nob n expedit e de. sic st
illa mala. q nob dnr d p tis. 7 q amore
nr ad p tios. lede solet. 7 carior despio

prum nob p stat. Ex o platone. cu eu
dicerent. q qda ei discipl. male loqretur
de eo. n e te uia ee dixit. Cuq; ille ua ee
iuraret. e de plato. q n fltm iuraret. Iste
dicens. Si discipl ille mes. d'mc illa dix.
m expedire e debat. Je nez iudicate
pru hr frenare. ne alienu iudi usurpare
audeat. Sic e i ill ex. q iudicat subdito
alioz. Sic si in dana p tas. iudicz clici.
n sue dictoi subiectu. Vn dauid ostatinu
i niceno ocilio. n se dele clicos iudicare.
s; eos a solo do iudicatos ee debe. Vn
qda glo. sr o. sic ait. Temariu iudi e.
qn iudicat illi. qb; n e aucte iudicadi.
Vn d. Ad ro. Tu qs es. q iudicas alienu
suu. Suo dno stat. aut cadit. Je nez
iudicate. hr pru cohibe. ne dubia au
deat diffinire. ul uisilia affirmare pre
sumat. Et lz h mib;. ia sup p pte sit tac
tu. De h tn sic sn dic. De dubiis ne diffi
nias. s; suspensa tene sniaz. si i uisilib; au
deat ad affirmare. q; n ee q uersile est.
stati uez e. sic nec sep. q ur i credibile
flm e. q; crebro. fac m dacu. uitas de
ner. 7 eo m dacu. fac uitatis. Et pro
bat h p ex. cu ait. Sic alu frote istem
aic. 7 blada adulatoz o ee scorpio is.
sic uisile. colorat ut fallat. Is nez
memorate. pru digit. du obliuisa uo
ria. 7 remisa salubria sola fac. Cogita
re e delem. dnsi monita. osilia 7 p cepta.
7 ei ta m l ta p l a b n fi. ta antiq. q noua.
sup ma p mia. 7 tormta tartarea. ut
amore sup noz alecti. 7 timore i fnoz
deterri. sim isi. Delem 7 remisa. mala
p p a ad dolendu. Jux d. Memor esto uita
creaturis. age p niaz. 7 p p opa fac. Sr de
quoda q seruerat i oib; mal. q do i spi
rate ep uer. i q da sepulchro hoie mortu
se oclusit. 7 qi manes i mobil. p terita
sua mala. tatis lacimis q dolore de fle
bat. ut o eu demones oxtati. n ull
bladitiis. n u berib; ull. face potuer.
ut se aloco mouer. ul ad respode. Siq;
ad ta p ctm addue e gra. ut faces
mag miracla. cib; p rib; fco sit i ce. Sn
de. qd sit oib; memoradu. Iiij. nez it
p terita. pru digit. 7 e ca s mone. mede

ramine ico stingit. V' ipu. dr. Qui moderatur
labia sua prudentissimus e. Hui ro e. q prudens. qu. qd. ? n loqu attendit. si stultus
ul' bene ostidans. attente pdat. Vn ecc. dr.
labia iprudentium stulta narrabunt. uba uo
prudentium statera ponderabuntur. Vi e prudentie
p' q ad lingua uba reducere ad limam. Scdo.
Sermo tuus n sit ianis. s aut suadeat
aut moneat. aut consolet. aut precipiat. pr
lauda. s uitupa pri. q sic e reprehensibil'
nimia laudatio. sic nimia uitupatio. eo
q illa adulatio. s ista malignitatis suspecta e. Et addit dicens. Testido uitam. n accedas. Hui consideratione pmittit. a pta. plenius
pmittas. De aliis officiis prudentie
Secunda alia q da offi prud. Et p e. raciocinii
diligentia. ne i uba multiplicia excat.
e. aiuz cohibere. ne prud sue cedat. Tertio e. no
totu tps opibz dare. s ad contemplandum pre
ipedat. Quarto e. isidias precaue. ut hostem
teneat. Quinto p' q offi prud. e tacitur
amare. ne lingua ut tetigi sup. i uba iuntilia exeat. Hoc e cautis sniaz. Vide e o pa
lam copesce linguam. Et dic illud. prim deo
ee. q scit me tacere. Hoc e cuida phy uera
sniaz. ul' meli bona lingua. q deus laudat. q
uim ipse docet. Et ij pri e mala. q deus blasphat. proximu irritat. ad mala docet. a ipi
e illi destruit. Est g ualde mira. q cu do
mitet bestie. domet a ferre. a q e mai suspe
tione ne domari pfect. anime pst lingua.
Imo cu careat osse lingua. pcta frangit
ossa. Et ppea dic jacobus i ca. sua. q q n
offendit i uerbo. h pfcs e uir. vn qda ex
pribz. ut taciturnitati ffs assuesceret. tribz a
nis lapide portauit i ore. Quintum e ali
scos pz. q laborans uitauit lingue. oi tpe debellare. oi die. dic se i cta peccasse. Vn i ca.
la. assilata e ign. cui e uniusa columine
Aliz h offim e prud. aiuz cohibere. ne sue prudentie nimus i itat. sua cedat. Certu e e. qd sic
ds. cator e o naz. a fis e o actionu. sic
e a lum o tonu. qr q caret dino h hue
ois scie. qr ois scia a dno do e. a ipse magi
e. q docet scia docet. qr q ipse no docet.
stultu ee nece e. Sic e a summa na. e ois
na. sic a summa sap. e ois scia. qr sic nullus
q h na. q n hat a summa na. sic nullus

hre p aliq sap. si n accipiat a sap illa sum
ma. Dia e preciosa. sic a pmus depicta. qr
sic ois na. depedet a pa na. sic ois prud a dia.
q e sap pa. s uice dum n e bumane prud. s dic.
Vn ipu. dr. Ne innitaris prud tue. Et ad ro. sic
dr. Nolite ee prudentes. apud uos metipsos. Et i
ys. sic le. Ve q sapientes estis i oculis uris. a
coram uob metipis prudentes. Ergo q uolunt
hre prud. ul' i digent sap. postulet a do. q dat
oibz affluenter. si cui pertin expediat. Tertium est
offim prud. n totu tps actioi dare. s conteplatio
ni aliq tpis pre ipedat. Duc e opte uite.
Vna actiua perfectis. Alia contemplatiua sic sequens.
pa e o. s sa paucoz. pa i labore. sa i requie.
pa figura fuit i martha. z i maria. Sm. no
semp i actu sis. s ite diu aio tuo regem dato.
Ita tn ut regens ipa. sapiens studius sit pleta
a cogitationibz bonis. Et ill. de osiderationem sic le.
No te totu. n semp des actioi s osideratio. des
ad tui. Quartu offim e prud hostis isidias pra
uere. ii cu pugnare deceat. Sic legim in dno
deq i Job. sic lr. prud sua pcussit sibum. Sic
apte pz. dum dya i defto. e cu aggressu cre
dens cu se psse decie hoiem. Sz e n eu dece
at po. s uib sapiens uices. sola docet cu prud.
Vn ipu. sic lr. Vir sapiens fortis e. a uir do
e. robustus a ualidus. Et i ecce dr. Ciuitas parua
a pauci i ca uiri. Venit rex fortis. a obsedit
ea. ?c. Et seq q iuetus e i ea. uir paup a sapiens. a liberauit urbe p sap sua. Ciuitas pua.
sca ecca. q otinz multo paucos uiros. opa
tioe maloz. Rex fortis. ciuitate obpugnans.
dya e. Vir paup a sapiens. p sua sapiam
libas ciuitate. do e. Et ppea ipu. dr. sap
meliore ee fortitudie. Et q melior e sapia.
q arma bellica. Sic de romanis. q cu multos
ppl'os supasset. se coz longiores. a uiribz fortiores. hoc fecer de ut narrat aug. n uiribz
coz. s i dustria gloz. usuqz armoz. Vn i sap
dr. Melior e sap uiribz. a uir prudens mag q
fortis. Sic de dd. q prud aimi. n uiribz corporis
phylistinoz fortissimu. deiec i morte. Vn
depositis cuctis armis. cu eo sola funda
pugnauit. Et qd p funda otinens petra. n prud
otinens ee. xps sapiaz. uera petra. De osidera
tione prudentie.
Dicto de officiis prud. restat
dicere de illi osideratione. Est g nouisi q ca p
sac septa osiderat. Prima qr ipsa. p aie nobi

liore pficiat. Secunda qr ipsa. certas nra precedat.
Tertia qr ad ipaz magisteriu ceteraz ptineat.
Quarta qr ipsa accepta a do talenta multiplicat.
Quinta qr ipsa de oibz laudabiliter iudicat. Sexta
uo a ultio. qr ipsa. ad gliaz nos pdat. Dico
q ain o sac ca osiderat septa. q ore dino
dictata nulli pt ee dubia ul' suspecta. Dr at
ato sit data. ista g usa sig. qr n l papir n
bona. Et n l phibz n mala. cu oes alie leges.
ista du taxat excepta. q da sla otineat
a n bona. Jte res ois. e excfic pesanda. Et tanto
res ois e melior. q to e finis ei sublimior.
At e si ois scia e a do. nulla tn e ducta i do.
n ista. q obsuata. e ad fidem bti ducta. qr
a soli. fides e adhibenda. Vn ap petr. sic
ait. Spu sco i spirati. locuti st sci dei hoies.
Ergo o q osiderat. ue e osideranda. Est g nob
ut prud. h septe smoibz osiderata. Sic e dr
i co. Estote prud. sic s. Qa ut ipu. dr. prud. p
tiosior e argento. Qa prud atqz doctrina. ista
despiciunt. Et dr i eod li. q dns dat sapiam.
a exore ei prud. Et satis de h pu. z. v expsse
dr. q melior e negotiatio ei. negotiatione
auri a argenti. ?c. Secunda prud e osideranda q ipsa.
p aie nobiliore pficiat. Cu e fortitudo p fi
ciat ui irascibiles a tepantia oncupiscibiles. prud. pficit
rationale. q e ceteris dignior. Et n nec i corpore m
bra extiora. e digior ocl's. Sic a i uires
aie. locu tenet ro digiore. eo q sit ocl's aie.
g dig e ut illa. a no l q hac po pfic. At
prud e tal. Imo ut pl' ad dica tota pficiat
aie pte supiore. q ad arbitrii libitate. cui
directia e a motiua. V dr ipu. q scia scoz
prud. pp q cetiz dr. q melior e prud. cunctis
opibz. a o q desiderant. ei n pst opari. Ergo
ea qd meli. pstitit g sap. qr auro melior e.
a prud. qr melior e argento. Cui ro e. qr ai a
e longe coz melior. g longe meliora. sit bona
aie. q corporal' sbe. At prud. bo e aie. aur bon
extioris sbe. g. ?c. Tertia qr ipsa. certas uir
tes nra precedat. Cu e ipsa. certas dirigat.
nece e ut precedat. Vn illa columpna signata e. q castra isrl' precedebat. quia q cet cu
du mostrabat. Et n nec ocli. do precedit gressus
nros. Qs e pedibz n offendat. si sin lumine
uadat. ul' si oclos clausos ferat. None aures
ois. q cuiqz uil' a pua. i diget aliq illustrante scia. At prud. uite sapientis sniaz. sup ia

posita. e scoz scia. qr ad pcedendi. e uirtutibz
nectia. Vn aug dr. q l z sit mai. di fac
uo quam nosse. tn p e nosse. q uelle. l
facere. Nemo e uult sibi fac. q nullo m
cogscat. Qa a si i uisa. p l o diligi. sic ab
rege franc dilig. q nuq uidit. p fa
ma tn cu agnoscat. Vn dic aug. q uirtutu obedie e. qd sapiat uelle cognoscere.
a p o e obsequi. diuicale qd facias. Ergo
prud. e illa nobil' stella maris q nauigantes. ibi mai mario dirigit. duces ad portu.
Quarta qr ad ipaz. magisteriu ceteraz ptineat.
Na ad ea ptinz illa discretio. q n solu uirtutes
dirigit ut auriga. s o qi mrr e osuatiua.
Vn pbauit in o l frm atonu. q oes ruunt
uirtutes. q aiqz sublimes. si scam discretioez
n hnt. Et p multa. h o e. Vn diffiniens
ea atonius. dixit. q ee uirtutu o genitrix. custos
a moderatrix. tiro gradu. monachu pducens
ad summu. Vn greg. dic. q uir. q to pl' pfs
se aspic. si sin moderamine fuit. tanto
i deruit. Qa q to altior g d. tanto grauior
inde casus. Certu e e. q sine hac uirtute i ecde
e sin lumie ee. a sin regimie mare
sulcare. greg. i mora. pleruqz uir. cu discretione
tenet. amittit. a cu dis cere i emitat. pl'
tenet. Qa ex studio. artis discedit. ut in
suo tpe. cu maiori uali te dat. Et addit.
Qa n cadem res. e sep uir. qr p momenta tpz.
sepe multa mutantur actionu. qr fit. cu
qd bn agit. pleruqz meli. ab ei actioe
cessatur a laudabili ad tps desat. q i sug
tps mes laudabilr tenebat. No ide pod
i ponendu e eq seni. q i ponebat iuueni. s
iux diuisa tpa. sic tpa uariada. Quinta
prud bona o omissa multiplicat. q dapnabilr sin ipa h occultat. g d abscosione.
panis parabla d talentis. m. xxv. Et parabla
d fuio. qbz prefamilias. tradidit. x. mnas
i z. luc. De dissipatione. hr. luc. i z. d uillico. q dissipauit bona dni sui. Vn ipu. sic
hetur. Thaurus desiderabil' i hitaculo iu
a i prudens dissipabit i. Sic uaria sr in
mi do. qr ut emi. q ex q pres prudentes congregat. filii. p i prud dissipat. Sexta. prud.
hostes suppeditat. Dya e. ut greg. dr. du
fructe bumane arbozie. uirescere aspiat.
qi ume ad radice ei pone quit. ut flore

te arefaciat hedaz sci ione. Et ait. q' ho
stis antiq. hoa nra. cbz mois isegt. Quia
aliu ilos ope. i cetes pollitur. ut sic oe qd
ag ipuz sit. Alii icetione uitiare no pec
ualeo. i ipa actione. hoi qi scilicet o. ii se
cantiores sco. uitio sb ungato. qi i insidiis
primat. Alii uo. n icetices uitiat. si uirtutes
supplantari si op bo. i sin actois illaquat.
ita ut bellu. de ipa uictoria gignitur. qz
ai i inda cogitatio uitiat. uictor aim. de
clarac pulsat. Ergo ut ce dni. dya supr
e. gla o cu. peru e uitedu. qz n nris uiri
bz supat. Sic de h. tractatu e o. De mira
Non solu ad peru. monz moniz ad peti.
Nolac septa. sz e ipa na. Vn p ipse dnm
saluatore ad peru moncem spetinu. Et p
salone. ad peru fosca. [C] Moncem eni a
dya. seq peru spetina. q i p libz nob apper.
[C] Ipo qz cap sume custodit. i umbra pedo ce
ta expo. [C] qz i foramine stecto se poit.
pelle ueter depo. [C] qz una aure etra
cocludit. cauda altera obsecado. [C] e qz
hoies uiso odit. ei calcaneo isiste do. [C]
qz sb sentibu se abscodit. i insidias hois
declinado. Mag multa q expositi ili
nro de pria. Et pmi peruz ad hoiem iusbi.
pcapit f se e de. i ad hoies ipui. uolente
pria se pgare. i peruz ad ca hoez ta bon
q malu. carmina dya nolete audire.
Duo ulama. peruz ad dya. hoi i sin. i isidi
as toto pse pado. Et se ne cogsa uale
at abscodedo. [C] Et salois doctina. seq
debem peru fosca. Vade i qd ad fosca
o pig. 7c. Na fosca. peru sua [C] Tpra co
gitua. ad labore excitat [C] Nacitatis fami
peru puenit [C] frumentina gra. poibz elig.
ad cyrmu clas suas ethit. i ipaceis. dili
gent recodit. Et si ea balneai ouigerit.
foras ethit. i ea soli desiccada exponit.
caqz pmie diuidit. ne gminare pssit. Et q
pse una sola n potit. alic se iuuantibz
effic. Ergo sicata inuenit sapiens. i fosca ta p
ua. carne i sangne qi nulla. qtra fore de
ler i rodali na [C] Et atte de peru apu. i la
boris optra cogscedo. i flores eli do indo
muclas ostruedo. i alas suae custodi do
i ceit come do i egre eli do eiiqz seqdo. Que
si ho atte ter. magna in otiuitates hret.

P formica.

P apibz

supai se abapicaul uitetes [C] Et n nec e leo
peru. cauda destruit sua uestigia. ut bn cau
te psit hostilia picula. eiar comesta sup
flua. Nue ho si facet n pitet [C] Nonne peru.
lupi e. ouibz i sidiai i canibz. i ne psit
scitari. secte o uetu. ut fetor ei. ferat ad
oscium lati. Imo e tate peru. ut uolens filiu
suis caue. ut n pret i laois pris. n filias
suas nutrit. Qd si usrarij facerent. mlti fi
lus pace reliqrer. Multa qde. i alibz o ce.
ita q i piuiorbz. uni maiora. i ado ad
miranda. ut i pu. sic dicat. Quatuor sut
minima sre. i ipa st sapientiora sapientibz.
fosca. pp istim. Lepcls pleo iualida. q col
locat i pet cubile suu. Regem locusta n hr.
i egrede uniuisa p turmas suas. Stellio
manibz nitit. i morat i domibz regum.
[C] Qd p fosca. n ho debiliu mag pery. Ui
taita ee ei peru. ut salois ad mitet peru.
Nec miru. qz ut suo in psare futa. Qd
du ad sole. frumta extrahit desiccanda.
i horreis madefta. eta ut fert nou peru.
nuqz sr uetura pluuia. n sumit desicca
ta. Nec nimis mirandu. qz de q da pua
auicla narrat abro. q tpz yemis. ni
du poit i litore mais. eta q mare no i
tumescat. don filios ite eduxit. Et dic
q naute ho tps agscut i secure te tanta
mare sulcat. Sic mlti i tra qi nulli alali
is reputati. st mag peru adornati. Tales
fuer sci. mudo qd despecti. si i tm dya sca
floredi. ut p sct alus nuntiare fucta [C] Et
p lepelin al timidu. i sola fuga ositens.
collocas i pet cubile suu. itellige hoiem
huile. d solo dno ofitedte. i de se i nullo
spate. Tal se totu poit i pet. qz i x. cez sua
poit fiducia. [C] In locusta. q po saltet. i
pt modicu cadit. hoies accipe. magno
desiderio aie. eterna cupiete. si sepe resilie
te i pa puitate [C] In stellione q e lacertulus
qi stellat i pict. q n huis alas manibz
nitat. diligentia i opa pace no. q defcis ui
te otéplatiue supplet. Vn. gl. sr gn. ait.
Siplicitate q pena otéplatois ii adiuuat.
ad opanentia cele. menia. ut opatos le
uat. Tales hitare i domibz regis. du lu
ber i sinus sepulture. Sepra e dya. e domu
i q latet dyna mistia. Ergo si tanta peru

P leon · P lupo · P lepile · P locusta · P stellione

ad istrucceoz nraz. iuenit i bruitis. thr e ut
sii d. ut hoibz peru desit. Quo peru omidat
Adhuc omidatoi peru ex partibz suis.
Aistoteles. a suis prtibz. ualde omidari ur.
Et b de hac m. diuersi atiq diuisa. ego i ten
des ad pdicabilia sola recedo. dico q sm
Tulliana sniaz. tres ptes hre peru [C] Vz q
peru. In memoria. Intellia. i puiden [C] Memo
e pitoz [C] Intellia psetiu [C] Sz puid futurz.
Ergo n omida ur ista. p q memoram p
ita. Intelligam psetia. i puidem aliq fieda
fucta. [C] Itaqz ad memoria. moriz ece. di
cee. Memento. q an te fuerut. Qa ectaliu
memo. fiut hoies prudetes ad mlta psce
na i futa. No e ptin. scit futa fac. Vn e
tata scia demo. n ex loga expi pteritoz tpz.
Et h e Job d. q i atiqs e sapia. i i mlto
tpz peru. memoria. nob mortui uiuut. i
illa psuite nt q ptitu. i memo nra no
put. sin q ptita plit. Vn Sen d. q q nl de
ptito cogitat. uita pdidit. Memoria. q da
e horreu. i q ilitates rez q sb cois accep
examatio. iuestigado discernit. meo
fuado expedit. Sz cos. obliuios anim. est
uelud loc. u qeqd repoit morit. Est eni
mors qda. ipa obliuio. gl. Sic mors qd
exit. expr ut i uita n sit. sic obliuio. h q
i tap. q n sit i memo fac. Anim q obli
uios. e sic stomach. albu n retinet. si to
cuces. Memo nl ten cs. e sic cistina. i fen
p forata. Et sic archa ptusa. gl. Libz me
tis e cibu di. i qi accepit abz. languenti
stomacho laguete reicit. ai smo audit
iuetire memorie n tenet. Et addit dicens.
Vt q s alimta n retinz. de illi uita fixe
nlla e. qz sin cibo ho uiue n pt [C] Est g
h no. q memoria. omidat ex mltis. q
memorari debem. [C] Dina bnfi. u gra
repedam [C] Dina precepta. ut solliate ob
fuem. i c. [C] Dico po q memorari debez
dia bnfi. ut gras referam. Et it o bnfi
max bnfm creatois. redeptois i guber
natois. Et d p o i ecc. sic hr. Memento ca
toris tui. Quo n te ouie. n leue. si hoiez
fec. i te cuctis rebz pfecit. i paciens ad
bnum dicez ordiauit. De so i ecc. sic hr.
Graz fideiussoris tui. ne obliuiscaris. ded
e p te. aiaz sua. De 3. i exodi pt exponi.

Memento diei h. i q egssi estis de egypto.
Cu tota ysto. cu eis apta o mana. data
de celo cibaria. h i annis. xl. st calcamta
eis attrita. nec q uestimenta. i talia mlta.
Vn d spu i aia. auctor sic ait. O mis e.
q debere diligez dm meu. q me fecit.
cu n era. i de no fec me. n lapidez. n oue.
n ado d alibz brutis. sz hoiez uo lt me ee.
dedit m ee. uiuere. setire i itellire. Et pea
sbdit. Cu h i alia diligeter osidero. dolere
pit i rubore cofudor [C] Z memorari de
bem dina madata. ut obfuem. Vn de
bois. d. p pphaz. Memores o madatoz
ipi. ad faciendo ea. Qs e stu si ho sit do sui
madata n fuat. i p eis. se n morti expo
nat. Nonne grues i aseres. obediut suo
duci. Nonne apiculc suo regi. q qd faciad
e hoi. tata bona a do accipienti. Vn i d ut.
d. h st uba. q ego pcipio e hodie. q sedes
i corde. i meditaberis ea sedes in domo
tua. i ambulas in itinere. i c. [C] 3. memorari
debem dia iudi. ut aio paueam. Itaqz
memorem. qd fec dya. pp pctm sr bie.
Qd hoi illi fo. pp pctz i obe. Qd sodome
pp pctm lasquie. Qd filii isrl i deserto.
pp pctm exusp gule. Qd eis sb dd. pp pct
ii anagle. Qd senacherib. pp pct blasph.
Et talia mlta. q logsi cet enarrare p
sigla. Vn i ps. sic leg. Memorabor iu
tue soli [C] e. memorari debem. die mie
opa. ne de uenia despem. Qs iuq peni
tuit. i uenia n iuenit. Na i dya peccer.
si penitet. Nonne pepit latru ofitenti.
petro negati. paulo psequti. Marie egyp
tiace penitenti. Vn. ecc. ait. Memorat
su mie tue dne. No repht d. dure chay.
qz de uenia despauit. i culpa sua. die
mie pculit. pl e ut Jo d. peccauit iu
das despado. q xp pdedo [C] v. memora
ri debem. sco z ez. ut eos imitem ut
psumi. Vn i a pe. d. Memor esto un
ecciatcis. s. a laoz patz cez. i age pniaz
i p a opa fac. Et ppea i ys. sic le. Atte
dite ad petra. i. ad x. a q excisi estis.
Og q p sce i ectet. q ad petra x. celos sep
ht. Sectit alii pulli petes. i nos ue
pzes n sequi [C] vi. memorari debem
cele pmia. ut ea desiderem. Vn i lato

auctas

dicebat. Memento mei domine dum veneris in re-
gnum tuum. Regnum desiderabat qui illi in
tantis periculis memor erat. Sed est attendendum quod dele-
ctum memorari quam regni. Si sic augere ani-
mam cepit aut. Studiosi autem curiosi contra-
rium, quod eo desiderio appetendum est primo regni, id quod est
certe bonum nullis malo admixtum. Nam tamen futura
satis desideranda sunt bona ut ad illa operantes
perspiciantur esse periculum, ita ut reliquis omnibus
iam se extendunt contra mortem. Patent enim sub-
stantie ab ipsis. Tertio memoriam
debemus cordis tanquam ut amicam.
Quia mortem non timere, quia omnia fugiunt
toto posse querentes loca ubi valeant conservari
iam. Ergo sicut timor mortis fugit, quia tempore tam par-
vo finitur, quia est mors illa timenda, quia nullis
finibus est claudenda, id quod est mors mentalis et
vita mortalis. Unde in Ecclesiastico dicitur. Memento paupertatis
in tempore habundantie. Paupertatis id quod extreme.
Ut omnes sitim moriuntur et fame, calore tabe-
scunt et frigore. Si delectum conservare. Sed
quia hec si aliqua dicit latores obliviscenda. Et dicit.
Quod oblivisci debemus iniurias, ne nos
iudicare velimus. Beneficiorum, ne inde pre-
mia requiramus. Affectionum carnalium, ne
carnes molestias sentiamus. Et honorum temporalium,
ne ea contra deum amemus. Sed aliis rebus obmissis
hic soli animo teneamus, ne nostras iniuri-
as iudicemus. Ista est fuerit romani impera-
toris, qui suas iudicare noluerit iniurias.
Unde in laude Iulii Cesaris Tullius dicit quod nihil
obliviscebatur nisi forte iniurias. Unde cum
quidam de iniurias diceret ei tyrannum voca-
ret, plane vir dicens. Si ego tyrannus essem,
ut dicis, talia dicere non auderes, nisi putare
caput velles. Que sit illa quae valet ad bonam memoriam faciendam.
Et notandum est hic quod memoria
iuvatur a pluribus. Et primo iuvatur est com-
plexionis siccitas. Certum est enim quod sic humidi-
tas disponit ad facile capiendum, sic est e contrario
aqua, quia cera ipsa humida facile recipit, et similiter sicca
contra. Sic et siccitas ad fortiter retinendum disponit,
quia ipsa sicca in cera forma non facile potest diminui-
tur. Unde sapiens quidam in sepulcro reliquit: quia
frigiditas est cibum appetere, siccitas retinere, cali-
ditas digerere, et humiditatis expellere. Ergo
ad bene retinendum ipsa siccitas memoriam esse sic-
cam. Nam sicut in interiori sunt cellis, dividitur in tres partes
sive tres cerebri regiones, quae dicuntur tres cellule.
Una anterior, in qua operatur virtus ymaginativa, quae illa quae
sensus exterior apprehendit intra ordinat et componit.
Alia est cellula media, in qua operatur virtus estima-
tiva, quae collocata in ymaginativa diiudicat
et discernit, placida recipit, aliaque repellit.
Alia est cellula ultima, in postremo capitis
collocata, in qua operatur virtus memorativa. Et quia est
eius officium recte species retinere, siccam modicam oportet
unit eam esse. Secundo memoriam adiuvans est si habet sensum
et unum exercitat. Et de pueris, quorum complexio quia
calida est et humida non est apta ad audita reti-
nenda. Et tamen quia se exercitant circa unum, sunt ad magistros
imposita fortiter retinent formas auditas vel
lectas. Magistri vero quorum est calide complexionis et sic-
ce, sicque audita deberent melius pueris reti-
nere, quia tamen occupatur animus contra multa, obliviosi
sepe audita reddunt et lecta. Tertio memoriam iu-
vans est si perlecta sepe ruminantur. Decies enim re-
petita placebit. Et talium ostensio est, quia exactu
uno non generatur memoria diu manens. Sicut enim
gutta lapidem cavat non si semel sed si sepe ibi ca-
dat, sic memoria fixa non generatur uno actu, non
sepe fuerit iteratus. Unde philosophus in principio methaphysice dicit in
posterioribus tangitur quod ex multis actibus una memoria,
ex multis memoriis unum experimentum, ex ex
multis experimentis cognitis unum universale, quod est principium artis
et scientie. Ergo sepe perlege qui vis bene scire. Unde
Bernardus dicit. Sepe ruminandum esse quod vis in memoria
bene scire. Et addit quod lector multa percurrens
unum ex multis debet eligere, quod concoquat illa die per-
fecte. Et nota ad hec omnia quod qui non habet bonam memoriam
eius tarditatem suppleat perseptas. Unde in Ecclesiastico
scribitur. Sapientiam scribe in tempore vacuitatis. Et dicitur dominus,
quod scripsit decalogum in tabulis lapideis. Scripsit
id quod ad meliorem memoriam sed in lapidibus ad
memoriam sempiternam. Dura est enim sicut est petra non
perdit quae fuerint in scripta. Sic et memoria multum
sicca licet non facile capiat sculpturam, sicut nec petra,
fortiter tamen tenet acceptam. Sed quia illi homines qui
in libris ponentes non reponunt in memoria, volen-
tes habere librorum armarium tantum quam pectus.
Cum tamen sic dicatur quod multorum librorum tenet habitus
sensum, quia cum legere multa non valeas, tamen de li-
bris habere sufficiat quod commode legere va-
leas. Nota. Non tamen agendum est ut cum aliquid de-
lectatione vel sine gravi nausea dicere legen-
do perficiat: sed quia ut de pacta dicta ad profectum
memorie sepe ad ipsam residerat, quod in thesaurum
cordis memoriam ipsam recordatur. Ideo legitur. De co-
tidiana lectione sepe aliquid in ventrem memorie re-
condendum est, quod fidelius digeratur et sursum revo-
catum instar ovium suaviter ruminetur, quod propo-
sito conveniat, quod intentioni proficiat, quod animum detine-
at ut alias cogitare non libeat. De intellectu an-
ima per prudentiam. Non oportet ad dicendum quod quod sit dicenda, ad
se dicenda, spectat ad ea sed ad prudentiam. Etiam pre-
prudentie est notandum quod prudentia sed hoc est divina vero in summo
principe constituta, quae cuncta disponit. Sed humana
prudentia derivatur ab illa, respiciens virtutes posse. Ita
acceda futura. Et adhuc habenda in ymitatione summi
et probatur esse. Et nota ne kaladrium quandam avicula
quod egrum ut fertur portata, utrum sit moriturus
agnoscat. Nam si moriturus sit, faciem ab eo
avertit. Si non victurus, intendit in illum oculos intuitus.
Et de illo odorare dicitur a remotis. Et dicitur
signum esse future victorie, si eque saliunt sibi se-
sore. Et contrarium designat si equos videat tristes
esse. Videntur et vultures bella futura prenoscere,
quia sepe fuerunt aliqua signa esse multorum cadaverum,
quando vultures sequuntur exercitum. Mergulus a se sibi
aquis mergendo sic dicitur: si caput sub aquis posuerit,
ut futura sit in mari tempestas agnoscat. Unde
nautis certum signum est tempestatis, quando mergulus cum
clamore ad litora maris fugit. Ergo non mi-
nus est turpe si alius dignissima dignitate non potest
sciat ipso suum prudentiam. Ostenditur enim illis de secretis
secretorum valere esse utile de futuris cogitare.
Quia si prudentiam veniendo frigidam esse futuram, domum
est parare calidam, a deusthiu locatam, pingue optima
ligna et multa, et calida vestimenta. Et non nec
Ioseph prudentia fertilitatis tempora fore futura,
ubi prudenter opposita contra ubertosa. Nonne pru-
dens miles contra iaculum opponit arma et scutum.
Unde in Ecclesiastico dicitur. Utinam saperent et intelligerent,
ac novissima providerent. Seneca. Hoc prudentie ista
tua, ut dona futura et mala, ut sustinere ma-
la valeas, et bona moderamine imponas. Quanto
tanto quisque minus adversitatibus urgetur, quanto
magis contra illas providentior paratur invenitur. Nam hostis
tanto liberius percutit paratur, quanto magis nudum
aloricatum inveniri desperaverit. Quia in quod divus ferit
quisque paratum reddere. Hostis qui victorias esse ge-
debat, eo ipso quod provisus exstitit enerviat.
Que sit illa quae habere debet doctor aliorum vel pre-
dicator. Ad ea dicendum quod ordinatur illorum predicator
poterit
quod ad eam pertinet una omnis artis et scientie. Est quia hec
nota quod doctor aliorum, plura debet habere. Autem quod doctor
presumat. Et primo est ut laudabiliter vi-
vat. Secundo etc. Dico quod primum est ut laudabili
vivere appareat. Cuius ratio est, quia ut ait Gregorius cuius
vita despicitur necesse est ut eius predicatio contem-
natur. Quia ut psalmista ait. Bene loquitur et male vivere
non est aliud quam se sua voce dampnare, quia talis non potest
alios edificare. Cuius ratio est, quia magis exemplo quam
verbo. Unde Richardus. Est enim a tempore quod manus non ante tan-
git. In quo etiam nobis ostendit documentum. Post esse
factum quam locutum. Unde videmus quod in pullis ipsa
natura post motum manus et alia membra quam linguam.
Et de pellicano scribitur antiquum quod pedem locum
manum utentes non ordinat quod post pedem non tangat.
Ergo virtus salvatoris nostri similiter, qui prius fecit quod
docuit. Quia fecerit et docuerit, magnus vocabitur in
regno celorum, ut dicitur in Matheo. Cum ipso docente quod pri-
agere quam dicere, quia docere quod sibi habet fiducia
quando conscientia perpendit linguam. Et constat quod vita
de lingua iuvatur non impeditur. Secundum est ut
aucte magistrum. Doctor tamen non sibi attribuat.
Sicut est ut dicitur quidam magnus doctor Parisius quo
de subtili variatione disputationis quodam dixit se
laribus ut summo mane convenirent ad sco-
las, solutionem questionis disputare tam subtilis au-
dituri, quia sibi erat ad certum subtili determinare non
posse. Cumque tota nocte sic hic studuisset et sum-
mo mane cathedram ascendisset, sic universa
sua oblitus est ut nec minimam litteram alphabeti
cognosceret. Dicitur ergo quod dum causam sibi attribuerit voluerit
quod a deo acceperat perdidit. Quod est hic locus quod
a deo non accepit. Ergo dono accepto dignus est
spoliari qui ignorat existit. Augustinus de doctrina christiana.
Quoniam expertum est quod scientes quod vitetur sui conphroni
seminantis. Autem inde digne est ponere quod vo-
luit seminare. Ergo in quod noluit ad uni-
versitatem conphroni, et ad seminantis pertinet,
et ad sensus caritate. Quia doctor solus cathedram
habet in celo. Cuius ratio est, quia sana prefiat anima et
non nisi quamvis est in ea scientia. Ac non ingredi anime certum
non dicitur esse, quia solus deus scientiam ponit in anima. Et propter
hoc dicitur in Matheo. Ne vocemini magistri. Unde est enim
magister vester qui in celis est. Tertio est ut lectori doce-
ne sepe orationem premittat. Sic est ut dicitur est.
Est a solo deo scientia, ab ipso est solo petenda. Quia
est dat quod non habet. Ergo si deus scientiam dans est, ab eo
solo petenda est. Item est quod dum alexander ad

phor qsi da. q gimnosophiste dicebant.
uel illi. uidentes eorum penuriam mirantur. co
que nudi incederent. et domos nullas haberent
sed in speluncis moncium habitarent. ita ut locus
natiuitatis et mortis. sepulchri et cenaculi
idem esset. sic ait ad eos dicens. petite a me
quod uultis. et dabo uobis. At illi uolentes.
ut quod aliquod esset a quo essent immortalitatem pe
tierunt ab eo. At ille rediens ad se. et se
sciens esse mortalem. Dixit se eis hoc dare non posse.
Tunc illi intulerunt dicentes. Si te esse mortalem
agnoscis. quare tot mala facis. Ergo qui indi
get sapientia. postulet a deo. qui dat omnibus af
fluenter. et non improperat. et dabitur ei. Iuxta sententiam
Iacobi apostoli. Augustinus non stultus laboraret. qui siccas
a uinea. uel uuas a ficulnea peteret.
Ergo petenda est ab eo qui dare eam potest. Er
go lectioni. predicationi. et studio omni est oratio p
mittenda deuota. ut exaudiri a deo sit di
gna. Exemplum de regina hester. que uolens regem
placare. pro salute populi sui dominum orauit. ut
sermonem rectum. bene quod sonantem. poneret in o
re. Ergo quod facere debet. qui de salute animarum alio
docet. Et nota quod talis doctor. plus debet amare
uiam sententiam. quam composita uerba. Quod est in augustinus
docet. aurea clauis ualet. si quod uolumus
aperire non potest. Nec lignea nocet. dum in
tus possit aperire quod uolens. Ergo in omnibus uerba
magis sententia est querenda. quam aliena uerba polita.
Non est quaerit eger medicum eloquentem. sed po
tius curare scientem. Non quam nauigare uolen
tes nautam eorum pulcrum. sed in nautica ar
te industrium. Ergo a nobis in scriptura requiramus
doctorem. magis uiam. quam plus loquentem. Ceterum et.
ut sensum auctoris doctor in scriptura requirat.
Et si aliter exponat. quod si caritatem edificat.
reuocandus est tamen ad uiam. secundum augustinum. sententiam.
libro de doctrina christiana ponens exemplum de aliquo qui deserens
uiam rectam. per sentiram ad locum. quo uia
illa rectior perducebat. Dicit tamen augustinus libro eodem.
quod talis. ad uiam est reducendus. oportet quod sit
utile. uiam rectam non deserere. ne consuetudine
deuiandi in transuersum sui perditum. ut cogatur.
Et nota est. secundum augustinum sententiam libro eodem quod superius.
quod non in omnibus que narrantur que in scriptura. sunt requi
renda misteria. sed quedam. propter illa que significant
ad apponuntur. Et probat hoc per exemplum. Solo in
quo uomer. terram proscindit. nec tamen sed sup

flua. alia aratri membra. Soli etiam neruus
sonant in cythara. et tamen non sunt superfluum ipsa li
gnea instrumenta. Ita in quod in scriptura. deus aliquod non
significantia. sed illa que significant sunt adiuncta
Ceterum est. ut doctor quam potest facile doceat.
et ab compendio dicta legatur. Quod est augustinus. aut.
prout lauteris integritas. si audientis non sequitur
intellectum. Adhuc est legimus. ut doceamus. sed non do
cemur. si non intelligimus. quare sic est doctrina mo
deranda. ut sit ab auditoribus intellecta. Si
est incerta uocem dat tuba. quis se preparabit ad
bellum. Quod est propterea in certa lingua loqui. et non in scriptura.
Unde. i. corinthios. dicit apostolus. Volo. v. uerba loqui in
ecclesia. ad hedificationem populi. quam decem milia in
linguis. Adhuc etiam breuitas ualet. quia longus ser
mo. teneri non potest. Unde in ecclesiastico. sic habetur. Verba sa
pientium. sicut stimuli. et quasi claui in altum defixi. Ergo facilitas et bre
uitas docere. si uis utilis doctor esse. Adhuc autem
secundum est notandum. quod doctor. in doctrina sua. tria debet ar
tendere. scilicet ut illuminet. Ut placeat. Ut
ad agendum moueat. Unde augustinus libro iiij. de doctrina
christiana dicit. quod quidam eloquens. quod affirmans dixisse. di
cit. ita loqui debet eloquens. ut doceat. ut delec
tet. ut flectat. Adhuc est utilitatis. Flec
tere uel mouere. uictoriositatis. Quomodo stultus est
adversa prudentie.

Postquam dictum est. quomodo prudentia
commendatur. restat ut dicatur. que prudentie aduersa
sunt. Et dicendum. quod ista. prudentie sunt aduersa. Scilicet sui
sui ignorantia uitiosa. Canis non canis prudentia.
Dico quod prudentie. stultitia est aduersa. Que sic illam
memorat. ut illa dixi preterita. dispicit presen
tia. et putat ipsa futura. sic ista contempnit
hec omnia. Est enim notandum. quod stultitiam. multa si
gna. Et primum signum stultitie est eorum qui ad bel
lum. armare se noluerunt. Direxit tales. sicut
prius facit. dum imminentia mala non fugi
unt. nec futura considerare noluerunt. Tales enim
uim habent alestius. Nam porcus siluestris. dum
cum lupo imminet de bellum. se inuoluit in lu
to. quod soli desiccandum exponit. et quedam herba
dentes exacuit. que a parte stulta parte ac
cedit. sicque armatus ad bellum procedit.
Ergo non stultus homo. bellaturus cum hoste fortis
simo. sagacissimo. et instantissimo. sed in
hermis contra eum. procedat ad bellum. Verum arma
militie nostre. non sunt militia. sed spiritualia. armis
deo tamen diuerse opposita. Itaque contra dyabolum
pugnare debemus. humilitatis. contra eius astutiam dono

sapientie. contra potentiam. contra instantiam. dono perseue
rantie. contra eius debellationem. Que armis utitur.
tela hostilia conculcauit. Unde in ecclesiastico dicitur. Superiora ariam.
uiam ad temptationem. Superiora in quam. parma. contra.
Tercium signum stultitie est illorum. qui nimis grauia arma su
munt. que usum ad finem belli pati non possunt. Unde pru
dens dauid. sicut legitur. i. regum. cum goliath bellaturus.
dum fuisset grauioribus armis indutus. ea depo
suit. eo quod talium armorum consuetudinem non haberet.
cum leuibus ad bella procedens. Sic uir prudens.
talis stultitie carens. dum ad dominum per penitentiam redit.
incipiens. quia non assueuit. sic debet moderate incipere. ut
possit tota uita perseuerare. Gratia tamen dei. ideo accres
cente. poterit si uiderit expedire. penitentiam augmenta
re. quia ab usu cum gratia. confortatur ad penitentiam supporta
ndam. ualde necessaria. Exemplum de hominibus. qui in principio ar
mis grauantur. fit eis leue. dum fuerint assue
ti. Graue est equus. potest non domito. homines super se
sumere nudum. qui postea domitus. homines secum se su
leuiter portat armatum. Unde ylla diluuii ar
cha. que erat in principio minime strigata. In summo nimia
fuit ualde ampla. sed in summo strictissima. quia in
ambitu consummata. Quartum signum stultitie est eorum. qui non dum
bello finito. arma proiciunt. quando ea fortiter re
tinere debuerunt. Quamdiu instant hostilia tela.
semper tenenda sunt arma. sed non deficiunt pila
hostilia in hac uita. quare semper in uita sunt arma
tenenda. Donec fuit finalis uictoria subsecu
ta. Et ad hoc facit exemplum i. quod de iosue dicitur. quod quam
diu contra hostes. eleuatum clipeum tenuit.
donec subsecuta uictoria plena fuit. Et
moyses. non nisi facta uictoria. brachia depo
suit uel adorando cessauit. Unde regi illi syro
minanti. rex israel sic respondit. Non glorietur accinctus
eque ut discinctus. Quasi diceret. Adhuc tenes ar
ma. non dum uicisti. quare non habes. unde ualeas in
gloriari. Quintum signum stultitie est eorum. qui ex ea parte qua de
biliores sunt. minus se muniunt. Et non ne stulte
esset. qui habens castrum ex una parte fortissimum.
ex alia uero parte debile uel confractum. si hostem
expectans. forte partem non debilem muniret. quare
qui ad luxuriam est non ad auaritiam pronum se uiderit. contra
carnem. potius munire se debet. Et sic est de aliis ui
tiis semper rendendum. ut semper contra propositum contra id uitium. arma
contraria opponas. quod magis impugnant te sentias.
Quare si impugnaris a gula. te arma sobrietate.
Si a luxuria. arma te castitate. Si ab inuidia.
arma te caritate. Quia naute aduersam parte

nimium inclinatam. laborant naute. ut inde
deducere possit recta. ad partem altam. inflectere palma
potencia. Sic a quolibet curare. uectis plenio
nimium. pugnet contra eam. per oppositam abstinentiam. Unde
leo nimium pastu plenus. prudenter abstinens.
tribus diebus a cibo. Sextum signum stultitie est illorum. qui
noluerunt resistere hostibus ubi possent. sed resistere in
quirunt. ubi non possunt. Et nunc ne uolentes claudere
aquam decursum. in laborant hoc facere ubi cernunt
eam. minus impetuose diffluere. Ergo est hostibus
resistendum. non in uia lata sed stricta. non in loco pla
no. sed forti et alto. et magis est porta. quam in terra.
Quia non facile pellitur foras hostis. qui iam ca
strum intrauit. Exemplum de elyachim sacerdote. munu
dith. qui precepit obtinere ascensus montium. per quos
aditus esse poterat in uia. Septimum. stultitie est eorum
qui hostem adhuc paruulum. contempnentes negligunt.
quem postea fortem factum. superare non possunt. Exemplum de
dario. qui neglexit occurrere alexandro. cum mi
litum paruam manum haberet. Cui dum multiplica
tis militibus occurrisset. ab eo deuictus est.
Et iuxta sententiam sapientis. officium est prudentis. ob
stare principiis. Quia facile spes occidere. si incipi
te feriatur. Quare officium est serpentis prius ponere
totum corpus per capite. Et est notandum quod si caput mi
serit in foramine. post ut dicitur per fragi quam exhi
bere ne caput imittatur. Unde est in capite ferien
dus. Unde in psalmo. sic legitur. Beatus qui tenebit et allidet paruulos suos ad
Et quod est paruulos ad petram allidere. nisi quando
dyabolo suggerente. mala incipis cogitare. ad
petram christum. cogitata allidere. Ergo in porta est
dyabolo resistendum. quia tunc est paruus. Sed si
per negligentiam hominis. caput in castrum immiserit. expel
li non facile poterit. Et ideo de mulier. serpentis sic
dictum est. Ipsa conteret caput tuum. Ergo nisi tamen
cum hoc hoste. qui non potest uinci nisi uolentes. quia non pos
sunt ullam inferre. cum locus arma. a nemine capi pos
sit. Postea est dyabolo. cordi gladium applicare. sed
nullo modo immittere. Sed cum gladium ipse mittens.
diu illi consentis. Ergo uide stultitiam hominis. qui
parat sibi foueam. in qua cadat. Gladium. quo eius
occidat. Et laqueum quo suspendatur. De aliis que
adversantur prudentie.

Sunt et alia plura. que prudentie
sunt aduersa. Et primum est. ingratitudo affectata.
per quam homines peccando. se ipsos excecant. Certum
est quod gratia. lumen est anime. sed peccata. pellunt abanimo
gratiam. quare excecant eam. Nonne homines. occatum
corporaliter reddit. qui illi oculos eruit. Ergo a

C. 11.

C. 12.

ſpūal' illū cecat. q illuſtrāt grā. illū ꝓ
uat. ꝗ cū pecīm ł̄ faciat. reſtat. q' h̄' dn̄
peccat. ſeipꝫ excecat. Hec n̄ nec ē. q nccīa
ſ ad uitā ignorat. Cū ꝗ tal' ceſſat. q
faciēda. ignorare deſiderat. reſtat. q' ee
ceſſat. qr̄ ee ē. q ignorat. ſi tn̄ ignorāc
affectat. Hec ſruſtra iqd ē. de ſtultate l'
ignātia blādiūt. q ut peccare libꝰ ualeāt.
liber̄ ignorat. Tales ē. noluit itelligē. ui bn̄
agē ualeat. Nec em̄. accāt tal' ignō. n̄ ex
cuſat. hec ē ē. ſi uellet diſce. ſ; n̄ ꝑſcē. Hec.
Quedā neſciūt. aut ſacēdi iuina. aut di
ſcēdi deſidia. aū ucēdia igrēdi. Et ignō
tal'. excuſatiōes n̄ reap̄. Cª adulatur pꝛu.
carnis ſap̄ ſuī pꝛū. Et h̄ mala pꝛū. tres
ſpēs h̄t. Eª pa ē. q deliaas carnis amat.
Iª ē. q diuīas aggregat. Eª uō ē. q dignitates
mūdanas. ſagacr̄ iueſtigat. Vn̄ pa.
ꝑ dia carneꝗ. Iª terra. Sª. ꝫ dyā. Ita
qꝫ carnis ſap̄. imo carnis ſtulā. uē pꝛuē
ē adulā. Vn̄ dī. ad ro. Sapia carnis. inimi
ca ē dō. qr̄. qa ē mors aie. Vn̄ id. ſic ait.
ap. pꝛū carnis. mors ē. Mors iq̄ aie. reē
culpe. q cā ē dapnatōis ꝛ mortis eterne.
Et glō. ſr̄ ibo ꝑmiſſo ſic ait. Eſt at pꝛū
carnis. cū qs ſtudioſiſſie iplet. q carnē
ſē. ſ. comedēdo delicata. ꝛ ulr̄. ul' ꝑt nat̄.
bibē ſuauia uina. Talia ē ſare ul' diſcē.
ē aug. teſte. miſāda ſāa. Sū. Infelix.
q adh̄ uiuit. ut alaliq ſciat decēt di
dē. ꝛ decēt adeſſe pate. n̄ q' miſeror ille
ē. q cā uolupª h̄ fac. q' q cā nāaªˢ hoc
diſcat. H' ē pa ſpēs. ſap̄ uitioſe. Vn̄ ꝑ. ꝗ. 2.
ad cori. j. Nō iſap̄ carnali. glō. ſic ait. q
ē. Voluptates diligē. labores uitare.
Sꝫ qd ꝓ fuit illi diti epuloni. qꝫ comede
bat cotidie ſplēdide. n̄ qꝫ ſepl'ē iīfno.
Nōne filii iſrl'. ꝓ cupiaꝫ carniū. eē ſe
mortui idēſto. p̄s. adhuc eſce eoꝝ. erāt
iore ipōꝝ. ꝛ ira dī. a. ſu. eos. Et occidit pig
eoꝝ. ꝛ ē. Sꝫ q̄re. j. de gula. Cª ſpēs. ſiue
Tª ſpēs pꝛū carnis ē. q terrena qꝫ aggregat.
Nā aggregare terrena. qd ē aᵈ q̄ aū. Nōnne
melior ē h̄ō q̄ bruta. ꝗ ſi puꝯ ipa diuīa
idigētibꝫ cybaria ꝓuidꝫ. ꝗto magis
caīuit digniſſime. minime necia eſca defi
cet. H' ē ō nos arguit dō ī eū. cū ait. No
lite ſolliati eē. aīe ure qd mādueetis. et

eoꝝ uīr. qd i donami. Et tali rōe. ꝓbat no
tali ſolliatudie. nos op̄ hr̄e. Coſtat iqd
q aīa. i. alis uita. pl' ē ꝗ eſca. ꝛ coꝛ plus
ꝗ ueſtimtū. ꝗ n̄ ē uiſile. q' puꝯ illa ſū
ma. cū ē nācia uite. oibꝫ ꝓuidē. ſꝑ ꝑbar
uite eſcā. ꝛ coꝛ h̄ꝫ ueſtīm. Itē ſi meliora ſūt
uolatilia. ꝗ' celi uolatilia. ꝛ ꝗ' cāpoꝝ lilia.
q' ſtā ſē ꝓ illa. ſi puꝯ ſiū aggregant ī hoꝛ
rea. paſcat uolatilia. ꝛ ueſtit tā ſollēpnit
ꝛ oſas ꝛ lilia. ꝗto magꝭ uos. paſcet ꝛ ueſti
et. Vn̄ ābꝛō. exponēs dnīca iſta ūba. ſic ait.
Nichꝫ ē morali' ad faciēdā fidē. oīa ēē
nobꝫ a dō ꝓſiē ꝯferri. ꝗ q' dē iꝯ ſꝑt iſte. ui
tale collegiū. aīe coꝛꝑqꝫ ꝯtubnio federa
uī. ſiū nro labore. ꝓpetuū ac ſalutāiſ de
ficiat uſus alimīta. niſi cū uenit dies ſup
ma moriēdi. Cū ꝗ aīa. ueſtimīto coꝛꝑis in
duat. ut ſic coꝛ ab aīa aiēt. abſdū ē ēē.
ut uicē nri copiā. defuturā deputem. Et
addꝯ. Coſidate. uo. celi. Magnū ſane et
aptū. q' fide ſumant' ex. qꝫ ſi uoᵉ celi. q̄ꝯ
nllꝫ ē exitū aultoꝛ. nulluſqꝫ demeſſe
fecūditate ꝓuēt ē. idefiaētē dīꝫ largitoꝛ
alimoniā. certū ē cāꝫ aggregatōis nīe. aua
ē. Iª ſpēs pꝛū carnis ē qꝫ dignitates
mūdanas. ſubtilr̄ iueſtigat. Et dyā. qꝫ
ad ſiliudie luati. tales nitūt aſcēdē.
n̄ ad dē dēdēe. q' ē cū dyā cadē. Vn̄ glō. ſr̄
iᵒ p̄s. Deieciſti ſic aſcēdē eos. dū alleuarē
t. ſic ait. Iꝑm eleuari. ē deici. Vn̄ ꝛ Iob. di
cebat. qī ſcēꝫ aſſignās. Eleuaſti me. et qī
ſup uētū ponēs. alliſiſti me ualli de. Et qd
ē ſr̄ uētū poni. ni ſr̄ fragile rē ſirri. lapis
ē pſit ſr̄ uētū. qī n̄ hn̄s obſtaclꝫ. mor ru
it ad imū. qr̄ male aſcēdē. rē ē aᵈ q̄ ruere.
Et tāto ḡui. ꝗto aſcēdit alcī. De hiſ ſchꝫ
prudētis mal'. iª ca. ja. ſic h̄r̄. Nō ē ſapia
iſta deſ ſū. ſ; terrena. alis dyā. Et terrenā. dᵉ
ꝓ terrā. q ē auaroꝝ. Aleꝫ ꝓ carneā. q̄ē
guloſoꝝ. ꝛ dyabolicā. q ē hō ſꝑboꝝ. Sꝫ
ꝑt h̄ q̄ri. quo q̄ciiqꝫ ſap̄. cū oīs ſapia ſit
a dō. ꝛ nlla ꝑſit eē ab alio q' ab eo. eē ꝑſit
uitioſa ul' mala. cū a ſūmo bō. nllm ua
leat eē malū. Vn̄ i baruch ſic h̄r̄ de dō.
H' ad iuenit oēꝫ uiā diſcipliē. ꝛ dedit cā. ꝛc.
ꝗ quo mala aliq̄ eē pꝯ. ſi a ſūpᵒ bō ē. Et
ū ſāa mali ē mala. ꝗ dīu iq̄ ē. eſſic ma
lū. ſic malū aierādꝛ eſſec. inſtra mala

ſacꝭ ꝛ uolēs fec. ꝗ dꝫ. q ō mala nouit.
pior ē oibꝫ mal'. cū ō mala ſciat. ꝛ ſāe
ſe uelit. Et dō ad ꝑſcōs. q d iſta q' diſcipli
na. n̄ ē ſap̄. ſꝫ mag ē. ſtulti. ſꝫ ſap̄. l' pꝛū
dꝫ. qꝫ ſapᵗᵉ cā eē. mali hoīes arbitēt. Vn̄
ſr̄ illo ūbo. ro. ꝗ. glō ſic ait. pꝛū carnis.
mors ē. ita dic glō. Dꝫ pꝛūᵃ. cū ſit mag
regs ſtulta. ſꝫ pꝛū dꝫ. qꝫ ſcl'anbꝫ hoibꝫ ſic
ur. Vn̄. j. coꝛi. ꝫ. dꝫ. Sap̄ h' mūdi. ſtulti ē
ap̄ dm̄. Poſſe ē breuit dē. q' ſap̄. iq̄ ſap̄:
ē a dō. ſꝫ ordiatō cā ad malū. ē ali. ar.
H'. d actiōe mala. q iq̄ actō. ē a dō. inq̄
mala. ē ali. ar. Vna ē actō. ꝯſideatē di
ūſa. ꝛ boā dici ꝑ ꝛ mala. ſic dare eleuāꝫ
cenana glā. Et dō ſuic. ꝓ ꝯmod tēpale
ꝛ talia multa.

De temperantia.

Iſo d pꝛūª. ꝓ nōs q' dcē ſ ō. ie cādiales
ūtutes ē ſa. ordie ꝯſeq̄ n. dd ē de tēpā
tia. eo q' iē tres alias. onr eē ſa. Coſtat ē
q' ſic pꝛū. ꝑfic ui roabilē. q ē digioꝛ ceꝭis.
aīo ceꝭas ꝑcedꝯ. ſic tēpātia. ꝑfic ꝯcupiºˡᵉ
q ē digioꝛ iraſaˡⁱ. q' ꝑfic fortīᵈ. eo q' ꝯcuꝯ
ſit ad boī amād. ſꝫ iraᵉ. ad malū fugiᵈ
Et hō dꝫ ꝑcedē malū. qr̄ ꝑ d tēpātia. q
d fortīᵗᵉ ē agēd. Vnoꝛ. ſꝫ n̄ tēpātia. ꝛ
accipi pꝛ. Iᵒ ꝓ tēpātia gnali. ad q' ꝑ
uiꝫ cauē. eē oꝑ ūtuꝯs cūiqꝫ. ꝛ eē cū omi
ūᵗᵉ cū ſuo ope. cauēs i oibꝫ neqd fiat par
ul' nimis. ipa ē ē ūē. mō oibꝫ iponēs uir
tutibꝫ. De q̄ m. ſic ait orati. Eſt mō i reb.
ſr̄ cā deniqꝫ fines. Vlē q' atq'. neqd cō
ſiſtē rectū. Et ali' ſapiēs ita dic. Sic ad
eē q' ē. m ſaꝫ ponē pꝛē. Sic abſqꝫ m ſa. ꝓ
ſtabit regia cura. Iª m dꝫ tēpātia. m q.
dā mīi cōi. ſꝫ q' ē ūe aīmi. ipet' n̄ recto
cohibēs. Et ſic a tullio accipit ī recthica
Iª tēpātia. dꝫ ūe. cēa delectes coꝛles. aīaꝫ
cohibēs. ſiū cēa. v. ſēſuū delecēs. Vᵗ aug.
d. q tēpātia ūe ē i cohercēdis delectōibꝫ
ꝑuis. Et ꝓ has diūſas acceptōēs. diū
ſe dēa iueīūē deſcrptōēs. diūſa eī officia
deſignātes. Sꝫ ſuffiaat ponē illā macro
bij. qua ſic cā deſcbit. Tēpātie ūtutiᵉ ē.
nl' appetē pꝛiēdū. ꝛ i nllo legē modera
tōis excedē. Nō q' felix exiſtēt. q hac tē
pātie legē ſuauet. Sꝫ heu qs hodie q nᵗᵉ
pꝛitēd appetat. Vl' q i nllō legē mode
ratōis excedat. Vl' q ē. q ſb iugo rōis oēs

cupidiᵗᵃᵉˢ mūdi ſubiciat. Vl' ē iſta ſuaēt.
uniqꝫ ſcōꝫ eēt. ꝛ ſola mortē. ad celeſtem
obtinēdā glāꝫ idigēt. qꝫ eū tēpantia
ſic ꝑfcā. oēꝫ alias ūtutes h'ret. Cōcate
nate ſ ei eēs. ita ut q unā h̄t. h̄t ꝛ oms.
Cui rō ē ad ꝑſcōs. qꝫ oīs hō. ul' ē ūtuoꝯ.
ul' ē uiaoꝯ. ul' dī. ul' dyā filꝯ. Nllm ca
dit mē' iē iſta. Qr̄ ūtutes ꝯiūcta. ſ i
mediata ꝯtra. qꝫ ꝯtioꝛ. tal' ſꝫ ꝑhm ē
nā. ut altū iſit. Et d ſano ꝛ egro. qꝫ oīꝯ
hō. qcqd dicat medic. ul' ſan ē ul' ifirm.
ꝗ q ūtute aliq̄ h̄t. uitis oibꝫ mortalibꝫ
caret. Sꝫ ꝯtius imediatis deſtitus abā
ponūt ia ia dona ꝯtra. qr̄ q unā ūtute
h̄t. cetās h̄t oēs. Qd' oīs cāta deſiderāt tē
pātiā. ꝓ eā ſacra officia.

Eſt ꝗ h̄ noꝰ q' tēpātia ſic accepta. Et ꝯmidat nā.
ſiū oīs cāta. Et ꝯmidat tēpātie ſcā of
fī. ſiū optia opa. Dicē ꝓ q' tēpiᵃᵗ. oīs
ꝯmidat nā cāta. ut n̄ ſierēt ſine m. nūq'
fec uniū ꝯtioꝛ. qn faceret aliū. ut unū.
frenarēt ab altō. Vn̄ albo. oppoᵗᵉ nigrū.
Calido frigidū. Dulci amar. ꝛ Sano egre.
Vn̄ ut ariſtoteles dē. q nā. ad ſuū eē ap
petit ꝯtra. Sic ē ait. ili. de m̄ do ad aleꝛā
dꝛ. ſ q' dā q mirabat. qr̄ dꝯ ex ꝯtrijs m
dū feciſſꝫ. Dico iqd m̄dū. ex ꝯtrijs eē factū.
ſ. ſiccis. ꝛ humidis. calidis ꝛ frigidis. ꝛ tn̄
n̄ pit. Nā ciuitas iqd. ꝑ mant icoꝛrupta.
lꝫ ſit ex ꝯtrijs ꝯſtituta. ſ. egenis ꝛ ditibꝫ.
iuuenibꝫ ꝛ ſenibꝫ. debilibꝫ ꝛ fortibꝫ. ꝛ talibꝫ
oibꝫ. Dico ꝗ iqd. q' ex m̄las ꝛ diuiſis. oīs
ꝯſiſtit nā. ꝛ fortaſſis gaudet ꝯtra. eo q'
ex ꝯtrijs. n̄ ex ſilibꝫ. cordis. cythara ꝯſo
nū ſonū reddit. Sic ē ꝑꝫ iarmonia celē
coꝛ. ꝛ iqlꝫ iſtro. ſꝫ muſicā ordiatū. Et ex
hac cā. ſcēꝫ nē. marē ſeīne copulauit.
ꝛ ꝑ ꝯtra. n̄ ꝑſilia. ꝑmi ſēd im̄do ꝯiūxit.
Sꝫ ꝛ ars. uē ꝑſe nāꝫ imitās. ꝛ eod m ꝑ
ꝯtra opās. In picturis ſartis. ꝛ ueſtimtis.
ꝯtrios colores. imiſcēs. ꝯſonas fac ymagi
nes. pictas queſtes. Muſica ē. acutas
uoces fac ꝛ graues. lōgos ē ſonos ꝛ breues
ex qbꝫ unā. ꝑfic armoniaꝫ. Gramatica.
ex uocalibꝫ eliꝯ ꝛ mutis. mixturā q' dā
efficacēs. ex eis. totā artē ꝯſtituit. Et ad dᵗᵉ
dicaꝫ. Sic oꝫ de dō itelligi. utqꝫ ente for
tiſſiō. ſpēie formoſſimo. uita imoꝛtali

simo. Virtute potentissimo. q i se iuisit fecit.
ex suis uir opib. Na opa o. ta uilia. q
artifici. i celo. i tra. i aq. ei sit opa. V
s naale etedele. o quaq sit. ad psse
nut. uiri i mliere. arbores. ferre eos. i uolu
cres. i ii eos i aqo pisces. Itaq etu e. dm
ex his mdu fecisse. ut du unu misceret
cu alio. unuq tepare ex alio. Sic ui
dem iaq si mixta uino. Vn uidem i sa
porib i colorib. q sit extrema 9stat.
q meda 9tepata delectat. Et no ne in
maiori mo uidem. q ad tepadu calore
celi sydeu. celu aqu e suppositu ei. Et n
ne ad tepadu uelocissimu ei motu 9tra
mot ordinat e planetar. Nonne ad tepa
da satni malitia. i imediate e supposita
iouis stella. siue benivola. Vn cu sat
n. calore sit plubeus. sit du pciat iovi
argenteus. a malitia sua ppte mutat.
Sol qz nimiu calore generaret in tris.
Ds illi luna supposuit ad tepamtu caloris.
Et de luna scriptu e aliq. q ei tam algoris
e. q omu mise bruenie itris induceret. si n
oppo sol obsisteret. Quatuor ela. oia s o
opposita. qda oppe diminuta. qda uo p
fca. q du i 9posito uiuuc. unu exalteris
tepat. Sic ps qn calor nimi regt in aere.
si pluat. ul uet frigid surgat. ut bore
as. calore aeris tepat. Videm i i mdo
minori. q cordi calidissimo mbro. cereb
frigidissim. e adi tepad suppositu. a q
eo tepat i ipm. Pulmo i e qda in cordi
oppositu. qr ad cor tepadu ei datum e
a na flabellu. faciens illi uentu. Itq d ma
ri turbato potest. q naues noue frangunt.
Et tn a d uile arena. fluct eius frenetu
frangut. ps. Terminu posuisti. q n trasg
dient. nz. 9. opire tra. Et tn aq. altior tra
e q arena. Et talia. qi inuia sit etc. Exqb
tre to manifesta. q clarissia uit e tepan.
p q o mo i misera. i celo accipiut i tra.

Ad tepatia est 9uida l pp ei bona opa.

Est i fo 9uida. pp ei noblia opa Est p
ei op e. suu hore hoi redde. Costat e. q
pmi ho. dignitate sua i pata. p imodiran
pdidit. i p morte i flueta. assilat e besti
is. ps. Ho cu i hore eet. n itellet. 9iu. isti.
i silis fus e ull. q p 9riu. s. p modantia

tepai nata fuit. V i orato clamat etc.
Pcca q ops ds. ut dignitas 9ditois huane.
p imoderatia sauciata. medi p psymonie
studio reforet. H at fuit. cu ps ada. parsi
monia sua. p imi ada itepatie oppo i aui
nu gule. ei solt delevit. Sz tepantie
op e. hoies spuale effice. i a uitiis carnale.
sicq i t filios dya i di distiguue. H e figa
bat carnatio uitor. q distiguebat. ab o
alio pp gtau. i remouebat a sifluis t
renor. Sen. Cotinetia si diligis. carnale
sifflua. i iartu. desideria uana 9stringe.
Cot l. tepatia uocat. q carnadit corda
i cor. uba i opa. Je. x. Circuadimi i dno.
i carnadite ppucia. i. desideria. cordium
uror. Et i deutio di. Circuadet dus ds co
tuu. H e carnatio cordiu. disposit ad fi
ni ernu. Et sit filia. i rosis i uitib. ipla
tis i arborib. q fuit ifructuosa. si no
fuint a sifluis expurgata. Corrupitur
aer. eleuatione uapor. si n pgaret. i sbu
latet irradiatioe stellar. Nonne mustu
bulliedo se pgat. Et stomach sifflua
pellit foras. Itaq ut nor tepatia. q ac
cipiunt necia. i repellut sifflua. attedes
iolb neqd nimis. Vn sap. qda d. Jd ar
bitror pro. utile ee i uita. scp atte te ne
qd nimis. Sz. tepatie op e. hoies ds silles
face. Costat e. ut i sap d. q icorruptio
fac prim do. Et aug. d. q ipa ds. cori
tegru fuat. Rd ds. ma regit in hoie.
s. cor hois. s unit. Eo q nlls dilo corde.
dm psit p fce amare. Aug. Dne. mi
te amat. q tecu ad amat. q n propt
amat. Ergo si i corrup. prim ds fac.
i cu ds. cor hois unit. i unio cu sumo
bo. diligi ipz fac. i 9stat q dilectio ds si
mile effic. restat de po ad ultim qd te
patia. siles ds fac. Et qd meli. qd pfu.
qd dig. q sumo bo. i sume pulc. silis
ee. Cuiq. tepatia op e. spun cor subice.
Tepatia e. du 9cupisctie. mo poit i obi
eq i domito frenu poit. sicqz sessoris ma
nib subic. Nonne ille eq. cu sessoris pi
culu e. q frenu ferreu n 9stringit. At
tepatia. q frenu poit 9cupi carnis. q
ipa e q cor spui subic. Vn Sen. d. Jnpo
ne 9cupie tue frenu. Et to afflige etc. ig

cu d. pt 9cupias tuas n eas. i a uo tua
aduerte. qz si aie tue. psteo 9cupias ei. fa
ciet te i gau ueire inimicis tuis. Et qd
h pei. q i illor icidit man. q sagune tuu
sitit pbat. Ergo tepatia. q nobil uirt
e. q oia ista picla remouet. hoste dome
sticu spui subiacet. i eq i domito frenu
ponet. Je n ne iecbias d. de xii carnis
lapis. q difficillim e supare. hac passioe.
9sectanea ne. et tepatia. fortissima u
ee se pbat. q hac passioe supat i ener
uat. Vn d senecte pho le. q i tm hac u
resiluit. ut null pulcrime mlris aplexi
b. null tactib ipudicis. potuit ad 9cu
piscia. Imo qi eet lapis. pmasit imo
n ullo m se mouet. si ad illi diceret. Er
go uit. q. nn sniaz. cu ois sit timeda
fortuna. mag tn timeda e psipa q aduisa
seuiedo erudit. Illa uitia carnis iccedit.
ista uo ea extigt. Ergo tepatia idue si
spui uis carne subice. Diuisio tepatie
simlr. e. p d tepatia q e dca sobrietas

Est uor. q e rex tepatia diuisa. Est
e tepatia. r gustabiliu. Et d sobrieta.
Cui e opposita gula Est tepatia. r tagi
biliu. Et d castitas. cui opposita e lux.
Est tepatia. r sublimiu. Et d humilita.
Cui opposita e sr. Est tepatia. r ppa
liu. Et e dca paupertas. Cui opposita e aua.
Et e tepatia. r uidicabiliu. Et d cle
mes pietas. Cui opposita e ira. Quaru
e sit mlta moi. u tutes i uitia ordinadi
Ergo qi icedo h ordie seq q posiu. sin
pundi cuilb alti moi. Itaq p. de so
brie dicam. q e tepatia r gustabiliu.
s. cibor i potuu. Est q nor q sobrietate
Suadet scpta. Suadet ipa na. Sua
det ipa et. Dico q sobrietate cibo po
tuq suadet. psuad. uq scpta dina. q
e scpta etissima. dinit ispirata. semp
uolia docto i uia. Hic e d. j. pet. ca.
Sobrii estote i uigilate. i c. Et. 2. ty. sic
ait ap. Misliu tuu iple. sobri esto. Et
talia uald mlta. i scpta sit posita. Sz
psuad. ea na. Costat e naz. n agere
sui ea. i scp age illa. q sit meliora. Ergo
cu sit o mag cetis alia. hoi dedit ex
pruu na. cu n fecit sibi irabili ea. uoluit

pl docte. i cybo i potu sobrietate. plz e d.
ili. d aialib. hoies sui cetis 9parate. eo
puu hz. Jt na. q sapies in omib e
magra. a suma sap di mota. ded hoi
duos oclos. duas aures. duas nares.
duas man i pedes. s os unu. tn ded
i puu. qr cu frust n fecit. nos uo p
ista doce. i cybo i potu mediocritate tene.
Jt cybi assupta. nlla e delecto n i tactu
gust. q e uald pu. qr stulta e huana
industria. q par ta mlta. ta dulcia. p
delecte. ta pua. Jt stult cet. i labo
raret ille mercator a mitia. q serica ue
stim. pciosa aromata. i metalla. repo
ne studet iarcha. q eet qda fetes lat
na. oia utiq istorta. i fetetc urina.
At stomac ni. tal e archa. o qi utens
i fetetc ni. qr laborat a mitia. q stud
i pone delicata cybaria. Et hac e cosi
deratioe. d i eccle. Vlulate eos. q bibi
tis uinu i dulcedie. qm perit ab ore
uro. Perit iq. du 9sum e i fetida nimi
aq. Jt uis n corrupit uideto. pulc
metalla. si alia spesa. n audit. audi
corrupit musica. ista. n olphatus.
odorado corrupit gustabilia. demer
ges oia i fetetc sentina. qr n sit ea deli
cata ceda. Jt nles hois appetitus.
n sit ad h delicata. qr etas pa. n ap
petit carnes ul pisces. s poma. qr d
appetitu nc. n sut ista cibaria delica
ta. Vn i eccl. le. Initiu uite hois. panis
i aq. Et hoies ab initio ista suantes.
i erat nob cor maiores. uirib fortio
res. uita saniores. i tpz longiores.
Jt sap ipa dina. regete ipaz naz. eade
hoib i brutis ordidit esca. Gen. j. Ec
ce iqd dedi uob ota herba. afferente se
m sit tra. i uniuisa lig. ut sit uob i
esca. i cutis aiantib tre. g n e op
ne. si 9cup fuc. ista delicata appe
te. Nec e sapies dubitat. toere ne. ei
oia 9tulisse. necia ad 9suatione uite.
Ergo si cibaria. hoib i brutis ded 9i
n e op ne. s appetetie uitiose. quere
delicata. Vn. Sen. alloqs hoiem ait.
Cosidera tecu o hs. q tu na reposcat.
q tu i digerat. i q cupiditas exspectat

odorabilia. Gustus aut gustando corrumpit

Ex. .c. Cu͂ .ad sobrietatē .iuuat cor. Et p̄mū .adi
gestiuū est. ē x̄. 7 m̄fis ei. q̄ tanta sobrie
cybi ē alyta. ut testat̃ Jo̅. q̃ urgo sacra.
colo luctabat̃ 7 aq̃ .un̄ se 7 filiū nutrie
bat. Et n̄ ne d̄ x̄ cantat eccl̃. q̃ puo lacte
past̃ sit. p̃ q̄ ñ alos esurit. Et ñ ne pueri
Ex. illi. Dan̄. j. dixerūt p̄posito eunucho. Dent̃
nob legumina ad uescendū. 7 aq̃ ad bibē
dū. regio cibo ɔtempto. Ite d̄ helya. 3. re. 19.
q̄ fatigat̃ eūtine p̄ piacā obdormieret. ecce
tāt ab āglo. ad capd̄ suū iuenit. panē
sub anericiū 7 uas aq̃. Nūq̄d ñ potat
sūma esse. illi mitte delicata cybaria. Et
malluit illi ea dāre cybaria. q̄ erant p̄e
lapse ɔuenientia. Ite ad h̄ iter. de. Jo. ɓ. j.
cui cibꝫ erat locuste 7 mel siluestre. De q̄ a
Ex. d̄r Luc. j. Vinū 7 siceram ñ bibet. Ite d̄ b̄to
nicholao lr̄. q̃ dū lacte adhuc nutriret̃.
iiij. 7 vj. fr̄. cep̄ sel̄ tm̄ sugge m̄mas.
7 hac uite ɔsuet̃. tota die sic p̄manebat.
Bt̄s fr̄acis̃ cocta cybaria. cineribꝫ destrue
bat 7 aq̃. Bt̄s Germanꝰ. altissiodorēsis ep̄s
exx̄. ɔtinuis āṅis. ad pl̄ panē ordeaceū
ñ comedit. ñ pl̄ aq̃ ad bibit. exceptis
diebꝫ dn̄ia natal̄. 7 ei p̄mis. In n̄sia in
hac m̄a. d̄ scīs patribꝫ ē ex. Cū sc̄e eis ēatura.
sobrietatē suadꝫ. cū oīs ēata sit fc̄a. in uno.
pōdē. 7 m̄sa. q̄r in illa sua acti͂e. d̄ꝫ m̄sā
excede. ſꝫ mediū icatenē. De m̄ sumēdi
m m .c.g. Hic at̃ m̄sa. abū. 7 q̄ sit attēdēda i albo.
no. Hmax̄ iab̄ 7 potibꝫ ē suāda. Ver ē ē. q̄
cor idiget alimētis. q̄ꝫ itior calor ignis.
ad sēp agēdo ɔsumit. q̄r nec̄e fuit ad ɔs
uatiōē cor̄s. ut fiēt repatio abi dep̄dit.
p sūptiōē abi comestibil. Est ē abꝫ. s̄ꝫ
ɔstātinū. s̄ba ɔuti. iecꝫ cor̄s. In abo ḡ.
p̄o ē p̄patio. 2ª ɔmasticatio. 3ª idigestio. 4ª
loco receptio. ē fit ad epar attrattio. v̄.
ligno attrā. i ē hūorēs ɔūsio. vj. p singla
mēbra distributio. 7 vij. mēbr̃ assilatio. Si
ē mēbr̃ ñ assilaret, eis ñ icorret. ñ icor
nā. p ɔseq̄ns ūtēt. fit ḡ natio. abi i cor̄do.
7 icor̄s nāꝫ ɔūsio. Nā q̄ calid̄ ē 7 huid̄.
ɔūsit in nāꝫ cārnis 7 sāgnis. Qd̄ frigid̄ ē
7 sicciū. in nāꝫ cartilagis. nui 7 ossis. Et
sic d̄ alius. Itaq̄ꝫ iuuenibꝫ cibꝫ assūp
tē. nutit cor̄ 7 augmētat. Calorē nālē
abat 7 tēpat. s̄ꝫ i senibꝫ calorē ɔfortat.

dep̄ditū restaurat. 7 custod̄. ne pereat.
Itaq̄ꝫ nō. q̄ ē abū ɔsi̇ sīt ista. sic sup no.
āphorismi ē p galienū expositū. s. Sb̄i
s̄balitas. Qualitas. Quātitas. Et su
mēdi necītas. Oꝫ ē ista cognosce mediā.
ad regim̄ cor̄ hūanor. Qa aliq̄s abꝫ. ē
pure nutrimētal̄. Et ab̄ ē pestilētial̄. ut ue
nenū. q̄r si iste abꝫ. medic̄ ñ discnat. dū
ēcat dare abū salutiferū. dabit sēp mo
tiferū. Et ut ōmittā de s̄bali͂ 7 q̄li͂ abi
q̄ ptīnꝫ ad mediū cor̄. dicā ad d̄ q̄titate
abor. q̄ ā ptīnꝫ ad ɔsiliū media aīor.
Sibꝫ tñ i suis q̄litatibꝫ tēpat. nō nimis
calid̄. ñ nimis frigid̄. 7 i q̄titate ñ n̄c sup
flū. ñ ā dimiuit. ē cor̄ 7 aīe salubrimū.
Dꝫ ā abꝫ. ēē unifor̄s. ne sil̄ i una m̄sa. as
sumat̄ diūsa cibaria. q̄ꝫ teste auic. dūa
bꝫ uñ digerit̄. alr̄ corrūp̄. sicꝫ dū stoma
chꝫ nimis extēdit̄. tortiōēs 7 mala ā gn̄āt.
Ergo i abo. iter nimiū 7 modiciū. tenēd̄ ē
mediū. Qa si fuit nimi. nāꝫ grauat. stōa
chū iflat. rugitū 7 tortiōēs gn̄āt. Malos
hūores augmētat. nausea 7 uomitū pro
uocat. Calorē nālē suffocat. spasmū 7 ɔtr
tiōēs neruor̄ causat. Vlcera. scabiē. 7 ap
stemata gn̄ant pariat. Seiuꝫ 7 mortē acc
lerat. Sꝫ q̄. p ex hūi se tueri ēdebat. Si uō
cibꝫ. fuit nimis pauc. nāꝫ debilitat. uisū
7 s̄ēs ɔ hebetat. Fluxū capillor̄ 7 caluitie
gn̄āt. ptisim 7 ethycā febrē cāt. cor̄ ɔ
extenuat. 7 peiores q̄ replecō morbꝫ cāt.
Vñ i āphorismo. sic lr̄. In tenuibꝫ dietis
max̄ peccāt egrotātes. Si uō abꝫ. fuit
īme tēpat. dep̄dita restaurat. uirtutē ɔs
uat. sāguinē augmētat. calorē tempat.
Vlt̃ igeniū acuit. uires opādi tribuit.
sāitatē ētodit. Est ā ɔsidare i abo. ɔ no.
medētis necitas. Qa abꝫ ali. ɔueit sano.
ali egroto. Ali seni. Ali iuueni. Ali qesce
ti. 7 ali laborāti. Nā mlta sīt salubria Ex.
sano. q̄ mortifera s̄ egroto. In sanis ā ē
dr̄a. q̄ꝫ pip 7 allia. q̄ abeui flegmaticis
sīt teme. alic̄ collericis s̄ uenena. Nā et
mel. q̄ ē optim̄ senibꝫ. ē nociuū iuuenibꝫ.
Amigdala. q̄ sīt sanissima hoī. dicit̄ ēē
mortifera uulpi. Jusqami. q̄ ē mortifer
hoī. ē abꝫ gratissim̄ passi. 7 sili ɔtrar
nia. Dic ā galienꝫ. q̄ uariādi s̄ abi. sic

uariāt 7 morbi. q̄ꝫ ab abꝫ. salubris ē i
q̄rtana. q̄ ē mortifer̄ i acuta. Et ab̄ est
ual̄ i morbi p̄n. q̄ noc̄. dū i firitas ē in
stimo. Itaq̄ꝫ ē abatio facienda. s̄ꝫ dūsitate
morbi. s̄ꝫ dūsitate 7 uirtutē ifirmi. 7 s̄m
no. q̄litatē 7 s̄baꝫ abi. Est ā i abatē. ñ so
lū attēdēda etas. 7 ifirtas. s̄ꝫ ā tp̄ris co
gnitas. Nā grossior d̄ebet 7 largior. ē dā
dā i yeme. q̄ i estate. teste sīt h̄ yp̄cte.
Dic̄ ē. q̄ uētres i yeme. sīt nā calidissimi.
7 sīt tēc sopni lōgissimi. 7 iō calor ē mlr̄
i stomacho. mlto idiget alimēto. In esta
te uō p porōr apertōēs. diminuto calore.
ē minuēda dieta s̄btiliora d̄ꝫ ēē. 7 pau
no. ciora cibaria. Et nō q̄ꝫ q̄ dixi de abo.
suo m̄ sētiēd̄ ē. 7 d̄ uino. q̄ moderate
potatū. 7 aīe ē salubre 7 cor̄. Potꝫ ē. est
s̄ba liqda. ad nutrimētū abꝫ necīa. Nā ut
ɔstātin̄ dic̄. potꝫ. cor̄ humectat. 7 humiditates
7 cor̄ resolutā restaurat. Sm̄ tñ auic.
potꝫ tp̄ uariat̄. Est ē potꝫ. q̄ tm̄ ē potꝫ. sic
aq̃. q̄ dicit ñ ēē cor̄s nutritiuā. Ite ē potꝫ.
q̄ ē potꝫ 7 abꝫ. q̄le ē uinū. q̄ s̄ꝫ ɔstātinū.
p̄ō mlr̄ cor̄s portat abū. Vñ signū h̄ ē.
q̄ꝫ mag̃ potatores. pui s̄ comestores.
Qd̄ ñ ēēt. si uinū ñ nutiret. Est 7 potꝫ ali.
ut sirup̄. q̄ ñ dat̄ s̄ꝫ uiā potatois hoībꝫ.
s̄ꝫ s̄ꝫ regular̄ medicine. Breuit̄ nimis ɔ
m m .c.6. trūcatū ista narrauī. ut abi q̄titas p̄st
sciri. De bonis q̄ cāntur ex sobrietate.
Isso quō sobrietatē. nob̄ cūcta sua
no. dedat. Nūc uidēt restat. q̄ nob̄ bona sob̄
Ex. tas ɔferat. Itaq̄ꝫ nō. q̄ sobretas abi 7
potꝫ. Ipo ē sanitatis ētodituā. Qd̄ ē ite
cor̄ bona. melī sanitate. Nō ē ē cēsus.
s̄ꝫ siniaꝫ sapiētis. sīt cēsū salutis corpis.
Qd̄ ē pst̄ q̄aliqꝫ diuic. p dita sanitate
Nōne expedit i medicos. oīa egrotātes.
ut medicie salte recuper̄ sāitatē. q̄ p
ponūt rebꝫ oibꝫ cor̄le salutē. Vñ iecte.
sic h̄r. Sanitas ē aīe 7 cor̄s. sobrī potꝫ.
Cui nō ē ad p̄s. q̄ꝫ dū hō sobrie comedit
abū assūptū. bñ stomach digerit. i sa
nū 7 utile sucū uītat. q̄ digestio epatis.
dū i ē hūores ɔūtit. mēbra oīa corpis
fīn. ite nutit. Señ. Sip̄ cāt. 7 certā sip̄ ualitudo
s̄ꝫ mltos morbos. mlta fercula parient.
Gris. Nich̄ sic salutē 7 acumē sensuum

opat̄. n̄ sic egritudies fugat. sic mode
rata refectio. Ergo sic sobrtas. ē sāitatis
ɔsuatiā. 7 egritudīs fugatiā. sic ē 7 uite
plōgatiā. Qa uitā ɔsuat. q̄d ab̄ ē. quā
uitā i añ extēdē. Vñ q̄ de p̄o ad ultimū.
ɔcludit ecc̄. dicēs. Q̄ ɔtinēs ē. adiciet
uitā. Ite ē iocūditatis utriusq̄ꝫ hoīs cāutiua.
Vt i ecc̄. lr̄. Exltatio aīe 7 cor̄s. uinū mo
derate potatū. Aīa ē ɔplexiōē cor̄s seq.
q̄r sāgnei. s̄ nālr leti. Colleria iracūdi.
flegmatica pig. s̄ꝫ tristes s̄ melancoīa.
At uinū letificat corda. Vñ p sapīetem d̄ꝫ.
Date siceram merētibꝫ. 7 uinū hus. q̄ in
amaritudie aīe s̄. q̄ p ɔnis. letificat aīa.
Vt i ecc̄. d̄ꝫ. Sop̄n sāitatis. i hoīe parco.
dormiet usq̄ꝫ mane. 7 aīa ipī. cū ipō delectabr.
Hō ē sobri ñ manducat. ñ p̄ esuriat. 7 tē
ei sapuit. ñ dico delicata. s̄ꝫ mltū panis
7 aq̃. Ex. Ex illi i carceribꝫ pbaruit. q̄ comederūt
stercora sua. 7 biberūt urinā. Aug̃. Vir stu ag.
dios. satiari abo ñ nouit. s̄ꝫ sape mltū
sat. q̄ acrior fames ēdit. Sol̄ panis ē. Sn̄ aro
optim̄ appebit. q̄ tenere 7 simulagineū.
fames sola prabit. q̄r ñ añ edas q̄ tibi
fames iponat. Expertalu q̄ iqd. si añ edā.
q̄ ul̄ bonū panē hr̄e potē ul̄ malū. ñ fa
stidire desiero. Ite. Viro sobrie ɔsuauit lr̄.
ad ēē ɔdimētū. satis ē sal cū fame. Ite d̄ Ex.
daig. q̄ debellat̄ ab alexādro. 7 fugiēs mi
ro m̄ siti. d̄ eq̄ descēdēs. os misit i q̄dā expit 7
fouiā. turbida aq̃ plenā. sāgne cadauer
ignatā. bibitq̄ꝫ bndāt exea. Sicq̄ꝫ cū
ɔmilitibꝫ suis diceret ei. Heu q̄d bibitis
dnē. Pit ei. Nūq̄ fili. sic dulat̄ bibi. lr̄.
Ite. panis furfureus. 7 pura aq̃. olera.
leguminaq̄ꝫ simplicia. delectabiles res n̄ s̄.
s̄ꝫ i morte ē. 7 desiderio delectatois ēnc.
uēt sobrio. 7 bñ morigerato. 7 desiū dul
cia fuit. O q̄rta paupes. ista ñ hñt. q̄ ɔtē
ti ordeaceo pane ēēnt. q̄ moachi sic ab lr̄.
horrēt. lr̄. Nat̄ i paup̄ domo 7 cāna ru
sticana. q̄ uētrē suū deliq̄s porcor̄ iplē
uit potat. nc̄ fit monach. simulā 7 mel cēō
la fastidit. Gris. Disaitiam m̄sa dō mi nō ō
nuis rebꝫ paupibꝫ p̄patā. 7 ditiū m̄saꝫ.
uariis fercul̄ sīt plenā. 7 disaitiam ues
q̄ꝫ ɔuiuas. Q̄ mag̃ q̄ so te s̄. q̄ puras.
uāsq̄ꝫ mise capiut uolupt. Illi ne iqē.

q uetis ertēsiōe nō pūt. atq; suor alio
oppssiōe pmūt. In q̄r corb; uino iun
dāte. uelud naufrag. iā fluct. obruta
aīa uegetat. ū n̄ oclis n̄ lig. n̄ pes. pe
pāt fuūt officiis. s; mībra oīa corp. uini
uiclis. iacēt alligata grauī q̄ catenis.
V n̄ sopor eis. a geñē ardoz. n̄ ad salubritatem
ad ei dat. Jt̄ in hy q incliuis a luxurii
uitā ducit. resoluta a omi cera molli
ora caifert. atq; ifirmitatibus plena. qb; ad ai
multū milioz maloz. podagre tumor
a dolor. a i mafa senē accedit. hr uita
sēp i medicamīs a mediag. hr fr cā
di. graues a obtusi. a qdam i tumulo
iā sepulta. Et iūm id ait. Q̄s h iocūda
dicat a gta. q tm nouit. qd sit iocūdi
tas uoluptas. Sic ē uoluptas. a sapi
diffīt. Voluptas ē. sūi dr. ai qs. suis
desideriis fruit. S; suis desideriis qs
frui n̄ pt. dū ul egritudo n̄ sinit. ul sa
aetas corda pmit. qr i eis. iocūditas
oīs pit. Ergo iqd. ōsidera egros. q tato
fastidio pungēt. qb; q̄tacūq; delica
ta cibaria appoant. mag q uoluptas
sic eis horrori. qr ai uoluptuosi. gra
ues sit a ifirmi. nequt delectoib; sen
suū nec frui. Frui ē. ē cū gau uti. S;
quō ai gau utat. q dū frui ab edē
ifirmat. quelut naufrag. a uentre
pq̄llat. Vā g refectio ē illa. de qua sic
hēt ips. De pet. melle saturauit eos.
Q̄a ē pt fatigationē mlta laboris.
a ariditatē sitis. aq̄s frigidis ex saxo
fluētib; fruebāt. eas cū multo desideio
sui cogēte potabāt. Ipaz g potationē
dulcissimā. de pet pducta. mel sepīa
uocāt appllāre. Ex qb; oib; maifeste co
cludit. q paupū mīsa. a uicē pe. meli
or ē a salubrior corpi. q diui apparatus.
Tertio sobrietas. ē diui nois laudatiua a
hūane gre acqsitiua. Et n̄ ne dm lau
dat. q pp dm. cū sobrietate mādurat. h
dīe ap uo. cū. i. ad cor. i. ait. Siū come
ditis. siū bibitis. siū aliud qd agitis. oīa
ad glāz dī facite. Glo. Siqn mādura
a bibis. si facis ad refectionē corpis. et
reparaciōz mībroz. grās agēs ei. q h ē
dedit. ab; tuis a pot. laudat dm. Et
dū dm laudat. grā; hō opat. Costat ē.
q comedē mltū. hoiem reddit erosū. g
pōriū. comedē par. fac hoiez grōsum.
Vn̄ apes. occidūt apes. nimiū comedētes.
Jmo ipz regē q nimiū diligūt. si nimiū
uiderit comedētē occidūt. Et h ē io. qr
sil comedut i ca. ut sobrietas ps sit i labo
rari. Ergo qd faciēd ē hoi. cui mādat
sobrietas pot a cibi. Sic ē i eccte. le. V eē qi
hō frugi. hui q ē apponūt. ne si mltū mā
ducaueris. odio hearis. It dū a cibo re
pas. a dimissa paupib; donas. mag frē
dm laudas. h ē ē pascē cor. i. affect hu
manos i tabnacla pastor. i. hō paupū.
Tertio. sobrietas. ē corp mūdatiua. Costat ē
igr. a ad mīsā. mar displicēt imūditias.
et p ōriū. plac ī locis erudō mūdi. Q̄s ē ut.
turpia utesilia. siū uasa i mūda. poni im
sa. Vn̄ rex qdā fuit. q ad secū comedēdū.
q dā phz iuitauit. Cuiq; uaria māduca
reīt. accid ut phz spuere uellz. Vndiq;
g se uolues. ut i aliq tpe locū sputum
piceēt. uidit o loca. sericas pānis. a pur
puris coopta. solā regis barbā. uetam
uidit eē a fedā. Q̄r ī ea sputa piceat
imūda. Cuiq; fui cū occidē uellent. phi
buit rex. ab eo scire uolēs. qr h fecissz.
Cui phz. Rex dicēs. Bone rex. n̄ h fea.
iniuria faceē uolēs. S; ap me cogitaui.
q res i mūda. sic ē spatiū. locū requit im
dū. Cuiq; nllz locū. sic mūdū tuū. i tota do
mo uidez ifectū. io sic fea ad te com
Itaq; pz. q mūdi. i mīsa ē requēda. Re.
Si igr mādurat. mīsa tua ornet sobrie
tas. Q̄a iux cuidā sniaz sapiens. Inter
nui mīsa. satis ē i mīsa uo. Q̄a paupie
si leta uenit. ditissima res ē. Quarto. sobrietas.
ē toti corps. a maxie mībri nobil. oius. s.
regitiua. Vs ē datū ē hoi. n̄ solū ad lau
dē. s; ad cibū. p salute toti corpis capi
edū. n̄ ad cor. i. uimib; i pugnādū. s; ad
illi. dinis obsequis subsistēdū. Vn ē dic.
a filr ostantiā. q pigued. ex saguine i
digestio. i corpib; aliū grauat. Et h dicit
accidē marie. ppt puitatē laboris amor.
qr negio seq. q qto pig do icor pr aug
mitat. tāto saguis minuit. Et q uita
hois. mar ōsistit i saguine. dū pigued
i corpe exat. mōno uita decresat. Qr hoēs mlt
cū pigs. raro pficiūt suos dies. Vn̄ co
stātin. sic ait. Pigra corpa. animia adipe
plena. sit pessiā. a morb pessis ppata. Q̄a
dū uia spuū pig dic claudit. calor nīl. i
corpib; h mōi suffocat. a sic ad regim corps.
spuū i fluētia denegat. qr ut dic tal. corpa
oīa pigu. ppt huoz nimiā hundātiā. iaci
nit ex multudie longa. a tardissima cura.
Nā ppt pig dic pssa. n̄ se exatat talia corpa.
ut calorē i se excitēt nīle. q dissoluerēt il
lā pig dic paulatine. qr calor nīl. i talib;
defic. a mors eis subitanea aduenit. n̄
citissime succurrat eis. Q̄a g ita ē. sic corps
sobrie regedū. ut neciis suppas. si sflua re
pellāt. Nō ē iux sniaz galieni. uiuēe debēt.
ut comedam. s; ad h tm debem comedē
ut uiuam. qr sic sit tepate sumēda ciba
ria. ut hoiem ōsuecē ad uita. De officiis
sobrietatis. a ca. v. qrtū stantiis.
Et nō q duo max. s sobrie. offi. Et
unū ē. excessū cauē i cibo. Aliū uō
i potu ul uino. Sen. Ede ad auditatē. bi
be ad ebrietatē. ilud sic dr. Attēdite ne
corda ura. grauēt crapla a ebrietate.
Crapla. ē cruda epula. Et accip h illic.
ca sen ē. p excessū tm circa cybaria. Aliū uō.
ōphēdit excessū. circa illa duo. s. i potu a cy
bo. Vn̄ i ecce. sic hēt. ppt craplaz. mlti pier.
quō abstinēs ē. adiciet uitā. Et hus
duob; mōis. silr ebrietas. accip i scp
tis. nc p excessū tm i potu. nc p excessu i
cybo a potu. Et ē nō q ebietas. n̄ solu
tollit mō. siu mīsa. circa qtitatē pot a cy
bi. s; ē q ad oēs cautelas circa h duo. Q̄e
sit. ista duo sumē. q dz. qn. a quō dz.
Vn̄ psum h distiguē. v. cautelas. circa
pdca duo sruādas. Et pa cautela ē. di
ligēt cauē. ne tpe icedo pueniam. Secūda
ē diligēt attēdē. ne cibaria nimis lauta
qram. Tertia ē tota cura uitare. ne nimio
studio mādurāda parem. Quarta ē cura a
sollicita declinar. ne nimis audi para
sumam. Quinta ē. sic gulā restrigē. ut in
edēdo. n̄ mēsā debitā exedam. Dico
q pa gule cautela. ē hora debita pre
uenire. Glutones n̄ mādurāt aristā. n̄
salsa fuit ppata. At fames. salsa ē so
brior. qr n̄ ē eis edē dū. n̄ fames ipo
nat. Fames ē. celebratē digestiois ē sig.
V i ecce. sic hēt. Bta tra. cui rex nobilis ē.
a cui pncipes comedūt tpr suo. Et ue
tre. cui pncipes mane comedūt. Q̄r.
Q̄a mane cōmedē. sig ē puerl sāc. Et uel
lā tre. cui rex puer ē. i. q sāaz puerile hēt.
qr tra. consilio sapienti n̄ reget. cā g de
struet. Sicut de roboā filio salois. q dū re
licto osilio pueroz adhesit. regni pte ma
ximā pdidit. Ergo i cedō. tps ē obsuā
dū. Sicut de ionatha. filio saul. q qr an
qz ē phibitū fuit. pris. mel mādurauit.
cū pt occidissz. n̄ cū pp defedissz. Non
tales fuerūt hoies sc etatis. q macbio.
a boetio teslib;. n̄ cōmedebāt n̄ p uesp
a tē soluebāt n̄ carne ul pisce. s; gla de
ieiuniū. n̄ bibētes ullo tpr uinū. Silr
a sā pres nri. i desto degētes. pr sol u
plim comedētes occasū. siū uino. su
mebāt cōit pacē sicut. ppis laborib; ac
qsitū. Bragmani. sic ōtir i epla ale
xādri. nūq ad sciebāt. null piscatoib;
itēdebāt. nullas carnes edebāt. s; cibis
coib; utebāt. qs spōte arbores a tra p
tabat. Et ita pe. ut dz. ut sep centē sa
ni. uitā solo senio finiētes. Secūda cautela
ē. cibaria delicata n̄ qrē. s; coia man
ducare. Sen. Vicē ē sic. ex facili re. nō
ad uoluptatē s; ad necītē. ita ut palati
tuū. fames excitet n̄ sapores. Sicut de fi
lis isrl. q celeste māna fastidietes. de
siderauerūt sup mag carnes. Et qz h
mltū displiaut do. oēs sūt morui i de
srto. Et n̄ ne stulti ois ē ist d. delicata
qrē. archetā fecāt. o sūteri i frec. Q̄s
i fudēt optim uinū. i uas o corrupuū.
Orati. Siccē n̄ uas. q cūq; i fudis acces
sit. It. n̄ ne stultiz as. si tuo adulario
armia qras. qb; fortior. ad pmū dū te
fiat. Ergo corpr pessio ualde hosti. delica
ta. n̄ dāda ē. n̄ qrēda. Tertia cautela ē.
n̄ cū nimia cura cibaria ppare. Q̄s enī
ppar cibaria suo sūo. a mar uili. q fo
ditori sui palatij. S; tal suū ē corps. g
n̄ mag cura. sit illi pē nccia ppanda.
It n̄ stulte eēt. q gla ad usario acciet.
q oca di deber. At delicata corp ppare. ē

gla hostis tui acuerit. et ei contra te uires dat. Et dicit
contra tali supatore. non dicit hic curare. Et dicit fi
lius leui. f. re. q. auferebat ab ymolantibus
carnes. non coctas sed crudas. ut eas acuta
non separat. Et dicit i. q. erat princeps puerorum
ut separat. Et dicit. Unde factum est. ut duo filij heli occi
derentur. archa dei capta. heli de sella cadens
moreretur. et dicit ei reparauit a deo. Possit
hic poni exemplum de filiis iob. q. qui die faciebant
conuiuia. Et de diuite epulone. q. epulabatur
cotidie splendide. q. non fiebat sine multa
cura et separatione. Sic est fortis et nimia plu
uia. destruit arua. sic cura nimia ciba
ria separata occidit corpus. Iob. pluuia illa est
optima. q. sensim descendit ad terram. subito est
autem. precipitem et nimium vel. destruit arua. Est
circumstantia. misera in cedendo excessu. hec est cum
uentre grauare. tortiones in corde generare. pu
tredines in corde inducere. et stercora augmentare.
O summa gulosorum stultitia. q. ciba data
ad uitam hominis conseruandam. per superhabundantiam
uitam ad pretium destruit. Unde galieni respicit. quia
sic precepte comedendo. Item dicens. Ego come
do tamen ut uiuam. non autem uiuo ut comedam.
Alij dicunt. Quia adhuc dat est nobis cibus. ut
consuetudine iuuat. sic ciba et nobis est assumendo.
ut uita consueuit. q. magis facit cibus modicum.
quam multum assumptum. Dico est hoc. q. natura est paucis
contenta. quam si superfluis urgeas. fit incendium
et nocumentum. Unde Seneca. sic legitur. Hic fuit iniquitas
sodome. q. i. pleriteat. saturitas panis. et est quod
est panibus addere. carnes et carnes. pisces
et pisces. sapores et sapores. quam uix esse per
ptie suntas. cibus quam uelocius. ipse deteriorem erit.
Quarta circumstantia est nimio appetitu. tam cibi
q. pot. i. nimius feruet cibum appetere. et sit
eo nimius grandescit in cibo. Augustinus. Sicut aliquid pt.
ne sum aliquis uitio uoracitatis. sapiens
prosolo cibo utatur. et insipiens. fetidissime
gule flamma. inuisissimum cibum ardescat.
quare sanctus est more domini. pisce uesca. q. lenti
cula more esau. cibo uili. Non est autem prima
abstinentiores enim nisi bestie mihi. quia uilibus
orbibus nutriuntur. Et hic de esau. genesis xv. q. dixit
ad iacob. da mihi de coctione hac rufa. et cetera.
Et tanto appetitu gule. desiderauit lenti
culam. ut pro ea illi uenderet progenitura sua.
De rebus quibus gula reddit detestabilis.

Uiso de temperantia in gustabilium. nunc considerandum est ci
oppositum. q. est gula. De q. hic in dicetur. Primo
pro dicatur. qui rebus. detestabilis iudicetur. Secundo
quibus remediis sublevetur. Itaque gula. detesta
stabilis esse probatur. Primo quia est uitium nec seruiz.
Unde natura dissuadet hoc uitium. q. sui destituti
uum. Et hoc est exemplum. probatur. Ut recolo me dixisse.
q. in alia magis est. hominis natura dedit os puum.
dedit est. esse per hoc temperandum. Videmus est leones et ca
nes. et alias feras per. et qui bestias omnes.
scissa ora habere et lata. quam non sunt eis data sed
in alia grandia. soli homini ora parua. Secundo hoc
uitium est reges demonis. Certum est enim quod q. possidet
portam castri sui ei introitum. dicit hec castri
dominium. At humani castri porta. scilicet ora. quam q.
dominatur in ore. dominatur in homine. At diabolus per gulam
dominatur in ore. quam et per omnes in homine. Unde per quondam
figuram. dicitur de iob. Cum in mundo spiritus exierit ab
homine. ambulat per loca arrida. querens requiem et
non inuenit. loca arida. sunt ora. quam erunt cibum
summa. in quibus diabolus. nulla inuenit sed loca. Unde
legitur demones. domino permittente in porcos
intrasse. Porcus est aliquis et gulosum. q. et homines
gulosi. dicuntur uulgariter porca. Ergo q. per gu
lam porce efficiatur. domino diabolus. diuino iudicio.
Tertio hoc gule uitium est offensio et scandalum proxi
mi. Et non nec offendendum proximum. q. ponet ei lu
tum ad nasum. uel ad fetidum. At os ebriosorum.
fetet ut sepulchrum plenum cadaueribus mortuorum.
Iuxta illud prophetiam. Sepulchrum patens est guttur eorum. Et fetendo
offendit proximi odoratum. Item dum potator
portat os fetidum. comedit alienum deuo
rat q. alius est nominum. sed enim nociuum. dat aliu
malum exemplum. et generat scandalum. Et ad hoc pertinet
q. dicit ad romanos. Si propter cibum tuum. contristatur fra
ter tuus. iam non secundum caritatem ambulas. Quod iuxta cari
tatem incedis. si proximum tuum ledis. q. ut te ipsum
amare teneris. Unde apostolus dicit ad ro. q. est. Noli cibo
tuo illum perdere. pro quo christus mortuus est. Et in ca. unde
de talibus dicitur. Hii sunt in epulis suis. maculae con
uiuantes. Quia non solum sunt maculati ut ceteri.
sed macule magis quam ceteri. eo q. sunt alios ma
culantes. Luto est et pice sunt similes. inficientes
singulos se tangentes. Item gulosus unum tamen ex
pedit in carne. unde possunt plures pauperes pasce
pane. quam dum putat sed nimis. sua necessaria
pro sibi bibit. quia contemnit illum offendit. Item
gulosus ingurgitat. dum tamen uis est. ideo sopitur.

ad contumelias. proximum. eius ergo dicitur. et dum cum
iuuenis pugnat. ad iniurias contra se ungeat. et pu
ba deducit ad fata. Sic est ipum. dicitur. Timulum
omnia res. et ebrietas. Item ob fuscat. iudicium
ad iniustas. et iniustos ad penam condempnabis. Hic est
de rege phylippo. q. dum ebrius esset. quondam feminam
innocentem. iudicauit ad mortem. At illa sic
sapiens mulier clamat. dum sentenciam regis audiuit.
a rege temulento et ebrio. ad regem sobrium
appellauit. Rex ergo sobrius factus. ea examinata.
ueritate operta. mutauit sentenciam. Quod gula
ualde est detestanda. quia contra deum multa facit contumelia.
Gula est item detestanda. propter multiplicem dei con
tumeliam. Quarta pars est. quia uilissimam
creaturam deificat. Multum est errauerunt. q. pro deo
terram coluerunt et aquam. minus q. aerem coluerunt et
ignem. sed adhuc minus. q. lunam coluerunt et solem.
Quia quanto est dignior creatura. tanto magis sun
creatoris representatiua. Ergo ceterata. quanto
tenent errore gulosi. q. non habent pro deo. aliquid
nobilius creaturis. sed adorant deum uentris uiscerosum. sed
tantum plenum. et sentina fetorum. cibus quia unum
non mox futuris. Hic est q. auctoritas clamat.
Et ratio probat. Et exemplum confirmat. Dico primo
q. auctoritas clamat. non paganus homo sed apostolus.
Multi in quod ambulabant. quos sepe dicebam uobis. nunc
autem et flens dico. inimicos crucis christi. quorum deus
uenter est. Et hic auctoritas docet. ratio persuadet.
Constat enim secundum beatum. et filium augustinum. q. id ab homine
pro deo colitur. q. preceteris rebus. ab eo diligitur.
Quare auarus colit aurum. luxuriosus. tactum ipsu
dicitur. Cum ergo gulosi. preceteris rebus uentrem co
lant. preceteris uentrem amant. quare enim pro deo
adorant. Item adhuc si esset in nihilo. dum uidemus
totum mundum laborare pro gula. Vellent enim
gulosi semper esurire. et semper saccum uacuum
inuenire. ut possent semper manducare et bibere.
Et non nec aliquid sunt in cena. q. potando sibi uini
na. dolia euacuauerunt et dolia. Itaque
misi noluit attendere. q. de templo dei. faci
unt coquinam diaboli. Quarta gula. sui gratia dei fedat.
Non est creatura pulcherrima. Tunc alia est. dei filiam
insignita. Unde dicitur de ea in can. Si ignoras te.
o pulcherrima mulierum. Constat est. q. quanto res est
sunt similiores plenius filiorum. tanto est pulchrior. At tuae talis
anima. est deo similima. quare est creatura pulcherrima.
Sed hanc fedat gula. quare ualde est detestan
da. Si est rex aliquis. habens filiam pulcherrimam. sibique

similimam. non nec persequeretur toto animo illum. q. eam
corrumperet et fedaret. Ergo apostolus te cogita.
quam deus odiat gulam. fedantem tam pulcherrimam
filiam. De animabus enim ebriosorum. potest dici q. legitur
in tre. Denigrata est super carbones facies eorum.
Non nec illa temporis virgo. atque remota colorisque ce
pulchritudo. quam q. temporis est anima. atque remota pulchritudo
diuina. i. gratia. Anima est gratia spoliata. est quasi ol
la fumo teterrimo denigrata. Secunda gula.
multum hominem a deo elongat. Et non perit mem
brum. q. diuiditur ab influencia cordis. Et perit
arbor. q. se diuidit ab influxu radicis. Et
perit fluuius. separatus ab influencia sui fontis.
Ergo quanto magis. creata deficit omnis. si deus in
eam non influit. Ergo ualde gula est odienda.
q. separat a bonitate diuina. Quomodo stabit domus.
fundamento carente. Sed fundamentum autem. neque
potest ponere preter est. sed apostolus. quomodo stabit anima.
a suo fundamento diuisa. Unde propheta alloquens
dominum ait. In chamo et freno. maxillas
eorum constringe. q. non approximant ad te. Quasi diceret.
postquam noluit sponte domine propriare. eorum gu
lam freno tue pene constringe. ut gratia deterre
ta inferni. nullus sapiat eis cibus. nullus et potus.
Tales est. de solo cogitantes cibo. obliuiscuntur
dei. Unde iosue sic habetur. Saturati sunt. et ele
uauerunt cor suum. et obliti sunt mei dicit dominus.
Quinta gula. deum non laudat. sed magis eum
blasphemat. Certum est enim. q. gulosi. dum fue
rint ebriati. uel iniuriosis et uanis. Unde
murant contra deum. psalmus. produxit quasi ex adipe. ini
quitas eorum. et cetera. Cogitauerunt et locuti sunt nequi
tiam. iniquitatem in excelso locuti sunt. Non est ergo
deus. si sanctissima mater eius. non ab eis secum. pinguis
dapibus honorata. sed post austeritatem ciborum.
Iob. Valde in quod absurdum est. nimia uentris sa
turitate. uelle honorare aliquem matrem. quam sancti
deo ieiuniis placuisse. Et sapiens aliquando
dicit. Uentrem q. receptaculum est ciborum laudes
consuit humanos. et momentanea gule bla
dimenta. fetoris reditus condempnat. Dum
fuisse sunt uana probat. postea. sic tempore uigilis.
pictorem blasphemat dici facit. sic homo con
messatoribus assuetus et uino. blasphemat
dominum ipsum factorem. Sexta gula. nobilissimum
corporis nostri membrum depredat. In nullo est membro.
paruo uel magno. ita male ut lingua
pro tempore. Facile est. q. si pecte perit in luto. et

Oratio in eum blasphemias.

alii manu tang[er]e[n]t. Ep[istu]la .x. lig[ur]. q[uo]s spiritu
applicat n[on] raro. & h[ec] t[ame]n h[ab]o p[ro] fundamento i[n]
malo. q[uod] p[er] ista mala q[ue] fac[it] ho[min]i ip[s]a gula.
s[e]p[er]a p[ro]hibiti[on]e[m] diui[n]a. fuit e[ni]m c[ontr]a ea[m]. gen. 2. De o[mn]i lig[no]
q[uod] e[st] i[n] p[ar]adiso comede. de lig[no] a[utem] sci[enti]e boni et
mali ne comedas. &c. Vn[de] ad h[oc] ip[s]e. exp[er]
mit sepe cu[m]. h[oc] uiui. magn[u]m e[ss]e to[r]me[n]tu[m].
Vn[de] s[ecundu]m illo ullo diuino. Ibi e[ri]t fle[tus] & s[tri]d[or]
de[n]tiu[m]. Gl[oss]a. sic ait. Q[ui]a de edacitate. gu
usi s[unt]. Vn[de] & diues ille. i[n] luc[a] dicebat. o[...]
te lazar[u]m ut i[n]tingat extremu[m] digiti sui
i[n] aq[ua]. & refrig[er]et lingua[m] mea[m]. q[ui]a crucior i[n] hac
flamma. S[ed] q[ui]d illi p[ro]fuiss[et]. si gutta[m] illa[m]
i[n] ling[ua] posuiss[et]. cu[m] aq[ua] toti[us] maris si i[n] ling[ua]
illa[m] i[n]cu[r]riss[et]. ea[m] n[on] ad modicu[m] refrig[er]ass[et].
[Er]go fallebat eu[m] existimatio sua. ignora[n]s
q[uod] ignis ille. nullo [...] refrigerat. q[ui]a ut ex[er]cito.
n[on] ag[itur] p[er] na[tur]a[m]. i[n]t[er] a[n]i[m]a[m] s[ed] p[er] diuina[m] iusti[tiam]. Iusti
e[nim] fuit. ut sic a[n]i[m]a. reb[us] uilib[us] se subdid[it].
sponte p[er] culpa[m]. sub[de]r[e]t[ur] reb[us] c[on]t[ra] suo p[ro]p[ri]a[m].
diui[n]a c[on]tingente i[n]iu[sti]tia. Nec t[ame]n tal[is] pena e[st]
o[mn]i o[mn]i[n]o na[tur]a[m]. q[ui]a e[st] s[ecundu]m o[mn]es. q[uod] de[us] po[tes]t i[n] na[tur]a.
[...] q[uod] dic[it] aug[ustinus]. q[uod] de[us] n[on] nichil fac[it] c[ontra] na[tur]a[m].

Q[uo]d ad detestationem gule faciunt multa ma[la] q[ue] fac[it].

Ad detestationem i[te]m gule. faciunt ma
la multa. q[ue] cau[san]t ex ea. Et p[rimu]m malu[m] e[st].
q[ui]a gula malor[um] o[mn]i[um] ca[usa] fuit. Si e[nim] eua.
pomu[m] n[on] uetitu[m] manducass[et]. d[e]o[rum] n[on] of
fendiss[et]. n[e]q[ue] nullam pena[m] passa fuiss[et].
n[on] ea[m] ad posteros transmisiss[et]. Ut e[st]. solos
puni[r]et peccatores. Stupendu[m] e[st] pu[n]i pe[cca]ta. q[ui]a
si nulla culpa. i[n] peccatib[us] p[re]cessiss[et]. nulla pe
na. n[on] i[n] se. n[on] i[n] posteros. s[ed] secuta fuiss[et].
Ut e[st] n[on] p[ro]ced[er]e[t] ca[usa]. nullus sequeret[ur] ea[m] illi ef
fec[tu]s. Quod e[st] cultell[us] e[ss]e p[otes]t. si fab[er] n[on] ex
titiss[et]. [er]go si e[ss]e p[otes]t pe[n]a. si nulla p[re]cessiss[et]
i[n] ho[min]e culpa. S[ed] forte obicies. q[uod] alia
pu[n]iri uidem[us]. q[ue] peccare n[on] p[otes]t. S[ed] d[icen]d[u]m ad
p[re]ss[es]. q[uod] alia patiunt[ur]. n[on] p[ro]pter se s[ed] p[ro] ho[min]e. p[ro]p[ter]
e[nim] pe[ccatu]m. p[ro]pter o[mn]ia s[un]t deuorata. eo q[uod] p[er] ip[s]e
ho[min]es fui[s]s[e]nt c[re]ata s[un]t. q[ue] i[n]t[er] q[uo]dda[m] m[odo]
p[er]uit[er] hu[m]ana na[tur]a. It[em] n[on] patriarcha. si ui
nu[m] i[n]h[a]b[it]a[n]tia n[on] bibiss[et]. eb[ri]us uinu[m]
minime i[n]curriss[et]. n[e]q[ue] n[on] nudat[us] co[r]p[or]e i[n]
fuiss[et]. gen. 9. It[em] loth uiru[m] s[an]c[tu]m. q[uem] so
doma sup[er]are n[on] potuit. uinu[m] i[n]ebriauit.
sic filias i[m]p[re]g[na]uit. gen. 19. It[em] esau. su
p[er]at[us] a gula. uendid[it] p[ri]mogenita sua. gen.

27. It[em] pharao. gen. xl. g[ra]nde c[on]uiuiu[m]
fec[it]. i[n] q[uo] magistru[m] pistor[um] suspendi mandau[it].
Et rex alexander. multos i[n] c[on]uiuiis a[n]i[m]o[s] a[c]cre[...]
occidit. It[em] p[o]p[u]l[u]s isr[ae]l. uitio gule i[n] deserto
carnes c[on]cupiscens. ira[m] d[e]i meruit. que c[on]tra
occidit. p[s]. Ad huc esce eor[um]. erant i[n] ore ip[s]or[um].
& ira d[e]i. ascendit s[upe]r eos. Et occidit. &c. Vn[de]
tales s[unt] mortui. & i[n] sepulcris c[on]cupisce[n]tie sepulti.
It[em] 2. re. xiij. absalo[n] i[n] c[on]uiuio. fr[atr]em suu[m]
amon. temulentu[m] occidit. It[em] o[m]n[is] holofer[nes].
iudith. 13. sic h[abe]t[ur]. q[uod] i[n] q[ua]da[m] cena q[ua]m fecit.
uinu[m] copiosissime bibit. pl[us] q[ua]m una
die. i[n] o[mn]i uita sua bibe[ra]t. q[ui]a occisus a femi[n]a
una fuit. It[em] herodes ille tetrarcha. i[n]
c[on]uiuio uino calescens. filie saltanti ali
q[ui]d sibi q[uo]d placeret. t[e]m[er]e iurauit. & ip[s]e
q[uo]d iurauit i[m]pleuit. du[m] ioh[ann]em uir[um] s[an]c[tu]m
occidit. It[em] alia mala multa. sequu[n]t[ur] h[oc] uiti
u[m]. ta[n]to a[n]i[m]o[rum] q[ua]m cor[porum]. Et unu[m] malu[m] e[st]. q[ui]a est
a[n]i[m]e g[ra]uatiua. Vn[de] d[omi]n[u]s alloq[ue]ns discipulos ait.
Attendite ne g[ra]uent[ur] corda u[est]ra. crapula &
ebrietate. D[icitu]r e[ni]m crapula. q[ua]n[do] t[ame]n de cibo as
sumit[ur]. q[uod] calor n[atur]al[is] suffocat[ur]. n[on] sufficiens. ut
cib[us] ab eo c[on]coq[ua]t[ur]. ob q[uod] cor[um] cib[u]s corrump[itu]r &
putrefactio g[e]n[er]at[ur]. Ex q[ua] fetor. a q[ua]d[am] s[ub]s[tanti]e ip[s]e c[on]
uat[ur]. ut q[ua]si sepult[us] i[n] uiuo tumulo uideat[ur].
[...] Quanto cor[pus] mag[is] i[m]plet[ur]. ta[n]to a[n]i[m]u[s]
a[m]pli[us] p[re]grauat[ur]. i[n]firmat[ur]. & i[n]q[ui]nat[ur]. V[nde] ier[onimus] d[icit].
q[uod] q[ui] luxuriat[ur]. uiuens e[st] mortu[us]. s[ed] q[ui] i[n]ebriat[ur].
e[st] mortu[us] & sepult[us]. Et ro[manorum] o[ctavo]. hor[um] e[st]. q[ui]a ca[r]o
& sp[iritu]s s[unt] i[n]uice[m] aduersant[ur]. Et c[on]stat ip[s]o exp[er]i
[ment]o q[uo]d du[m] [...] unu[m] fortificat[ur]. alt[er]u[m] debi
litat[ur]. O[mn]i[n]o q[uo]d malu[m] ebrietas. siu[e] ip[s]a cu
ratas. ad q[uo]d s[un]t uana lasciuitas. sic ip[s]a ex
[em]pli p[ro]bat. It[em] ad gula[m]. sequ[itu]r ludor[um] lasciuia.
Ex[odi] de filiis isr[ae]l. exo. 32. d[e] q[ui]b[us] sic legi[tur].
Sedit p[o]p[u]l[u]s. manducare & bibe[re]. & surrexeru[n]t lu
de[re]. Vn[de] uidem[us] q[uod] i[n] festis. q[ui]b[us] ho[m]i[n]es b[e]n[e]
comedu[n]t & bibu[n]t. tu[n]c maxi[m]e choreas et
ludos i[n]ceduu[n]t. It[em] ad gula[m]. sequ[itu]r o[mn]ia car
nalia uitia. Vn[de] i[n] [...]. V. sic le[gitur]. Satiaui
eos. & mechati s[unt]. Nolite i[n]q[ui]d ap[ostolu]s i[n]ebriari
uino. i[n] q[u]o e[st] lux[uria]. Ier[onimus]. Venter & genitalia. sicut
uicina s[un]t loco. ita c[on]iunctio. q[ui]a du[m] unu[m]
reficit[ur]. alt[er]u[m] ad lux[uriam] p[ro]uocat[ur]. Ergo non
maximu[m] malu[m] gula[m]. q[ue] lasciuitatis e[st] cau
sa. lasciuie i[n]ductiua. & ad luxuria[m] i[n]ci
tatiua. Ergo q[ui] uult uitare lux[uriam] uitet gu

la[m]. Vn[de] ier[onimus]. ad alloq[ue]ns. eustochiu[m] ait. Virgo x[pist]i
uinu[m] fugiat ut uenenu[m]. Et q[ui]cq[ui]d uolup[tas]
e[st] seminariu[m]. puta e[ss]e uenenu[m]. Q[ui]a q[uam]diu
eua. i[n] paradiso abstinuit u[ir]go fuit. s[ed] mox
ut p[re]ceptu[m] abstinentie uiolauit. corruptione[m]
i[n] corp[or]e se[n]sit. Vn[de] ad furia[m] u[ir]gi[n]e[m] ita dic[it]. O
filia. si ap[ostolus]. castigauit cor[pus] suu[m]. & i[n] s[er]uitu[tem]
redeg[it]. ne aliis p[re]dicans. ip[s]e rep[ro]b[u]s h[abe]ret[ur].
q[ua]n[do] tu iuuencula. i[n] flore iuuentutis po
sita. dapib[us] & uino plena. eris d[e] castita
te secura. It[em] n[on] solu[m] lux[uria]. n[on] solu[m] uana
leti[tia]. n[on] solu[m] lux[uria]. s[ed] & ad gula[m]. sequ[itu]r aua[ritia]. Cui[us]
ro[atio] e[st]. q[ui]a du[m] gulosus q[ue]rit delitias. n[on] possit
h[abe]re. nisi diuitias h[ab]eat. toto p[er]se q[ue]rit pecu[niam].
Ier[onimus]. Deliti[e] & epular[um] uarietas. aua[ri]tie s[unt] fom[en]
ta. q[ui]a s[ecundu]m i[n]q[ui]d tolle ep[u]las. & libidines carni[s].
& neq[ue] diuitias q[ue]ret q[ua]s nu[n]c. i[n]uen[i]t[ur] l[ibe]r[alita]s. s[ed] uet[us]
e[st]. It[em] ad gula[m]. sequ[itu]r i[n]uidia. Timet e[ni]m gulo
s[us] sep[er]. ne deficiat eis a[n]nona. q[ui]a tamen
dare eis. Vn[de] i[n] amos. sic h[abe]t[ur]. Bibentes ui
nu[m] i[n] phyal[is]. & op[ti]mo u[n]gue[n]to delibuti.
n[ichi]l [com]paciebant[ur]. s[upe]r c[on]tritio[n]e ioseph. Ex q[uo] d[e] di
uite illo guloso. q[ui] i[n] nullo c[om]paciebat[ur] la
zaro ulceroso. Et maior i[n] carib[us]. ca[r]it[ate] nu[n]ca
q[uam] i[n]uen. Et it[em] h[oc] uitiu[m] malu[m] e[st]. ut uitio
gule laborans. nulli uitio resiste[re] ualeat.
Vn[de] galieni d[icit]. q[uod] ebrios[u]s e[st] uitior[um] o[mn]i[um] s[er]uus.
It[em] gula. i[n] a[n]i[m]a[m] i[n]duc[it] stultitia[m]. tolle[n]s
ab ea s[ap]i[enti]a[m]. Vn[de] salo[mon] d[e] ebrietate loq[ue]ns &
uino. sic ait. Q[ui]cu[m]q[ue] hiis delectat[ur]. no[n]
erit sapiens. Ex q[uo] s[un]t i[n]uu[m]. i[n] hac m[ate]ri[a]. s[ed] non
no[m]i[n]anda. Et n[on] ut cetera taceam. nec alexa[n]
der. uir strenuu[s]. multa p[re]liu[m] fulgid[us]. a ui
no it[em] e[st] sup[er]at[us]. ut o[mn]ia op[er]aret[ur] u[t] stult[us].
Et i[n] iob d[icitu]r. q[uod] sap[ienti]a n[on] i[n]uenit[ur] i[n] t[er]ra suauit[er]
uiue[n]tiu[m]. Et ro[atio] e[st]. q[ui]a ebrietas aufert cor.
& i[m]pedit ro[atione]m. V[nde] at ro[atio] n[on] e[st]. sap[ienti]a e[ss]e n[on] p[otes]t.
Vn[de] Sen[eca] dic[it]. q[uod] copia cibor[um] a[n]i[m]i subtili
tas i[m]ped[itu]r. Na[m] & uidem[us] ad se[n]su[m]. ho[m]i[n]es me
li[us] disce[re] ieiuni. q[ua]m pransi. Vn[de] ier[onimus] d[icit]. q[uod] uent[er]
pig[er] tenue[m] se[n]su[m] n[on] gignit. Et i[n] o[...]. Sen[eca] d[icit].
Nich[il] a[liu]d e[st] ebrietas. q[ua]m uolu[n]taria i[n]sania.
Tulli[us]. Mente recta. nequit uti. nimio cibo.
potuq[ue] repleti. Et u[bi] i[n]sania. u[bi] & mens no[n]
recta. n[on] p[otes]t e[ss]e sap[ienti]a. q[ui]a n[on] p[otes]t sil[ere] e[ss]e c[ontr]aria. i[n]
eod[em] s[u]b[iect]o. u[bi] n[on] i[n] mente recta. p[otes]t e[ss]e s[an]c[t]a. It[em] in
osee. sic h[abe]t[ur]. Vinu[m] & ebrietas. aufert cor.
s[ed] i[n] corde t[ame]n e[st] sap[ienti]a. q[ui]a u[bi] cor n[on] e[st]. sapi[enti]a

e[ss]e n[on] p[otes]t. Tales e[ni]m gule dediti. s[un]t porcis as
similati. & i[n]brutis alia [...]. uitio.
n[on] na[tur]a. Ier[onimus]. Q[ui] p[ro]pter carne[m] uadu[n]t. ad uent[re]m
& libidines p[ro]ni. q[ua]si iumenta irro[n]a[bi]lia repu
tant[ur]. Et boe[tius] d[icit]. q[uod] tales. du[m] ho[m]i[n]es e[ss]e de
sinu[n]t. q[ui]a illa n[on] fiu[n]t. ad q[uo]d s[un]t. cu[m] in
diuina[m] na[tur]a[m] t[r]ansire n[on] p[ossun]t. t[ame]n u[er]tu[n]t[ur] i[n] bel
uas. Imo beluis. i[n]feriores e[ss]e ui[den]t[ur]. q[ui]a il
la. ut ier[onimus] d[icit]. nu[m]q[uam] i[n] laq[ue]os i[n]cadu[n]t. i[n] q[ui]b[us] ali
q[ua]n[do] ceciderit. q[uod] nullo m[od]o ho[m]i[n]es faciu[n]t. q[ui] sepe
a d[omi]no. decipi se p[er]mittu[n]t. Q[uo]d s[un]t & q[ue]da[m]
alia q[ue] reddu[n]t gula[m] detestabilem.

Gula[m] detesta[bi]lem reddu[n]t. q[ue]da[m] mala alia.
q[ue] sequu[n]t[ur] ad ea[m]. Et p[rimu]m malu[m] e[st]. q[ui]a
fame[m] i[n]cedit. Est e[ni]m fames s[ecundu]m medicos.
sicci & calidi appetit[us]. hac fame[m]. gula i[n]
cedit. Vn[de] de gulosis. i[n] p[s]. sic le[gitur]. Fame[m]
patient[ur] ut canes. Fames canis. n[on] solu[m]
e[st] rabiosa. s[ed] & i[n]p[...]. eo q[uod] comedant
i[n]tanto reiecta. Sic e[ni]m p[er] ore[m]. redit ad uomi[tum].
sic canis ad uomitu[m] suu[m]. Et h[ec] gula
fac[it]. Vn[de] de gulosis ho[m]i[n]ib[us]. & gule uolup[tate].
sic ier[onimus]. ait. Voluptas fame[m]. n[on] satie[tatem]
pa[r]it. Vn[de] & i[n] luc[a] d[icit]. fili p[ro]dig[us]. q[ui] gerit
gulosor[um] figura[m]. Ergo h[ic] fame pereo. Ad
l[ite]ra[m] e[st]. s[ed] e[st] u[er]u[m] d[e] illo. q[ui] i[n]ebriauit s[er]o.
q[uod] mag[is] sitiat. ut dic[itur] ex[per]to. mane seq[uenti].
Vn[de] i[n] p[ro]u[erbiis] ebriosi. d[icitu]r i[n] p[er]so[n]a. Q[ua]n[do] euigilabo
& rursu[m] rep[eri]a[m]. O su[m]ma stulti[tia] ebriosi. q[ui] io
bibit. ut no[n] sitiat. cu[m] ex h[oc] siti i[n]cendat[ur].
p[otius] q[uam] extinguat[ur]. Sil[is] e[st] siliis illi stulto. q[ui]
ne sitiat. sale[m] manducat. Et sil[iter] d[e] c[on]uiue
i[n] p[ro]ndio accidit. ul[tra] q[ui]a n[on] h[abe]t ea q[ue] uell[et]. ul[tra]
n[on] h[ab]et q[uod] uell[et]. ul[tra] sacci[us] n[on] h[ab]et. ita mag[is]
ut uell[et]. Aut q[ui]a de e[is] a[n]nona. aut ar
cha. V[nde] aug[ustinus]. dic[it]. q[uod] u[bi] carn[es] q[ue]rit refect[ionem].
i[bi] i[n]uenit defectione[m]. Itaq[ue] n[on] p[otes]t gulos[us]. absq[ue]
fame e[ss]e. cu[m] nasca[tu]r fames ex fame.
It[em] gula. na[tur]a[m] plurimu[m] ledit. Vn[de] i[n] iob sic
h[abe]t[ur]. Cu[m] saturat[us] fuerit. arctab[itu]r. & o[mn]is do
lor. irruet s[upe]r eu[m]. Q[ui]a ex multi[tu]d[i]ne cibi. uent[er]
arctat[ur]. doloribus torsionu[m] o[...] p[er]mitt[itu]r.
Viscidu[m]. cap[ut] t[ur]bat[ur]. se[n]s[us] i[m]pediu[n]t[ur] & se
p[er] s[e]q[ui]nantia ex h[oc] g[e]n[er]at[ur]. & repentina suffo
catio seq[uitu]r. q[ui]a gule. uolup[tas] q[uo]d q[ue]rit n[on]
c[on]seq[ui]t[ur]. Tulli[us]. Si istos uideris epulone[s].
uelud opimos boues. cor[am] toto sudare.
i[n]telliges q[uo]d e[ss]e. uoluptate q[ua]m q[ue]rebat

mime aſſecutos. Q̃ ḡ i q͛d. uitio gu
le laborat, p delectac̄ hore uni. moleſti
uni miſis aliu̅ pati, ꝗu̅ ſepi͛ iſirit. Sñ.
Sepe eſcitac hore uni. tedio longi t̄p̅is
opreſſat. ¶ Et gula. uigilias affligentes,
i due. Vn̄ i ecc̄. ſic le͛. Vulas ſompni,
ē oprãri. ſiu̅ par. ſiu̅ mlrã cedat. Iam
tas at dias. n̄ ſinit eu̅ dormire. Vule eni
dic̄. q͛ glutones. nimiu̅ comedentes. fiūt
paupes. q̄r ſuaꝝ diuitiaꝝ memores, dor
re n̄ poſſ. Vn̄ i ecc̄. dr̄. Opãi ebrioc. n̄ lo
cupletabit̄. Et ipu̅. dr̄. Q̃ diligiͭ epulas.
i egeſtate erit. Et q amat uinu̅ ⁊ pinguia.
n̄ ditabit̄. Nõ plena ē. qz oı̄s tal. du̅ pl'
expedit̄. ꝗ ſui reddit capiat. n̄ oc̄ ē. ut
ad paupertatē deueniat. Nulla ē ē archa. ul'
burſa tã plena. q̄ cito n̄ appeat uacua.
ſi pla extr̄ecı̄s. ꝗ ponas i ea. Euacuat̄
cito ciſtna. qñ pl'es ꝗ tecap̄. foras pfo
ram̄ emittit. Vn̄ ꝯ guloſu̅. dr̄. pag͛ge
ſi. Q̃ aggrauit maceſ miſit eas in ſac
culu̅ ptuſu̅. Et n̄ ne ſacculꝰ pforat̄. ē uel
bulan. hec ma tie faciunt ebrioſi. q̄les
ꝯ piſſi mlri. ⁊ mat̄ ubuia. q̄ q͛cq͛d ſebe
de i ſeptimana ꝯquirit. toti uni ꝗ die po
tãdo ꝯſumut. Nec ꝯ h corrigi p̄ſ. ¶ iiij.
gula. cu̅ mltoꝝ i firitatu̅ cauſat. Vn̄ i ecc̄
le. In mltas eſcas. n̄ decit i firitas. Et io.
ſup̄ ē aſſigta. qz du̅ ſiflu̅ abꝫ. i ſtoma
cho repo. du̅ cale̅ ne n̄ ꝯq͛t. putrefcõ
ꝯ giat. ex q i firitates mltē cauſ. Sen. Q̃s
boſtis uq͛ iq̄q̄. tã ꝯ tra melioꝝ fuit. ut
uolupta s iplibꝫ excitat. Suffic ahau
i q͛d. ſi hoſte ſiu̅ excauit. ſꝫ uoluptat̄.
n̄ ſolu̅ excecat. ſꝫ mltas i firitates i co͛
cauſat. ita ut lepra ⁊ morte iducant.
Vn̄ i ecc̄. le. ꝓp crapula̅. mlti obier̄. O q̄
ta diebꝫ meis. q̄s ꝓp uiuos. no iati n̄ ex
ꝓo. q ſiflua admittentes i ſero. a capite
ipa nocte reumate diſſolutos. qi ſuffo
cati ꝯ i mortuos. Sñ. poſ. puꝰ nra. huic
corpelo plõgare uitã. ſi uoluptes. q̄z ꝓ
mag͛ ptr. coherẽ pſſem̄. Vn̄ i ecc̄. dr̄ in
figa. Inueni amarioꝛ̄ morte mlrez. h
mlr. ē gule uoluptas. q morte dr̄ ec̄
amarior. qz n̄ una ſola morte icfic ho.
ſꝫ ⁊ morte nec̄. morte eſic. ⁊ morte dãp
natõis eẽne. Ergo uide ſuiaꝫ ſalomoı̄s

ne reſpicias uinu̅. cu̅ flaueſcat i uitro.
i g̅ dr̄ ē blan de. ⁊ i fine mordebit ut colu
ber. Ita qz gula. ē i firitas peſſia ſqnan
ne aſſilata. qz ē nec gutturis ꝯſtrictã. ⁊
qı̄ ſb̄ t̄p̄e modico ſuffocata. eu̅ ē ualde
pauca reme. It̄ gula. ē lobiſino ſilima.
q ē ꝗſi fames canina. fame i ſatiabili.
ꝓ dcõ uitã buiaꝫ. Vn̄ ꝗpu̅. dr̄. Iuſtꝰ comedit.
⁊ repls aı̄az ſuã. uẽt ãt i pioꝛ i ſatiabil'.
Et ꝓpea gr̄ dr̄. Q̃e ſolatia. ad uſu̅ uiue
di qrim. qı̄ tot nĩe i ſir̄ rez remedijs ob
uiam. qz ipı̄ medicam̄ i uuluĩ ueṫ at.

Iſo p q̄. **De remedijs contra gulam.** ·c. q·

Detectabil' gula reddat̄. uidẽ reſtat.
qbꝫ remedijs ſb̄ leuet. ¶ Eſt ḡ p̄ reme
c̄ gulã. ſac̄ ſcripta. Docet ē. q n̄ i ſolo pa
ne uiuit ho. ſꝫ i oı̄ uo q̄ pcedit d' ore di.
Hẽ reme inim ec̄. y ſus ē dñs. qñ d' gu
la temptauit eu̅ dya. Si ē geumeta. ul'
alia liba l' ſcia. ſic pt delectare hoı̄s aı̄az.
ut oblıuıſcat̄ cibo ſedens ad mẽſã. q̄d pu
tas facıt dina ſcriptura. ꝓp ꝗ oı̄s alia
q̄aiq; doctina. a deo ē nob̄ data. Leg ē d'
q̄dã pho. q tot i bens audiã uiło ſqe. ſic
ab ſorꝛ abeo fuit. q̄ ad mẽſã poit. ſic
tot ſuſpẽs i leſit. q̄ nł oıo comedit.
¶ Fuit ⁊ i ſiracuſa. ciuitate ſicilie. phs
q̄dã. ut aſſit aug. dcq pnceps romani
mãdauiat. ne capta ciuit̄ꝗ deleret ciui.
ad q̄ ueniẽs q̄dã miles. iucit eu̅ q̄ ſoꝛ
figuras i pulue facientẽ. Q̃ q̄res abeo
qs eet. utr eēt ille phs ſcire uoleſ. ille
tot ſuıs figis i tetes. ſi do oıo reſi. n̄
cap a figa leuauit. ꝓp q paſſius occu
buit. Ergo ſi ſic pt ſuſpẽde aı̄aꝫ terrena
ſcia. q̄d faciẽt ipa dina. feruide cogita
ta. ¶ Ẽt reme ē. occupatio moderata. Aı̄a
ē. ſep ẽca ad occupat̄. Et qz nã ſupᵉ eſt.
⁊ nã ſupꝯ rei ē. q ſil' ad pla ꝯuti nõ pt.
q̄r du̅ ad unu̅ ꝯuitẽ. ab alio necẽ auẽ.
Vn̄ ax dic̄. q̄ ſare pla p̄ſum̄. ſꝫ uiuuꝫ
ſiml' i tlligimꝰ. Ergo ẽca ad. tuã aı̄am
occupa. ſi obliuıſca uis gula. Eſt ē aı̄al
q̄dã. cuı nc̄ n̄ n̄ cerebro. q nũq̄ aın bẽ
memo. n̄ fames mag. excitẽt cu̅ adp
dã. Vn̄ ſtatı̄ paſt. abi obliuıſcat̄. Q̃ ho
ſi facıet. magnu̅ h ꝯ gulã. remediu̅ ſibi
feret. Hec ē reme. i ſinuat ſalo. qñ ait

deſideria. accidut pig. noluẽt maı̄ ei
q̄cq̄ opãi. Qi dicat. Cu̅ ſe ad nll'm op
occiedat. ab ꝗ deſiderat. Videm̄ ē. q̄ hoı̄es
itẽn artibꝫ ſuis. ſepe horã ꝓndendi n̄ reco
lut. ſꝫ i l'ag͛u̅ extẽdut. n̄ uſqꝫ ad ueſpam
comedut. Valet ãt mar duo ulla reme.
neq ſi certo horã ꝓueniat. ⁊ ne de ꝓparãdo
curã nimiã hat. Le ē d' bto aug. q du̅
q̄dã inuitaſſet ad ꝓndiu̅. ılli n̄ uidentes
eu̅ ad i coqna. dixẽt ad eu̅. Q̃d ho come
demı. Q̃ ait. Vẽ ⁊ ē uoleru̅ igto. Aluſ eu̅
melioꝛibꝫ rebꝫ itẽr. nll's d' cibo illi i erat
capitat̄. ¶ Ẽt reme ē. ꝯ effugẽ i ꝓdimta.
pſtãdi gule mı̄. Sic ē fugẽ uoleẽs lux̃.
fugẽ dꝫ loca mala ⁊ t̄p̄a. mlr ꝯ ſortia.
⁊ ipã colloqa. ſic q uult effugere gule
mala. dꝫ fugẽ illa loca ⁊ t̄p̄a. u̅ parãt
delicata cibaria. Nõ ē ē ſectur. ad ullã ac
cedẽ mẽſã. u̅ diu̅ ſa fercula pãt ⁊ delica
ta. qz ꝓ talia excitat̄ gula. Et h ex̄. i ſi
nuat̄ nob̄ igten. u̅ hic le. Vidiꝰ mlr lig
q̄ eet bo ⁊ ad ueſcẽdu̅ ſuaue. ploꝛ ocul'.
⁊ aſpectu dele. tulit de fructu ei ⁊ comedit.
O uinã n̄ uidiſſes. n̄ ei plctudices. n̄ ſuaui.
tatis aſpexiſſes. qz n̄ comediſſes. ⁊ mors
ſecuta totı̄ gn̄is n̄ fuiſſꝫ. Vn̄ ḡḡ. ſr̄ ulo
ꝓdco ſic ait. Nõ lꝫ uide. q̄ n̄ lꝫ ꝯcupiſc̄.
Ergo ſi uis gulã frenare. toto p̄ſe fuge
delectabilia cibaria uiſu aſpicẽ. ¶ iiij.
reme ē. aı̄o ruminare. q̄l' nra ſit caro
futa. ab ea. aı̄a ſepata. O miſ ho. q̄r n̄
ꝯſideras. carne q̄ paſcis. q̄ tãtis delici
is nutris. ⁊ tã p̄cioſis opis ueſtimẽtis.
Nõ ne uides ꝯ ſcẽtie. q̄ turpis futa. quã
fetida. quõ ei gl'a ſpoliata. oı̄ pō ⁊ ſap
deſtituta. nꝰ iſẽ ꝯtinẽs. pt feretra ſte
cora. Si h ⁊ talia nlta. uelles attẽdẽ.
n̄ mltu̅ curares eã delitijs enutrire.
ſeno uili ⁊ fur fure, porci ſpea come
dr̄. ⁊ tu nuis delitijs coꝛ. ⁊ i umibꝫ ⁊ ſ
pẽtibꝫ corri dẽo. Q̃ h ḡ reme. ſic ait.
ḡḡ. Sicꝫ ſic ualꝫ. ⁊ carnis domãnda
deſideria. ſic ſi cogitas. q̄l' futa ſit mor
tua. ¶ V reme ē. cogitare bona ſupna
q̄ alta. q̄ lata. q̄tis dapibꝫ plena. u̅
la futa ſit cena. u̅ eẽ ꝯuiuales. nobiliſ
ſimi erũt reges. qbꝫ ꝯ bona. mi i ſtatu
ē ſumı̄ rex. Ad hac cenã ruminãda. ur

fieẽ ꝯ tẽtu iſta mũdana. monuit dñs.
qñ nos ad illã cenã magnã ^ q fec̄
nuptias filio ſuo. ⁊ uocauit multos.
Videmꝰ ē glutones. q i uitati ſ ad no
cenã i ſero. comedẽ par. ul' nł i ꝓndio.
Ergo q̄ debẽt abſtinẽ illi. q ſt ad cenã
tã nobilẽ i uitati. Si forte dicas. te de
hac ẽti n̄ ẽẽ cena. uide q̄ta laboras
amẽtia. qz ẽdis l'ris pl'atoꝛ. l'ris merca
toꝛ. cẽtis notarioꝛ. dcis phoꝛ. ⁊ ſolu̅
dubitas ſcõꝛ. q phıs q̄ ſepſuẽt. mor
te pati n̄ timuerut. Si dicas. ego eos
n̄ uidi. ſilr ſi uidiſti mltos notarios.
q̄z iſtiã. ẽdis ee uiſſiã. Ergo ſi credis
mortuos notarios. mltos forti ẽ de ſ. iaꝫ
regnãt i celo. Et ſi ẽdis i ſtrim ee uer
ꝓp teſtes q̄s ꝯtinꝫ. iã ſeplitos. crede et
dıe ſcripte. ꝓp teſtes. tã i nocẽtes. tã i oı
do ⁊ ſco ueraces. i celo iã cui ſ regnate
⁊ i ẽra, mltis miracul' coruſcãtes. que
nll'o m̄ fierẽt. ſi i celo n̄ uiuerẽt. ¶ Vi.
reme ē. ꝯſiderare mala. a gula cãta. ſup
iã poſita. ¶ Vij. reme ē. ꝯ ſidare ꝯ dni
ſaluatoris mala penalia. ⁊ ꝯ ſuoꝛ co
mbroꝛ dira tormẽta. ¶ Sꝫ q lig̃ expa
mat. q̄ uili loco. do nat. q̄ ſtcta faſa
cula i uolut. q̄ modico lacte lactat̄.
q̄ ſtte acu ⁊ colo ugıs edycat. ⁊ aquã
amaro potui. ieiuu potat. Q̃s ē i reg
frãcie dux ul' comes. q eplis uacare.
rege pſẽte audeẽt. u̅ rex. ~~u̅ rex~~. panẽ or
deaceu̅ mãducaret. Ergo tu. quõ nõ
frenas gulã. uidẽdo regis tui tã aſpã
uitã. Ipe ē. ſic ait itren. Recordac pau
ptatis mee. ẽn ſgſſiois mee. abſincthy
⁊ fell'. Q̃s ꝯ plene dicat. q̄ta i mbris
ſuis. penuriã patiat̄. pleñ ē paupibꝫ
mũ. n̄ hñtes alim̃ta. n̄ ueſtimẽta. nlla
ꝯ uetiã. ⁊ tu uacas tot ſiflujs. i abis
⁊ uinis. ueſtimẽtis ⁊ l'ctis. eqs ⁊ famil'.
Ergo a ſupfluis abſtinẽ. ſi uis cu̅ ſ re
gnare. ¶ Vltim̄ reme. dia grã. ſiñ qua
par ualet ꝯ ſup̃ dcã. qz ipa ē q̄ pficat
aı̄as. ⁊ mouꝫ ad p̄ſſãda. ꝯ ꝗ dcã. Vn̄ di
cebat ap. Grã dei. ſu̅ id q ſu̅. qı̄ dicat.
p me nich' ſu̅. n̄ uile lutu̅. ſꝫ ſiqd ſu̅.
p grãꝫ di ſu̅. p q̄ deſpicio uanu̅ mũ
du̅. ſubito fami ⁊ frigori coꝛ meu̅

m m
· C. 2

ad eē op⁹ hō. ī x̄ sumū. deo grās. am.

Quibus rebus ūgitas 9mēdetur

Uiso de tēpātia. q̄ ē rⁿ gusta
biliū. q̄ ē dēā sobrietas.
Et de eī 9rio. q̄ ē gula. so ui
dē de illa tēpātia restat. q̄
ē rⁿ tāgibiliū. siū delecta
biliū. q̄ dr̄ castitas. cui oppoīta ē lux̄.
Est g̃ no⁹ q̄ ē tp̄ˣ castitas. s. ṽginal'.
uidual'. ⁊ 9iugal'. Et ūgīali tāq̄ā
digniori. debet̃ fruct⁹ cētesim⁹. Uidua
li tāq̄ medioc̄ri. debet̃ lx̄. Et mīrⁱˡ
tāq̄ miori. debet̃. xxx. Itaq; p̄ ꝯ ūgīᵗᵉ
dō. q̄ digitate ⁊ tp̄re. p̄or ē. Est aūt ūgitas
ī corruptibili carne. ī corruptōīs ꝑpetua
meditatio. i. ē uī. ꝑpones ꝑp̄e carnis in
corruptōēz suāre. Et carnē corrupᵗᶦᵇˡᵉᵐ h
ciē appello. q̄ p̄ol'ᵉ ē corrūpi. Vn̄ si acc̄it cas⁹.
ut ūgo hn̄s ꝑpōitū 9tinēdi. 9 suā uoᵗᵉ
p uiolētiā corrūpat. n̄ ꝑuat aureola.
Vn̄ sic ait scā lucia. Si inuitā me uiola
ueris. castitas m̄ duplicabit̃ ad coronā.
Dic̄ tm̄ Aug⁹. q̄ ūgīes q̄ s̄t sel' corrupte.
n̄ se dz̄ sacris ūgibz 9pare. Qz ē itelli⁹.
q̄ ī figᵃ. q̄ ūgibz datur extⁿ. sic ē anu
iō lus aureus ⁊ talia. Et iō h̄ ē. q̄z ec̃ mu
litas iudicat s̄m ea q̄ uidet extⁿ. Et q̄z
ē n̄ 9stat. de uoᵗᵉ ī corrupᵗᵉ. iō sic iudi
cat. Sz n̄ sic tūphās ecc̃. cui īteriora s̄t
nota. Uez corruptio m̄tis. si p pn̄iam
fuit repata. n̄ ꝑuat anulo aureo nec
aureola. qbz sēp ꝑuat illa. q̄ ē uoᵗᵉ
corrupta. ⁊ si fiat h̄ sīn culpa. sicut si
fuit maritata. Dic̄ tm̄ Io⁹. q̄ n̄ p̄dc̄. car
nē hēc ūgīez. supple q̄ ad aureolā. si
mīt q̄s nupsit. Et aug⁹. li. ꝯ ūgitate
sic ait. felicior tm̄ ut mlr nupta. quā
ūgo nupta. eo q̄ illa iā ht̄. q̄ cupit.
ista. p̄sēti si adhuc sit tm̄ spōsa. a ui
ro n̄ cogita. q̄z uni tm̄ uult placē. ē ē
afflicta. s; h̄ mlt̄s. ī cta cui sit dāda.
Itaq; ꝯ ūgīᵗᵉ no⁹. q̄ ipā ē ille thaur⁹
p̄tios. ī agro cordis huani abscōdit⁹. cui
p̄m offīm ē. Nō tm̄ aureā. s; aureolā
dare. Vn̄ ih̄ rei figᵃ. p̄ceptū fuit ī exo.
corona ⁊ sup ut fieret m̄sa. ⁊ sup eā coronā. coronu
la. Hic dīnutiue dr̄. q̄ n̄ ptinz ad s̄bale.

s; ad accn̄tale p̄o glām. Nā si ad s̄balem
glām ptinet̃. maior ēēt glā uni alicui⁹
9fessoris ūgīs q̄ ap̄ pet̃. Thesaur⁹ ēm̄
q̄ ī uēit. de abscōdit. qm̄ eī p̄tiositate ī
telliges. castitatē p̄e ꝑmittit. Hec ꝯ q̄dā ꝯ
ūgīe. q̄ dm̄ temptaret̃ a carne. a q̄dā ꝑui
sit corrūpi se iuuene. Que p̄ea uidens.
q̄ nobilē thaur̄ ꝑdiderat. p delectatiōe tā
uili. l; ī cōsulte h̄ fecit. se ipāz occīt. Q̄ q̄
te fuer̃ ille. Ieronimo 9 iouinianū teste
q̄ p⁹ uoluer̃ mori. q̄ uellet corrūpi. Et
aug⁹. testat̃ h̄ idē. Cū offīm ūgitatis ē.
scās parc̃. q̄dā m̄ siles fac̄. Et n̄ ne ūgi
tas cel' ⁊ scīs assīlat̃. cui ī corrupᵗᵉ corꝑ red
dat. hē. lapis. de castiᵗᵉ. h̄ iqd ē sola uē. hē
ī h̄ mortaliᵗᵃˢ loco ⁊ tp̄re. q̄ statū imortaˡᵉ
⁊ glē repⁿsētat. Vn̄ ūgitas. ī m̄tra. ⁊ bal ꝯ
samo ē figᵗᵃ. q̄ suat corꝑ ī corrupta. Est
ē ūt ista. illa ybⁿica ī sula. i. n̄ corrū
pūt corꝑ mortua. s; oī tp̄re suāt illesa. Ob ꝯ
q̄ cā. tāta fuit p̄o deīs ī lucia. ut a mul
te uiris a lupanaria tracta. q̄ mōs mane
ret īmota. Potuit ad lupanaria agnes
trhi. s; n̄ potuit uiolari. Potuerit mltē ūr
gīes. ī ig̃e poni. s; n̄ potuer̃ ab ig̃e 9buri.
Siles adamāti. q̄ ab ig̃e n̄ p̄ calefi nec ꝯ
frāgi. Ergo cogita ūtus ista q̄ nobilis.
q̄ siles celo fac̃. ⁊ sic c̄os s̄r huanos a
gic. q̄ eos p uana uagari n̄ sinit. Vn̄ hu
dr̄ ī eu. q̄ sile ē regnū celoz. x. ūgibz. Cū
offīm ūgitatis ē. siles āgel'. ī c̄ris effice.
Sēp ē ut Io⁹ ait. an⁹ ~~sēp~~ ē cogita ūgitas. iō
Sz āgl'i. s̄t ūgīes m̄te. s; hoīes. tā m̄te q̄
carne. q̄ maior ē uictoria ūginū. q̄
celē militū. Io⁹. Bn̄ angl's ad ūgīes mit
tit. q̄ an⁹ sēp ē cogita ūgitas. Nā ī carne
p̄t carnē uiuē. n̄ tr̄ena uita ē s; celesti.
Esse ē āgl'i feliciᵗᵃˢ ē. s; ēē ūgīez uīᵗᵃˢ ē. dū
optinē nitit̃ ūgo cū gr̄a. q̄ h̄t angl's
ex nā. Et 9cludit dicens. In carne g̃ an
gelicā uitā duc̄. maioris ē m̄ti quā
hēe. Nō h̄ ē. q̄z n̄ ulla ē pug̃. nlla p̄t ēē iō
uictoria. Ubi aūt pug̃. ī glā. si uictoria
fuit sb̄ secuta. Et tāto glā maior. q̄ēo
pug̃ fuit fortior. q̄ cū ūgitas āgelōz
careat oī pug̃. s; ī nr̄i pug̃ sit nr̄a. mag ab
ē uictoria. Ambrō⁹. Uiri iqd ē s̄ ua cē
Ergo dc̄a ē ūgitas. ꝯ oīez nē huane. p̄g̃

hoīes. āgel' sīlat̃. Maior tm̄ ē iqd uictō
hē ūginū. q̄ s̄t āglōz. Vn̄ hē. Angl's h̄t ū
ḡitatē. s; n̄ carnē. s; hoīes. tūphāt ī car
ne. Angl's ē felicior. s; hō ī hac pte ē for
tior. Cū offīm ūgitatis ē. spūale pl'ēⁿᵉˢ
ī choare. pl'ēᵈᵒ ē aīe ⁊ spōse. 9sistit ī cādo
re ⁊ rubore. Vn̄ ī cān. dr̄. Dilc̄⁹ m̄s cādid⁹
⁊ rubicūd⁹. Cādid⁹ p ūgitatē. Rubicūd⁹ p
caritatē. Et qd ūgitate cādid⁹. Ugitas. ē
thron⁹ eburneus. ī q̄ sedet salon ille ue
r⁹. di amātissim⁹ fili⁹. Ebur ē. ē cādidissi
mū. ut p̄z ad sensū. q̄ tale aīaz. tāto cā
dore p̄fulgidā. d⁹ eligēs ē spōsā. sedet̃ ī
ea. Vn̄ dr̄ ī figᵃ. 3. re. i. Queram̄ dn̄o nr̄o
ꝯ regi. adolescētulā ūgīez spōsā. Et ī hest̃.
q̄rit̃ 9 regi. s̄b eād figᵃ. adolescētule ū
gīes speciose. Talibz ē ūgībz 9iugit ꝑp̄ˣ
ue s̄r ⁊ spōs. Vn̄ ⁊ talē ūgīez. allaqs ī
cān. ita dic̄. Api m̄ soror mā. Amica mā.
colūba mā. īmacl'ata mā. Uei iqd de li
iō bano. Et 9stat q̄ libanī. cādidatio ītp
tat̃. Itaq; sic albedo ē fūdam̄tū color
ꝯ ꝯ. sic ūgitas color spūaliū. Pictores ē.
p̄fūdam̄to ceteroz coloz. supponūt colorē
ꝯ albū. Hec ad fiiora hēni. ūgīez illū. ax̄
clerū. q̄ ūgitas. fec̃ x̄ amātissim. ⁊ p̄ce
beda tis mag̃ dilectū. Beda. Sic iqd x̄. ī su
ma pace nat⁹ ē. ut se diligē pacē oñdēt.
ita ⁊ de ūgīe nat⁹ ē. ut se ūgineū decus
ꝯ amare m̄ōstret. Et n̄ ne īmz eē. x̄ sēp
ūgo ꝑmāsit. nasci de ūgīe uoluit. ī ohēz
a nuptiis abstrax̄. q̄ ī sua morte ab oī
dolore suauit. ut sic Ieronimo teste. si
eret īmunis a dolore mortis. sic a corrup
ꝯ tiōe carnis. fuerāt alieni. Unā ē nr̄a. sic
p̄z ex ipā ystō. q̄z sēp fuit ūgo purissīa.
ulli oīo dolore. eā dr̄ ī morte sēsisse.
iō Rā ⁊ si h̄ plibz scīs. ē dr̄ mun⁹ h̄ fuisse
9cessū. ē m̄ certissim. n̄ fuisse sūme ūr
gini denegatū. q̄ ulli uq̄ buit actua
Io⁹ le pct̄z. Sz heu. q̄ pauca uolunt hō. ūgiᵗᵃᵗᵉᵐ
suare. n̄ attēdētes Ieronimo teste. q̄ di
scet ī p̄uitatē ūgīal' aīe. nlla 9tagiē
pollute. ⁊ sordes illi. q̄ libidī mltōz s̄b
ysido iacuit. Vn̄ sc̄ n̄ nlli ysidoro teste. q̄ hēc
ī sua iuuētute uocātes. ī senectute. cōti
ꝯ nētes s̄r delectāt̃. ⁊ tūc eligūt castiᵗᵃ suare.
q̄m libido eos. suos hēe 9tēpnit. Hec de

q̄dā nobili ūgīe. q̄ rogata a suis ut nu
beret. ⁊ p̄ea dō suiē p̄s̄t. Rñit dicēs. Absit
ut ab illo a me. ut florē iuuētutis mee. dō
⁊ an⁹ re dolēte. p̄eiu offerā m̄ dō. ⁊ fecedā
senectutē. offerā dō m̄o. Q̄s miles h̄ facit̃
regi suo. p̄p h̄ o. hē. sic ait. Sic igr̄ ⁊ aq̄. be. iō
sil' ēē n̄ p̄st. sic deli' carnales ⁊ spūales.
n̄ c̄opatiūt se ī eod̄. q̄ ū cūosa cylorū
diuisitas. ū suppellectal' discolez uariet̃.
oc'los pascat ⁊ uētrē. celestis pais. ieiu
na aīaz deserīt. Vn̄ moyses mandauit
ī uūis. oēs mlres q̄ uiroz īcubitū noue
rāt. iugulare. ⁊ ūgines rēsuare.

Que sūt illa q̄ s̄t tīmēda ūgibz.

Uiso qbz ūgitas 9mēdet̃. restat ēē uidē.
q̄ eis ēē timēda uideāt̃. Et p̄ūm dc̄e.
sita mat̃ eis ēē timēda. Et p̄o suꝑ q̄ in supbia
flat̃. Est ē eis supbⁱᵉ cā. ipa pl'itudo ū
ginea. ⁊ q̄ 9seruat corꝑ ī corrupta. Vn̄
aug⁹. li. de uirᵍᵗᵉ. ita dic̄. Nō solū ē p̄dicā
ūgitas. ut amet̃. s; ⁊ monēda ē ne īflet. aug⁹
Dū ē ꝑ suā pl'itudie 9 placet. illi dis
plicent. q̄ supbis resistit. huilibz aūt grām. dat
Aug⁹. alloqs ūgīez q̄dā sic ait. Q̄ntuo
r̄ uehemt̃. ne cū te securitas ag̃. q̄cūq; aug⁹
īeit glatis. cū p̄ timore s̄r. ꝑāgusta
seq n̄ p̄sis. Cor ē timorosa. ī tir n̄ p̄st
ꝑsectia ualde s̄cta. q̄ cū ad pacā. ual cē ⁊ iō
de sit uia arta. ī corde p̄ea n̄ pt s̄r. Aug⁹.
Uñ ūgiᵗᵃˢ. q̄ melius ē iudē. tāto ei ne au
peat. sūtē illi s̄r ꝑ timesco. Hē. pulc̄ p hē
mixtio huilᵗᵃˢ ⁊ ūgiᵗᵃˢ nec mediant
dō illa aīa placi. ī q̄ huilitas. 9mēdat
ūgiᵗᵃᵗᵉᵐ. ⁊ ūgitas exornat huilᵗᵃᵗᵉᵐ. Poti
q̄d dō placē huilitas. q̄ ūgiᵗᵃˢ deplorat
amissa. s; sīn huilᵗᵉ aūd dicā. q̄ deo.
n̄ maīe ūgiᵗᵃˢ placuisse. q̄z m̄ ūginitᵃˢ
oblita. ꝯ sola huilᵗᵉ glat̃. cui ūgo q̄
cūq; neglitᵃ huilitatē. ē ꝯ ūgiᵗᵉ blan
dins. Cū ē timida dei... q̄ oleo n̄ iō ⁊ cē
ūgitē. Nō ne detestāda stulti illa est.
oleū i⁹ secū n̄ s̄re. sīn q̄ sanū. bona ō alia
n̄ ualē. Et qd p oleū. plaga z curatiuū.
doloris mitigatiuū. ⁊ labor 9ditiuū.
n̄ cāᵗᵉ alissimi di dōnu. q̄ uulnā p̄ci
sanāt. mala p̄setia mitigāt. ⁊ bona
ocita. ut sit uictoria ī s̄rnit. Fatue g̃
ūgīes ille fuer̃. q̄ se ī laudibz ponēter

humanis. secundum hoc oleum non tulerunt. quia non iusti-
tia dei meruerunt. propter quod hoc. sic ait. Virgines
sine caritate lampas est sine oleo. quia sicut lampas sine
oleo. lampas extincta non lucet. sic absque cari(tate)
nulla hominis alia deo placet. quia non ipsa virginitas.
Sed virginitas est timida ignavia. quia sibi non provi-
dent se vivere. Hec est fuit negligentes et tepide.
quia se extimant non peccasse vel saltem parum
peccasse. Et quia est hodie generale. ut putent
se iustos esse. quia non inquinant a carne. Tales non at-
tendunt verbum gregorii. quia peccata carnis. et si sunt
maioris infamie. minoris tamen sunt culpe. Augustinus
li. de virginitate. Quam invitas dominus. quia ille cui modicum
dimittitur. modicum diligit. nos ut ardentissime
diligatis. sufficere credens quod a diligentibus ne-
cum vacatis. non cogitis te volunt a deo esse dimis-
sum. quod quid avolet. non est illo respectu commissum. multo
quod ardentius debes diligere illum. qui ea que flagi-
tiosis ad se conversis dimisit. tibi cadere non permi-
sit. Non enim est potius. qui faciat unde homo. quod non faceret
alius homo. si rector deesset alicuius. a quo factus est homo. Quod igitur
dicitis. quod non accepistis. ergo si accepistis. quod gratie
qui non accepistis. Scias ergo toti esse dimissa. quia
fuissent ante perpetrata. si non custodisset dei providentia.
Qua ergo puritate. ut augustinus dicit. minus diligis.
a quo accepisti plus ceteris. Ergo ceterum pecca hominis
sic honorare. que tibi est non sunt dimissa. ergo tu qui tales
es. noli modicum diligere. a quo credis esse mo-
dicum esse dimissum. sed multum dilige illum. a quo
tibi multum tribuum est. Et virginitas est timida cordis
invidia. que se virgines esse iactant. Nichil enim valet
certior mundi. si sit intus anima maculata. Quid va-
let plectendo vestium. si cor celetur sub veste
leprosum. Nec valet plectere capucium. si caput sit
desertum virtutibus. Ergo nulla est virginitas carnis
tue. si doles in corde te virginem esse. ergo virginitatem
quam portas in carne. porta simul et in corde
ut sic perfecta deo placeat. Unde augustinus virgines allo-
quens ita dicit. Toto vobis figuratur in corde. qui
pro vobis est fixus in cruce. totumque tenete in animo.
quem noluistis vos occupare conubio. Ve
duplici corde. Et ingredienti terra. duabus viis.
Duplici corde est illa virgo. que deo vult placere
et mundo. Sed si nemo potest duobus dominis servire.
Tenens igitur se. cum mundo sit dei [illegible]. quando sibi pla-
ceat et mundo. Amicum esse dei se denegat. que et
hostis placere desiderat. Signum autem quod virgo non
placeat deo. si placere desiderat mundo. est ornatus

Quia teste propheta. Omnis gloria filie regis ab intus. ergo
non similis regis est filia. que querit exteriorem gloriam. cuius
signum. cultus est vestium. Hec sunt filie babilonis. quarum
gloria in confusione est. purpura induuntur et bysso. fulgent
monilibus. et sordent moribus. Sed econtra ierusalem filia.
foris pannosa. intus speciosa. resplendens in quodam si-
divinis aspectibus non humanis. Decor enim est autem quo cum
veste induitur. et cum veste deponitur. procul dubio
non est virtus. Tu ergo noli o filia emulari pulchritudinem
alienam. ubi perdis et tuam. Indignumque tu iudica. fortes
a pellibus murium. et opibus vermium mutuari.
Ergo tua te sufficiat pulchritudo. quia ille est verus de-
cor tuus cuiusque. qui nulla intus iacet contemptum. nullaque adul-
terino colore. tecum cuilibet perse idem. Et addo dicens.
Vides nempe argento et auro. et lapidibus pretio-
sis. omnique regio cultu. mulieres non tam ornatas.
quam honeratas. longas trahentes fimbrias. sicut cau-
das. pulveres elevantes in aera. Sed non te ista
commoveant. quia post ista ab illis tollentur in morte.
Sed te tua sanctitas non relinquet. Non enim sua sunt que por-
tant. et cum interierint non sumentur omnia. nec descendent cum
eis gloria sua. quia mundi cuius sunt ista. et morientibus
illis. remanebit hoc est. Hec ieronimus. Virginitas est illis para-
macula. que virgines decipiunt. Quod est virginitas candidi-
or pulchritis. quod lilio albo simile. ergo quod tibi sit
dectum. Quanto est res pulchrior. tanto in ea macula
turpior sedet. quia tibi stat in celo. quare ipse deus. et tibi quod
in manu sedet in facie. Et tibi in veste alba. quod
nigra. quod et tibi sedet macula. in puella virgine.
quam in muliere corrupta. Est enim virginitas. vestis alba.
bysso in purpura coopta. Byssus est et purpura in duum
tu es. Vere enim illa. que est virgo carne. non mente. simi-
lis sepulchro esset dealbato. fetoribus intus pleno. Et
est similis [illegible] nivibus cooperto. Et similis cygno
pluma albissima cooperto. cuius tamen est nigra caro.
Sed hoc teste. Illa virginitas hostia est. cui nec
mentis cogitatio. nec carnis libido commaculat.
Ergo virgo. si vis effugere. respice ad mentis et
cetera. respice ad virgineum chorum. qui fuere non
nulle. que nullo penarum terrore. nullo plagarum dolore
potuerunt ad consensum peccati adduci. Immo augustinus et
alie plures. elegerunt prius interfici velle. quam in [illegible] consen-
tire. Sic fuerunt in sancta eugenia. margarita. agatha.
anastasia. petronilla. que nullo munere potentatibus
viris. consentire matrimonio voluerunt. Nam virgo nomine cu-
[illegible] femina. cum tyrannus eam corrumpere vellet. et ipsa for-
titer reluctaretur. manu tyranni. ancilla facta est.
Sicque eam in carcere reclusisset. et ad eam nocte i-

gredi voluisset. non claruit. in nullo genere instru-
mentis hostium apparuit. Deficeret me tempus si vellem de
hac materia enarrare que legi. Valde in hiis est
breve nimia pericli. que virgines coronantur. Sed de hac
virtute quod sentiam. dixi satis.

De castitate viduali

Visa de castitate virginali. restat videre de
viduali. Hec est castitas. dignior est vinculo co-
niugali. sed vilior virginali. cum abstineat ab eo ac-
tu carnali. De hac est castitate decorum. quam mundus
relinquendo facere debeant domestici. et hec de hac
agitur. Ad hanc castitatem. Et invitat scriptura.
Et commendat esse. Et probat esse consti-
tutam. Dico quod castitas ista. similiter cum virginali. com-
mendatur. I. cor. vii. Dico autem non nuptis et vi-
duis. bonum est illis. si sic permanserint. quod si non continent
nubant. Melius est enim nubere. quam uri. Unde voluit apostolus
quod vidua eligeretur. lx. annorum. Item castita-
tem vidualem. multis commendat exemplis. Et primo est de
iudith filia merari. cuius corpus confortatum. in ul-
tione inimicorum. eo quod castitatem amavit.
et alium virum post suum nesciret. Vere hec castitas
mater est commendabilis in iuvene femina. Et de hac
castitate. luc. ii. commendata est anna. hec in quod pro-
cesserat in diebus multis. et vixerat cum viro suo annis
septem a virginitate sua. et hec vidua erat. usque ad
annos. lxxxiiii. Ieronimus. Hec est perfecta virtus in qua est re-
nunciare subito experte volupt. fugere notas
carnis illecebras. et calentis adhuc etatis
flammas. fidei ardore restringere. Unde narrat
quidam de quadam iuvencula. nobili valde romana.
que in anno mortuo viro suo. Sed non consensit ac-
[illegible] dicentem medici quod propter fervorem iuve-
nilis etatis. que erat nimis rubicunda. erat ha-
bitus [illegible] ad viriles non rediret amplexus. At
illa [illegible] renunciavit car-
ni. Quedam fuerunt matrone romane. que post
semel noluerunt nubere. Unde cum coram filia ca-
tonis. quedam laudaret matronam. que secundum ma-
ritum acceperat. illa dixit. Bona et pudica ma-
trona. post semel non nubit. Fuit et alia. que
numquam voluit nubere. post virum suum mortuum. et quibusdam
[illegible] respondebat. [illegible] vincere
Alia talia [illegible]
virginibus [illegible] esse pulcherrima. Item est
viduitas [illegible] que suo mortuo [illegible]
[illegible]
vidual castitas est. Unde [illegible] narr-
rat. quod [illegible]

firmam locam quietem. viduis dans est. Declinandi
virorum consortia. et de alia. occasiones ad luxuriam
dantia. Quia est occasio dampni dat dampnum de-
disse videtur. Item ad hoc facit. ro. omni sua. Constat
enim quod unitas. que fuit inter virum et uxorem suam. debet
viduam incitare. ad hanc castitatem. Sunt enim duo
in carne una. Non igitur iam sunt duo. sed una caro.
mat. xix. Ergo propter viduam est semi mortua. id est media
mortua. quia iam ulterius adherere mundo non debet. sed
magis de alio cogitare. in quo est quasi media iam sepul-
ta. et in brevi tota sepellienda. quasi modicum
ergo cogitandum est de hac vita. Nam et augustinus li. ix. de con-
fessionibus de suo amico loquens iam mortuo. ita dicit.
Bene dixit quidam de amico suo. quod dimidium
anime sue esset. Nam et ego sensi animam meam et
animam illius unam fuisse in duobus corporibus. et ideo
mortuus horrori erat mihi vita. eo quod nollem
dimidius vivere. Et de apostolis. in act. dicitur. quod erat
illis cor unum et anima una. Unitate. scilicet voluntatis. Quia
amicorum est idem velle et nolle. Sed maior est uni-
tas inter uxores et viros. quam inter amicos. quia ab
amico potest quis dividi. sed non ab uxore. quia viri propter
uxores. parentes relinquunt et matres. et sue uxori
adherent. Ergo si augustinus reputabat se mediam mor-
tuum. propter amicum iam mortuum. quanto magis propter
vidua debet se reputare mediam mortuam. sicque ad secunda
non tendere connubia. Non quia dampnet secunda matrimonia.
sed quia melius est. si post prima connubia. mulier steterit in-
nupta. Narrat tamen Ieronimus. quod quidam vir. xx. ha-
buisse uxores. que illa multi [illegible] cuidam se coniunxit.
que xxii. duos maritos habuerat. [illegible]
expectantes. quis eorum ferret alterum ad sepulcrum.
Factum est autem. ut vir coronatus incederet. ad tu-
mulum ferret uxorem. hec autem. et si sic tamen non
dampnanda. est tamen incontinentie magnum signum.

Probatur in esse bonum. et castitas mirabilis.

Sunt tamen heretici. quod dicunt esse maritalia. quod dicunt
omnino esse malum. Ponuntur ergo heretici. nam hoc
esse malum. et a deo malo. esse invisibilia
[illegible] quod dicunt actum coniugalem peccatum esse et for-
nicationem. Dicentes hoc defensisse apostolum. qui ait.
I. cor. vii. Unde propter fornicationem suam uxo-
rem habeat. Sed si coniugium [illegible] dap-
nabile esset. [illegible] aggravavit
[illegible] Quia absque dubio peccat.
[illegible] dat. Nec si tamen malum.
[illegible] sciendum restat [illegible]
[illegible] esse. Ergo [illegible] non papiendo.

dicit apostolus. Unusquisque propter fornicationem. non utique facien-
di propter deum matrimonium suam uxorem habeat. Similiter dicit ad
rom. ex conditione est. propter delicta nostra. Non utique faciendi
sed destruenda. Et est sensus. ubi gratis loquitur de modo.
Ubi quando si diceretur. Iste fert tunicam vel palli-
um propter frigus. Non utique faciendi. sed propter repellendum.
Sed opponitur huic contra. ex alio dicto apostoli. i.
i. cor. i. ait. Bonum est homini mulierem non tangere. quod in-
quit. tangere malum est. Sed stulta est talis illatio.
quia non dixit eo quod est bonum. sed quod oppositum esse ma-
lum. Non est sequela. bonum est non bibere vinum. ergo bibere
vinum est malum. Et similiter ut ad sanctum petrum est
bonum. sed non sequitur quod non ire sit malum. quod utique falsum
est. Item obicitur. Qui uxores habent sic tamquam
non habentes. ergo commisceri cum uxoribus malum
est. Sed non sequitur. quia potius nunc sequeretur. quemadmodum sit
tamquam non presentes. quod peccaret. si de fine carnalibus
agitur committerent. Sed hoc falsum. ergo et primum. Er-
go hoc dictum. sic debet intelligi. Qui habent uxores.
sint tamquam non habentes. si debitum reddunt uxori
sed non exigunt. Et sic suo modo intelligitur de omnibus
aliis. Item dicitur illud. Nemo est qui relinquat
domum. uxorem. et cetera. propter regnum celorum. et cetera. qui non
recipiat multa plura. et cetera. ergo uxores sunt
relinquende. propter regnum celorum. Sed hoc non valet.
quia sic relinquenda est uxor. sic pater et mater. scilicet quando
laborat homine ad ydolatriam trahere. Vel si non
potest homo cum eis sine peccato habitare. Sed castitas
matrimonii. sunt ipsa matrimonia esse bona. Et clamat
scriptura. Et clamat natura. Et clamat
ecclesia. Dico quod clamat scriptura. quod ipsum asse-
runt esse unum. Nam. c. xix. pharisei interrogabant.
an liceret uxorem dimittere ex quacumque causa. ipse
premisso testimonio genesis. sic intulit dicens. Quos
deus coniunxit. homo non separet. ergo a deo est matrimonium. quia non
est ab homine separandum. Et esset separandum. si esset ma-
lum. Testatur quod est bonum. Item dicit. luc. i. de za-
charia et eius uxore. quod erant ambo iusti ante
deum. incedentes in omnibus mandatis et iustifica-
tionibus domini. sine querela. Si forte tu dicas.
quod non cognoscebat uxorem. dico. Dicitur quod elysabeth
sterilis erat. Sed causa esse sterilem sciri non posset. nisi cum ea vir
cognovisset. ergo non erat malum. uxorem cogno-
scere. Item angelus zacharie nuntiavit. quod uxor
sua pareret ei filium. Et quia non credidit. loque-
lam amisit. At parere filium illa non posset. nisi vir
eam cognosceret. et cum essent iusti coram deo. po-
tant sine peccato. unde matrimonium. Item cum fuerat ante fi-

est bonum. et ipsum est bonum. sed excubitum coniugale.
Iohannes enim natus. ad quem in utero sancto. et spiritu sancto
repletus. magnus coram deo futurus. ergo bonum fuit
ille concubitus. Item paulus apostolus. i. cor. vii. quod uxori
vir debitum reddat. et uxor viro. si non man-
daret. si peccatum esset. ergo et cetera. Et multa in de ista
materia. adque non potest heretice resistere. Unde contra hereticos.
unum dampnantes. sic. i. ad thi. iiii. ait. Spiritus ma-
nifeste dicit. quod in novissimis diebus discedent
quidam a fide. attendentes spiritibus demoniorum.
in ypocrisi loquentium mendacium. cauteriatam haben-
tium suam conscientiam. prohibentium nubere. filios pro-
creare. et abstinere a cibis. quos deus creavit. et cetera. Unde
de matrimonio. ad iungit in fine. quod est honorabile connubium.
et thorus immaculatus. Item quod dicitur scriptura approbat
et natura. Naturale est. quod idem est apud omnes. At omnes gentes.
unite matrimonio. Iudei. greci. pagani. Unde et ipsi
gentiles. habent in tanta veneratione coniugium. quod
et filios de adulterio natos. et legitimos iu-
dicabant. Et item verum est hoc. ut lex mosaica sit
lex illa. quod nata dicitur omnia animalia. ut probatur
etiam expresse. Et non ne omnia alia coniugunt ad filia.
et iste se pro uxoribus. fortissima gerunt bella. Unde
de ave. li. de avibus. vi. quod item animalia est ignia-
tionis ordine. volucres sequitur nec maxima
honestate. Unde sed ordine nec. mares feminas
cum sollicitudine querunt. in vetus diligunt. propriis pro-
le exponunt. et solum eas quas coniugibus amo-
ris federe se coniungunt. Itaque certum est. quod natura ad
coniugium esse bonum. et iddo in dispositione sexu. feminam
produxit et masculinum. unum. ut pars agens.
ut fortior. alterum vero patiens ut minor. quod nullam
potest esse generatio. ubi non est maris et femine coniunctio.
Item matrimonium esse bonum. sacrorum et plurium probat ecclesia. Et propter
esse imitatione dignissimum. est virgo dei mater.
quod cum yoseph matrimonium iuncta erat. Nam actus carnalis
non fuit matrimonium. sed consensus et coniunctio animorum. licet iacuit
illo. dicatur matrimonium consummatum. cum ante actum illum.
verum est matrimonium. non deest nisi actum. propter quod moriatur
uterque ante coniugium. Concessit ergo virgo bea-
ta in matrimonio. certa quod numquam yoseph quia et virgo erat.
ab ea peteret matrimonium consummari. Sed est non fuisset iterum
matrimonium verum. non fuisset tanta domina illi commissa.
sed magis alteri sibique esset maiori presentie
commissa. Sic precipue fuit iohanni commissa. Et ex-
de apostolo petro. qui uxorem et filios habuit. quod
ad matrimonium ipse permisit. Unde et in eum. quod socrus
symonis. tenebatur magnis febribus. Et si fortem

habebat. et eius filiam habebat in coniuge. Similiter
phylippus apostolus. uxorem habuit. ex qua genuit
filias prophetissas. Similiter omnes patriarche. de quibus
iesus dicitur. Ergo sunt deus abraham. ysaac et iacob.
et omnes alii. de quibus narratur in genealogia sal-
vatoris. de quibus natus est deus. uxores et filios
habuerunt. ergo non bonum. ex quo tanta bona venerunt et
venit. Item testatur veritatis ypso. uxorem
sancte habuisse. Que licet esset pessima. ubi et opi-
bus furiosa. tamen sustinebat eam. tum propter my-
sterium. tum quia peccata. exercebat ad patientiam. Matrimonium
tot. huius est plenum exemplis. quibus matrimonium bonum esse probatur.
Tum quia deus. in paradiso instituit. Tum quia christus. in sua presentia.
et famoso miraculo approbavit. Tum quia matrimonium
optimum fructum facit. Tum quia semper est causa pacis.

Quare requiritur ut bona dignitate matrimonii observetur et petatur.

Matrimonio quis volens digne observare. propter intentionem.
Dicitur in domino digne. Secundo dicitur uxorem. parem sibi
accipere. Tertio dicitur eam tenere. ex honestis penatibus
ducere. Quale ducat. dicitur accepto. Dico
propter quod ducat uxorem. dicitur ad dominum suam intentionem
dirigere. In omni est opere nostro. debemus dominum intendere.
ut sic teste platone. ipse est auctor omnium
naturarum. et lumen omnium. ita sit et finis. omnium
omnium actionum. Quia sicut sine deo. nulla natura
subsistit. nec ulla sancta instituitur. sic sine
eo. nulla operatio expedit. Quia esse opus ma-
lum est. quod dominum pro fine non habet. Licet ergo matrimonium. sit nobile
sacramentum. a deo ipso in paradiso institutum. sed propter
peccatum. non solum in officium. sed et in remedium. contra carnis
incendium. excusatione peccatorum. fieri debet hoc dominum.
quod huius finis prius. Sic autem fit. cum homo. hac in-
tentione matrimonium contrahit. ut filios generet. qui filii dei
fore laborent. Unde dicitur de tobia minore. quod ac-
ceperit virginem. cum dei timore. et amore filiorum
magis quam libidine ductus. Unde tobias dice-
bat. Tu scis domine. quia non luxurie causa. accipio
uxorem meam. sed sola posteritatis dilectione.
in qua nomen tuum benedicatur in secula. Et angelus ad
eundem tobiam sic ait. Hi qui coniugium
ita suscipiunt. ut deum a se. et a sua mente
excludant. et que sue libidini vacant. quasi sup-
... habet potestatem demonium. Et tales fuerunt illi.
qui a demonio sunt occisi. Ergo primus causa matrimonii
contrahendi. propter dominum. amorem filiorum. ad cultum
dei nutriendorum. Et qui hoc in contrahit. et hac de causa
uxorem cognoscit. nullo modo peccat. immo meretur.
Sed hodie dici potest. regnat in matrimonio sola libido.

Causa enim. excusationis habet actum. est si vir reddat
alteri debitum. quia non peccat reddendo alteri.
Tertia causa est. si quis habet uxorem honestam et verecundam.
quod numquam presumeret debitum petere. et vir ei ca-
vens. ne forte alio modo peccaret. et hac de causa
eam cognosceret. non peccaret. Sed si vir cognosceret
uxorem. volens delectari cum ea carnaliter. nulla
causa de predictis assistente. ita tamen eam cognosceret.
quod non cognosceret si uxor non esset. peccat venialiter.
Si vero sit tanta libidine. quod eam cognosceret.
etsi uxor non esset. dicitur eum peccare mortaliter. Sed
quando filiorum amorem. illi cognoscunt uxores
quia dolent. si filius deus privat. et si mortalium
iterant. Secundo dicitur homo uxorem. parem sui status
accipere. ita et nobilis accipiat nobilem. et plane
plane. iuvencis iuvenem. Et sic de ista
talibus diversis intelligere. Masculus tamen plures annos
potest habere quam femina. eo quod femina. propter defectum natu-
ralis caloris. masculo annis pluribus ante senescat.
Et propter hoc deus dixit igitur masculo iam
formato. faciamus ei adiutorium. simile sibi.
Similitudo est et paritas. causat amorem. Unde vi-
deamus iuvenes pares in tempore. plurimum se ama-
re. similiter liberos statu. similiter in etate. Nam quia propter
hac pulcherrima de costa viri. formavit deus mulierem.
ne possit viro. sed aliquam dominando insurgere. Nam quia
uxor. non subiciat viro. fecit dominica maledictio.
iniunctam sibi feminam pro pena. sic enim pena ei multi-
plicata dolorosa parturitio. Ergo ut viro
et mulier. iuste essent pares. non formavit deus mulierem
de capite. ne se crederet dominam. nec de pede.
ne crederet ancillam. sed de latere. ut sciret esse con-
sortia. Unde quidam sapiens. mente dicit. Si qua
voles apte nubere. nube pari. Econtra ad ista
in omnibus et aliis. tamquam grassibus vel volatili-
bus. quod suis paribus coniungunt. Ergo ut gra-
tie fiat. coniugat se nobilis nobili. propriis
propriis. iuvencis iuveni. Quia si nobilis nubat
ignobili. et iuvencula seni. similium plerumque deformium vel
... non libenter illi cohabitat. quia talis ab
alio plerumque. fit sepe adultera. Sic multa
... Unde rosimunda. mulier pulcher-
rima. cum quodam milite fugisset ravennam.
quem propter eam. regem longobardorum occiderat. dum
illa quondam romanum. suo viro esse pulchriorem
aspiceret. ut illum haberet posset. dedit marito
venenum. Quod ille dum biberet. et postmodum venenum
sentiret. coegit eam ut residuum biberet. sicque

.D.

ab mortuu(m) excitet. Ergo laborandu(m) e(st)
ut co(n)iuges ita q(uod) o(mn)ia sit similes. ut se
mutuo ame(n)t. q(uia) si n(on) it(a) se se co(n)cordet. o(mn)i
t(em)p(or)e erit cetera. sicut ip(s)e se n(on) suaue(n)t. ¶ Q(uae)
de uxore. ex ho(ne)sto p(ar)entib(us) ducat(ur). No(n) ex
paganis. n(on) ex iudeis. n(on) ex h(er)eticis. n(on) ex
infidelib(us). a sic de aliis h(ab)uit mal(e). Na(m) tal
c(on)iugio mala. fuit una de c(aus)is q(ue) diluuiu(m)
n(on) e(st) inuentu(m). Vn(de) ig(itu)r. sic h(abe)t(ur). Videntes filii
dei. filii seth. filias h(om)i(nu)m .s. cayn. acceperu(n)t
sibi uxores. ex o(mn)ib(us) q(ua)s elegerant. Ergo qui
uult diluuiu(m) p(e)cc(at)or(um) cauere. sumat talem
uxore(m) c(on)ducere. Societas e(st) co(m)munia. mili
al(ter)at ai(alia). a (con)similat p(ar)tim ama(n)ti diu
co(n)iuncta(m). una(m) p(ro) talia. Nonne iouis b(e)n(ig)nu(m)
n(on) mutat saturni mali(cia)m. qui fuit i(n) se
p(ro)pria. Nonne luna. ap(er)te s(er)enu(m). tota fit
lu(m)i(n)osa. q(uia) e(st) soli (con)iu(n)cta. Si e(st) solaris
r(ad)ia. eclipsat(ur) et luna e(st) suppo(s)ita. Ergo
q(ui) uult bonu(m) e(ss)e. uxore(m) e(t) bona(m) (con)iunge.
¶ De uxore prudente. e(s)t s(ap)iente (con)iuge. Na(m) fe
lix e(st) ille. q(ui) prudente(m) h(abe)t uxore(m) sic ille. e(st) i
co(n)iugia lite(ra). n(e)q(ue) b(e)n(e) pace. q(ui) h(abe)t fatuas
mulieres. Vn(de) i(n) p(ro)u(erbiis) d(icitu)r. Dom(us) a diuic(iae) dant(ur) a p(ar)e(n)tib(us).
a d(omi)no a(utem) uxor prude(n)s. Vn(de) i(n) s(an)c(t)u(m). d(icitu)r
fuisse rex q(ui)da(m). q(ui) aliu(d) sompniauit. q(uo)d sy
m(u)l(i)er q(ui)da(m). sua(m) (con)gnoscebat uxore(m). Cu(m)q(ue)
h(ab)ere(n)t incub(us) sompniassi. exp(ec)tau(er)it ap(u)d se.
h(abe)re si(ngu)la n(on) e(ss)e. Direx(it) u(bi)q(ue) mil(ites). ad di
u(er)sas. ut uiru(m) sapiente(m) i(n)q(ui)rere(n)t. q(ui) sompniu(m)
e(ss)et exponere. Cu(m)q(ue) cor(am) ap(u)d d(omi)n(u)m cui(us)da(m) mili
tis declinassi(n)t. a filia(m) ei(us). plena(m) di(uin)a sap(ienti)a i
ueniss(en)t. a regis illi sompniu(m) enarrass(en)t. il
la (r)ndit dic(en)s. Ergo tec(u)m ad rege(m) ueniam. et
sompniu(m) e(ius) pate(n)te(r) expona(m). Tu(n)c ille letus
eff(ect)us. c(um) secu(m) p(ro)p(ter) (con)sc(ien)t(i)a(m) duxit ad rege(m).
Cu(m) rege s(ed)er(et). dix(it) ei. ut p(ro)pria(m) mitteret.
u(er)u(m) o(mn)ib(us) suis ca(m)eraris ad ue(n)ire(n)t. Quod
cu(m) illa fecisset. puella cu(n)ctas aspiciens.
dix(it) regi. fac illa(m) tale(m) i(n)tus p(er)gere. a se tota(m)
expoliare. Cu(m)q(ue) uell(et) regina resiste(re). rex
ma(n)dauit h(oc) d(omi)n(u)m puelle. Cu(m)q(ue) se expoli
asset. puer e(ss)e appa(ru)it. Tu(n)c puella regi
sic ait. h(ic) e(st) similat(us) ille. q(ui) tua a(n)te abusus
uxore(m). Tu(n)c rex. puer(um) a uxore(m) ig(ne) fec(it) ar
de(re). Et uxore(m) i(n) puella. p(ro)u(ide)n(tia) (con)tra(m) e(ss)e. eu(m)
accep(it) i(n) (con)iuge(m). Et h(ec) fuit illa regia sab
ba. q(ue) uenit ad salone(m). ut sap(ienti)am ei(us) audiret.

¶ Utraq(ue) ut m(ih)i. sit carnal(is) act(us) exercitan
du(m) d(i)c(it) f(ilius). ¶ Cu(m) filii suo. n(on) cu(m) ali(qu)o ext(ra)neo.
¶ In debito organo. a n(atu)ra ad h(oc) deputato.
¶ No(n) bestiali m(od)o. s(ed) sit honesta (con)uenien(s) ut
supp(or)tat(ur) t(er)tia (con)c(ubitu)s. n(on) e(st). ¶ Et sit una cum
uno. ¶ Et mouea(n)t ca(us)a delectaco. s(ed) fi
lior(um) p(ro)creatio. ul(tra) debiti redditio. ¶ Et ut
fiat t(em)p(or)e (con)gruo. n(on) aut(em) p(ro)hibito. Et i(n) loco
honesto. tali neg(oti)o.

De dissuadentib(us) carnis uoluptatem.

Itaq(ue) hac ep(isto)la castitat(is) ded(i)q(ue) (con)t(ra) ia(m) dicta de
bem(us) toto p(ro)f(ect)u a p(ro)positu. Et effugere toto cor
de. (con)trar(ia) uoluptati amore. Na(m) i(n)t(er) no
nulla. hac uoluptate dissuadentia. Et
ma(xime) ill(a). q(ue) de(us) mi(si)t i(n) s(an)c(t)a e(cclesi)a. Et ut ob
m(ul)ta breuit(er) ca(usa). q(uo)d sac(ri) testant(ur) eloq(ui)a. p(ro)
na(m) t(ame)n. lege(m) una(m) iustiniana(m). i(n) codice
scripta(m). mirabili(te)r admiranda. Si aliq(ui)d q(ui)s
uel turbe hac regna. uel i(n) p(ar)ietis alie(n)o. uel
de orbe terr(a)e diffusis. ad explat(ur) gradum
p(ro)uehi. d(e)b(e)t aucto(rita)te (con)tingere. p(ro)uis e(st) i(n)lib(us)
a (con)scia secta. elect(us) ip(s)a s(an)c(t)a. si certo e(st) uide(tu)r
p(ro)ferat. Et nemo g(ra)ti(a)m du(m) sac(er)doti(s). p(ro)p(ter)
uenalit(er) innect(it). a q(ue) q(ui)sq(ue) dare mereat(ur). iq(ue)
dare sufficiat extimet. P(ro)fecto e(st) q(uasi) la
uit. a q(ui) ea(m) e(ss)e poterit excusata. si uena(n)da
dei te(m)pla. pecuniis expugnet(ur). Que mur(us)
i(n)tegritatis. aut ualliu(m) fidei. p(ro)uidebimus. si
auri sac(ra) fames penetralia ueneranda p(ro)rump(a)t.
Quo i(n)q(ui)t cautu(m) e(ss)e poterit. aut securu(m) si sa
tis i(n)corrupta corrupit(ur). Cesset g(ra)ti(a) ab alta(ri)b(us)
p(ro)phani auari(tia). a libidis arcea(n)t(ur). a sa
cris ab diuinis. talia flagiti(a) repellant(ur). Sicq(ue)
i(n)ta casti a h(um)iles. n(ost)ris t(em)p(or)ib(us) eligat(ur) ep(iscop)us. ut
q(ui)cq(ue) locor(um) p(er)ueniat. Et uite p(ro)(pri)e i(n)tegritate
p(ro)uinciat. Non g(ra)ti(a) p(re)cio. s(ed) p(re)cib(us) digne (con)s(er)
ordinet(ur) antistes. Et i(n)t(er) ab a(m)bitu(m) d(ebe)t e(ss)e di
u(er)s(us). ut q(ue)rat(ur) cog(itur) d(e)b(e)t. recedat rogat(us). a effu
giat i(n)uitat(us). sola q(ue) illi. ue(n)iens suffragi
p(ro)ficio e(st) indig(n)(us) e(ss)e sac(er)dote. si n(on) sacr(um) ordinat(us)
fuit. Si q(ui)s ut ad h(oc) exiat(ur). uel ut eligat(ur)
uel ordinet(ur) acceptisse deteg(itu)r. ad instar criminis
lese maiestatis. accu(sa)t(i)one p(ro)posita a gradu
sacerdotii repellat(ur). a n(on) solu(m) de i(n)cep(s) hono
p(ro)uidi. s(ed) p(er)petua i(n)famia da(m)pnari decernimus.
ut eos q(uo)s pa(r) facinus coi(n)q(ui)nat. a eq(ua)t. uel
q(ui) p(re)a illis (con)iret. ¶ Utraq(ue) c(on)tra ea eciam q(ui)
lap(s)a. detesta(n)tur uoluptates cor(poris) detestanda.

.8.

Q(uonia)m s(e)c(un)do. ad h(oc) nos i(n)uitat. t(em)p(or)is p(rese)ntis a lo
ci (con)gruitas. Cognitu(m) e(st) e(n)i(m). a expertu(m) (con)uenit
nobis. ut n(on) h(abe)re t(em)p(or)e. p(ar)ua mora. a longa
e(st) ualde uia. a(u)c(tor) ualde e(st) i(n)choanda dieta.
Q(uonia)m q(ua)tar(um) de p(ro)uenit. sepe malu(m) hospitiu(m)
i(n)uenit. hospitiis ia(m) ab aliis occupatis.
Vn(de) h(ab)ere a(ut) d(e)b(e)t p(ro)uisu(m) sit. ut ioseph declina
re i(n)stabil(i). ut (christus) nasceret(ur) i(n) loco (com)i et uili.
d(e)i u(er)o q(ua)ndo p(ro)f(ect)o. q(uia) ia(m) i(n)ciuitate illa. capta
erat ancta hospi(tia). Ut teste ap(osto)lo. Ia(cobus). i(n) ca(n)o(n)ica
sua. uapor e(st) uita n(ost)ra. ad modicu(m) pa
re(n)s. a uia ad celu(m) e(st) ualde longa. Ergo o(mn)is e(st)
fugienda lasciuia. a uaca(n)d(um) ad sola di(uin)a.
Ut d(icitu)r s(e)n(eca). q(uod) p(ro)uectu(m) e(st) e(ss)e q(uo)d uiuim(us). Immo
i(n)q(ui)d e(st) p(ro)uecto m(in)u(s). q(ui)a ip(s)e p(ro)uectu(m) cu(m) mor
te diuidim(us). Ergo cu(m) ad uictua. no(n) sufficiat
uita n(ost)ra. n(on) e(st) exp(e)ndenda i(n) uana. ¶ It(em) loc(us). p(er)
suadet h(oc) id(e)m. Sumi e(st) i(n) loco misere. secu(n)du(m)
iob(um). (con)tinue deficiente. sep(er) ruina(m) mina(n)
te. q(ui) fugat o(mn)i die. una(m) dieta(m) ad mor
te(m). Ergo n(on) op(or)t(et) sum(m)e stulti(ci)e. uane uacare leti
ci(a)e q(uo)d stultu(m) e(st) uacare lasciui(a)e. cu(m) sedat o(mn)is
h(om)o i(n) cathedra pestilentie. ruina(m) semp(er) h(abe)n(t)i
co(m)minante. a sic cap(u)d p(ro)cedat (con)tinue. gla
dii diuine su(m)me. i(n)duces o(mn)ib(us) morte(m). a exp(ec)
tet ig(itu)r da(m)pnatio(n)is et(er)ne. Nu(m)q(ui)d gaudet
egroti. de uita desp(er)ati. a d(e) morte ia(m) (con)f(ir)
c(on)sisimi. Nu(m)q(ui)d cogitat(ur) d(e) lasciui(a) uiri cap
tiui. ad suspe(n)diu(m) iudicati. cu(m) ca(m)pana(m)
ia(m) audiuit. p(ro)p(ter) q(ua)m d(e)b(e)t ad suspe(n)diu(m) trahi.
Ut nos egroti sum(us). i(n)carcerati sum(us). ad mor
te(m) iudicati ia(m) sum(us). luxi(mus) g(ra)ti(a) q(ua)m p(er)s(ona)s p(ro)p(ter) ta(m)e(n)
uacari. V(nde) aug(ustinus). In ualle i(n)q(ui)d misere su
m(us). i(n)q(ui)d eo ip(s)o fle(n)du(m) e(st) q(uo)d n(on) fle(m)us. No(n) i(n)q(ui)d
eiecit nos de paradiso de(us). ut nob(is) h(ic) paradi
su(m) alia(m) facerem(us). Ergo relictis deliciis car
nis. uacem(us) p(ro)p(ter) n(ost)ris. Q(ui)a ut aug(ustinus) d(icit). uniu(er)
su(m) t(em)p(us) n(ost)re p(rese)ntis. uigilia q(ui)da(m) e(st) sollepnita
tis et(er)ne. ¶ T(er)cio. ad h(oc) nos i(n)uitat. ex imitandi
uniuitas. Et p(ri)mo e(st) e(n)i(m) d(omi)ni saluatoris.
imitatio e(st) dignissim(us). Nonne boni discipu(li)
l(ibe)n(te)r d(e)b(e)nt imitari magistri(m). Et h(ic) fu(it) optim(us)
d(omi)n(u)m. Nonne secu(n)t(ur) p(er)petes. pulli s(e)n(ectu)tis uolan
tiu(m). Et suos duces agmina (con)tinu(e) castro(rum)
At (christus). e(st) mag(iste)r doctissim(us). d(omi)n(u)s potentissim(us).
a p(ate)r b(e)n(i)g(n)issim(us). Ergo a nob(is) e(st) o(mn)ib(us) imita(n)d(u)s.
At ip(s)e (con)tempsit carnis delicias uniu(er)sa(s).
Ergo eas o(portet) e(ss)e ab o(mn)ib(us) (con)te(m)pnendas. It(em) e(st) ma

g(ra)ti(a) e(st) q(ui)a n(on) fallit(ur). q(ui) i(n) o(mn)ib(us) e(st) sequ(en)d(u)s. a q(ui) ip(s)e
elegit. cu(m) erant n(on) p(rese)ntis. e(st) ab o(mn)ib(us) elig(en)d(u)s. At ip(s)e
elegit. q(uo)d erat carni molestu(m). n(on) q(uo)d dulce. Ergo
e(st) ab o(mn)ib(us) sup(er) elig(en)d(u)s. Et io dicebat ap(osto)l(us). a dic(ta)
ad l(itte)ra(m) h(oc). uenabil(is) uir fra(n)c(is)c(us). Ego stig
mata d(omi)ni ih(es)u. i(n) corp(or)e meo porto. It(em) n(on) ne sa
lomo(n). q(ui) i(n) eccl(esiaste)s. d(ici)t. n(on) p(ro)hibui cor meu(m). q(uo)n(iam)
o(mn)i uoluptate sua frueret(ur). docuit fuisse h(ec)
uanitate(m). a mulieres docuit fugiendas e(ss)e.
Nonne a d(e)o d(e)i p(er) ei. supat(ur) a uolup(tatibus). p(ro)p(ter) b(e)r
sabee p(u)l(c)hritudi(n)e(m). q(ua)m uidit se i(n) solario se
lauante(m). Ob q(ua)m ca(usa)m. e(st) p(er)secut(us) a filio. a ex p(u)l
sus a regno. Na(m) (e)t p(ro)bauer(unt) a(n)tiq(ui) romani
exp(er)i(men)ta. q(uod) p(ro)p(ter) carnis lasciuia(m). ip(s)a de
struu(n)t(ur) a regna. Vn(de) fuer(unt) p(ri)ncipes romani n(on)
nulli. q(ui) ob hac ca(usa)m. o(mn)ia scorta. repellebant
a castris. Q(uo)d s(un)t a alia m(u)l(t)a q(ui)b(us) lasciuia
Ut a alia p(ro)p(ter) amore(m) om(n)i(um) fugienda.
S(ed) uoluptati dissuadentia. ¶ Et p(ri)mo e(st) labo
ris grauitas. Q(ui)a e(st) lasciuus carnis i(n)cedere. uolu(p)t(as)
ta(m) g(u)le q(ua)m lux(urie). q(ue) s(un)t sorores. uitio a loco
(con)iu(n)cte. noct(e) h(abe)nt modu(m) discurre(re). alpes (con)
(s)t(r)ingere. maria nauigare. a nu(n)dinas diu(er)
sa(rum) ge(n)tiu(m) c(ir)cuire. ut h(ab)ea(n)t un(de) p(er)ficiat sui
uitiis. nec(essari)a m(u)l(t)is tr(ahi)t p(ro)c(ul). i(n) piger extremos.
curr(it) m(er)cator ad i(n)dos. p(er) mare paup(er)ie(m).
fugie(n)s p(er) saxa p(er) ignes. Ista e(st) (con)siderat(us)
epycurus. q(ui) fuit tot(us) uoluptatis assertor.
ita ut dicat b(ea)t(us) i(erony)m(us). i(n) c(on)t(ra)s uolup(tate)m. t(ame)n libros
impleuit a docuit. olerib(us) a pomis. a uilib(us)
cib(is) e(ss)e uiuend(um). eo q(uod) carnes a ep(u)l(a)e exq(ui)site.
maiore(m) p(er)ia(m) h(ab)ent i(n)q(ui)rend(o). q(ua)m uoluptate(m)
i(n) abuse(n)do. Maiora e(ni)m e(st) p(er)icula uiar(um). t(er)rar(um)
a mariu(m). q(ua)m sit delecto uoluptatu(m). Ob q(ua)m
ca(usa)m. noluit d(aui)d bibe(re) aq(ua)m. q(uam) tres uiri fortissi
mi. sibi cu(m) p(er)iculo suo attulerant. s(ed) ea(m) imo
lauit d(omi)no dicens. p(ro)piti(us) m(ihi) sit d(eu)s. ne biba(m)
hac aq(ua)m. cu(m) tanto p(er)iculo m(ihi) ablata(m). Co(n)sidera
uit e(st) rex sapiens. melius satis e(ss)e. sine p(er)iculo
pane(m) cu(m) aq(ua) ma(n)ducare. q(ua)m cu(m) p(er)iculo delicias
sumere. ille p(er)icula talium alior(um) ad u(er)tens.
D(ixi)t dicens. In tenui m(ihi) sa(tis). satis e(st) i(n) m(en)sa uo(lupta)s.
Rod(er)e malo faba(m). q(ua)m cura p(er)ti(nax) rodi. ¶ (Secund)o e(st)
uolup(tat)um breuitas. a mag(na) i(n)dig(ni)tas. Q(ui)d e(st)
breuiu(s). q(uo)d i(n)dig(nius). q(uo)d ue(ni)t i(n) ferdi(tate). uolup(tates) car
nali(s). Si e(st) res optima e(ss)et. (con)tempne(n)da e(ss)et. cu(m)
ad modicu(m) duret. Ergo cu(m) sit res i(n)dig(na). fetori
b(us) plena. n(on) e(st) ullo m(odo) curanda. Q(ui)s e(ni)m

Vn(de) legit(ur) i(n) fabul(is) q(uod) cu(m) mus
urbanus rusticu(m) mure(m)
duxiss(et) ad (con)medendu(m) d(e)licta.

palacium summe plenum auro et gemmis orna
tum diligenter. si corrueret sub momento presa
teret. Ergo non sunt voluptates corporis appetende. in
quibus tam modico nutritur. Seneca. In voluptatibus non
magnificentia certatur. non quia pars deo priori decetur.
quia non est animi utilis. sed pro puerilibus voluptates
amantur. Ecclesiasticus in sacris litteris. sagitta est voluptas
carnis inflicta que paulum nutritur. Sed moritur
est solidus abire. Unde dicebat illa mulier. Scio in
gentilitate consenui voluptati operam dando.
Unde dicitur elysalech. que non cantat vetula. quod
ducem accepisse se novit. se preterita recordans ac
ultavit. Quartus voluptas. Augustinus dicit
ac mane tamen finis amaritudo. Hec de scribi illius ululando.
dampnati. Tertio est voluptati impuritas. Que licet
sufficienter dicatur. quia tamen sit iteratio actu in
puritas. Quod luxuria magis carnem commaculat
suum fedat. Quis alium linit. vel quod stabulum
quod scentina fetoris. sicut actus canis est fetida.
Sed dicitur luxuriosus. Ergo hunc fetorem non se
nio. Sed numquid non luxuria est fetida. quia cum fetor
non sentitur a porco. Et non ne luxuriosi in porcis
se designantur. Sicut est porci. libentius os tenuit
in luto. quam in florido prato. vel quod in quasi ar
genteo. aromatibus pleno. eo quod de luto
repleatur. et aromata fastidiat. sic luxu
riosus. in naturam porci mutatur. a deo est in eo cor
ruptus olphatus. ut loca odorifera. Et non
ne palato infecto collera rubea. vinum
dulcia videtur amara. Et non nulli amara
sunt dulcia. ob quam causam sapuit ei cinees et ca
lones. Unde luxuria in quadam quod polipus est appella
ta. Est enim polipus quedam caro superflua. ex super
fluis humoribus in naribus generata. quod horri
bilem fetorem sequitur consequenter. Sed tamen a polipo sentitur.
Unde hoc luxuria fetidus. fetorem illius idcirco non sentitur.
quia ipse corruptus existit. Sicut ille qui allia
comedit. eorum fetorem non sentit. Sed quomodo mi
ser homo. sic mutatus naturam. ut non sentias. quod sentit
abesta(?). Nam et ciconia mascula. quasi mirum
legem sciat. videtur ciconia femina fidem ser
vat. Sed si masculus. adulterium commissum
in uxore presentiat. quod ipso fetore pernoscat.
si se post illa non lavat. ulterius masculus secum
non habitat. sed rostro si potest eam interficit. Simi
liter dicitur de leone. quod per fetorem agnoscat. quando leena
fuerit commixta cum pardis. Sed non homo. abest huius
debetur(?) quam luxurie fetorem non sentit. Quartum est

voluptati maxime infinitas. Est enim vanum. ut
affirmat vergilius. quod non prebet fulcimentum innitenti.
si quid est laboranti. non plenitudinem continenti. Ac
carnis voluptas. homines non sustentat. sed eum
debilitat. eo quod humidum radicale diminuit.
quod totam vitam consumit. Hec de duobus thaurus
pugnantibus inter se. quia ille qui vincit statim sup
feminam suam salit. eamque cognoscit. Quod alius
devictus advertens. eum ex hoc debilitatum esse co
gnoscit. movet eum in iram deo(?) superat et devincit.
Et voluptas est vana. quia non prebet quietem la
boranti. quia homines non pacificat vel quietat. sed
discordias suscitat et pugnare irritat. de
paupertate quod annichilat. Hec de tali meretrice
pauperis plenitudine et amore. homines inter se bella
gerebant. se acriter vulnerabant. quos ipsa ita
depaupabat. quod quod comederent non habebant. Sed
voluptas ista est tota vana. quia non prebet ple
nitudinem continenti. Si est res vana. lacum non implet. ut in
tenti in umbra. sic si voluptas. saciat appeti
tum. Quia et si cessat actus. non tamen cessat appetitus.
Unde luxuriosus in ydropico est signatus. quod quanto plus bi
bit. tanto plus sitit. Hec de cleopatra. egypti
regina. mulier pulcherrima. sed luxuriosior omni
leena. Que extitit in palacio antonio. mini
mata. ibat noctibus ad postribula. nulli se ne
gans. Et dicit ysidorus. quod nocte quadam. xxv. secum
cubitum passa. domum redivit fatigata. sed non
saciata. Ergo non luxuria summe vana. quia non prebet
fulcimentum innitenti. non quietem laboranti. non ple
nitudinem continenti. Unde philosophus. sic dicit. Adolescentia et
voluptas. vana sunt. Ieronimus. Voluptas habita
famem non saciat. (?)petit. Et augustinus. sic ait. Anima
humana. delectationis avida. cum ab infirmitate re
cessit. et rerum qualitate saciari non possit. saciari
rerum varietate querit. Que sunt illa que detesta
bilem faciunt esse luxuriam.

Detestabilis. Dicitur de castitate.
Prosequitur. vide est de luxuria illi contraria. Unde quia
dicitur hic in Capitulo. Primo est illa ponitur. unde detesta
reddit. Secundo dicitur. quibus speciebus et gradibus distin
guatur. Tertio dicitur. quibus occasionibus contrahatur. Ex
quo sequitur quibus remediis sublevetur. Dico
primo. quod luxuria detestabilis inventa. pro illa. quod in hoc
peccato apte videri. Nam ista videtur esse. in peccato
luxurie. Et anxietas in mente. Rubor in facie.
Penuria in corde. Feditas et fetor in opere.
Et infamia multa in nomine. Dico quod luxurie
comitatur. anxietas affligens in mente. O quis

enarret. quanta in luxuriosis. sit anxietas mentis.
Amor est luxuriosorum. iterum vivit amantis animus
in amato. ut sibi comedat sibi bibat. sibi se
deat. sibi vadat. de sola sua amata cogitat.
quam in sepe dormiens sompniat. Fiat est amantis
fortis. ipsa sua amata. quia cum omnis actio sit a forma.
vix potest cogitare animam. Seneca. Quod dicitur anima forma
totius appetentia. non anxietas. O quam multe mo
lestie. quante cure. quante vigilie. quam de expen
se. quante ve nunc. corpus et anime. sequitur hic vici
um. Et tamen raro quis venit. ad finem quem appetit.
Et si venit. modicum in sistit. sepeque pericula
et mortem incurrit. Itaque tanta est luxurio
sorum insania. quod per spinas et tribulos. currunt ad
mortem. et per multas expensas. viam et faciunt
ad infernum. Et faberat gladio. ad se occidendum.
et hunc ipse tenuit. ad eternum suspendium. Secundo
luxuria comitatur tristis. sive penitencia. affligens in
corde. Quod est amari absinthio. ergo quod
voluptas amarum. quam absinthio comparatur. Sic et
divulgavit. quod significat voluptatem. ipsum dicit. No
vissima illius. amara quasi absinthium. Et si
nos videmus. quod sic iste exit voluptati. re
dit ad memoriam. Tamen amon sorore dd
regis. quam tamen thamar amavit. quod ex amore
vehementi elanguit. Sed postquam eam cognovit.
tamen eam hodio habuit. quod eam extra domum repelli
mandavit. Ob quam causam. eum absalon alter frater
occidit. Unde iuvenis quidam fuit. qui plus castitatis hic in
veneratur(?) canis legitur. detestibus est prodit. ut vehemen
ti dum doloris. magnitudinem extirparet
ardoris. Nonne scientia franciscus. Et vir domi
ni benedictus. dum plus arderet a carne. unus in foveam
plenam glacie se precipitavit. Et alius inter spinas corpus
involvit. Et non ne in superies(?) vicator(?) est ille
qui fortem facit. unde et est quod dolebit. At penitentia
bene teste. sequitur voluptatem. quam voluptas fuit
omnibus fugiende. Tertio hoc peccatum. erubescentia co
mitatur in facie. Vix est aliquis homo tam impudens et tam
audax. qui velit illud opere velit. Immo se peccare
in hoc opere. se celat a filiis. Immo pius meretrice
que caput in bivius homines. toto posse suo
se in actu celantes. Huius ratio est. quia anima que est domina
carnis. videtur dominum induit. Unde sicut ancilla se
subiecit. quasi verecunda refugit. Unde meretrix quedam
fuit. quod quendam sanctum patrem ad coitum invitavit
invitavit. Cui ille ait. Sequere me. Sequitur pro
eum incedens. Dux eam ad locum in quo erat multitudo

plurima hominum. Dixitque ad eam. Pone te hic. Et illa.
Non valeo inquid. coram tot videntibus nos presentis.
Et ille intulit. Si homines ita times. quanto
coram deo et angelis. hoc facere audes. Absconsio
quidem ista. quod ibi esse erubescentiam. Est enim erubescentia
rei indecentis fuga. quod volens celare non pre
sentitudine operis genas. Magis quidem erube
scendum est in hac culpa. quod ita magna esse inde
centia. Quartum. hoc peccatum. comitatur feditas et
fetor in opere. Sed de fetore dictum est supra. De fedi
tate sic Seneca dicit. In voluptate nihil magnifici.
nihil quod aliter deo propinquum deceat. sed tamen in libro
iudicum. et tempus mistium. quod homines. certum suo
fedat. Alia est peccata. fedat animam. sed hoc peccatum
animam. fedat corpus et animam. Et quod hic ignorat.
caret in scientia. Quod est sensu habet. visu non
videt. et tactu non preperit. se aluto fedari.
Et quod luxuria. magis fedat carnem ceno luxurie.
Unde dicitur. I. cor. vi. Omne peccatum. quodcunque fecerit
homo. extra corpus est. quod autem fornicatur. in corpus suum pec
cat. Quod autem luxuria fedat. In luxuria est non solum est
infectio spiritualis. sed corporalis. fedat enim hominem
luxuria. dum ponit turpe maculam. in hominis bona fa
ma. Nulla alia culpa. homines sic reddit in
famem. ut peccatum luxurie. Unde de salomone. in ecclesiastico.
sic habetur. Inclinasti femora tua mulieribus
et posuisti maculam in gloria tua. O quis suffi
cienter expediat. quanta fuerit gloria salomonis. in mul
ta potestate. in magnitudine sapientie. quam in fama tam splendi
da. ut omnes reges et principes. immo de omnibus
gentibus. desiderarent eum videre. et sapientiam eius
audire. Et tamen ut testatur regina saba.
maior erat erat eius sapientia. quam esset nominis eius
fama. Et tamen amor carnalis. in quem modo ex
cessit. eum tempore in infamavit. immo et infa
tuavit. Unde peccatum carnis. est quod in hoc bona
est polluit. ita ut necdum tamen vitius sit. quod
si luxuriosus fuit. non reddat apud omnes infamem.
non solum in hac vita. sed quod longe gravius est in
futuro. Unde de luxurioso. ipsum dicit. Turpitudinem
et ignominiam congregat sibi. et obprobrium eius non delebitur.

Que sunt alia per que luxuriam reddunt odiosam.

Luxuria detestabilem reddit. Tum quia di
splicet deo. Placet dyabolo. Nocet sibi
ipsi. Nocet proximo. Dico primo quod luxuria
multum deo displicet. Nec mirum. cum sit con
trarium dispositioni et mandato. Quomodo est regum
non odiat illum servum. qui contempnit suum pra

ro 7 ex. te mādauī. Nōne gradū p̄ncip̄s nobil' cō
manoꝝ. occīt p̄ū filiū. q̄ bellauit cō
suū ip̄m. Q̄d ḡ fecisse suo. si fec̄ h̄ s̄
At luxios. fac̄ ḡ diuinū mādatū. sup̄ ē
n̄ ee mechā ō. ḡ cōt tale. d̄s detestat̄ 7 od̄.
Et nō. q̄ q̄z sic displicet dō. displicet miliū
7 āglo. tāq̄ sicut nūtio 7 mist̄. Displicet
ē sicut ministro. q̄ sit displicē dn̄ō suo. Et
maḡ displicet negō. si sit ō i' īn̄i. q̄d' est
a dn̄ō ē ōmissū. At āgel' ē mādatū. ut
nos ētodiat. p̄s. Angel' su. mā. d' te. ut cu
te. io. u. uūs. Mlū ḡ angl'e detestat̄. sic
suā ētō. hoīes op̄ātur. At luxios h̄ fac̄it.
ex 7 rō q̄r cū āgl'e detestat̄ 7 odit. Ex̄ dalīq
milite. cui filiā suā rex cō̄mēdo fōdoīsit.
Nōne miles. mlā̄ doleēt. 7 ullū milātiū
odiret. q̄ eā corriperet. Ergo ḡ putas an'
displicere. si regales filie. sue ētō dpu
tate. fuint fornicate. Vn̄ d' q̄dā exēplib;
le. q̄ dū teptat̄. recedet ad celū. angle
custos ei. i fōz pulcḡrimi iuuenis. illi ob
uiā fēc fuit. 7 q̄ ēc dēt requisiuit. Cui ille
ait. Q̄d ad te. q̄ pcedā. Q̄ te in custodē
dedit. ut tāz ē redda q̄ uada. Et angl's.
Vē de te. in ē magna cura. cū dē te po
suit sb custō mā. Rogo ḡ te. ut reūtās
ad cellā. q̄ iā n̄ ult̄ patiens tēptatiōēz
illā. Ille ḡ ōfortat'. ē ad cellā reūḡ. Et
n̄ ne uecūndū ē ualdē. corā tāto cūtode
peccare. 7 corā eo agē. q̄ n̄ facēs me p̄se
dē rō te. In q̄ uis loco. i q̄ uis āglo. reuerētiā
n̄ audeas q̄ me p̄sēte exhibe āglo tuo. ut facē illo p̄sēte facē
n̄ audeas. Et ī p̄m h̄. demoib; mlā̄ pla
cet. Quāuis ē eis placeat oē malū. max̄
tn̄ placet h̄ malū. tū q̄z duos sil' iuol
uat. tū q̄z. cōz 7 āiāz sil' fedat. Et dmo
nes. sc̄ hoīs an'. yo cō oppoītū. q̄z sic illi d
lo. sic isti letāt̄ j malo. At an'li di. amāt
hoīes ōtinētes. ḡ mali diligut cocūtes.
ex Cui sig̃ū ē. q̄z demōēs. n̄c se faciunt
÷ hoīes ad pecc̄m succubos. n̄c uō icubos. ut attrahant. ÷
rō Et h' p̄m. p̄ri iuriā īfert. Nā ōstat. q̄
h' exiu caī' cū reb; suis oīb;. ē p̄rio
obligat'. saltē plico 7 tp̄z. s; luxiosus.
mētiēt dat se 7 sua. q̄r aufert p̄rio. se ip̄
7 sua. Dū ē ab hoīe castitatē tollit. tol
lit ab eo ōnē. oīa offi' castitatis. Q̄r cp̄z
rē n̄castitatis. illi n̄ sb uenit. It' h' uitiū. fac

hoīem. p̄rio īfidelē. dū illi sepe aufert
uxorē. filiā 7 sorore. Imo dū cū sepe ī
bit ad morte. ut eī hāt ōiugē. Et nō
ne dd ut eī h'ēt uxorē. fecit occidi fide
lissimū militē. Nōne amō lux' īstigat'
ex absalon fīū. 7 thamar sue sorori. īstrel'
ē fēō. It' n̄ ne h' uitiū. uictū aufēt hoī
rō 7 uestitū. Imo sepe absorbet. tō hoīs p̄ri
moniū. Ex̄ d' filio p̄digo. q̄ cū p̄rimo
ex niū. ib' le ōsupsisse p̄rō. 7 itm̄ fc̄s est
egens. ut de sil' porcoz saciare se cuperet.
7 h'ēc n̄ p̄s. ḡ n̄ fugiēd' q̄ ē p̄rio tā noci
uū. Q̄d lux' mltū sit p̄rio nocīt ·C· 19.
Luxuria sit p̄ro mltū nocīt. Et po q̄z duc̄
hoīem. ad īfirītatē 7 morte. Nōne ācor
rup̄. tē illā iuuenē no'les uolēte accip̄e
bcā agnē i cōiugē. i egritudie. accedit
7 imortē. Vn̄ s̄n̄ d'. q̄ maḡ p̄s corpus. uo
Sn̄ luptatib; p̄it. Q̄a uoluptates. dū sepi
Sn̄ fiut. cōz ualdē ōsumunt. Sen. Coz uana
appetit uoluptates. breuit duraturas.
7 p̄rimo penitendas. 7 n̄ tēpēe i ōuiḡ reddita.
co q̄ ip̄e uolup's itormēta uītēt. Q̄s īq̄d
hostis tāte ōtumelie. ut imlīs uolup'tas
ip̄e fuere. Nā cōz debilitat'. sēs ebetat'.
egritudies mltas cāit. 7 morte accele
rat. Q̄d ḡ eē pei. q̄d fugibili. Et z reddit
rō āclla carne. aīe dn̄e ōtumacē. Et n̄ h'
pessimū malū. 7 p̄usū modī. ut seruiat
dn̄a. dn̄et ācilla. Sz ī uoluptatib; ecō
regit. aīa deputat ut suiat. n̄ ē ḡ bona
uoluptas. Q̄d ḡ faciēd' ē aīe. Carni de
licata sbt'c'e. 7 aspa disciplina domāe.
ex Ex̄ d' ylarione. q̄ sic carni dicebat. Ego
te feno pascā 7 paleis. ut n̄ lasciua cogi
tes. s; de cibo. Sic ē ip̄ū d'. q̄ debeat a
pueritia. nutt' sub' sbui. p̄pa cū iuuenet
ōtumacē. Q̄s iste sū. n̄ cōz. q̄ ad suiēd'
rō aīe dedit d's. Que ē illa esca. cui ē assuet'
a pueritia sua. n̄ ōsueuerat mala a puītia.
Cōsuetudo ē altā nā. ḡ n̄ facile reliq̄t. q̄ ē
diuti assuetū. Vn̄ ip̄ū. sic l'et. Adolescēs
iux̄ uiā suā. 7 cū senuit. n̄ recedet ab ea.
V. a. p̄ glo. q̄ aliq̄ ter. nūq̄ dimitte pot'
passiū p̄ de pacem suī. n; uitiā puerorz. cū
q̄b; a pueritia. suerat ōsueuit. Et ē alia. doctrina
la sep' tenet. q̄ dispicet dū cētn p̄ua. Et
io sic l'ct i ie. 13. Si p̄ ethyops mutare. 7 pd
pelle suam.
·13·

uaietate suā. 7 uoc potius b̄n facē cū di
ōtrex dicentis male. Ergo a sua infantia ē hec a
cilla mala domāda. Q̄a n̄ḡ sedet h' o secur'
ex rēq nō domito. nec taur' i domit' pt sbi
a iugo. ut amatio. Et 3o. uoluptates h'nt
hoīs ip̄edire salutē. Est eī mlr q̄ glutinū.
ul' bitumē. quo lapides ādō sēte simil' se
tenēt. ut nlla maīa ferri possit adse in
uicē sepaī. Vn̄ h' bitumie q̄dā ligat' di
cebat ille. Vxorē duxi. 7 ido uenire n̄ p̄s.
aug. Nō possū. q̄z ligat' sū. Vn̄ aug. Fortissi
mū glutinū ad capiēdas aīas. ē mulr.
Vn̄ ip̄ū. d'. q̄ fortissi q̄q̄z deiecti sūt ab
ex ea. Nōne uoluptas sup̄auit alex'. q̄ tri
phator extitit oīū gētiū. Nōne uo
luptas deiecē. Anthoniū īpatorē roīanū.
ut relicta octauiaī sororē q̄' p̄ pace hebat
uxorē. adheret cleopatre egipti regine.
Obq̄ cām octauian' ōt' āthoniū. moues
arma. cū ī oīb; sup̄auit. 7 cū mori coeg.
Cleopat' u' q̄dā sp'ete s' posuit q̄ hoīez
dormiēdo ītīmit. Et q̄z h' p̄m. sic ho
rex. mies att'hit. 7 sic hoīes sil' stringit. ido
ad decipiēd' filios isrl'. balaā p'cetis potiz
elegit. nūo. 23. Iero'. Quid salōe sapi
ētius. dauid sācti'. 7 sāsone forti'. q̄ ōsa
mlrib; sūt decepti. Et 4o. uoluptas bo
noz opū fac̄ sterilitatē. Vn̄ i y̅s. sic leg.
Et nc audi h' delicata. q̄z ueniet ē duo
hec subito ī die una. sterilitas 7 uiduī
tas. Et nō nc ē aīa steril' q̄ spoliat' oīb;
iūtutib;. 7 uidua q̄ spōsū suū ēadmis'.
Ergo hic nota. q̄ uoluptas carnis ho
mīez p̄aliticū fac̄. Vn̄ i ie. sic leg. Vsq;
q̄ dissolueris delitiys filia uaga. Itē ui
rilitatē ab hoīe tollit. 7 femineū eū fa
cit. Vn̄ i y̅s. sic leg. Erit egipt' q̄ mu
lieres. Mīro modo carnal' culpa effe
minat aīaz. Vn̄ ip̄a ē illa aqua. i qua
pharao ifernal' necari masclos hebreoz
mādauit. Ip̄a ē. egipti aqua i sāguiez
ex uersa. q̄z sepe effusiois sāguis ē cā. Eo
q̄ h' p̄m fac̄ hoīez īpatiētē. 7 imisi
cordē. Ex̄ de diuite epulōe. q̄ nlla ōpassi
one mouebat' ad lazarū paupē ulcero
sū. Vn̄ d' Iamos iii. Bibētes i phialis
uinū. 7 optio ūguēto delibuti. nich'
ōpatiebāt' sup ōtricōe ioseph. Et 5. volup
tas duc̄ ad penaz etnitate. Et q̄d hoc
pei'. q̄d amari'. q̄d tribuli'. Ergo q̄d car

nis delityis pei'. Et attēde. q̄z iux' mag
tudiez delitiaz ē inferno magnitudo pe
naz. Vt p̄a iusti' exigēte respōdeat cl'
pe ōmisse ~~ōmisse~~. ut nō sit dedecus
culpe sine decore iustitie. Vn̄ i apo. s
leg. Quātū se glorificauit. 7 i delitys
fuit. tantū date ei tormētū 7 luctū. Vn̄
sup illo u'bo. oīa flumina ītrāt īmaē. et
mare n̄ redūdat. Riccard' sic ait. Flu Riccard'.
mīa h'nt dlce aquā. s; mare amaraz.
Quid ḡ ē. oīa fluīa ītrāt ī mare. n̄ ocz
carnis dlcedies ī amaītudiez tmiant'.
Et tn̄ mare n̄ redūdat. q̄z ī oī punitōē
sua diā eqtas modū suat. Ergo n̄ fu
giēda uoluptas. Sm plēa q̄dā 7 plīa q̄
ista nīs h'ēe de ista m̄. de mal' q̄ oli fec'
lux'. et de mliez malitia q̄re i dyalog
nr̄o. sm tabulā īfine pōītā.
De spetieb; luxuie. q̄uo diuidat'. C. xi.
Viso p' q̄s res lux' odiosa reddat'. nc re
stat uidē q̄b; ptib; distiguāt'. Est
ergo no'. q̄ luxuia ē iordiat' amor
delectatiōis sm tactū sic ē gula. sm
gustū. Et hec m. q̄ gnālit accepta lu
xuia. Extendit' 7 ad suauitatē uestiū.
7 lectoz. Ad suauitatē nītiplicaū ū
guētoz. Ad suauitatē balneoz. 7 siliū
oīū. Sz stcte accepta lux'. ptinet ad
tactū genitaliū tm̄ mēbroz. Et sic ac
cepta iueit' m. v.'tr sp'es diuisa. Et p'
ē lux' hoīu solutoz. Et sp'lr fornicatō
d'. Et 2a. ē ōiugatoz. 7 adultiū app'lla
t. Et 3a. ē ōsāguineoz. 7 icest' uocat'. Et 4.
ē lux' ūginū. 7 strupū eē clamat'. Et
ē q̄nta lux'. ōfusio nāz. 7 pcc̄z ō nāz uo
cat'. Et fornicatō q̄ sp'l'r d'. sic stcte ac
cepta. p'r ē solutaz. 7 mēetai. 7 uiduaz.
Et luxuia tal' n̄ uideat' uil'. q̄z pa cā
mortis ī aīa existit. Nā ōstat q̄ aīa ui rō.
uit ex gr̄a. sine qua ē spūalit' mortua.
Sz grē ē directe oppōita cl'pa. At for
nicatō mortal' ē cl'pa. q̄a p'hibita. ḡ grāz
pellit ab aīa. Tollit ḡ ei uitā. 7 p' ōnīs
duc̄ ad morte etnā. Q̄r si un' hō fecisset ex.
s; oīa mūdi bōa. 7 nlla pēit' mala.
7 fornicaret tm̄ sel'. n̄ peiteret ad tar
tarū iret. Cui' rō ē. q̄z oīs mortal' cl'pa. rō 7 ex.
oī grā spoliat aīaz. q̄z nō possit sil' eē 7

dia. ut albedo et nigredo. sanitas et egritudo
dolcedo et amaritudo. Sed aīa gr̄a spoliata et
mortali cl̄pa irretita. dampnatione ē digna
etiā. g̃ etc. Vn̄ in nu̅ s. leg. Q cū fornica
ta ē cet pp̄ isrl̄ cū filiab' moab. iussit dn̄s capi
tos pn̄cipes pp̄ suspēdi 9 solē. Et sūt oc
cisi de pp̄. pp̄ h̄ pc̄cm. xxiiij. mil' hoīā. Ergo
ne hoc leue pc̄cm. De adult'io. Incestu et
m m C. xiij. Uiso de pc̄co solutoꝝ. uidendū ē Stupro.
de pc̄co coniugatoꝝ. Est ēī adultiū. qn̄ p'
coniugate iungunt ad actū carnis. siue a
bo sit coniugati. siue alt'u tm̄. q'uis p̄mu
ko sit gr̄uius. Aggrauat ig' h̄ pc̄cm. q2 ē ma
trīj sacm̄to cōtra. qd̄ a dō ē institutū. Con
stat ēī pn̄cipis ēē q2 peptū cū diligētia
obseruad' ēē. Ergo multo fort' institutū di
uinū. Igit' cū p adult'iū dō fiat iniuria
instituto. fit et iniuria ipi deo. Sc̄o aggua
t' adult'iū. q2 legi nr̄e ē inimicū. Est ē
leg' nr̄e solēpne mādatū. Nō facies alt'i.
qd̄ n̄ uis fi' t'. Sz nēo ē q̄ uelit aliq' ma
aīalia lū facē cū sua uxorē. q2 n̄ uolūt h̄ ferre.
Vn̄ leo itm̄ zelat uxorē. ut adultiū icā
cognoscēs. fortit' eā affligit et tubat. Et leo
pardū ex adult'io natū. itm̄ detestat' et
odit. ut cū si p occid'. g̃ n̄ dz ulla rōe ad
alt'i' uxorē qs accedere. Tc̄o aggrauat'.
q2 ē ualde g̃ue pc̄cm. Et cōstat q' q'to
g̃ui' ē pc̄cm. tanto mag' ē declinād'. Ait
clemēs pp̄. d'. Qd̄ i oib3 adult'io g̃ui'.
g' qd̄ detestabili'. Itē qd̄ g̃ui' hoī p' i fer
ri. q' si auferat' illi seipz. At uir et uxor
una sūt caro. q' uxorē uiro tollē. ē
ei seipz auferre. Itē g̃ue pc̄cm ē furtū.
Nec remittit' pc̄cm. n̄ restituat' ablatū. Sz
plus satis ē uxorē accipe. q' pecunia
tollē. q' tenet eā marito restituere.
Q. aggrauatur pc̄cm hoc. et ostēdit' ēē g̃
ue. ex magnitudine pene. Iustū ē enī
ut mēsura culpe. mēsure rendeat pene. Sz
ēē g̃ue pbat'. qd̄ g̃ui pena punit'. At
adult'iū g̃ui leg' ēē pena punitū. g'
ē g̃ue pc̄cm. Vn̄ leui. xx. sic h̄t'. Si me
chat' qs fuīt cū uxore alt'i'. morte
moriat'. tā mech' q' adult'a. Et eadē
pena puniūt' s3 leges h'uanas. g' i nre
g̃ue. qd̄ punied' ē morte. Vn̄ dc̄m ē dd̄
regi. 2. Re. xij. Nō recedet gladi' de

domo tua usq' i sēpitnū. eo q' despexe
ris uxorē tuā. et tuleris uxorē urie.
Ecce quō aggrauatū ē iugū mortis
nō solū i dauid. sz i ocz domū ei'. Et
n̄ solū ad ād tps. sz usq' i sēpitnū. Et
itm̄ aggrauat' g̃uis mortis. s'i mlr̄ez ... El.
adulterātē. Vn̄ in nu̅ s. v. dr̄ mlri. Si
declinasti a uiro tuo. et cubuisti cū
uiro alio. det te dn̄s i maledictiōe. et i ex
emplū cūctoꝝ pp̄. Putrefacē faciat femi
tuū. et uter' tuus disrupt' pat'. Ergo n̄
ne g̃ue pc̄cm. qd̄ tā mal' tā g̃uib3 ē
a dō punitū. q sēp punit cit' 9 dig'.
Itē adult'iū p̄nia nō punitū i duc
i ād sepe pc̄cm. Ex de dd̄. q p' pc̄cm ce ... 12
cidit i hoīcidiū. occidi faciēs mili
tē fidelē. De incestu.
Incestus ē 9sanguineoꝝ. Qd̄ pc̄cm
ē lege dīna phitū. Est ēī g̃ui pena
punitū. Et ē brutis assilatiuū. p'
q' ēī dn̄s i leui. phibuit h̄ pc̄cm cū qb3
dā alijs addidit penā. dicēs. Ois
aīa q fecerit de abhoīationib3 his q'
piā. pibit de medio pp̄ ma. Ex ad
hoc de ap'. q tradidit sathane fornica ... El.
torē illū corinthiū. q cū nouerca sua p'
cauiat. j. cor. v. Ex. et de amon. q qd̄.
sororē suā agnouit. a frē fuit occisus.
2. Reg. xiij. Itē h̄ pc̄cm assilat hoīe ... 12
brutis. Ex hein' i camb3 q nllā 9
sanguinitatē obseruāt. Dic tm̄ Ar. li'.
viij. q' camel' nūq' cohit cū mr̄e.
Vn̄ i quadā ciuitate fem ē. ut cohopi
ret' oclos cameli. ut mr̄ez n̄ cognosce
ret et sic eā ascēderet. Sz dū mr̄ez suā ēē
sētiret descēdit de eā cohitu n̄ cōple
to. Et i genitorē suū iuasit. mōmor
dit dētib3 et occidit. Sic ait. posit' de
eq' custodī regis. q tm̄ n̄ sic camel' i
genitorē occidit. sz se deq' ai rupi
piec. sicq' occubuit. De stupro.
Stuprū ē uginū. Et ē g̃ue malū.
Q2 mag' mali ē illatiuū. Et p'ons.
mag' boni ē ablatiuū. Et q2 bō p
stuprū āmissū ē irrecupabile. Con
cam' q' stuprū mag' mali ē adduc
tiuū. Et 9stat q' mag' malū existit.
q' mag' malū adduc. hoc at pbat'

pc̄cm poitū. gn̄. 3e. Vbi dr̄. q' siche fi
emoꝝ regis. dina iacob filiā rapuit. et
eā stuprauit. Ob q' cām ipe occisus fu ... El.
it. cū oī pp̄ ciuitatis. Itē mltū detei ... Rō.
orat terrā: q fructu maxi' reduc i mo
dicū. Vt si ferebat cētū sestaria. reducta
sūt ad xxx. At uginitati debet' cētesi'.
matrimoīo fruct'. xxx. Q'r cū h̄ malū
9seq't uirginē defloratā. mltū corrup
tor dāpnificat eā. Q'r ualde peccat i
eā. Itē q dat occasiōez dāpni. dedisse dāp ... Rō.
nū uidet'. Vn̄ q i capo suo ignē appōit.
et accidat q' occasionali. agrū uicini
sui 9burat. tenet' de dāpno. q2 n̄ adhi
buit diligētiā quā debuit. Sili' siqs
capiat alie' hoīs uineā. q2 dat occasi
onē dāpni. de dāpno tenet'. g' q uigi
nitatis clauū 9frigit. si u'go postea
fornicet'. corruptor de dāpno tenet'.
Sepe ēī tales corrupte. cū n̄ possit mari
tū iuenire. feciūt se oī ipudicitie. Itē
bonū qd̄ u'go pdit i defloratiōe. ē irre
cupabile. Iero' ēī dicit. Qz cū dn̄s oīa pos
sit. nō pt de corrupta facē uirginez. g' bō
p stuprū āmissū. u'go n̄ recupit i
eternū. Sz quō uez ē it. q' de corrupta ... qō.
dn̄s uirginez facē nō possit. Aliq' dn̄s n̄
pōt claustra corrupta ul' apta. rei
tegrare ut p'us erāt. Re uā p'. sz h̄
facē nō pōt. ut corrupta illa nō fue
rit. q corrupta fuit. Cui' rō ē. q2 h̄. n̄
ē aliq' facē. Qz ēī fcm ē. et iā pt'itū
ē. nō ē. et idō nich' ē. Pōt g' dn̄s de aliq'
facē aliq'. sic corp' uxoris loth. i statu
ā salis uitit. Pōt et de nichilo facē ād.
Sic p'ma mat'iā. Celū ēpyreū. Ange
los. et cēta pclux. sz de eo q' ē nich. nō
pōt facē nich. Nō q2 ips' sit i dō sz q2
hoc n̄ ē posse. nec ē aliq' facē. Nō ē g'
posse de corrupta facē uirginez. q2 h̄ ēēt
m m C. 13. nich facē. De pc̄co 9tra naturā.
Uiciū 9 nāz ex hijs reddit' ēē g̃ue.
Pō ex sc̄ptur̄e detestatiōe. Scp'
ēī uā nemine fallēs asserit ēē g̃uissi
mū. Sic ēī leg' gn̄. xiij. Hoīes illi sodo
mite erāt pessimi. et pc̄tores corā do
mino. Vn̄ ī eld'. 18. Dic dn̄s ad abra
ā loq'ns. Clamor sodomoꝝ multiph

catus ē. et pc̄cm coꝝ aggrauatū ē nimis
88. g'. Nouitas tātē et iaudite turpitu
dinis iaudiete admiratiōez i duc'.
Vn̄ admirās et q'i dubitās dn̄s sup ta
to scele' dic'. Descēdā. et uidebo etc. Vas
platis n̄ facile cēdc'. tā mag' flagitia.
nec ad i q'redū pcede' n̄ pcedēte clāore.
Sic ēī denūtiatiōez dz pcede' caritati
ua correptio. et accusatiōez i sc'ptio. Sic
i q'sitiōez. clamosa i sinuatō. Itaq3 ma
ximi hostes dei sūt sodomite. destructo
res ordiatiōis dīne. Ds ēī mascl'z fec'
et femīnā. ut p diu'sitatē sexuū. mltiph
catō fiēt hoīū. Isti at' faciūt 9tra i se
ē. ut peat gen' huanū. Sodomite g'
sūt silēs ill' agricol'. q uolētes pdere
semīa. n̄ seīnat sup t'rā. sz po' sr̄ petrā.
De h' g' pc̄co sz unā expoitiōez. Ioseph
frēs suos dz accusasse. Vn̄ dr̄. gn̄. 3z.
q' accauit frēs ap' pr̄ez ēmīe pessio.
pessimū dz oīu carnaliū uitioꝝ. Aug.
Adult'ij malū fornicatiōez uicit'. sz ui
cit' ab incestu. q2 pei' ē. cū mr̄e. q' cū a
liena uxore. Sz hoꝝ oīū ē pessimū. q' fit
9 nāz. Qr'. sz hīc aucto'z grauī' ē dormire
cū masclō. q' cū mr̄e. Sz qdā h̄ u' ēē in
telligūt. q adsexū femineū. Qua et ma
trē. q ad alia cognoscē. ē 9 nāz peccare. Et
mag' uir h̄ nā abhorrē. q' illo ad. Ex
pz g̃uitas hui' clpe. ex dīna uīdicte.
Ds ēī iust' ē. q' iuste puit oēs. Ergo
sz iustitiā cū pēā respōdeat culpe. g̃uius
suppoit' ēē clpā. q graui leg' pena puitu ... A ex.
g' hui' pc̄ci m' pena et mag' pbat hic
grauissimaz ēē clpā. Una pena fuit di
luuiū fcm aq' qd̄ oēs occidit hoīes.
et bestias oēs t'rē. ill' dūtaxat excep
tis q dn̄s i archa suauit. Metbodi' ēī d'.
q' pp̄ pc̄cm sodomiticū. supductū fuit ... Ex.
mō do diluuiū. Nō qa ēēt tota cā. sz
fuit una de maioris. eo q' mlr̄es. ut
dic'. sup̄gsse uiris abutebāt'. Ex a'
hēm' tribile de ciuitatib3 ill' g. q ig
et sulphure deuorate. perit' sūt sbuise. ... qō
Nā igs supueīt eos pp̄ icēdiū clpe. et sul
phur pp̄ fetorē luxurie. Sz poss3 h̄ qn
qua uitti' dīna illi pueī puiti sūt
q nō erāt i clpa. Ex dd̄ q' bū adō pu

sil e eius. ut te perueret cum ceteris. eo quod no
puniti sunt in inferno cum magis. quasi inuersis
set in tantum suorum penitus sequitur. ad tartara
descendisset. Et item detestatur a deo hoc peccatum.
ut non solum homines. sed et omnia alia occidit. et
ipsam terram ex toto subuertit. et lacum mortuum
ibidem cuncta occidit. In quo non potest uiuere. sed a
uio. non piscis. non ad avis. Nulla ei substinet
m̃ naius. Et multa talia narrant ystoria. que
magne detestationis illius peccati sunt signa.
Unde gregorius. Gehennalis flamma morum non sub
stinens sodomorum perueit tollere naturam.
et ipsam terram igis sulphureus et spes perel
larum consumpsit. et lacum horribilem cuncta
redegit. Uxor uero loth dum retro respexit conuersa
est in statuam salis. ut cunctis fieret in
saluti esse. ut sciret quod deo displiceat hoc
peccatum. Unde dicitur in leuitico. de hoc peccato. Qui dor
mierit cum masculo coitu femineo. uterque
morte moriatur. Et de peccato isto. et de pe
ifluenta dicitur. per ad romanos. Masculi in masculos
turpitudinem operantes et cetera. Item redditur de
stabile hoc peccatum ex effectuum consecutione. Cer
tum est enim. quod cuius effectus malus est ipsum quoque malum
est. Et de illud est in malum. ad quod de necessitate sequitur
malum. At de necessitate ad hoc peccatum sequitur magnum
malum. quia rumpitur fedus quod est inter nos et deum.
sicut dicitur. De hoc enim augustinus sic ait. Hoc uitio uio
latur societas. que nobis cum deo est cum ipsa natura
cuius ipse auctor. libidinis peruersitate pollutur.
Item ad plura est obligatur homo quam bruta. Sed
bruta ut plurimum obseruant hanc legem.
ut masculus cum mare non coeat. Ergo quanto ma
gis est homini obseruandum. qui ad hoc habet diuinum ma
datum. et uidetur tamen grauius esse punitum. Et di
xi. ut plurimum. Quia de perdicibus ait. dicit. quod
obliuiscuntur sexum. ita ut masculus ferat
in masculum. et femina feminam. Et dicit quod ex coi
tu tali. non fiunt pullificationes oua. sed oua poti
us uento plena. Et addit. quod ex tali coitu ma
lus fetor sentitur. De colubro et masculo dicitur.
quod quando est senex. et coire non potest sicut masculus
saltat. et osculis uacat. Item alie species lu
xurie. uiuentis assimulant homines. sed hec species
eos iumentis reddit inferiores. eo quod sic
iam dixi. Hoc igitur turpe committunt non faciant.
Igitur ualde uitandum est hoc peccatum. Et maxime
quia ad confitendum reddit homines mutum. sic

sodomia in tempore muta. Unde ipse in di. quod
dam uiolentia ad penitentiam duxi quidam homo
despiciens quidam in ma pudicicie mutatur. et
me pudicitiam completa secutus confiteri propo
nens. Cumque ad me uenisset uix potuit fa
ri que se de facto. Ingerebat in sedens se uelle
recedere dicens. confiteri non ualeo. Sicque uix
ab eo extorsi. ut ad confessionem os aperi
ret. hoc peccatum eum mutum efficiens. m m C. 14.

De otio. quo pacto et quibus incitet ad luxuriam.

Uiso quibus rebus luxuria detestabilis esse red
datur. Et quibus partibus distinguatur. Nunc autem
restat uidere quibus occasionibus incitet. Et s
plura ad eam incitantia. Quorum primum est otium.
Secundum. excessus potuum et ciborum. Tertium. exortatio
uetularum. Quartum. malum exemplum mulierum et hominum.
Quintum. aspectus mulierum. Sextum. colloquium. Septimum
uox. Octauum auditus cantilenarum. Nonum ductio core
arum cum tactu manuum. uel potum aliarum.
Dico quod primum ad luxuriam incitatiuum est otium.
Hoc enim est planum. tam ex parte diuinarum scrip
turarum. Et ex scriptis hominum ethicorum. De
hoc enim in ezechiele sic legitur. Hec fuit iniquitas so
dome et sororum eius. Superbia. habundantia panis
et otium. Et de otio talis ad pennis potest esse ro.
Quia anima semper cogitat aliquid. et dum non se exer
citat esse aliquid bonum. cogitat mala. Corpus autem ab
plenum excitato ex hiis inde calore. dum in
uacans otio non laborat. ipsum ad libidinem ca
lor incitat. et inflammat. Et ideo dicit Jeronimus. quod di
ficile inter epulas seruatur castitas. non uero labor
corpus excitat. Et Bernardus dicit. quod in deliciis periclitatur
castitas. Et uero est illa quod dixi de gula. quia
uenter et genitalia. sic sunt proxima loco. in uicino. quod
uni refecto. est alterum ad luxuriam incitato. Quia ergo bene
comedentes. bene quoque potantes. otioque uacantes. habent corpus
ad luxuriam incitatum. Ergo non otio debet homo uacare. Unde di
cit hieronimus sic ait. Semper egisse. quod sic sit adulter.
In promptu causa est. desidiosus erat. Homo est dum se
exercitat. de eo quod agit cogitat. quia a carnis co
gitationibus se elongat. sicque luxuriam uitat. Exercitium
est totum se ex diuiso diuisa. Quia et oppositum omnia. Ut
exercitium contra luxuriam adiuuat. Ergo adeo otium exer
citat. De sumptione ciborum et potuum. quo incitet m m
ad luxuriam. dictum est supra. in tractatu de gula. C. 14.

De peccato uetularum Ruffianarum. quod magnum est.

Uetule ruffiane sunt duplicis lingue. quia quod dia
bolus per se non potest uetula complet. Est ergo non quod

talium ruffianarum lingua est summe nociua. Cui
us est. quia minus quis cauet a uetula quam a dyaboli
lingua. Sub filiis in ea. Simile est suum dilige simile.
Quia minus cauet a fraudulentia sue lingue. Unde
quod bestia est quod dicitur hiena. crudelissima quedam fera.
quo loquens homines fallens et ouium caulas intrans. uo
ces humanas fingere mentitur uix per se. Ut crude
litatem lupinam subuertere celet humanam. Sic mulier
ruffiana. dulcedinem et amorem pretendit in uoce. sed
uenenum et fraudem celat in corde. Simulat se a
micam ut sit credit. et mortis gladium non du
tat. Exemplum de Joab qui consobrinum suum occidere uo
lens. cum osculatur est. ne muneret. ait et. Er
go talis uetula est. ut hostes pessime fugiende.
et de toto contra fuga de. Nam quedam fuit uetu
la. que habuit amicam decepit sanctam theodoram. Cum enim ubi
eius nullo modo placeret assensum. dicens se nullo pac
to uelle offendere deum. Illa sic intulit. Placet
igitur o filia uobis quod dicis. non ergo te offendere de
um uolo. sed tu potes quod dico facere. Non in
dente te deo. Nam deus non uidet nisi ea que fiunt in di
e. non autem illa que fiunt in nocte. At illa ut credat
sic per uetule se credens. cecidit in peccatum et cetera. Unde ergo
de hiis ruffianis potest illud iohelis exponi. Puel
lam uendiderunt pro uino. ut biberent. Adulteri
um alii pro uino poculum uini sunt mediatrices tan
pessimi officii. Item uetularum lingua est lingue
serpentine simillima. Et ideo istarum serpentis maxime pe
dig. Constat enim quod dyabolus cum non posset per se ad de
cipiendam mulierem eam aggressus est per serpentem. ne posset
perpere fraudem. Et cum species quod fiebat non intelligi
ret. grauiter tamen punitus est. Ergo quod faciendum est
multi fecerunt instinctu. et uolentes et scientes dyabolo se
uiunt. Unde in ecclesiastico de tali lingua sic legitur. Lingua
tertia multas fortes disiecit. sed multas
alias libras. uel mutatas. id est propter deum in cellis in
clusas. Et dicit lingua tertia. quia inter alias du
as media. facies quod non per dyabolum lingua. Unde au
diui dum puerulus essem. quod miles quidam dum quandam
fabri amaret uxorem. misit ad eam uetulam
ruffianam. que per longam fatigam cum ea pugnauit. dixit
puella. Ergo non possum uidere quomodo et uolens
possim hoc facere. Tunc uetula sagax ait. Uir
tuus multum in fabricando laborat. in sabbato. quare
uolo ut pares ei optimam cenam. qui laboriosus
comedendo cum optimo uino. Sicque letum tecum
intrauerit. et oppressus sompno grauissimo
fuerit. tu delecto surges. et ad amasium
uenies. et ego inter maritum me ponam in lecto.
tuum

ut sentiat ad uirum se. credens me suam esse uxo
rem. Sed non euenit ut credidit. Nam rustico exci
tato. dum manum super uetulam poneret. rugo
sum corpus eius esse sentiens. agnouit ex tactu eam su
am non esse uxorem. Surgens ergo et eam portans ad
ignem. ligauit eam fortiter ad columpnam. ut
eam fratribus uxoris sue ostenderet. Cumque peius ua
dens domum exiret. uetula ad se uocauit ad
ulteram ei dicens. Ecce uir tuus pro fratribus tuis
uadens. me hic ligasse dicet eis. Ergo libera
te et me. ut cum iuenerit esse mentitus. Dissolue
me et ego ligabo te. ut dum cum illis redierit in
ueniet te esse ligatam. non me. Et sic et sic fratres
tuos flens alloquens dicens. Ego operatiue heri
uiri mei labori hesterno. cenam optimam. cum op
timo uino illi paraui. Qui ebrius ex hoc factus tota
sic me nocte afflixit. et sic ultimo me ligauit
ut cernitis. Cumque post dies omnia facta cernent sic.
et illa plorans fratribus retulisset omnia. uerum quod
dicebat. credidit esse maritus. sicque ab ea ueni
am cum fratribus postulauit. Item talis lingua
est multorum malorum operatiua. Unde de tali lingua
in canonica. sic habetur. Lingua ignis est uniuersitas
iniquitatis. que maculat totum corpus. et totam rotam
natiuitatis nostre. inflammata a gehenna.
Et iterum dicit quod est inquietum malum. plena ue
neno mortifero. Quid peius hiis omnibus esse lingua
potest. uel cogitari ad potest. Itaque hec tertia uetula
castra diuina explorat. toto posse la
borat. ut ruat. ut deus eam portet. et dyabolus
illa inuadit. Quia talis lingua deo est inimica
et dyabolo amica. Item plus ualet anima una.
quam tota hec mundana fabrica. Ergo sima
gnus peccator esset. qui totum mundum destrue
ret. quanto peccatrix est illa uetula. que deo aufert
animas non unam solam. sed qualis est que plurimas aufert.

De malo exemplo dato ex actione luxurie. m m C. 16.

Mala est uxor et mulierum. inflamat plurimum cor humanum
ad luxurie actum. Nisi enim uideret uel sentiret possit quod
homines actu luxuriantes qui stimularet ad
libidinem. Cuius ratio est. quia in imbribus generationis
concupiscentia seruit. quia citissime excitatur. modica oc
casione accepta. et maxime si oculis uideat. tac
tus sentiat. manus tangat. Et propterea sapiens
ecclesiasticus ait. Quia se iungit fornicariis. est nequam.
Qui a sepe accidit. quod malorum societas. aliud
malum facere. quia dum quis amore malo coniungit.
incidit malitia ensimul. Sol enim est pla
neta bonus. sibi et mercurius. et tamen fiunt mali.

dū mal' uniūt. Et intim̄ ē ner̄ ist'. ut
sol cū frigido planeta ut dē iūct. ꝛ ī
frigido signo cū illo uniᵗ. n̄ solū frig
n̄ tēpat. s; augmitat. Quo q̄ sit mutabile
q̄l dēē ualeat. Nōne aīa ī corpe se mix
to tēpit. Nōne albedo nigredini mix
ta. se ī medijs colorib; tēpimtū cāt.
Sol q̄ calidᵘˢ plāete effectiē frigido iuc̄
tus. dū debet frig tēpare. sic tēpit
iunū ex aq̄ infusioē. accit q̄ dū miu
ut augeat. q̄d debēt tēpare. Qz sepe
accit. ut uir bo' cū malo p amorem
uniᵗ. nō solū eū nō mutat. ul' ī malo
tēpat. s; se ī eīm illi assilat. ut ei ma
liciā augeat. Vn̄ sēpser' ātiq de nube.
q̄ n̄ hāt ex se c̄tā fīᵈˢ ul' forᵐᵃ. s; accipi
at a nube s' collatālī iūcta. Ergo q uult
ēē cast' n̄ fiat luxurioso soci'. pc. Cū sco
scs ēis. ꝛ cū pūso puteris. Qz aspēs mlīz
C. 18. Aspcus femīaz ēē ad luxuriā ualde īci
tatiuū. Et docet sēptuīē. tat ad lux'
auctas. Et roīs stabilitas. Et ex effica
citate. Dico p aspēcū mulierz ēē pīclosū
ꝛ malū. ut docet sēptuā. gg. Nō debet
ituēri. q̄ n̄ l; cōcupisc. Cui' rō ē. q̄ ocls
cordis ē nūti'. Qz oclo uidēs pulcrū ul'
delectabile aspiciēs. cor ad ocupiscēdū
fortit' mouet. Qz n̄ licet aspicē. q̄ nō
lice; hēē. Vn̄ ī iob sic hē. Pepigi fedus
cū ocul' meis. ut nō cogitarē de ūgie. ꝛ de
ūgie dt. q̄ cor ūgis ē plēū. ꝛ placētē q̄r ma
g eo excitatᵗ affcs ul' aspectus. Vn̄ ī ecc.
dī. ūginē nō aspiciās. ne forte scādali
zeris ī decore illi'. Et postea seqᵗ. Aūte
faciē tuā a mlīe cōta. C 2ᵒ. nō solū dicit
auctas. s; rō pbat. Nā ostat q̄ cor mu
lieris ē plenā ūdiq; laqis. s; sicut piscis
declinat hamū. ꝛ auis laqu;. q̄to ma
g ē mlie corp' n̄ ē aspiciēd'. De hijs
laqis figuratū ē ī iudith. dī. cū ibi col
ligauit. ꝛc. Ecce laqus ī tunice. Sādalia
ei' ꝛc. Ecce laqus ī pedib;. Et certa q ibi
ponuⁿᵗ quo totū cor' hornauit. Vnde
sapiēs ecclīastes dic̄. inueni amariorē
morte mulierz. q laqus ē uenatorz. ꝛ sa
gena cor ei'. ꝛ uincla man' ei'. Sic q̄ sa
gena cap pisces. ꝛ laqus aues. sic aīas
mlīes. Vnd' ipsū dī. Occurrit ei mlr orna

tu meᵗᵉᵗᵒ. pⁱpata ad capiēdas aīas. Vē
uincla man' sūt mulieris. Qz sī manu
q̄s fēie teneat'. sciat ~~sciat~~ se ēē ligatū.
ꝛ carcerī forti oclusū. Itē sicut facit foueā
tuta ꝛ ī opⁱrit eā tenēt de d'apno. At
fēie se ornātes pūāt foueas a uib;. q̄ de
dāpno tenēt'. Itē ī ecc.ᵗᶦᶜᵒ sic hē. Nō respicia
as spēcz alienā;. q̄z ex hīc ocupia. q̄ī igs
exardescit. q̄ n̄ declinādū. q̄ sic īcendit
ad maliᵗ. Itē illā p̄o ē ī fēcia q gladio n̄ | Rō.
uitat' q̄ si declināde ē gladiᵘ ūfficieᶜˢ. de
clinādū ē mlīr sic occidēs. Quis eī īcē u
tēs aspectu; basilisci n̄ fugēt. q solo aspēcū
dī' occidē aues sup' se uolantes ꝛ hoīes
trāseūtes. sic nārat Aīs. Sz fēia exorna
ta occidit hoīes ī alta uolātes ꝛ cōēs ho
mīes trāseūtes. q̄ oīo fugiēda ē. Nōne
n̄ iūsta iaciūt tela mlīa penetrata se
cor;. At cor' fēinea ex oī pte sua sūt ia
cietia tela. q̄ī toto posse sūt uitāda.
C 3ᵒ. q̄ auctas clamat. Rato pbat. ꝛ ex
affirmat. Et ex p̄mū hēᵗ gn̄. 3ᵒ. de
dyna q̄ curiose mota. uīt uidē mlīes
regiōis illi'. q rapta. fuit corrupta. ex
qua cā tota ciuitas ē destructa. Ali
ut exēplū ē eiᵉ p̄me matᶦˢ. q uitiā
n̄ respexissz. q̄z n̄ peccassz. Nā pomū
dū aspexit. suaue ēē osiderās ocupiuit.
ꝛ ocupiscēs māducauit. C 3ᵘᵐ ex ē deda
uid. q dū bsabee lauātē se uidit. mox
eā ocupiuit. ꝛ ad se adductā cognouit.
ꝛ ipⁱgnuit. Obq̄ utiq; cā; ne ipā occidē
ē sic adulta. ipē adultᵉ maritū adulte
mulieris mori pditorie fec'. Itaq; mu
lieris aspēs ē pīclosus ꝛ malus. Ex' de
iudith. cui' pulcritudo rei ornatē capti
uā fec aīā; holofernis. Qz malū fac C. 19.
Terū nō solū aspēs oclor; ꝛ rō custodiend'.
hoc attēditᵘʳ ex pte fēīnar. s; ī oclor;
Nā ocli p̄o sūt ueloceᵗᵉ ad recotā curē
tes. Sūt eī q̄i pdones p saluatica laci
ētētes. Vn̄ dicebat Ie. ī trenis. ocls mē
depdatᵘˢ ē aīā; meā. Pdones eī abitinē
rātib; mltū timētᵘʳ q̄z sᵗ ueloces ī cursi
Et qs tātus cursor ut ocls. Nōne imo
mīto a t'ra uadit ad celū. ut ī tāto spa
tio n̄ uideatᵘʳ rec. s; ibi poti' īueīre. Er
go sī pdones fugiūt hoīes timoē uesti

C 2ᵒ sūt
ualde timidi. q̄z sūt recōdissīa īuētes
dic eī bo'. ꝛ certa expiētia docet. q̄ sepe
tacet. ī mēᵗᵉ ībereᵗ rei. q̄ tāg. s; oclis
a remotis rē iactis radijs intuetur. Et
Aīs. ī li.ᵒ de alib; dt. q̄ sicut aq̄ exeūt a ca
nalib;. sic radij egrediūtᵘʳ ab ocul'. ꝛ ua
dūt usq; ad rē uisā;. q̄ sic balistarij
ꝛ sagiptarij sūt hoib; fortiᵈᵃ ᵈⁱ. q̄z peu
tiūt a remotis. ut adūtē ictū q̄s nō
possit. Sic timidi sūt ocli. q̄z hoiē; fe
riūt a remotis. Ergo n̄ lice; uidē q̄ nō
licet ocupiscē. Vn̄ narrat ueget'. q̄ sci
Rō. pio affricān'. yspania sbiugata. dū s
īt captiuas mlīres. q̄dā ūgo plcīma.
geneē nobilissiā. illi foret oblata. oclos
aūtit ab eā. Iussitq; eā cū sūma custō
reddi spōso. ꝛ aurz q̄ osāguinei offerre
bāt predēptioē ūginis. iussit spōso p
nuptijs dari. Obq̄ᵘᵉ utiq; cīm. oē; ge
tē illā s amore iūxit. Vn̄ phs quā;
dic. Totius hoīs mag' libtas ē. oclos
pdidisse. eo q̄ p oclos tēpalia cupim'.
digtates affectam'. ꝛ ad carnalia o
pa inyam'. ꝛ hoz toto pse oīa fugim'.
s. paupitatē. humilitatē. ꝛ aīe ꝛ cor; casti
tatē. C 3ᵒ. ocli sūt custodiēdi. q̄z sᵗ in
Ex' bra certa dirīgētes. Ductor eī exerc̄.
ē ne erret ualde attēdē. q̄z eo errātē.
tot' errat exercitus. ꝛ sepe pclitatᵘʳ. Ex'
de quodā q dux' exercitū iuliani aposta
te. ad locū talē. ut deficerēt ibi fame.
Et dix' l; gētis sue fecisse. amorē. Erant
eni natiōe psus. ꝛ ideo cogitauit eos fa
me ī destō pire. Videm' eī ī agmiē
gruū ꝛ anserū. q̄ oēs errāt. si dux ag
minis errat. q̄ q̄z ocli sūt mbra certa
dirigētes ualde cauēd' ē. ne ī reb; ex
tionib; errēt. C 4ᵒ. custoᵈⁱ sūt ocli. q̄z
sūt facile oīa corrūpētes. Fuer' eī o
cli ualde ī p̄o pᵉ corrupti. Vn̄ dī. q̄ pᵗ
omestioē; pomi. eor; ocli fuerᵗ apti. n̄
q̄ pᵘ sēnt ceci. s; q̄z ad ocupias nō
erātᵗ apti. Nā ocli sūt a nā mltis tu
nicis īuoluti. sūt ꝛ palpeb' coopti. ne
facile egrediātᵘʳ ī actū. Vn̄ sᵗ illo ūbo. q̄

Qd uides festucā ī oclo frīs tui. glō.
Sic ait. Ocls q ī pa diso pᵗ cᵘlpā ē rele
xatus. nō uidet. n̄ ūm pficiat. s; uīdᵉ ī
fert' capit. Tāta eī corrup' ista fuit. q̄
q̄ī īuit' hō ocupiscit. q̄ ocls ospiē. Vn̄
gg. sᵗ iob. ait. Sed' iob cū ocul' pepigit.
ne pⁱus n̄ ī caute uidēt. q̄ post iuītus
amaret. Ex' de filio pfecti. q bēā; agnē
dū uidit. mox eā ocupiuit. ꝛ sile de | Ex'.
scā iustina le. ī leᶜᵗⁱᵒⁿᵉ. Itaq; q̄to frequēs
uisus mag' ē necē'. tāto mag' ē ano
xius ospuād'. Pōt eī hō abusu lingue
mag' tpz cessare. Et ab offō mltoz mbrorz
cessare. S; n̄ diu pᵗ q̄s ab oclor; offō ab
stinē. Et ideo q̄ī n̄ pᵗ ab cor; offēsā cessare.
C 4ᵒ. ocli sᵗ cauēdi. q̄z sᵗ due nr̄i cordis por
te. p q̄s picla aīe īducētes. Ang' hoīes for
tes hostes hn̄tes. portas cāstᵉ aptas te
nēt. At nos hostes fortes hēm'. q̄s ī statū
ad pug' ēē ospiciz. q̄ claudē portas ca
sᵗʳ nēcē hēm'. facile eī ciuitates capi
untᵘʳ ꝛ cast'. si menia fuerit pforata. siue
porte ofracte. Et nōne q dn̄at ī portu
dn̄at ī cast'. Ergo q dn̄at ī ocul' uidēᵗ
ī toto corpe dn̄ari. Qz si ī ocul' regᵗ dyaᵇᵒ
ī toto hoīe dn̄at. q̄z p uoto ad hoīe; hᵗ
īc̄itū ꝛ exitū. Et ob hāc cā; legit' q dā
phy. s oclos eruisse. ne posset h uana
uidē. ꝛ ut se totos trāsferret ad sciē o
tēplo;. q̄ ad dm̄ sūmū bō sep ē ītuēd'.
sic dec; facē xanū. Vn̄ bts atho' dic̄ d
dimo phō q̄ ā natitate ceco extitat. Nō
doleas didime fr'. si n̄ hās usū uis̄ q̄
musce hn̄t culices ꝛ sppētes. S; po' ga
ude oclos te hēē cū qb; pᵘˢʳⁱˢ cū āglis | C. 19.
deū uidē. De auditu ꝛ tactu ꝛ collogo mlīz
Colloqū mlīz ē ualde piclosū. Qz cor
dis illaqatiuū. Et aīe gladiati
uū. Et ideo opat' rethi. Copat igᵗ. Et
gladio opat' a capitꝰ. Dico q̄ mlīs
colloqū ē cordis peri ssimū ꝛ illaqatiuū
ꝛ q̄i iacl; penetrās ad pfūdū. Vn̄ tale
colloqū ē rethi sīmū. Sūt eī retia ad
piscū decipla;. Intrat eī facile. s; cū
uolt nequit exire. s; ibi detinet' ad mor
tē. Sic colloqū mlīz ē fallacissimū re
the. q aīe detinet' captiue ad mortē;
Vn̄ ipsū sic lē. de fallace mlīre ꝛ iuuene

abro⁹ ex.

allecti te. q̄ irritaui eū mlṙis ſmoīb⁹. Ex
hac eā dr̄ abro⁹. de iuuene q̄dā athiēcena.
cor⁹ ꝑſcerīma ſc̄iūte ſciſſia. q̄ fugiebat n̄
ſolū uideī. ſʒ ⁊ longis cauebat nō poſſe au
2° diri. ſciēs hoīes talib; irretiri. Scd'o ꝯpit
igi. Ig̃s eī ꝯſumit. ⁊ deuorat. Sic colloquiū
mlṙis ē ig̃s īflāmās ⁊ deuorās corda huāna.
Vn̄ ī ecc̄. ſic hr̄. Colloquiū illi⁹ ſ. mlṙis. q̄ ig̃s
exardeſcit. Sic eī abigne pallee īflāmātur.
⁊ lig̃a ⁊ maxīe lig̃a ſiccha. pice oleoq; pūcta;
Ex. Sic colloquio feīaꝝ corda iardeſcit hūa. dī
grā ſpoliata. ⁊ ꝑtis mor libz areſcā. qi dy
aboli pice oleoq; pūcta. Vn̄ ī pu. dr̄. Fauus
diſtillās labia meretrix. ⁊ nitidi⁹ oleo gut
tur ei⁹. Q͛d eī fauo diſtillāte ꝑdulc⁹. Et
q͛d oleo ī uenit nitidi⁹. Sic ⁊ mlṙ ūba. ſūt
cordi luxurioſo ꝑdulcia. ⁊ uidēt eē tā niti
da. ut nulla ꝯtineāt īhoēſta. Tercio colloquiū
feīe gladio ꝯpat acipiti. īmo ē lōge pe
ī q̄ gladi⁹. Nā gladi⁹ ille ex duap⁹ pte ⁊
ſecat ⁊ diuīt. Sʒ colloquiū mlṙis mille mo
dis lacerat corda ⁊ occidit. Vn̄ de mala mu
liere ī pu. ſic hr̄. Nouiſſiā illi⁹ amā ſic
abſinthiū. ⁊ acuta q̄ſi gladi⁹ biceps. Et nō
ne amā lōge pl⁹ q̄ abſinthiū. dū adiūg̃a du
cit etnū. ⁊ q̄ſi gladi⁹ biceps. dū cor ⁊ aīā
urit. Ergo ē fugi⁹ nō ſolū aſp̄tꝰ ſ; collo
ſʒ ⁊ colloq̄ mulierꝝ. Ex⁹ de alexādo. q̄ cū rege
pſicū debellaſſʒ q̄dā ē adducta puella
pl̄titudīs admirāde. Q͛ audiēs eā cuidā
eē pncipi deſpōſatā. oclos ab ea auertit. ⁊
hec cū ea colloquī noluit. ſʒ mox eā ſpō
ſo remitti mādauit. q̄ b⁹ n fō oz gēte il
lā ſ recōciliauit. Ergo ſi h fec̄ paganꝰ. q͛d dʒ
facē xp̄ian⁹. Q; audit⁹ cātilenaꝝ ⁊ deducto
C.20. Auditus cātilenaꝝ corearꝝ ſūt ad lux⁹ ia
instrumētorꝝ ⁊ turpiloq̄oꝝ ualde ē timēd⁹ ītā
rō hoīb; ꝯtinē uolētib;. Rō hoꝝ ē. q; iſta oīa ⁊ ui.
ſilia. īflāmāt corda. puocāt turpiloq̄. ⁊ de
ducūt ad opa. Et iō ī ecc̄ dr̄. Cū ſaltatrice ne
ſis aſſiduus. ñ exaudias illā. ne fōte pe
as ī ſcīs ill⁹. Et ap⁹ dr̄. Q; corrūpūt bōs mo
res colloq̄ mala. Raro eī ꝯtig̃. q̄ q̄s au
diat ūba carnalia. ul amoīs cātica tp̄ia
q̄n caro īcitet ad laſciuiā. Sʒ ⁊ oīa ad
carnē mouētia. tact⁹ apli⁹ ceteris mouet
corda. Mouet utiq; corda uiſus. mouet
audit⁹. mouet affat⁹. ſʒ ⁊ oīa max⁹ mo
uet tact⁹. Sepe eī ſic delectatc̄e. ul motu

cogitat q̄ſi de uiſu. de auditu. ⁊ de affatu.
Sʒ uix aut nūq̄ ē ſine delectatōis alīq̄ mo
motu. dū cogitat ſe uenire ad tactū. Vn̄
dr̄ ī ecc̄. Q̄ tenet eā. ſ. mlṙē. q̄ſi q̄ apphē
dit ſcorpionē. Q; ſic ſcorpio ledit apphē
dētē. ſic mulṙ ſe manutenētē. Vn̄ ī ecc̄a.
ſic hr̄. Vincla ſūt man⁹ eī. Imo nullʒ uīculm
q͛ ligat corp⁹ huāu. ſic tact⁹ feīaꝝ hoīs aīam.
Vn̄ ī pu. ſic hr̄. Nūq͛ p hō ignē abſcōde
ī ſinu ſuo. ut ueſtimēta eī⁹ n ardeāt. aut
ābulare ſūp prunas. ut n ꝯburāt plāte
ei⁹. Sic q̄ iūgit ad uxorē pxi ſui. n erit
mūd⁹ cū tetigerit eā. Ex⁹ de adᵃ epō ī ouē.
q̄ recepit ad rā. ad h̄ q̄dā die deduct⁹ ē.
ut q̄ſi dāl mlṙē ī poſteriorib; manu pcuteret.
de q̄ tm feſtū fecerūt demones. ut it͛ demo
nes tēptatōes. ille ſol⁹ q̄ h̄ fecerat corōnā ac
ciperet. Narrat gg̃. de q̄dā alio ſacerdote h̄n
te uxorē. Sʒ cāz alīq̄ rōe ſ nolebat app
ꝓpiare. Tādē eo egrotāte cū uenisſʒ ad mortē.
Illa ſic̄ eā amabit. ueit cū uitē. ⁊ ꝑpe ac
cedēs ut uidēt. ſi flatū hēret. At ille eā
ſētiēs cū mag̃ conatu cep clamaē. dicēs.
Recede mlṙ. recede a me/paleas tolle q;
adhuc ig̃s ardet ī carne. Ergo ſi tm
ꝯtactū feīe timuit. q͛d dʒ facē hō uiuēs.
Nō ſūt q̄ cātilene audie. n⁹ choree ducēde
n⁹ man⁹ mlṙū tāgēde. Et h oſtēdit auctas.
Et ꝯfirmat. Et rō ū pbat. Dico q̄ ſil͛a
auctas ⁊ ex⁹ ꝯfirmat. Vn̄ ī exo tale ex⁹ hr̄.
de filijs iſrl̄. q; cū uitulū adoraſſēt. ⁊ cho
reas ducerēt. moyſes ita feruēs xxiii mi
lia hoī īterfec̄. ⁊ de pcto choreaꝝ uidictā
debitā ſūpſit. Et nūc puella ſaltatrix
cap Johīs petēdo obtinuit. Vn̄ ī ezc. dr̄.
ſaltatrici. q; plauſiſti manu. ⁊ plauſiſti pe
de. ⁊ gauiſa es toto affcu. ecce ē extē
dā ſup te manū meā. ⁊ tdā te. ī derisiōē
⁊ ī ſficiā te. Ergo tu iudicas pui ēe pc.
pq̄ iudicaſis ad mortē. 2° q̄ auctas clāt
rō uā pbat. Cōſtat eī q̄ ī choreis. tot
dyaᵒ gladios hr̄. q̄t ibi ꝯgregate ſūt mlṙes.
Sʒ eī ut ſo⁹ ait. glad⁹ ē ſpēs mlṙis. ⁊ nc
timē oz. ñ ad feriēd tot gladij ſūt parati.
Itē pl⁹ ē ferire gladio euagīato. q̄ ī ua
gīna ꝯtēto. At ī choreis palia. ⁊ ſic tu
nicalia. deponūt. Et ſic mag̃ feīalia o
ſtēdūt. Vn̄ corda apli⁹ feriūt. Vn̄ gladi
iſte ſe o⁹. ex oī pte. ſ. retᵒ. ⁊ an. a dextrā ⁊ a

ſiniſtᵃ pte. Q; pcutit ex oī pte aīaꝝ ſcā
ttē. Itē pcutit dya⁹ ī choreis gladio exacu
to. Cui⁹ rō ē. q; ad choreas nullē ueniūt
femie. n̄ nimiū ornate. q̄ ornato ē exa
cuto gladij dyabolici. Itē dya⁹ ī coreis u
tit n̄ una ſola. ſʒ mltipᵃ facla. ad cor
da hoī īflāmāda. Et ꝯſtat pl'es mag̃ ī
flāmaē q̄ una. Sic eī ī ꝯrona lātuſiā. ſi
q̄ directe ē ſol' una. ſic uno ſole exurūt
tp̄a. ut fructib; n ſit apta. q͛d fiet ſi
plures ſoles ei dē uirtutis exiſtēret. Ergo
ad choreas malū ē ire. ū tot ī cēſiua ſūt
uitioꝝ. Itē potētora dya⁹ arma ad expu
gnādū hoīeʒ ſūt mlṙes. Cui⁹ ſignū ē. q;
ad p hoīeʒ decipiēd. ē uſ⁹ mlṙe. Ad decipi
ēdū dauid ſcʒ regē. ⁊ eī ſr ſalōēz. ⁊ fortiſ
ſimū uirū ſāſonē. Certa q̄ ſūt illi ire pl'ia.
ū ſūt tot dyaᵃ arma pīta. exornata ⁊ a
cuta. Itē ſi offēdit hoīes mlṙ ſol' audit⁹.
ſi ſol' aſp̄ꝰ. ſi ⁊ ſol' tact⁹. q͛d fac ū ſil' ē
cātilenaꝝ audit⁹ piculoſius ītuit⁹ manuū
q; ꝯtact⁹. Itē cū coree maxīe fiāt ī feſtis
q̄n maxīe abſtinēd ē a pctīs. dū coree du
cūt. mādatū dinū ꝯfrigitur. ⁊ iuria fe
ſto īfert. cui⁹ feſtiuitas celebrat. Item
choreas ducētes ul' ſilia. frāgūt pactū
dinū. q͛d inierūt cū dn̄o ī bap⁹. renūti
ātes dya⁹. ⁊ oib; pōpis ei⁹. Cū tn̄ ī chorei
ſit diuiſio cordiū. ⁊ fortis īflāmatio mīti
ū ad pctīz. O q̄tū ē q̄ ſiltū uaritaᵇᶻ m̄ di
ītēdē. q̄ ī exilio m̄di ſum⁹. ⁊ ī carcē deti
nem. In ualle miſie ꝯſedem⁹. q̄ ſep d'ui
ta ad portū⁹. ut nec admonitū ſtaē p
ſim⁹. ſʒ ad mortē curſu uelociſſio ꝑpam⁹.
Nec ullo ꝯſilio. ullo remedio. ulloq;
adiutorio/eā ad pūctū differre ualem⁹.
Ergo q̄s ſapiēs hec attēdēs/ullo tp̄e
ul' loco gaudēt/et n̄ mag̃ ꝯtinuo fle
ret. Ex⁹ de hoīe ſaluatico. q̄ ī bono tp̄e
dr̄ flē. expectās malū/poſt hec aducire.
C.21. Contra lux⁹ trip⁹ De remedijs ꝯ lux⁹.
maxīe remē adhibet. Cū eī lux⁹ ig̃s ſit
ut ſup⁹ oſtēſū ſūt. ſic ē extiguēdi. ut co
muit extiguit ig̃s. Nō ǵ q̄ q̄ uult lebetē
feruētē extiguē. ul' eī calorē tp̄are. Aut h
fac p aq̄ īfuſioē. Aut p ligꝝ ab ig̃ ſbtrātiōē.
Aut p lebetis ab ig̃ reotiōē. Itē ſi olla ul'
lebes. ſic fortit feruēat. ut q̄ ī ea ſūt foras
effūdat. ad hoꝝ tñ ſī ꝯſueuit. Et h ē
ut lebeti aq̄ frigida īfūdat. Videt eī a diſc
aq̄ fride īfuſiōē. ſtatī lebetē fuorē dimitē.

Eſt ⁊ q̄dā lapis tāte frigiditatis. q̄ fuorē
lebetis ceſſare fac̄. Et de ſalamādra dr̄.
q̄ ſua frigitᵉ uiē extiguit ignē. Et rō h̄
ē. q; frig͛ ē calori ꝯtrariū. Et ꝯtrarioꝝ nā ē ſe mu
tuo deſtruē. Vn̄ calor ī eſtate pellit fri
gus abaere. ⁊ ecō fac frig⁹ ī yeme. Ergo
cū lux⁹ ſit ig̃s ſpūal. ſi q̄s ea ſuccēſus
fuit. aq̄ ſpūalē adhibeat. ⁊ ſe lacrīis
ꝯpūctiōis īfūdat. Vl' ad lrāz. ī aq̄ frigi
dā ſe īmigat. Ex⁹ poſui. ſ. de ſcō frā⁹. q̄ ſe
dēs ī niue. carnē fuētē tēpauit niuis
frigore. Et iſtud remē pt adaptari de
penale ſupplr̄. quo cāīs attēt ſreuiū.
Vn̄ ad h̄ ualet diſciplīe. Valet capillos
ſrē. Valet mala ꝑpē cogitaē. Vn̄ ī ecc̄. dr̄.
q̄ malitia uni⁹ hore. i. dolor īflict⁹ ꝑpā
mali⁹. obliuiōꝫ īduc̄ lux⁹ maxīe. Vn̄ q̄dā
fuit ex pr̄ib;. q̄ dū ardēt lux⁹. digitos
man⁹ ig̃ appōnēs. p dolorē carnis lux⁹
ī cēdiū ſupauit. Et nōne merito ille pena
maxīa dign⁹ eēt. ſup cui⁹ tunicā ig̃s ca
dēt. ſi a ſe ig̃ excutē nollet. Et nōne dom⁹
digne amictēt. q̄ eā ſuccēdi uidēt. ⁊ ut
ignē extiguēt. ſpgē nollet. Ergo ⁊ mltō
lux⁹ ig̃s. illū exurit. q̄ ad pniā ⁊ lacrīas
ꝯfcītiā n recurrit. Et nōne ſtlt⁹ ē q̄ maiorē
curā h̄t de domo ſua. ul' de tunica ſua.
q̄ de aīa ſua. 2° ē. ut ab ig̃ lig̃ ſbtrahāt. 2°
Ig̃s eī ardet ī ligs. n̄ aut ī petris. Vn̄ ⁊ ī carē
res carbo reſoluit. Sic ⁊ lux⁹ cū ſit ig̃s nu
trit⁹ utiq; utiq; cib. Q; defic̄ cib illi ſbtrā
tis. Dia eī q̄ īdigēt alimēto. deficiūt. ſi ⁊ rōs rei.
ei ſbtrahēts alimta. Sic eī ī ecc̄. ſcbit⁹. ſʒ
lig̃ ſilue exardeſcet ig̃s. Q; ſic ū pauca
ſūt lig̃. puus ē ig̃s. ſic ū pauca puaq;
cibaria. ibi frigeſcit lux⁹. Et h̄ ꝑcipue ū
ē. ſi ſbtrahāt carni fortia uina. calida
q; cibaria. ad lux⁹ ī cēſiua. Sic ǵ ille
laboraret ꝯtīa. quolēs extiguē de
mū ardētē. oleū ꝓhicēt ſr eā cū pice.
Et uolēs extiguē ſitī ꝯmedēt carnē
ſalſā. ul' ſalē. Sic ſtlt⁹ ē ille. q̄ uolēs
ꝯtinē ſūmit ea q̄ ſūt ī cēſiua lux⁹. 3° .3.
remē⁹ ē ut ab igne uas ſbtrahat. Sic q̄
uult caſtitatē tenē. debz oēs accēs de hāc
q̄ poſſūt ad lux⁹ ī cittare. Vn̄ ſr illo ūbo
ap. Fugite fornicatōꝫ. Sic ait abro⁹. Cū
alijs uitijs pt q̄s expectaē ꝯflict⁹. ſʒ lux⁹
fugite. n⁹ expectetis pug⁹. q; alia uia.
meli⁹ uīci n̄ pt/q̄ fuga. Ex⁹ de Joſeph

q relicto pallio in manu dne sue fug. Et
ro hui e. De lux igo e. ho e qi stuppi ul pa
lea. Vn do sic ait p ys. Ois cam fenu. Et
it eccliastic ait. Stuppa collecta synagoga
peccatiu. Ergo sic laboraret aiatia. quo
les no arde stuppi ponet iux flamaz
Sic stitiuo e nec quoles otine stat iux ex
nea mlre. Ite neo pot lucrari cu hoie
luxurioso. qn tecu per abeo. Qr qtuq pi
ce coiqnat qbea. Et maii istitutu a
philo. At lux lutu e. g n e ei appximad
Ite no e tutu bellare cu hoste. qr sctius
tecu pditore age. At tal hostis e cor
qd e tri uito pditor tuus. Qr cu h ui
co pessio bellad e solu fugiendo. Vn Io.
Ianua dya. via iniqtatis. pcussio scor
pionis. nociuu gen e femia. Qr e iudi
co. q si uiri cu mlrib; hitet. uiscariu
ibi no deesse dya. pricipiu ei pctorum expl
sio padisi. inundatio diluuij fuit mlr.
Et pph ait Io. Hospitiu tuu aut nio
at nuq pedes terat mlr. n sb eode
tecto cu eis maneas. n de pitia castitate
ofidas. Qr n dauid sanctior. n salome sa
pietior. n samsone es fortior. Et io sp me
meto q e padisi colonu mlr inde reie
cit. Et si dixit qspiam stipulam se n ee. sz
ferru. qr no oz eu time osortiu mlr.
Memento q q igo ips ferru imutat. q
sibi ex toto assilat. imo q totaliter liq
fac. q fluit fac. At ut dcz e. lux igo
e. g n ofidas si ferru es. Vn Io. Men
tes iqt ferreas libido domat. Et exdu
ab; petris sil collisis igs excutit. Ergo q
ex mulier; familiaritate q si sit uita scia q fo
tes ut petre. scias igne excuti posse
luxie. Dato q q mur a candela succensa
sibi apposita no obaretur. tn ut eni m
denigratur. Et pann luto applicatur. q
si no corupat tn ificit. Silr lapis.
si igni pxio steterit. q obustus n fuerit ica
lescit. Ergo q a uiris fortissimis sunt
fene fugiede. Qr dato q no ardeat. pos
sit tn incalescere ab igne lux. Vn Io.
ait. q n pt toto corde cu dno hitare. q
feminis copulatur. Qr si h facias. q ppiq
memento q thamar fuit corupta a fre.
Vn uetat Io. a mlrieb; n ee capieda

muncia. qz talia sunt ad amore mo
tiua. q amor fues sepe mouet ad a
lia hys peiora. Quib; reb; humilitas
comdat.

Uiso de repitia respectu carnaliu
q dcm e castitas e otiac lux. Ne in
dedere de tepitia ul sbliu. q appllat hu
militas. e opposita e sup bia. Itaq incipie
tes ab abitu ul uitute. postea dicez de
puatioe. No eni pp ibi puato erit. n h
tus no pcessit. Vn no dnr pp catuli
ceci. q si no uideat an tps i quo uide
debeat. Qr n ifatuli. pp dnr ceci tu
li. an tps q debeat ee dctati. Ergo q
humilitas hitus e. supbia uo puato ei. p
mo de humilitate dicez. Et po ex qb; reb;
naleat comdari. Scdo ex qb; naleat adiu
uari. Tertio qb; signis possit agnosci. Est
eni humilitas uirtus q ho s uile q talis ult
uideri. Dic tn aug. q humilitas e exi
tiutu pp ne. q osideratoe maiestatis
die. Voluntaria iclinato aie. Sua naz
q uilitate. q dc sbltate. abraa attede
bat cu diceret. Loqr ad dnm meu cu
si pulius q cinis. sz de hys ifra dicet.
Uit i istam comdatori ipi. q maior e
oi laude. Est eni uirtus mirabilissima. Qr a
cu sz scos. uirosq; pfcos. sile sibi cognoscat.
Et pexcusita. de ictiscetis iudicet. Sic
optet libet legens de mulierib; q alys
talib; adult ee pbabili extimat. i humi
litate suu iuenit. Tu qr ipsa e uirt o
stedes hoiez oio despectu. cu sit uirt potetissima
Tu qr ondit hoiez oi fore iocudita
te puatu. cu sit uirt tota iocudissima.
Tu qr ondit hoiez oi scia destitutu. cu
sit uirt sapietissima. Qn p assilat hoie
summo pri e e apparata po. Pz 2o. spiu
sco. cui e appita bnuo. cu iocudi le
titia. Pz 3o. uo filio e e appita sap. Ista
eni oia. Et auctes clant. Et rones pbat
Et ex ofirmat. Dicam g qr humi
tas q uir uirt total ifirma. q oi q uirt
te puata. uirt e potetissima. q oiu hostiu
sbtertia. Hoc eni clat auctas sac. Sic
eni sptu e i iudith. Humiem illi aiac
nimis q humiliabit oes gets q i sgt h nos
q faciet illos sibi hore. po Do pmipe
fac q ditat. humiliat q sbliat. Ois ei qse

humiliat exaltabitur. Cui ro e. ad pns. Qr a
op e bonitatis illos exaltare. q sibi st hu
militer sucuetes. Subiectio ei humil hoiez
gratu reddit. Vn oiu regu na e s obe
dientes solent exaltare. At ds e sume
bo. g suos humiles amat. q eos exaltat.
Ite clemtis q boni pncipis offiti e. s ad
herentes recipe. q eos adiuuare. q s obseq
tes i alta leuare. At x e rex sume cle
mens. q uir humil tot. i eu se pbnt. q d sua
uirtute n l. sz de solo x ofidit. Qr dicaz po
ad se trahit. q uirtute i alta ascedit. Ite
h oia ex ofirmat. Nonne mardoche. qr
humil e sbliatus. q sup bz aman e deiect. No
ne sup bia saul a reg deiec. sz humilitas
dauid i reg exaltauit. Pom adam p sup bia
e ab alto deiectus i yma. Sz fils ada e p
humilitate sbliat ad suma. Scdo humilitas
uirtus e. q oi uir scia destituta. cu tn sit
uir dia oi sap sit plena. Hoc ei q auctore mo
strat. Et roe pbat. Et ex firt. Dico q hu
militas sapiaz humilib; ipetrat. Vn ipa
sic h. ubi humilitas ibi q sap. No i hac auctte
ordiez ubor. Relatioz adubioz. Et signifi
catoz notabloz. Est ei ordo ubor. ut hu
militate sapia n pcedat. sz e q humilitas
sapiaz antecedat. Ite attede relatoz ad
ubioz. Qr n h ul ibi. sz tm u humilitas
ibi q sap hitat. Ite attede sigficoz u
boz. Sap eni q sic cogitoz dicat. cogitoz tn
sapida noiat. Ergo humil aia no solu
spectatiua. sz pratica. no solu scia. sz sa
etia sapida. Et no. q si humilitas sapiaz i
petrat. maior maiore q maxia maxime ipe
trat. Vn aug. sr illo ubo. Maia sedes sct
pedes ds sic ait. Quato humil sedebat.
tato apli capiebat. Sco qr auctas decu
it. io pater ostedit. Costat ei corpi eta.
q na no patit uacuu. Et hic ei ea. oia
modi pncipalia cor. pbat ee rotuda p
ei cor q simul decuit ee sicut rotud. ut
eet capacissima oi cor mutanor. Qr si
sequis cor. n eet ut 1o spicui. n fiet liq
oiuctio illor corpu. Qr taliq pte remane
ret nectio uacuu. Et sic in des de istis
duob; ee sic usq ad ota iclusiue. de
alys uniusis itellige. Ex de uase q i
sior pte liqre plenu. usq ad sumu. et

ita pfce ibi oclusu. ut n posset aeris sb
itrare i uas illd pst Sn 1o ut dnt. iste
rius pforab nich iri exibit. Et h e ro.
qr sr gn aug d. q sigs imu baile acca
piat. cui os sr aq iferi potit. qz 1o
i yma pmas. n l de aq sbitrat. cu aer
illi resistat. q exire no uales. aq itrare
no pot. Aer ei exire no ualet q uacuu
reliqret. n cor ad sbitraret. Et si talia
fac opa na cata. qr to mag na i ceta.
uacuu n pmictit ad i aia ee. At humilis
aia sep se existiat uacua. Qr ds replet
ea oi sap q gra. Ite tra qr e oi corpu
ifima. fit i ea oiu celestiu radior aggato
max. Na pbat i scia pspectiua. qr oe cor
rotudu q spicu ex oi pucto sui sesibili
pbic una linea radiosa i cetru. Qr tra
eo ipo q ifima e. cu obscura sit p naz.
fit plimu celesti bnfi luosa. Sic q sr
humile aiaz sua reputatoe cetis ifima. de
scedut q habuditia diu radij sr ea. illuian
tes ea ad oia q salutis sr necia. Ite qr
humilitas fac aiaz directe sb ds pstrata
ee. Et poseqns fac ea radiu sol etnu p
pediclare recipe. i ds mltu luis cape. ita
tn q qto humilitas maior. tato irradia
tio sr ea potetior. Ex de speclo sbposito
soli. nc orieti. nc medio celi teneti. nc u
occidenti. Et ostat. q mai lum sr specl in
fac. qn e i meridie. q qn e oriete sui i oc
cidete. eo q i meridie 1o respiciat directe.
sz i scdo ul mae oblq. Aia g pfce humilis.
sic fuit aia scissime dei mris. qr ppedicl are
sr se radios dinos excep. Ido tanta sapiaz
a ds accep. q ut bs ait. q sm p alle uicie ps
fuit. tota illi luci uidit ee imsa. Alior
u scor aie. tato pl ul mi recepe d illo lu
mie qto pl ul mi potuer humiles ee. Sic
g oes. mdi candele q facle q oes igo q stelle
n pset aliqd luis l sol hoi exhibe. Sz oes
itelligetie tn aglice q huae. oesq scie q illu
miatiue doctrine. si eent i una aia agga
te. n eent r illi sume sapie q luas dine
q ds humile spz illuiat. Vn do i ioh. sic ait.
Cofiteor t p z ce q tre. q abscodisti h a
sapietib; q prudetib;. q reuelasti
ea puul. i. humilib;. Tertio humilitas h uidet
oi solato destituta. e tn uirt iocudissima. repletis

omni delectabile animam. Et hoc patet auctoritate. Racione. Et exemplo intuitu.
Hoc enim patet auctoritate. Unde Judith sic habetur. Expectemus humi-
les consolacionem eius. Et iterum sic habetur. Jn humilitate tua pacienciam
habe. Quoniam in igne probatur aurum. Et homines receptibiles in camino
humiliationis. Quante autem gratie etiam oblectationis vel delectationis sit humi-
litas. Cum racio est quod humilibus deus dat graciam suam. Gracia autem
delectat animam vel est delectatio in divina. Sicut enim sic delectat
gulosus in cibo sic bonus in bono. Et avarus in auro. Quod
est delectari in summo bono. Jn quo est summa et eterna delectatio.
Constat enim quod delectatio est convenientis cum convenienti coniunctio.
Exemplum de optimo cibo gustui applicato. Non enim cibus
delectat manum. Non nisi quia est gustui. Ergo ut sit
delectatio convenientis cum convenienti debet fieri applicatio. At cum deus
summe conveniat anime. Ad quod est facta. Nec si perhumilitatem gratia
ei fuerit applicata. Erit delectatio tanta ut nulla exprimi
possit lingua. Item omnis res est melius quam in suo principio vel in suo
principio. Jn maiori habundantia in potentiori efficacia et in
durabiliori perseverancia. Exemplum de calore ignis. De luce
in sole et de aqua in fonte. Et de virtute movente in celo
et corde. Ergo in omni suo principio est omnis delectacio in summo. Quia in
venit perfectus. Jbi est quies coniuncta. Ergo si tanta est dele-
ctatio coniuncte suo convenienti conveniencie. Quanta est summe de-
lectabili applicate. Ergo quod stulti sunt illi qui nolunt hu-
miles fieri ut possint summe delectabili applicari. Sed
querunt varias potius delectationes que cito transeunt et teneri
non possunt. Item si delectatio temporalis multum intensa
sic absorbet animam et eius occupat appetentiam ut omnium
aliarum delectationum tollat memoriam. Licet ipsa sit anxi-
etate plena. Quanta erit delectatio illa summa. Que est dele-
ctatio pura nulla omnino anxietate permixta et nullum unquam te-
dium generans. Ergo mirum videtur humilitas que hominem
roborat intellectum illuminat et affectum delectat. Alia
Humilitas iterum nobis est commendanda quia commendat
humilitatem. Quorum superius recte puericies extra nostra naturaliter
Ypo. quia sunt sibi et dicitur ut purificati. Sunt
debiles et infirmi. Sunt precipitio infernali ex
posita. Quia non sunt addiciam gratiam in habiles et in-
firmi. Sunt indigentes. Et propter respicientes bonorum superiorum. Bonorum
exteriorum. Bonorum inferiorum. Vero bonorum interiorum. Et
propter primum indigentes spirituali munere. Propter secundum spirituali
medicamine. Propter tertium spirituali levamine. Et
propter quartum victoria occupante. Vel dicatur quod
humilitas est divine iracundie placativa. Est hostium
prostrativa. Est penarum infernalium evasiva.
Est divine gratie acquisitiva. Et est per consequens in celum
levativa. Dico primo quod humilitas est divine iracundie
sedativa. hoc est auctoritate declaratur. Et ratione probatur.
Et exemplo affirmatur. Dico hoc primo patet auctoritate.

Unde 3 regum dicitur de Achab. Nonne vidisti
Achab humiliatum coram me. Et quia humiliatus
est mei causa. Non inducam malum in diebus eius. Ergo
si humilitas non amore sed solo timore accep-
ta. Jram potuit placare divinam. Quid faciet humili-
tas vera. Item probatur hoc racione. Quia constat quod quanto
magis aliqua sunt contraria tanto magis propria con-
trarietate sibi vehementius opponuntur. Exemplum de vene-
no et triacha. Et eius effectu. Quia quanto triacha me-
lior est et perfecta tanto magis est veneno opposita.
Sed constat quod humilitas et superbia sunt contraria directe
opposita. Ergo et eorum effectus. At superbia est divine iracundie
provocativa sicut in creaturis et primis parentibus est
exemplum. Ergo e contrario humilitas est divine iracundie placativa.
Item probatur hoc exemplo. Nam leo in scriptura deum significat et eius iracun-
diam interdum significat. Sed ira leonis homini humili
sedatur. Sicut dicunt Plinius et Solinus. Unde propter dicitur
homini prostrato. Et sedatam dicitur iterum unum canem si homo
humiliter sedentem invenerit. Item probatur angelis suprare-
it. Et probatur homo super cecidit. Sed hic resurrexit quia se humi-
liavit. Sed minime diabolus quia se humiliare non potuit
quia obstinatus in malicia sua fuit. Et nota hic quod homo sub-
iectum per naturam esse debeat mansuetus. Sicut hic esse considerat
si desit esse quod erat. Sicut dicunt et bonus et Seneca dicunt.
Exemplum de sole quia si non lucet et ignis non calet quod
erant esse cessaret. Quia si celum non videretur esse celum.
Et deinde sicut vel similiter non videtur remaneret causa re-
spectu non equare deum. Fit res illa inutilis et infruc-
tuosa. Omni contemptu habita. Ergo non humilis si humilis desi-
nat esse et mansueta. Sed bonus et Seneca condicionem in hominis
virtutes beluinam. Secundo humilitas est omnium humanorum ho-
stium prostrativa. Unde hic declarat Bernardus. Unde ipsius hu-
militatis propria sic ait. Jn humilitate nostra memor fuit nostri. Et
redemit nos ab inimicis nostris. Et dicitur hic inimica
non tantum demonum sed etiam omnia vicia et peccata. Quare hoc. Humilis homo
stat quia deo auxilium advocat. Quod omnia tela hostilia
prosternit et vastat. Hoc enim racio probat et exempla confirmant.
Nam quanto inflatus a principio est magis in principi-
ata forti in eius recipit et habundancius infusa
pertinuit refundat. Exemplum de flumine quod quanto plus de aqua
in mare refundit tanto habundantius a mari aquam
recipit. Quod ergo humilis gratias in deum per omnibus refundit.
Ab eo multa gratiarum recipit. Que hostilia castra vincit.
Item quanto plus deo vitate alicui gratia habet tanto impu-
gnacionem efficacius prosternit. Quia gratia contrarium debellat. Exemplum
de medicina directe morbo contraria. Quia quanto plus habet de
virtute illa contraria tanto ad sanandum morbum magis est
virtuosa. Et nota hic quod quanto plus unum contrarium fit alteri

est potentius tanto ipsum superat efficacius et ipsum subicit in
minus. Exemplum de igne vite quam non habet plus dominii super suum contrarium
in ipso non solum superficialiter agit. Sed ipsum intime penetrans
corrumpit et destruit. Humilitas autem cum perfecta convertetur super
cum superbia tamquam eius directo contrarium. Sicut humilitas karitas et superbia
dominatur. Si virtuti humilitatis adheat karitas. Sicut super ab eo
perfecte dominatur et summa devictione prosternitur. Jn virtutis principiis
de hac superbia exemplum invenitur. Item humilitas karitas est quasi quoddam ar-
cus quo divina sagipta tendit quo prostrat. Cum virtuta
est ipsa humilitas. Quia quanto amplius incurvatur tanto ex
ea divina forcius sagipta. Cum ergo divina sit rex super omnes
filios superbie. Dum per humilitatem superatur omnis peccatorum exercitus
debellatur. Quia superato rege superatur exercitus eius omnis. Cum
enim superbia sit primaria omnium peccatorum. Sine qua nullum est pec-
catum mortale. Cum per humilitatem divina contraria debellatur omnis victorum exerci-
tus peccatum efficaciter debellatur. Unde humilitas est velud
in ipsis. Super leonem et basiliscum colla ipsorum virtute calcavit.
Tercio humilitas est penarum infernalium evasiva. Cuius racio est
quia contrariorum natura est quia si ab uno discedit appetitur ab alio
respuitur. Et si unum suum situm dirigit in ymo.
Alterum per oppositum suum levat in alta. Exemplum de igne
qui est calidus et levis et de terra que frigida est et gravis. Quia
sicut igitur ascendit in alta et refugit yma. Sic terra vel
licet contraria fugit alta et appetit sola yma. Quia sicut
ignis non quiescit nisi in alto. Sic nec terra nisi in centro. Ergo
cum superbia et humilitas opponantur et superbia a summis dirigat
ad infima. Humilitas contrario ab ymis sublevat ad alta.
Quia sicut superbia contraria ipsa ruit humanos descendit. Sic
propter deum humilitas eos despicit et exaltat. Nonne est ea-
dem littera quia ab uno contrario recedit et ad alterum accedit. Et
cum infernus sit locus infimus quia quis ab uno tanto se elongat et
altius eum appropinquat. Ergo cum humilitas appropinquat facti-
at deo. Suum esse elongat necessario ab infimo. Quarto humili-
tas est gracie collativa et per consequens in celum levativa. Sicut
est dicitur in canonica Jacobi. Deus superbis resistit. Humilibus autem dat gratiam
suam. Et constat quod gratia elevat in celum. Item humilitas
dicitur vir non et si videtur petere yma tendit tamen in alta
quia ipsa est principium ascendendi in celum. Juxta illud evangelii dicentis.
Qui se humiliat exaltabitur. Ita quod quanto magis magis-
que maxime maxime. Ergo sic levat anima per gratiam. Sic levat
in celo per gloriam. Item causa rei est in ipsissimo principio. Jnclinativum ad
suum finem ultimum. Jmmo ad illa omnia inclinat que sunt ad
invitatia ad proveniendum ad ultimum. Exemplum de cucurbita
que ascendere appetens in alta ut prius ascendere videat
aquam. Et palma femina ad fructificandum appetens masculi-
nam ut eius odore fit vento fructificet. Itaque homo vo-
lens ad celum ascendere fugit omnia per mortalia et appetit
contraria scilicet virtutes et dona. Sed hoc facit per virtutem hu-

militatis animam et ad hec omnia disponere. Quare recte quia
humilitas facit hominem parvum ipsum deus elevare sublimi-
ter. Et omnia impedimenta retia effugere facit. Sicut evan-
dunt enim retia piscatorum perforamina parvi pisci-
culi. Sed non magni. Non potest enim teneri eo laqueo quo
apis quo pes tenetur leonis. Item in omni rerum genere mi-
nimum et pretiosissimum videtur excellere. Unde in omni
genere lapidum minores sunt efficaciores. Sicut in ar-
boribus et in genere plantarum habemus quod arbores sunt virtuosiores.
Exemplum de radice tartari. Et de quolibet parvo semine in quo-
libet arbore. Ergo humilitas que facit hominem parvum
virtutis est potentissima elevans in suprema. Item si sunt
aliqua duo que habent sursum ferri. Tanto altius et citius ascen-
dit unum illorum quam reliquum. Quanto de his minus habet
quod possit impedire ascensum. Sic virtus gratia animam ponit per exemplum. Cum
ergo humilitas habeat sursum ferre et nichil in se habeat quod impedi-
re multum de elevate multum levat in alta et facile.
Res enim omnis que participat de forma alicuius tantum de perfectione partici-
pat de loco ipsius. Unde idem est locus universalis celi. Et tocius
terre. Et hoc communicatorum probat secundum vij. physicorum. Quare si p-
ticipat forma illius per esse completum obtinebit cum
illo equalis situationis locum. Et secundum quod plus vel minus ab
illo formali complemento distabit. Sic hic plus vel minus ab
illo distabit. Exemplum de aqua que virtute suppositi ignis re-
solvitur a lebete in fumum. Que quanto plus subtiliatur et
aerificatur tanto magis ab aqua vasis recedit et
ad locum aeris in alta conscendit. Sic vir humilis quanto
per humilitatem plus est fit filius tanto in altiora loca conscen-
dit. Sic in deo non est esse. Quia humilia obtinent summa
loca. De commendacione humilitatis per aliam viam.
Commendatur iterum humilitas. Non solum per argumenta
et probata sanctorum. Et per exempla docta. Non tamen rationibus care-
tia. Dico quod humilitas commendatur ex scriptura dicente inspira-
ta. Et ab omni humilitate recta. Sic enim iterum ad monet
hominem. Quanto maior es humilia te in omnibus. Sed dicitur notabi-
liter. Quanto magnus es. Quia quanto quis maior est tanto ideo melius
humilitas sedet. Super. Sicut humilitas sit quoddam tinis a
facie in omnia omnibus in differentis per genus. Nescio tamen quo
pacto vis eius maior in maioribus et clarior in clarioribus
esse probatur. Quia nulla splendidior gemma in omni orna-
tu summi pontificis. Quia in alto non altum sapere sed humilibus
consentire. Sic nil deo carius. Sic nil rarius inter homines inve-
nitur. Unde Bernardus dicit quod valde est mirum quando in cordibus sub-
limium pectore regnat humilitas morum. Unde Bernardus ad
Eugenium papam. Salubris copia ut cogitas te summum
pontificem. Attendas te pariter et vilissimum cinerem
non fuisse sed esse. Non igitur est magna humilitas esse in ab-
iectione sed magna preclara et rara virtus humilitas honora-
ta. Exemplum de salvatoris nostri. Sic arguens ad suos di-
scipulos. Quis maior est an qui recumbit an qui ministrat.
Nonne qui recumbit. Ego autem in medio vestrum sum sicut qui ministrat.

Iecit inter nos sui humilitas omni pp qd .fo. dr. humi
hate qd ponis nunq et humilior eris Vn̄ et doce
dilectus saluator in luc. Cū inuitatus fueris ad nup
tias recube in nouissimo loco et c. Ipse e dns fun
hostiū humile pp qd nos oz intrare. Qui n̄ ad tem
cap erige. H pocius inclinare si nolueris ire fuste.
Quia en̄ capitis elato offendit in hostio bas
so. sz n̄ qtitur oz capitis inclinatō. B. Non e plane
timida qualibz humiliatō. sz uerecunda nimis
et pauida ul nimia psumpta erectio. Et pptea dr
pcc. i. cam sua. Obiecti estote oi hūe crature.
pp dm. Et ibi art. Qs im̄e humilitate insinua
te. In hac inte ult xps nos eū seq. Vn̄ art. Di
scite a me. qr mitis sū et humilis corde Vn̄ Aug
putabās fort sapiam ee dcurū. Discite a me
Qnō celos feci et aff. Sz n̄ dix ista. Sz qr mi
tis sū et humil corde. Nos igr cape dei celsitu
dine. pr cape ei humilitē. Medicina ei tumoris
huai e humilitas x. Quare erubescat hō ee hu
bz. qr humilis fcs e ds. Sic eni br. dic. Intolla
bil ipudenc e. ut ibi ifflet humilis et tume
scat. ubi se exinaniuit dia maiestas. Et
idē art. O qnta uir humilitas pp qd ecredā. his
q sic extiatē magna erat puulis fcs e. Qd
ut B. art e apli admirād. Qd e apli dete
stādū. Qd itgul puniēd. qr qr uides dn fi.
sūmū in reg āgelor. fi nouissim in reg hoium.
Appetit adhuc se hō magnificare sr trā. Ad
huc sūt multa h adda. de humilitate dni saluatoris
dr q nob ex dedr. Nōne mirez sume humile hunt
Nōne in paupe et humili eum te et humili diuisorio
nat fuit. Nōne pleto psepiū et fenū pstra
mas et ppppūa regis uiles pānicelos hunt.
B. Nō sine ca roē mistij pānicul saluator
inoluit. et ipsio reclinat. qn nob in sig ab ā
glo emdat. Hoc igit uob sig. Inuenietis infa
tē pānis inuolutū et positū ipsepio. In signū
igt positi st pāni tui bee ihu. sz insig cui a
mitis hodie qz dr. Agsco ete Agsco ihz. mag
sacdotē sordidis optū uestibz. dn altaret
cū dyabō. za. 3. Sz igt dedit nob. ut nos eade
facerm. Vtilior siqde in conflictu lorica ferrea. qr
stola linea. sz h sit hon. sz illa poci honec.
Et addit B. O qnta hodie gēmis et auro
fulgēt altaria. et oritis uix pallijs aurifrisijs
parietes adornat. Putas ne adh dimittit
cigli et pānosos hoies declinabit? Si ita e
igt cur pastoribz omni mag apparuerit
qr regibz et qr templi sacdotibz. Ite ipse
dn e crucifixus. e uald humiliat. dn art. Ber.

Nō solū e diminut paulomin ab āgel. sz et
dn icriadit mito min ab eis. qr cruci
e sigr lasus. qr uestigiū uilz hūs ulnce
alligatum ulnes in refug. Et addit. Qui se
pro nichit nō e redigit preciz reputari. Nos si
ee uolu et nolu extiari. Ite xr cū eet ds si
ia n̄ e redigit hoibz. Vn̄ dr luc. 2. Oz erat si
ditus ill. Ce. qbz ds hoibz. Ite quos sons
hre uoluit. Nūqd reges. Nūqd diuites
hoies. Nūqd uiros potētes et sapiētes.
Nō inq̄ sz uiles et simplices piscatores.
Ite nōne Johi ad baptizād se subdidit. Et nō
ne etiam aspicis. qd inter magrz et discipli ibi
fuit. Nōne iohs phibebat eū dicēs. Ego a te
debeo baptizari. et tu uenis ad me? Et ds dix
ei. Sine m. Sic dec̄ nos iple oz scripturā. siu
iustie. 1. oz gradū humilitatis. Quor pm e sub
dē se maiori. Scd e subdere se equali. 3 e sub
dere se minori. Ite xr e puulū aplexat. Mt
xi. et cd̄e x. Increpit eos q ad se uenire puulos
phibebāt. quos aplexās et man ill iponēs
bndicebat ill. Ite i oibz dcis suis et fcis
glām pris qrebat. et fugit cū eū tūc uellet
face regē. Ite apparuit ei humilitas idrag
me solue: Mt. xvii. In pedū ablucē. Io. xiii.
Et in sua captiōe. ligatōe. uelatiōe. Illusiōe
flagellatōe. cōspuitiōe. Spoliatōe. Conatōe. et
Crucifixiōe. Vn̄ dr phy. 2. Humiliauit semet
ipsz fcs obediēs usz ad mortē. Glō i. Ecce
hem humilitatis ex. sup medicamtū. Qd
igit intumescis o hō. Pell. modica qd tendis
O sanies feda qd inflaris. Princeps tuus humi
lis et tu supbis? Quibz rebz humilitas fit assimilata. at filis

Postq̄ ad cōmdatōz humilitatis · · ·
pauba sūt posita. sac. Et q̄nt nri saluatoris
ex. Nūc st est ponē qdā pauca de hijs qbz a
dr ut ista similia. ex qbz pbat ut ee utilis m.
Et p humilitas dr ee fertilissima uall. cū e
uberes fruct afferre. Est eni ut dia oibz bo
nis spualibz plena. Valles eni. i. humiles
mtes fruuntos diuinis hundāt. eni ad eas
os celestes aq cōfluant. Et in ualles os cele
stes radij se uniāt. Quare cū ois gno cont
hāt fieri ex calorē et humorē. ualles ee plur
ubime spuales pit et frene. Humilitas
g uall e lacrimaz qbz pcta lauāt. et gre
cōgruit. Aug. eni dr et expimto pbat. q al
ta siccitat. et yma replet. Cō. humilitas
e ut fūdamental fiu fūdamto. qr sibi
cui e totū edificiū substetat. Sic fū

nr̄ damito effosso. dom totalr ruit. Sic h dono
destructo spuale hedificiū totū cadit. Vis
g hedificare ab humilitate incipe. Aug. Magnus
uis ee. a minimo incipe. Cogitas igt alta fab
ca costruere: de fundamto e nece e cogitare
Qd ei inplātis. ul arboribz. qd iacia rbz oibz
in alta coscedit. qr pus a puitate n̄ cepit.
B. Non igt fund humilitas. iq hedificiū spu
ale cōstructū. creseit in templū scm in dno. Hu
militas g e ut i n̄u. si q fg ccce fūdamtū.
Et h in iob. extitit figuratū. cū dr. q appendit
sup nlū — trā sup nichilu. trā appēdē e. sup humilitē
eccliā. ul aiaz ipiz fundare. Sz nō tale nich
sup. sz simplr nich. qr puato sola existit. et
nich boi in aia posit. Vn̄ ad galat. sic h. Qui
putat se ad ee cū n̄ sit. ipse se seduc. Ce. hu
litas oi uirtutū e radix. siu ut oi radical fa
litas cū alias gminare. Nōne tm. qr i ymo posita:
e sume fecūda. et qnto depssior. tanto fecdior.
Vn̄ gg. Sb sig radias. de humilitē loqns. sic
art. uirtr illa uacat pullulat. q in radice pma.
i. humilitē pduāt. Aug. Arborē ipiz attendite
q radicē sig i humilitē. ut in ice tedat ad te.
qr si sin radice hac alta petas. ruina e n̄ ee
mtū. Et B. P humilitē ascēdē ad sblitatē oz.
qr h e uia. et n̄ e alia pt ipiz. Quare q ali la
borat ut uadat. cadit potiqr ascēdat. Et
dr qr dns ihs x. qr p nāz deitatis qr esset. n̄ he
bat. qr n e ult ren. p descēsū. quo esse pos
set ueit. Exanauit g se ipz for suu accipi
es. ubi ibi. pp qr ds exaltauit illū et c. Cō. hu
militas e. aqductu sillis. aqs grarz faciēs
in corda uenire. Vn̄ B. sic art. Ido fluēta gre
tāto tpr defuer. qr n̄ dū infuerat aqduct.
ro et cōm. — Aque e a fonte deriuāt p riuulū me. i la
cū. Quare si tollat de medio riuul. pit lac
Sic et humilitē remota destruit oes uit. qr n̄
e pueire ab uno exme ialtz. nisi p me
ro et cōa. — aqductū. Nūq qs a capite descēdit i cor
suppō. n̄ p medi collū. Nūqd fit tinstus
ab albo colore in nigm. n̄ p multiplex medi
ū. Nec cibz transit ab ore i stomacū n̄ p
mediū ysophagū. Aqueductū istū spual
aq. dyā nitit toto posse obstruē. Inc
sig holofnes mādauit iudith. vij. aqduc
tū icidi. Co. humilitas e altissia turris.
i. e amatoribz mūdi qr humilitas ifimo iacat — cui e i alto hoies situare. Vr. cū p iutatē
in altissio sedeat. Qr eni hoibz e altū abhoia
tō e ap dm. Et eo. Qr ds e altū abhoiato
e ap mūdū. Et cōstat qr huā uidi sa

sūt et plisa. qr g facie fca. sz dia sūt eis ue
rissia. qr ds respic corda. gg. In sublimi st
humiles positi. qr uni se in mūdo despiciūt. in
se securiores g oia faciūt. Aug. de ciui. dei. — aug.
Est ad humilitatis qr miro m̄ sursū cor
faciat. et e ad elatōis. qr deorsū cor depri
mat. Sz ur g̃ul. cū sup̄ sursū tēdat. sz ady
ma humilitas pmit. Sz tn̄ g̃ul nō e. Qa
humilitas fac subditū dō. et ido mer exaltari
a dō. Sup̄ uō et si uideat. tēpalr exaltari.
qr tn̄ recedit a sūme sublimi. nece ht i
yma tēdigi. Qr g humilitas sbit se altissi
mo. ido pōi mer in alto. Cō. humilitas e
padisi digissia clauis. e e celū hoibz apire.
Tria eni sūt qbz aia ostat. s. scia. bra. et glā
At humilitas beda teste. e clauis scie. e ini
tiū gre. et clauis e gle. Igit ipa e q aia cō
plet iuua. et cōsūat ipta. Ita qz ex oibz
supdcis attēde. qr ipa e thus odorifer. qr q̃n
to in fumū mag tenuis fuit resolutū. ta
to maiorē odorē ptat refūdē in olfatū.
Vn̄ ipa e cinamomū. qr q̃nto subtil. et eine
ri sil. tāto e meli. Ipa e ametist. q sup
boz ebrietatis reducit. Ipa uaspis e ptos
q noctrina fātasmata effugāt. q eoz fr bu
paritt. Ipa e saphyr. q tumores apostē
matū repmūt. Ipa dyamas lapis pri
osus cui uirtute ut dr. hō fit gratiosus
Ipa odorifez balsamū petes fūdū. Videm
eni qr grana pforata et uacua petūt i aq
posita sūmū. Sz plena et solida petūt ymū
Et spice uacue cap̄ eleuāt. ū plene ad trā
inclināt. Hoia sūt breuit dca. i lōgā m̄ xp
uolito extēdēda. De causis humilitatis ex diuisis — m m ·C· q·
acceptis. et pō a ctra.

Uiso ex qbz rebz humilitas ualeat
cōmdari. Vid e ex qbz adiunari ualeat — Flō. bn.
ul cari. Est g notādū qr i oibz qte rebz
cas humilitatis iueire ualez. Qz in hijs q
sūt ifra. In hijs q sūt iux. In hijs q
sūt g. Et i hijs que ē s. Nā ifra nos
sūt trena. Iux nos rōalia. g nos decē
sūt dia. Et g nos sūt dia. Dico qr pe rōes
nia. Et g nos sūt dia. Nā cōstat. ita ee uilissi
et caste sumūt ex fra. Nā cōstat. ita ee uilissi
oi cor. Et ido qlitate obscuz. qnt te modicū
Nā sicciū et frigidū. et ilord ifimo situatū.
Ergo attēde qr ex tali rā fez e cor tuū.
Et i idē clim. scias te causse reddituz. Ci
nis el cs ricinez reuters. Iterz cū ta
uil sit tm idiges tn ea. qr ipa e q te
sustētat ne cadas. alimita toāt ne peas.

pdunc 7 silvas. ut frig9 effugias. Et q̄s m̄ pe
dibz calcas. necc̄e ē ut sit cap tuū alis hūe.
Ergo si tn̄ attēdas. mltas hēs hūilit̄ris cās. 7
nllas un̄ supbias. Nec tn̄ si uelꝉ attēdē. fcīs ce
cuttu. s3 exlimo t̄re. ut mag9 possis erube
scē. Itē attēde i t̄re uisceribz oc̄a minalia
qbz ad sustēdādū nāā gem. Tn̄ rēe coloz
7 pulcitudie ꝑ uisū. Tn̄ rēe odoramitoz
7 floz i malui ꝑ olfatū. Tn̄ ꝑ mlti gtn
noz 7 fructuū ꝑ gustū. Itē cās hūili
tatis iuenire potes i aq. q̄ s3 ē ēs a tinu. hn
bēs ad mi9 de m̄. pl9 de foꝛ. Itaq3 nō. q̄ sic
aq tot9 iluto sordescēs 7 fetēs. Et sic aqua
oīa imūda oia tua cēnt. Et sine ea fac
sitiq3 pires. Qꝛ sic ea t̄ra fit9 nllos affer
ret. Ergo hēs ex aq̄ hūiliationis cām. Itē
hēs ex aere. un̄ debens hūilꝭ ēē. qꝛ bn̄ficio
ē aeris qd̄ uiuis sine q̄ pt modicē moreris.
Et qꝛ si pestilēs fuīt. te corrūpit. Et mo
tus fortis uētus plimū afflig9. Itē cās
ad itē. iuenire t̄ potes ī ig9. Qꝛ d̄ luce
de nocte puais. frigore mlto affligeris
sin quo n̄ cibos coqre posses. Et qꝛ si pnias
i mūdo nō egēis. ipō aēt ī inferno torqris.
Ergo n̄ te ꝑ ista hūiliabꝭ. Itē alia b9ta
osidera. q̄ tē opita st̄ uilia. Et tn̄ idiges
eis ad auxiliū. ut citus aiui qbz plimū
delectaris. velocitat9 caml̄ 7 tygriū. q̄ tu
hō puāis. fortitudiez leonū 7 taurorū. quā
nūq̄ assequis. Lanas ouiū. pelles uiliū
bestiaꝛ. qbz te idiūs 7 ornais. Et dorsa
iumitoꝛ. qbz ad plima adiuuais. Ergo
un̄ sit9 hō. Itē luiaria celi osidera 7 q̄
ill9 idigeas pēsa. Dū eoꝛ luie tn̄ i diges
sin qbz n̄ celi t̄ utiles cēnt. Dū ad t̄re
nascētia t̄ adiuta necia op9 hēs. Dū n̄ a
liū gn̄o. n̄ corup9. sic taliū iflue fiet. qb9 tu
oibz idiges. S9 n̄ hēs un̄ supbias. s3 un̄ hu
mil9 ēē ualeas. Cū ei hijs tu oibz egens
s3 illa n̄ op9 tui hānt. cū a cūctis rebꝭ de
ficias. n9 hēs un̄ sit bias. s3 mlta un̄ hūilia
re te debeas. Itē hēs mag9 hūilit̄ris m̄. si
osidēs coꝛs tui uilē nāā. Ergo osideri ap
te ex q̄ uili 7 fetida m̄ gn̄aris. In q̄ loco
stricto 7 obscuro iacpis. Qō cibo iuet9 nut
ris. Cū q̄tis doloibz pturit9. Cu q̄li ueste
mdū igdēis. Qbz mal9 7 penis expōeris
Et q̄ acba morte de m̄do egdēis. Dū filios
7 aicos relīqs. domos 7 diuitias dēfis. Et
q̄ gnulissim ē. nesat hō mis9 quo uadit. Vn̄
rex qdā fnaie. dū ualls3 ad mortē ducebat.
O q̄ plē palatia dīf hui 7 nesao ī huc nocte

detrā hospitai. Et ipē hōie3 nouu. q̄ i hac uita
mlta hūerat bōa. q ad mortē ueiēs sic lagbat9
dicēs. Omīs ē h9 psēs hospitiū dimitto. ī q̄le
hac nocte hospitiū ītabo. Itē osidā ēē coꝛ
q̄ i gss9 imūdū. ē erubesca9 pgss9 ē misabil9
S3 egss9 ualde fordabil9. Tn̄ qꝛ ī sordibꝭ gn̄a
m̄. Tn̄ qꝛ ī febꝭ ofouem̄. Tn̄ qꝛ ī sceleib9 enu
trim̄. Tn̄ qꝛ ib9 cū mltis doloribz morim̄. Er
go te hō hūilia. qꝛ coꝛ tuū qdā sacc̄ ē stercoꝛ
sētina fetoꝝ 7 cibz iumiū mox futuꝝ. Et
caue ne ītētaō sit arsuꝝ. Itē s3 forte glīa
bēis ex pte aīe. q̄ scīs silēz dō ēē. S3 te uolo
attēdē aīa3 tuā. denichꝭ fcā3 ēē. Qꝛ q̄uīm ē
uilior oī re. Qd ei cogitai nichilo uili9 pōt.
Itez aut scit aut nesc9 aīa. i pctō mor se
ēē. Si nouit i pctō se ēē. oī ē uilior pecore.
qꝛ pene ē obligata etn̄e. cū tn̄ tp̄ali pene
obligate sint bestie. siū fere. Si uō nescit i
pctō se ēē. nllā3 tn̄ hz d9 h9 ētitudie3. Qꝛ pt
dese sep p babili dubitaē. Et dato q̄ sciat
ād se ēē i gīa. sic ētificat9 fit9 pnt finalē de
remisiōe oī pctōꝝ. q n̄ fit n̄ p donū grē. Adh9
n̄ ē de psēuerātia sēcū. qꝛ 7 dauid cecid9. 7 pe
tr9 negauit. Vn̄ 7 adh9 ht un̄ hūiliacē se pg9.
Itē cogitet se neglige3 se hz̄e. pficiēdi. Diffi
cultate stādi. facilitatē cadēdi. Dubiū resur
gēdi. Et potētia3 dyā9 resistēdi. 7 i pediēdi. Et
qbz oibz pz uia nō supbiēdi. s3 se p fūde hūiliādi.
hec oīa sufficiēte st̄ dcā. cū possēt ex eis fi9 lg̃a
uolūina. ut lectoribz darē cogi9di matiā.

Uiso Cogitatō eoꝛ q̄ s̄ c̄tra nos. q̄ nos 7 ō nos.
Uiso de hys q̄ s̄ ifra nos. Restat uidē de hys q̄ ē
iux9 nos. Ergo osiderez pxiōs nr̄os. q̄ st̄ ml
ti ceci. mlti claudi. mlti lepsi. 7 mlti ydro
pici. 7 uarys ualde egritudibz ipediti. q̄ oīa
possēt t̄ dō uolēte i fligi. S9 hēs un̄ uales hy
miliai. Qs ei a picul9 alioꝝ te fec̄ exēptū.
Itē osidā q̄ s̄ te sūt demonūz agmia plima.
7 uoꝝ ē mag9 pō9 q̄ tuā ifirmitā nāā. Maḡ
astutia q̄ tuā isipiētiā. Longa expiētia q̄ tuā
uilē 7 modicā sciētiā. Continua adtēptaō
istātia. q̄ tuā pigritia. Eo q̄ sic tu. n̄ dormiat
n̄ omedat. nec bibat. n̄ ad āḡq9 itēdat. n̄ ut
te eadē faciat. S9 n̄ t9 de cau tiimd9. 7 phūili
te tuorē sup9 deponēd9. Itē osiderare te uo
lo. q̄ st̄ sup te. s. diaz sapiaz oīa ognoscētē. diaz
iustitiā oīa punietē. 7 diaz potētiā oīa
oīa punire ualētē. Nā qꝛ sapientissim9
idō n̄ pt falli. qꝛ iustissiz9 a nllō pt do
no corrūpi. Et qꝛ potētissiz9 a nllō pōt de
terreri. hec oīa bn̄ pensata. sūt iculsiua ti
moris. 7 iductiua hūilit̄ris. Itaq3 nota q̄
solet9 ic̄liare capita maxiē ꝑ ta. Itē pmo

hōies

si capiti ei gladi9 imīnet. Itē si phosth̄ū
hūile trāseat. Itē uō si soti se maior exi
stat. q̄ sedē ī hūili cīat. Qs ei miles i
alto se ponēt. si suus rex ī ymo sedēt. Ergo
qd sūmo rege hūili9. q ītm̄ hūiliat9 ē. ut
dicāt de eo iys ī fideles. Vidim9 eū q̄i lepsū
pcussū a dō 7 hūiliatū. Vn̄ n̄ reputauim9 eū.
Quis igr̄ x̄ari audit dēcto ēē sibz. S3 ista
tn̄ sūt aliqualr̄ sup tacta. 7 idō n̄ āpli9 extē
dēdi. Qꝛ debz hō se cinē3 reputare.
Et qꝛ dc̄z ē sup q̄ hō ē plus 7 cinis. no
lo me ptn̄seat. q̄ hō ꝑ tn̄ dz se cinerē
reputaē. Itē pō ꝑ cineīs uilitatē. q̄ i fructuo
sus ēē digscit. Itē 2ō ꝑ cineīs leuitatē. q̄ a
uēto dispgit9. Itē 3ō ꝑ cineīs irrepabilit̄ē q̄ua
nūq̄ ad pristinū statū reducit9. pōt addi 7 ā
tū ꝑ coꝛs nc̄itatē q̄ cogit. ut i cinē3 redi
gat9. Ex qbz oclud9 q̄ ille se n̄ reputat cinē3
q̄ coꝛ uestibz ptiosis exornat. Qui mdādos
hōres exoptat. Et q uitā ppnia3 n̄ emdat.
Dico q̄ cinē3 se ēē n̄ reputat. q ptōsis ue
stibz coꝛ exornat. Qd ē cinē uil9. Qd eo
i fructuosi9. Nllz ei sem̄ i eo pfic seiatū. Valet
stercora fetida t̄re nascētibz. c̄tn̄ stilē. facie
tia pigue. q̄ piguedie3 n̄ adiuuat cinēs
s3 pot9 nocēt. Sic cinēs st̄ oibz stercoribz ui
liōes. At cinis uil9 ē ut coꝛ n̄r3. qꝛ i cinē3
fetidū oūtēdū. S9 n̄ ē ptōsis uestibz idūēd
Nōne stlt9 7 amēs q ī pulpā uil9 scaleto. cine
res fetētes iuoluēt. S3 forte obicēs q̄
7 si coꝛ sit uil. aīa tn̄ meo oteta sit nobil9
S3 n̄ ē instātia. qꝛ aīa3 n̄ ornāt talia uesti
mēta. s3 coꝛ sola. Ptēa uestibz ut plimū tali
bz soli pctōres utūt9. q̄ n̄ do apparē uolētes
At pctōres n9 st̄. imo n̄ō min9. qꝛ pctz n9 ē.
qꝛ ut bō dcz. Si pctz ād ēēt. ille q̄ō pt. pctz
facē ps3. Restat ē pctz n9 ēē. q̄ n̄ pt ille
facē. cui n9 ē ī pox9le. At q fac pctz s9uus ē
pctī. S9uus at suo dō mior ē. Qꝛ si pctz n9
ē. min9 pctor ipō n9ō ē. q̄ ptiosis uesti n̄ dz
ps. Ad nichil deducet9 ī q̄ ei malign9. Itē
cinis ē leuis. 7 oī uēto dispgit9. Sic 7 pctor
mōico uēto turbāt9. 7 i mala oīa iducit9
ps. Nō sic ipy n̄ sic. s3 tāq̄ pl9 q̄ phi. u. a.
t. Et nō q̄ sic cinis repai9 dispsus i pctō.
7 i pstinā m̄ reuocari nisi di uirtute n̄ pōt.
Sic hō ptq̄ cecidit. ī pctz n̄ n̄ p di9 aux9
pt redire ad pstinū suū statū. Vn̄ ī ecc̄e.
sic hz. Cōsidā opa di. q̄ neō pt corrigē. q̄
ille despēxit. i. q̄ ille n̄ iuuēit. Cui9 rō est.
Qꝛ uia pt hō ā uisū auferre. S3 n̄ pt ā admi
sū restituē. Est ei uia ab hitu i puatōē.
S3 n̄ a puatoē i hitū. n̄ p diuū mirach3

Qꝛ cū pctz sit puō grē. n̄ ē a cl9pa. regssus
i grā3. i pssimā potētiā. Vn̄ q p pctz rece
dūt a dō. despicuit9 ab eo. Vn̄ ys. Ve q sper
nis. nōne 7 ipē spneris. Ergo soli hōies q
se cinēs reputāt. puenīūt ad corōā etn̄ā.
Vn̄ ys. Sic x9 dō ait. Ad annūtiādū paupibꝭ
misit me. ut darē eis corōnā p cinē. Ergo
ille n̄ se reputat cinē3. q mūdanā n̄ dēsit
leuitatē. S3 sē pluēis leuitatē siū uanita
tē. Nō ei ex pte aīe se reputat cinē3. q mū
danā q̄rit altitudiē3. Nō expedit cinei
ut pōat9 ī alto. qꝛ dispgēt a uēto. Inculc9
fig9 dic̄ dō moysi. Vt colliget plenā ma
nū cinēis de camīō. 7 spgēt illū i celū.
Et sē. q̄ subsecute sūt uesice. 7 ulcera. Sic
cū pōit9 hō malus ī alto. secut9 uesice sup9.
7 ulcerā uanaglīe. ut hō lepsus corā dō exi
stat. 7 ulcerosus. qꝛ cuiq3 c̄tn̄ pulcē uideat9.
Et nō q̄ nō uidet9 se cinē3 reputare. q
cdit q̄n uolet posse a pctō resurgē. sic p
bauī iā sup9. Et ofirmat rō aucte ecclīa.
q̄n ait. Repmissio neqssiā. mltos pdidt.
Qꝛ mag9 fatuitas illi ē. q cinē3 illū. cui una
pōs ē iuncta. alia uō in agro. laborāt isil9
aggare. cū nō psit h9 facē. Sic 7 coꝛ n̄r̄a iā
mortua 7 i cinē resoluta. nō possit resurgē.
n̄ p diaz po9. Qꝛ meōria mortis ualet ad plura. Cap. 8.

Et ad supioā notaē te uolo
q̄ mortis meōria ualet ad mlta. Et
p̄ ad deuitād9 pctz. Nich9 ei sic timet9 ut mors
ab hoibz. p qua declinādā oīa tp̄alia expē
dūt9. At timor. ut ecc9 ait. pctz expellit.
Qꝛ q sin̄ tiōre ē. iustificai nō potit. Qꝛ
ualde ē util9 cogitatō mortis. Vn̄ i ecc̄o
dz. In oibz opibz tuis meōraē nouissiā t̄.
7 i etnū nō pecabis. Vn̄ Jerō dic̄ platōis fuis
se sniā3. oēz uitā hōis sapiētis ēē i medita
tiōe mortis. Et de illa morte itlligit. nō
qua qs moriēdo recedit a mūdo. s3 qua qs
mour9 pctō. Vn̄ ali9 phs qdā dic̄ q̄ sūma
phya ē otinua meditatō mortis. Vn̄ ubū
alic̄ mortuū ē adiuuēi iux9 ī d. ecc. Medz cito
iudicij mei. S9 ei ēēt 7 tuū. Vn̄ i leuī. pcep9
dō tīgiā. ut faceres holocaustū de turtu
bz. siū de pull9 columbaꝝ. p hiāet uesica gut
tuis. 7 plumā i locū cinez. Holocaustū ille
fac̄ dō de turture. q̄ siūt dō i religiōe. qꝛ tu
tur solitudiē3 q̄rit. 7 loca solitudīs. S3 ho
locaustū fac̄ ille de colub dō. q dō i m̄do ser
uit. Colubi ei ~~i m̄do~~ simꝉ morāt9 7 uolāt.
Vesicā guttuīs. q̄ ē q̄i ōreū aiuū mdi
cupiditatē sig̃ficat. Et pluma sig̃ficat
leuitatē. Ergo i locū cinez. uesicā 7 plu

mā phē q oīa tp̄alia relinquēt. ⁊ oīa uana
⁊ leuia phīc īmania ɔ̄simat. q̄ nāt ē aln
pire ·b·. O utinā tm̄ ɔgitata piret. ⁊ n̄ lo[cu]s
cōgregātes. q[ui]a tollabilē malū eēt. Esset
⁊ inniti mahi insidiāre opi p[re]tioso q̄ p[ro]pt[er]
ro. Ergo cogitet q̄ sepe de morte. q[uia] aug[ustinus]
teste. nich[il] ē a[de]o ɔtēps uite n[ost]re. q[uam] uelox ē
sup[er] ad morte. Cotidie ei[m] morim[ur] ⁊ ad mo
te unā dietā facim[us]. ⁋ 2° meōria mortis
Nō solū ualet ad nō peccād[um]. s[ed] ualet ē
ad mūd[um] p[er]fectissime ɔtēpnend[um]. Stultū ē de il
la curare. q̄ oz te p[er]de[re]. ⁊ q̄ seq[ui] te dūc
ad morte. n̄ utiq[ue] tp̄alē. s[ed] carēte poti
oī sīe. At tal ē mūd[us] & oīo ē ɔtēpnēdus
Iero[nimus]. Facile ɔtēpnit oīa q sep se cogitat
ēē moriturū. Et ecc[lesiast]e sic h[abet]. Si mltis ānis
uixit hō. ⁊ ibus oīb[us] letat[us] fuīt. meminisse d[ebet]
tenebrosi tpr̄is. ⁊ dier[um] illor[um] q cū uenerit ua
nitatis arguēt p[re]tita. Ex[emplum] d[e] illo cū q hos
pitat[us] b[ea]t[u]s abra[ham]. ⁊ cū audisset eū i letitia
sep fuisse. ⁊ nūq[uam] ei t[ri]ste ad acidisse ɔ
tinuo in aufugit. Q[uia] nōdū m[er]itū elog[ia]t.
ille cū suis oīb[us] ɔtīu ē absort[us]. Et nōne
p morte arguit uanitat[e]s ɔcup[iscentie] ... cor[um]. dū
hō s[ta]tim repositū sīe suis oīb[us] sepelit[ur]. Nō
ne ⁊ ɔcup[iscentie] carnis uanitat[e]s arguit[ur]. cū cor
corradēd[um] f[ra]trib[us] dat[ur]. Nōne ⁊ sup[er]bie uite ua
nitat[e]s arguit[ur]. cū ille hoīb[us] d[e]bat[ur]. s[epultur]a ɔ
cludit[ur]. Ex[emplum] de alex[andr]o. cui cū n̄ sufficeret tot[us]
mūd[us]. ē ib[i] fuit brachijs i mōte ɔclusus
sīu ɔtēt[us]. Et q[uo]d sequat[ur] tot[us] h[ic] mūd[us] ē i mō
te ab hoīb[us] derelict[us]. ⁋ 3° meōria mortis
ualet plurimū ad regend[um] seip[su]m. Nā ualz
mltū ad rei cog[ni]tō[n]e[m]. cog[ni]tō hita prei re
solutōz. Q[uia] mltū ualz ad se bn̄ regēd[um]. si
ɔsideramus cor[pus] tuū i cinerez fetad[um] resoluēd[um]. ⁊
i fetore tetrimū. Ex[emplum] de d[omi]nō q[uo]dā bonōie. q[ui] ut
audiuit ab hoīe dig[n]o fide. tāte p[er]fectu[dini]s eēt.
q[uo]d ɔtigēt eā ire p[er] uias. ad eā uidēdū
oēs currebāt. sua op[er]a dimictētes. Cūq[ue]
mōtua eēt. cū mag[na] pōpa sepulta ē. Cūq[ue]
necēe fieret ad i sepl[tur]e mutatiōe p[ost] aliq[uo]s dies.
cū discoopertū cor[pus] i[ll]ius fuisset a capite us[que]
ad pedes. totū u[er]mib[us] eēt plenū. Et ex ea
fetor tā horribil[is] p[ro]cedebat. ⁊ tāta defor
mitas appebat i ea. ut ligua exp[ri]me[re] nō ua
leat. Ergo finis ɔsiderēt te regē. ne due
niāt bestijs oīb[us] mīor eē. Nūq[uam]d cauda

se regit natatilia i natādo. Et i uola
tilia i uolādo. Nūq[uam]d n[on] cauda repellit
a se nociua uimita. Nūq[uam]d nō nauta
stās i ultio nauis. ē u[n]das naue deduc
⁊ reg[it]. Ergo tu hō suis recte uiuē. cau
da te rege. ɔsiderādo finē ultī[m]ū uite tue.
Est eī cauda finis cor[poris] alic[uius]. Vn̄ i Iob. d[icitu]r
ē. Interroga iumēta ⁊ docebūt te. volatilia
⁊ i docebūt te. Et nōne uiri sapiētes i oīb[us]
q̄ agūt finē ɔsiderāt. Q[uia] sic sic agē. ē
stultitie. Ergo ⁊ tu i oī tuo ope. tua no
uissīa meōrare. Q[ui]b[us] sig[n]is cog[nosc]at[ur]. C. 9.
Viso q[ui]b[us] reb[us] possis humiliari. humilitas
⁊ q[ui]b[us] ualeas p[ro]moui. Nūc ultio uidē
te restat. q[ui]b[us] possit sig[n]is ag[nos]ci. ⁋ Est & nō
q[uo]d humili[ta]tis sig[n]a p[ro]babilia. sūt ista. ⁋ Amor
⁊ societas uiliū p[er]s[onarum]. ⁋ fuga altitudinū
mūdanar[um]. ⁋ appetētia offōr[um] p[re]uiliū. ⁋ Cō
tumelias n̄ curare ultor[um]. ⁋ Et si se i uenit
alijs obedire paratū. ⁋ Est & p[rimum] humili[ta]tis sig[n]um
societas ⁊ amor uiliū p[er]s[onarum]. In eccl[esiastic]o ei sic leg[itur]
ēē al[i]' dilig[en]t s[i]bi ē. S[ed] humiles a s[u]b[limi]b[us] adiuue
s[u]nt adiuti. Q[uia] simil[is] nequit ɔiusari. lapis
tumorosus ⁊ gibbosus cū plano n̄ ɔueit. n[on]
un[quam] cū alto bn̄ se unit. Est & p[ro]babile ar
gumētū. q[uo]d ille sit humil[is]. q humiliū p[er]s[onarum] ɔsor
tiū q[ue]rit. Ex[emplum] de dauid. q ab uxore despect[us]. q[uia]
saltaret corā suis. ⁊ ludēt q[uo]d uil[is]. Sic ei
fuit. Ludā ⁊ uilior fiā. ⁊ ero humil[is] i ocul[is] me
is. ⁊ c[etera]. De theodosio i[m]p[er]atore narrat[ur]. q[uo]d tā hu
mil[is] eēt. ut i h[ab]itu p[ri]uato īt[er] p[o]p[u]lares sta
ret. Le[gitur] ⁊ d[e] tiriano. q[uo]d arguētib[us] eū aliq[ui]s
q[uo]d uil[is] q[uo]d p[ri]ncipē tm̄ decet. eē cōis p[er]s[onis] uili
b[us] eēt. eos audiēs ɔtēps[it]. ⁋ 2° humili[ta]tis sig[n]um
ē fuga honor[um]. Q[uia] eī sup[er]b[ia] appetit. humi
litas respuit. Est eī honor[um] uia appeter[e] s[ed] ad
uisa. Q[uia] cū sup[er]b[ia] q[ue]rat alta. humilitas amat
humilia. Ex[emplum] d[e] xpō ⁊ luca... q[uo]d x[ps] dicunt ⁊ q[uo]d
sunt humilia. ⁊ lucif[er] appetijt alta. q[uia] ille
ē s[u]blimat[us]. h[ic] i p[ro]fūdo demisus. Et nōne b[ea]t[u]s
g[re]g[orius]. i papā elect[us] fugā arripuit. ⁊ i q[uo]dā uase
ex urbe portari se fec[it]. Nōne ⁊ uiri d[omi]ni ab eo
ad pōtificatū d[e]i uoce uocati. ad se fec[it] me
tere uocari. ut sacerdotio h[er]eret i d[i]g[ni]t[as]. Ergo
q[uo]d nob[is] eēt faci[en]d[um]. Dedere ex[emplum]. s[ed] oīa uisa sit
i[n] s[uo] ... q[uia] ab oīb[us] humilia respuūt. alta u[er]o
to posse q[ue]rūt. ⁋ 3° humilitatis sig[n]um ē appe
tētia offōr[um] p[re]uiliū. Ves[tis] ei humil[is] nō ult

humil[is] reputari. s[ed] uil[is] ab oīb[us] cēdi. Q[uia] ml[t]i s[un]t ē
q[ui] se ip[s]os reputāt uiles. s[ed] uald[e] s[un]t rari. q
q[ui] se ip[s]os reputāri desideret. Vn̄ q[ui]dā s[un]t sunt
uiles reputari desiderēt. Vn̄ q[ui]dā fr[ater] fuit
i q[uo]dā mon[aster]io. huil[is]. q[uo]d faciebat offa
uilia ⁊ despecta. Q[ui] cū uenisset ad morte ⁊ ab
bas ab eo q[ue]reret. Q[ua]re ad talia offa fac[ien]da
eū mouisset. Dix[it] d[omi]n[u]s m[ihi] x[pistu]s apparuisse q[uo]nia[m]
⁊ ut talia ageret d[omi]no i[m]posuisse. mag[is] recepti
r[ur]i n[o]n m[er]cede. ⁋ 3° humilitatis sig[n]um ē ɔtumelias
portare i[n] ultor[um]. Sic eī p[ro]cuctiā p[ro]bat[ur] uehēta. ut
sit solida. sic hō iniuria. Vas eī plenū. nō sonat
s[ed] uacuū. Nec sic eo[rum] ⁊ metallū resonat tac
tū aur[um]. Sic ⁊ humiles tacti tacēt. S[ed] s[un]t b[ea]ti. ɔ
tumelijs se excēt. Narrat eī g[re]g[orius]. q[uo]d q[ui]dā nōie
ɔstātin[us] statuā pusill[us] erat sēitate ⁊ fa
ma p[re]clar[us]. Quā fama audiēs q[ui]dā rustic[us]
ueit uidē eū de r[e]c[t]o... p[ro]b[us]. Quē cū lāpa
des reficiētē uidisset. Sic i[n]tulit dicēs. Ego
huc hoīē p[er]rexi ⁊ mag[num] c[re]debā. iste at de hoīe
n[ihi]l h[abe]t. Q[uod] uir d[e]i audiēs. ⁊ lāpadē dimictēs.
⁊ ad eū uadēs. ap[p]lexat[us] ē eū. ⁊ d[e]osculās dixit.
Tu solus aptos i me oculos h[abui]sti. Ex[emplum] de a
postol[is]. q[ui] ibāt gaudētes a ɔspectu ɔcilij. ⁊ c[etera]. ⁋ Vlti
mū humili[ta]tis ē signū. si se i uenit alijs obedire paratū.
Aug[ustinus] eī docet q[uo]d uā obedīa. n̄ n̄ humiliū eē p[otes]t.
Sic eī sic apes obediūt suo regi. Sic bruta
leoni. Et grues suo ductori. Q[uo]d face[re] debēt
hoīes summo duci. Q[uo]mo se h[ab]it sup[er]bia ad
Viso de humilitate mag[na] bōa. ⁊ q[uo]mo
i[n] uirtute. Nūc uidē[n]d[u]m ē d[e] p[e]c[ca]to ad alia mala.
sup[er]bie. q[uo]d opposito humili[ta]ti directe. Q[uia] sic illa appe
tit yma ⁊ uilia. sic ista mag[is] ɔcupiscit ⁊
alta. ⁋ De sup[er]bia at dicet[ur] hec m[od]o. ⁋ P[ri]mo dicet[ur] q[ui]b[us]
mōis detestabil[is] h[ab]eat[ur]. ⁋ 2° Q[ui]b[us] p[ar]tib[us] di
stiguat[ur]. ⁋ 3° uō. q[ui]b[us] remedijs s[u]bleuet[ur].
⁋ Vō detestatōz sup[er]bie s[un]t mlta q[ue] faciūt. ⁋ Et
p[rimo]. quō sup[er]bia h[ab]it se ad bōa. ⁋ Quō ad alia m[a]
la. ⁋ Itaq[ue] uideaz an oīa. Quō sup[er]bia h[ab]it se
ad bōa. ⁋ Et d[icendu]m q[uo]d ip[s]a ab aīa [ho]i[ni]s p[er] oīa bōa expellit.
⁋ 2° q[uia] n[on] s[in]it i aīa i[n]trare n[on] sinit. ⁋ 3° uō. bōa que
remanēt. ifice ⁊ corrup[it]. ⁋ Dico q[uo]d bōa oīa
gratuita faciēta. ab aīa pellit. Est eī sup[er]bia sic
ciuitati silua. q[ue] siccat cūcta uiridia. Ex[emplum]. te
porib[us] helye. q[ua]n[do] n̄ pluit ānis trib[us] ⁊ mensib[us]
sex. q[uia] te uiridia oīa s[un]t siccata. ⁊ fames
ualida fca. Sic fit s[imi]l[ite]r aīa q[ua]n[do] g[rati]e d[e]stituta.
regnāte i ea sup[er]bia. Vn̄ aug[ustinus] dic[it]. Q[uia] p[er] sup[er]bia al
ta siccat[ur]. Et b[ern]h[ardus]. sic ait. Vētus sup[er]bie sep est
eū s[i]cc[a]t[us]... d[e]uotōis g[rati]e. Nūq[ue] q[ui]d ait humilib[us] g[ra]tia[m]

humilib[us] aufert datā. Ergo i[n]q[ui]t argumētū ē
p[er]fectis sup[er]bie s[u]btracto g[rati]e. Vn̄ g[re]g[orius]. Sic humilitas
oīa uitia enuat. ⁊ oēs i[n] uirtutes collig[it] ⁊ robo
rat. Sic sup[er]bia uirtutes oēs destruit ⁊ ad nichil[um].
Q[uia] ei ɔtrior[um]. ɔt[ra]ij s[un]t effect[us]. Vt p[atet] i d[e]l[ecti]o ⁊ a[nim]a
ro. albo ⁊ nigro. & q[uo]d humilitas plātat. sup[er]bia
ex aduerso euuat. ⁋ 2° sup[er]bia bōa q[ue] n̄ s[un]t i aīa
intrare n̄ sinit. Est eī forte obstacl[u]m. q[uo]d clau
dit ɔ[ue]nas. ne aq[ue] g[ra]tiar[um] fluāt i aīaz.
Sup[er]bia ē mōs gelboe. q[uia] maledict[us] ē p[er] d[omi]n[u]m. u[bi] s[un]t oc
cisi fortissi[mi] uiri. Et i[n] tātū p[re]ualuit maled[ictio]
illa s[an]c[t]a. ut us[que] i hodiernū dīe. mōs ille alt[us]
ut d[icitu]r. rore uel pluuia n̄ p[er]fundat[ur]. Q[uia] tumor
sup[er]bie g[ra]tiaz i aīaz n̄ sinit i[n]trare. Nūq[uam]d aq[ua] p[otes]t i
grediri locū. u[bi] n[ih]il[um] ē uacuum. At u[bi] humilitas n̄
ē. uacuū n[ih]il[um] ē. Nec u[bi] sup[er]bia ē. humilitas eē p[otes]t.
Q[uia] n̄ ē sup[er]bia ē. n[on] p[otes]t i[n]gredi g[rati]a. Ex[emplum] de alex[andr]o q[ui]
q[uo]n[iam] sapiēs eē posset a didimo ph[ilosoph]o q[ue]rit. Ait
sapiēt[er] didim[us] dicēs. Deo p[er]sto ē docēt[ur] sapiētia.
s[ed] nō h[ab]eas u[bi] teneas eā. cū sic plen[us] pecc[atis] op[er]
posita. Negatū ē ei opposita eid[em] ... Q[uia] cū
t[u] d[omi]n[u]s ē tumor sup[er]bie. nāz sap[ienti]a i[n]t[ra]re n̄ sinit
i[n]trāe. ⁋ 3° sup[er]bia bōa gratis data. q[ue] rema
nēt post p[e]c[ca]tum i aīa falsificat ⁊ uiciat ⁊
i[n]ficit. Natura ei d[omi]n[u]s d[omi]n[a]t / dōa gratis da
ta falsificat. d[omi]n[u]s fide ⁊ talia dōa reddit i
ta falsificat. d[omi]n[u]s fidē ⁊ talia dōa reddit i
formia. Et nōne q[uo]d s[un]t de se bōa. ut dare
elemosinaz. celebrare ieiunia. orāe i[n] ecclia si fiūt
ex sup[er]bia ad laudē huāz. ɔuertūt[ur] i mala. adeo
aēt punienda. B[ern]h[ardus]. Magna i[n]ter uirtutis humilitatis. s[ed]
ne cui obtētu. n̄ solū uit[iu]m n̄ ē lit. s[ed] i sup[er]bia
ɔmutat[ur]. Itaq[ue] ut aduersū sit dīe. Sup[er]bia
sic ad bōa cūcta se h[ab]it. ut illa q[ue] nō corrū
pit. i[n]q[ui]nat. Vn̄ q[ui]dā sapiēs ait. Inq[ui]nat eg[re]
gios aduncta sup[er]bia mores. Et it[e]r[u]m alt[er] ait.
Sit tibi g[ra]tia. si sapiētia forte d[e]t[u]r. Inq[ui]nat oīa
sola sup[er]bia. si d[omi]n[a]t[ur]. Sup[er]bia q[ua]si uestis ē macu
lata maculās uniuersa q[ue] tāgit. Est oui mo
rbide. s[i]c[ut] filiis. q[uo]d g[re]ge uniuersu[m] i[n]fic[it] ⁊ corrūp[it]. Est
eī lep[r]e ɔtaminās oīa sibi uicta. q[uia] scabio
sum p[e]c[c]a[tu]m ē sep[ar]and[um] ab alijs. Et uir lep[r]os[us] e[st]
ced[ere] a castris. Q[uia] i[n] lev[itico] sic h[abe]t[ur]. Q[ui] co[n]tiaāt
sup[er]bo. i[n]duet sup[er]biā. Ergo ad sup[er]bia oīa r[e]n[o]ua
clude. q[uia] s[ecundu]m g[re]g[orium]. Sola res ē humilitas. s[ed] q
se palliat sup[er]bia ne uilescat. ⁋ Viso quō se
sup[er]bia se h[ab]it ad bōa. nc uidē[re] restat. quō se
h[ab]it ad alia mala. ⁋ Et d[icendu]m de sup[er]bia h[oc] notād[um].
q[uia] ip[s]a ē regina oīu[m] uitior[um]. Et ideo sic ma
iori oī p[e]cc[at]or[um] corona[m] portat i capite. Vn̄

mysterium sit legitur. Ve corone superbie. Ille enim inter homines
fert coronam quia maior est omnibus. At superbia est
par omnium maxima, quia directe opposita potestas
contra deum cuiuscumque erecta. Unde glossa exponit in libro
Psalmorum: Emundabor a delicto maximo. De ipsa
superbia. Quia ergo ipsa sic malorum regina, debet ferre
coronam utique maledictam. Unde maledicti re
plet animam qui sequitur hic maledictam reginam. Unde
in Ecclesiastico legitur: Initium omnis peccati superbia, qui sequitur eam adim
plebitur maledictis. Et dicitur omnis peccati initium
non solum quia fuit primum, sed quia nullum est sine ea
generale peccatum. Quilibet enim in actu impetus divinum non con
temnendo preceptum. Cum ergo contemptus sit ex superbia
sine ea nullum committitur. Secundo. Ius dicitur.
Hoc vitium magis nimis expensas requirit, et fac
tum est regina magis vitiorum exercitum post se trahit.
Quia ex ea nascuntur heresis et scismata discordia
libidinis et homicidia, crudelitas et invidia, contentiones
et iactantia et alia multa. Et quia magis habet familiam
magis requirit expensam. Exemplum habetur de mensa Salomonis
3. Regum. Et de convivio Assueri Hester j. Et superbia enim
frequentes sunt ista. Nam omne superborum est facere alta convi
via et portare nobilia vestimenta, et exercitum ad
bella congregare. In quibus omnibus expendunt pretiosa me
talla. Unde tales qui erant aliquando dites fiunt mendi
ci et pauperes. Nero imperator cum dives fuit
ut piscaretur retibus aureis. Et incedebat mil
le quadrigis quia rote erant ex argento vesti
te. Et semper dum comederet aurum quod precis pone
bat. Ultio ad tantam devenit inopiam ut derelictus
ab omnibus et a Roma fugatus manu propria est peremptus.
Unde in Ecclesiastico sic habetur: Domus que nimis locuples est
annichilabitur superbia. Tertio dominium quod semel obtinu
it superbia non de facili perdit. Reges enim et alii pri
cipes castrum quod semel obtinuerunt non de facili
perdunt quia potenter ipsud defendunt. Sic et anima non de fa
cili suscipit medicinam quam occupavit superbia.
Exemplum de Antiocho rege qui credebat se dominari ma
ri et terre. Quem afflixit multitudine tormentorum, nec
reduci potuit ut se mortalem esse cognosceret.
Tamen dum sentiret se tabescere membris in toto corpore sic
fetebat ut nec exercitus non ipse se ipsum sustinere posset.
Ad hoc est deductus ut diceret: Iustum est mortalem subditum
deo esse et non paria cum deo sentire. Ergo si in
tanta angustia sunt infirmi qui certitudinem incura
biles patiuntur. Inquantum debet esse timor superbis
qui laborant hoc vitio ne pereant in fine cum eo.
Itaque caput est antiquus serpens, qui in capite feriendus

Frustra enim alie partes serpentis feriuntur si soli
capiti parcatur. Sic frustra relinquit alia vitia qui
cavet si superbiam reliquat. Ieronimus: Lubricum est serpens
antiquus et nisi capite teneatur totus statim elabitur
sinu illabitur. Ubi capite hoc ortho, umbra ob faci
le otteritur. Crisostomus: Tolle hoc vitium et sine labore
cetera resecantur. Superbia enim est preceptor pharaonis, cuius
morte filii Israel liberantur. Nam et Goliath in fronte
percussus omnis est enim exercitus ~~liberatur~~ debellatur. Superbia est
turris illa babilonica, qui nisi destructa expugna
tur. Quia et domus cuncta est quoniam turris ista alta non faci
le expugnatur, eo quod turris eminentia defendit.
Sic et non expugnatur facile alia vitia nisi superbia
collocatur. Et hoc est ratio quare non possunt homines ab usu
rio exhiberi quia superbia dicit eis: Si mala ablata red
dideris, apud homines vilis eris. Unde quidam glossa super id Psalmi
Si mei non fuerint dominati etc. Superbia primum vitium est
in recedendo et ultimum in recedendo. Prudentius: Cum bene
pugnaveris cum cuncta subacta putabis. Quod plus
infestat vincenda superbia restat. Quomodo superbia
se habeat ad dyabolum

Nunc restat videre quo
modo superbia se habeat ad dyabolum. Et dico et ad proximum et ad deum. C. 1.
quod sic se habet ad dyabolum ut homines faciat dya
bolum, ita ut dyabolus habeat se cum quadam plenum
dominium ut facile trahat cum in omni peccatum. Est enim su
perbia speciale signum quo dyaboli filii ab aliis fi
distincti. Dyabolus enim rex est super omnes filios superbie
ut habetur in Iob. Et constat quod si ipse est rex omnium sup
borum, ergo omnes superbi sunt dyaboli filii. Gregorius: Evidentis
simum signum omnium reproborum superbia. Sic humilitas
electorum. Ergo cum proprium signum reges quilibet agno
scat sub quo rege militet superbi agnoscat. Di
versi enim reges diversa habent arma et diversa
vexilla que feruntur coram exercitu. Sed humilitas
vexillum est regis eterni. Ergo superbia humilitati contraria
est vexillum eternum dyaboli. Ostendit debet quibus dyabolus
principem qui eos toto posse trahit ad mortem.
Secundo nunc quarto hoc videndum quomodo superbus se habet ad proximum.
Et dico quod homo superbus est velud quidam tirannus.
Qui proximos coangustat. Corde contempnat.
Sermonibus provocat. Factis molestat. Et ma
lis exemplis coinquinat. Dico primo quod superbus proximos
coangustat et artat. Si enim sit duo capita vide
se posita duorum hominum voluntatem divisi non potest u
nus agrum suum extendere nisi coartando proximi sui
possessionem. At hoc est omnium superborum velle se di
latare dum volunt aliis se preferre quare necesse
habent proximos coartare. Videmus enim in civita

tibus quam maxime potentibus suis bellant quia dum
potentiores contrarios suos ampliat necnon aliarum
coangustat. Unde in Matheo dicitur de superbis: Quia dilatant
filateria sua et magnificant fimbrias. Et ipsum ubi
is dicitur: Qui se iactat et dilatat iurgia conci
tat. Quia dum ab alio illius dilatationi resistitur
inter eos plurimum certatur. Unde sunt et bella tirannorum et
bella civium et regum non quia unusquisque vult comprimere a
lium. Secundo quod superbus alios corde contempnat.
Est enim natura superborum contempnere proximos. Unde in Ecclesiastico dicitur:
Sicut est abhominatio superbo humilitas, sic et execratio
est diviti paupertas. Nam enim est contrarios expellere sua
natura. Quia ergo superbus humilem et dives pauperem detesta
tur. Tertio superbus humilem verbis et factis molestare non
cessat. Et invenit novas causas quibus illi dicat in
iurias et inferat illi plagas. Exemplum de lupo et a
gno in fabula, qui dum sic occurrerent in flumine ad bibendum
lupus in parte superiori et agnus in inferiori potabat.
Quem lupus videns et dedignans quod biberet dixit
ei: Quomodo ausus es ut turbides mihi aquam. At ille
humili vultu sic ait: Aqua reliquis superioribus semper tendit
in ima. Sed ergo ego ymmo turbido tibi aquam? Cui lupus: Sed
contra me loqueris plurimum, et cum invadens occidit. Di
quod expositor fabule, qui regnat in quibus civitates
qui causas inveniunt vanas et nullas ad mortem p
roximis inferendam. Unde in ipsum legitur: Inter superbos semper iur
gia sunt. Et iterum sapiens idem dicit: Verbum superbia in con
tumelia. Et non solum illum affligit contumeliis
sed et factis eum spoliando verberando et occidendo. Si
cut enim ipsum dicitur: Arma et gladii tua superbi.
Quarto superbus malis exemplis alia compara filia proximos
provocat. Unde sapiens quidam describens superbum sic ait.
Omnis superbus in tollerabilis, altitudo sicut fluvius, recessu
pomposus, Cervix erecta, Facies elevata, Tru
ces oculi, delectatio semper superbiri contrariat, et melio
ribus se preferre desiderat. Sententias suas c...
vita iactat, et reverentia ... se ...
Quia dum alii ... ... sic ... ... se
habitibus extollit sic vestibus exornat. Omni
vitiis dilatari ... ... ut ipsi di
tari possit. Nec considerat ... quo ... ...
via ad casum. Ubi enim sunt illi reges, qui ... aliis
precellentes, et ... maris congregatis, tenu
erunt dominium omnis ... Nonne ad inferos descenderunt?
Unde in Trenis dicitur: Quid nobis profuit superbia et divi
tiarum iactantia, quod contulit nobis ... omnia transierunt
tanquam umbra etc. Quomodo superbus se habeat ad deum. C. 3.

Restat nunc videre quomodo superbus se habeat ad deum.

Itaque non quod superbus omnibus modis deum offendit. Et primo
est principium omnium creatorum. Nam superbus suorum operum credit se esse
principium cum non possit esse principium nisi malorum. Una enim est causa principium bonorum
omnium ... quod probat philosophorum ... Quia in illo genere causarum est ab
ire in infinitum. Quia necesse est ponere efficiens primum
omnium bonorum causarum et principium. Et ideo dicitur in quarto eiusdem: Quia motor non est
motus, non mutatoris mutatio, nec generationis generatio.
Quia sic esset infinitum abire fortiter quod impossibile est. Quia
cum infinitorum non sit dare aliquod primum, sequitur non aliquod secundum, non aliquod tertium,
quare non aliquod entium. Eo quod omnis ordo sit ad primum. Quare vel
non est ponere primum, non est ponere aliquod entium. Ergo vide
quanta sit stultitia superborum qui bonorum que agunt se putant esse
principium sibi appropriates, quod est divine proprium. Ipse enim in Iohanne
sic ait: Ego principium qui loquor vobis. Et in Apocalipsi sic legitur:
Ego sum principium et finis. Quia sic est principium omnium naturarum sic est
finis teste Platone omnium naturarum actionum. Unde primo Ethicorum
philosophus dicit: Quia finis ille propter quem cetera fiunt et quem desi
derant ab omnibus non solum est bonus sed optimum. Et ideo
unus solus est ab omnibus appetendus. Et constat quod frustra
in natura hoc desiderium esset si finis hic obtineri non posset.
Non obtineri ullo modo valeret si quaerendo pro eo infi
nitum abire esset. Quia infinitum pertransire est impossibile.
Superbus ergo sic in primo erat. Sic a fine ultimo
deviat. Dum illum in suis operibus non considerat. Sed fi
nes quosdam vanos et noxios fortuna. Secundo dicitur quod deus est u
niversorum. Unde semper dicitur in veteri testamento: Ego dominus. Hec
autem dominum primum usurpavit dyabolus dum preesse voluit
non subesse. Unde hoc exponens verbum dicitur: Qui extollitur et
adulatur super esse quod dicitur deus. Sic ait volens ostendere quod
non solum dyabolus sed omnis superbus deo se prefert. Horret in
quantum humanus intellectus verbum horreat similiter cogitatum
malignius protervit et asserit. Dico utique vobis fratres quod non
solum dyabolus sed omnis superbus extollitur super deum. Et
probat hoc modo. Vult deus suam fieri voluntatem. Vult et superbus fieri
suam. Ecce equalitas. Sed deus quod fiat vult nisi rationabile
vult. Superbus autem et sine ratione et contra rationem suam vult fieri voluntatem.
Quia voluntatem suam prefert voluntati dei. Quod quam sit absurdum
intelligere. Ergo constat quod superbus vult esse deus cum debe
ret esse servus. Et nunc ridiculosum esset, et turpe si
leonis se minus preferret. Et vult passer aquile. Et
famulus domino suo. Et prefert ... regere cum ceperit. Non est enim turpe
... supponere celo terram ... animo, et servum domino suo.
Ergo quod turpe est creaturam preferre se deo. Quia illi compa
ratus ... est nichil. Itaque superbus peccat in deo dum rex
vult habere dominium. Quarto deus ex omnibus rebus laudis
vult habere preconium. Sed superbus sibi usurpat hoc proprium quod
nulli est concedendum. Constat enim illum solum pro bonis omnibus
esse laudandum, a quo est omne bonum. Sed ad deum est omne bonum sic est d...

pharisei. Ergo appetere ex bonis laudis premium:
est auferre quod est suum proprium. Quia sicut dum facit se
graue nimis incurrit. Nonne huius ille domino
sic infert iniuriam, qui inuadit proprium locum sua. At
ipse ex omnibus bonis suauit esse gloriam. Unde propheta ait
Gloriam meam alteri non dabo. Superbus quia gloriam
eripit. Dum gloria hic usurpat. Bernardus. Fornicator
semet ipsum dehonestat. proximus iniurios molestat. sed elatus quantum in se est deum inhonorat. Deus enim
dicit. Ergo gloriam meam non dabo. Sed sicut eam as
sit. Ergo mihi eam si non reddetis usurpabo. Item Christus
ut ait etc. Ab humilibus gloriatur suum honorat.
quia propriam a superbis uituperatur. Contrariorum est contrarii
sunt effectus. Quia quod caritas diligit inuidia odit.
Et quod fides edificat error destruit. Et quod frigus
stringit calor dissoluit. Ut patet in luto cera et
glacie. Ergo cum superbia sit contraria humilitas ne
cesse est ut quod humilitas honorat superbia dehonestet.
Unde super illo uerbo Iob. Si obsculatus sum os ma
num meam quod est iniquitas maxima et negatio contra altis
simum. dicit glossa. Manum suam ore deosculatur.
qui quod fecit laudat. Et maxima iniquitas dicitur. eo
quod auctoritatis sui glorie negare conatur. quasi quis
tribuit sibi quod operatur. Unde de superbo in Iob sic
habetur. Tetendit aduersus deum manus suas et
contra omnipotentem roboratus est. glossa. Manum contra deum
tendere est in opere malo perseuerare et diuina iudicia
non pauere. Sed contra deum roboratur dicitur qui prosperari in sua
mala actione permittitur. Quarto deus est omnium largitor
bonorum. siue sit bonorum nature. siue fortune. siue bonorum gratie
siue bonorum scientie. et tamen gratie gratias dare. Siue sit
bona glorie. Ergo pro hiis omnibus nonne reddende sunt
gratie. Sed superbi de bonis acceptis a deo sunt in
grati. Ut ex hiis assumant materiam superbiendi. unde
debuerant assumere materiam humiliandi. Unde Gregorius. Cum
augentur dona rationes etiam crescunt donorum. Tanto ergo
humilior atque ad seruiendum deo promptior quisque
debet esse ex munere. quanto se conspicit obligatiorem
esse in reddenda ratione. Nonne quanto est maior
numerus feudorum tanto maior est obligatio militum.
Ex parte accipientium militum. At superbus quan
to plura bona a deo accipit tanto plus eum offendit.
Sicut plenitudine carnis fortitudine corporis in
telligentia mentis. et diuitiis contra deum. Quia unde
magnas gratias reddere debuit. inde tot in
gratus existit. Deus quia ingratitudo superborum deum detes
tatur. et dicit nullis pendit et adnichilat. Unde
creaturis impugnat. dum pharaonem per ranas debel

labauit et muscas. **De signis diuini**
Signa odii diuini sunt ista. **odii. C. x.**
Et primum signum est quod deus superbum in ym
ma detrudit. Exemplum de lucifero. de cuius de
iectione in .14. Ysaie sic legitur. Quomodo cecidisti
lucifer qui mane oriebaris usque ibi. Ueruntamen in
infernum detraheris in profundum laci. Cuius ratio
est. Quia quanto prius corruens est maior tanto descendit
profundius. Sic ex sanctis omnibus celis. et elatus co
peratoribus. Cum quia peccatum sit prius grauissimum. et peccatum
luciferi fuit grauissimum et maximum ideo iure di
mersus est in lacum profundum. Et cum superbia sit peccatum
maximum ut est supra probatum. superbi aliis peccatori
bus inuisi sunt detrudendi profundius. In cuius
signum qui erat angelus factus est demon. Et qui erat
omnium dignissimus. factus est omnium uilissimus. et a deo ma
nifeste elongatus. Et qui erat nobilissima creatura.
factus est uilissima sanguisuga. humanum san
guinem sugens continue. Exemplum ad hoc ipsum de pro
parentibus. Quia in mensura deiectionis istius. a paradiso
deiecti in uilem est locum deiecti. Secundum est huius
odii signum quod deus superbis suum auxilium subtrahit. Unde
hugo dicit. Superbia michi deum aufert. Inui
dia proximum. Ira me ipsum. Et quod est deum homini
auferre. nisi ab homine auxilium diuinum subtrahere.
Hoc enim subtracto cadit omnis homo. Quia et cadit
uitis illi subtracto palo. Et cucurbita cadit
illi subtracto ligno. Ergo quanto fortior potest
homo. non adiuuante se deo. Exemplum de saul qui dum
esset humilis in alta conscendit. Sed dum per superbiam
in alta conscendit a deo recessit. cum suis omnibus peri
it. I. Re. xv. Nam et roboam filius salomonis .3. Re. xii.
quia ubi populi audire contempsit. cum consilio pu
erorum adhesit. dum a deo per superbiam recessit
regni sui partem maximam perdidit. Exemplum ad hoc
ipsum de senacherib. Cui dicitur ysaie 37. Superbia
tua ascendit in aures meas. ponam igitur circulum
in naribus tuis. et frenum in labiis tuis. et re
ducam te per uiam per quam uenisti. Et sequitur quomodo
eius exercitus percussus est. Et ipse ad propria
reuertens a filiis est occisus. Et nonne nabu
chodonosor. 2. Dan. audiuit. quod cum esset ele
uatum cor eius. deiectus est ab hominibus. et cum feris
factum est habitatio eius. Exemplum per holofernem et
omnis exercitus eius quomodo propter superbiam suam a mu
liere percussus. omnis eius exercitus est fugatus.
Et nonne aman superbissimus. sic in hester legitur
deiectus est et suspensus in patibulo. quod parauerat

humili mardocheo. Exemplum de antiocho .2.
mach. ix. qui superbia tumidus ierosolimam se di
cebat esse uenturum. et se eam facturum sepulcrum
hominum mortuorum. Qui dum hunc sermonem
finisset. intantum deiectus est. ut qui maris fluc
tibus et montibus imperare uidebatur. a cunctis
humiliatus in gestatorio portabatur. tantus
erat fetor egrediens. ut se ipsum sustinere non
posset. Tertium. sicut humilitas iustum facit. sic
superbia abhominabilem deo reddit. Nam anima fit
iusta per gratiam. At deus. ut habetur in canonica Ia. dat
humilibus gratiam. Humilitas igitur animam iustifi
cat. Quia cum superbia opponitur gratie. dum ab anima re
mouet gratiam. eam deo reddit exosam. Exemplum de
phariseo et publicano. luce. xviii. quorum hu
milis publicanus iustificatus in domum suam
descendit ab illo. Nam et apostolum petrum. quem
presumptio ad negandum adduxit. humilitas penitentie
releuauit. dum foras egressus amare fleuit.
Nunc dicere restat. **Quomodo superbia ad proximum**
quomodo superbia ad proximum se habet. **se habet.**
Et dicendum quod superbia per totum hominem cecum
reddit. quia ex omni semine bono prauam messem re
colligit. Quia enim melius semen quam gratia dei. deus animam
reddens acceptam. At in uirtutibus simul et gratia
oritur sepe superbia. Quia ex optimo semine oritur
in zizaniam. Ergo superbia monstrum ex suo semine
nascens. de uitibus spinas. et de ficubus tri
bulos colligens. Unde superbo dicitur in apocalipsi .3.
dicis quod diues sum. et nullius egeo. et nescis
quia miser es. et nudus et pauper et cecus. Ergo sicut
humilitas animam illuminat. sic superbia per contrarium
eam cecat. Sicut enim tumor oculi impedit uisum.
sic tumor anime intellectum. Et quod est causa heresis quia
cecitas cordis. Unde super illo uerbo Ieremie. Ar
rogantia tua decepit te. dicit glossa. Omnis here
ticus arrogans. quia superbia facit hereticum. non
ignorantia. Unde cuncte hereses ex superbia sunt
.2. exorte. Secundum superbia omnia sibi bona in mala
conuertit. Unde superbus dicit sibi conuertit in noctem
et in tenebras lucem. Et nonne luminaria anime
omnia fiunt tenebra. quando adueniente superbia
uirtutes uertuntur in uitia. Sicut opera in genere bo
na ut ieiunia et talia. fiunt propter uanam gloriam
mala. Itaque ut ad unum sit dicere. superbus
de uita mortem accipit. de sanitate egri
tudinem incurrit. et de medicamine se occi
dit. Unde Gregorius. Qui de uirtute superbit. non gla

dio. sed medicamine se occidit. et ex uita
mortem incurrit. Superbus enim in uincitur unde
uincit. Gregorius. Difficile ualde est uincere peccatum quod
ex uictoria nascitur uitiorum. Unde ubi elea
zarus belefantem legitur occidisse. Sic Gregorius ait.
Sub hoste quem occidit moritur. qui de culpa quam
superat eleuatur. Tertio superbus omnia sua bona in .3.
uento consumit et uendit. et arefacit omnia. Dum
uento laudis et glorie ea uendit. Gregorius. Ualde ma
la esse bona sua iudicant. qui ad eorum incedere lau
des humanas sufficere putant. Quia cum pro tanto
opere laus transitoria queritur. res eterna
retributione digna. pretio uili uenunditur. Unde
aug. teste. Qui non tumet uento superbie.
non crepabit uento gehenne. Unde in ecclesiaste
sic habetur. Non te extollas in cogitatione anime
tue. sicut thaurus. ne forte elidatur uirtus tua.
et fructus tuus pereat. et relinquaris uelud
fenum aridum in deserto. Superbia namque illius habet sa
guinis. qui suo contactu arborem arefacit. Et
canem comedentem in rabiem uertit. Est et ille
uermis qui hederam arefacit. cuius libro capitulo 10
ione protegebat ab estu solis. Et quod per hederam
non diuina gratia quia carnales est obumbrans
animas. sed gratiam uermis superbie arefacit. quando
ab anima eam pellit. Quarto superbia animam fatuam
reddit. Non enim solum foris excecat. sed quod peius
est intus infatuat. Ro. po. Dicentes se esse sa
pientes. stulti facti sunt. Aug. Sed dicendo se esse
sapientem. stultus factus est. Quod dic te stultum et sa
piens fies. Si enim ubi humilitas ibi sapientia si
cut probatum est superius. ergo per contrarium ubi superbia. ibi stul
titia. Et nonne opus amentie est plus de se
sentire presumendo quam possit. Sed superbus
omnibus hoc facit quare stultus existit. Minor pro
batur per Ieremiam cum dicit. Audiuimus superbiam mo
ab superbus est ualde. Arrogantiam et su
perbiam eius ego noui. Et quod non sit iuxta eam
uirtus eius. Signum uero huius stultitie hoc exi
stit. Quia se ipsum superbus non agnoscit. Cuius pro
batio est. quia si se ipsum agnosceret. de limo terre
fore se formatum sciret. Quare nunquam de loco superio
ri contaret. sed semper ymum locum appeteret.
Quia terra nunquam cupit ascendere. sed semper in ymo
sedere. Signum ergo huius stultitie est. quia superbus inter
nichil et aliquid non discernit. Quia cum nichil sit.
putat se esse aliquid. Iuxta illud apostoli dicentis.
Qui putat se aliquid esse cum nichil sit. ipse se se

ducat. Est ei sup^a qdā ebrietas mētis. q^r sic
ebrietas corp^{is} potantē decip^it. et cū stulta
loq^i et facē cogit. Sic sup^{bia} aīaz i oib^z fallit.
Ex^o de lucifō q^i sup^s i cēlo fefellit. ut silis d^o
ēē noluit. Itē nōne i flatio facici uisū i
pedit. Aug. facies mā iflata. nō sinebat m
d^e me uidē uā. At sup^a ē tumor i aīa. q^r
fac aīaz fatuā. Est ei sup^a frenesis silis. q^e se
sū tollit et ipedit. ut nunq^s opilatis. adm^{lo}
spūs tīslire n possit. Est ei sup^a moles qdā.
siue nubes grossa et tenebrosa. it^r nos et
deū i^{n}posita. Q^r cū a d^o sit ēē lumē i aīa.
nēcio tollit ipediēte sup^a. gg. loq^s de su
pb^a sic ait. Tāto a dī luce lōge sūt: q^nto
ap se humiles n sūt. **De plib^z stultitijs suplor^z.**

Et nō li plures ēē stultitias
suplor^z. Et p^e ē altū hedificiū sine fū
damēto erigē. Nā ostitut. q sic fūdamēto he
dificat. hedificata oīa ruine et casui sup^it.
Vn̄ i p^{ub}. dī. Q^i altā fac domū suā qrit ru
inā. si altitudi n respōdeat fūdamēta. gg.
Soli tunc acrescit qd hedificat. q aū fa
brica fūdamēta n parat. At fūdamētū bo^z
humilitas. Q^r q sine humilitate nitit^r ascēdē.
nēce hē inifima deueire. Aug. cogit^s uis
ēē a minimo icipe. Cogitas altā turri erigē.
de fūdamēto humilitatis añ puide. Et q^nto alt^i
erigit^r hedificiū. tāto pfundi^s fodit^r fūda
mētū. Arbor ē q^{dē} attēdite q radice fig^i i hu
mili. ut i sūce tēdat ad celū. Ergo si absq^z
humilitate uis excelsa apphēde. hē arborez
ascēdē uelle. nō sumissa radice. **C**2ª stultitia
ē stb^i. dū ad maiorē casū qrit ascēdē. Con
stat ei q^r q^nto stat^9 ē altior. tāto cas^9 idē ē
gravior. Vn̄ g^uui^9 ruit ag^{ls} de celo. q^r hō de
tērō pdiso. Et de t^{ra} grauē cad^t hō. q^r d^e hu
li domo. Ergo i alta leuaī. ē maiori supi
tio sup^raī. Vn̄ d^ua^9 fac hoi. sic cornix nu
cē. q uolēs comedē nucleū. et n ualēs frangē
pariete ultimū. eleuat eā i altū. et frangit
eā p casū. Sic d^ua^9 n ualēs hoiez i humili sta
tu deiicē. eū pourat eleuatoz. ut iñ cadat.
un̄ se stare putabat. Vn̄ sup^{bz} sic ait i Job.
Eleuasti me. et qi sup uētū ponēs. allisisti
me ualide. Vē pō sup uēto. q locat^r i alto.
Q^r sic uēt^9 n sbstinet rei podus. sic n^c ho
mies sbstinet alt^9 stat^9. B. Paulatī sr be
et p g^adus ascēdis. sz n paulatī descēdis. sz ue

lut fulgur i spū uehemēti. Hoc ei pz ad s^r.
q^r sepe q p g^adus i scala cōscēdit. sine g^adib^z
mōt ruit. Et sepe ibi corruit t^ris alta n
stat i mo^{liis} dom^9 i humili situata. Et dom^9
posite i mōtib^z altis c^ebris fulmīb^z feriūt^r
et uētis. Et nō. q q uiolēt^e i alta cōscēdit
g^uuedie p^3p^y podēris ym^a nēcio repetit si
cut p^z i uapozib^z g^uuib^z eleuatis. et exaru
sagiptis emissis. et petris ex machina s
sū missis. At suplor^z loc^9 ē p fūd^9 ifern^i.
q^r i ibi^r sū^9 fuit ei^9 motus. mot^9 ē uiolēt^9.
Q^r nēcio ē casur^9. Fit g^o de sup^bo. sic de
uas celo cōfrigēdo. q^r i alta leuat^r ut forti^9
cōfrigat^r. **C**3^a stulti^a supbi ē. i felicissimū
locū ad manēdū eligē. Cū ei ab alto sit oīs
casus. sep loc^9 alt^9 ē piclosus. Et p mīu loc^9
ym^9 ē tut^9. Est g^o mag^a stultitia i supbo. q se
p poī cup i alto. Itē mons iste sup^b. nō ht
cū mōtib^z alijs silitudīez. Nā alij mōtes sūt
uallib^z et collib^z primiōēs celo. Sz mons
iste supb^z a celo ē sūme remot^9. et tītāō
prim^9. Q^r hedificāts i hoc loco ē stult^9. Itē
supbia ē humilitati ōia. g^o ht illi uiā ōiā. At
uia humilitatis ē ad ascēsū. g^o ē uia sup^e ad
descēsū. Sic ingruib^z et leuib^z ē ex. Itē
ōia sūt q maxīe asē distāt. Sic pz i albo et
nigro. dulci et amaro. sano et egro. At hui
litas fac hoiez pxī^9 deo et celo. g^o sup^b d^ual^o
et iferno. Vn̄ d^r i oo^t. Nisi c^uusi fueitis. et ef
ficiamī sic puuli n itrabitis i regnū ce^{lo}.
g^o si itrat soli puuli. excludūt^r ōs a reg^o
supbi. Ergo teste aug. si ōis hō ēēt inif
no. q illo nō fuit locat^9 i reg^o. Restat ōs
suplos locādos ēē i tartaō. **C**Itez mon
tes sūt certis t^re ptib^z fortiōēs. ad quos
nō ascēdūt^r facile hostes. Sz ad mōtez
supbie oīa mala cōcurrūt. Vn̄ leg^r. i ecc^o.
de supbia. Q^r q eā tenuīt adiplebitur ma
ledictis. Itē alij mōtes solēt ēē sani.
et mūdi. q a inde sordes fluūt ad ualles.
Sz motis sup^e ē sūme imūdus. sūme
q^z i firmus. q^re ē maxīe fugiēdus. It^e
eni est sr Jē mons pestifer. q corrūpit u
niūsam terrā. Itē oīa spūalia bona fu
giūt mōtē istū. q^r n^c ros n^c pluuia ueit
sr eū. ē ōs alios mōtes d^o insitet. Sr huc
at mōtē sr bie. n^c descēd^t ros g^o. n plu^a sa
lutaīs doctīne. eo q^r s^t sit i latib^z aqlōis.
Et cōstat.

q aglo pluuias dissipat. et rorē catē n
pmittat. sz i pruinā coaglat. Est et alia cā.
q^r ros et pluuia. fugiūt loca alta. et q^rt
humilia. Ergo lē. iqd. q^r sequūi misi. quā
sequūi. An nō uidetis sathanā. tāq^s fulg^s
de celo cadētē. Nōne hē ē mons. i q ascēd^e
āgls. et ē fcūs d^uā. Inh mōte. cecidit hō
p^{mo}. rex saul. fcūs ē aretiq^s. et nabucho
donosor. i bestiā ē mutat^9. **C**3^a stultitia ē
huiane sr^e. q^r cū facile psit descēdē. elig^i
p^o. cū difficultate ascēdē. lē. O abusio o
puisitas filior^z adā. q^r cū ascēdē sit diffi
ciliū. descēdē uō faciliū. ipi eōs facile q
ascēdē. difficileq^z descēdūt. pau ad gra
duū dignitates. agelicas huīens fordadas.
Et addit. Conat^r qs. mōtē ascēdē prātis.
sz q^rtos putas cōdicatores hēbit. q^rtos iuei
et repulsores. q^rtaq^z obstacula. q^r diffi
cile uiā. Ergo q^rta ē hē stulti^a. uelle magis
ire ad mortē pardua uiā. q^r ad uitā p pla
nā. Et p^o ascēdēdo ad modicū. elig^i ire ad
parablē. q^r modicū descēdēdo ad regnū.
C4^a stbi stulti^a ē. q^r uolēs ascēdē ascēsus
refug^i uiā sare. Et cū ascēdē uelit. uiā
ascēdēdi n nouit. q^r i i fimo loco se ponit.
sicq^z descēdit. dū ascēdē credit. lē. p humi
ascēdit^r ad subli^{mia}. q^r hē ē uia et n ē alia p^r
cā. Et q palā uiā uadit. cad^t p^r ascēd^t.
At sr b^z uiā hāc nesāt. q^r tota sua p^o re
fug^i. q^r ōis ei ascēs^9. uē d^z ēē cas^9. Q^r a q
si uideat^r p rotā ascēdē. nēcē ht ima repe
tē. rota n stātē. Cū tū t^p ali ascēdē. sic
a sūmo lō recēdē. Et cōstat q q recēd^t a sū
mo appriat^r necē i fimo. Sic q recēd^t a ce
lo. appriat ire cētro. It^e sr b^z. sed^z i mimo.
ay mar^e distet a t^ra. g^o q^nto pl^9 sr^a tumet.
tāto sep i fimi fcēt. g^o q^nto pl^9 t^p alr m
altat^r. tāto pl^9 a dō recēdz. et tartaro pxiā
t. Ergo si uis exaltari. discas humiliari. Q^a
t^p alr exaltari. ē uētis t^{bis} agitari. discā
humiliari. Q^a t^p ali exaltari. ē uētis t^{bis}
agitari. Sic palea. i arca exaltat^r. u a grio
sepet. Et puluis eleuat^r. ut a uēto u dīq^z
disspgat^r. Sic et sr b^z. t^p alr eleuari pmitti
t. ut pfūdi^9 demigēt. q^r ōis cas^9. tāto gra
uioz ēēsbit. q^rto ab altiori loco descēdit.
C5^a stulti^a sr ē. q^r nesāt se egrotare. Est ē
sr. nimis g^uuis i firitas. Eo q^r q^rta sit i gāt

Et q^r ex hōis oib^z g^uuet. Et q^r o facili nō
cūret. Jz q^s eā. facilē i currūt. Et cōstat ē
n facile illū morbū curari. q^r cōgit ab hō
ignorari. Q^r ē si rucli nesāt. medicū qrit.
lē. Si opā medi^{cus} expectas. uetē ē uruln^i
detegas tuū. Ita teste aug. i sanabilior
illo. q ē sān^9 ēē uir. Q^a tal^9 medicias nō q
rit. At sr b^z cū sit sr^e egrotat^r. se egrotū ēē
n ēv. q^r d medicina sollicit^r n extitit. Et
iō hē pcā. n de facili curā sūsap. Sanalia
ē pcā. q^r mag^i nihil. oib^z qi sē nota. Sz
n sic spūalia. imo pauca nosāt. q^rta sit
g^uuitas cor^z. i aīa. et iō dig^r ad ea sanāda.
n qr medicīa. lē. Sao lōge ēē a salute m
b^z q^r obstupuit. et egri sē n sētiēt. pīclo
si laborāt. Et sic die p nimū salutis. est
pcū cognit^o. Et iō ad salutē difficilline p
ueniūt. q^r nec egrotare se nesāt. Itē n d^e faci
l^z. i firitas illa curat^r. q d rōne pacioz efficiat^r.
At tal^9 egri^{tudo} sr^e. q^r se d^r iuitib^z exaltare ce
gnā. et de oib^z doīs daūs se leuat i alta.
Vn̄ iudicj d^e p^u ricatūr et miraculis ē. paceres
sūt sr^a. g^o hē morb^z. quē curab^z. q^r remedi
augent^r ur. **Q^d sr^a redd^t p^p illa quib^z co opatur:**

Detestabil^9 i sr^a sr^a redd^t. p
illa. q^r b^z i sc^ep^ta. sr^e opat^r. **C**Nā p^r opat^r
ul^9 silis ēē d^e uēto se sbē. Et cōstat sr b^ia.
uētū ēē uītēt. Et hoc ēē plu^z. q^r sicut
pluīs. uēto dispgat^r. sic hō d^e sr^a dissi
pat^r. pz. Sic pul. q. p. uē. aīa. ē. Itē uent^9
ut pz ad sēsū. et extigt lucē. et dissipat
rorē. Sz sr^a extigt lumē doctīne. et desiccat
rorē g^re. q^r uē cōpat^r uētose n^e. Itē uent^9
maxīe p flat^r i alto. uū mag^i q^r ualles.
patitr altos mōtes. Jsō p flat^r ē altissiā
uēta. Ergo sr^a uēt^9 ē. q^r i i^{i}di potētib^z ma
xīe regne uidem^9. Itē uet^9 fac rumorē. dū
excutit nubes et arbores. Et cōstat q sr^a di
uites uiros. reddit paupib^z qrulosos. Itē
uet^9 nubes dilacrat. et tēpestates g^uat.
i aēr et i aq. sic et sr^a i huāna nā. dū dilacrat
aīaz. g^uat guerrā. pdit tēpestatib^z mda
nā sbaz. **C**2 cōpat^r sr^a fumose n^e. Est eni
fumi uapor ui caloīs. ex ptib^z in sbtalioib^z
et humidiorib^z resolut^9. hē ē g^uues ptes cū
leuib^z mixtas. ex qb^z obscuritatē cōhit et
fetorē. Vn̄ nēs q^s tāgit denigt^r. et amari^{nes}
g^uat. sic sr^a. cerebz spūalib^z. nā sbtalib^z

ex exterioribus fluxibilibus, scilicet bonis temporalibus, ita
sensus obscuratam et cecam animam reddit. Fetentem
omnibus sanctis facit et amaram. Facit esse putidam. Unde
narrantur sapientes antiqui et noverunt experi-
mento quod fumus oculos amaricat, lacrimas
provocat, et ad cerebrum penetrans spiritus aliquos con-
turbat. Ita superbia intellectum obscurat, affectum
amaricat, et ad intima conscientie penetrans in ea
amaricat. Et sic mel hoc fumo, ut legitur de alibi,
ethi fugatur. Et sic mel hic fumo, ut legitur de alibus
plus domus ledit apes, accipitres se mu-
tare et alias pertere aves. Sic superbia ledit viros
spirituales, mella divine dulcedinis mastican-
tes. Ledit perfecte volentes et immutat peniten-
tiam. Ledit et mariae. Divites et potentes pre-
cipue depredantes. Et fumus in altum
conscendit et ascendendo deficit, quia quanto plus
ascendit, tanto tenuior est et plus prodit, donec appareat esse
nichil. Ita superbia, dum extollit ascendere, ut deficiunt
et cadunt semper ascendunt. Psalmus: Vidi impium superexalta-
tum et elevatum sicut cedros libani. Transivi et ecce
non erat, quesivi eum et non est inventus locus eius. Ita superbia in-
stat fugam. Motus a vento dissipatur et militantis
terras fert. Et sic fumus illuc tendit quo venti
impellunt; sic superbia illa asserit quod ad quod per
superbiam incitatur. Tertio superbia filio est favilla. Est enim
favilla a fovendo igne sicut dicitur. Est enim favilla
ulla animo modica ex extinctione scintillans
in deliciis. Est enim res tenuis, sicca et levis.
Caloris igitur fulgorem hebetans, fervorem
attenuans. Sic superbia tenuis albo, sicca ad
gratiam, levis ad culpam. Bona opera que esse possent
igitur per gratiam plenitudinem eorum obscurat. Fer-
vorem attenuat. Cum fructuosa esse non sinat.
Quarto est spume filie sue bulle. Et dicitur hic spu-
ma quedam bulla rotunda iamque generata, que sic
cito rumpitur; sic qui deficit subito. Sic et superbia
mala spuma cito in sublime animam erigit
et modicum in ima deiicit. Quinto superbia ita
bulla operatur et muscule. Narratur et fabula quod
avicule ad concilium congregate cornicula suis
pennis non contenta eas a se projecit et pennis aliarum
avium se vestivit, sicque ornata ad concilium
venit et omnibus admirationem induxit. Sed postquam
abea omnes aves suas pennas acceperunt, nu-
da remansit, sicque que fuerat aspectus mirabilis
facta est similiter vilis. Sic superbus in se ornatur
exterius vestibus omnium et se occultat sub veste
pretium humilium, ne ei appareat expressius. Sed cum in die

iudicii fuerit omnibus spoliatus, apparebit omnibus esse
nudus. Sextum superbia filius est vesica. Sed vento ple-
ne non vacue. Virtus est plena esse vesica, quamdiu est
vento plena; sed sit cum est vento evacuata, que
sit vacua acu punctata. Sic superbus divitiis
plenus vir pulcher et florido; sed aculeo mortis
punctus, talibus spoliatus, omnibus fit despectus.
Exemplum de imperatore heinrico, qui mortuus in quodam cas-
tro nudus est ab omnibus derelictus, non ab aliquo est sepultus,
sed quedam mulier pallio cooperuit.
Septimo superbia operatur palee, levique festuce. Talis
est superbia enim erat aqua non que pretiosiora sed que vi-
liora. Non que plena sed que vacua. Super-
enatat et lignum porosum, non sub mergitur solida.
Et submergitur in aquis solida terra, non super-
enatat vacua. Capud in erigit spica vana,
non inclinat. Despicit spica plena. Ergo omnibus
aliisque similibus. Hec conclusio una que vi plumbum
quod pretiosiora est petit ima, non vilia petunt
summa. Unde quanto solidi, et melius est metallum,
tanto citius petit fundum. Quod non pretiosum sed potius vi-
le, quod alius superfert quia hoc levius et instanter
attestatur. Ergo sic non honor est palee quod
igno superferatur; sic non superbo, dum alius superfertur
quia per hoc palea esse ostenditur. Sepe est melior meli-
us istud est quod in infimo. Et arboris ramus plenus
fructibus caput inclinat, non vacuus caput elevat.
Ergo super melior inclinare se cum humilibus
quod se erigere cum superbis. Verbum de david: vitavit innumeri
ad nuptias in novissimo loco recumbe, ut
velles ascendere. Ultraque ut ad unum sit di-
ctum, in tentationibus superbie non eligit deus multi potentes
et reges, non per hec sapientes, non multi divites,
sed rusticos impotentes, simplices ignorantes, piscatores
viles et pauperes. Ut per ipsos superbum
mundi potestates per nescientes mundanam debellaret
astutiam. Et per pauperes mundanam devinceret
opulentiam. Unde dicitur prima Corinthii .i. Que stulta sunt
mundi elegit deus et cetera. Et ideo bella contra superbia
contra quam non sit, ut eam que se destruerat. Ad c. Ut Gregorius
nos humiles faciat, semper deus reliquit in nobis unum
humiliantem prolem. Gregorius. Sepe deus quibus magna
tribuit quedam parva imperfecta relinquit, ut semper
habeant quod contra se militans gerant, ut sic devincere
hostibus magnis interim non erigatur, quando adhuc
eos adversarii parvi fatigant. Unde est in quod
minima nos fatigant, non virtutes in nobis perficiente
humiliat. Sed obicitur quod magis fatigant

cordis nostri. Cum clarior dividitur postea non per tam
humilitas est adhuc superbiat animus e-
tiam. De quarta specie superbie que habet quod habet credit habe-
re a se.
Tractatus quibus superbia detestata iudicatur.
Restat ostendere quibus partibus distinguitur. Et
ut breviter tradatur est notandum quod sunt .iiij. maximae ab
antiquis species superbie distincte. Et prima species illa est
qua quis bona que habet a se ipso habere se credit. Secunda species
est quod bona que habet suis meritis habere confidit. Tertia est
que bona que non habet se habere presumit. Quarta vero est qua ceteros
despiciens ceteris se preponit. Est ergo prima species superbie
que quis bona que habet a se habere se credit. Hac est species qua
laborabat pharao, qui dicebat: Quis est deus, dominum
nescio et cetera. Hac et species laborat illi phylisthei, qui di-
cebant: Linguam nostram magnificavimus, labia nostra
a nobis sunt; quis noster deus est. Unde et de tali superbo exponi-
tur Job: Vir vanus in superbiam erigitur, et quasi pullum ona-
gri se liberum esse putat. Ille est solus putare
se liberum potest, qui ab alio nichil habet. Sed immo quis talis
Quis est qui se nesciat incepisse, et non semper fuisse, ergo
sciat se esse ab alio accepisse. Quia si hoc esse dedis-
set sibi ipsi, antequam esset, quod impossibile est. Et constat ut a
sciendum docetur, quod quis se a se non habet quod a se ad habet.
Si ergo quia magis vivere non in esse quod inest de quo mun-
dum. Quis tam insanus est ut aliunde quod a deo ad se
habere presumat. Unde apostolus: Quid habes quod non accepisti.
Ergo cum ita sit, quid a se sua bona habere se credit.
Sed potest ad presens dici quod iste talis a se sua bona
habere se credit, qui sic se gerit, qui hec credat, cum
ex bonis suis deo non serviat, non gratias illi agat.
Exemplum de phariseo, qui etsi sic superbus se laudaret, tamen
pullulat bonis que de se dicebat, deo gratias refere-
bat. Deus inquid, gratias ago tibi, quia non sum sicut ceteri
homines et cetera. Sed superbus ergo, dum pro bonis acceptis gratias
datori non reddit, sic qui se habet qui a se bona
illa haberet. Possunt enim dici quod superbia sic exceecat
ut hic esse faciat, dum homines prosperitate infatuat.
Sic enim infatuavit lucifer, ut videatur vo-
luisse hic esse dum noluit datori bonorum subesse.
Sic et infatuavit antiochum regem, ut dicitur secundo
Machabeorum: ut mari et terre se crederet imperare posse.
Fuit et rex quidam qui videbat hic esse deo. Dum de ca-
dit de minus illum in suum delerium mandavit. Unde
postquam descendit et cetera, qui a se habere potestatem. O bona quam
cum a regno deiectus, vestibus regiis spoliatus,
et a suis vilibus ... donec datorem agnosceret.
non est dignitatem pristinam restitutam. Exemplum de nabu-
chodonosor rege in daniele.

Quarta sit quod sibi credat bona sua a se habere.
Itaque nondum hoc quod qui laborat hac specie superbie.
Qui sunt de bonis acceptis in se ipso gloriatur. Quere-
nt gloriam deo que deo non reddit, quod dei est sibi attri-
buit. Et hoc omnibus significatur, quia de bonis illis coram
aliis se iactare non debuit. Et de hoc in Job .31.
consuevit exponi: Si osculatus sum manum
meam et cetera. Per manum operatio designatur. In osculo
autem in quo est oris contactus, laudatio sive operationis
accipitur. Ore enim quedam res tangitur que laudatur.
Osculum ergo manus operationis est laus. Ergo de di-
vinis bonis coram se aliis iactat quia ea habet a se
clamat. Secunda dum de bonis acceptis nullas gratias
deo agit. Valde est rusticus ille foret qui magnum
feudum a rege acciperet et nullas illi gratias
redderet. Hoc est tale cetera qui se accepisse beneficium
ignoraret. Ergo si a deo bona multa contulit
sibi bona anime, bona sancte, bona gratie et bona fortune,
si gratias illi non reddimus, tale est ac si ea a nobis
haberemus. Quis est gratias qui reddit de bonis que sibi facit.
Ergo dum superbus gratias deo non tribuit, se beneficium ne-
scire fatetur. Ingratitudinis est vitium apud tyran-
nos iudicabitur graviter, ut puniatur morte.
Et si pluribus pro beneficio hoc fiebat, quod morte
digni censetur qui tanta dei beneficia non cogitat. Ergo
Non est dignus dandis qui gratias non agit de datis.
Tertia se a deo non habere ostendit, dum simul non habita dona
contempnit. Unde legitur de pharisaeo sic ait. Stultus
ad vestes publicanum in stans, quia ideo non habet virtutem
qui non accepit virtutem. Gratias ergo agere deo probas
non est tribuere; sed, ceteros aspernando, prodis quod in cor-
de et corde loqueris. Quia non iudicare publica-
num contempnendo potest, si non bonorando pullo crederes.
Quare glorias quasi tuas et bona que habes appetas. Et dum
de non accepto iudicas proximum, ostendis te
esse ab hoc esse bonum. Nam verissima cognitio
servitutis est redditio censuum, quia cum superbus deo servi-
re renuit, feuda sua se habere a deo non recto
gnoscit, non forte recognitor ultorem quod est ridi-
culosa deo et contumeliosa. Et non ne contume-
lia magna regi foret si quis diceret ei verbo:
dominus meus es. Sibi tamen facto servire renuere. Hic
est et in arbore folia sola habere, sed nichil de ei fructibus
carpere. Unde deus dicit: Non qui dicit michi domine domine
intrabit intrabit in regnum celorum, sed qui facit voluntatem patris mei
et cetera. Numquid reddidi mercedem illi qui ad laborem
vinee iniquis se dicit, non tamen vadit; ergo nec ille
fidelis est servus qui se servire promittit, sed facto

n̄ seruit. Ce se n̄ h̄re a d̄o ē. q d̄ bois ac
ceptus. d̄o petenti n̄ tribuit. Nōne fuit ille.
se negat a rege feudū h̄re. q regi petenti
a i digentiam, q̄ cāne collatis bn̄ficiis n̄ uult
dare. Aīe ut ip̄e d̄s ī paup̄e ate petit. q̄
si ei n̄ tribuis. te ab eo n̄ accepisse ip̄o fto
p̄ficis. Vn̄ g̃ gn̄ iq̄d ē erastinas q
ip̄e d̄is. S; debitor eo p̄ e uel nol. Aug.
ē dic̄ ē. da in deo q̄ dedit ē. Demo ate
q̄ro. a in n̄ dab̄. Si ē ē. n̄ tuis dic̄ d̄ suo.
q̄re dares illi d̄ suo. Qua ē fto ē. ptis
a ē d̄o petē. q̄ d̄ suo tenuis illi dare. Nū
q̄d n̄ b̄oſſe. b̄s te forte ē. ec ǵsurior ē.
te istiuq ē. g cū sis i tello sn̄. egens tu
regis aur. Si ip̄e te n̄ audit. si tu illū n̄
au dias. a si d̄ bois suis illi n̄ tribuas. g̃
suis ab eo audiri. Nōne labourer amē
na. q cō missū ē a d̄no suo castr̄ defēdē
n̄ ualet. si te n̄ iplorare aur̄. Si aūt
hōi. castr̄ sui cōe ē omissū. q ē deblissi
m̄. ab; mag̃ obsessū. cū tn̄ sit undiq̄
p̄forati. q̄ cū i deserere n̄ p̄sim. clama
re ad ē paupi nō bn̄ī. S; ip̄e n̄ exau
diet eos se n̄ exaudit. a ad i gratitę d̄ suis
bn̄ficiis n̄ attēdit. q̄ n̄ce bn̄ficii ci bn̄
fc̄ cas̄cam. a signi exigitis. a de suis
bois. dū i paup̄e postulat tribuam. Sc̄ h
pō p̄ q̄ d̄a h̄re. q teptat ualde d̄ carne.
cū ia n̄ pōs āp̄ls sustinē. sic ad d̄o ait.
Dn̄e h castr̄ cōe' mi. q m̄ ē tod dedisti
ē tod iu. us m̄ ut potui. nc reddē ē. q̄
dire obsessū. ia ē ē tod dic n̄ pōsū. Q; b;
d̄is. teptatio oīs illa cessauit. Sile
ē uitis pōs. deq̄ d̄a ē teptatione hac
libato. Sui q tm̄ ē. q noue illi anni.
iqb; teptat fugāt. mīta ei erat. De sa

De spe sunt qua ho ed bona q ht hie miris suis.

Set ho q h ht. suis mītis cōe se h̄re. ē
op̄ sūme stulta. Quod ē n̄ ē. mīta dare
pt. ad nll'a i sit mīta. n̄ p gram. Vn̄ dice
bat aps. Gra d̄i su id q̄ su. q̄ pme n̄ su.
g̃ u n̄ ē g̃. nll'a i sit mīta. ē an cuā aie
adueniat ē. d̄o aiā; gratiā reddē. dum
mē ho ē. a q̄ diu tal' ē. nlla dig̃ mīta i
se ht. Ergo laborās spē ista sit. Cpo oiā.
g̃ diā; euacuat. Sy; ro manifesta ē. q; si
p mītis bra daret. n̄ dic g̃ redderetur:
ē d̄ rustico. laborāte i agro. aut mces

d̄i reddi, p mītis. q̄ ps fāilias. nll'a; d̄i illi
facē grās. dū bona sanita. mcedē illi dar
ordiatā. g̃ si bona. nr̄is opib; reddēnt. nll'e
p eis grē cent d̄o reddedē. Ne q̄ nephandū
sit ad ue. Imo q illa ē dit. tā ē pit errat.
ut sūm bos d̄ largitorē. u ē ditorē. uilissi
mū ce ē dat. qi bona sua. p mītis nob̄ uē
dat. sic q nr̄is opib; egeāt. De tā nephas
ē ē ē. ut h dic̄. sic diu desbuiē. Et n̄ ne h
dicē. obstruit nob̄ fōtē mie. Q̄s ē talia ē d̄s.
petē a d̄o ap audet. Nū q̄d a d̄o tal' nō au
diet. Ite p̄ ad neē ad ē. ēmiē nob̄. sicut
dam ē ugib; fatuis. Et mīa tales ē fa
tui. Q̄o q uites suas. i opib; n̄ aūtit. Nll'e
ē sit uires hūane. sūma p̄o n̄ iuuante.
q; ip̄e d̄s. sine me. nl' p̄cessis facē. Q̄d ē
pt palmes. uite n̄ i fluēte. ul' ram. si nō
mā sit i arbore. g̃ multo mag̃. q̄d ue ēta.
a uite supa n̄ ad uita. Nō ē g̃ ue ista
sufficiēs. reddē d̄o q̄ d; bē. Si me totū d̄
bo p me fco. q̄d ad dā p me refc̄o. Nec enī
tā facile refc̄o ut fco. Si q̄d n̄ tm̄ de me.
s; d̄ oī eo q̄ fcm̄ ē. dm̄ ē. Dix a fca sūt.
s; i refiac ē d̄o. a dix mlta. gessit mira. a p
tulit dura. Imo ē a i digna. i p̄o op̄e iq̄d.
me m̄ dedit. ip̄o se. Et u se dedit me. m̄
reddidit. Dat g̃ a reddit. me p me debeo.
a bis debeo. g̃ q̄d reddā d̄o p se. Nā a si mi
lies me repē ē. q̄d sū ego ad diū. Ergo q̄
mag̃ stulti. se h̄re ē de bona sua. p p̄a mīta.

Ce fatuitas ē. q; n̄ attēdit. q bona dū agit.
n̄ d̄e. s; tm̄ ut alia ē fac. D; ē. bois nr̄s n̄ i
diget. q̄ q ho fac. soli ē p̄fic. V aplis est
dm̄ i luc. Cū fecitis ō. q p̄cepta ē uob̄. di
cite q; sui i utiles sum. q debuim̄ facē
fecim̄. g̃ n̄ ex opib; iusticie q fecim̄ nos. s;
s; suā miā; saluos nos fcē. g̃ nrā opa oīa.
dic g̃ sit reddēda. Ce fatuitas ē. q; nō cō
sat. q ō ho a d̄o accip̄. Et n̄ ne fatui ille ē ē.
q riuulos p̄ derē a fōte n̄ ē ē. Et a corde.
n̄ p̄ derē uenas pulsatiles. g̃ q̄to magis
fatui ē ille. q ab o bor fōte. ē ē ho ad n̄
ueire. Si ē ē n' ē calid sūm igs. si luadū sūm
luce. sic n̄ ab sq; sūme bō. pt ad bonū ē.
Ro ē p p̄ticipatiē. p̄ supponit nōio ho p̄se.
sic bon̄ respiuū. s; absolutū. Et ho s; q̄d.
bō sip. Q; cū de bō ēatū p̄ticipatiē sig bō.
a s; q̄d bō. p supponit nōio sūm bō. A q ē ē

bō. H ē testat d̄d. ip̄o psal. loq̄s ad d̄o ait.
Que d̄ manu tua accepim̄. dedim̄ tibi.
Et ys. sic ait. Oia opa nr̄a. opat ē eo i nb
dn̄e. Et cōstat. q q dic ē. nll'a ex eis opa
bra. g̃ n̄ mīta nr̄a. Aug. Dn̄e. q̄ s ht q̄ q̄
n̄ tuū. Reddis debita nlli debes/ donas de
bita n̄ l' p̄des. Et ut bē. d̄s n̄ sit talia mēita
nr̄a. q b; d̄ iure. uita debeat ēīna. ita ut
d̄e eis iniuriā faceret. si n̄ eis donaret eā. Nā
ut taceā. q ip̄a mīta. d̄i sit dona. et ita
mag̃ ē ho d̄o debitor p̄p ip̄a. q sit bōi d̄s.
q̄d sit mīta ō. ad tātā glā;. Si ē ut sap q
dā ait. opa nrā bōa. sit sic moneta. arg ēto
nudata. a p solā grā; fuit argētea. g̃ n̄
nob̄. s; sit dic grē iputāda. Ce uo. ē fa
tui oīs tal'. dū opa sua. mīta ē ē ē d̄. cū h
sāc n̄ pōsit. Nōne i Iob. sic bē. Ecce q sui
uiē ei. n̄ sit stabiles. a i an' suis repit pui
q̄to mag̃ q hitāt domo luteas. a ē. Vn̄. ys.
fci sum ut i m̄di oēs nos. oēs ite nr̄e. q̄ p̄ n̄
nistruate. g̃ g̃. Sepe ita nr̄a. ad eā ā dic ite
reducta. sit iniusta. q; sepe sorp; i s̄ iudicy.
q fulget i cetiatē opātis. g̃ iq̄d. nll's cō
fidat de mītis suis. q; n̄ modicā ual; ad
mītū. sāc n̄ sufficiē mīta. bē. Ex aggera
ē uis mīta. a extolle sudoreo. q; melior ē
mīa d̄o sit uitas. Vn̄ nrā mīta iq̄d. mīsa
tores sit dn̄i. Vapulē g̃ sane. ut male opātes
si forte i mīta. ubera ē puceē. q; forte m̄
seb; flagellato. q i me n̄ iucit mītū. q re
munē ē. Nēo g̃ seducat iq̄d. q; si bn̄ cogita
re uoluit. iueiet paulo. q; n̄ cū. x. milib;
p̄sit occurre ei. q cū. xx. milib; ueit ad se.
Et a dd'. ad ō sup dca. bē. dicēs. Sp̄s scs. illō
q̄s repl;. iuitate ag̃ sce fac. q; sola mīa ē.
q bōies p̄ueit. a p duē. Q; mlti ō. d bē mīa
attētat. q dicebat. Mīa ei p̄ueiet me. a mīa
ei sb sequet me. Et mīa tua. mag̃ ē sit me. Et
mīa tua. an oclos meos ē. Et coronet me. i
mīa a misatōib;. Et d̄s meus. mīa mea. De tcia

Spe sit q̄ ho ēdit se h̄re bona q̄ n̄ accepit

Tertia spēs sit ē. q̄ se h̄re q s ē d' bō q̄ n̄ accep.
Ca d cui detestatoēs p̄o ualē ē. s; q̄ s ei ē uū
ō ueniet. Cū ē enor sic e lauds. uñ lau
dat unū. uitupat p̄ ē uū alcū. S; hūilitas
cōmdat ex sui uili ficatē. g̃ sit d tellat' redd ē
ex sui mag̃ ficatē. q̄ ualde reprehēsi' be ē. apparē
re s bō q̄ n̄ ht. bē. Mag̃ ue a rara p̄ feō est.

te mira' apparē ul' ēē. a tu te ē tēptī' reputa
re. Nā a ego. h ceteris utūtib; mirabili re
puto. g̃ p ē uū dici pt. q uitiū magnū ē.
te mirabilē appē. ul' ēē. a tu te lauda' be
reputare. h ceteris uitiis. iudicādū ē ēē
malū. Et io h laborātib; uitio. dat dīna
maledicto. ys. v. ve q sapiētes estis i ocli
nr̄is. a corā uob̄ metip̄is prudētes. Et ipū.
dē. Vidisti hoiem ē sapiete uideri. Mag̃
illo sp̄e hebit isipiēs. Q̄a dū i sipiētē se ē d'
ad dig; i stu' se disponit. Itaq; h uitium.
dic g̃ magnū. p̄stat ipedimētū. Tū q; tal
grā; h̄re se ēdit. Tū q; d̄s tali grā; n̄ liber
ipedit. Dico q tal. grā; h̄re se ēdit. q̄ ea
a datore n̄ petit. Et q; n̄ petit. n̄ accip̄. D;
ē d̄s. petite a accipietis. Et ē stat. q d ac de
siderat. q ad petēd' iuitat. g̃ si n̄ accipis.
h ē q; n̄ petis. ul' q; n̄ bn̄ petis. Sic plane.
Ja. i ca. sua d̄s. Is q laborat hac sit. ē dit pleni
se grā. g̃ sic uas aq̄ plenū. n̄ capit aliā aq̄.
sic n̄ tal' grām. Is uir hūil'. licet hēat grā;.
q; tn̄ ea se reputat uacuū grē par lcū. sic
eā sib;. s; n̄ hēat grā;. q; n̄ plen se ē dit
eā ei p̄stat ipedimēta. Is q; oīs tal'. sit pleni
eualse. cū duo ē tra. sil' ēē i eod n̄ p̄sunt.
n̄ ē p̄o le recēta sit. recipe grā. Vn̄ audiā
q̄rēti. quō pōs sapiē ēē. Vides phs. quidā
dic. D; q oī petetī se tribuit. pat' ē ē dare
sap. s; cū sis plen sit. n̄ bē. u tenea cam.
Ce d̄s. tali g̃ n̄ libet ipedit. q̄ cū g̃ talis.
a solo d̄o sit grā;. nll's tal' hebit. Cui rō ē.
q; oīs tal'. si ei grā; d̄s daret. d ea igit ex
sbēt. cū ia eā. h̄re se ēdat. Nū q̄d teste. bē.
n̄ pt. q e q̄d dat igrato. g̃ nlli tali. ē a d̄o
grā ōtēnda. Sic ē bē. d̄s. n̄ ē q se misceat
uanitas. u d̄o occupat cāitas. sic n̄ ē q se
misceat cāitas u totū occupat uanitas.
Tali g̃ sit ho delude. sic audiā rustico ē d̄
lusū. portātē ag̃ uēderē ad forū. Quē dū
q̄dā lecator aspiceē. sociis suis ait. Vul
tis mā ducaē be ag̃. Volum̄ iquit. Tūc
ille diuisit eos. ponēs i diuisis locis. p q tm̄
sitiū' rustic ē ille erat. dicēs. ut q̄ls. a rusti
co q̄rēt. si cane illū uēte uellz. Cū g̃ p̄o
q̄suis. Veit rustic ē dicēs. Agnū sit ē. a n̄ ca
nis. Cū at ad s; uēisz. a ille sil' q̄rēt. ce
pit rustic ē dubitare. ne agnū canis eē
sbēt. Itaq; q̄rētib;. dubitacōe crescente

cōtēptibilez reputare
Nam et ego h ceteris
utūtib; mirabilib; re
puto. g p ē uū dici p.
q uitiū mag ē. te mi
rabilē apparere ul' ēē.
et tu te

De spe sunt qua ho ed bona q ht hie miris suis

Vi spe sit q ho ēdit se h̄re bona q n̄ accep

cum uenisset ad ultimum. caue ne credas esse agni-
phiacos illum. recitatur in libris reliquis aufug.
Et hoc in libro tali illustrare. dum malorum blandi-
tiis. uult esse laudatus. Tali milia ualent. si
stare sui comitatis attenderet. Si tibi a se con-
tingentium. libenter audiret. Et si adulatorum
tibi contempnere. Unde quidam philosophus. dum quidam sibi
adularetur. dixit ad eum. Nichil proficias adu-
lator. quia agnosco te. agnosco et me. quia
quod dicas. nescio me habere. De .iiij. specie su-
perbie que est preferre se aliis quam sit stultum.

Quarta species est cum aliquis se prefert. Quod facere
est magna rusticitas. est magna
fatuitas. est magna iniquitas. Dico
primo quod preferre se aliis. est magna rusticitas.
Nam ille qui uno loco laborat. in hospitio suo.
scilicet in corde suo. sedere ceteris altiorem. et in hominibus
inhonorat. uel eos magis debuit honorare.
Quod est hospites et hostes. in domo propria non
honorat. Immo quos eos in capite suo in se non
collocat. Ergo magna rusticitas ualde. ali-
os in hospitio cordis sui contempnere. et se eis
id preferre. Item aliis se preferre. est magna fatui-
tas. Nam tantum est omnis homo. quantum reputatur a deo.
Sed constat quod quanto magis homo se reputat. tan-
to minus eum deus approbat. Ergo quanto plus se aliis
prefert. tanto minus ualet. Exemplum de saule. cum dictum est
i. re. xv. cum esses paruulus in oculis tuis. caput in tribubus
israel factus es. Ergo econuerso. factus magnus in oculis
suis. in tantum deo displicuit quod a regno deiectus
fuit et omnis domus eius periit. Item cum homo in futuro
fuerit. Et nullus sciat utrum amore uel odio di-
gnus sit. anima ualde magis laborat. siquis
se alii preferat. cum qualis sit nesciat. Et dato
quod de presenti sciret. qualis ipse. uel proximus esset. de fu-
turo tamen sciret non potest. Quia qui modo est pessimus.
forte de futuro futurus est ualde bonus. Et econuerso
qui modo bonus. futurus est malus. Unde quidam nec uiuit in ...
qui ipse scientia dei. iam sit in inferno sepultus. Unde in ecclesiaste
sic habetur. Vidi impios sepultos. qui cum adhuc
uiuerent. in loco sancto erant. et laudabantur in ciui-
tate quasi boni eorum opera. Exemplum de iuda. Fuit et quidam
heremita. qui in tantum credebatur sanctitate famo-
sus. ut crederent ciues ciuitatem perire. si eum
mori contigeret. Et cum ad mortem ueniens.
multitudo ad eum demonum ueniens. audita est uox
de celo dicens. Extrahite illam animam maledictam
et deferte ad tartara. que in se non permisit

me habitare plura. Ergo non fatuitas mag-
nimus. preferre se aliis. Item. Noli te comparare
maioribus. noli minoribus. noli aliquibus. noli
uel uni. et te nemini. non dico personas. sed non com-
pare personas. Quia in quodam anima plane. non est minor
da quod taliter humiliatio. sed horrenda nimis.
uel nimia presumpta erectio. Sic agrum est ex-
emplum de eo qui ingressus est per hostium bassum. quod si aliquis se
inclinet. caput non ledet. sed multum offendet. si ali-
quantulum caput leuet. Itaque fatuum est. se in
ipsum iudicem facere. cum repellantur testes in causis.
qui possunt suspecti esse. odio uel amore. Item
aliis se preferre. est magna iniquitas. Et hoc quo
ad deum. Et quo ad proximum. Quo ad deum primo
quia iudicium filio dei datum. sibi usurpare presumit.
Constat enim quod pater omne iudicium dedit filio. quod dum
sibi usurpat. magna est ei iniquitas. Et nonne
iniquum est apud deum. contempnere proximum. Nonne doleret
pater. siquis contempneret filium. Et bona uxor. siquis
despiceret uirum. Et omnis artifex. siquis contempneret
opus suum. sic in pictoribus est exemplum. Sed quanto magis
ille qui omnia facit in ordine optime. et nichil facit
peccati. si suo contempnatur in opere. Item talis
secundum Bernardum. est in deum iniquus. cum se solum bonum esse credit.
quia hoc ipso quod de deo multum aliquid male sentit. qui credit
quod diuina largitas in ipso solo. sua bona posuit. in
omnibus aliis defectiua fuerit. Item talis est iniquus
in proximum. eo quod presumit iudicare illum. in quem nullum habet
dominium iudicii. Nonne nimis peccat. qui iudi-
cat alienum seruum. Nunquid uir episcopus iudicare
presumeret subditum alienum. uel ex iure eius. ad eum pertine-
at forum. Et secundum lex. qua tu iudicare audeas
dei famulum. Vnde apostolus ad ro. Tu quis es. qui iudicas
alienum seruum. Suo domino. stat aut cadit.
Ergo probatur esse magna iniquitas. si aliquis homo
se preferat. De superbia exteriori que est in ornatu.

Dicto de superbia interiori. dicendum est de exteriori. que tamen ab
interiori procedit. et in ornatu uestium et aliorum
consistit. Sed quoniam in generali. peccatum in spiritu. dictum est
de ornatu. Et primo de ornatu. auctoritate et distinctio-
ne. Secundo. per rationem. Tertio. Quod est illa nobis auctoritas
nec aut. quod esse potuerit. dicens. In uestitu ne glorie-
ris unquam. Ecce philosophus nullo tempore gloriandum esse in ue-
stimentis. sed raro contingit. ut preciosas quis portaret
uestes. non ad humanas laudes. Ergo si hanc quis
tenet effugere. tenetur uestes has declinare.
Item .j. ad tymo. ii. sic dicitur. Nolo mulieres orare in
habitu ornato. sed cum uerecundia et sobrietate or-

nantes se. non in tortis crinibus. Aut auro.
Aut margaritis. uel ueste preciosa. sed quod de-
cet mulieres. promittentes pietatem. per opera bona. Quod
hoc dicitur plane potest a doctore nostre gentilitatis.
Ad mulieres. se magis ornantes. dum ad ecclesiam properant.
quia grauius peccant. Confessores autem simulant.
nec tales absoluant. nisi a talibus abstinere pro-
mittant. Item .j. pe. ii. Similiter hoc idem. cum dicatur.
mulieres. subdite sint uiris suis. Sed ne credat
subiecta debere eis in malum. statim adiungit. Quarum
non sit exterior capillatura. aut circumdatio auri.
aut induitio uestimentorum cultus. sed qui absconditus
est homo cordis. in incorruptibilitate modesti et quieti
spiritus. In hac auctoritate docet expresse. quod mulier de-
cepta iam ueste. non tenetur uiro. mulier obedire.
sed tamen ut honestum habitum portet. statui suo
conuenientem. In hiis enim. que sunt contra deum. non est obe-
diendum marito. Unde super predictum locum. quedam glossa.
sic ait. Serico et purpura. mulieres indutae.
et non possunt induere. Et auro. aut margaritis.
aut monilibus ornare. Ornamenta cordis
perdiderunt omnia. Et sic dicitur in glossa. Si petrus.
mulieres admonuit cohibendas. et ad ecclesiasticam
disciplinam. religiosa moderatione moderandas.
que excusare possunt se per maritum. quanto magis
obseruare hoc uirgines debent. quibus nulla causa est se or-
nandi. Vnde .j. ad thy. vi. sic ait apostolus. Habentes alimen-
ta. et quibus tegamur. hiis contenti simus. Non dicit. contenti
non esse debemus. sed contenti simus. ut non alia inquiramus.
Super quod uerbum. sic ait beda. Habentes alimenta. non de-
lectamenta. Et quibus tegamur. non quibus ornemur. Hiis
contenti simus. Dicatur quod contrarium docet. quasi nunquam
scriptura docuit contrarium. et deus artam docuit esse uiam.
que ducit ad uitam. sed quidam faciunt eam amplam. dum
conceduntur pepla mulieribus crocata. dum conceditur
serica et purpura uestimenta. auro et gemmis
ornata. dum conceduntur hec tam multiplicia uestimen-
ta. et maxime de pauperum est rapina. Unde filii dei
consumuntur inedia. Item dato quod raro contingit. quod se
propter se ornet. et non magis ad laudem. tamen de
dampno tenetur. Constat enim quod peccatum dampnum
dat. dampnum tedisse uirum. Exemplum de aliquo qui ignem
in alienam posuit domum. qui tenetur de omni dampno. quod
uicinis. ille igitur incenderit. Ergo et qui exurit
spiritualia dei templa. sanguine christi redempta. te-
netur de dampno. Ad feminae se ornantes. hoc
uidentes ad luxuriam mouent. quia dum alios mo-
uent ad malum. et faciunt eos offendere deum.

se obligant ad penam. Si dicatur. non facio
modo adhuc ista. non est excusatio. eo quod habent
contra sciatis. et quamuis expedit. quod uiri appetunt
scias peruersos. Ergo ut declinet prior per-
dit sicut fluuium declinare ornatum. Et dico sicut
fluuium. quia lauare se aqua. et omni remota luti
ex facie. non causa mutandi est habitus. sicut et
habitum portare honestum. iuxta conuenientiam sta-
tuum. et consuetudines regionum. Sed tamen consue-
tudo sit honesta et bona. quia non est per consuetudinem allegan-
da. consuetudo mala. De exemplis probantibus idem quod prius.

Ipso quod contra ornatum dicant auctoritates. nunc ui-
dere restat. quod exempla conuenientia assignant.
Et primo exemplo. dissuadentes superbum ornatum. et sua-
dentes humilem habitum. est dei exemplum. qui plasmauit
hominem illum primum. in uili substantia facto car-
nis. spiritum uoluit abscondere preciosum. Ad hoc signi-
ficandum. quod si dei opera sapientialiter facta. nobis
esse debent exemplum. sic ipse nobilissime factum. sacculum uilis-
simum uoluit dare ei. ergo nolumus nos modo uile.
preciosis uestibus operire. Item constat parentes
nostros primos. fuisse iam dignissimos. nullo opere
humano. sed diuino tamen factos. Ergo si uestis uilibus
habuerit illa meliora. deberent eos preciosio-
ra habere suorum corporum tegumenta. Item deus. qui omne
bonum facit. dedit eis pellicea uestimenta. Ergo
sed uanum. non decet habere nos meliora. quam habere
uestimenta uel preciosiora. curiositas ad
inuenit humana. Item natura docet hoc ipsum. dum animalia
sensibilia et uegetabilia. que ipsa primum. et sub cor-
ticibus uilibus occultauit. Sed bacas nobiles sub uili
cortice composuit. fructum per dulcem sub folio ui-
li abscondit. Et ligni soliditatem. suauem me-
dullam suauem. nec sub cortice uili implantauit.
nec sub osse duro. in talibus collocauit. Et me-
talla nobilia. intus in uisceribus occultauit. Item
arborum imitatione necesse. thesauros. in ligno archi-
posuit. Sub cineribus. ignem abscondit. Aromata
sub uili sacco concludit. Et scarletum et pur-
puram. sub uili lorello abscondit. Item docet
hoc ipsum. alia uniuersa. que suis pellibus sunt contenta.
nulla querentia extranea uestimenta. Sol homo
aliud nobilissimum. solummodo non arte uel aqua
producet. sed solo diuino opere fabricatum. ab
omnibus nubibus. et luminibus. sui ornatur quasi
auro. Item uestis uilis et preciosa. sibi modo aliquid
uirtutis opponi. sic preciosum et uile. Ergo uirtutis
opponi contraria. sed uestis uilis. deum placare uirtutibus

ornatui. Sic inimicitias dat ei. quia vestitu sac
cos placaverit dominum. quod ut perpetuum quia superb
bis dominum reddat iratum. Unde in iudith quod os
tensio quod hec vilibus induitur. Set forte hic in obi
cies domino et hester. quod se viri ornasse. Una
ad fallendum hostem. sed altera ad placandum regem.
Et non obstante quod illa sancta esset in signum ut sic aie.
vel per iterata ... sanctas ornatu. et domini decente.
domini que placaret. tamen et ad litteram. causa necessitatis
excusat ornatum. quod ex voluntate animi procede
bat iactum. Iudith enim est causa. ut per ea deberent
laborabat dei populi ad interitum. Unde causa quare a
domino illustrata. et causa magis se ornavit. Iu
dith ut hostem falleret. et cum suo munere
ecclesie tenetur. Hester vero ut regem placaret. et populum
liberaret. qui erat condempnatus ad mortem. Unde
ista verba sic hester domino exorantis. Domine tu
scis infirmitatem meam et necessitatem. et quod abhorrear
signum superbie et glorie. quod est super caput meum in die a
ostensionis mee. et detester illud quasi pannum
menstruate. et non portem in diebus silentii
mei. At femine nostre non habent hanc necessitatem.
non enim causa est paganorum. sed tamen non detestan
tur signum quod portant. Sed causa ad gloriam inanem amant.
et eis non viris. sed omnibus se ostentant. quia non
in propriis domibus. sed quando producuntur ad publicum
asportant. quia nulle est causa se quas faciunt. que
... invenit eos. De stultitia se ornantium.

Itaque excluditur etiam dictis. quod se ornantium
est stultitia multiplex. Et est stulta prima. ubi a p
tiosis preponitur. Et non ne dicetur ab omnibus esse stul
tus plus bonis. preferret argento. capitum auro. lu
tellum scarleto. et lapidem vilem carbunculo
vel zaphiro. At tales. ornatum exteriorem
interiori preponunt. et ornatum carnis fetide
morituri. ornatui forme nobilissime anime po
nunt. quia stultissime faciunt. Hec est pictura
pomi. pomo peligeri. Et sterquilinia pretiosa idem
tinctum pretiosis digitoris ornare. Talis iezabel
illa fuit. que ad fallendum hieu. oculos suos
pinxit. Sed non profecit. que eam sepultam mandavit.
Cleopatra et egypti regina. ab octaviano
imperatore capta. dum suo ornatu sollicita
ret oculos. ad suam luxuriam movere non potuit. quia
ista et contra vicia. quam ornatum exteriorem attendunt.
sed considerant quod lateat sub ornatu. Qui us mi
cator emeret equum. fallentibus omnibus ex ornatu.
non ante quam exhibeat pretium. vultum videre. nemo

nos fallentibus ipsis equis. O quam se conduit emere
carnem albam. quam emunt tempore et nigram. Nunquid pa
ries ... mutatur. quia foris coloribus decorant.
et ... colores. faciunt colorare. oculos fallunt.
sed naturam rei non mutant. Quarta stultitia se ornantium
est. dignitas inverse. ordinationis preterite. Deus enim ordinavit
et sic ut anima dominaretur in corpore et caro. sibi esset in
omnibus ancilla. At se ornantes contra. ornant solum
corpus. sed animam tegunt. remanens interim incultum. quia pervert
ordo divinus. Hec. Magna abusio. et pervertit nimis
magna. ancilla dominari. et dominam ancillari. Et nonne
pervertit ordo nec. si quis sub mitteret celum terre.
At anima est longe celo nobilior. Unde autem corpus
ipsa terra est vilior. quia cum minus de anima. quam de
carne curat. ordo nec pervertit. Quis non iudicaret
perverse illam vivere civitatem. in dominae sub tenentur
ancille. Unde hanc perversitatem tangit ecclesiastes quod ait.
Vidi servos in equis. et principes. quasi servos ambulantes
super terram. Et hec perversitas. est valde modo nativa.
Unde ipsum sic hec. Pro terra modo terra. et quasi sustu
nere non potest. per servum cum regnare ceperit. Ergo pervertit
ordo nec. sapientis que dicit. dum in morte anime or
nant corpus suum. Tertia stultitia est. in ubi causa eius emit.
et de optimis non curant. At humana gloria iter
omnes. probatur esse vilissima. quia et vana est appella
ta. quia cum sit animabus nociva. et deo sit odiosa.
non est tamen carius vestibus comparanda. Nonne stultus
mercator esset. qui purpuram et borellum. comparare equum
si pretio possit. si ipse relicta purpura. borellum
acciperet. Sic et stulti essent. qui domum suam sterquiliniis et se
tunam fetore purpuris exornarent. et de domo te
gia non curaret. Et quod est corpus nisi. non loca fetio
sa. scenica sterquilinibus plena. Sepulcrum est sepulcrum certe
dealbata. sed intus plena ossibus mortuorum.
Immo que fetidius est. sterquilinibus hic. et fetentius
urinarum. O quos vanitates pervenitate. et quasi in
tuitur artifices. quod eas vident. a operam non
unum soli pascant oculi. Per volunt homines. scan
nose induere. quam pro amore pauperes pascere.
Et gravius eis est. unum denarium pauperi dare.
quam pro vana laude. C. libras in una veste expendere.
Invenimus curiosi. quod delectent. et non invenimus
misericordes qui sustentent. Et ut attendunt se orna
tes. quia stultum est volentem emere equum. si in eo tantum
respiciat sellam et frenum. et si vis de muliere.
iudicium rectum ferre. non eam coronatam fallentibus.
et peregrinis coloribus pictam. sed sine hiis eam
respice. et tunc de ea poteris iudicium rectum ferre.

Quinta stultitia se ornantium est. quia cum ipsi per sententiam
immutabilem sint condempnati ad mortem. et tamen nec
tractant ad necem. ipsi tamen student vestibus se
ornare. sed curam habent animas liberare. Et quis illum
stultum non diceret. qui dum cum homines ad suspen
dium ducerent. ipse se ornari vestibus peteret.
At ut Bernardus dicit. Omnes capitali sententia condempnati
sumus. et incessanter ad mortem tendimus. quia si or
nare petimus. stulti laboramus. Augustinus. Nichil est
aliud. quam presentis vite. quam quidam velox cursus
ad mortem. in quo nemo paululum. vel tardius stare
vel ire permittitur. sed pari motu omnes urgentur. Cum quo
currat sine dubio. sicut homo ad mortem euntium. non est
adhorare. sed magis ad illusionem. Sicut dicitur domino
fuisse illusum. cum cum induerent purpura tecti
sunt. Itaque ut ad unum sic dicere. de veste.
de homo erubescere. non gloriam de eo habere. Cuius ratio
una est. quia vestimentum. pro peccato est datum signum. Nu
di enim erant homines ante peccatum. quibus post ea in consule
scientie tegumentum. datum est vestimentum. Ergo signum
latronis. non est gloria. sed cautio signum furti. ita non
homini de veste. Tertio vestimentum. est nobis datum.
in perpetuum nostre opinionis. Sic est sufficit sua
pulcritudo soli. et aurum alii. sic ante peccatum. sua pulcritudo
sufficiebat homini. Ergo si ad pristinum naturalem
datum. datum est hominibus vestimentum. non de veste est
gloriandum. sed magis erubescendum. Sic est ad gloriam non
cedit loripedis. cum pede ligneum habeat. et tremens
egritudinis. Nec cedit ad gloriam scabiosi corporis
vel leprosi. si in veste opinatur. sic si faciat ad
gloriam hominis. dum veste se induit. Quia teste
augustino. tribuit de habundantia temporalium. est egrotantibus
tribuere. diminutionem medicamentorum. et exhibendam
dantia emplastrorum. Et non nec indicibus magis esset.
si homo lignum pede habens. illum depingeret vel
ornaret. Sexta vilissimum hominis est dignissimum de
aliorum alium. Sed nullus princeps vel baro. au
deret portare vestimentum. ab aliquo paupere commu
catio. quod multo fortius est necandi homini. sed ab ovi
bus. muribus. et vermibus. acciperet vestimentum.
Septima stultitia se ornantium est. quia hic vere voluntas
videri fatue. tamen fatue noluit esse. Magis est
quam insignia matronarum. voluntate insigna fatuarum
portare. Sic et venales non sunt. quia signum venalitatis
meretricum fiere voluit. Et que est venales. portant signum
venalitatis in capite. quam non vendi non dicitur. talia signa
non portant. Hic est mente. quod mulieres esse venales.
quia sic equi. habent signa venalitatis in fronte. iam non

quia viti venales sint. sed tamen quam ita sint parati. sic
ad mulieres accidit. quod portant signum venalitatis.
de quo postea suppositum. eam esse venalem. quia de
solo precio. alius ... tractatur. Ergo quam non vult
esse luxuriosa. non portet meretricia vestimenta. que ve
nalitatis sunt probabilia signa. Octava nunc sum
ma stultitia. per velle portare in corpore. dyaboli signum.
quod est. At manifesta signa sunt dyaboli. pretiosa sunt
vestimenta. quod non voluit esse. Christi ancille. Christi insignia debent
sive non solum in corde. sed in ore. et opere. in toto corpore.
sive sunt preeminentia humilitatis paupertatis. Qua sic sub
habitus est signum dyaboli. sic et humilis signum Christi. Unde regem
terrarum et principes. maiorem vel religiosis re
verentiam exhiberet. quod proferunt viles vestes.
quam faciant militibus suis. quos vestitos nolunt
veste videret. Ob quam causam rex francie lodovicus
fertur. quod preciosi vestitu utebatur. ut se magis
ferre volebat. et quietius militibus preferebat.
Narrat enim turpinus episcopus. quod cum karolus ille ma
gnus. impugnaret yspanos. et dux saracenorum
astulphus. in omnibus superatus vellet fieri christianus a rege
karolo. et ad prandium invitatus. hiisque sedentibus
ad mensam. astulphus quesivit a rege. quam illi essent.
qui ad mensas viles se pauperes sedentes. Set rex
ait. milites nostri. Et quid quid sunt illi. qui ad
manducandum sunt iterum. Set ait rex. milites sunt.
Tunc indignatus astulphus. dixit ad regem. Ergo quam tu
magis honoras milites tuos. quam milites dei
tui. iam nolo christianus fieri. non sum sic talis. dicit si quam sic fa
sit venior. vel diceret vir bellum. Tunc rex valde
timuit. et pravitatem de hoc agnoscens. decreto pauperes
ampliis honoravit. Cogitans rex pervertere. que sic
item hinc scrinea. cum sint preciosa metalla.
Et item deaurata. reponunt que sepe vilia. sic
sub vili habitu. sepe celantur corda humilia deo
grata. et sub pretioso vestitu. clauduntur in plurimum
corda superba. deo odiosa. Quod habitus indicat
esse superbum ex pluribus.

Set possunt quam exigibus
habitum iudicare esse superbum. Primo quod ad presens.
quod ex causis pluribus. Secundo est prima causa. nimia preciosi
tas. Unde sic luce. legitur de divite epulone.
quod purpura induebatur. et bysso. sic ait. Si culpe
preciosarum vestium culpa non esset. sermo dei. non tam
vigilanter exprimeret. quod dives. purpura. et bysso
induebatur. apud inferos torqueret. Et si eis cultus vilius
laudabilis non esset. dicta scriptura. helyam et iohannem
baptistam. de veste hispida non laudaret. Et nonne
nec eos vere sancti. vilibus fuerint induti. Unde gregorius

Necesse igitur pretiosa vestimenta non ad inanem gloriam
querit. ut scilicet videatur honorabilior ceteris. Unde
necesse in curiam pretiosis vestibus uti. non nos
presit ab ullo videri. Unde dominus noster. Qui lanea
in domibus vestimenta abiciunt. sed econtra reponunt. dum
ad publicum exeunt. Sed contra est mollitia
vestimentorum. Unde dominus dicit. Que existis in desertum
videre. hominem mollibus vestitum. Non igitur. Quia qui
mollibus vestiuntur. in domibus regum sunt. Unde
super hoc quidam glossa. sic ait. Si vero dominus non de hoc
vestimentum ad decorem. vel ad carnis mollitiem. sed
quod ad tegendam corporis nuditatem. Ergo servum
dei. se non esse probat. qui vestem ad decorem por
tat. Hoc de beato thoma archiepiscopo. qui sub habitu
clericali honestatis. aliquando ad carnem portabat.
bat. Sic et sancta Cecilia. aliquando sancti non pauci.
sub honesto habitu status sui. cilicia induebant
ornari. Et non nec stulte est ille vir. qui nimium
tenere gloriam ad accidendum. mollibus induitur.
ex quibus in maiores vires insurgit. Quod est servum sui
non delicate nutrire. ne cum invenietur contumacem.
Sicut est furor. sol superhumeralis emendat. Ac corporis
cui sic servit. et malum servum. non nutriendum est mollibus.
sed duris verberibus attendendum. Secundum capitulum est contra
velle esse hec exteriores vestes. ab aliis omnino
dissimiles. ad solam vanam gloriam pertinet. quod ad nichil
sunt utile est. Talis est vestis. pudenda est. Contra
Unde sophonias. sic dominus ait. Visitabo super principes
pes. et super filios regum. et super omnes. qui induti sunt
veste peregrina. principes et regum filios ma
xime nominat. quia olim soli tales. peregrinis ve
stibus utebantur. nunc et omnes divites huiusmodi utuntur.
Purpura olim regum tantum fuit. nunc ad usurarios.
raptoresque devenit. Tertium capitulum est superfluitas. Et
hoc contra. attendendum in duobus. Primo quod ad multam
Quartum vero quod ad longitudinem. Quia ad multam
vero. ad quod utile est. preter quam ad pompam mundanam.
Quod quidam contra. pauperes. et vestimenta apud dominum. videre est
in pauperibus nudum. et tot hic in paucas gloria
vestium. Sic est lege. in canonica Jacobi. Agite nunc divites
plorantes in miseriis vestris. que advenient vobis.
divitie vestre putrefacte sunt. vestimenta a tineis
comesta sunt. aurum et argentum vestrum eruginavit.
et erugo in testimonium vobis erit. et manducabit car
nes vestras sicut ignis. Et bernardus ait. Clamant nu
di. clamant famelici. conqueruntur et dicunt. Nobis
fame et frigore miserabiliter laborantibus. quid
conferunt tot mutatoria vestium. vel extente

sive replicate. vel plicata in manticis. Nulli sit
dubitatio ulla. quin multa vestium ista. in
ecclesia. omnium sint vestium. Et unum papagalli.
et alie aves. absque dubio contradicent sibi si
pretes. Unde in ysaia. sic legitur. Subter te sternetur tinea.
et operimentum tuum erunt vermes. Unde et leo legitur. apud.
patris sericis exornati. Vere igitur nobis. amos
ait. qui dormitis in lectis eburneis. et lasciviunt
in stratis vestris. Quartum capitulum est. quod ad longitudinem. in qua ni
mis excedunt. quia longas post se trahunt. O quam
grave est. ait pauper. corporibus. qui caudas non dedit
hominibus. sed bestiis tantum. ante deum facere. caudas
das. quas illa denegavit. Si has et caudas.
nisi sicut alii secte dyaboli. caudate accidentes
misit. Itaque ne ad unum sit dicere. reprehensibile
dicitur hic. non solum propter finem vanitatem. sed et propter pretiosam
materiam. Nam post vestium huiusmodi. fuit pellicia cum
lana. Et veste tamen utili. primi sunt parentes induti.
dei manu facta. genesis. 3. Secundum ad lanam pura
processum est. ut est lana pura. non tincta. humana
fuerunt vestimenta. Tertium est processum. ad herbas cor
ticesque ut ad linum. quod multis valde operibus
ducitur ad perfectum. Quartum est. ad stercora vermium est proces
sum. id est. ad sericum. quod valde extrahitur curiosum.
Nunc ad aurum et argentum. et pretiosos lapides est de
ventum. Quod contra apostoli faciens. De corrigiis et
Sextum de ornatu corrigiarum. coloribus exterius.
quod nobis est secundum. Et dicendum. quod sunt reprehensibiles
valde. corrigie pretiose. sic sunt deaurate. vel
nunc. sunt de argento et cetera. Cuius ratio est. quia talis orna
tus. ilico vilissimo est. Que est sentina fetidior.
ventre humano. toto luto fetidissimo pleno. Si
cui dicas. ego non video stercora ista que dicis.
nunquid fetentes eructuationes. et que emittit
ab inferiori parte non sentis. Nunquid non ferre lumi
nibus cooperta. Unde aristotile teste. et ipso
boetio. si homines linceis oculis uterentur. ut que
obstacula penetrarent. alchipiadis pulcrum
corpus. introspectis visceribus. turpissimum videret.
Ergo quod pulchra illa domina videtur. faciebat
color detectus. quod quod latet sub carnis superficie.
non videbatur. Ergo si corporis nimium. facit quandam cel
lam stercoris. quod est illi applicare cingulum pretiosum.
Nonne facit. vel frumento plenum. funem et vili
ligamen contexit. Nonne aromatum sacculi. vi
li funiculo est ligatum. Nonne cophinum. pre
tiosa munera continentes. ferreis clavis sunt
conclusi. Sed quasi. continentia vina pendul

ria. clavis legitur sunt obstricta quamvis stultum opus est.
vasa fetoribus summis plena. in decore auri
corrigiis colligata. Quintum est. quod reprehensibile sit
ornatus. varietas coloris. quia talis coloris diversi
tas humane. que non habent vilis ovium lane. Po
tius de deo. sic coloravit et plures plumas avi
um. et pilos plurimarum ferarum. sic portat lanam
pigre ovium. dum sic non fecit colore communi. contra
esse homines voluit. Ob quam causam. semper quam ad an
albi viri esse vestimenta. prima est de colore. et qui sunt
dominus fundamenta. est color albus. ita ut nigredo.
quamvis sit color verus. albedini opponitur. dicatur
tamen a philosopho privatio eius. Nam ex hac causa. quedam dicitur
nobilis fuisse puella. que habens vestem alterius
coloris. quam sit ovium lana. arguebat eam
interim conscientia. ut loqueretur sic tacita. Ovis quia
nunquam peccavit. contra colore suo lane fuit.
Ergo nos qui multa peccavimus. pro colore lane
contenta non sum. Secundum est ovis. ut augustinus ait. mandatum
datum evangelicum implevit. de duabus tunicis.
unam dat non habenti. sufficere deberet ille color
homini mendicanti. qui sufficit ovi. etiam largienti.
Sed scribitur est et ille mendic. cui pars ille non
sufficit. qui dator contentus est. Sextum est. Maxime tamen in
peplis. color croceus est reprehensibilis. Cuius ratio est.
ad primum. quia multum displicet principi. quia sunt
enim castri sui. vexillum esse conspiciat inimica
Est enim signum proditoris castri. Ac castri dei. Ihesus
est quibus. vexillum dyaboli. beda croceata est. quod gratia
offendit. dum in capite croceus color fertur. Item
peplum. datum est mulieri. in memoriam sui peccati.
quod mulier gloriam de peplo. est latrone gloriam de
candelo. in furore audiret sibi facto. De crinibus
Septimum propter hoc quando. aliorum non portandis et de coloribus
et alias mulieri capilli. presit adornatum
portatum. Et dicendum quod non. quia mulieres. talia facien
tes. fiunt symie. que dum decorare se volunt.
suam turpitudinem magis ostendunt. Ipse sunt angeli
sathane. in anglos suos transfigurate. qui non sunt.
ostentantes se esse. dum se pingunt in facie. et cri
nes mortuarum portant in capite. O utinam
saperent huiusmodi domine. quod per colores appositos fa
ciebus. fetent ora. gilgrum putrescunt. dentes
nigrescunt. et dum ultra debitum pellis extenditur.
remoto colore rugatur. sicque que iuvenis est.
ante rugata. vetula esse videtur. Ita ut per x.
annos. antequam senium contenescat. O utinam sapere
quam omnes talos vulnerat. et facies sic depinxit.

sic sunt. quam nunquam dolle. in finali igitur contribu
tione. Fuerunt tales domine. in ecclesia dum orant. cum
deus tales facies non agnoscat. Nunquid non pic
tor dolet. cum ymaginem optime a se factam. deletur
parata colore externo videret. Sic et deus. facie
detestatur et odit. quam ipse non fecit. sed tale orantem
exaudit. Itaque magis contumeliam deo facit.
dum post vult habere talem faciem. qualem pictura
illi facit. quam qualem omnipotens illi fecit. Sed de crinibus
quod diximus. Et dicendum. quod debent mulieres aliis cri
nibus alienis rethe. Pro pena. talibus commi
nata. Sic enim habetur in ysaia. Decalvabit dominus. ver
ticem filiarum syon. et crinem earum nudabit. Et
alibi persequens ad litteram factum est. quod in quadam processione
sollempni. dum quedam domina. externis capillis esset
alias esset ornata. quedam symia eam invasit.
et a capite eius. dum peplum. cum capillis abstraxit.
illa coram cunctis. quasi cornicula depilata re
mansit. Et quos sufficienter erudit. quanta confusio
huiusmodi. Septimum est et in ysaia. Ve qui predas. nonne et
ipse predaberis. Sicut in quodam dicitur de vidi sunt est. ut que pro
data fuerat mortuam. ipsa predarent invita.
Secundum se crinibus aliarum ornare. est fatuitas ma
gna. Cuius ratio est. quia videmus pugiles bellato
res. sunt tondere capillos. in toto. vel saltem in parte.
ne per capillos. possit eos adversarius detinere.
Sunt et pugiles spirituales. contra eos sunt sibi tonderi
dicit. ut sunt ad bellandum cum hostibus aptio
res. Sicut cum mulieres. bellum habent contra luxuriosos
homines. cavibus in lucem similes. stulte sunt capillo
spersos nutrientes. vel se externis coronantes.
dum per hoc ad luxuriam excitant homines. eas vin
cere volentes. Sic est equus teneri frenis. sic
mulieres capite capilli. non facile luxuriosorum
manum effugiunt. Quartum de crinibus talibus se or
nare. est ingratitudo. pro sua. domino nimis contume
liosa. crines tales portare in parte illa. ad
dei portare iniuriam. in qua pater pro amore et
gratia x alapas portavit et sputa. et coronam
insuper spineam. O summa stultitia. deo capil
li sufficit in multum generari. et sit ipsi nature
sufficiunt. Nam et sub capite datur contra adornationem
sufficium. Quod et sub sustinendi possit capilli
pro. non tamen portandi sunt aliorum. Quia quod deus ab
stulit vel natura. non debet resupplere tali materie.
ad gloriam hanc humanam. Unde tales domine non
sunt similes magdalene. que capillis suis. pe
des domini que lacrimis lavaverat. capillis tergebat.

propone ornamento cum
non tamen adornatur

Caueat ē tales. ne ꝯtīgat eis. q' accīd' abſaloni. cui capilli. erat tā ꝑl'e. ut emerēt mař ꝑcu. Sz accid' du ꝑſequeret ꝑrē. ſi' q'dā q'rcū tranſiret. capill' q'rcu ī renabz. ſuſpēs mulo tranſeūte remāſit. cū ioab. tres lāceas cordi ei īfix'. Sic ſpualit'. cordibz taliū mlr'. tres adu'ā lāceę īfiguīt. dū d' talibz glā. dū ad luxꝰ exqſite. ⁊ dū ꝓb' ad ſile faciā. alie ꝓuocāt. Ergo caueat. q' ſepe ꝑ pulc'tudīne pellu' ꝑplor'. aliū q'dā ꝯtīa capuīt. et ad tbūt ad morte. Dia iſta. q' dcā ē de ornatu ueſtiū. ⁊ ꝑplor'. ⁊ ſi īoibz mlr'bz ſit dig' repl'hēdēda. mař tī ſr' argueda. ī uxoribz uſarior'. ⁊ alior' raptor'. q' ꝑ nouas ueſtes ferit. de lacrimis pupillor' ⁊ paupū uiduar'. Quod d' pl'critudie carnis ſtultū ē ſſ'bire.

Pulchritudīe ꝑpt' dicit ſr' ꝑſūuīt. ⁊ ī uxe q' d's dedit, ꝑſecuta ſunt. Reſtat ut q'dā alia dicat breuiť ad uiriliā. Eſt ē breuit' h' no. q' ſit. Quiq3 ort' ex uīs uē. Qui ex uīs fortitur. Quis ex uīs ꝯīt. ſic ex ſāa ⁊ uirtute. Dico q' q'ſ ort' ex uīs uē. Vnū q'ſ naſcatur. ex cor's uenuſtate. Et ſic d' alus. Dicā nī ē. q' q'ſ ſr' ort'. ex cor's ꝑl'cudie. Et d' hac pulc'tudie. gl'at' mař fēic. V' ſap. q'dā dic. q' ſe ſr' for'. Sz nō ne ſtultū ē de tam pl'cudie gl'ari. Qui ſic uana. Sic īm'dā. Et ſic nociua. Dico q' pulc'tudines ē uana. nā clamat auctas. Vn ipu. ſic hēt. fallax ḡra ⁊ uana. ē pulc'tudo. Vere fallax q' hūtē. ꝯtīuere fallit. Et uana. q' hūtē ū ſulat. ſi ad ꝑtinuit. Eſt ē uanū. ut dic' ꝟgl'. q' n ꝑbet ſulamtū inuētū. ū q'rit laborant. ū ꝑl'ci ꝯſnēt. Que ꝑſ' pl'cudi adaptari. Ice h' ꝑbat. Nā uanū dr' ē id. q' celent tranſit. Ac ꝑl'cudo ē tal'. q' modica egrit'do diſſoluit'. q' uana ꝯſiſtit. Et ē h' approbat. Q'd ē floribus pul'e. q' ē dedi. q'd ue tribuaidi. Nā tāta ꝑl'e ꝯſiſtit. q' uitas ipa dr'. q' uet talon ī gl'a ſua. ī dui ſit. ſic unū ex iſtis. Et ē uiam. q' mane uiteſcet. ſi ſero mā exiccatur. Et ī tīn ē ueř. ut dicat ī ps. fiat ſic' fenū tec. q' ꝑ. euel. ex. Et ū ne arbore q' ſic tēpozibz decorat iuuē. ī pl'cudie ſpoliat' ī yeme. Sz ⁊ amicle q'd ū paucę ſit q' ī pluma depicte. q' tpe deplumatur emozitur. Que ꝑ ſtine ꝑl'cudo. ū modica febre diſſolu't. Est uana ē cor's ꝑl'cudo. Sꝯ tal' ꝑl'cudo feda ē ⁊ imūda. q' ſepe ē turpis īmūdīe ea. Q'd ſic fedatr carnē. ut cenū luť. Tāta ē ē feditas canal' īmūd'. ut ab horreat ea. mlta alia bruta. Iumtū ē ea agnū hāc deteſtat'. ut ꝑt' uxore cognitū. nuq' comedat ū añ ſe lauit. Vrſa tpr' lux' ⁊ amoris. uirū exulteſat. q' ꝑt cobitū ſe abſcōdit. Et ē maſcli patuit eis. ut ad eā ū uadat. ut ar' d'. Vn pl'cudo fatue mlis. ſalōn ē ciculo aureo naribz ī ſuio aſſilat'. Circl' īq' aureus ī naribz ſuis mlr' ꝑl'a ⁊ fatua. ꝑl'cudie ſuā. q' reputat aurea. deducat ꝑd luť ſordida. Sic ē ſus. ū ꝑtat aluto. pl' ozi. q' ꝑdi. ſic ū mlr' fatua. portabor' fedi color' ꝑ faciei. Vl' ē cl's aureus ē mlr' ipā pulc'. q' ꝯdā ꝯtbit ꝑ ozi īmūdiā. Iz pleni'do iſta. ē ualde nociua. deducens id pene mala. Eſt ē ꝑl'cudo tal'. q'l' ꝑl'cudo uiui carbois. Et gladiu reſulgetis. q' ledit acī ē manu hois ſe tāgetis. Sic ⁊ tal' ꝑl'cudo ē igīa. letalit' ledēs corda. Io. Gladi' igne' ē ſpēs mlris. Et tāto illo detior. q'to h' actioř ſba melior. Q'a illo actioř coř. h' uō aīm. Vn ipu. dr' d' fatua mlre. Nouiſſima uō illi. amara ſ q'ſi abſinthiu. ⁊ acuta q'ſi gladi biceps. Sic ē pueri fatuū. in decies pl'cudies gladiu. gla' āplexatr. ſi ab eo īcaute ledūt. Sic uiri fatuū. q' ū ſolā attedut pl'cudīne mlris ī carne. ū ꝯſiderates pucl's aīe. ū attrāt illas ꝯtīgt. donec deducat ad morte ꝑ aīe. ſca gehēne. Et ꝑ dia tal' ꝑl'cudo. gladi biceps. ex utraq' pte icides. q' ex pte una. actr' mlrer ipā ꝑ uanā gl'az. ⁊ ex pte altā. eā aſpiciētes plurī'. Vl' ꝑ dia biceps gladi. q' peccau' ſepe cōcid' cor' ⁊ anīmā. Quāti ē hoies. ꝑ luxia ē corlir occidant. ꝑ ri's mētē reqrat. ꝑ ꝑ ē plerū'. ut ſe luxioſi ētabat. ⁊ dobat. ⁊ ū pauca ad paupie ueniebat. Nōne amō fili d'd. ꝑ' ſtupz ſororis. occiſus ab abſſalō frē ſuo. Sq' potes ē ꝑl'cudo iſta mūdana. ad corda īuēda huana. Sic ꝑz ꝑ q'dā de de filio regis balaā. ꝑ q'dā fi hīs ꝑl'c'. de q' illi dcī ē. q' cec' ſiet. ſi añ. x. ānos ſolē uidēt. Rex ē eū ī q'dā ſpelūca locauit.

÷ Et ē ſenſus. Qz ſic porcus ſi circulū aureū haberet inaribz. ꝑ ce uolutabrū traheret illū. ſic mlier pulcra ⁊ fatua

b° ne — ſt uenuſtas. / ſanitas. / uelocitas. / nobilitas. — excepte cor's

iq' cū ꝑtē tēꝑꝯ. nutriti ſolliciť fēc. Cuq3 educeret cōplero tpre ite foret. ō delectari fēc corā eo poni ūna. ut uideret. q'd mag' ex oībz ē placeret. Cu at puer. d' auro argēto. ac alus q'ret. q'd h' eēt. ⁊ de q'bz reſpōſu acceꝑt. cū ad puellas uīgīes pucūſſ. ſorti oclos ī eas īfigēs. ſollicitū q'ſiuit q'd eēnt. Tūc ille iocoſe reſ dicēs. Sūt demoēs. aīas decipiētes. itaq3 deducat ad regē. q'ſiuit ab eo rex. q'd ē mag' ex oībz placuiſſ. Et dixit q' demōes. aīas fallētes. Et admirat' ē ualde rex. q' mlris ſpēs. tā tyrānica foret. Q'd d' n ē ſ'ſbied' de cor's ſanitate. ū d' fortitud'. nec de uelocitate.

Scdo n ē ſ'ſbied' d' cor's ſani. Ipo. q' mo mītanea. Et ū nc ē hodie cor ſanū. cras ē ifirm. hodie uiuū. cras mortuū. Eſt ē hois uita. fluuio decreti ſilia. q' ū ceſſat ire. donec ītret īmare. Q'a ū uita nra ceſſat defice. donec fiat īmorte. Vn ſic dr' ica. Ia. Vita nra. uapor ē ad modicū pareſ. 2 id ē. q' ē aie inimica. Coſtat ē carne ꝯtīa ee aie. Et tāto pl' illi nocet. q'to robuſtior ē. Sz ē fortior dū ē ſana. q' ſ'bire d' ſanitate. ē de ſuo malo gaudē. Mag' ē timēd' ē hoſtis ſan'. q' ſi fuit ifirm'. Ie hoſtis ītior. peior ē q' extior. Boe. Nlla peior peſtis. q' familiaris hoſtis. Ac caro ē tal'. q' ē tīmda. mař ſani' dotata. Ie ſanitas ⁊ ī firmitas. ē iuuicē adūſāt. q' ꝯtīa opāt'. Ac īfirmitas. fac aīaz ſobriā. Est ſanitas. fac eā ad morte egrotā. q' d' ſani' fir'. ē d' ſua morte gaudē. Maior ꝑbat. ꝑ'. eccl'. Infirmitas graius. ſobriā reddit aīaz. Iz ū ē ſ'bi' d' cor's robore. Tū q' ī hac ſupm' abrutis. leonibz. urſis ⁊ thauris. Tū q' ū maioř ē fortit'. ī fortior tormtor ī uaſio. Videm' ē ut plies. fuiores mortes ⁊ egtudies. fortes pati. q' debiles. Cui rō ē. q' ū ꝯtrū. ſuū ꝯtrū ī ueit. ī ieū ipig'. ita q' ū forcā īueit. ī fortī ag'. Et d' ſole. q' mag' q' ītia. alus ꝑbz calefac ī aq'. Et ū tpr' fortis algoris. ſi aq' calida. fuit effuſa ītia. ⁊ id ī uix' aq' frigid' forti ag' ī calidā. q' agat ī frigidā. ⁊ ant' alus ꝑbz coagl'at eā. Sic ⁊ egritudo agēs ī cor'. ī forti ag'. ū ī forti īueit. Vn ī ſap. ſic hēt. Fortioribz. fortior īſtat cruciatio. Q'd ē ualuit. ſua fortit'do ſaſoni. quid herculi. q'd achilli. Ergo cū ſepe. fortiore cor'. ī firmiores ſit morte. ū ē ſupb' d' cor's robore. Iz ū ē ſupb' d' cor's uelocit'. Nuq'd hoībz. ū ueloqores ſt tigres. lepores. canes. ⁊ aues. Est uū ſr'. ī nos ſupat bruta. Sz forte h' qres. uū ē. ut ī ſſibz bruta nos ſupēt. Et dd. ſz Aug'. q' ſe ho' brutor'. ī ſeſibz ē locatū. q' ult' ſſ'. n' pt' accepit. ſz ī ſeſibz ꝑfca fcā ē. Ho' at ho'. ū ī ſenſibz. ſz ī īiōribz ē ſtatutū. q' ut diſcēnt hoies. abe uioribz ad ītiora redie. ⁊ ho' ſuū. ū eēt ſz ītā q're. ꝓ ut diſcēt redic ad rōe. ī ſſibz fēis ē ī aliq' diminuit'. ut ī nllo taliū gl'ect. Q'd ū ē ſ'ſbied' de carnis nobilitate.

Tercio q' ad ho' ne. ū ē ſ'bi'. d' cānis nobli'te. Ipo q' nobilitas cānis. ſepe nobilitatē mētis euitat. Videm' ē ut plimos magnos uiros. ꝑdai puulos. ex ſr'bos. ⁊ dr' ꝑ ois uimicos. Est ū fatuū. d're ſ'bie tā uana. ꝑ q' offēdis d'm. ledis ꝑxim'. ꝑdas ū ho'. ꝑdis ſinū regni. acqris ī ferniū. V' ſap. q'dā dic. Nō ē q' ſ ag. d' nobli'te ſui gn'is blādiat. ſi ex ꝑgblior ſui ꝑte ſit ꝑuus. Q'a mlto idig' ē. mte ſuar' q' cor'. Est nō mala nobilitas. ſi ad aīe mala ꝑducat. ⁊ q' ſūma dig'te ipediat. Iz nobilitas iſta canis. ꝑbat ex pte ꝑducetis. dō ee ū'. q' ꝯs ex uno pře ꝑduit. Nō ē dr'. unū adā fēc ex auro. ex q' ꝑducet nobiles. Et aliū ex luto. ex q' fēc ignobiles. ſz unicū ſolū ex luto fēc. ex q' ꝯs adduxit. Est ſi ag' dr' nobil'. q' ex no' pře ueit. Aut ꝯs ſum' no'les. Aut ignobiles. ⁊ eq' nobiles. ul' ignobiles. Vn imala ethia ſic le. Nuq'd. ū pz' un' ē ꝯ nrz. Nuq' ū d's un'. ē aiut nos. Est ſi uni ē ꝯ pz' canal'. ſiuni ē ſpūl'. ē l' ꝯs ſum' no'les. ul' ꝯs ignobiles. Vn ſr' ī aucte ꝑmiſſa. q' ē unq'ſ uim deſpic fr'ez ſuū. Iz nobilitas carnis. ē oñt ſūme uil'. q' eā fili dei ꝯtēpſit. Conſtat ē. ē id dig' ꝯtēpni. q' aſūme ſapia ꝯtēpnit. Ac ſūme ſapies ē fili'. ⁊ nobili'te hac canale ꝯtēpſit. Est eā ꝯtēpnēdi ee ho. q' eū uellet eū rapē. ⁊ face rege. fugit ab eis. Nōne naſa uo' ex paup'cli mře. In paupe aut'te ⁊ ſep paupes. uileſq' ꝑs. ſocios ē pigt' h'ze. In q'bz oībz uoluit ſe ꝑbē. ſe cānis nobili'tē ꝯtēpnē. Ex hac ē eā ipſi ſynagoge. noluit digiores ⁊ ditiores

iregeſ aſſumē. ſʒ aſſūpſit ſaul uir hu
milē ꝑ aſinas ī q̄rēdē. Et dauid deꝑ
ſetātes gregē. Romani ē ſuo tp̄e. ñ atte
dētes cāmis nobilitatē. ꝑſepe ruſticos adi
piū ſūē romanū. Et ȳ ne dyocliciani
ꝯ collega eī maxian. uiles ruſtici fuiſſe
pbāē. ergo attēm̄ ī hoībꝫ pmouēdis. nō
cōſidāre nobilitatē cāmis. ſʒ boītatē ꝛ ſapiētiā.
mag̃ mīus. Cē nobilitas cāmis. ñ gēio
ē. ſʒ pō gūāciō. Dr̄ ē qs nol'. qꝛ a nobilib'
ꝑētibꝫ gūātē. Et h' ſolū ē hō teſte boecio.
icāmis nobilitas. qꝛ q̄dā obligāē filū ſuū
ſeq̄ ꝑēte. ne de gn̄eē uideāē. Nec ex hac
cā. de oīm ſit. cū fiat gn̄ō ex uili m̄a. Nūq̄
q̄ ē nole dr̄. q' ex uili m̄a gn̄atē. Nūq̄d nol'
dom̄. ex luto ꝑpō. Nūq̄d nol' archa. ex m̄a
putrida. ul' ſit nol' pāis. ex uili farina. Er
go ñ cōꝛ nole gn̄atē. ex putrida ꝛ ſetenti
m̄a. Vñ ꝛ Job dicebat. Q's ꝑ facē m̄dū.
de imūdo ꝯceptū ſēie. Vñ ꝛ Job ayebat. pu
tredini dixi. pr̄ meꝰ es tu. Eſt g̃. carnis
nobilitas ꝯtēpnēda. cū uana ēē ꝑbēē ꝛ
nulla. Vñ ſic ait. Sen̄. Nemo. alio nobili
oꝛ. ñ cui rectū ē ī gēniū. ꝛ boīs artibꝫ
apti. q̄r īq̄d. ut' ad ē nobilitas. q̄ āntiq̄
dine. Q's ait ſu̇. aut libē. Sūt īq̄d noīa
ex iuria nata. Et plato. ſic ait. Nemo
ē rege. ñ ex ſuis. ꝛ neīnē ſuū. ñ ex re
gibꝫ. qꝛ h' noīa. lōga uarietas miſcuit.
ꝛ ſurſū deorſū. fortuna ūlauit. Qd' nobi
litas uana ē unū ſolū bonū hoīs.

Illo qd dicat auctās. uideam̄. ſi rō aucē.
ꝯcordat. Nā q' neō debeat nol' dici. g̃e
nūē ꝯpēte nol'. ſic ꝑ ex̄s oñdi. Nā ex ead'
radice. ſi fiat īſtio ulla ī arbore. ꝑ̄duēt
flores. folia. ꝛ poma diuiſa. pōma maio
ra. ꝛ miōra. ſana ſil' ꝛ putrida. Ex ead' t'ra.
bnā plāta ꝛ mala. plāta uenenoſa ꝛ ſa
na. odorifera ꝛ fetetia. Itē ex eod' g̃no.
ul' ſpica. ꝑ̄duē furfura cū farina. Et
farina. albꝫ ē hō. furfur uō ꝑ̄coꝛ. qꝛ
ꝑm̄ albꝫ ē nol'. ſs ignol'. Itē ex eadem
plāta. ſpīa. ꝑ̄dit ꝛ roſa. ſʒ roſa ē nol'.
ſpīa uō ignol'. qꝛ illa lenit. h' man pūg̃.
Fons ex iarabia dr̄. ex q ꝑ̄dit aq dui
ſoꝛ coloꝛ. qꝛ qdā ſt' nobiles. qdā uiles.
Itē ex ead' uolūtē. bnā uidem ꝛ mala ꝑ̄dēē.
Sic ex eod' ꝑēte. boū filiu ꝑ̄duēt ꝛ mali.

ur ex adā. abel ꝛ chayn. Ex noe. ſē. ꝛ chā.
Ex abrahā. yſmael. ꝛ yſaac. ꝛ ſic īmultis
alius ē ex̄. Ergo nulli firm̄ ēē argūm. qd
filiuꝰ ille ſit nol'. q ex nolibꝰ ꝑ̄re ꝑ̄ced'. Sic
argūm h' uero ēēt. q̄ ēēnt ꝑdigali nobiles.
ex carne hoīs gn̄ati. Itē ſi ē nol'. q anobil' ꝑ̄ce
ueit. ēē nole oēs ſum̄. qꝛ oēs a dō ſēi ſum̄.
Itē coꝛ. ut dr̄ ē ꝑbaui. qdā ſacē ē ſtercoꝛ. q̄r
dr̄ coꝛ. ꝑ ō foramina ſēſuū. ut' q̄r dr̄. ñ ſedu
ē. ïei tā fede. q nobilitas ꝑt ēē. Nūq̄d ex
maſſa corrupta. pāis ꝑ ſit ñ corrupt'. Vl'
ex m̄a lutea. ꝑt ſit denari aureus. Ergo coꝛ
hūanū. ex tā uili m̄a faētatū. nole ēē ñ pt.
q̄r nobilitas coꝛꝑis nulla ē. fūdamētū ſolidū
nullꝫ hn̄s. Q'd ē mutar ī hoīe. q miles ꝑ
ñ erat. dū āgit ē ſpata. No ē ſpata mu
tat ad ieī ꝑ̄ia. g̃ ql' eēt ātea. tal' ē ꝑea.
ñ q' aliq̄ m̄ ꝯſtigut. ſe mutat īmoribꝫ.
ꝛ ablāre mali. Itē ridicloſū ēē uꝫ. ut
ꝑ̄m ſit. alius ſuis. nobilioꝛ ēē dicēē. Sic
ȳ uni ruſtiē. alius ruſticus nobilioꝛ ꝑdica
t. Vñ audiā. burgēſi pīſi. dū ſoue dm̄ ē
ſic ferē. q' ipē ēēt. d' nobilioribꝫ ruſticis
ciuitatis. Cū g̃ coꝛ hūanū. ſit aīe dam̄
ī ſuū. ē ſilr ruſticū. uilibꝫ officiꝫ ꝯmo
dat. q̄r uñ hō ſʒ coꝛ. ñ ē alio nobilioꝛ ꝑ
dicād'. Ergo ſʒ hēē. ꝛ ē ō lā tacti h' ſoli
inobilitas ē hō. q' q dā freno tenēē. filij bo
ꝑēt. ne aſinoꝛ nobilitate degn̄ēnt. Vñ
ſap'. qdā dic. Nobilitas. adh' im̄ nieminās.
ut cū claritas tui gn̄is. mox claritas ꝯtedat.
ꝛ cū dig̃tas coꝛꝑis. aīmi dignitas ꝑficias. Et qdā
ali ſapiēs ait. Laudat īqbꝫ dā. q' ſit nobiles
gn̄ati. ſʒ ueri laudati ſt' alii. q' nobilitatē
ſit ūtutibꝫ aſſecuti. Cā ꝯſit pulc' nobiles
ēē. ē tm̄ nobili. nobilitas. ſuos nobilibꝫ acq̄
ſiſſe. Vñ d' qdā q fuiat d' pattio gn̄e. q alī
obiecē igbilitas. Cū ali' ille dix'. Gaudeo q'
ego m̄a bonitate. ad dig̃tatē aſcēdi. tu aūt
cā. mal' moribꝫ ꝑdidiſti. q̄r gn̄is nr̄i.
ſum̄ dec'. ꝛ dedec'. Dec'. ſi bn̄ nos gerim̄.
dedec' ſi ſpēr' uiuim̄. Vñ d' qdā pho. qui
ſublimat' ad mag̃. ob nobilia m̄ita. cū
qdā ē obiciēt. q' ſiuiſſꝫ uil' ꝑ. nat' ex igno
ꝑetela. Reſ' ſic ad obiā. Michi o amice
obicias ꝑteriſſe. q̄r ēm̄ meū īputas gl'e.
cū tuū īputet igniue. eo q' noluiſ ꝑferri
ſe. Ergo ex dcīs. lʒ ꝯcludē. ad nobilitatem

ñ ēē. q' ſe boīs moribꝫ adornare. Vñ ſap'.
qdā dr̄. Nobilitas ſola ē. aīm ꝗ q moribꝫ
ornat. De ſignis ue nobilitatis.

Signa ue nobilitatis ſt' iſta. Prim̄ ē ſi hoꝫ ue
libal' appeat. H' at libalitas. ht' qdā
in ꝑ̄u aīā. ſʒ ꝑfcē ꝯſuāē agit. Vñ. Ille
bn̄. ē aīā ꝯpoſitē. cui aīm gn̄ōs ē ad uītutes.
De nobilitate hac gn̄e. ſic ſap' qdā ait. Tuc
ille nobilitas ſuā. īteḡm ſuare ſe putet.
ſi ō dig̃tē ſuiit ꝑ̄ceio. Vē. an ñ ſit. au
onat' iniq̄tas. g̃. q' aīq̄ꝫ ās. ex nobꝫ oꝛt'
ſit. ē igno'. ſi ō im̄ ꝯtēpſit. eiqꝫ ſuiīe no
luīt. Et eō. q' oꝫ ſit ex igbilibꝫ oꝛt'. ue ē
nol'. ſi dō ſuiēit. qꝛ dō ſuiē. ñ ē ad q' regnare.
Et ñ ue regis filij. reges ē. at oēs pa
ſca. ſūmi regis ē filii. q̄r ꝛ reges ſt' ue
dicēdi. Vñ ad hely. dr̄ ē ꝑ om̄. ȷ. re. Q'cūq̄ꝫ
honorabit me. glificabo eū. q at ꝯtēpnūt
me. erīt igbiles. Itaq' ꝑ ſig̃ nobilitatis.
ē libalitas. ſumeō ūniuū aīā. ꝛ ꝯſuāē
bn̄s ag̃. Vñ h' libalitas ꝑfectiſſim̄. h' m̄ ī x.
q dedit nob ñ ſolū m̄dū. ꝛ uniuīſa q ꝯti
net. ſʒ dedit nob ꝯ ꝛ ſeipꝫ. ñ ſolū ī ꝑ̄tūiū
ſʒ ī abū. Vnde m̄ ꝯ. q leo. q rex aliū dr̄.
ē al' libaliſſim. ꝛ ſic ait. ſui comitum. Aq'
la ſili'. q regina dr̄ auiū. uald' ē libal'
ad dādū. ꝯmitās alius ꝑ̄dā ſuā. Ergo ſi
libalr' dare. ē nobiliſſim. ab alijs rapē.
ē ruſticiſſim. Nō g̃ ēdat ſe nobiles. q alioꝛ
bō ſ̄ raptores. Itē ſig̃ nobilitatis ē. ſi hō.
ō ſcā bn̄ſi recognoſcat. Turpe ē ē nimis.
ut q' alic faciūt ēāē. hō ñ faciat. Con
ſtat ē totū m̄dū. ꝑꝑ hoīeꝫ ēē ſcm̄. q̄r nulla
ē ēāā. q dia ꝑ̄ſit īg̃ta. q hoī. aliq m
ñ ſuiat. tā cele' q' terena. Nōne aſpis ē
crudeliſſim' ag̃l. Et tn̄ ſtās ī domo ē dā
hoīs. ad m̄ſā illi accedēs. abū d' illi ma
nu ſumebat. ꝛ ne igr' appēt. eāē neīnē
ī ō offēdēs. Accit at ut filios gn̄aret.
Liq' eos ſel'. ſecū ad m̄ſā duxiſſꝫ. un'
illoꝛ igr' bn̄ficiis. ſi' ſui bn̄factoris ac
cidit. Aſpis at maioꝛ ī tm̄ dolū. q' ſtati
ſuū fi' ītem. ꝛ ueciudia duct'. nuſq' ī
ꝯpuit. Ergo ſi igr' ē ſpēs. qd facē dꝫ hō.
tō m̄dū. ꝛ ipꝫ in dī ſeore accipiēs. Et
tn̄ ī ēāas hō ſol'. ē dō ꝛ ꝑ ꝛ ī tot igr'at.
q̄r ñ ēdat ſe nobiles q īg̃ti. bn̄ficiis diui
ꝛ hūaīs appꝫ. Itē ſig̃ nobilitas ē. ſi hō

māſuet' ꝛ ꝑ̄ ꝯſiſtat. Et h' ſig̃. ꝛ ſi ī oībꝫ
reqrat' hoībꝫ. max' tn̄ ī dn̄antibꝫ. Sen̄.
Nllꝫ ex hoībꝫ. mag̃ q' ꝑncipē. clemētia
decet. Vñ d' rege apū. q dr̄ ñ hr̄e aculeū.
Et dr̄. Sen̄. q' noles nā. ipꝫ ēē ſeuiet. acu
leū ei detexit. Ergo ꝯaūi reges. q̄les ēē
debēnt. Si tā māſueti ēē potuerūt īpato
res pagani. ut tit' ꝛ qdā alij. q̄les ēē dꝫ
debeāt ꝯaūi. Vñ ſap'. qdā dic. Maīaꝫ
ꝑſtatē īt' hoīes hn̄s. patroꝛe ꝑtatis. uit'
ꝑſe imitāī dꝫ. ut ñ' dō ꝑ̄cioſi' ēē ēdat.
q' alīi miſeri. Ergo ſi ſuiit ꝑ ꝯtuū qs cui
del' ſe aſſuit ipō ſcō. q' ſit ue ignobil'.
Itē ſigū nobilitatis. ſi uiriſ qs hoſti re
ſiſtat. Iucū ſign. nouis militibꝫ dat'
ēēſ. Et ſuiit iurare ꝑ dm̄. ꝛ ꝑ ꝑncipis
maieſtatē. ſe factos ſtrēūr ō. q ꝑnceps
ſʒ dm̄ mādauit. q ꝑtiūꝫ ag dī hōre. ꝛ
rei pu' ꝯſuatiōēꝫ. Vñ tenēē milites.
tueri eccliāꝫ. ꝛ īpugnāe ꝑfidiā. ſacēdotiū
ueniāri. paupes iuiē ꝑteſſe pueri. Patiāꝫ
defēdē. ꝛ ſe inacēē īoībꝫ ē todie. nullꝫ q̄
bellū īui. ꝑ defēſiōē ꝑncipis recuſare.
ꝛ nq̄ eū ībello deſerē. Et ſi tales dꝫ ēē
milites tp̄ales. q̄les dꝫ ēē milites ſpūales
ꝯ ꝑcā ꝛ dyā decertātes. Ergo ſe ignobil'ē
ille ꝑbat. ſi m̄ dō. carni ꝛ dyā ñ reſiſtat.
Si enī nobiles canes. ut leporarij. nobi
les eq. nobileſq' leones ēēa ſig̃. qbꝫ ex g̃
ſa ualeāt hnt. q̄nto mag̃ ſigna ſūe
nobilitatis hr̄e nobiles uiri dꝫ. q̄r q ta
libꝫ ſig̃s caret. ſciāt ſe ēē degn̄er. Qd'

ñ ē ſi bñ d' boīs fortune. nꝫ d' boīs g̃re.
Et ſic ñ ſi bēdū d' boīs ne. ita multo
forti'. ñ d' boīs fortune. ſʒ d' boīs g̃re.
Dico ñ ēē ſi bēd'. de boīs fortune. Q' qꝛ
ditie ſt' ꝑ̄ dōlioſe. Sē uane. ꝛ Sūt
āguſte. Dico q' ſt' ꝑlim̄ ꝑ̄doloſe. Et
ō ne mag̃ ſtulti' ē. ſi bn̄ d' ꝑ̄dōe. q ē
bēd' ē ad iſernū. Nōne nauta. allecui
at naue. īſtāte tēpeſtate. ne ſꝑ mgāt
ī ſudar magīudie. Nōne fugientes ho
ſtilia tela. excuciut' a ſe arma. ne īpe
diāē ī fuga. Ergo q̄ ta ē hūana ſtl'ca.
īt' bella tā fortia ſumē ꝑ̄dera. quibꝫ
corā hoſte nigat' ī ima. g̃ more eloꝛ
q noluit' bn̄ auitē. ꝑ̄dera deponant a
corde. ditias ñ amādo. Itē ditie. ſūt

riaā te ille uane. Cui probatio est. quia non replent
appetentiam anime. Res est uana. ut patet in libro
nullius loci est repletiua. Sed cum peccatum nunquam
repleat animas. sed augeat potius appetentiam.
se probat esse rem uanam. Certum est enim ipsum experi-
mento quod crescente peccato. crescat et appetentia. Et hoc est
uo. quia auaritia non potest implere pecus. quia si congrega-
ret omnia uniuersi bona. cum non posset repleri pro uana.
semper anima remaneret uacua. quia pro nimis uacuum
appetere ipse repleri congregare non cessat. ¶ Iustum
diues se agere. quia non potest ab plurimis sibi esse.
probat hoc est experimento. quia peccatum. diu sustinet in
unum. relinquere necesse alterum. Ita bonorum uelle.
cum uox una tota. nullorum impleat sibi aures.
in mane cum diues. in fusiut comminuere. in
pleres sibi cum sint non possunt. quia cum consueuit. nam
facit in opes quod reliquit. Vnde exclamat
bernardus dicens. O angustias. in opesque diuitias. quia
sibi hec totas possidet hic. et ad quos. sine aliorum
pauperes non ueniunt. Ergo cum diues. sunt ut
probatum est. pertinencie. uane. angustie. et eis
seruitium est seruire. ¶ Iste est stultissimum. pro hoc
quod seruire. sunt sunt graue. grauius data. sunt grauia
facientes animas. quia cum hijs duobus pertractantur
anima. conseruat ea esse maior dei dona. quia de eis
indiget est seruire. cum de eis. maior deo grates sunt
reddende. Constat est enim quod cum augentur
dona. crescit debitor. quia ad suum de-
sponsor. tanto quisque deo exprimere. quanto se
obligatiorem esse conspicit in reddenda. Vnde
est feruidum magis. a rege recipiens. et cum per
feruidum se exigit. a non magis gratias illi agit.
Sed deo per suas illuminas a deo. ad cognitionem
uiciniis. ad per gratias inflammantis. ad amorem
initiis. ad magis illi gratias obligantis.

Quod experto seruire nascitur peccatum irreuerentie.

Et non arbitror. preceum hic esse. quod ex peccato
seruire nascatur peccatum irreuerentie ¶ Velem est
caue ¶ Iste ab irreuerentia dei. ut coram eo
peccare timeant. Vnde est presumere coram tremen-
do rege. dicere uel ergo displicit facere. Si ma-
gistri reuerentia pudicitia. si principes pro. si deo
suum sui. quod et domino a magistro. deus reueren-
tiam eam. Sed si est magis in reuerentia. frangere
coram illo eius ipsam. committere nec ulla. nunc
ulla pena. quia grauius in reuerentia est culpa.
Vnde sapiens quidam dicit. Cui quod ipse facio. quia me
spectante rubes. Et bernardus ait. Magis nobis est.

Cur spectare deo: non magis ipse rubes.

si dissilare in uultus. nec tamen in dicta probi-
cum ante oculos agantes. iudicis autem euenit.
Sed de quodam milite. quod dum ad secum peccandum.
quedam ex pluribus inuitasset. ille dux eam ad
puteum. non esset milites hic et non in se poneret inu-
tauit. Tunc illa dixit. Et quomodo coram tanta
multitudine. possum hic facere. Et ille dixit. Si
homines times. quia peccare coram deo non times.
¶ Iustum est abstinere. ab irreuerentia angeli. Nonne ti-
ment bestie. suos bonos factores offendere. Ergo
quanto magis decet homines agere. Sed sunt domi-
simi bonos factores nostri sunt angeli. custodientes
sunt aduersus dentes. in te de te. deo nostras animas pre-
sentantes. Sed non ne reuerenti. est an facere. et non sunt
coram eo facienda peccata. cum hic facere. sicut ma-
gis inimici. Timent bestie. suum pastorem of-
fendere. eisque se exhibere pater. et tu contemp-
nis tam dulcem custodem. quem te custodit a de-
mone. tam fortissimo hoste. Et propterea legitur. sic
ait. In quouis loco. in quouis angulo. reueren-
tiam exhibe angelo tuo. non audeas eo presente.
quod presente me non audes. ¶ Iustum est abstinere abi-
reuerentia esse a placito. Et maior propter presentia contra.
Quo non reuerendus est ille locus. ubi habent omnes
Sed de helyodoro. ii. mac. iii. quod ingrediens locum
sacrum. uolens illum expoliare thesauris. id
ostentis. illi apparuit quidam equus. terribile habens in-
sessorem. uestibus optimis adornatum. qui cum
impetu helyodoro. priores calces elisit.
Et qui insidebat equo. arma aurea uidebatur
habere. Et duo alii apparuerunt iuuenes. qui cir-
cumdederunt eum. et utrinque stantes flagellantes eum.
Tunc helyodorus subito concidit in terram et in
gestatoria deportatus est. ex eratio. iacens
absque omni spe salutis. precibus tamen sacerdotis
omnis est illi reddita uita. In quo dat in-
telligi. quanta sit exhibenda reuerentia sacris.
Et si tanta templo. et ueteri sacerdotio. quanta ex-
hibenda est reuerentia templo. et sacerdotio nouo.
¶ Iste reuerentia. exhibenda est omni homini. Vnde dicitur. i. ca. pe. ·b·
Deus honorate. Et apostolus dicit. honore inuicem preuenientes.
Cuius una ratio sumitur. ex parte uirginis dei. Vnde alia ratio.
est ad uirgines dei fons. Hunc sunt sacri uirginibus homi-
nibus quod est factum uirginis. bestie tamen ¶ Est et alia ratio.
quod honorando est homo. in te anima. homo aduerso deputa-
ta. Nonne inimicus honorant homines illi. qui militant.
famulis incedunt uallati. Ergo quia illi sunt
honorandi. quos custodiunt angeli. qui semper uidebant

faciem dei ¶ Iste sunt homines honorandi. in te hominis as-
sumpta. Quo tu homines non honorabis. quos deus in uni-
tate sibi unitum. Vnde miles. illum non honoraret.
cui rex suum honorem offerret. Sed de aman.
in hester. cum honorare se regem. genua uniuersi
flectebant. Sed precepta quoque mardocheo. a rege
precepta sublimato. Sed non honorandus est homo. cum natura
sic est exaltata a deo. Et propter hoc etiam. ante ipsum
fuit. non sunt inhonorandi. Sed de beato martino. quod
usque uite. suo famulo seruiebat. Nunquam
fuerit illi solum. quod hic faciebat. Cyprianus. Vnde le-
ctoris. erga te deus esse. talis tu esto. erga
seruum tuum. Sed de illo. quod minas inuenies apud
dominum suum. x. milium talentorum. cum conseruo di-
mittere noluit. centum uero denariorum. dum a domino re-
darguatur. est ad soluendum. uniuersum debitum
reuocatur. Sed quale uis dominus tuus esse. talis tu esto
conseruo. Seneca. Cum inferiore sic uiue. sicut superiorem
tecum uis uiuere. Et iterum ait. Sicut est ille stultus.
qui equum emturus. non aspicit equum. sed sellam magis et
frenum. sic stultissimum ille est. qui homines. aut di-
uitias. aut ueste diiudicat. Sepe est sub ueste
religiosa. mala est anima. sicut agnum sub penna
alba. nigram carnem portat et duram. Non est
ergo homo. extimandus ex uestibus. non ex dignitate. uili
preciandus est homo. Seneca. Serui sunt. Imo homines. Serui.
imo conserui. Serui. imo humiles anime. Et non
ne anima. quod pro domino. tradiderit se morti. Rex
est quidam. dum uellet illaco occidi. filium cum absconde-
dit. et illaco pro eo se posuit. sicque pro eo iac
mortis excepit. Vnde in ecclesiastico dicitur. Seruus sensatus. sit tibi
dilectus. quasi anima tua. Et iterum. Seruus fidelis. sit tibi anima
tua. sit tibi. et quasi fratrem. sic eum tracta ¶ Non est con-
temnendi sunt peccatores. quia quoniam est malus. forte ·l· forte
ipsum deo est sanctus. Et tu quem uides nec bonum. futurum
es malus. Vnde in hoc rei signa. in ecclesia. tamen est.
Non abhominaberis ydumeum. quia frater tuus est. Ma-
xime tamen honorandi sunt uiri sancti. in quibus singulariter in-
habitat deus. Vnde in quodam ex patribus. iubebat scolasticus
assurgere monachis. ut salutaret abeis. quia
tales deus exaudit. Tales est. recipiendi sunt
cum honore. quia in eis recipitur christus. Vnde ipse dicit. Qui uos
recipit. me recipit. Et qui uos spernit. me sper-
nit. Sed pauperes uiri sancti. non despiciendi sunt
ut eorum. sunt honorandi sunt ut patroni. quia honor
qui a pauperibus exhibetur. est spiritualis exhibetur.

Que bona hominibus conferat honor canalibus prestabilis. c. 26

Prelates canales esse honorandos. non solum

ubi sit bonus ¶ Sit sacra auctoritas clamat. et
¶ Sit assistit ¶ Et ratio cum huius probat ¶ Vnde
quod hic sacra dicit auctoritas. Sic est in ecclesiastico legitur. Fili
hic suscipe senectam patris tui. et non contristes eum
in uita eius. et si defecerit sensu ueniam da. ne
spernas eum in tua uirtute. ipse suscepit ipse nutriuit
quod contristando. ipse non deridendo. ipsi uix possunt
sibi ueniendo. Vnde est non desiderat diuicias in
esse. si patres honoret. ei sibi ueniunt. et diuicias con-
gregat. esse. Sic quod thesaurizat. ita quod ho-
norificat matrem. quia si uis esse diues. honora
parentes. Iste quis non cupit. iocundari in filiis.
Vnde et non desiderat. ut deus suas orationes
exaudiat. Sed hic assequitur. qui parentes honorat.
Sed. Qui honorat patrem suum. iocundabitur in filiis.
et in die orationis sue exaudietur. Iste quis non
desiderat diu uiuere. cum in terra sit uita amata.
ut et homines quodlibet miseri. nolint mori. Sed
sic esse dicitur. qui honorat patrem suum. uita ui-
uet longiori. Sed si diu uis uiuere. parentes
honora. Constat est deum mentiri non posse. sed in spe
longam uitam permittit. huic qui parentes honora-
uerit. honora in quod patrem tuum. et matrem tuam.
ut sis longeuus super terram. quia parentes non honorantes
est uitam minuit. Sed de absalone. qui
patrem de regno expulit. et cum dubias ei fe-
dauit. ipse mortem incurrit. Iste quis non desiderat
domum suam. stabilem sibi esse et firmam. Sed
benedictio patris. eam firmat et roborat. sed male-
dictio eos destruit et eruat. Sed quod desiderat
pro. et effugere uult sed. sit honorator patris.
Vnde in ecclesiastico dicitur. Benedictio patris. firmat domos
filiorum. maledictio uero patris. eradicat fun-
damenta. Sed de illis. x. fratribus. de quibus augustinus dicit.
quod a matre maledicti. in toto corpore fuit tremu-
li. Et non ne christus filius noe. quia patrem irrisit.
maledictus patris incurrit. Insuper qui ceteros amice
quibus propter honorari parentes. tam canales quoque et
spirituales. ¶ Sed quod dicit auctoritas. in lapide
esse assistit. Et per esse. imitatione dignissimum
est propter saluatoris. quod sic eam honorauit. ut in ·l· matre
agonias passionis. eius obliuisci non potuit. Et
item eam honorari a fidelibus noluit. ut fide-
les in nullo. deuotiores uideantur esse quam pluri-
mi. Vnde sapiens quidam. est dare iohanne filii. ut ostenderet ex hoc
quod exhibendus sit honor matri. Vnde et plures ·l· matri
uiuere hic assistit. et ne in morte. sue matri as-
surgere. et facere iuxta se eam sedere. sic omnium fuit

ihiga saloīs ad bersabee. Et n̄ nec ifi
deles. ipa n̄a docente. suos pētes hōrāt.
Imo 7 bruta. de h' dat nob' ex̄m. Nā cor
nix. ē ad pētes. ad mirā' pietas. Cū ē
senectute pluma nudāt cornices. plu
mis p̄p̄is eas fouēt. alȳs ull' q̄rētes. 7
alis eas suis ī alta leuātes. ad uolād'
exitat. Upupa. auis īmūda. x̄ac capi
te crescentib' galleata. cū fuīt grauata se
nūta. pulli ei'. pēnas q̄ euellūt īualidās
7 liniūt oclos illi. qb' dā suas libār
7 fouēt eā sb' p̄p̄is alis. donē ei plume
crescūt. 7 uisū recepit. 7 uolare ia
possit. ut ysi doc̄ d' Ceraconis ā d̄c̄. qd'
tam expēdūt d' q̄ē ad fruc̄d' pētib' fui
senectute cōfectis. q' pētes posuer' ī eis.
dū erāt puuli nutrēdis. Ergo qd ē ita
hoib' faciēd'. q̄ tāta ē cura pētū. n̄ so
lū dū ē puuli. s' 7 dū adulti. Reme
dia ad uitādā sbīā.
Usq̄ qb' reb' sīt de
testā' uideat'. Et qb' p'rib' dicdat'. Nc̄
sb' breui uidē restat. qb' remedus sb'
leuet. Et ē p' reme. huīl 7 attēde.
Videm' ē milites ī regni. n̄ se eleuare.
s' ī alto se ponē. ut dn̄os suos uidēt ī te
na sedē. At dn̄i altissim' filī. dn̄oz ī dr̄.
ī ima descēdit. huīl se nā uestiū. q' p
fuilor salute. oī uilt'. illusioi. 7 mor
ti exp' ōs ex fuis. eīg'ē se audebit.
Agr'. Medicina tumoris hūani. ē hūi
litas x̄. Erubescat ē hō sb'. q' huīl fēs
ē dē. Nō audet aues p̄re. ad pēdā ceruē.
aqla ecistēte iacere. 7 tu audes x̄ane. co
ra rege huīli sbire. Ergo x̄ane. dū sīt
plīaīs. huīlis cōsidera sūmi regis. ī icar
nat'. ī ciuīlatē. 7 ī passiōe. Et sēp sit ē
hō. cōsidatio melior. Q'a teste. ē. Sic
ī cētiuū elatōis. ē respect' deterioris. ita 7
cautela ē huīl' cōsidatio melioris.
·b· Et reme. p't eē. uitā ī t' huīles ducere.
Una ē uebla. ab ea cū cōtigit tēh' fugaz.
Et hoies. illoz hō mores sequūt. ī t' qs cō
sāt. 7 eoz solū lig' loquit. Vñ 7 hō int'
bestias cōsōs. 7 uiuēs. bestiales qī ī oib'
hēt mores. Ergo si huīl ē ē desidas. īter
huīles uitā ducas. Q'a s' fīnaz sapi
Sic coicās sb'o. īduit sb'iā. sic ē. q
coicat huīli. īduit huīli. Hē de q dā

pisse ep'o. noīe oceo. q sēp despectiores
paupes. añ se ī mēsa pēbat. Alios u'o
alatē collocabar. Et req̄sit. q' h' facēt. 7
quō tolleraret h' p' st. Rñ dicēs. Iob nobil'
ille miles. me h' facē docuit. qñ d'. Uisi
tās spēz meā. n̄ peccab'. Q' dicēt. Uñ ī spēi.
cōs hoies sumi. 7 cōstat. q' cōs nudi 7 paup'
nasam. q' ī aspēu talū. recordāt debēt.
Et hēm' ex̄ ī cor. ē cōsi'. nr̄i corp's uilī. quo
ex uili putredie gn̄atū. quō ī fie. alz su
tur' sit ī uīui. 7 quō ī tota uita me sac
sit sētor. Sz d' hac m. q̄re ē. ītentat d' hui
lēt. u largē. ē h' ītentata m. Et ē reme. ē
hūiaz cōdiciōz aspiāe. Cōstat ē q' cōs nata
m̄ filu ire. filu dapnatōis ēēme. et fui
dyā me culpe. g' n̄ hēt hō unde. uñ ualeat
sbire. Q'a dauo. q' ab hus. libet pg'. no
hēs unū de tuo. p'sis q̄re gl'az. Nūq'd' due
sīe aliena. uite cadit qs ī sīt. Nā 7 dauo.
q' uesciāt ee aliena. nūqd n̄ cōfūdēis ī t'
iaīa. sīc mlr' illa uana. q' capull' ex̄ neis
ē ornata. Et reme. ē diuiū iudi' exp
tare. q' ē max̄ faci'. ē pēz sīt. ps. Recibu
et dō hūndāt. faciētib' sīt. Et d' h' ūdāt.
q' 7 sigh' pardes. ī ē pūdi. max̄ ms'
bi. Cui nō ē. q' sīt ītuā. pēā īdo' culpe.
7 uix̄ mīsa culpe. sit mīsa pene. At sīt
pēz. sic glō. assīt sīt pz. 7 ē ē pūtū. est
max̄. g' ē max̄ pēā dig. Ud' sīt ī ys. sic
lē. Pedib' cōculcabit' corona sīt. Et inā
loco d'. Dico dō. sīt cēz sbīu. Ergo si tum'
hoies. iudicia p'tatū. regū 7 p'ncipū. q' to
magis ē timēdū iudiciū. ubi ē cīt nota iudicia dō.
7 nlli pēet' ī dig. Et reme. ē. mala p'
sētia pōderare. Talia ē ruminare. ē apo
stema sīt frāgēt. Sz q' big. psit dig' nā
rare. q' sit gn̄a hūanoz maloz. quot
torciōes uiscez. sil' 7 lateri. q' dolore ca
pitū. q' egritudies sēluū siglōz. quot
gn̄a apostematū. q' gutte pēdū 7 ma
nuū. q' gn̄a febrū. sil' 7 mortū. Fra
gili ē ē corz hūanū. s' calacdū. q' sit ut
bo q' uitē. sola ē ficē. cū alio duro cōs
frāgit. s' qī mois īnuīs. cor hūanū at
terit. Itaq' cōsidatio maloz taloz. et
max̄ mortis 7 fīs ē. q ē oib' expetat. nc
ēri. aicias neēī. 7 aicias īcēt. ē hūane sīt
cōfractiū. Fīs ē. hus q ē ad fiez nāitate

ī poit. Q'a ō q ē ad fiez. īstituūt s' ncem
fīs. Uñ ars medicine. dispōit remē. s'
q' cōueniūt sanī. Et nauta. ō dispōit ina
ni. s' q' cōueniūt nauigatoi. Et p'ncepō
mil'. aaes dispōit ī capō. s' q' eas noū
ualē ī capō. Sic 7 dē. sic īstituīcat hoēz.
ut expediebat suo fini. s. b'titudi. q' si n̄
peccass'. mortū n̄ fuiss'. Pēz g'. cā extī
tit mīe mortis. Et q' ad corruptoēz p'n'
sē corruptō p'ncipiatoz eo q' p'ncipiata
sit īsuis p'ncipus. sic arbor ī radice. ri
uul' ī fōte. Io ad corruptoēz p'n. sē cor
ruptio p'ncipiatoz. sic corruptō fōte
corrūp' riuul' aq. Q'a g' ī adā. tō erat
hūa nā. illo īfecto paulpā. tota ē īfecta
nā. Et q' culpe redd' pēā. tota cū illo. est
morti adiudicata. Cū g' mors. destāt
ipaz. 7 sepādo a cor' aiaz. destruat ipam
uitā. 7 destruat oēz po'. oēz mūdanā īdu
stiā. 7 oēz excellētiā. nlli pēes hoi. uīo ul'
mlīr. nlli oīe etati. seni ul' iuueni. nlliq'
hōri. regi ul' p'ncipi. restat oēz sīt remo
ueri. u cui g' dī. ē freq's cogitatio sīs mi.
Rōes p q̄s uana gl'a oīnr detestanda.
Et n̄ arbitror h' p'termitēdū eē q' q'dā
uitia. oriūt ex malo sīt. Et p' ē pēz
uanagle. Que tullio teste. ē freq's fama
cū laude. Itaq' s' ponem ea. qb' dete
sta' reddē. Et ponem. qb' p'rib' dicdat.
Et ē tāgem. qb' remedus tēpet. Itaq'
ad detestatōez h' uitu. p'o uideam qd' di
cat auctās. Et qd ex afferit. Et nō. qd
nō pbat. U' ē hoz tū. cōuīnt testī. uerz cō
seq argui. Et p' g'. sic ipū. dic. auctās. Ne
glās iactatinū. h' ī d'. q' oīs hō igtat.
qd futuz q's ē paiat. Et q' plēs tps ē. cuī
ps pt'it. ps futa ē. 7 ps ē ī istāti. iuxta
fuiz p'sciani. 7 istās s' pb' n̄ sit tps.
restat n̄ ē. ī psētū q'ere gl'adū. Sig' at.
q' gl'az q' n̄ q̄rat. ē ubā ī fonium. qñ at
bi n̄ gl'az q'ris. n̄ doleb'. cū ī glori fueris.
q' q laudes n̄ appetit. cōuītuelias nllās
sētit. Et ē p' h' p eē. Et s' eē. ē dē salua
toris. q b' uane gl'ari n̄ p's. ē tīn dedit
aliīs. uanā gl'az fugiēdi. Un' ios. cū dō
duob' cecis uisū reddidisēt. dixit eis.
Uidete neq's sciat. Et lepso curato ait.
Uide nemini dixeris. Nō q' taceri uolebat.

s' p h'. gl'az fugē docebat. Uñ scō mra.
de. v. paib'. 7 duob' pisaib'. ne gl'arēt
disciplī. statī cōpulit ī naue ascēdere.
7 t'bas sinsetā do dimitte. Qñ 7 ī ilie
de miraal' a se sc̄is. gl'abāt' discipli.
dō dix' eis. Uidebā sathanā. sic fulg'
de celo cadetē. Voleēs ostēdē. p uanā gl'ā
de celo hoiē cadē. Et iuuis pēz d' hac
m. ualde mlta ex̄. Nā 7 aliq sīlabat
se s'ltos. ut uitaret h' uitū. Ut' mari
d' ylanoē. q ō fugebat loca. ū aliq̄ fa
ciebat miracla. Fuit 7 alī pz scō. qui
a q'dā sclan rogat. ut sīt filio mō tuo
ueiret ozonē sīut. dū ip' p'sgēt. iuuēs
m latitudie. cū lāpadib' ē occurrē. ill'
cū se eē dissiliāns. expoliauit se. 7 pā
nos ponēs ī flumie. cep' lauare. Sc̄a
tis aut q illi fuiebat ad p'p' ait. Reuē
tumi. q' senex mī. stult' scīs ē. Cuiq' se
ni dicerēt. q' h' fecisse. cū eū ex h' sl'tū
illi hoies reputasset. Rūt sen'. Et ego
h' audire uolebā. Et uc. pat' p' h' tre.
Nā h' ē uanitas. tū h' pēz. spāli uoca
blo dē eē uanū. q' nich' ī eo firmū
ul' solidū. Uñ uē uanagl'a dēā ē. ul'
q' n'h' ualz. ul' q' n' solidū cōtinz. ul'
q' n' cor. ul' āio p'p' ē. Imo aīe mlīui
nocet. Nāle ē' p'bat'. ut app'hēd'ē. ī re
app'hēsa delectet'. ut uis ī plē. audit'
ī sono. gust' ī alo. Sz n̄ ē. q' cōlgz n̄
delectat' ī uisu. s' uox ī auditu. n̄ ab'
ī gustu. g' aīm. n̄ dz delectari ī uano.
s' ī uō bō. q' cū gl'a tal' sit uana. n̄
dz ī ea delectari aīa. Que utilitas est
cymīē. q' uīt ī hō. cōppiāe ad eē. Nūq'd
mōtes auri. ad ualēt. q' cōppi hō
ed' eos ē. mlīūq' ualē. Sic nllā ē
uanagl'a. l' d' ea. oppi max̄ sit hūa.
Ergo q appetit magnū ē ī cōppiōe hūa.
ē appetit ut cymica. q n̄ hēt ē ad ī
nā. Itē n' ualz ē uanagl'a. q' nich'
boni poit ī aīa. aut d' sīt. Sepe uētit
ī ignīiaz. Ut' d' dnō saluatore. cū
eis gl'a. ī die palmaz. ē s'cā ī igno
miaz p'mō ē pūsa. Q'ata p'ncipia le
gisē fuisse romani. qb' uana hec
gl'a. ī ignomiaz ē mutata. Nūqd
n̄ nero. 7 domiciān. alu q' n̄ pauā.

Nō d' uanagl'a — d' ea dicat sac' scrip'a. / qd moneat saluatoris ex̄. / q' sit ī anis 7 uacua.

q̃ro fuer̃ apl̃i, tacto ep̃i sit derecti. q̃ui t
qz eccsi. Q͛ stulti sit q laborat in uano nanc
Hec in initio laborantes. stultos ee. Et A
auctas dicet. Et in psuad. Et
ex mltap· monet. Na po. fugie du
ee h uanu. dicit auctas. du i solo do ee
assit glia d. Sic e d ap. Q glatur i dno
gliet. Et item ait. Ego absit gliari ni i cruce
dni nri i x. Inq dat oibz documtu i solo
passe dno gladu. Vn i se sic ie. No gliet
fortis i fortitudine sua. qz n ualuit heu
li. Neqz sapies i sap sua. qz n ualuit
achitofel. Neqz diues i diuitiis suis. qz
nec ualuer neroni. s nequier plim
salom. Sz i h gliet q gliat. scire et nosse
me. qz ego su dns. Et i oibz talibz. in ps.
sic d. Qd gliais i malis. ec. Et sea ss d.
p de destruet te i fine. euellet te. emi. te
de tabnaculo tuo. et radice tua de tra uiue
tiu. Et d arphaxath rege medor q mlite
gentes se magnans. gliabat qi potes ip
situr sui. et glia q dengeat suam. q pmo
dicit anabucc. donosor supat. euanu
qi uet. Et nec reges illi magni assirior
q tam magr. eu apla. exaitur glia. Vnuc
glia alexandri ta alta. y q unuisa de
bellarit o reg. Non enie cetruiu. qui ho
sibi subiugauit. pacifice p se regite se
cedit. gdras. e. glia eu mundana decep
Na res g fuit et i babilonia. uenene p
ne. Et audiet. Abanator ete toni pra
be lex. et ad mandata tag do sui ipu
suetus. tanta glia e pmoe i aio. ut suo
obl. ozacls. cuncta ignes. apucu
neni q morti e accepit. Et e hac in
magis ee. i pncipia romanor. q
eis. pmte a uclicte e fica. Ergo n summe
stulti. gra ta pucali angia glia pe
illa etia. oibz boibz plena. Ex. Seutu
e. itq n sitoria qre. un etia plem hec.
Et b. sic ait. fidel sui met custo. n ar
bitt tutu ee. labu ho sua glam pone.
et ea arche omittat sua claue. nlli necte
uolen exclusi. Nugo n stulta. i thauz
reco ee. ut eu uolis. n possis restitue. Q
i mia sit po ptate. al te laudare. ul te d
te. Et addit dicens. Sanu nas ee i cutu
e osda. saluadis sectus y deneu. nullis

pates i sidus. nlli uiolentia cedes. nulli
oclo uisibil. nlli manu accessibil. spu di
no excepto. cui o se apit. Ergo qd dj
reponia. ee. siu q n pdat. s euabit uno.
testimet a d suceto. Ergo glia mu h sic.
aplo teste. tesli osac nre. Scis q mea
tor uanagle existit. q re uilissima. s.
laude hua. n boi poneta i osca. precio
mag em. dni uitam etia p glia tali e dn.
Mag a iuna do fac. dn o ut par q die
pu. pones se suor boz pu. q gdan m ua
late e prem. Je n ne h uanu. boie stu
tac. dn pncipes p uana glia. ctica expe
dat. Imo et expone cor sua ipsis. Et au
ge e uald. uni pdo paupi den. dare.
e ualde leue. p humana laude. iaculatri
uestes e. et mille. l. iuais expedi. Su
ma ierua stulti. pone glia sua e fama
i laudibz ystonu. de qbz oibz certu e. q se
tui mdaces. ne laudates. ne detrahetes. ne
hoiem i alto. ne i imo ponetes. Obsq cam
i pator homie. Oes iaclatores a sug aiia ex
pulit iudicas ee uanu. dare dyn sui mde.
q e inte dadou. datori bonoz o do. Ro p q
pbat q humana glia e otepnenda.

Pater. qd clamet. cui rec auctas. Nuc
fo uite restat. quo h ipse ro. pbat. Na
q sit fallax et uana. mundana h glia. q
tepneda et detestada. q ulla expar lig.
Vere sapiens q a d n a e oio. q auni
q a i iflatio. n e oio boi. pones i aio. Ergo
q sit uana. a detestada h glia. uba phe.
ad hoc nutz osidera. Nec ait abuai te. sic
astrologicis demostratoibz accepisti. ti ad
spaciu oferas celi. nre optinz q pucti.
ut nulli uideat ee spatij. Terre g tam
puctali. qrta fere sit porcio. sic ditiasti
pbate ptolomeo. q a nobz icolit. Et si hu
ic qrte pti addideris. q coripet maria.
q paludes. a stag. fotes a flumina. ua
sta regio a deserta. q breuissia relique
area. hoibz icoleda. Na a alexadro. ele
uato. sic fert i aera. qi modica area u
sa e ois terra. Et addit phm excludens.
In h g mimo pucto puncti exclusi. te p
mulgada fama. exige et glia. Qd e p
bee magnifici. glia ta angusta. Na et
ipa nre hitatois ta breuissia area. diu

se uald icolut naciones. uita. moribz.
a lig distantes. ad qs cu picul p ar
tu. n tm fama o siglor. s n urbium
mariar. potuit pueire. Vn tepibz tul
li. no dui caucasu sirie mote. romae
n pui fama tinsecderat. cu ia ee adul
ta et multis getibz fordada. q q a gta.
e glia h mudana. q tm dilatare appeti
tis. Audi et qd tulli. et qd macrobii. de
his dicat. Terra iqd uteqz. e ultra mdi
spa. i me mdi sita. ex oi pte h se. eqli
celu hns. Et e celu spa. i rotundu for
ta. eca tra. eqli spatiis reuoluta. Ergo
tre. ad celu. cui d ee pucti. magnitudi
e breuitas q uis ad nos. sit mag glo
bositas. No e odictio ulla e. si aliq una
res. ul sit pua mag. et si diuisis fuerit
opata. Magnu i se fluuiu pad. mag et
nilus. s uterqz pui. mari opat. Mag
lumiare e luna. miorbz opata. s puu.
soli collata. Sic et tra. e i se cor magnu.
s ad celu e ia testi puctu. Ver h tra
pucal. distingit. v. zonis. q duc. dicut
extreme. ostanctes alias tra se. Et una
austral. s septetrional. e alia appllata.
Et hec duc zone. ppetua pruina oste
nequit hitari. nimis a sole remote.
Et sic ille zone. abitu qd pue. alus o
pate. Media uo zona. q e o maria.
sup q e tinsite sol. tato calore feruesat
ut hitari n possit. Itaqz int illas duas ext
mas frigoris. a media sol. itepata. ca
loris. sit duc zone. maiores extremis.
s maiores media zona sol. qz int frig
et calore sit i medie. sic a de tepate. ut p
sint icas alia hitare. Tam qd aliqui
phy d h dicat. una sola ex eis icolit.
qz ags alia opite. q nre hitatoi oppo.
Qa i int has tepatas. torrida zona.
sole adusta. e itpoita. ab una i alteraz
nlla p tra ul aq. pot ee uia. Et cu uni
tm. fuit pmi ho. a q ceti descederit. re
stat hitari sola hac i q sum. Vnqz
i hac sola zona. ptes ille. q se puibe ui
ane. ut ethi et egypte. s q plus. mini
ue. appriant torride. pl mini ue se ca
lere. Vn i regioibz ill. exuste ppiqs. ma
gnitudo caloris. sic extenuat aere. ut

eleuati uapores. raro ualde odepset
i nubes. qr nlls pene ap illos ius e i
briu. Et contra pres ille. q frigide re
gioi g pruie. tato osteie e frigore. ut
mlta illic icomoda sustineat icole.
Ver loca. i e h media. uald st tepata
Qa du oria i aliq unuit unu ex alto
tepat. Sic aq. cu uino miscet. Et qlitates
elor oinc. i elatis corbz unuit. Na q
stella saturni. frigidissia i effcu. i d
s q da sitaz. i mediate celo suppo. Et
celu aqu. datur frigidu suppoit. ut
calor celi sydere tepet. Juppit a beni
uola stella saturno i mediate supposita. du il
li appxiat. ei malicia tepat. a calore in
mutat. Na a luna. frigidissia qu stel
la. soli suppo. ut unu ex alio tepet. Et
n cor calore deficiet. si ei calore. pulmo
nis ostiu n frenaret. Cordi a fota calo
ris. cerebz suppo fridu. ut mutuo fru
tio hor mbror. du unu tepat altu. fi
at osuatio aliu dui sor. Ita qz ex oibz
excluditer iteru. cu simus positi i tre zo
na ta stata. n d ee sapis cura. d hua
na glia dilatada. Qa si ut macrobi ait.
i pucto pucti. sum i mdo oslita. a nlli
hois fama. diffudi p i hac ptcla
ra a gusta. manifeste nob de glia. p
pagada. spe unqz ee. o b tata modi
arae a putare copellit. Et hec. d h d.
Si ois zona h modica. q i col e psmi.
i laude uni hois oueniter. q n legim
ee facu. moro tn ipa. q ea oibz aduer
ee hac glaz fugie da ondit. Qribz ens
Tertio q auctas uana glia reprobat
Tetatur. et d ipa pbauit. mltap ee o.
Na dic qaiqz mudana. qre hois glia
e extu d sue scabell. cu qbz fir tra se
ehit. appete o fama. Qd s e tpalia o.
n q da uite nre aue. q ex eis glaz qre
ul hre. e extu d scabello fama expete.
Gla e ista mudana. sic decip hoiem
sic specl h ug de. Qa sic tigs. e d ydo
lu ee filiu. a sic pdit pp ydolu fi. sic
ho pp uanaglaz. pdit uaz. Gla e h ua
na. e ubre simila. qz utqz uir ad ee. ai
n ee oster ut nuq. Et ideo sic spinq. uix
colligue sin lesioe manuu. sic n hore

capiūt. sim mlto piclo aīar. Nōne cū
sepe p cornua retinet. iqbꝫ gl'abat. Re
pe mirileg. ꝗdā alia dū ī sinus pellib
gl'ant. pes ad iānū reduaīt. Colubr si
arbore sedēs. collū qī gl'ans. ūdiqꝫ cū
uoluit. ꝗ aīosicate duc. sagittariū n
aduiat. vnde iūū mortis accip. Leo
tm gl'a uitā desiderat. ut uis uenāte
n fugiat. si icorp oibꝫ se expōat. quā uie
gl'aꝫ. ignomiā sepe uitat. eo ꝗ morte
fecerat. Sꝫ ut uana glosi. faciūt sic pa
uo q hn̄s pene saphirinū. ꝗ caudā oclatā
pulcitudie mira distīctā. plerū suā pē
nā dū ōspic. eas erig. ꝗ admod' circuli. p
girū capitis ēaīpoīt. ꝗ qī gl'ans. girādo
se uolu. Sꝫ cū deformitatē suoz pedū ospi
cit. tātā uerēdiā iduit. ꝗ gl'aꝫ cū cau
da deponit. Et si hō sui corīs uilitatē atte
deret. gl'aꝫ cordis huiꝫ deponeret. n ialta erig
se auderet. Vana uelit gterē de tales. ꝗ
uanagl'a puluis ē. q lꝫ pedibꝫ. i. affc
bꝫ huianꝫ adheret. ꝗ dō a pedibꝫ aplorū
excuti iussit. Et dꝫ puluis. qꝫ sic puluis
uēto sparg. sic aīa hois uanagl'a dissipa
t. Vocat ꝗ uanagl'a uēt. qꝫ sic uēt exi
tat ... ebat mare. sic uanagl'a mētē. Et
sic uēt eleuat paleas ꝗ festucas ialta.
sic leues mētes uanagl'a. Et sic uētus
altas domos sbūtit ꝗ arbores euutit ē
nemorbꝫ altos ꝗ cauūosos mōtes ꝗ colle.
sic uanagl'a. arbores ꝗ mōtes altissimo
sāctate. cauūosos humilitate ꝗ naues. ꝗ spe na
uigātes ī mari mūdano sbūtit. Nasat h
uiciū. ex uictoria uitioz. ꝗ accīt ꝗdā mir.
ut. ggg. dt. qꝫ ex h qs gl'aꝫ icadit. un gl'a
supauit. sicqꝫ ide morte icurit. un iui in
aīa dō uiuit. Psio ē ꝗdā ifirtas. iꝗ la
ciatio fit pulmois. Nā ꝗ uolēs expellere
mōbū tussit. Sꝫ cōtrīū accīt. qꝫ ꝗ to pl
tussit. tāto pulmo āplī ledit ꝗ scīdit.
sicqꝫ ide lesio icurit. un iuuāc se edid
Sicqꝫ ꝗ alīꝫ accīt. ut dū ꝗs gl'aꝫ fug. gl'aꝫ
ex h ipo icurit. ꝗ ide aīa ptit. un uiuere
debuit. Nā ꝗ ab slalō. exple capilloꝫ
ꝗ corīs. un grās dō redde debuit. in huiꝫ
gl'aꝫ dū ꝗrit. suspēs icurit. Vn eleazar
nōe machabe. dū ex morte elephātis gl'a
n uoluit sb ipo elephāte accubuit. Et unde

uiuē mītali potīi. ide eī morte icurrit.
Nā ꝗnqꝫ ille cui āglia ūgītes. qꝫ appa
ueruit oleū laudō. ido sit exclusi a re
gno eīnutatis. Tales ē cū. audā canis
ꝗ ifabul' narrat sit siles. ꝗ portās frust
carnis iore. uidēs ūbrā. ipo frusto ēē
maiorē. dū carnē reliqd. ꝗ ad ūbrā ac
cessit. carnē ꝗ ūbrā āmisit. Vanagl'a ē
illa uana saltatrix. ꝗ cap iohis. āputari
optinuit. Vō stio ꝗ ꝗtis. ꝗ uīus sās. iuok
sigtiis. āputari capita. saltatr h uana
fec. Ergo mlto detestāda. ꝗ abaīa repel
lēda. qꝫ ipā ē illa uipa figata. ꝗ ma
nu pauli adhesit. ꝗ ipe ī ignē excussit.
Et qd ē uanā gl'aꝫ ignē excute. n osi
derat ardētissie pate cā effuge. Qt

Viso qbꝫ mois ꝗ modis accip: gloria.
rebꝫ. uanagl'a detestatr ēē pbet. uide
dū restat. quō didat. Itaqꝫ nō. ꝗ gl'a.
pō diuidit. iuāꝫ. Et iuana. Vā uō gl'a
didr isup uāꝫ. mag uāꝫ. ꝗ uerissima.
Gl'a sup' uā. ē qū teste reddit hoi bona
ōsciā. qū nulli pcā. ē aīa ē osciā. Et dhac
sic ait ap. Gl'a nr̄a h ē. teste osciē nr̄e.
Gl'a mag uā. ē illa. qū dulcedo dina
maifeste sētit iaīa. qū sps scs. testio
phibꝫ spūi nrō. ꝗ sum filii di. Gl'a
uō uissima. ē illa sola. ꝗ appllat ēētu
pīs. Gl'a ꝗ diuitie idomo eī. Gl'a ū uana. b.
didr idyat ꝗ huiꝫ. Dyā ē. qū qs gl'at
dmali pōs. Vnd gl'aꝫ imali. Huāna
gl'a. didr. Incarnalē. Et spūalē. Canal'
gl'a. dr lō mūdanoꝫ. ꝗ gl'at iplēdie
coz. uestiū. ꝗ filiū ꝗ. Spūalis gl'a. ē
ypocritaꝫ ꝗ taliū. Verū carnal' gl'a et
mūdana. ē illi lumi oio silima. ꝗ dnac
te appet. h ꝗ die n lucet. Quale ē lum
ꝗ pūtre. pisciū sqme. ꝗ luci pcte. Qa
dites h mūdi. i nocte h scli. appet aliꝗs
lumiosi. h sole itie appēte idie iudicij
oio uidebūt obscuri. cū fuiūt oi mūda
na gl'a spoliati. Erūt tc. sic iyeme arbo
res siui plāte. folijs. floribꝫ. ꝗ fructibꝫ
denudate. Erūt sic ꝗ colle. ignibꝫ dnigre
Et uelut carbōes nigr. oi splēdore igneo
spoliati. Sūt ē tales. yrūdini siles. ꝗ ē
auis ꝗpicta. cū sic uolat. Qa oīs gl'a
tal'. celerit ualde trāsit. Est ē sic flos. sul

sibia. mane se apiēs. h sero se claudēs.
Vn iyc. sic lē. Ois caro fenū. ꝗ oīs gl'a
ē ꝗ flos feni. ꝗ tal' gl'a. n gl'a. h ig
nimia mag ēēt ugcāda. Vn. j. mac. ē
dr. Gl'a pctoris. stc ꝗ uimis. hodie extol
litr ꝗ cras n iueiet. De remedijs ꝗ uanā
Viso qbꝫ uanagl'a ptibꝫ didat. gl'aꝫ.
uidē ꝗ ulriō restat. qbꝫ remedijs
sbleuet. Est ē ꝗ remē. recogitatio sui. Ni
hi ē se hō cognūit. huiꝫ ēē n potit. At ne
mo ꝗ se ꝗ fcē cognosce. n ꝗ donū die g
ciē adh illustre. ꝗ hoi conādū ē ut ꝗ
fec. se adh donū disponē. Nā sic oclis
h ꝗ nāꝫ. uidēdi hāt facltatē. nūꝗ tn
uisioꝫ asseꝗ sin luce. Qa h snīaꝫ ma
gri āselmi. ꝗ ctitudiēꝫ exprimit. sic ad
uisioꝫ iactu. Est nāꝫ psen tei. Aptio
ocli. Remotio ipediti. Sic ꝗ illumiatio
medij. cū ꝗ uideam h actū lucidi. Et
sic ē iuisioꝫ codli. sic ꝗ sio m ē in spūali.
Qa itlls ꝗ suā nāꝫ. se hāt ad cognoscēd
uerū ... cū h asseꝗ. ꝗ grā illustret. Ergo
siꝗlumi nos uē cognoscē. ꝗ uiles sum i
coz. ꝗ fragiles ꝗ caduci iuite. grāꝫ diaꝫ
laborem. ꝗ ꝗ g illuiati itil. cognoscem.
ꝗ uiles sum. ꝗtis mal' attiui. sicqꝫ
extra gl'aꝫ n ꝗreim. Nā ꝗ nauigātes. duꝫ
pulsātr fortissio uēto. uela deponut
abalto. Sic ꝗ tn. dū uanegl'e uēto pul
sāis. osidēa ꝗ sio uil. ꝗ ꝗ pcall. ꝗ qbꝫ
b. mal' opamēis. Sꝫ remē. ē ablēōsio opī
boi. Vn iyc. sic lē. Eris ui. sic ꝗ ablō
dit se a uēto. ꝗ celat a tēpestate. Vētū
uanegl'e. tēpestatē appllat. qꝫ sic tēpe
stas naue discutit. ꝗ ō dnaui pbia
fac. sic aīa. uanegl'e tēpestatē ...
sbūtit ꝗ i lō. Ergo scs hō. celat boā opa
ab h uēto. Qa thau abscōdr ū furet.
Et despdari desiderat. ꝗ thau pū ima
nu portat. Et iuīus ꝗ sic lē. Sic thau
r maifest. ꝗ i pu' posit. cito minuit
sui pdr. sic arbor pomis plena. si fuie
sit uiā. cito se iuēit spoliatā. Et ꝗ uinea.
sepe n clausa. Sic ꝗ ait. ꝗ ... depit pu
blice. Vr ē igl' fuet. sb aneibꝫ accultat.
Et uinū euanescat. si uas n claudatr.
Et sili aromata. si teneāt apta. Vn i
lege. Vas ꝗ erat īmūdū ꝗ n hēbat opu

lū. Ergo sic ab igue facie fluit cera. sic
peūt abaīa boā. si fuiint huāne laudi
exposita. n teste. ggg. sic fiat ipū. ut i
tectio sep maneat iocelto. ut placē n
itēdat ꝗ h n ꝗ. Et h figauit fuit icro.
ū man moysi scā lepsa. i sinū missa.
ē a lep sanata. Qa ꝗ n̄m. in manu
signū. fit dō ꝗ grauū. si fuiit hoibꝫ occul
tatū. Sꝫ remē ē. recogitatio sūm boū.
ꝗ h uanū pdit. Et eīni supplici. ꝗ ui
tio cōqūt. Stult' ē ille mcator. ꝗ pl
lū deni. ꝗ ꝗ ꝗ h hre ꝗpurā l' scarletū.
emit ē borellū. Et eod' ꝗcio. ꝗ ꝗ hre
deserūt optarū. emit regnū uilissim.
Ergo mlto forti ē ille stulte. ꝗ ꝗ oꝗ. ꝗ
mcari ꝗ h regnū ētnū. meretē fauo
rē huānū uanissim. n ponēs i hoie ulli
boū. Sꝫ tertie. ēē n ēdie. ul' regn sui. No de iferno ꝗ pdiso
ul' tormtū ētnū. Sꝫ ut ob mitta. quid
auctas ūā dicat. Et qd ꝗ phyca dca cla
mat. uideam. qd ꝗ ūā pbat. Nā osīat.
h ōēs phm. ꝗ h ē ponē hō isufficientē
ꝗ diminutū. ē ponē hō usqꝫ ꝗ suffi
ciēs ꝗ pfcs. H ē suo m ex uidēm. iomi
gfie rez. Et ꝗ h ē. qꝫ talia ō. sē ie se
relata. qꝫ pbat ēē uā. ꝗ ponit se pita
ꝗ ponit se pempta. Qr ratio sē. ꝗ sic
ponē hō ipfcs. ē ponē hō pfcs. Sꝫ oīa
mūdi hō. sūt diminuta. sē ipfca. sūt
mal' mixta. ꝗ sē n satiātia. huāꝫ appe
titū. ꝗ n ē fruct iaīa. g ē ponē boū
sūm. usqꝫ ꝗ pfcm. hō ꝗ ꝗ pue. boū i
nllo diminutū. ꝗ iō pfcē satiaturū.
appetitū ōīꝫ aīaꝫ. Et ꝗ sil' ꝗ obia. exp
te maloꝫ. h dū dari accipit. ꝗ nlē
sūm malū sūp. ꝗ nl ualeat ēē pei. si
tm ꝗ nl ē pei. Sꝫ sic ē ad iueire. ꝗꝗ
sitū ex diuisis. sic ē hō. ex corpli ꝗ spu
nāꝫ. Vb ē unā illaꝫ nāꝫ pte. repie ē
ꝗ ꝗ iueire. Sic ꝗ ex hūi. icoloꝫ
bꝫ medijs. ex albo ꝗ nigro ōponitr. Et
hac ē osidatē. ueit plato. iangloꝫ
cognitās. Nā uides hōes ōpositū ex diuisis.
ꝗ iueies aliā illaꝫ nāꝫ pse. nāꝫ corpa
argūt ꝗ spu'le nāꝫ. debē iueiri pse. Sic
ꝗ i mūdo boā ꝗ mala sic mixta. ꝗ sic
iueiir hō ise. sic i celo. ꝗ iueiire ma
lū ise. sic iartaro. Ergo stulte ē. ꝗ nūla

esse non est, tamen esse videtur. Hoc summum, pre vana pompa
et supplicium eterne dampnationis incurrit. Sola ergo
remedium est quod dicitur. Si vis ita esse, sicut videri appetis, ad
modicum istud. **Quam sit detestabile vitium ypo**
crisis.
Ipocrisis est superbia avaritia agnata
Et est ypocrisis. Ypocrita est quasi quodammodo coram homi
nibus se simulat esse bonum, sed in occulto non timens offendere
deum. Et est quasi intus et aperto. Homo opera facit
sed hec solum agit ut sanctus esse credatur ab aliis.
Tertia species est quando in mente ypocrisis desistit, et ad
majus consistit. Et talis ypocrita, cum ab eo regnum
est amittitur, vel homo aliquid faciat, cavere re
sponderi dicens. Homo novit. Et hoc facit, ne ypo
crita esse possit. Impia species homo tamen certi
facit. Immensa hoc est quod fortis existit, cum so
la intentio coram sit. Sed interna species. Bonitatem
intentionis predicat, quamvis tamen intentione non gerit.
Est pessimum vitium. Ipsa detestabile reddi
audientiam. Ypocritas probatur. Non esse
firmatur. Dico quod adeo est detestantium.
Sancte facte quantitas. Sic est, in textu dicitur. Ne fueris
ypocrita, id est homo. Et hoc significatum fuit in deutero
nomio, ubi sic legitur. Non indueris veste que ex lino lana
que contexta est. Plinius quod interius lana est co
gitationes spiritualis sunt. In tamen clarificare sed intelli
plana quod grossior lino est et alba interius
legitur opera. In apparentia bona exterius sancta ypo
crita quam induit vestem lana. Linum ex co
tamen quam secretis cordis celat sibi aliud ex operi
ut cum ypocrisis fortis agi sed non possit. Et hoc
quod prohibetur domino in vi. capitulo cum ait. Cum facis
elemosinam noli tuba canere ante te sicut ypocrite
faciunt. Et cum ieiunatis nolite fieri sicut
.b. ypocrite tristes et cetera. Item hoc ipsum quod auctoritas do
cet non persuadet. Est est detestabile hoc peccatum
quia valde impedit conversionem ad deum. Cuius ratio
una est quia necesse est legere cum met venia
non a deo postulet eam. At ypocrita cum placet
hominibus vult vix aut numquam veniam petit
quia osten sua nequitiam plurimum erubescat. Quia
veniam per peccato non invenit. Unde dicitur in Iob. Non
clamabunt cum vincti fuerint. Glossa sic ait.
Non clamant vincti quia humane laudis
audientia superati sanctos se putant esse mortui.
Et cum sit omni morte. Item necesse est veni
am non per se sed gratia. At species sic fuga ani
ficium quod est ypocritarum quod ypocrita valde est
temor aucena. Unde dicitur in sapientia. Spiritus sanctus

disciplinae effugiet fictum. Fictum vocat ypo
critam quod dei amicum se simulat cum in gratia dei
non teneat. Item necesse ad veniam accipien
dam quod sua peccata defendit. At hoc facit omnis ypocrita
quia indignum est venia. Et hoc significatum fuit in
iudicio. Ubi sic legitur. Quod non potuit iudas defen
dere habitatores vallis, quia falcatis curribus inde
debat. Iudas interpretatur confessio. Habitatores vallis
ypocrite. Habitantes in valle culpe. Currus fal
cati sunt defensiones peccati. Falces est in curribus po
rtabant quibus ad unum sanctam circa secabant. Iu
das confessio habitatores vallis superare non potest, quia con
fessio in ypocritis locum non invenit, eo quod ypocrita
peccata defendit. Unde ypocrita comparatur scarpio. Iob.
viii. cum dicitur. Numquid virescere potest scirpus sine hu
more. aut crescere carectum sine aqua. Glossa. Scirpus
id est iuncus vagum. Carectum ledit manum. Quia ypocrita
congruere vagum correptores non recipit sed addilaniat
adversus vitam aliorum, vitam aliorum proripit ut
commemoratio criminis aliorum fiat abscissio
peccatorum. Item tertio est homo respuendum quod est illi
nocivum. At ypocrisis multum homini est nociva
quam periculosum detestanda. Unde ex hac causa est similitudo
fermentum quod corrumpit tota massa. Unde dominus
sic ait in luce. Attendite a fermento phariseorum
que est ypocrisis. Est est ypocrisis sicut illa meretrix
cerei deaurata. Et sicut illa poma quae sup
lacum mortuum apparent pulcra sed intro favil
las ignis sunt continentia. Sic et ypocrita opera ne
mitoria unius et bona sed sunt igitur tartareo combu
renda. Ergo quod magis ypocritas stultum qui
maceravit carnem ex criminat facere, ut per suum
corpus et animam cruciatum, incurrat in interitum sempiter
num. Et hoc non. Eos illas maledictiones quas dominus
23. legitur fecisse ypocritis. Ve vobis et cetera. Item ex
hoc quoniam quia deus ita persequitur ypocritas, cum Iso
dicat sit. ys. ex parte tabula post naufragium
est occultare peccatum. Item minus malum ille esse
videtur quam tamen est malum interius. Quam qui est malum interius et ex
terius quia cum primum peccet in solum deum. Secundum peccat
in deum et proximum per malum exemplum. Sed de hoc dicendum ve
nit de illo qui occultat peccatum hac intentione ne
ledat alios per suum exemplum. Sed non est vere de illo
qui ideo peccatum occultat, ut proximum fallat. Peri
culum facit ut ait hoc. Familiaris inimicus
quam facta manifesta, quia dum non cavetur per lecte
apli. Et de hereticis qui per ypocrisin et bonam vi
tam quam foris ostendunt homines multos fallunt.

et ad suos errores pertrahunt. Propter quod etiam magis
leduntur quam aliqui publici predones. Unde Iso. sit. Ypocrite dicti
apte, quod levius est aperte peccare quam sanctitatem
simulare. Duo quoque sic detestatur ypocritas, quia dicit et
esse sunt proditores, quia cum sint de parte diaboli, se
simulat esse de parte dei, ut fallat filios Christi.
Viso quod **De rebus hoc ypocrita assimilatur.**
Viso quod ypocrisis auctoritas clamat. Et quod ratio pro
bat. Viterius restat. Si esse consequeter. Ypocrita
est similis olle que bullit. Quoniam quod habet. Persuit elevat
et ascendit. Quia si una sola faba bullit. Facit tamen si
ait gallina que ovat, quae sedens ovo cantat, ut quod
fecerit omnis sciat. Sic ypocrita nec loquendo, nec ta
cendo, nec suspirando, sua opera manifestat.
Est est similis symee, quae assimilat in facie homini, non est
tamen homo, quia ypocrita studet assimilare se sanctis in
operibus, sed non est sanctus sed diabolus. Simia et facere
vult, omne quod videt homines facere. Unde quidam, volens
quendam capere, duxit in rasorium per gulam suam. Tamen
cepit eo sic. Reliquit recedens. In rasorium dimi
sit. Illa veniens cepit acumine. Dum ipsum per
gulam sibi conversam venias orgaicas in cunctis
iit. Sic ypocrite volunt omnia agere, quae vident dei
filios facere. Sed hoc non facit ad dei gloriam, sed ad su
am dampnationem eternam. Et eorum causa est ypocrisis simul
sequimo. nivibus cooperto. Quod foris est candi
dum, intus fetidum. Sed et similes sepulchre exterius deal
bato sed intus spurcitiis multis pleno. Et simi
lis est vasi exterius mundo sed intus sordido. Est et vulpi
similis, quae se in terra rubea se involuit et se mor
tuam esse fingit. Ad quam aves, dum tamquam ad cadaver
convenerunt, hostem crudelem invenerunt. Sic et dum
ypocrite dum se rubeos et passione ostendunt et
quasi ab aliis mortuos se esse pretendunt, ubi spiri
tales eos convenerunt, quos sepe decepit. Sunt
et aranee similes, quae ne videatur vel timeri possit
se sibi tela abscondit, ut alia pura invadat
et comedat. Et se totam eviscerat, ut alia
ipsa fallat. Est et ypocrita agno similis, qui
sibi pena alba carne occultat duram et ni
gram. Pavoni est et similis, qui sibi pena pleriorum
portat capud speciosum, nudatus demonis et passum
latius. Item non quia ypocrita opera sua nec seria
Quia nam dum operatur ad ambitionibus intus et ab
illis ad exteriora producit. Unde pro calor predans
acorar calefacit interiora, et pellibus calefacit
exteriora. Non est vestes calefaciunt non producunt
quod calorem ambitionibus invenientem. Tenus nec fo

ras cuapparet. Ergo ypocrita est sicut ubi
quam cum non sit color non est tamen ei similima. Sic
et ydolum quod in speculo est, quia videtur esse non est. Nam
non auricalcum licet videatur esse aurum. Nec stag
num argentum, licet multum sit illi simile.
Nam et structio licet herodio et accipitri similis
sit in penna, non tamen eius est similis in re. Nam et si ypocrite
sanctos assimilent exterius, numquam tamen interius. Nam sub pelle
ovina mitte fenit. Cum lupina. Et sub cu
culla alba animam nigram. Unde dicitur in .vii. Attendite
te a falsis prophetis, qui veniunt ad vos in vestimentis ovium, intus autem
sunt lupi rapaces. Est et angelus tenebrarum transfigurans in
angelos lucis. Similes scorpioni, quae, cum pessime
homines percutit cauda, immittensque venena, ostendit
illis faciem blandam. Cuius venenum dicitur esse album
sed valde mortiferum. Quod ypocrite sub facie blan
da, per verba predulcia, corda falluntur humana.
Ypocrita similis est et terrenae, quae extra fit
porzanit sanguina. Unde sic vivi sanctos deo
ducit in ipsis. Propter te mortificamur tota die. Sic
dicit illi pessime ypocrite. Contra te mortificamur
tota die. Sed et ypocrite sicut arundo quae la
nuginem habet pro fructu suo, quia sunt ypocrite.
Est vivum variegatum ypocrita ut arundo agi
tatur omni yanegle vento, qui exterius lucet sed in
terra vacua est. Sed et ypocrite similes vulpi, quae
est aliquando fraudulenta et fetida. Et quamvis exterius ap
pareat esse plexa, cuius natura est semper ipse fere
claudicare, quia ypocrite in omnibus suis pura
habent in terrestris. Unde in Ezech. sic legitur. Quasi vulpes
in deserto prophete tui Israel. Ypocrita se simulat esse
mortuum, ut sic epulemur eam quod apparet dignitate
Similes vulpi. Et quia fabule narrant quod dum
multum famesceret, a corvis canibus bona
tum. Pura tenuit interea se simulans mortuam
se posuit ad iacendum in via. Quam videns ni
gra, aestimans mortuam, eam post sit curram.
Que cum fuisset carnibus plena, dixit se esse vi
vam. Et propter tanta ypocritarum mala, a facie eorum
auferte dicitur. Unde in Iob. sic habetur. Non videt id est
omnis ypocrita. Ergo contra naturam ypocritarum semper
elevando est in omnibus cor ad deum, quia multum est hoc
deo gratum. Unde sit in ps. Sicut Iob sit et oculos
meos ad te, quia semper elevare oculos tuos ad me. / quedam glossa sic ait. Non auferam oculos meos
Sed contra dicitur in Iob. de ypocrita. Si ascen
derit usque ad celos sicut ei, et caput eius nubes
tetigerit, quasi sterquilinium in fine perdetur.
De hiis quae movent homines ad paupertatem.

Viso de temp̃ancia t̃ra sublimium. nunc uidere re-
stat de temp̃ancia t̃ra temporalium rerum. Temporalium
est rerum appetencia. siue ipsarum auaricia. que non est al-
iud q̃ temporalium appetencia. frenat et temperat paup-
tas ista. Sobria est. sic equus debellandus. Non est
expellendus equitatus a corde. non p̃ saturitatem. non frige-
abacte. non p̃ calorem. Quia sic humidus siccat. Et sic
cum sit humidus debellandus. Ergo uolens auari-
ciam bestiam frenare. uel certe dicamus p̃ paupertatis
amorem. de hac facere. Paupertas est. non est uirtutis
uirtus. dicit si amor paupertatis. Ad hoc g
facit amorem. multa sunt ualde mouencia. Et
p̃ est sacra scriptura. Secundum est ypã nã. Sed tercium
est. Que omnia paupertatis efficacia sunt p̃bata. Nil-
la est argumentum de ueritate. non ita certa. sic il-
la que sacra est et scripta dia. Itaque primum
ad paupertatem motiuum. est ipsa scriptura ueritatis
que neminem unquam fallit. Cum sit a deo sic in-
spirata. non p̃ aliquid esse falsa. Ut est apostoli pet-
tri. spiritu sancto inspirati. locuti sunt sancti dei homines.
Ad ueritas. mentiri non potest. ergo si ab eo scriptura
est. uerum est esse quod docet. Ita a deo est esse uerum. et esse bonum.
Ad scripta est bona. sic eam p̃bat effectus. docet e-
nim amare. docet fugere. a malo recedere. nul-
lis temporibus consentire. bonis omnibus adherere. quare
post eius effectum. oportet bonam esse. Et cum bonum et uerum
sit idem. si est bona. ergo et uera. Sic ergo doctrina sua p̃
omnibus acceptanda. et doctrina sequenda. Cum ergo do-
ceat contempnere mundana. amare bona superna.
cum hoc fiat paupertas uoluntaria. est paupertas
ab omnibus amplectanda. Quia sapiens. non reliquere
uile cum proportio. ordine uerum p̃ferunt. et castra ui-
le. p̃ regno sumendo. Quod et non deserere. bonum
uanum. p̃ uno breue p̃ summo. et cum sicorum
p̃ecio. Sed paupertatem contempnunt bonum uanum
et acquirunt bonum uerum. amplissimum et eternum. quare
paupertas bonum. est ab omnibus appetendum. desideran-
tibus bonum summum. Unde Aug. li. de ci. introducens
deum ad seculum loquentem. sic ait. Venale est quod
habeo. Et augustinus. Quod docet. Regnum quod. Quo duce
emitur p̃cio. paupertate ait. Ergo si uolumus
emere regnum. nichil habemus. nobiscum habere hoc p̃cium.
Ergo quod paupertas p̃cioso. quod summum bonum acci-
pimus. Unde enim ueritatis est. quare falsum esse non potest.
Beati pauperes. quoniam uestrum est regnum dei. Ergo
si regnum dei est pauperum. de duobus unum est
necessarium. uel quod pauper fias. uel quod a pauperibus
emas. Et hoc noluit deus dicere. quoniam diuitibus

aut. Facite uobis amicos de mamona iniqui-
tatis. de precio. in quo illi p̃cessa. ut cum defeceritis.
recipiant uos in eterna tabernacula. Quare est bonum in-
non appetere p̃ nos. ergo si fuerimus. bonis quod illud ad fie-
ri non haberet ipsi. et paupertas una recta sit
ad hoc fieri. quod est. quod non est appetit paupertatem
Similiter est certum. quod uolens ire bonum. reuertitur
sancte uiam. Unde si eam nosceret. p̃ eam incedere nollet.
sed magis directam uiam incederet. ad directum locum du-
cens. Ergo adsit nobis uirtus ista lumina. quod uos
eternam eternam. Quia dignum et iustum est. ut quia p̃p-
amorem tradere sit ista mundana. ab eo acci-
piat hoc summa. Et non. ut contingit sed quod id
quod docet scriptura. consistit ipsa uia. Nam constat quod
auaricie est paupertas opposita. ergo cum aurum. sit contra naturam.
paupertas erit secundum naturam. Et non nec contra naturam esse.
sic celum quod sit sibi mutet. Sed hoc. est longe no-
bilior celo. cum celum. sit p̃p hominem factum. ergo
contra naturam est. si homo. se sit sibi mutet. aqua natura
calciamenta et pedibus dedit. cum tunc illi sibi negans.
Est ergo paupertas. non p̃ omnia ociosa. Nam constat eam
esse uiam rectissimam. ad eterna. Est enim recti. cum
ab extremis non egreditur medium. sic in linea est ex-
Ad uita nostra. duo hec extrema. quia unum est in
gressus ad uitam. Aliud. uero. est egressus a uita.
Et constat p̃ eam exprimenti. uentique extremis
esse paupertum ergo ne recti. tamen sicut in oblique
paupertum esse deus amen. quare constat paupertatem
esse quod ille uiuere. De excitantibus ad paupertatem. c. 2.

Viso quod de paupertate dicat scriptura. quod na-
tura quod argumentum iniuncta. restat uidere. quod p̃-
bet esse. Nec brutorum aliud. Nec hominum paganorum.
Nec uero uirorum sanctorum. Dico quod p̃ esse eam uiuere
quod ad destruendam nostram auariciam. et concordi-
bus paupertatem p̃tandam. ponit deus in eo. Considerate
ait uolatilia celi. et cetera. Et tamen deus
pascit ea. Et ipse. sic legitur. Qui dat iumentis escam ip-
sorum et pullis corvorum inuocantibus eum. Omnium ipsorum admiran-
da. pulli illa sterna. quod omnibus cantuus. pulis
et magis. sic sunt nunc expedire pullos quare
cum corui pullos suos non nutriant. donec
uideant eos penna nigrescere. et siles sunt ex-
pulli illa summa. celesti eos nutrit melli-
fluo rore. Unde sic uestit agrorum flores
et lilia. sic pascat tunc alia est. Sed forte
obicies quod ita dicam. quod sunt quedam alia congrega-
ta. ut formice. habent horrea. in quibus grana
congregant frumentina. et apicule. habent aluea-

ria. in quibus congregant sua mella. Et taxi. spi-
cas frumentinas. in sua congregant in estate sic
lucra. Sed hoc est. non sic docens super accia. quod ipsa
p̃ill. quod omnibus p̃uidis uiuere necessaria. uel ista con-
gregare. ex necessitate cum. formice et apicule. si non
congregarent in estate in yeme non possent uiuere.
cum sit cor. et uiribus destitute. sicque contingerent
necessario mori fame. Contrarius uero est aliter homo.
quia grana quibus uiuunt in tanie. si ea non repone-
rent in estate. in uentre non possent in yeme. sicque
fame. contingerent ad mortem. Cum ergo hoc omnino. habent
habent congregata abundancia. comedant tempore.
Immo apicule. intimum et suum receptaculum si eum
nimis uiderit comedere. licet eum diligant
intime. Et taxus. suam congregat uxorem par co-
medere. restat omnino sed diuina. docere nos paupertatem.
Adhuc ipsi sic nos puocancia paganorum
esse mirum. Nam multa leguntur fuisse consu-
les romanorum. quod adeo pauperes sunt inuenti in
morte. ut non haberent unum p̃ciis eis sufficientem
sepulture. sed fuit necesse. ut de communi erario. fie-
rent eorum expense. O si tales essent p̃lati nostri
et p̃ncipes. ut eos possent rei rectores. in pace
maxime mundi esse. Tullius. ut dicit ualerius. cum le-
gati samnitum ad eum uenisset. et eum sedentem
in scanno ligneo inuenissent. illique p̃ magno auri
maximo obtulissent. et mundi sui facie dissoluissent.
eos hic ipse dederit. sic ait dicens. Auri in-
sui uacue obtulistis. Sed ite. et quos mi-
serunt dicite. maluit tullium. uelle locuple-
tibus auro p̃o imperare. quam auro fieri locupletem.
Unde seruatis me nullo munere p̃se corrum-
pi. Fabricius. ut ait idem ualerius. cum eo
plegatus a samnitibus uiruisses. multa p̃se-
tarent donaria. nichil omnino susceptis. sed sic nu-
mis ille ait. Uolo uos scire. quod non facit homini
diuitie multa p̃sidere. sed pauca desiderare.
Non est saciac precii. non contempta. Quintus
sulla romanorum. cum plegatus. uasa au-
rea. exquisito et magis opere fabricata. mis-
sa fuisset. eo quod eum ad mense ligna comme-
dere uidisset. et ante se fictilia uasa te-
nere. sic ait ille dicens. Abite cum sancti-
nullius. non p̃ talia munera. uoluntate
paupertatis succumbere esse putetis. Nam et
de quodam rege. recolo me legisse. quod ueni-
ens romam. et portans maxime ubi quod ad ac-
cipere. in uentre in urbe tam maxime. Sui uero ac-

sigerit. illi de nugacis phiorum. ut sic legitur. Paup-
tas uera. est illa. quam auro sicut fictilibus. et
sicut auro fictilibus utitur. quod longe melius est
in mundo. moribus fulgere quam auro. Unde
narrat ualerius. quendam regem sicilie. uasis
fictilibus quamquam cenasse. Cumque querent p̃n-
cipes. quare hoc fecisset. Respondit rex sapiens di-
cens. licet rex sim. ex figulo nate sum.
Quare quia operate est. ad dignitatem p̃uenit. ad re-
p̃mendam iactanciam. glorique mundanam. natiui-
tatis recolere p̃uam. Unde dicebat octauia-
nus augustus. plus est dolendum. paupertatem roma-
nam p̃isse. quam opulenciam defecisse. Quia quare
diu pauperes fuerunt. optime se rexerunt. sed
accedentibus diuiciis p̃ierunt. Et non nec dyo-
genes philosophus. doliu p̃ domo habebat. panem
hostiatim querebat. et manu potum aque su-
mebat. cum posset nobiliter stare. in curiis ma-
gnatorum. Unde est de eo. quod saphum ad potandum
haberet. Sed cum quendam. manu bibentem uideret.
saphum p̃iecit et fregit. et ait. Nesciebam.
quod saphum dedisset natura. Et item erant
paupertatis amatores ut una sola tunica.
cum palliolo utentes. Nec poterit facere
aliter. ut quam ab eo accipere uellet.
Itaque uix ista mirabile. in aulis regalis com-
daret. quod cum p̃p locupletem p̃ esset. ipse autem ma-
sit pauper uno solo. esset contentus agello.
quem ab uno solo colebat uillico. Eo quod
p̃ncipes illi romani. nolebant esse in suis
dignitatibus ditiores. quam in suis domibus
ante fuissent. Unde narrat augustinus quod quidam
cincinnatus. cum iiii. iugera terre suis manibus
coleret. ut dictator maior fieret deducens est
quod utique esset maius officium consulatus. Qui
uincens hostibus et magnam gloriam assecutus.
cum hostium spoliis. ditari plurimum posset. nichil
accipere uoluit. sed in p̃stinam paupertatem remansit.
sit. Quare ut sapiens quidam ait. Multa habere. non
facit homines diuites. sed magis multa contempnere. Nam
aquam est in monte de libera in agro. adducite
illuc oues. ut earum depascant. eo quod suauia
sufficerent sibi herbis. Quia nimius humor
ducentes ad mbr. in generat apostemata.
Et licet oleum. igitur sit nutritiuum. si tamen in lampa-
de fuerit nimium. est lumen extinctiuum. Et
nunc cibis si fluens. extendes uentres. laeta ur-
gent. egritudines generat dolores. Et pisca-

ter. noles cape milites piscatores de uiuario
aq̄s effudit. Sic ⁊ dō filius suus auf
ferr diuitias. ⁊ eos paup̄tas desiccat. ut
a sūma bona pduceret. Et alia ad paup̄tatem
inductiua. quia digna sit imitatione.

Sicut paupertas. sunt alia bruta. quia nulla
sunt mitia. Et si corda pagana. nulla
mentita fimia. n̄ sola mundana. q̄ sunt ut ē
phāsi ē tm̄ uana. qd corda delectant si
est sana. p paup̄tatē xp̄o assūpta. eē p̄cā
na sūma p̄mia ⁊ ēt̄na. Nec tm̄ eis deficia
nt ep̄alia bona. eis ab ipsā uitate p̄mis
sa dicens q̄ recipiet centuplū. ⁊ in hac uita.
Itaq; p̄m̄. q̄ occurrit ē. sūma iuita
tē dignissim. ē regnis ōr regni. ⁊ dn̄s eiū
dn̄oz. Nōne ipē dei filius unice paup̄tatem
assumit. paupertatē in ianuis elegit. ⁊ sub ad
mercē scā p̄mā sit. Lc. Forte ab arbitr̄
filio dei. sūma fuisse quedā palacia. cū
uenisset ad t̄rā. Sz n̄ ipē h a regalibz sedibz
aduenissz. cū iēi similis. diuitie sit ⁊ gl̄ia. ⁊
longeuitas uite ienti. Erat ē affluencia
bonoz ieil. s; paupertas n̄ erat ieis. Porro
itēns aut. h̄ uindabat sp̄s paup̄tatis ⁊ nesciē
bat h̄ p̄ciū eī. hāc ē aut dei filius exipi
scēs. descendit ad t̄rā. eligens ē cū. ut nob
cū onnēt p̄ciosā. Q̄ paup̄tatē. mū elegit.
q̄ pannos neget regū. paniculis cū siccis in
uoluit ipē sepio. sic asino feno reposuit.
qz istablo mītoz. locū agnum n̄ iuenit.
Jtm lacte modico cū nutriuit. aut Ibi aut.
celo caeli. oī tp̄e pauit ⁊ uet. Jt sic ē. n̄
misit dō petrū ad piscandū. ut solueret p
silaui itis cōuiui. q̄dā glo. sic ait. Tāte
paup̄tatis dō fuit. ut uñ tributū solueret n̄
habet. Et sic p̄ ē. Circūspetis oibz. siqs
eū ad hospi iuitaret. tante extitit paup̄.
ut in tota urbe nullz iuenit hospi. Vn̄ ipē
dr̄ Vulpes foueas hn̄t. uolucres celi
nidos. fili aūt hois. n̄ hz ū reclinet cap
suū. Et h mag fuit ierued. ū nud p̄ie.
q̄ nulli lapid si lc. n̄ huit ū appodiare
se p̄s. ū ū cap reclinaret. Vn̄ lc. Si totā
eius uitā aspexeris a partu usq; ad
patibulū crucis. n̄ iuenies n̄ stigmata pau
ptatis. O paupertas sūma. paupertas iau
dita. lacrimaz fluvibz deploranda. q̄ ise
rex regū sustinuit. ut paupertas fieret nob

amabilis. Et certe dñi. uisa ē ē. q paup̄tas
illa dūi. fugit ab hūana meodia. n̄ ē q te
cognoscat uelut iama. si cū q̄rit ep̄alia ista
bona. Sz tm̄ ipē dicat ienno. Recordare
paup̄tatis mee. trāl. absincthii ⁊ fell. Trans
gressionis. incarnatē paupertatis. i nasciuite.
Et absincthii ⁊ fell. i passione. Vñ ap̄s. 2. ad
cor. Scitis gr̄am dni nri ih̄u x̄. q cū eēt
diues. ppter nos egenus fcs̄ ē. ut illi iopia
nos dites eēm. Lc. Mag abusio. cū q
nimis magē. ut magū eē uelit iimicall
ul. ppter q̄ fcs ē paup. dō maiestatis. Iste
n̄ solū paupē dō eē uoluit. sz inuidū pp
paupes uenit. ps. ppter miseriā iopū. ⁊ gemi
pau. nūc exsurgam dicit dn̄s. luc. Euangelizare paupi
bz misit me. Ergo n̄ mirū paupes diligat.
q pp paupes imūdū uenit. carnē assūpsit.
quā pctis. oibz mal' opp̄. Ergo ut lc. aut.
q̄rat diuitias hō pagan'. q sine deo uiuit.
q̄rat ⁊ iude'. q t̄renas diuitias. i p̄missione
accep. Si q fronte xp̄ian'. diuitias q̄rit. p̄q
ē. beatos eē paupes p̄dicauit. Vñ ⁊ dicē di
uitibz i eu. Ve uob diuitibz. Sz de paupibz
ipē sic lc. parasti i dulcedine tua. paupi de'.
Vere ē multa p̄ciosa. q̄ beatos paupes p̄di
cauit. ev. v. Bti paupes sp̄u. q̄m ipsoz ē
re. ce. Hec ē aū mūdi ōtitutionē elegit. ps.
Elegi te iq̄d. i camino paup̄tatis. Et i ca. ja.
Nōne dō. elegit paupes ih mūdo. Jt h exau
dit. ⁊ sp̄ale dē talibz curā gerit. ps. Desid
riū paupū exaudiuit dō. p̄pa. cor. cor. Au
diuit auris tua. Et itm̄. Nō i fine obliuio
erit pau. pa. pau. n̄ pi. i fine. Jt paupibz
p̄it. pcet paupis. ⁊ iopi. ⁊ aīas paupū
saluas faciet. Et itm̄ aut. Eripies inop̄
dē manu fortioz eī. egenū ⁊ paup̄. adi
eū. Et de dō. j. re. q puer egyptiacū pau
⁊ liberauit. q̄ dō eī dimisit. Sic ⁊ illos n̄ alius
deserit. qs delictos abcernit. Vñ ⁊ p̄pheta
sic ait. Pr̄ mō ⁊ mr̄ mā. dereliq̄rt me. dn̄s
aūt assūpsit me. Et qd mir dē dn̄o. Nōne
falco nobil' auis. filiū q̄ aqla p̄hic. dili
gent recollig. i nido suo cū filius proicit. et
sic filios suos pascit. Nōne tunc eq. filiū
aliū eq nutrit. Silr ⁊ passer h facit. Ergo qd
mir. si paupes qs eaūt. dē n̄ deserit. Et
mag illos iuuat. q pet amore sui ē pau
pes. Vbz ⁊ dicē. Nolite solliciti eē. aīc uē

qd mādūcetis. ⁊ corp uro qd iduamini
uos i. Sciat ē dō. qz hus oibz idigetis.
Ratio qbz pbat q̄r dō tm̄ dilexit paup̄tatē

Sed forte q̄ret h q̄s. q̄r dō sic dilexit. ⁊ di
ligi ab aliis uoluit paupertatē. Et pt dicā.
ut d' multis obmittā. Q̄d p̄m̄ ē. qa
paupertas. ē res ualdē mūda. Et ōstat q̄
mūdicia. res ē p nāz amāda. Et n̄ ne alia
ē. se lauat a sordibz. Nōne hoies. ma
sculi. femieq;. sua lauāt a sordibz uestim̄ta
⁊ corp. ⁊ utensilia ē q̄rit mūda. ē mūdi ē
res amat p nāz. Sz paupertas. ē res mū
da. ē ab oibz diligenda. Nā ōstat q̄ p̄ct. sui
p̄ct auari. ē res p nāz imūda. uñ p̄ciū.
ōiaq; metalla. man' i ficiauit se tangentes.
ē paupertas ōtra. ē res mūda. Qa ōtrioz.
ōtrij sūt effc̄s. Vz de diuis. lc. sic aut. Bēs
q p ulla n̄ abiit. q p̄sessa honant ama
ta iquināt. ⁊ amissa cruciāt. Et sibi h figa.
icet. sic lc. Q' tetigerit picē. iquinabit ab
ea. Pix ē ligata tenes aīaz. ⁊ ificiens eā.
ē auā. sic meli retrahit i fra. Vñ fr p. ja. Re
ligio mūda. sic aut glo. Q' ep̄alia bona n̄
dilig. mūdū ab h sclo se c̄todit. Tertio ē paup
tas. ē ut dō p̄cia. Et h p̄ondi h m. Vbi
ē ueritas. q̄ neies fallit. q̄ nēo pt deo s
uire ⁊ māmone. Sui rō ē. qz amor p̄ciāe
⁊ amor dei sūt ē ōtrij. Et ē eciā q̄ q̄to q̄s re
cedit ab uno ōtrioz. tanto appinq̄t ad aliū.
q̄r colores mediū. q̄to pl' se a nig̈dine se
parat. tanto pl' albedini appinquāt. Paup̄tas
ē mediū. q̄to ab uno extremo se diui
dit. tanto mag alt̄i se ōiugit. Sic u
tem. q̄ a meridie recedit. ē aqlōi appinq̄t.
Ergo. recedē a mūdo. ē appinq̄re deo. At uer
paup. p̄fc̄o m̄ recedit a mūdo. ē p̄fc̄o m̄
appinq̄at dō. Vñ pastores paupes. uener̄
ad xp̄m dē p̄pinq. reges uō de longīq. Quarto
paupertas ē expedita. qz oīs honeris de
posita. Cōstat ē. q̄ t̄ra. n̄ descēdit. n̄ qz gra
uis. Et igis. qz leuis ascēdit. Hec ē ⁊ re. qr
t̄ra. imo manz ime. Qa si a me se mo
uet. ō nāz ḡuis ascēderet. Ergo si ad eet.
q̄ aīa ḡuedines remoueret. ⁊ qlitatē ōtrā
illi daret. eā ascēdere faceret. At paupertas.
remouz ab aīa. o diuitiaz ḡuia pōdera. ⁊
alleuiare illi tribuit grās. qr ad ascēsū
celestiū. eā reddit p oīa expeditā. Ergo ad

patriā libī reddit. si iuiā portē rex ca
rent. Aug. Abiice a te diuitiaz honera. Aug.
abiice uoluntaria uicia. abiice āxietates
⁊ tedia. q te āīs plibz iqetāt. Greg.
Q' in p̄sō diuitiaz absūbit. ne ad ē
redēpt' expediunt. Tertio ē paupertas. ē ut
leta. Sepe ē gaudet paupes. ū tristes ē
dites. Sui rō. eē pt. ad p̄ses qz dites. ē
i tantuo cogitatū. cū labore lucrētes.
cū timore ōquisita suātes. ⁊ cū dolore p
dētes. Vñ dites. ut bē. dr. tīoz ōtinuū
q̄ hn̄t. eos n̄ sinit eē felices. paupes
uō. in ōtrio se hn̄tes. sūt ipō fcō gaude
tes. Vñ bē. allaps dīte q̄dā d. Si tu.
q nē glā p̄timescis. hē uite callem
uacuū uiator itīses. corā latrone cāta
res. Hy. d bto frāasco. q corā ep̄o d nu
dat. icedēs p desta secur'. uoce gallica
decātabat. Legit ⁊ dē q̄dā plim diuite.
q pp diuitias. q̄ ōti tristis erat. h ut se
paupe q̄dā ḡbat. q die noctuq; cāta
bat. Diues ē. paupi iuidebat. eo q' ō
tinue tristis eēt. illeq; gauderet. Voles
ē illū remouē a cātu. q̄dā nocte ab hīte aurum multum
tellibz. iei dom pieē. Q' ille dū casū
metalli p̄cep. statī figes accep. Et stati
cessās a cātu. ⁊ dorme n̄ uales. solū co
gitabat. qd dē tāto faceret auro. Nec ū
ad p̄stinū redit gaū. donec diues il
le repetit aurū suū. Bn̄ ē. p q̄dā dō ē
sapiētē. Pauptes si leta uenit. diuitias
res ē. Et sīr. dē q̄ si leta ē. paupertas n̄
ē. Quarto. paupertas. ē ut secura. Vñ seū
d. q ī iobsessā uia. par ē paupi. Sui
rō ē. qz ut gḡ dē. q n̄ hz imūdo q̄ dili
gat. n̄ hz q timeat. Et rō ē. qz timor
nascit' ex amore. Nemo ē. n̄ id timz p
dē. cui alligat' ē p amore. Jdō ē q s ti
met. eē. qz dilig carnē. Et aui. ul' hoi
q odim. illi glā n̄ timemi. si illi adue
nire desideram. Itaq; mag hō secuita
sui q nich ē. ut hō. Quō hō dia p. ubi
sep qs timz. Vn narrat' ifabul'. qd lup'
alū obuiās canī iuia. ⁊ uidēs eū ni
miū eē pigue. cep' iq̄re ū pascet. q̄ tā
pigi' existet. Cui canis ait. Dñm hō
q me pascat. Cui lup' ait. Nōne tecū.
talibz pascaris uix posse. potes ait canis

rationes qz pbat q̄ dn̄s dilexit paupertatē

fincl. Tūc lup⁹ aspiciēs eī collū. eē pi
latū. qd h̄ eēt caūe q̄ fiunt. Cui canis ait.
Sto icatena te die. ut ō fures ꝑsī uigi
lare ō nocte. Cui lup⁹ ait. Ego ut per te
alii sīt secaū. ñ mar⁹ lō ꝑōis. s. libtate.
q̄ sua dignitate. eē ꝑptr orb̄ opes. ꝑ ē
lib̄ uolo eē. q̄ sb̄ pigdie. icatena manē.
Adh̄ ītē fac fabla. ō muris siluo 7 urba
no. q ꝑ eleḡ cū secaū. fabas siccas io
dē. q̄ qq̄ delicata eēdē cū timore. dicēs
q̄ ītenui qd̄ misa 7 paupe. sanis eēt im
a uo. Qb; rōib; auaī appeat ōtestāda.
Ilso ō paup⁹ 7 cī ōūo. q ē auā. uid
am. Et eo ordie. q ō alus ō iā dixi.
q̄ ea beatitate ꝑsum uideam. Ipsē
dicemi. qb; reb; detesta¹ uideat. Ip
qs spēs diuidat. Ī uō. qb; remedus ad
uincet. Dico p̄o eē uiō ō. qb; auā reb;.
eē detesta¹ uideat. Et sacē q adhr.
facuit mar̄ ea. Ip scptē testi. Ī. sū
talib; maledca. Ī uō. ñe odite deu.
Dico. q ꝑ facēs adauā detestādā. ē
saē scpta. Qd ē ab ea. auēti ñ hē. eade
facili⁹ 9tep nit. q̄ ꝑbat. Est ē eni. neī
ñē iea fuisse minui. qr̄ eeca. ihus que
dnr. ueꝛ ēhz argū. ō firmā petrā fun
dati. Est g. ꝑ testi ī. eē. Auaro n¹ est
scelesti. i. ñ ē mai scel⁹. Qd scelestius
auaī uide deū. ꝑ reē. d. ēdetis admō
tē. At auar⁹ qb;. ēdie tota die. pro uno
obl̄o dm. dū ñ tim; mdaciū. nec ullū
piuriū icauite ō dm. ut unū solū ꝑx
lucri d. Auari. g ētuissim ē pecc. Et io.
sic eod⁹ li. hēt. Nich ē iniquī. q̄ ama
re pec. Cui rō ē. q; amor pecu. dio adri
oppō. qr̄ ꝑ ecū. sūmē a dō sepat. q; ōūa
mar̄ a se distat. g si n¹ pei. q̄ separi
a dō. qd iniquī amore mdano. Vn̄ ō
auaro sb̄d̄ id. h̄ uenale hē aīaz suā.
Sz q̄ 9mutarez dab̄ hō p aīa sua. pl⁹
ē ual; una ral⁹ aīa. q̄ oīs mdial⁹ h̄
machina. cū ꝑꝑ eā fca sit ō. eelē. s. eoꝛ
7 teena. g q̄ detesta¹ auā. ꝑ q̄ez peai
dare aīaz suā. Nūqd ꝑ eo ꝑtio. dares
peai tuū ul⁹ asinū. ꝑ q ēdis te ipm.
Ala stata 7 detestāda. iq pl⁹ potterat
moneta una. q̄ aīa. Vn̄ iosee sic hēt.
Chanaā. imanu eī statā dolosa. Cha

naā. ītpta negociator. 7 auar⁹ significat.
q pl⁹ q̄ dm. d. potterat. Stulta m canō. ꝑ
ponē uilia ꝑciosis. ꝑua magis. 7 ifima
lōis sūmis. Ite qd auaro iniq. q n¹ dare
uult alus. man bns aptas ad rapiēdū.
sz sep iuctas ad dādū. Nōne ōs ēate. sua
lō eg̃icat. Nōne āgli nob̄ misstnt. Nōne
eelē ō eoꝛ. ifluūt ī lb ifioza. Nōne ē ela.
misstnt nob̄ ō neēia. Nōne artes ōs. pl
sīt uiles. Nōne ō aliū nib̄. sz ē sb̄ sciuerī
Ergo uide. q̄ malū sit auarī. q sic ifiat
nobilissiāz ēatāz. ut eōicare ñ sinat eī
alus bōa sua. Ite auar⁹ ē iniq̄ idū. dū
lō ō a dō 9missa. ō appat. 7 in ꝑditorio
sua fac. 7 ꝑn̄ dm dilig̃ debuit. eiqz ꝑ
uire. īde eī hostis effict. ꝑ bōis ñe. for
tune. 7 grē. restitutiōs q̄ īsē ē illi malū.
Sē ꝑ ꝑtis. q libat a rustico. ꝑ don̄ ecpit
uenena diffūde. ut suū eēdēt salua
toꝛē. Ite auar⁹. iniq ē iseipz. Dū istar
aranee. se totū cuiscerat. ut capiat ui
les muscas. q; ut mida ua bōa 9quirat.
se bōis oīb; spūa⁹ spoliat. Et ñ ne ille
neqssimi dicēt. q se ipz adūsaīs suis
uēdēt. Cōstat ē. q̄ iniq ille eēt. q frēz
suū. adūsaīs uētē. Sz mag iniq eēt.
q p̄ez suū ꝑ uētē sciēt. 7 eī itestina
ꝑhicēt. g ille inīqssim ē. q seipz cūste
ras. imaū se hostiū ifiialū ēdat. Et ñ
ne h̄. uenalē aīaz suā hēt. 7 iuita sua. ꝑ
iec̄ iuma sua. ꝑtio eā uili se uēdens.
Ite iniq ē īse ipz. q mala sua. pl⁹ q̄ se
amat. Et ñ ne auar⁹ h̄ fac. q diuarū
spias. igb; obuitē ē amat. Et laquz
dilig. q suspēs ītcat. Vn̄ d auaīs ipū
sic hēt. Q¹ ō saguē suū isidiat. 7 mol
luit malū. ō aīas suas. Ite auar⁹ ē
iniq iprim. Q¹a ō retin; q paupib; dā
dū eēt. Et ñ ne elari alic epi. ul⁹ exe
cutoꝛ alic testi. iniq eēt. si ō tenēt. q
paupib; dāda ēent. Ac h̄ fac auar.
g iprim ē iniq. Ite ē iniq iprim. sicū
fame. ul⁹ frigore ꝑire sinit. cū subuē
re ꝑsit. ex suis sīt fluis. h̄ h̄ auar fac
g. 7 e. Pasce igd eēt sapiēs. fame mo
riētē. si ñ pauis oeeidisti. Q¹a pais egē
tiū. uita paupū ē. qr̄ q ñ dat panē.
aufēt illi uita. V q d fraudarē eū. h̄

saguis ē. sic testat īdē sapiēs. Ite aua
r⁹. iuxorē 7 filios. 7 itotā faīliā ē iniq. dū
eos d alieno pascat 7 uestit. Ite qd pei ē
ydolatra. 7 dm. ō 9stituē ēatāz. ñ qdeele
ste. s; ipāz terenā. ō ēatāz uilissimā. s;
h̄ fac auar. g. 7 e. Maioꝛē ꝑbat ap. qñ
ait. Auaritia. ē ydoloꝝ suut. V glō. sic
ait. Auaī dō. ē numi. Cui rō ē adꝑsens.
q; uult hēe illd dō ē hōis. q ꝑ eetis uenīa
ē 7 amat. At auar. mag amat numiī.
q̄ dm. q; ꝑꝑ numū deserit dm. Imo 7
negat dm. V sic. ōs. q dā glō. sic ait. Ih
umis suūe. ē dm negare. g auā fac hō
uilē ydolatrā. Ex qb; oīb; maifeste col
ligit. q peioꝛ ē auar⁹ ydolat q̄ pagan.
Ad q ꝑbād. duo supponam. Ecce n¹ aē.
duos hūis suos eptitios. q ālo recessē
ab eo. Q¹ ꝑt lōga tpa q ad se uocās. req
rebat solita ab eis suī. Tūc uñ eoꝝ ait.
Si uos dnī; meū eē saīe. uob̄ suire. Sec
ūdo uob̄ ñ suio. q; dnī; meū eē uos ne
sao. Ali uō dic. Ego bñ sao. uos dñm
meū eē. s; nolo uob̄ suire. Q¹ hoꝝ. mag
offēdit eum. Et 9stat apte. q mag ille.
q dnī; se d¹ agscē. cui tñ ñ uult suire.
Et tal⁹ su. ē xpian auar. q d agscat. s;
illi suire renuit. qr̄ mag numo. obedit
q̄ x. dū ꝑ amoꝛe nūmismatis. tota die
ñ di iuanū assumit. Et ñ ne uē ydolat
ē auar. eui si duo uiri eēcurēt. q; unus
sit diues 7 mal⁹. Alt uō paup 7 bō. ma
ioꝛē reuē exhibet malo. rōe pec. q̄ bō. rōe
dic grē. Et qd ē h̄ fac. ñ diuitias adorāe.
Ista suīa. 9firt auēte. Iō. ad ruslichuz
meāchū. qñ ait. Vr alian. 9tui pecare
ydolat. q̄ auar. s; ñ mediocrit errat. Ri
diel; eē uir. ñ aī iudicet ydolat. q; duo
gña thuris offē ēatē. q debuit dō offer
re. 7 ille ñ iudicet ydolat. q totū suiuū
uite sue. q debuit dō offerre. offert
uilissie ēatē. Qz auā ōtestat saē scpt 7 nā
Cdō ad detestatoꝛ auai⁹ faciūt. male
dcā q auaīs. a scpta sīt fca. Et ipā nē
deui. Sic ē auaīs dr. ys. v. Ve q 9iugit
dom ad dom. 7 agz; agro coplans. Et
ali icod. Ve q ꝑdais. ñ ne ipe ꝑdalēis.
Et i epl̄a iude. sic lē. Ve hus q iuia chaī
abierit. 7 q auaitiā secrat. Chaī ē ite

ꝑtat ꝑsessio. Q¹ q; ꝑone. itia hre no
luit. eā icel⁹ āmisit. Abel ē. q; n¹ itia
ꝑsedit. ēta uiuētiū itē ꝑmeruit. Ill
ē. diues eīt icelo. q uult eē diues in
mdo. Iō. In ꝑo⁹ ē. ut aī fruat ꝑsentib;
bōis 7 futis. h̄ uetite. 7 illic mīte reple
at. q de diuis ad diuitias tnseat. et ice
lo 7 itia. appeat glō. V iluē. sic lē. Ve
uob̄ diuitib;. q hētis 9solone urāz. Ve q
ridetis. 7 c. Et h̄ ue pessim. ia ꝑe. eplicat.
eū dr. ue. ue. ue. hitātib; itia. ue. s. coꝛ
dis. ue oris. ue ī sī opis. Sz ē auaī. tal
pe sile. q eū itā oī tpe fodiat. nūq̄ ex
ea se saciat. sep timēs. ne ō deficiat. q
ē ꝑu auaroꝝ. Vn̄ dr talpa. sep usqz ad
mortē eē eeca. q; auari. 7 ex eis pauci.
oclōs tm imorte apiūt. Et io. aug. sic
ait. Ve ill. q adh uiuūt. ut augeant
res ꝑtas. uñ etnas amittāt. Et nōne
maledcēs dispēsatoꝛ auar. eui larg ē dō.
Q¹ hō sapiēs. abū ueneriati. ul⁹ a dō
maledcē comedēt. Ergo qs audeat. 9ti
gē amore diuitias. q scpta uerge. a dō
assīt maledcās. Sz 7 eū scpta 9coꝛ
dat ipa nā. Nā dō nē. sapiēt disponēs
ō. ñ ualēs errare. tiā ut uilissiaz. oīb;
suppō ēatis. 7 pedib; ō aliū. 9culcāda
suppō. qr̄ eā eē 9culcādā. ut uilissimā
deuit. Ergo ō nāz eē 9stat. ut eā alus
ēatis hō ꝑponat. Ite ad 9tēpnēdā tiā. no
tādū ꝑmiuā eēē. q 9tēpnēs tiena ō.
appetebat sola eelē. Vn̄ sī i⁹ act. q uē
dētes agros 7 ō. aī pedes aploꝝ pone
bat ꝑtia. d glō. Docet nā. calcādū eē
auz. qd sbdē pedib; aploꝝ. Qd ē ē au
rū. q eolit auaī. ñ tia rufa. Et qd ar
gētū. ñ tia alba. Expssiōes ē tie. ꝑ ho
neste. sīt eoꝛ metallina. Ite 9stat. q
ō nāz eēt. siqs nāz luīosā. q posuit sa
pientissim mag̃r isūmo. opace nē sb
mitēt. q ipē locauit imo. Ac aīa. ē
digioꝛ oī nā eoꝛ. q; ꝑꝑ eā fca ē ō mdi
eoꝛ. ita ut hō. sic sit o qdā m. Et finis.
ē noblioꝛ hus q sī ad finē. qb; 7 ipsit
necitatē. g oio ē ō nāz. terenis reb; sb
mittē aīaz. Imo 7 eoꝛ ipm. q; ñ ꝑꝑ aīe
nāz. s; ꝑꝑ eoꝛpeā ō iueta. fca ē eoꝛ ipa
iā dea. Sic ē ꝑgtōis uā suīa. Et tñ dē i

annos. quod avarus sit captivus ostenditur. Ergo non est natura avaritia
re facias. Unde sit captivus potius, quia est natura sibi perdi
bus reddit. Immo et perditus diaboli alium. [illegible] ubi
latissimum elementum. Item anima est spiritus celestis, et ubi spa
le bestiales. De quo celo dicitur, sic ait: Non est mira
si habet inhabitare celum. Sed deus, qui tamen non quievit
[illegible] ut fieret, sed pugnavit ut acquireret,
et occubuit ut redimeret. Ergo qui [illegible]
terrestrialis celum tam nobile sic submittere.

Quod avaritia est infirmitas gravissima.

Item ad detestationem avaritie facit quod ipsa est in
firmitas valde gravis. Unde [illegible] sic dicitur: Est
infirmitas pessima, quam vidi sub sole: divitie conservata
in malum domini sui. Pessima est, et affluentia pes
sima. Ut sicut cum multo labore acquiruntur et cum
multo timore servantur, sic cum multo dolore
perduntur. Infirmitas [illegible] et aliis, et infligit
[illegible] amantissimo. Qui [illegible] imi
[illegible] non nobilis potest ad sanandum diligere potest.
[illegible] est ut amare medicum. Ad [illegible]
[illegible] a summo medico datur. Sed potius sunt
infirmitates que sic [illegible]. Ad quos antidotes sunt
[illegible] medicine venientes. [illegible] medicamenta efficit.
Unde dicitur: Res obstinate remedium, extremo mi
[illegible] Medicina est [illegible] infirmitati.
[illegible] medicinam non tollit. [illegible]
magis fuit infirmitas illa que tamen magis indiguit
medico. Item [illegible] infirmitas spiritualis gravis infirmitas
est avaritia. [illegible] plurimum diuturna. Nulla est egritudo
[illegible] diuturnitas non faciat macilentia
[illegible] concupiscentia diuturna. Et [illegible]
diuturnitas est. Una [illegible]
est [illegible] durabilitas ipsius [illegible] nullo
[illegible] ista talis [illegible]
[illegible] luxuria quod est ipsa femina.
[illegible] amare [illegible] ul mor
te. Ob quod [illegible] amare. Sed [illegible]
amat avarus est durabilis [illegible] non facia
le cessat infirmitas ista. Item cum est quia gravia
plus est affligi [illegible] cotidiana. Quia [illegible]
aplis [illegible] lucrum gravis luxuria.
[illegible] illa avaritia ista ce
[illegible] illam. Unde [illegible] de avaro: Unde et a
[illegible] non habet [illegible] non fiet, et cum labore non ces
sat. Item est affectio nimis acerba. Egritudo
est, quanto est acerbior, tanto peior et gravior.
Sed avaritia est egritudo nimis acerba. Propter sollicitudinem
maris [illegible] acquirendo, in servando, in [illegible]

fine affligit [illegible]. Unde fuerunt non nulli in
[illegible] qui [illegible] periculis [illegible] periculum.
Unde [illegible] de divitiis dicitur: Peccatum est in afflictione
pessima. Et quanto peior afflictio potest quam [illegible]
et suspendio inire. Item est causa est, quia est egritudo
[illegible] ulius et ampla. Ut avarus non parcit ulli ho
mini, non ulli etati, non ulli sexui. Nam et pueri
qui [illegible] ad luxuriam [illegible] annorum [illegible]
[illegible] septennium ad furandum mihi argentum.
Senes et cum iam propinquant morti, et deberent
ista [illegible] tunc [illegible] avariores esse.
Unde cum [illegible] decrescat luxuria, semper tamen crescit avaritia.
Unde sapiens quidam ait: Et si cetera vitia senescunt
in senibus, sola avaritia non senescit. Et cum ad omnia
[illegible] sapiat, ad solam avaritiam delirat.
[illegible] filius avaritie [illegible] quia quod [illegible]
quod deficiente via augetur viaticum. Per luxuriam
[illegible] sed non avaritia. Unde quidam fuit avarus, qui
cum venisset ad mortem, omnia bona sua coram se ferri
fecit, et ait sic dicens: Habes anima mea bona multa
bona reposita in annos plurimos, gaude et epu
lare, et cetera. Tunc ipsa nocte venit ad eum dominus
[illegible] ad eum. Hac nocte repetent animam tuam
a te. Quod autem [illegible] sunt. Et quia sic in senibus
avaritia regnat, ideo difficile corriguntur avari. Unde
dicitur in evangelio: Difficile dives intrabit in regnum celorum.
Facilius est camelum per foramen acus transire, quam
divitem intrare in regnum celorum. Hec est quedam porta cum
per quam camelus intrare non poterat, nisi deposito onere.
Unde nemo potest regnum intrare superum, nisi deposita
[illegible] onere. Quod malum quod avaritia facit.

Avaritia est egritudo tam mala quod oculi
mentis excecat. Et hoc figuratum fuit in ce
co illo Johannis, quem illuminans dominus linivit oculos
eius luto. Dicitur per hoc intelligi homines spirituali ce
citate luto temporali. Constat est, plus nocere
amorem terre oculo mentis, quam pulvis oculo
carnis. Sed oculus carnis excecatur pulvere ter
re, et oculus mentis eius amore. Sed cecat oculum
corporalem modica terra cadens in eum, quomodo non ex
cecat oculum spiritualem totum [illegible] et terra in oculo
mentis posita per amorem. Item aurum et argentum
[illegible] plus [illegible] ceterum. [illegible] terre
[illegible] si Tobias est excecatus [illegible] hirundinum
calidorum, quanto magis excecantur hi stercoribus
terre [illegible]. Nam cecitas illa Tobie signi
cavit [illegible] que secuta fuit per [illegible]
[illegible] qui non excecat animas temporalia, non cor

nimis amata. Nam et hirundo, avis garrula
et depicta, significat felicitatem mundanam, cuius
stercora cecant animas. Unde [illegible] Mane [illegible]
[illegible] sic ait [illegible]. Dum non videt, quia
temporalibus adheret. Item avaritia est infirmitas febris. Cum
amor est quo avarus ad divitias in animo portatur.
Febrile quoddam distemperantiam forte significat.
Immo nulla febris sic distemperat carnem, sic
amor pecunie mentem. Item avarus febrem fortissimam
sustinet. Dum tremit et timet, ubi timor non est. Unde
videt [illegible] et putat esse [illegible] Videt [illegible]
[illegible] et [illegible] fur. Et ideo ita dicitur: Sonitus ter
rens semper in auribus eius, et cum sit pax, semper insidias
suspicatur. Terretur enim sonitu folii volantis.
[illegible] est avarus cuniculus et leporibus similis, omnes
sonitus timentes. Et est [illegible] febris ista, quia perdere
timet pecuniam. Nam et quendam hominem vidi, qui pecuniam
suam semper ferebat circa brachias inclusam, et febre tam
fortissima [illegible], quod omnes homines fugiebat.
[illegible] timens. [illegible] ut de lecto noctibus
[illegible] se absconderet in stabulis. Item avaritia ef
ficit manus uncas. Avarus manus habet aptas
ad dandum clausas. Cum est manus, se habet ad
utrumque officium: [illegible] illum manum habuit, quia ad
solum accipiendum ea utitur. Unde talis rex quidam
fuit, qui nihil dare volebat, sed se quadam malitia
excusabat. Unde cuidam petenti ab eo talentum
dixit: Plus petis a me quam te deceat accipere.
Tunc ille ait: Ergo da michi denarium. Et ille
ait: Minus petis quam me deceat dare. Recusa
[illegible] excusatio, quia contra eum sic poterat replica
ri: Ergo da michi talentum, quod dare te decet. Et
talis avarus fuit in illo significatus, qui habuit .12. manus
aridam legitur habuisse. Tales enim nullas volunt
elemosinas facere. Item est avarus homini [illegible] in luna
[illegible] mutatur. Unde de avaro in evangelio [illegible] exponi:
Domine miserere filio meo, quia lunaticus est. Nam
sepe cadit in ignem et crebro in aquam. Avarus ideo lunaticus
dicitur, quia in illius capitatoribus, qui lunam mutata
[illegible]. Et sepe cadit in ignem [illegible] et in aquam luxurie. Vel
per lunaticum dicitur, quia sicut luna solis [illegible] luce
[illegible] non [illegible] sic [illegible] luce avarus. Sed in alia
vita erit obscurus. Item avarus homines ad terram in
clinat. Et hoc in infirmitas, signata fuit in illa que
erat inclinata, et non poterat sursum respicere. Luce.
[illegible] est homines terram respicere, cum deberet in pedi
bus facie portare ad celum. Nam est de bestiarum
facie [illegible] inclinatam ad terram, quia sic sunt extra

sic sunt [illegible] reddita [illegible] Sed non ita homo qui est
elevandus in celum, quia non est humane nature ad terram
vertere faciem, sed ad celum. Avaritia gravius naturam humanam
mutat in belluinam. Dum enim facie vertit ad terram,
dum [illegible] illam [illegible] humane nature
restituit. Item avaritia homines ydropicos assimilat.
Et hoc figuratum fuit in illo de quo dicitur .14. Luce. Ecce
homo quidam ydropicus erat ante illum, ydropicus.
Et habet ventrem inflatum. Et anhelitum fetorem
et sitis ardorem. Sic et avarus inflatus est per [illegible]
suum pecunie ingluviam. Fetendum habet os, per prava
consilia quibus invitat alios ad temporalia va
na luxuria. Et habet sitis ardorem pecuniarum. Nam sicut
ydropicus, quanto plus bibit, tanto plus sitit, sic
et avarus, quanto plura congregat, tanto plura congrega
re desiderat. Ut ait [illegible] et probatur
[illegible] avarus non implebitur pecunia.

Quare avarus numquam impletur pecunia.

Quare avarus non potest satiari pecunia est multiplex
causa. Et est prima, quia mens in immensa capacitas.
Nam constat animam rationalem summi boni esse capacem.
Sed sicut vas quod unius modii capax est, nullo
minore modio potest impleri, sic non que boni ca
pax immensi nullo bono illo minore potest impleri.
Quare cum omne creatum sit illo minus, nullum implere
potest animam. Cui quia anima, et si congregavit universa
[illegible] mundana, cum omne sit finita, semper remanet vacua,
quia numquam cessat eius appetentia. Unde nullus rex as
[illegible] nullus [illegible] nullus princeps romanorum
[illegible] quamquam [illegible] potuit finire hanc
appetentiam. Unde de Alexandro legitur, quod cum audisset
quosdam philosophos asserentes alios esse mundos ab isto,
[illegible] dicens: Nondum istum totum optinui,
[illegible] optinebo. Ergo sicut visu
non satiatur oculus, nec [illegible] auditu, ita nec
ullis temporalibus appetitus. Item appetentia humana
est infinita, pecunia quamquam sit magna, certis limi
tibus est artata. Quare non est possibile eam ulla finire pec
[illegible]. Nam alia desideria [illegible] et illa oppinionis
nascentia non terminantur. Cupiditatem
[illegible] [illegible] vel quia [illegible]
[illegible] sic [illegible] quia in hac vita non optinet. Avarus
[illegible] est ideo divitias querit, ut sufficiens ad omne esse
possit, quod non est possibile in hoc tempore optinere. Cum velit
nolit homines [illegible] optat [illegible] vitam
quasi sine fine. Et [illegible] appetentia [illegible] sic faci
unt alia bruta ad sola necessaria. Et ydropica di
cebat apud [illegible] [illegible] tegam

bus oceni simi. Sic e hec. d. Na paucas
modiasq3 ocean e. q si sit fluuis ingrae
sit inacidu a nociu. Si g uis similis se
nece. Si uis te facere diuite. n pec e adde
diu. s3 cupi e detrahe. Tercia causa e. rex uacui
tas. Q a sic hoies. uitem multiplicet hec
defecm. sic a huit certe cate. Nlla e e cata
q sufficiat hoi p se sola. Hec aut. nam
hec senecu. Hec uinu. qu eg dolui. Vnd
e cu diuitie. necitas auto. a treserredi.
qr multa agri. multos ergo agricul. multe
uinee. uinitoribz multis. Multa cast. cu
stodibz plimis. Qr u. multe sit opes. mul
ti sit q comedunt eas. Qr hec teste. nam
e illos p multis egere. q p multa possidet. qr
cu pec. uenit indigentia. Et sic d. q una
cupiditas. exaltat etc. V sit i ad tim.
q qda appetentes errauerunt a fide. glo.
sic ait. Q pec appetit. cupe cupit. Ergo
q uult. siti cupiditatis diuitis sedare. silis
e illi q credit flama carne. uolens siti cor
le extinguere. Quarta causa e. cupiditas igneitas.
Est e cupiditas. qda feruidus ignis. cu
n sufficit. Sic igit nuq extingt. apponere
lignoz. s3 i maiore flamam erigit. sic cu
piditas aua. n cessat appone tepalium.
s3 augent. V sap. qda ait. Crescat amor
nummi q ipa pec crescit. Quinta e una qr
pec. n po i aia. n tal e appetentia. s3 po i
archa. Et ostat q nlla res. repli locu. iq
n po. Vinu eni. replet doliu. n horreu. Et co
granū granariu repli n doliu. Ergo pecu ibur
sa ul archa. n repli aiaz. Preterea sic se
ht res spual ad corle. sic sua in corl
ad spuale. S3 spul locu n repli corle.
g n corl. reple pt locu spuale. Cu g
spul loc sit aia. n pt replei corli sba.
Q a sic archa. n pt replei sap. ita n aia
pec. Sexta causa e. res o uanitas. Vnde e. locu3
n repli. n ipe rex silicadices. an me gra
te. n ydola. i speculo granata. Ne o tepalia
sit uana. quaia sbiecta. V a acha. acre
plena. d3 uacua. q uis n uere sit uacua.
q3 du acre ht. recipx a cor n p. s3 spe
clm. uere d3 uacuu. eo q n sit ydolu. tepa
lia g. a si repleat locu corle. nuqua in
spuale. Vn d3 aualo. ips. filii ho. usq
gra. cor. ut qd di. ua. a q. m. i cm e est

ois cata uana. q cessare dia i flu. mox
redigerent in n uniuersa. V Aug. sr gen
ad litt. Est iqd qda oi po ut. q si adhuc
q cata o alii cessaret. ois na. ipsaq cessa
ret. Cui ro e. q pl depedz a summa ce ce.
q radi a sole. arbor a radice. riu a fonte.
a mor a corde. Q a cu paia. pl i flu i cata.
q aliq cu sa. Q a cor se cae. sit abea. a q
i fluat. hnt abea. qr si ci arcbz. cessaret i
fluc. o mox cessaret. Sic corde n i fluente
pit ois mot icor. Itaq o ce. manifeste p
bat i morte. Hec pncipis mag saracenoz.
q cu morte. e eneci immine. panu q tege
da erat facies ei. erigi fec i sige. a fri pa
uitate. sb pconia uoce clamare. H solu
d oibz regni mis. a tatis ditiis meu fero.
Et ali qda rex magnu. loqbat i morte di
cens. O q pulc i hac uita palacia huissh.
a nescis ubi hac nocte debeas hospitari.

De Stultitia usurarioz. m m .C. 6.

Usq qbz modis. sit aua detestada. uide
tur restat d ei spe aliq. a maxie d usa. Et
po uidd e. qd septa dicat. Et sil. qd ro
sectu pbat. Est e usa. qda bestia maledca.
q nullo tpe dormit. nlla festa custod. et die
noctuq. rodere n desistit. usario tolles aiaz.
prio tpale sbaz. Beste g isti ta seue. ce
nt septa dia. ure n cares. Et ut d mltas
testionis pauca pona. sic i deuto. septi
e. fri tuo absq usa. id q i diget comodabi.
ut bndicat e ds tuus. i oi ope tuo. Ne co
sum fris i e. ab uno ds odiq. ab uno pec
gnati. ad fic. uiuu ordiati. g ad usa. pro
mittit bndcao. i oi ope suo. q nich e meli
n utili. n appetibili. g ab usa recte ma
nu a aiuz. si tale uis asseq bndici. Et
qs p nat3 n appetit ho sumu. Sic ho em
phin. desiderat ab oibz. ostat q maxie si
mu ho. Ne h ho pmittit. bn cogitatibz. bn
loqntibz. bona opantibz. a ad usaz n dantibz.
g si desideras illa bona. facias bona ia dca.
Sic e q rita ds ppha. Dne qs hi. ita. tuo.
Et Redz ds. Q iqd ingdz sin macla. q ad p.
Et opat iti. q ad z. Q loq uitate q ad z.
Et q pecu sua n dedit ad usaz. q ad e.
No e uult ds. ista e gna ho. i cte i tabna
sui. In cui sig. m sas numulaioz sbu
tu 7 es coz effudit. a cos de templo eiecit.

nlli dedit g hoi iste q e h eq appetat bndiciõe s in dar ad usuram.

No solu. q manifestas accipiebat usa.
s3 a palliatas. sic muniela fructuu ul
e sorte. V d ui o ito. i eze. sic le. Si ad usa
n comodauit. a apli n accepit. Si tu
dicas. q o seca. sit uba uetis testi. audi
qd e mander i luc. Datis mutuo. n inde
sperates. Et mutuare prio iubz. s3 nich
spare ex mutuo phiber. eo q faciat usa
nu sola spes. a si nllz i teruciat pactu. It
st duo ue precepta. i huanis cordibz scrip
ta. a io ab oibz obsuada. Et unu e affir
tiu. altu negatiu. utrqz ust oriu. Na affir
tiuu o facienda sap alii. q d uellz reddi
tibi. Sz nemo e q nollz s. sin usis peccuniam
mutuari. g tenet h face alii. Aliud prop
tiu e. q n facias alii. q nolles fi t. Sz ne
mo uellz ad usas d ad mutuari. g nec
ipe d3 h face alii. Item iux testi ueritatis.
ois uoles i tire ad uitam. tenet dia suare
madata. g ois ho. tenet diligere pri u se
ipz. Sz h no fac. si ab eo usas exigit. g
a ce. Rebus oibz apte exludit. q ualde
sit stre auaz. q cu facere uelit ysas. cu
eo cu q lucet pax. q cu eo. cu q luceret
centuplu. nllz i curres oio pecz. nec ce
obligat ad restituendu. Aug. Misi ho. cu
hoi fenans. fenare do. a accipies centu
plu. a i sit regni etnu. O suma usarioz
stulti. p pec lucenda ponere aiaz. p de ui
ta etna. a obligac ad mala. nllo unq
fic clautenda. O utina usari scire uellz.
q ill alibz silis e. q i pigt ad morte. du
more saguisugaz. attrahit sagne pu
tidu a mbro corrupto. q se ipsas occidunt.
Est g suma usarioz stulti. q du mu
tuare sin lucro pecz nolut. uias omis
mie o claudunt. a o i fnales apiunt.
Item n ne stulti max. a piclosa inugtas.
alii uere. q oibz scim e adu ce. Ne tpe.
ce e catis oibz. g i o s appare. a alii ue
re. e uere re ce. qr e op mag negtie.
Item i mutuo. transfert dniu. Cui e etiu signu.
q3 n tet ho redde. eunde denariu. nec id
argentu. qr q in ex mutuo lucrz. e opus
iniq. Ex comodo p ho cape lucru. sic si
loce e domu mea ul eq. q3 n transfertur i
dniu. Ite maior unitas d3 ce it mbr cors
spul. q it mbr cors sil. qz cato l e hec

dig. q co spe melior e q cor. Ne mbr cors
nl. d comcat sua sui. nllo inde lucro qsito.
g mlto forti d3 face ista mbr spualia.
Ergo ot pnat usa. Ipa septa. Ipa
na. Et ipa dia madata. Laborat ergo
usari summa amentia. du o salute sua. i
nitit o sgare. n note ht o pce. a n u ps
o ipp o suare. V io. sic d3. Nolite thesau
ro t. i tra. s3 the. uob. t. i celo. a c. Scbz
ad h. sb qga figa ce. de q da nobli cuu
cui mos erat. sibi oi ano elige pncipe.
cu ad o fac q uellz. dabat plenaria
ptate. Cuq3 ia ano opleto. secur existent.
eu o spe rapiebat. bois oibz spoliabat.
a ad q da i sula transmittebat. u oi bono
carebat. a mala o i ueniebat. Vn ar. du
hac o sue cesaret. i sua libtate du ee.
ut heret i i sula un uiueret. e ho q collgere
po an se pmisit i i sula. Ciuitas ista mud.
n data e hoi. libtas arbitri. Cosuetudo cui
ust. e os hoies rebz oibz spoliare i morte.
a i i sula. i. i alia uita transmitte. ub pit
fame. siti a frigore. q p ma pauprz.
n illuc uoluit mittere. D spebz ud use.
Et d restitutioe usaz a rapine. qre i su
ma monaldi. l i tra. q ex illa excepi.

De qbzda penis usurarioz. m m .C. A.

De pena usaij. h ad modiau e. dd. Est
e usau una pca. qz ipi. a pncipibus
spoliat. Dig e e i titi. ut q alios spoliat.
spoliet a ipe iux i. ys. Ve q pdais. n ne
ipe pdaberis. Accidit e usario sic piscibz.
it qs mior. fit esca maiozis. Vn e deuo
rat aliu. ita q ille ali a maiore se de
uorat. V d. Ne. li. vij. d alibz. q carab.
q occidit pisces magnos. ipe ab alio. q
mltipe d3 manducat. Accidit usaio. sic
puero puo q tenet pane i manu. pane
d manu ei. uoles rape canis. cu pane
manu i uadit. Sic sepe nc. as. ilictu
dino. pure usariu uoles. cu plr capit.
a pons ho q lucr e accip. sic sepe tepibz
nris. nc fiucte fec. Est usari. pdia si
mulim. q auis alii oua rapit. ea fouet
a pullos educat. Sz os suu labore pea
pdit. qz pulli audita uoce pe mris ap
dice refugiut. a p mre i cedut. Sic sepe
usari i una die pdit. q i mltis annis

lucrati fuit. ¶ 2ª pena est quia restitutionem impedit. Fit e-
nim divino iudicio ut qui non vult restituere aliena
cum possit, non possit restituere cum velit. Ra-
tio Augustinus dicit hac animadversione percutitur peccator
ut moriens obliviscatur sui, qui dum viveret
oblitus est dei. Unde narratur quidam accidisse. Et h-
ec dicitur matrem pie^rit volente dividas suas mar-
cas ... ostendere quas diu absconderat usque. Unde re-
stituat. Cuius signum est quia si evadat, statim re-
stituere cessat, et sic ad reddendum se ostendit.
Psalmus: Et expectare. C. l. promittit quod vere solvat pro eo.
Et sic usurarii cum quaedam vasa sit linteum, in quo deum reponi-
munt: unum cum aperiunt forata in ... propter quod ...
dentur in ... sed ... non ... quod os vas ...
gitur. Sic usurarii post ... frangere ... ad re-
stituendum ... Seneca. Avarus numquam bene
facit nisi cum moritur. ¶ 3ª pena usurarii est quia an-
ima vel est ... unde ... Raro est ut de-
... Unde in ecclesiastico sic legitur. Qui edifi-
cat domum suam sumptibus alienis, quasi qui colli-
git lapides in yeme. Hec dicitur quod in yeme
propter magnum frigoris fluunt, ut cementum ad-
muitur. Et quod dum frigus caleret coagulatur, non bene
sibi lapides ligantur. Quod cito ad dissolutionem
preparatur. Sic et divitie male et iniuste collecte
cum fundamentum non habent stabile, necesse habent
cito diffluere. Unde temporibus nostris multos vi-
dimus divites qui facta videmus pauperes. Unde
de sapientia ait. Filiorum peccatorum peribit hereditas,
et cum semine eorum assiduitas opprobrii. Et hoc
unum de causis dei iudicis, ut usurariorum filii
pauperes fiant et mendici, propter quod amore eorum
usurarii. ¶ 4ª pena est quia in finali pene tra-
duntur. Que quanta sit, in Ezechiele aliqualiter apparet,
ubi sic dicitur. Usuram et superhabundantiam accepisti,
et avare proximos tuos calumpniabaris, meique
oblitus es, dicit dominus. Et ecce complosi manus meas
meas super avaritiam quam fecisti. Complosa manu
sicut pugillo non apta manu. percutiet deus
usurarium, quia forti manu complosa vel stricta
hec percutit quam aperta. Et iste facit hoc deus, quia
usurarii manus habuerunt complosas ad pauperes,
non apertas. Dicit vel ...ta ... qui ... in ...
odiat filios, propter quos fecerit usuras. Legitur de
usurario quodam quod duobus filiis multa ex usuris
acquisita dimisit. Quorum unus noluit accipere vo-
lens penitentias dura fecit. Mortuo autem fratre, roga-
vit hic dominum ut quod de patre et fratre suo esset, o-

ostenderetur. Tunc ducitur per angelos ad infernum ubi vidit eos
in quadam ardenti puteo sibi invicem maledicentes
et se mortibus mandentes. Dicebat filius
patri: Maledictus sis tu o fili, propter quem tanta mala
cogor pati. At ille e contra dicebat: Immo tu ma-
ledictus o pater mi, qui mihi pecuniam dimisisti, per quam
animam perdidi. Nisi enim mihi malas divitias dimi-
sisses, non eas conservassem, nec animam perdidissem.

Quam detestabilis sit rapina. C. 8.

Visum de usura. Videndum est de rapina, que satis
habundat in diversis ... in summula Monaldina ...
... alectore ... ¶ Est autem hec proprietas de rapina
notanda, quod ipsa est proximum proximum. Cuius ratio est ad pro-
fectum, quia ipsa in hodie destruit totum iusticie fun-
damentum. Nam constat ut sapiens quidam ait. Quod
prima fundamenta nil habitura est ... est nulli nocere. Dictat
enim ipsa natura ut non facias alii, quod tu nolles fieri.
Sed nullus vellet ab alio spoliari. Ergo nullus de-
alium vellet predari. Item nullus iniusticia dictat, nisi bo-
nis nullis iniquitas decedat. Unde antiquus magna fuit
cura de re publica conservanda. Unde etiam tot constitute
sunt leges, non ut arceant mala, que firmaret re-
publicam, summa iustitia conservari non posse. Et Tullius dicit
quod sine iustitia ... necessaria est iustitia. Et illi qui uen-
duntur ... quia illi qui scelestibus nutriuntur
non possunt sine aliqua iusticia vivere. Et post ... pre-
dam, qui voluntate predam inter ... quam ... ubi iniquitas
magis affectatur appetenda magis studio ... conser-
vanda et hec ... nimio venenanda. Et raptores
destruunt iustitiam quod proximo nocent ... propterea
magis sunt hostes proximi maximi committentes.
¶ 2ª rapine proprietas est quod a domino specialiter prohi-
betur, quia non solum quantum ad actum est prohibitum,
sicut alia quecumque peccata. Sed etiam quantum ad desiderium sui
actum in corde. Unde in Exodo dicitur. Non concupisces
rem proximi tui. In quo datur intelligi quod hoc peccatum
valde est odiosum. Unde in Ysaia sic ait. Ego dominus
amans iudicium, et odio habens rapinam. Quod dicitur:
Ideo odio rapientem peccatum quia non fuerat in rapinis
iudicium. Unde Ecclesiastes conqueritur dicens. Uidi me
ad alia, que sub sole geruntur, et vidi calumpni-
as et lacrimas innocentium, et consolatorem neque
non posse resistere eorum violentie, cunctorum auxilio
destitutos. Et quam grave sit hoc, insinuat quod
subditur. Et laudavi magis mortuos quam vi-
ventes, et feliciorem utrumque iudicavi, qui nondum
natus est, nec vidit mala que sub sole fiunt.
Et propter iudicium ista tam gravia Abacuch cla-

mat dicens. Usquequo domine clamabo, et non exau-
dies, vociferabor ad te vim patiens, et non ob-
servabis. Quare domine respicias contemptores, et ta-
ces conculcante impio iustiorem se. Et subditur:
Dilacerata est lex, et non pervenit usque ad finem iu-
dicium. Quia impius prevalet adversus iustum, propterea egreditur
iudicium perversum. Nota etiam Floro vivendi ... hic
venenum. Theodoricus occidit hominem. Et ipsi necnon
petrum et paulum. In hac materia iniuria est contra. Item
non nec proditor est et morte dignus, qui dominum suum
predatur. Sed quia predatur subditum, quodammodo predatur
dominum, quia homo suorum subditorum. Ergo quia predatur
veniunt predatur. Item qui aufert homini vite necessaria,
aufert illi et vitam, quia non vivit homo sine ali-
monia. Ergo raptor est homicida, etc. Unde aufert
homini panem, quasi qui occidit proximum suum. Item peiores
sunt raptores quam fures. Cuius ratio est, quia peccare
publice est gravius quam peccare occulte, quia hoc est non so-
lum deum offendere, sed proximum scandalizare. Et
plus est cum armis invadere quam occulte domum in-
fringere. Et plus est proditori quam vellere invadere. ergo ... ¶ 3.
latro suspendi, quod est faciendum raptoribus. ¶ 3.
Hec proprietas est dyabolo peccato similem. Nam primus raptor
dyabolus fuit, dum divinitatem rapere voluit, qui
dixit. Ascendam in celum, et ero similis altissimo.
Cuius rapina usque hodie perseverat, dum filios
dei continue invadit et vulnerat, et eos spiritualibus
bonis minime posse expoliat. Quod cum in temporalibus
raptores hoc faciant, se dyabolo in peccato assimilant.
Immo ut apostoli dicam, raptores dyabolo sunt pe-
iores. Cuius ratio est ad presens, quia dyabolus solos illos
rapit ad tartara, qui perpetrant mala. Sed rap-
tores illos rapiunt et predantur, quia innocens
vita. Unde in Ysaia sic dicitur. Qui recessit a malo, pre-
de patuit. Item raptores dyabolo sunt peiores,
quia dyabolus deficit angelo homini ad ... deputatus,
non inferet vim ad custodiam quia raptor non facit.
quia non deum nec angelum in homine reveretur. Unde rap-
tores sunt feris crudeliores. Quia leones, ut
sunt et lupi, raro aliquem hominem devorant. Sed aliquis
unus raptor totam unam villam despoliat. Item
de lupo narratur quod numquam illic predatur ubi fili-
os suos nutrit. Sed post ... parentes ibi
filiis nec quaerat ad mortem. Quod si raptor fa-
ceret, multam pacem filiis dereliqueret. ¶ Cª est hec proprietas,
est homini valde dampnosum et infructuosum. Et in-
ne per hoc peccatum dum acquirit quis temporale bonum
caducum et modicum, perdit bonum eternum, et simpli-

citer ... Unde Augustinus. Tollit vestem, et perdit fidem,
acquirit pecuniam, et perdit iustitiam. Lucrum in archa, dampnum
in conscientia. Et constat quod dum perdit ista, perdit
bona summa. Dicit tales attendant quod vilia
lucra sunt ista, quod parva, durantia, et nocivo precia.
Unde in ecclesiastico sic legitur. Bulle impiorum quasi fluvium
siccabuntur. Et sicut in fluvium proruentes qui
ex pluviis cito crescunt, et ex parvo modicum dese-
nunt. Item est inutilis talis substantia, quia deo ea non potest fieri
elemosina grata. Unde in Ecclesiastico sic legitur. Qui offert sacri-
ficium de substantia pauperis, quasi qui victimat filium in con-
spectu patris sui. Cuius ratio est, quia substantia pauperum est vita
eorum. Quare qui eam offert, vitam eorum et sanguinem of-
fert. Est ergo opus summe stulticie, aliena substantia
rapere, de qua non potes deum placare.

De vindicta et pena raptorum. C. 9.

De pena raptorum hoc tenendum, quod hoc peccatum est
valde deo odiosum. Quare et grave est a deo puni-
ri. Constat enim grave esse peccatum aliena rapere, quam
sua non dare. Ergo si deus tam graviter sua non dantes,
pauperes non pascentes, non vestientes, quod de pre-
dantibus faciet. Si dictum est sua non dantibus.
Ite maledicti in ignem eternum, quia esurivi etc. quid
est futurum rapientibus aliena. Non est ille dives argui-
tus quod est in inferno sepultus, quod aliena rapuit, sed tamen
quod pauperi non subvenit. Quid ergo fiendum est illis, qui
a pauperibus rapuit, quod ioculatoribus et mere-
tricibus tribuunt, et unde equos et canes nutriunt. Item
natura noluit ferias esse caudatas, ut ipsi contra naturam
procurante dyabolo. longas faciunt eis caudas, in
quibus movendis valde laborant, et pulverem
excitant, quia in aera levant. Ergo non convenit pun-
ctum sibi ... in paupere. Unde caudata incendis in
sufficientia erit. Item non ne deus pauperes deprecantes
exaudit, propter quos in mundo venerit, et pro eis salvan-
dis se obtulit. Et ipsi contra suos raptores
ad deum amaras preces emittunt, lacrima[s]
effundunt. Ergo quod talibus futurum est deus audi-
quod deus dicat in luce. Ait de dite illo iudice
iniquo qui deum non timebat, et homines non verebatur.
Unde nolebat quandam viduam per longum tempus vi-
dicare de adversario suo. Sed cum illi mole-
sta esset, dixit intra se. Et si deum non timeo etc.
tamen quia mihi molesta est, vindicabo eam. Et con-
cludit deus id est dicens. Quod videtis quid iudex iniquitatis
dicat. Ergo deus non faciet vindictam electorum
suorum clamantium ad se die ac nocte et
patientiam habebit in illis. Et multa sunt in legendis.

de ill' q cauerit scis. q gravius e puniu.
Ergo sicut pca raptorum e paupum deceptio.
In e quod diuitas simulat e quo res illa
p q's. nemo ad paupertatem deueniat. Ac peccata
rapta. faciet diu iter. puniuntur mala. n
fac diuitas. si duc ad paupertatem. qd dicatur uolen
tal peccat fugienda e n querenda. Cui paupertas
no e. q q pd forte nullorum. perdit annu
lu. At tu e fors dozigo o bor. q q dom p
dit. o bona perdit. Ut a si uideat predator
paupum alii diuites ee. h durat modico
tpe. Vn dr p Ier. sic ait. Ut derelique forte
aq uiue. et fodet sibi cisternas dissipatas.
q n psit continere aqas. Sicut dissipate. sic
predatorum aie. aq fluunt. sic mundane diuic.
qs puc aie. diu nequit contine. Et q uo
lunt diuites ee. et diuinas lucrari. dr. forsan hen
fuite. n laboribus paupum i brauit. Et
alia ca e paupertas. q sit deus iusto iudicio.
q sic raptores alios depredant. sic ipi
ab aliis spoliant. Vn narrat antiq ystorie.
d multis gentibus. multisq regibus. predato
ribus aliorum. qs pea alii sunt predati. Nam go
thy. et longobardi. q tota ytaliam sunt preda
ti. sunt pea a gallicis debellati. et rebus ci
bis spoliati. Vn i ys. sic le. Ve q predaris.
n ne ipe predaberis. Et i abac. sic legitur.
Q a tu spoliasti gentes multas. spoliabunt
te oes. q fuerit relicti de eis. It abyssus
rapinarum. abyssum puocat expensarum. q q
multa rapit. multa expendit. q n fit diues
n tal. Imo sepe primo suum consumit.
It e ante. illorum o extuis consuant. q leuia
gesuit insuimo. grauia uo i imo. Et si iam
loco ponunt. sep ad loca redeunt. n uis
teneant. Sic et diuite. q dam fugiunt pre
datores. Vn sap q da sic ait. No h eue
e. sordida preda bonorum. Et pena. e stili
inductio. Sui e raptore. labore aggrauare
p filius. ita di uidemus fieri. ut cariant filius.
et relinqt aggrauata ceneris. V i ecc. sic h.
Ne potes i prior. n multiplicabit ramos.
Q a ut i sap di. adultinae plantationes. no
dabunt radices altas. Q ci q to moriunt
dolore. diu cerneu h e se uidet h dem.
Et pea e. mortis acceleratio. Q d e aial.
morte n fugiat. Ego raptor stimulgat.
diu rapiendo. e morte accelerat. ps. Viri

sanguinum et dolosi. n dimidiabunt dies suos.
Sepe e tales. gladius occidunt. V ipu. d.
Impii de terra perdentur. et q iniq agunt. aufe
rentur ex ea. Et sepe tales perdunt aiam. et ca
rent corpe sepultura. V i Ie. sic le. Ve q edificat
domum suam i iustitia. Et pp h d deus. No plangent
eu. ne fr. et ne dne. et ne i clite. si sepultura
asini sepelletur ex ierlm. It d filiis talium.
q media fiant. et gla corruat. sic h i Iob.
h e i q d ps ipu ap dm. et hereditas uiolen
torum. q ab oipo suscipient. q si multiplicati
fuerint filii ei. i gla erit. et nepotes ei. no
saturabunt pane. Q d isti pei. uita diminuunt.
ab aliis spoliati. filii gla priuati. et nepotes pe
nuria rerum mori. Et alia qd uita rapinis
suspensis ad collum. corā toto mundo ligati du
cent. et i gehennam tradentur ceteris.

De talliis in iustis.

Iam spes aua. d in iustis talliis. e dd. a q bus
d multes abstinent. Ipso q phas. bona
a deo temporalia sub tribuunt. Digni e eni. ut q in
minimo iniq e. ei maiora dona n det. q i
eis iniq existet. Q e n e fidel i modico. n e
fidel i mag. Ab q eces. multes tales. pau
ca diuitias. n bn uti. si alios spoliando. q dau
abuti. eis priua q accepit. fac auferri. Vnd
sepe uidemus principes. q subditos depredant.
paupes fi. et illos q n faciunt sepe ditari.
Et d nerone et domiciano. ac aliis. q alios
oppresser. et suis boni spoliauer. ipi ab oibus
spoliati sunt. et ad morte deducti. Nonne si a
pretaillias. sic suum alic custodi committer. et p
tali p citos e daret. si ipe eu oibus spoliaret. n
ne graue uidet ex eo suscipet. Ac paupes.
filii st di. q s custodiendos dedit principibus mdi.
q qd facit e talibus. si eos iniuste expoliant.
Vn i luc. cu quererent milites. qd facere debe
rent. Respondit iohes dicens. Neminem concutiatis. co
minando ad extorquendo. Neq calupniam
faciatis. ullo ul' sto. Sz contenti estote stipe
diis uris. ul' ultra quirendo. Cui ro e ad psens.
q ut sap q da ait. Eade fide. d z dns subdito.
q et subdit dno. At si subdit. dom suum caperet.
ul' eu spoliaret. proditor eet. et filii mortis
existet. g et dns proditor e. si fide suo no s
uo n s. et eu q defende d z expoliet. Nec
excusant militem. si dicat. p suo facere de
subdito meo q uolo. n at d alieno. Nec at

tendunt ista dicentes. se ee dna siles. q sibi
sunt t s. toto suo posse detorquent. It q sa
ni capitis iudicet. q mag illicitum e.
mag q i externos. ee hoste i caues. et mag
q inimicos. crudeliore effici in amicos.
No e eni e proditio i iq. i amicos. inimica
nas exerce. Ac subditi. Vt Seni d. sic huiles
aia. q proditor e. q i eos rapiam exercet. Et
ca e. q tales. a suis subditis relinquunt. Crude
les e dnos. toto posse fugiunt sui. q mag
dapnum. sustinent dni. Vn e pp dnor. n ex
multitudine suulorum. Q e e deus eet. si nullos suos
haberet. Q s rex eet. q nullos haberet q s regeret.
Et q principes e potentes. sit aliq reuenerunt.
et aliis dnantes. a subditis hnt. q eo ama
re. fouere. et defende d z. talibus n quiates. He diu
bona sit salois. q q preuisit se pp g uatiuz.
v. ptes. recesserunt ab eo. h u q pca sit redie
runt ad eu. Et dapnum e. q p talias. bona
eterna perdunt. Et qd p h ee pei. perdit e aur
pluto. regnum p obolo. Et ho nullo sic elau
plo. q carissime e prendum. Vn sic deus. e ho
suo dicturus. Euge sue bone et fidel. ac. Ita
contrarium dicat e i fideli. Ve e sue neq et i fidel.
q sit multa fuisti i fidel. i i icarne dni tui.
q pat e dna a an ei. O mira i sania tyran
norum. q pp modicu h o terrenum. carissime dim
tendum. n curat prte h o suum. Q e mcator h
faceret. dans pullibus summas diuicias. Et dap
num. q a deo sine mia puniunt. Cui ro e. q dia
i ut exig. ut uiuat m sa q m si sit alius. reme
tiat eis. Na a d z d lege. q alium ita ledit.
sic ab eo ledi existit. Q a leo d tbu iuda.
sic tyrannum s subditum punit. sic suum subditum
ipe puniuit. No g cedat tales. ut q da affir
sapientes. d m misericordie cu eis acturum. ipi
cu subditis suis. mia n utuntur. Vn agag il
l peregrilio. p famulum e deo. q sic ipe pua
uerat. suis filius matres suas. sic remaneret
sine filiis mr sua. Vn i sap d. Cito apparebit
uob regibus terre. q durissimum iudi i his q
psunt fiet. Exigua e conceditur eis mia. q po
tentes. potenter tormenta patient. No i q d subtra
het p cui q deus. q e o dnator. n uerebit
magnitudinem cu q. q pusillum et magnum ipe fec.
requiret e illi cura d oibus. fortibus g. fortior
instat cruciatio. Et e dapnum e. q ab oibus
odiunt. et ab oibus ad morte querunt. Et d do

miciano i patore. q a deo eat oibus odiosus. ut
a toto senatu. ab oi familia sua. et ipa uxore
ppa. mors ei cito parata. Sic eni ait
Apha. D z contere dentes eorum. i ore ipsorum mo
las leonum confringet deus. Q d predicti mola
res. q bus aliana atterunt. n tyrannorum potestates.
q bus paupes homines deprimunt. Vn isti. more lu
porum e oibus odiosi. q rapaces sunt sic lupi.
Imo tales. lupis sunt longe peiores. Q a lupi.
n exercent rapinam i lupos. n occidunt lupos. n
ultima necessitate coacti. et h si eos uideat uul
neratos. eo q appetant sanguine prius. h i externas
spes. preda exercent. Sz isti hoies. preda exercet
i fres. Nec uoluit tales attende. q h e opus
max uile. Na constat apte. q donare. et
rape. sit act o cotij. q sic dare. op e gloriosum.
sic rape e op uilissimum. q n decet potente
et nobilem uiz.

De fraudibus negociatorum

Nunc ad modicum uidere restat. d fraudibus
negociatorum. Q bus pso res uendunt. q to
carius eas possunt. Verum e. q negotiatio. e i se
bona. et hoibus necessaria. Voluit eni deus. ut int
hoies caritas seruaretur et unitas. ut nulla pa
tria. sic o sufficeret. ut n alius i digeret. u du
una patria i digens eet. et alia subueniret.
utraq ad alteram amore seruaretur. Sz heu. q r o
i oriun usa sunt. q r mcatio. q data e i mag
aux h o. i morti fera e usa uenenum. pp frau
des uarias mcatorum. Na eos hodie mca
tores. uendunt q to carius possunt. et q to possunt uili
emunt. Multis mendaciis. et duplicitatibus
se i uoluunt. Et furtis se occultis i sciunt.
Nunc mesuris diuisis utendo. Nunc male
mensurando. Nunc res uenales. maioris ee
precii sua faciunt. Que o requirerent longum tractatum.
Sz dicam. q ab huis nos retrahere d z.
Ipso magis pcm. Est e h pcm ta graue.
ut appellet eu abhoiationem ap dm. et pond
eq. uoluntas ei. Ergo sic e deo gratum. pond
eq. sic displicet illi dolosum. Vn pp suam
quedies d z abhoiatio h pcm. It mese
et pondera. sunt q da i str istra. q si fuerit
fla. erit iustitie destructia. q destructa. pit
res pu. et societas ois humana. q n l ee pt
pei i terra. It h i stra i ut. puniz a deo tre.
q r talium felicitas. i deo tre redundat. Et pp
h deus i leuit. d s. Ergo deus deus ur. nolite face
q cq iniq. i iudi et i regula. i pond e et mensa.

no | facere scripture. Vn ipu sic habet. Statera dolosa abhominatio e.

si sit statera cum ceteris modis iusticie et equitatis. Ergo dicitur vir. Et non quia bis. Sed dominus dicit ut timeat facere fraudem in eis. ut per hoc doceat se scire hec. quia fraus non potest illa latere. Tercio abbas vertitur dampnum magnitudo dampni. Non enim omnis homo amat iusticiam. quia est aliquis appetit per iniurias. Sed hec per dampnum minuitur. quod inter filios mortis. quia maius dampnum iacturam animorum plurium per ... Non habebit in seculo dominus ista potentia. sed ... hebetis sui. ut multo iniuriatos eius sic tradita. Ergo si hec ita potentia tradat longam vitam. quia non hec minuitur vitam. Et

verba auctoris — inmediate post alia pena. Quarta est sciatur. quasi uvas vel olivas. in plo calcaret. si fructum non extraheret. Ac tales ista faciunt sine fructu. quia quidam habent hanc penam. cessat a culpa peccati. Qua sic ait dominus per Ysaiam. Nunquid in ficulneo ista terra ipsius a sacelli potentia dolosa. Et sicud pena. Tu seminabis et non metes. calcabis olivam et non ungeris oleo. Est et alia pena quia quidam

punietur — alios decipiunt in statera. Et per quem quis peccat. per hec et torquetur. ipsi in statera michael archangelus punietur. Dum eorum mala. erunt nimium ponderosa. et pravi. vel nulli ponderis erit bona. Tercio hoc autem dicit quod sicut hec genera loca tenebrosa eligere. vel ea pannis variis obscurare. pannorum venalium. non videat quis defectum. igitur se patenter ostendunt filios tenebrarum. Ut multis dicit tales. dicit sicut tamen plurimarum cum in tenebras exteriores. Signum est quod homines mala agant. si tenebras querant. et a luce se abscondant. Qui ut dicitur in Iohanne. Qui male agit. odit lucem. et cetera.

Quanta faciat mala acceptio munerum.

m m ·C. 12. Alia species avaricie est de acceptoribus munerum. Quam acceptores ostendunt esse periculosam per plura mala que sequuntur ex ea. Nam munera accepta esse homines inter cecantes. et ore mutum efficit. Et hinc vitam dicitur ad sensum. quia munus accep-tum. claudit oculum. ad sensum non videt desertum. Facit mutum ad arguendum. et per eius talibus claudit auditum. Non vult enim placentia audire. quod non vult corrigere. Unde in Exodo sic habetur. Non accipies personam nec munera. que munera excecant oculos sapientum. et mutant verba iustorum. Quare est non desipiant in domo recipiat. quod cum cecum et mutum et surdum efficiat. Quo illum arguere potest a quo munus accepit. Et de apostolo paulo. quia ideo nolebat accipere a necessaria vite. quia poterat de dicto vitare. ne dum acciperet. auctoritatem magisterii ieiunaret.

verba talibus in Ysaia exposito. principes tui. canes muti. non valentes latrare. Mutum quidem est signum in illo genere canes. quia si precium fuerit in os canis latrantis. illum obmutescere statim faciet. Unde dicitur quod dicitur de presbitero legitur. quod cum a quodam episcopo infamaretur. quod cuidam suo cani. animam commendasset. quia eum sepellisset. Ita quod ab episcopo citaretur. et reprehenderetur. Si iste fecisset plurimum timens. Recte dicens. Vade sic domine. si ille canis non fuit alius filie. quia testamentum condidit. et vobis centum solidos dimisit. quos portavi vobis. Audito hoc ut audivit gaudens. per versum id est dicens. Benedicat anima talis canis. Tercio munera officium est. homines ex toto corrumpere. ita ut eum faciant infidelem et furem. Quia aliqui dominum quia gracie. ob amorem precium fidelitatem abiciunt. et se fures homines efficiunt. Unde in Ysaia sic legitur. principes tui infideles. socii furum. omnes diligunt munera. sequuntur retribuciones. Unde narratur de principe quodam. quod vocavit unum de principibus suis. volens eum a dignitate deponere. ille obtulit ei quadam mille aureos. Ac ille considerans propria fulgorem metalli. benedixit pro omnia illi dicens. Resecto eia certa. quod contra te perituri. et post te restituo dicioni. Quarto munera. cogunt homines dati fuerunt. Unde cogebant milites fuisse principibus eius dandum munera. Recte beatus martinus. nolens sub cesare militare. renuit donativum accipere. Ergo qui non vult alteri servire. non debet munus accipere. Unde sic ait apostolus. Omnia mihi licent. sed ego sub nullius redigar potestate. Et legitur de superbis capiendis assiduis. Inquit invenitur. quod si ab eis super accipiet. sibi corporalis. quod dicitur eum exaltet. Unde cum philosophus quidam. philbertus rei publice. et quidam quem nutriverat stante. ille ei ingratitudinis peccatum obiecit. quia puniebat contra leges. philosophus respondit dicens. Tu scis domine mi. quod nichil contra te pigritudinis feci. sed tamen per honestate mea solum et propria pecunia libertate. Sed ut vides. tu alia ista acceptas. adduces nos obligari servituti. Quinto munera accipientium manus habent infectas. Sicut est amor auri. corda sordidat. sic contactus manus inquinat. Et patet in sacra scriptura dicitur. Beatus vir qui invenitur sine macula. et qui post aurum non abiit. Quod dicitur quod est propter aurum non non sed munera amore precipue sordidatur. Sic et aurum non tangere. est manum inquinare. Et divitie si amantur sunt nec tangende. Sexto munera accipere. est dicitur maledictionem incurrere. Que non iure est maledictus. qui amore auri. dicitur amori. Si ille in iure dicitur maledictus. qui negligenter agit divinum

opus. quanto magis ille maledictionem incurrit. qui divino amori. amorem auri preponit. Unde in Deuteronomio dicitur. Maledictus qui munera accipit. ut percuciat animam innocentis. Et in Ysaia sic legitur. Ve qui iustificatis impium pro muneribus. et iusticiam iusti aufertis ab eo. Quare est. dum accipit munera. credit se accipere benedictionem. cum tamen accipiat maledictionem. Et de Giezi. quod dum amando rerum. munera accepit. illi lepram illi adhesit. piscis est dum escam in hamo querit. periculum mortis incurrit. Ubi quia causa est in laqueum cadit avis. et in foveam leo ruit. Sepe est sibi res dulcis. latitat amaritudo veneni. Septimo munera accipere. insuavitate causam habet et mortem. Et quis non stultum esca illam desiderat. quam eum mori compellat. Ac hoc faciunt munera. Ergo sunt ad vitam amantibus fugienda. Unde in proverbiis dicitur. Qui odit munera. vivet. et qui ea per eam diligit. morietur. Et non solum morte temporali. sed eternitatis. Unde in Job. sic habetur. Ignis devorabit tabernacula eorum. qui munera libenter accipiunt. Quod tres sunt munerum species.

Et est hoc notandum. quod tres sunt species munerum. sic distinguitur. Super illud Ysaie. Qui excutit manus suas ab omni munere. Ibi est sic glosa. ait. Est munus ab ore. munus a manu. Et munus ab obsequio. Munus ab ore. est alium ore laudare. ut ab eo per hoc quod cupit accipere. Tales qui sunt familiares magistrorum. qui laudibus dominos suos extollunt. ut per hoc ab eis habeant que volunt. Legitur in fabula. quod corvus caseum rapuerat portans in ore. sedit in quadam alta arbore. Quem vulpes cupiens manducare. videns se posse in corvo rostrum aperire. ut sic comedat illum cadente. cepit eum laudibus commendare. O inquit amantissima avis. cunctarum avium speciosior universis. quos tanta pulcritudine constituit. Unde mirum est quod deus arte formando. totam industriam suam posuit in tuo pectore. te pulcram efficere. et pennis argenteis exornavit. Si solum dulcem cantum haberes. omnes in cantus aves excederes. Rogo itaque te. ut modicum audiam te cantare. Tunc corvus. tantis laudibus elevatus. et magnitudinis sue oblitus. volens vulpi placere. cepit stricto rostro ne caseus caderet quidam voces vel ipse fictas emittere. Tunc illa ait. Vocem tuam audio. omni dulcior melodia. Si sic placet vox illa stricto rostro emissa. quomodo me delectaret. tota foras emissa. Tunc tantis lau

dibus. corvus caseum quem tenebat oblitus. dum rostrum ad cantandum aperuit. caseus cecidit. quem vulpis rapuit et comedit. O quanti et quanti laudibus talibus sunt decepti. dicentes magis alios quam sunt credentes. Ergo more cuiusdam philosophi. adulatores sunt odiendi. Qui dum laudibus predicaretur a quodam. frustra dicis laus adulatoris. quia scio quod ibus ubi incedis. Est munus a manu. Et hoc consistit in collatione pecunie. Hoc est munus. corrumpit hodie totum mundum. non solum in laycis. sed quod est peius in ecclesias. Pecunia hoc obedivit omnia. non est qui se abscondat a calore eius. Unde quidam metitur terre. per psalterium albini. ossa vel sancti rufini. Rome quisque habet. ultra cuncta valet. presulem albinum. vocat argentum. sed sanctum rufinum. vocat hoc aurum. Quorum sanctorum ossa qui habet. ultra hodie cuncta valet. Est et tercium munus ab obsequio. Quando quis in tantum corrupta impedit prelato obsequia. ut sic per hoc placenda. vel a principe aliqua dona. Et tales ut plurimum sunt familiares presulum et baronum. Tales et bestiis sunt priores. quia si equi. canes. et boves. ad munera adiuvanda suadendum cupiant. vilem tamen et modicam querunt. ut canis panis frustum. equus ordeum et bos paleam sive fenum. quando tamen diligunt dominum suum. Unde inventi sunt equi qui ploraverint ut dicitur in morte dominorum. Et canes qui proiecti se erant dicuntur in mortem. Sed homines magna munera querunt. et sepe non diligunt. De avaricia advocatorum.

m m ·C. 13. Est et avaricie species alia. que usu communi dicitur advocatorum avaricia. Non tamen hoc quod advocationis officium non est per se malum. sed utile est et bonum. et per hoc licite accipere precium. Augustinus. Non debet iudex igitur vendere iustum iudicium. quamvis liceat advocato. vendere iustum patrocinium. et iuri consulto. iustum consilium. Non peccat igitur advocatus. si ex suo patrocinio. convenientes accipiat precium. si tamen sit persona cui non sit advocandum prohibitum. si tamen debito modo procedat. et causa sit iusta. et non desperata. et sit semper salaria moderata. iuxta magnitudinem cause. et advocationis laborem. et qualitatem persone. et facultatem. considerata cum hiis regionis consuetudine. Sed quia hoc ficium. quod accessum est in avaricia. usum est invenientium. et hoc fugiendum. quia omnibus malis plenum. Nota igitur primo quod in advocatione est venalitas anime. quod istis hoc dicitur hominibus. Debent igitur advocati attendere. quam care nos est redempti. Secundo quod vile officium

aduocatoris existit. Et q̄ sit iniurius
siqs uendit. q̄ gratis accepit. Ergo cōsidera
re aduocati. q̄ro ē pretio nos redemit.
Sz q̄s. h exprimat ulla lingua. Nō ne bonū
summū ⁊ inæstimabile ē creat. Sz scriptura te
dic ipsum. q̄ eū pretiauit. id p̄ q̄ sanguine
suū fudit. q̄ qd ē p̄ re uili se uendere. ⁊
aīaz suā uenalē efficere. Quā dabit hō
commutationē p aīa sua. Sz plus ualz aīa
una. q̄ ōis mundial' hec machina. qd tamen
fac p moneta tā modica. Nos in celum
p uili fidem te carā. Ite dz aduocatus atten
dē. q̄ sit uile offīm aduocatoris. Nō ne
fuit uile. pbat ē offīm. ⁊ mat si ma
gis p. fimat uni uili. ut comes rustico
uni. Et n ne uil' ē. q laborat i agro p p
tio. Viles ā p pugiles reputant. q p
pretio uili se uendūt. ⁊ ad pugnandū se
exponūt. Meretriciū ē uile. qz uenale. Er
go aduocare p pretio. ⁊ uili se uendere ru
stico. ⁊ se illi obligare ex pacto. uile i
dicat fuit. Ite nobilissimi milites c bellū.
i q dz sic p alibz certis. hoies honorauit.
ut haberet milites ad dm laudandū. ad mitē
acceptū. preciosi expnend. hoi datū ad ad
discendū. ⁊ ad docend. q' nulli alij alā ē
cōcessū. q̄ t̄pis utilitas nimis ē. tā nobile
milites uenale facere. litigiis t dē. ⁊ me
dacijs dispare. Huic utilitati attestat
ap. qui ait. i. cor. vi. Sclā uidi si ha
bueritis. cōtemptibiles q sit i ecclā. cōstitui
te ad iudicand. Ite donū sciē ē ualde
nobile p fiaces aīaz capte intelligentie. q̄
i acceperis ualde ē i p p tio. cū hō de
beat date gratis. q' gratis accepit. V ipsū
sic habet. Noli uendere sapiam ⁊ doctrinā. Similē
t ē mali aduocati ursarius. q̄ sic illi ue
dūt talentū fortune. sic aduocati talentū
sciē. q' gratis accepit uendūt. Ide dz iudi
ces cohibere ab offo isto. piculū ipius
aduocatie. Qa hoc offīm. multa secum
picla. Ite ē piculum p̄m. qz iudex ill'
pro. qbz subuenire tenet n subuenit. sic
pupill. ⁊ uiduis. miseris ⁊ oppressis.
Ad hoc ē iuuandos. obligat lex dīa. ⁊ ca.
vi i ys. sic lē. Subuenite oppsso. ⁊ c.
Sic ē medic. paupi infirmo. tenet sub
uenire si pt. ⁊ si n subuenit. tenet d ei

morte. Sic ē ⁊ tenet. q p pascere paupēm ⁊
n pascat. uestire. ⁊ negligit. Ita ⁊ aduo
cat' suo m. tem. si n subuenit paupi. re
suā pdenti. et negligit aduocati. cū defendere pos
cit. Vn simach. ppa. No ē iqd gladio dīa
uit morte iferas. ul' i fn p mittas. qz
morte lāguentibz plat i ferret. q huic n ex
clud'. cū excludere psit. Ite picl' est sit.
cū cās i iustā. defendere suscipit. Vl' cū ip
cessu. cāz eē iniustā agnoscat. ⁊ tn eā no
desit. si defendit. Ite picl' ē. d malo osilio.
si ip̄ed. Ite piclm ē. si ullū q' iustā cā
hēt nouit. ut cū aduersario concordet i duc.
sicq eū re suā pdē fac. V. picl' ē. si pi
fidelitate suā tal' negligent. ul' ip̄i'. ille qui
iuuat. a cā sua cadit. Q tenet ad resti
tutionē rei q̄ pdit. Vi. picl' ē. si modera
tū salariū accip. ul' si uni n dz. ptaym
tollit. Vij. malū ē. qz pcij hodiū ient.
q alij ille pse gerit. Viij. picl' ē. si p
leges fals. ul' falso allegatas. ul' fla istra.
ul' ā flas testes. ul' p mendacia. i cā predic.
Vl' cū d sutia. ul' pposit. Ix. picl' ē.
i fidelis. Mal' ē aduocat' ē ifidel'. ⁊ sepe
illi q adiuuat fide frangit. ⁊ ap te ora
munera accip. Et i sic deū offend'. dum
talentū sciē uendit. q gratis accep. ⁊ un psi
lucri hō lucrū sūmū. mors ulissis ac ite
sumit. Et n ne ifidel'. eēt nunti mercatoris.
si eū ad nundinas mitteret. ut pānos emet.
⁊ ipse pctiū. p q psi hēre scarletū. expendit
i borellū. Ite dz cohibere. ab offī aduocatie.
mlap' malū pene. q d cōsueuit tales
punire. Ite ē una pena. q' mlās i flig.
qz eos mutos effic. ut osfiti n psit. Ex
de qdā iudice faucano. noie adulfo. q
i firt ad morte. misit p qdā fre mīo. re
⁊ noie burtod. ut osfiteret ab ipso. Q aī
ad eū uenissz. ⁊ eū ad osfessioz iuitaret.
⁊ i alius ubi ille sep se poneret. tādiu sic
fec. donc fr adhuc secu lig amisit.
sicq osfiti n potuit. Fit ē dei iusto iudicio.
ut q sep dū uiuut. lig eē et lingue
morientes osfiti n psit. Vn cū qdā iu
dex. ut sapiens qdā scpsit. uenisset ad
morte. In ore lig ei ē mouei uisa. et
leui omi aura. vt ligua. q uelox fue
rat i loq̄ndo. ⁊ i pcio fieret mobilior omi

uento. ut pcā n psz facere osfessio. V sap
ie d. q' cuidā alti iudici. uisū ē labiū
i feri eā moui. labus crocodrilli. Et cui
dā alij. ut d i. lig ab ore. itim otigit
egridi. ut neut eoz potuiit osfiti. Fit etiā
dio. ut q i tota uita. usi sit sapz mundi.
i fie. dia sapz sit puati. V dz ab eodē auctore
q s. q' dū cuidā iudici. i morte laboranti.
offret eoz domini. ille ait. Iudicet ps. ⁊ fe
rat sniā. ut iniustū sit q' accipiā. Cui di
xer astātes. Nos qd iusti decetu eē.
ut ē eoz sumas i morte. Q'bz ille. n ē
iqd fctū iudi q' dixistis. qz cū pares m
n sitis. iudicare me n debetis. Et alij fuit
uidere. q cū ad sumēdā euchāstiā moneret.
t. dilationē petiit. sic osueuat facere i cāis.
Cui cū nollet aīa dilationē dare. pp morte
istāte. appellauit tamq̄ a manifesto graua
mine. Est ⁊ ā pena post morte. ex pdā
cāta. qz aduocati se balneat i auro feruēti.
vn le. i Sem. tigedus. q' cuidā fuit uisū.
q' uidēt neronē. se ap i ferīs balneātem. mi
nistrosqz tartareos ēta eū. aur sic cum
bullie effunderes. Cūqz clor aduocator.
ad se uenire uidēt. clamauit dicēs. Huc
uenite. uenale gens hō. ut ih uasc. balne
ami mecū. Vis uide aduocator mali
Nlla i ueniet oīo cā. tā i iusta. tā desperata
q n i ueniat defēsorē. Cū i ueniāt egritudies
alq desparate. q nllz i uenuit medicū aīa
tore. Itaqz tēpe offi. d q aug. sic ait. ē te
stē i ueo. q' malle p singlos dies. ad mai
brōpāi. q calupnias lici pati. Et hēt ad
euge. lex dei i maclata. oūtens aīas. sz i
sacro palatio. leges pstrepunt sclares. q̄
miror. si n exgeris dicere. Agrauer m iuq
fa. sz n ut lex t. Sic ē aug dicit. Nich sibi
actibz demonstrat. q litigare. Itaqz ut ad
unū sic dce. mali aduocati p ferent se
eē defēsores i it. cū sint hostes pessimi.
Ita ut ys. dicat. Cōu sū ē retrorsū iu
di. ⁊ iti lage stetit. Corruit uitas i pla
teis. ⁊ eqtas n po i gdi. Cōuiat rectore
sū iudio. si te appellat. qui sniā e fenda.
Stat ē lāge iuti. q an appellatione
eēt pcia. Ita q' p iti. oz hoiez ut roma
uqz gnz n iuenit ea. Imo iudices dat
ad eas. Mali g aduocati sunt iugulatores

uisti. V dz malo aduocato. i ps. Tota die i
iusti. cogitauit lig tua. s. cordis. sic
nouacla acuta. fecisti dolū. Nouacla
acuta lig dz. qn hō pcā excoriat. ⁊ a
bonis suis expoliat. Mali aduocati c d est
nā t. oūt ad litigia. sic corui ⁊ uultres.
ad cadauia. Et sic canes ad macella. qz
sāgnolēta sit ora. Mali aduocati sit sagit
tarij dyā. Qa uix naticij sē. Extendunt iqd
lig suā. sic archū mdacij.

De Remediis contra avaritiam.

Contra d auā. ⁊ spēbz eius. dd nē ē. qbz reme
dijs adiuuet. Et ē p reme. si mortis
sepe amari pēset. Nā teste. Ie. facile otep
nit ō. q se sep spat eē moriturz. Qs uellz
aggregare frumentū. q' mox sciret in horreo
putresced. At tn sciut ō sb momento. n solū
tpalia. sz ipā hoīs uita. Sn. Puerū ē eē
q' uiuim'. imo puero min'. qz ipz puerū.
cū morte diuidim'. q aggregare hoīa pita.
sap amitiā. Ite hō. ē al prudentissim. reue
uerēs i certa solū. q n dz. deficere abrutis.
in regimine uite sue. At bruta penec oia.
regunt se cauda. Aues i uolādo. pisces i
natando. Sibilia se anortus defe. g qd
dz facere hō. At cauda finis ē eoz alis. ⁊
signā ē mortis. q hoīs uitā fit. g se re
gere dz hō i hiis. meditatē mortis. pp
hac osidatiōz. i Job sic hēt. Interroga iu
menta. ⁊ docebūt te. ⁊ uolatilia celi. ⁊ i di
cabūt t. Cōsidratio itaqz fis. cūcta uana
eē o. s. po scłares sciās. diuitias. delitias.
glās. Et n ne uē uanū. q ad fine n ducat.
ad q res fcā osistit. sz mag a fine sb duc.
Et n ne uana ē uinea. q n facit uuas.
Et arbor uana. q nlla fac poma fcā po
ma. Sz ⁊ sol uan eēt. si lucē desineret. qz
ad h fcūs ē. Sniā aūt ē. q eē desinet eē
q ē. si n fac id ad q ē. Qa fic. bus q ad
fier g necti ipoit. At hō. ad hoc sūmū ē or
dinat. ad q solū mori puenit. Meditatio
g mortis. dū sūma bona meditū fac. ad
otepnū mundanorz pduc. Ite q sap. n il
la otepnet. q i sūma necti iuuare n ua
let. At in mortis teste. n ualz diuic. non
epule. n delitie. qz n libat amorte. n ocē
dūt annis. n eripiut a fetore. sz q in
sedebat glos i aula. cor q uilr iacet in

nubi. Et q in presepio delitiis in cenaculo cecte nec defuit a tinnibus implere. O hom non pro tua. non sap. non gloria illa mundana. Transiet o tamq nubes. b. Tertia ratione est, quia paupertas, sep anno revolutur. Ipse enim nos adhuc invitat in via. Recordare inquit paupertatis mee, pro paup in qua sum ego, et in laboribus a iuventute mea. Et quis miles fidelis audeat sedere in alto, ubi rex sedet in imo. vel hic dicere in lecto, ubi rex sedet ad paupertatem. vel iacere in lecto aplo, ubi rex iacet in stramine. Vel induere sericis vestimentis, ubi rex vilibus involutus pannis. Deus noster est nasci voluit pauper in stabulo. voluit iacere in presepio super feno. Voluit pauper esse in mundo. Voluit suspendi nudus in ligno. Quis vere amator est illa bona fortuna dei appetere quam ille devitavit, tamquam eam effugere. Est ad mirandum. lemi in apibus que relicta domuncula, post regem suum vadunt. ubi se ponit rex in eos se ponunt. si fuerit fatigatus, eum super se deportant. ergo si se sigile apponat, que ex visu mirabili se ostentat et inmon eum amant. quod si eum mori contigat, eum eum se ponunt et suo more istam suam tantum eum plangunt et mori eos se fame permittunt. non de mel sibi trahunt. Ergo si apicule, canes nullum et sagittas, sic ubi ad mortem sequuntur post suum regem, a quo nichil acceperunt. Immo illi esse regem tribuunt. dum esse illum eligunt quod fideli devotione debent sequi homines suum regem, a quo habent esse vitam, nunc sentire, et intelligere, homines esse, cum cunctis donis gratie et salutis. Et hoc ut ait. b. quia magis abusio est pauper nimis magis quam dives fieri velut vermiculus vilis pro cuius amore pauper fieri voluit dominus maiestatis.

c. Quarta ratione est meditatio periculi quod homines intant in mundo. Quid enim est tota hec vita nisi miseria. Vili navi sam. in pravis erunditum et doloribus mortum secum esse vel pressus et amari egressus. Et non invenitur ereptis. dum se in periculo videat. proiciunt arma, proiciunt vestimenta et omnia alia se proiciunt pretiosa. ut possint declinare pericula. Nam et naute dum turbatum nimis aspiciunt mare, alleviant a mercibus navem. Unde Job sic ait: Job ita dicit: sicut naute fluctus de super eminentes aspiciunt, ea de navi proiciunt, per que longa navigia superfuit. Et non ne prudentes erant, tam diu a spoliis abstinent, quam diu instare sibi se bellum vident. Unde exemplum. spolius Ptolomeo alexander mandavit universa prohiberi. Quia

ut dicit Gregorius. Si quis vestitus cum nudo luctetur, cicius ad terram deicitur, quia habet unde teneatur. quod quando nudus ad certamen properat, vestimenta abiciat ne succumbat. nullam res terrenas delectatio requirat. unde ne ad nocumentum teneat in ira ad casum ad nequam teneat. quia non sunt nisi temporalia. que quanta cordis indignita. Nam ipse ut dicit Periclem, a Iuda Machabeo. et certum est perpetuo. Non excipit spolia. quia bellum contra nos est. Ergo qui vult evadere mundi pericula et mare naufragia, temporalium prohiciat bona. Item. sic ceterorum. si lumen celorum est. Desine illa sequi, que assequi miserum est. d. Quinta ratione est. ut homo ab hominibus cupidius eligeret. Quia in ps. sic legitur. Cum sancto sanctus eris. Et cetera. Ingredere agros. i. sine terra. Est que secundum. Cum sancto sanctus eris. i. cum homine non amante terra. Dilataverunt suis terrena non amabat. Non est igitur ardens qui ab eo se removet. Non potest alexander vitia puerorum relinquere. cum quibus fuerat nutritus a iuventute. Quia adolescens iuxta viam suam, et cum senuerit non recedet ab ea. Unde narratur de quodam puero a lupa nutrito. qui sicut lupa in celiat manibus incedebat. Ergo et puer diu stetit cum avaro, efficitur avarus. Et cum paupere, amator paupertatis efficitur. Quia consuetudo longa est altera natura. Et hac causa alexander precepit, ut in infantibus natis modeste nutrices darent et caste. Nos garule vel lascive, sed optimis moribus instructe, ut assuescant moribus bonis infantes. Quod est non diu est assuetum facile emendatur. quia in mane discatur melius retinetur. Et molli cere facilius sigillum imprimitur. Quia et lux vincens facile virgo subicitur. e. Sexta ratione est. si homo celestia diligat. Temporalia et bona quedam sunt contraria opposita. quia recessus ab uno, est accessus ad alterum. Sicut recessus ab aquilone est accessus ad austrum. Et recessus a dulci sapore accessus est ad amarum. Ita quia in corpus, sic nullus est medio more ut dimittat unum. iterum in alterum. sic relicto sano, intrat in corpus. quia ista et illa sunt media habent medium non tamen sunt phisici. Ergo sicut hic homo est a celo recedit. temporalibus adherere. Gregorius. Tanto quisque ab eterno amore sevigitur. quanto in inferioribus delectatur. Et econverso recessus a temporalibus ad celestia est accessus. Gregorius. Vilescunt anime temporalia. cum desiderant eterna. Unde quidam glossa super. p ubi. ita dicit. Laqueum in terra facile abscondit. qui oculos habet in celis. Et non ne stultus ille foret. qui nollet relinquere parvum agellum. si pro hoc daretur optimum castrum. Et

stultissimus esset miles. si nollet dimittere castrum. si pro hoc daretur regnum anglicanum vel gallicanum. Et mercator stultus esset. si nollet dimittere plumbum et stagnum. si eidem quantitas argenti daretur et auri. Et ille probatur stultissimus esse. qui non vult terram pro celo dimittere. Constat enim terram in eternum esse quoddam minimum sive centrum. celi cum respectu conparationis. Et nolle pro celum terram relinquere. opus est summe stultitie. Item. Pictarum est quod per triginta dies navigavimus. bellam unum in regnum. quod ab ultimis litoribus yspanie. usque litus in dies paucissimos dierum spatium iacet. si navem ventus ferat convenientes. Sed regio illa celestis per xxx. annos velocissio sideri via patet. Ab dicunt doctores. ut intelligas magis quam longe altior et amplior est regio celi sideri que saturni. Et longe maior regio cristallini. Et adhuc longe maior regio illa summa empirei. Ergo de fine terram amare. si celum vis possidere. cum tamen sine celo te oporteat vel nolis terram deserere. et adi infernalia tormenta transire. Quare desere sponte cum merito. quod oportet deserere cum eterno tormento.

De prodigalitate.

Sed nolo hic pertransire. quod est quoddam vitium contrarium largitati et avaritie. quod appellamus prodigalitatem. Et est differentia a largitate. quia prodigus dat danda et non danda. sic avarus non retinenda retinet et retinenda. a. Largus vero dat danda. et retinet retinenda. Unde largus tenet medium inter avarum et prodigum. Ab avaro accipiens. tenet tenendum. et prodigo dat dandum. utrumque declinans extremum. Sicut quidam. sicut loquitur. in vere et prodigus non sua tribuit. sed vere potius vanitatis. Unde sic ambrosius dicit non prodigus largus. cum auferet pallium vere. Nec artores dicere sunt largi. si vere ab eis fructu exrcitant. sic non prodigus dicendus est largus. si ea bona sua vanegloriae collatque vere. b. Item prodigus sua bona non tribuit. sed potius ea perdit. Et non vinum vel oleum perdit. quasi pleno infundit. Ac homines prodigi non dant bona sua pauperibus vacuis. sed magis divitibus plenis. quia ea perdit. c. Item ille bona perdit. quasi ea corrupto infundit. Sicut ille perdit vinum. qui fundit in dolium perforatum. Ac prodigus dat bona sua hominibus vanis pravis corruptis et cetera. d. Item bona sua prodigus perdit. quia ea pro non tribuit. Et non ne pro non ea donat. cum solam vanam gloriam inde querat et habeat. Sicut enim quod vanum est. non vere est. quia dare suam pro vano. est ea

dare pro non. Ergo bona non sunt danda divitibus sed pauperibus. vasibus quod vacuis. et non plenis. Quia ut per se dicit. hominibus dare non est aliud est quod perdere. Et hec quod dominus monet facienda in luce. Cum facis prandium aut cenam. voca pauperes et cetera. Frange esurienti panem tuum et cetera. Et divina nostra dicit. Esurientes implevit bonis. et divites dimisit inanes. Et est. iv. legitur. quod oleum stetit. vasis plenis. Sed oleum prodigorum tamen fluit. cum vasa plena fuerint. sed stat vasis vacuis. Vasis enim corruptis. tunc infundit oleum. quando dat ystrionibus vestimenta. Quod magis stulti. talibus dare. que dei amore non petunt. sed ubi diabolicas et mendacibus ea requirunt. Unde nullus minimi sed magis peccatum. non tamen humanum acquirit premium. quia tales homines sunt infames. in tantum ut non credatur eis. non solum mendacibus. sed non etiam ipsis veris. Fiunt homines eos esse mendaces. Unde ysidorus dicit. quod pascua et ystrionibus dare. et demonibus immolare. c. Itaque prodigus. sed non est largus. sed dicendus est stultus. Dum sponte et dicit sit mendicus. Et sua vana universa consumit. Et de filio prodigo. qui expensis omnibus bonis suis. cum egere cepisset. cupiebat saturari de siliquis porcorum. et nemo illi dabat. quia sepe contingit. quod prodigus suis omnibus dissipatis. quod dare illi non invenit. sed contempnit quasi canis. Legitur enim de quodam cane in fabulis. quod diu domino suo fuerat. dum iuvenis fuit et fortis. Cum quod senuisset. dentes perdidisset et vires. dum leporem tenere non posset. verberatur a domino suo et. Cui canis ait. Quid nunc quando iuvenis fui. et sicut fera. Unde ne memor umquam fuisti. Ergo ut video. solus fuit et fuit amorem. Hec est quod probat esse. quia miles. et quia fortem et pulcrum iuvenem multi amant. sicut canis fuit senem suppo... Et sic prodigo accidit. quia dum quod expenderat habuit. familiaris plurimos invenit. sed postquam sua dedit. sed cui daret non invenit. Quarta ratione prodigus stultus existit. dum quod tribuit. totum perdit. Sed est quod seminatur ut habundantiora recolligantur. sic ubique pauperibus pro deum necessaria ad ministrat. quia maxima messe in celestibus sibi parat. Sed prodigus sic stultus agat. ut sua danda perdendo. non ea seminando multiplicet. sed sic se totum consecrat. ut non remaneat ei quod comedat. quod vestiatur. quod ve bibat. Talis est esau filie. quia pro vili lenticula. primogenita sua dedit. Immo tamen ab esau differt. quia pro vanagloria lenticula ipsa perdidit. Quinta ratione prodigus stultus existit.

Nota
Inquantum a largo prodigus distat.
Item quam mala prodigalitas faciat.
Item quam stulte existat.

q2 d' suis ditus. p' pcu nil qrit. Eli
e filis uegen. q o d uino. rerui; sola
feces. Et canale exaq. solas limosi
Et n ne sirma shilu. uelle d'modica
milita dare. Certu e e. pcu cito defice.
si maiores reddiuib; o expese. Et de
nerone. q semias aut puias. ad tata
mdiatate duet. ut pdat alios cogit.
Ergo cu tepanit. dadu e uit psc. Et
r tobie. Si mltu e fuing. ac. Sen n
refi qd det. s q mite det. q2 regnu equi.
aio opes. q exiguu cbuit s libet. Vn
le. allegs pdigu ait. No do largior
ee uel. cecha forte seqt. No e fortis aq.
delacd inaui. n fcs p. aqs fuit satiat.
Nos g puteat cecha. suo forte pfusiore
n ee. Lu g do. n det n dada. sufficiat p
digo seq dni. No decet fluuiu pllib;
aqs hundare q mare. l plec ialios de
riuare. Est g pdig. peior auaro. q2 auar.
g d pec osulit. s auar. n o s alus. Et ido
o desic sap supa. q2 ut le. dat. ille sa
pies n e. q n e o sapies. Cra g pdig. inq
e isipz. s auar ipi. stultior e pdig q
auar. De pdigis g teste le. paupes esuri
e adiet. Nob fame a frigore laborantib.
qd cofert tot uitatoria uestiu. Nam e q
effudit. a nob auadit subthits. q in
uanis expedit. De Clementia principum.

Osto d tepantia. r qtaliu. Cap. ym.
q osistit ipaup uo uoluttaia. e aua
e ora. dd e d tepatia. r uidicabiliu. q
uocat clemitia. au e opposita ira. Est e. s
tullu clemitia ue. p q hois ami. ialau
odiu excitat. bnigtate ami ne se uidi
ae retinet. Vn s Sen. clemitia. e tepan
ami. n se uolens ulasa. Et lz h sac ue
sit nccia cuili; ma; in pn h. Ih e. Et
auctas clamat. Et ro pbat. Et ee
cofirmat. Et ut mita uniusa tetem
q2 auc. roib; plene o aeto. Nonc rex
regnu. a do dnanitu r. tolr clemes fuit.
Et n ne ob hac ca. agnu e appllat. ps.
Emitte agnu dne. dnatorc tre. Et ice.
sic le. Ecce rex tu. uent e masuet. Ergo si
ois e acta alior pnapu. a alior homu
sit istructo. restat os hoies ee dele cle
mites. a maxie pncipes. ciui sit presules.

sui reges. Inauu ee. p m pncipe. q dnis
ip suo psce. mitissim fuit. Vn de ipo
sic het inums. Erat moyses uir mitissi
mi. sr os hoies. q ursabat i tra. Et n ne sa
ul ta sca exitatu nlls melior eo inp
fuit. Sil a dd masuetissim fuit. V ait
Memto d da. a o. ma. ei. Vz q 2. re. q re
ges isil clemites erat. Et ee tales deb;
alu ee reges. V i hest. sic assuer ait. Ne
q g uolui ptatis abuti magtu. s cle
mtia a leuitate gubnare sbiectos. g si
tales uolut ee pagai. qles ee di xani. Ni
a d iulio cesare tulli dic. si fuisse clem
te. ut o obliuisceret iiurias. V cu qda
appllaret eu tyranu. clemt Nxit dices.
Si tyranu ee. n auces h dic. Tyt. tanta
fuit clemcie. ut d qb; da uolctib; eu cu
de. opta cor ospiaee. noluit d eis uin
dca; accipe. s solu monu. ut cessaret silia
acceptare. Narat a ualeri. d popei cleme
tia. q rex qda armeie. q o romanos. bella
fortia gessat. duct an eu captiu. iacere
cora se n e passus. s bnigs eu ub amo
nuit. ut corona; q d posuerat. capiti suo re
poneret. a eu i statu pore restitue. iudica
uit honorabili ee. reges face. q uice. Et na
rat d clemitia pauli id. q cu audiss; q da
captiuu rege. dua ad se. illi clemt occu
rit. a cu uell; ad genua ei pcube dextera
illu manu leuauit. a ad bona; spe ofoita
uit. a iux se sede i oxilio fec. a ait. Et sic
mag. hoste deuicet. n mui tu lauda. in
felias misia releuare. Sic e sen d. int
tyranu a pncipe. clemitia sola discuit.
Itaq sic p3. ex dcis auc. roib; a cces. cle
mtie offiu e. Animu i bacu. benigtate
frenare. Penas ipositas mitigare. Pri
apes max decorare. Inte tyranos a re
ges discne. Mediu it pce a ulcisa tene.
Impte sep huaniore se flecte. Nuq i
iurias ppas uidicare. Et eas adprend
exigere. Qmotiuus ad clementia a q bona fac. C. 2.

Ad clemtia sr motiua. Septa. Nata.
Argu. Et. Dico q po adea mo
uet septa. ta q thoi regy firmua. Ne e
ex regib; i regno n apperet ee firmi. V mltu
dd e letat. qn d ofirmat reg. a dom. a do
fuit ered. Ac clemitia. firmat reg. ergo e

apprenda. V ipu. sic het. Et adh ip; iui
tat na. cu sit ne digsme ornatia. sic pba
b. 3. Est e ho. al masuetu na. q2 no dec;
na; huan; hre seuitia. s eos clemitia. Vn d
apib;. sic Sen. ait. Iracudissie aut o apes.
a p sui corps magnitudie. o pugnatissime.
aculeu relig tes i uulne. sin quo sr ierte
a mise. a tu rex ea. n ht aculeu. Volu e
cu na. si ulciore. n seuu ee. du uolu illi cu
lu dect le. regib; das ee. qles debeat ee. Et
nec; affligt. sen. dices. q2 talib;. meli ole
dz. eo q na. aim huan sit osumat. a sgali
duat q chat. Et h ip;. assert argu. ee
clemitia. huane iracudie placatiua. Naz
crudelitas. sm ira. clemtie e opposita. q2
opat ora. q2 cu clemitia. sit de ne huane
ee. cu ho sit al masuetu na. g seui. e hua
ne ne ora. Vn sic sen. ait. Q d e delectari
soitu cathenar. a feraz more. ung sagine
fude. a suo aspectu. dete hoies a fugare.
Que iqd alia uita eet. si leoes. ursiq; reg
ret. a si spetib; i hoies. ptate quis daet.
Et addit dices. Ois na. a suis absiniz. et
uita it feras. mor sili e. Vn ar. li. de
alib; d. q u e na auiu eid spe. ut se coe
dat. Ergo ut sen. ferina rabies e. uulnu
b; sagineq; gaude. a abiecto hoie. i fera
trsire. Et gg. nazazen. sic i patore allo
q's ait. A xpo. e i hoies. uite mortisq;. est
data ptas. a gladi. n ta ut opes. s u po
otinens. q utana ut depositu q da. i pol
lutu restituas omdatu. Vn. Sn. d. q pna
pu n mun s tpia. mlta flagella. q medi
co mlta funa. Et d. q pncepo sapies. sapi
seqt agrclas. q n tm rectas a pcras colut
arbores. s a i firmas. Ita q quasda iadir.
qb; exhib; medicinas. It clemitia. est
aior mltaplicatiua. sic inimicor seui. Vn
sic ait. Sn. Sic pcisc arbores. plimis rami
repullulat. a mlta resci dut sator gna. u
depsiora resgat. sic regia crudelitas. nu;
inimicor augmtat. q2 occisor ppiqui.
suacedut i odiu. g clemitia p oru. mlt
tiplicat nu; aicor. It clemitia. e ire te
patia. sic ira. malefacied; audacie cau
ua. Vn sic Sn. ait. Tepat rigor. cohiber
aios. acer uo iqudacia. iacetes aios ex
citat. q2 expl o psuadz. acrima ue. q2

uicel; i. crimina sepe osuti. u uideb ea sepi
uidicau. q2 uiri prudetissimi maluer n
ee o scelera punieda. s ad qd scel. q i
credibile. a ultra audacia poiu ptire. q
uidicarte. n psc. It clemitia. e regu
assecuratiua. Sen. Securu. clemitia pncipi
pait. quo tu rege extimas ee tutu. u arc
ge n e tutu. No g op e. se muiis. a satel
litib; se munire. u iapto rege. clemitia
saluu fac. It clemitia pncipis. e hor
osuatiua. Vn ipu. sic het. Clemitia pnci
pis. q ylber serotin. Sic e ylb tepaneus.
e ad gminad. sic sotin ad maturand.
V yber tepane ichoat. q sotin osumat.
Sic pncepo. du e clems i malos. cu h sit
op osumate ho. fac ut reg. clecat i oib;
hois. Sic e d. gg. No e ho. q malos susti
ne n p. qn po. p ipatia; sua s testis e. q
ho n e. Cu clemitia po. sic extimo sustinere.
qn cu clem puiue. No e e na lti. q caret
clem. Ce. qd pbauer o oa probat ee.
decetia clemtia. ee aior reconciliatia;. ad
q pbad. unu s ctis addam ee. Legi pn
cipe q da fuisse. studu mag fuisse. ad
ocedu aliq suu hoste. Et cu n pss hoc
age osuluit sr h sua uxore. feia; utiq;
sapiete. Que ait ad eu. fac sic solet fa
ce medici. q u usitata n ualet reme. ap
ponut reme ora. ut si n pse fri. appo
nut calida. Ergo fit. d he n ual; seui.
adiuuate p clemitia. Q d ille du fecat.
fidelissim illu o amicu effec. Ergo sic
ia dixi. sic plate pcise. ples ramos emi
tut. Et sata pcisa. depsiora resgt. sic re
gia dignitas. hostes mltaplicat. si clem
tia careat. Eo q petes illor q se occasi
fiut aio inimici. q2 i sanu e ille qui ht
oclos lippietes. si eos mag uelit effode
q curare. Et ugues acute. n e euellede
s po resecade. Q a cythared. fac osona
tia cordiu. n eas rupedo. s eas extedendo
ul po remittedo. Et sic dz pncipes. modera
ri rigore ira. remissioe clemtie. ne for
te sel rupta. neqat repau. Et add. q pn
ceps. piger ee dz ad penas. a uelox ad
pmia. Vn dz i lauda tiani. q na clems
ios. eat austei i paucos. qb; poce ne
pbas eet. Ita ut toti sue uite curricilo.

iniuste dampnatus fuit senator quidam cum pluri-
mum offendisset. quem tamen non interfecit sed senatui commisit.

m m
C. 3

Quod ira est detestanda propter multa.

Ipso de clementia testatur ne iure diuina que mo-
uet homines ad uindictam. Est enim ira uindicte
appetitus. Unde est sanguinis circa cor accensio ad uin-
dictam animi inflammatio. Et per hoc illa ponentur
quibus ira detestabilis dicitur. Et ad dicendum quomodo
uitatur. Et quibus tangitur quomodo ira nascatur.
Et de aliis quibus remedium sibi leuetur. Dico
ergo primo quod ira detestabilis esse apparet quia facit sapien-
tiam dissimulare. Ioseph enim fratribus suis
ad patrem redeuntibus. ne irascerentur in uia manda-
uit. quia cum iniuria nos sumimus quod ad patrem
redimus. ita toto posse declinare debemus quod
per iram inclementiores simus. Nam sicut admonere de-
bemus. ne ad momentum iniuria gerentes. ut iudi-
cia presentem. ergo irasci in uia non debemus. Nunquid
quod latrones. dum ad iudicem ferunt. ut ipsi
nobis suspendantur. non de suis malis coram iudi-
ce contendunt. ut cum in penitentibus non dampnentur.
Solus est diuina. suas penas attendens. patitur non
potest eo quod obstinatus in malis est. Sed hoc dicitur …
Esto consentiens aduersario tuo cito dum es cum
eo in uia. ne forte aduersarius tradat te iudi-
ci. et iudex tradat te ministro. et in carcerem mittaris.
Amen dico tibi non exibis inde. donec reddas nouis-
simum quadrantem. Et propter hoc in leuitico dicitur. Non queres
ultionem. nec memor eris iniurie ciuium tuorum.
Sed heu. quia non sic se iudicant leones et ursi. non
sic tigrides et lupi. ut homines iracundi. Nam
dicitur de leone quod non plus leditur homini quam sit lesus
ab homine. Immo dicitur quod parcit homini prostrato. et
associat peregrinum. donec eum duxit extra siluam.
Ergo detestanda nimis ira hominis qui fratri suo
non parcit. Unde in ecclesiastico dicitur homini. Aufer iram a cor-
de tuo. A corde dicitur quia si auferatur eam a corde.
auferetur ab opere et ab ore. Qualia quippe sunt corda.
talia sunt uerba et opera. Tales enim sunt aque in bal-
neis. quales esse probantur in ueis. Et talis est humor
in arbore. qualis trahitur a radice. Ergo sit corda
clementia. similiter erunt uerba et opera sine ira. Est
enim ira quasi tempestas. fortis quedam tempestas anime.
Sicut enim tempestas destruit uineas. sic ira
concordia animas. quia sic illa tumida est uinee.
sic ista anime. Item quod ipsa succendentem se perimit.
Ac ira quedam pessimus ignis est. Unde anime hominis suc-
cedens. quare penitus fugienda est. Unde dicitur in ipso

Nunquid potest homo abscondere ignem in sinu suo. ut
uestimenta eius non ardeant. Et de serpentibus illis igneis
qui filios israel in deserto necabant. Item quod prudentiam
dicitur quod est malum. quod homini auffert se ipsum.
Ad … dicitur quod sic sibi auffert homini dominum. Et iu-
dicia proximi. sic ira se ipsum. Item ira a corde est
auferenda. quia est anime excecatiua. Unde est sicut fumus
qui oculos anime excecare redditur. Unde propter quod dicitur sapientem me-
mor tenemur est. Impedit ira animum ne possit cerne-
re uerum. Est ergo ira spine similima. que manum pungit
si fuerit tacta. Sic est ira. Est tempestatis in
anima excitatiua. Est honoris et innocentie. Est sui
ipsius ablatiua. Et est anime excecatiua. Item ira est
detestanda. quia sic deo displicebat. Nec mirum.
Cum ipse hospes eius existat. Quis enim homo tam ferox quod
nollet hospitem suum esse pacatum. Unde augustinus nar-
rat de quodam. quod erat homo tam fortis. ut xii homines
simul inuaderet. Et tam crudelis. ut cum nullo homine ha-
bitare posset. Et tamen in spelunca sua quietem habere uole-
bat. Ergo quid mirum. si pax que excipitur corde suo.
querit pacificum habitaculum. At anima iusti sedes est
sapientie. Sed ira animam turbat et uexat. quare dominum qui
est diuina sapientia hoc excitatur. Item ira diuinas uirgi-
nes dissipat. et loco eius diuinas uirgines collocat.
Et quis est pictor qui non doleat. si eius uirgo fuerit de-
pincta. ab alio deleta. et pro luto facta. Unde
… imperator. propter quod diuinas sue uxoris uirgines
… a porta … deletam. et pluuiam
… facta. mandauit omnes ciues occidi. et sale
ciuitatem seminari. Ergo quod factum est deo iracun-
do homini. diuinas uirgines dissipanti. non quod eneca. Ser-
uatque unam et intellectuales. Unde narratur de …
rege. quod … fuisse mathathiam. quod faciens …
pingi ymaginem. cum imperio suo posuit adorandam.
Et factum est ut medianales fierent omnes liberi qui
nascebantur sub ea. Cum ergo regnaret iulianus
apostata. fecit inde remoueri ymaginem illam. et posuit
in sua. Quod etiam deo displicuit. ut dicit ualeri-
us. Sic mansuetudo in nobis ymaginem
dei seruat. quod semper tranquillus existat. sic ira diuinam
dissipat. que animas uirtutibus priuat. Sortior est
… quia mansuetudo ponit. iracundia
tollit. Item ira est deo exosa. eo quod eius ipsam per-
impediat. Ille est princeps. qui non detrahit fide-
lius ipsius in peccatis. Sed filii irati deo non placent.
Exosum ergo eum habent. Unde de uiro irato in Job pre-
cepit. Tetendit aduersus dominum manum suam. et contra omni-
potentem roboratus est. Item displicet deo ira. eo

quod diuina dominum dei tradat. Et quis homo non doleat.
si dominum domus sue alius quis auferat. Et magis
si ipse dominum. aduersario suo tradat. At hoc
facit ira. Deo ergo est exosa. Item quis rex non toleret.
si ab alio regem se faceret. At iracundus dominum
se facit. dum sibi usurpat. quod proprium dei existit. quia
ira mihi deo est odiosa. Minor pars quam iniuriam
in hostes efficere. dicit enim propheta. michi uindictam. Ex…
cham uindictam et ego retribuam. Et mandat quod est ulno
ergo magis est iram presumptio. et uindictam domino
commendo. dum in dominum offitium mittit manum.
Unde uiuitas patrum. cum quidam frater quereret ab abbate pel-
losio. si iudicare se possit de quodam. qui ei iniuri-
am fecerat. orare pro illo cepit abbas. dicens. Deus iam
non es nobis necessarius. ut sis pro nobis sollicitus. quia ut
asserit frater iste. nos ipsos possumus uindicare.
Item ira est detestanda. quia multum diabolo placebat.
Nequid est placet deo. displicet diabolo. Et econtra. Unde
ergo ira deo displicet. diabolo multum placet. Et pro-
pterea genus humanum potest expugnare.
Nam ira quedam fortis est ignis. mihi igitur consilium. quia
sicut … uniuersa consumit. sic ira omnia
bona spiritualia destruit. Et diabolus quomodo uoluit
ciuitatem inimicorum destruere. se iuuat cum igne. cuius
est uniuersa consumere. Diabolus ergo iuuat se ira. dum
uult aliquem destruere patria. Unde dicitur in ysaie. Ignis
comedit speciosa deserti. Deserti mundi. a diis
gratiis derelicti. Speciosa hoc deserti sunt principes
mundi. quos dicit ira comedere. dum eos facit pauperes
deuorare. Item ira diabolo placet. quia homines peccare
excecat. Quod de peccato potest homo facere. quem cum iam ex-
cecauit. Sicut ergo deus multum intelligentiam diligit.
sic e contrario diabolus homines tales odit. et stultum. et ce-
cum diligit. quod faciliter in omni mala trahit. Unde contra
cum asino pugnans. ad solum oculum eius attendit.
quia illo excecato. facile bellum perdit. Secundum etiam non
fit ut alium feriat. si nolit opponere clipeum
fidei. quia sic potest uitare sagittas. nec in ipsos
sagittare contrarias. quia facile talis superatur.
facile capitur. et facile ad mortem deducitur.
Sicut de iumento. qui postquam oculi eius clauduntur. facile
ad molendum circa molam reuoluitur. Quia homo
iracundia cecus. ad omnem peccatum facile trahitur. Propter hoc in
ecclesiastico … ambulat. Quia peior ira. quam ur-
sa. mater cum eius catuli rapiuntur. Et tamen ipsum
dicitur. Expedit magis ursa occurrere raptis fe-
tibus. quam homini fatuo confidenti in stultitia sua. Quia
nulla ursa. sic est formidanda ut ira. Unde est homo

plenus ira. comburit aliquam totam unam patriam.
Inter homines pacem mouens guerram. prouerbia.
Iracundus prouocat rixas. Est enim ira ille serpens
quem mirabilis leo timuit. eo quod ignem uomat
ex ore. Unde dicitur tue pacis tui iacte. si quis so-
lam eius pellem portet in manu. Est ergo iracundus
quasi canis rabidus. quem timent mortaliter omnes ca-
nes. eo quod licet absistentia incedat. et saliuam ue-
nenosam ex ore. et mortiferam foras emit-
tat.

m m
C. 4

Quod ira multum nocet, proximo et sibi ipsi.

Quarto ira est detestanda. quia multum proximo
nocet. Nonne uidemus omnia mala que pro-
cedunt ex guerra. homicidia. odia. uerba …
certa. ergo non esse dicitur omnibus odiosa. Que homi-
ne non libet a uerso depone. Sed quod grauius. hoc
iracundus. Unde in prouerbiis dicitur. Graue est saxum. et hone-
rosa est arena. sed ira stulti. utroque est grauior.
Et ideo dicitur. Impetum concitati spiritus quis poterit susti-
nere. Itaque non. quod non est anima. hominis iracun-
di quedam. Est quia ire igne uelut amoris
exuit. Cum quasi uelut lignum. urens uniuersa que
tangit. Cum quasi sic spinetum. quod tangentem
se ledit. Dico primo esse fugiendam. iracundi
hominis animam. quia non durat. Unde est in aliud. fulmi-
nat contumelias. mala imperat. secreta publi-
cat. nec … anime … Item est quedam lignum
… ignem emittens. illaque comburens.
Quia ira. tam feruens est ignis. quod circa se posita anie-
ta comburit. Est anima spinetissima. quam uestes
ledit. et manus se tangentes offendit. Item ira
est detestanda. eo quod sibi ipsi ualde ledat. Et
quis si non amicitiam sapiat. quod natura non fugi-
at. Nonne omnia bruta cum leone. Et lepus etiam
canem. Ergo alius prudentissimus quod fecit. Itaque
nocet homini ira. eo quod uitam corporalem diminuat.
Unde dicitur in ecclesiastico. Zelus et iracundia minuunt di-
es. Quia dum cor fortiter calefaciunt et incendunt.
humidum radicalem consumunt. quo consumpto.
non uiuit homo. Item pacientis minuunt ira dies.
quia dum cessat irasci. acrius ut ea … intimat.
Item ira sepe potentes anichilat. et hominem
cito depauperat. Unde est pronus ledit. …
et ferit. dampna … incurrit. Unde …
depenant omnia sua perdit. Item ira oculos cor-
dis excecat. Psalmus. Turbatus est a furore oculus meus.
Cuius ratio est. quia in naturalibus et artificialibus rebus for-
tis motus. fallit et impedit usum. Unde uidemus
in rota molendini. posita in alto. ut uoluatur

aucto. l; hāt palas. mltū distantes.
dū tn̄ fortē ōmouet̄. q̄dā cōe oīmiū
ēē uīr. Dū ī nauja. fortē cuirit in
fluctibȝ ꝑꝑ tn̄ā. uī nauigātibȝ. īcēui
tn̄ cāta monet̄. Dū ī duē naues. uīt
se currit īmaī. ꝟ una curiat fortē alcā
uī nauigātibȝ. ut alcā fortē retar
dat. cū tn̄ sēp ī. cītā se extēdat. Dū
ī nubes. fortē moueat̄ a uēto sb̄ luā.
uī aspicīetibȝ. motū illū ēē ī luā. cū tn̄
mot̄ lune. n̄ sētiat̄ ab ælo. Ite uide
m̄ q̄ aq̄ q̄uīq; sit clara. si fuit fortē
agitata. n̄ ē ỳ gīs reddiua. sī tn̄ cū
ē q̄eta. Et h̄ maȝ fit. ī aq̄ t̄bida. sīc cō
mixta. Cui ḡ ira. sic fortissimē mot̄ ī
aīa. ē ceḷi inti̇̄oris excecatā. ut n̄ ꝑꝑē
dat h̄ō q̄d dicat. Est ē ira q̄dā ebrā
aīe fortis. q̄ lig̃ uiba exp̄mē īped̄. ex
sepe maīi ⁊ labia tremula redit. Ite
ira. crudeliꝝ ī aīa cāt. Vn̄ ipp̄. dr̄. Ira
n̄ h̄t miaȝ. n̄ erūpēs furor. Cui rō ē. q̄a
ira. q̄rit uīdcāȝ. q̄ mīe ē aduīsa. V̄ ira.
ꝑt̄bās rōis iudi. n̄ cadit ī sapiētē uir.
cui ē fiī ꝺ rebȝ. uere iudi. Vn̄ sī ī. Ja.
Ira uiri. iustā dī n̄ opat̄. Glō. sic ait.
Q̄ irat̄ iudicat. ⁊ si uere iudicet. n̄ tn̄
diui examīs iustā ēēcet. Vn̄ dō. sic ī
sap̄ dr̄. Tu aut̄ dnātor uirtutis. cū trā
q̄llitate ō iudicas. Vn̄ dr̄ dō. sedē ī thro
nis. ut sic sedēs. omia tnq̄lle diiudi
cet. Ad h̄ ē ē ordinā. ut iudices sede
āt. dū ferūt sn̄ias. q̄ h̄ūtes mētes omīo
tnq̄llas. Vn̄ sī ī. Job. No te sup̄et ira. ꝟ
ait. glō. Si ira cor iudicis sup̄at. nā
ē. ut p̄ opp̄mat quā erigat. ⁊ sb̄ spē ze
li iustic̄. furorē exerceat. Q̄a zel' ira. q̄ ē
q̄dā ig̃l dr̄ ardē. ex oleo mie. Q̄a sic ig̃l.
lāpadā sin̄ oleo extigt̄. sic zel' ira. cor
h̄ōis. sin̄ oleo mīe. destruit ⁊ ꝯsūit. Hr̄ ꝺ
dnō saluatore. q̄ ī luc̄. an q̄ī ferret ex ci
diū ciuī. fleuit sr̄ eā dicēs. O si cognoui
uisses ⁊ tu. Sic ḡ mia. ē q̄dā ianua. o
qī h̄ōr. sic ira. ē ianua ꝟ uitioꝝ. Sic d̄
q̄dā glō. sī ī. xu. Iracūd' puocat rixas.
Item ira. h̄ōiē sup̄ mod' dāp̄nificat. Pō.
q̄ p ira. clemētiā. patiāȝ. ⁊ miāȝ h̄ō pd̄.
Ite q̄ oia mīta. ī aīa destruit. ⁊ ꝯria de
mīta introducat. **Q̄b; reb; iracūd' sit silis.**

Sbt ḡ h̄ nō. q̄ iracūd' Est uelū ligā
ꝺ tom̄. q̄ cito ab ig̃e succēdr̄. Videm̄ ē se
ꝑꝑe accidē. tales domos lābentibȝ. q̄ sero sūt
dites. ⁊ mane sūt paup̄es. q̄ ig̃ ō deuora
uit. Sic iracūd'. sero dites uirtutibȝ. mo
dico uō tp̄e. oībȝ spoliat̄. Et ꝑꝑea ī ecc̄.
dr̄. Ve h̄ūs q̄ pdidert̄ sustiā. Cui rō ē. q̄ꝝ p
dētes ī iustā. pdidert̄ uirtutū opulētiā. q̄ p
dita. ꝯria ō uita introducta. Q̄a ē ꝯuoz.
n̄ ē m̄e. nāt ē ī q̄bȝ fi nata sūt. alcā cor
ī ēē sēp. Vn̄ ul' ē sān. ul' ē eger. Ergo cū
oīs h̄ō ī uia mortis. ul' sit fili dī. l' dyāl. re
stat. q̄ q̄ uirtutibȝ spoliat̄. uitus ꝯtrarus deu̇
pat. Ite uir iracūd'. ē q̄ demōiac. uel de
moniaco silat̄. Vn̄ ī illo demōiaco figat̄.
de q̄ ī ē. sic lē. Magr̄. Attuli t̄ fi' meū. h̄n
tē sp̄ꝫ. q̄ sepe allidit eū ⁊ spumat. ⁊ stdet
dētibȝ. Q̄a iracūd'. spumat uiba crudelia.
stdet dētibȝ ipē ad uīsā. ⁊ sepe ab aliis.
allidr̄ ipē ad t̄rā. Vn̄ sb̄ hac figa. lē. ī e.
Occurrert̄ dnō. duo h̄ūtes demō. de monu
mētis exeūtes. seui nimis. ita ut nemo
pss transire p uiā illā. Occurit dnō uir irat̄.
dū eī clemētie aduīsat̄. Tal' ē. dū de monu
cordis sui p irā egr̄ dr̄. obstātibȝ cā seu
effic̄. ut p eū transit n̄ sit tut̄. donec fuit
ab ira curat̄. Ite iracūd'. ē q̄ lebes igne
succēs. Olla ē. forti calore succēsa. dum
fortē fuer. totū p̄hic. q̄ ī se tenȝ. Sic
aīa ira ꝯmota. oīa p̄hic ext̄. q̄ suggēit
illi ira. Caritatiuī ē spm. ꝯtinē q̄s pt̄. No
ne saul ira feruēs. sūp̄ occidi dnī saceido
tes. No dd̄ tot' māsuet̄. ira ī nabal ꝯcita
t̄. uoluit eū. ⁊ ō sua. gla' ī tēre. si n̄ pla
cassȝ ipi irā. uxoris illi' pru. Est ⁊ iracūd'.
uelū īsan̄. q̄ nlla roē deducit̄. Et sic naui'
q̄ temone n̄ regit̄. Et uelā eq̄. q̄ freno nō
retinet̄. V' p̄p mlta. iracūd' ē rapno silis.
q̄ arbor ē mltū dura. nodosa. ramosa. spi
nosa. folia h̄ūs aculeata. fortissimis spīs
ī latībȝ ꝯstipata. ⁊ iō se tāgētibȝ noxia.
Et dic̄ yosephꝫ. q̄ ē h̄' arboris p̄u. emitte
de se ignē. H̄ ō t̄rā ꝺ rapno. silime ꝯuen̄
uir iracūdo. Sūt ē tales, p̄ꝑis dīū. oīa mia
destituti. Sūt nodosi. ⁊ ramosi. mltis uīb
aduīs armati. folia ē aculeata. uiba sūt
pūgitiua. Sūt ig̃e sūt emissiua. dū uiba. cō
mutāt ī uiba. **De stulticiis iracūdi.**

Vide ꝺ stulticiis iracūdi. q̄bȝ nō uult
odiū depone. s; uult se ꝺ aduīsaīo
uīdicare. restat modicū ad dicē. Est
ē p̄a eī stulti. q̄ ī uulnē alieno. sanit̄es
uulnīs sui q̄rit. Et n̄ pe stultū ē h̄ō suū.
ī malo q̄rē alieno. H̄ ē ē tale. q̄ q̄s q̄rat
ī ig̃e aq̄. ul' aq̄ ī ig̃e. ī spīs uuas. ⁊ ī tri
bul' fic̄. Quō ē uuln. uulnē sanat̄ alti.
Medicina ē. morbo dȝ ēē ꝯtria. q̄ nō ē ī
aliena plaga. Vn̄ Aug. Ies ī q̄d. q̄ uīdi
care se q̄rit. q̄ pena aliena s; pdere p̄surit.
dū q̄rit medicamētū. magnū incurrit
tormētū. Ite stulti iracūdi. ē q̄ cū suo
mag̃ piclo. uīdcāȝ exq̄rit. Nā cū ē. q̄
dū uīdicare se q̄rit. pctm suū aīe mor
te ī currit. ⁊ s; mai q̄ aduīsaīo dapnū
fac̄. q̄ lōgē ē maī. ut ipē occidat ī mīte.
q̄ hostis occidat ī cor. Sepe ī uidem̄ ac
cide. q̄ dū q̄rit se uīdicare. ipē occidat
ī cor. Et uñ uīdcāȝ q̄rebat. m̄ uitū h̄ōis
morte ī currat. q̄ q̄rit uīdcāȝ. ē magna
stulticia. s; a dō ē expectāda. Vn̄ ipū. sic
h̄r̄. Ne dicas. reddā malū p malo. s; ex
pecta dnm. ⁊ lib̄abit te. None ipē uīcat
ē. ⁊ m̄an n̄ pt̄. Ac ipē dr̄. m uīdcāȝ. ⁊ ē re
q̄ si dō. tuū s; em ꝯmutas. ēē es ꝺ uīdcā.
q̄ sūma laboras amēcia. si cū dapno rei
familiaīs. cū piclo cor's. ⁊ cū morte tue
aīe t̄ q̄ris. q̄ solū expectādo h̄r̄e ētassic
poteris. Sȝ forte h̄ dices. ē n̄ uīdco dm.
sic mīos uīdicare. Imo p mūt. spoliat̄.
⁊ occidūt. ⁊ tn̄ coꝝ hostes ī alta. leuant̄.
Sȝ bn̄ obiceēs. si alia uita q̄ ista n̄ ēēt. ū
maloꝝ puītio fiet. O q̄ felices. q̄ ī uita
hac puiūt. ū sūt pene portabiles. breues.
q̄ mltas auxiliis sb̄ leuāt̄. s; ī īportabile.
eternales. ⁊ cā grues. q̄ nlla lig̃ exp̄me
nalȝ. Sic ē ait. ys. Vmis eoꝝ n̄ morier̄.
⁊ ig̃l n̄ extīgt̄. Vitā ē cāne ī pȳ. ig̃l et
uīmis. q̄ cogita q̄l' pena. q̄n sb̄t te stnet
tynea. ⁊ opimēti tuū erit uīmes. Tāta ē ē
pena illa. q̄ si q̄s siglis horis mbrati ī tāde
ē. ipē n̄ tātā penā sētiret. q̄ tā ille sētic.
q̄ patit̄ ī ifno. V' q̄dā demō req̄sit de pe
na ifni. q̄ta eēt. Rn̄it dicēs. Et q̄s dicē
pss. Nā ut ꝺ aliis penis obmittā. tāta ē
pena. solā uitē lucifi facie turbulētā.
q̄ si tot' mūd' ab oriētis usq; ī occid̄ēt ardet

mar' ig̃e. ē p' uellē pcō transire. q̄ solū ui
dē lucifi faciē. Et alī demō req̄sit. ꝺ hac
m̄ dix. Tāta ē illa pena. q̄ si ē p̄se sal
uāi. ⁊ ēēt arbor una. occupās a celo usq;
ad t̄rā. cui folia. ēēnt rasoria acutissiā.
omī die usq; ad iudi. uellē a celo usq; ad
t̄rā. millesies p hia pertrahē illā. Ite
stulti h̄ōis iracūdi. q̄ pōtē s; nocīm ad ma
re h̄ transeūdū fug̃ ⁊ destruit. pōs iste. p
q̄ ē nocē transire ad patā ē mia. Q̄a bti
misicordes. q̄m ipi miāȝ ꝯseq̄tē. Et iudi
siñ mia. ei q̄ n̄ fecit miāȝ. q̄ ille. q̄ nō
uult alcā ī dulgē. destruit s; pōtē. q̄ h̄r̄
nocē ī mari pite. Hr̄ ꝺ duobȝ h̄ūtibȝ. ini
micias capitales h̄ūtibȝ occurrentibȝ s;
ad q̄dā pōtē. p q̄ utq; nocē h̄r̄ transire. ⁊
alī oz uti q; pite. n̄ ne ille stult' ēēt. qui
ut hostē occidet. pōtē s; destruet. ū transire
n̄ pss. Tal'. api ē silis. q̄ ut se ualeat uin
dicare. aculeū reliq̄d ī uulnē. sicq; se fac
ī utilē. Tal' ē. ut tunicā hostis dilaniet.
seip̄ȝ occīt. Vestis ē aīe. cor ē. q̄ dū quis
scīdit. seip̄m ītimit. Et sic Aug. ī p̄s ex
poit. Gladi' eoꝝ. intret ī corda ipoꝝ. Tūc ē
q̄s gla' p̄p̄o se transfodit. dū aliū uolens
occide se occīt. Tal' ē. facl'aȝ fac̄ de se ipō
laborat. q̄ suū hostē ꝯburat. Certū ē ē. q̄
facl'a. alcā n̄ ī cēdit. n̄ ipā ī se p' arsit.
Sic nll' h̄ō ledit alcū. q̄n p' ledat seipȝ.
⁊ tāto pei' se. q̄to illū ledit ī cor. s; se oc
cidit ī mīte. Ite stulti ē h̄ōis iracūdi. q̄
illū q̄ sanū amauit. ī egritudie deserit. ⁊
ꝯ nāȝ detestat cord'. Ondit ē p̄c. q̄ ap
sapiētes. nll's lec ī h̄ōies. reliq̄t odio. Nā
oīs h̄ō. aut h̄ō ē. aut mal'. Si h̄ō. q̄s cū n̄
stultissimi odit. Si aūt ē mal'. ē egrot'. q̄
sic fel's. lāgor ē cor' sic uitiū. lāgor est
aīoꝝ. Et ꝯstat q̄ egros odire. caret rōne.
Q̄s ē frēm suū q̄ dilig̃ uiuū. od' ī firmū.
⁊ n̄ pō fouet eū. Cū ḡ egros cor'. n̄ dignos
odio iudicem'. s; ēē p̄o mīsēcās. quāto
mag̃ n̄ sūt ī seq̄ndi. s; p̄o misēdi. q̄ mīte
ī p̄bitas. oī lāgore grauior mīte ū ig̃et
ⁿ uulnāt. Ite stulti iracūdi existit. q̄d
ꝯs. s; ꝺ h̄ōis suis ad accip. ipē dū uīdicat
se q̄rat. ō h̄ōā q̄ s; remāsat p̄hic. Et n̄ ne
stultissimi ille ēēt. cui q̄s palliū asferret.
ipē uīdicare se nolēs. tunicā ⁊ ētā uestim̄a

iarnu, plicet. Vl' sigs t. x. l' ausset. a tu
iustan: mille plicet. Vl' si se aboi hu
di pena excludet. Et o q stultior ille e q
p tptale ad dapnu, plue a se inaeste
nesti. a p pono regni ifinu. Sen. Ridi
culu e. odio nactus inactua pat. Vide
ad mira iracudi stulti. q hostes auf
fert e tra. a qui i iudican. e auffs hedim
te etiam. Nr g n expris decepis iu deam.
te diua pinnes pna. Vij. stulti e. q
bonu sic marito debitis. uiuan ab alio
tenuit. Peior e. q sua solutis debita. e
ponens i carce. d q n exib. n o editoi red
dat. q n stult. si ad cu dele uelit dta
bul' editorie. a peo se solte. ipe nolit. Vi
tas e i. sic ait. Si dimisistis hoib. pcta
eoz. a pr ur celestis di. u. pec. ura. D
sua totis uib: aplecta da. q e castisima.
ulla fallens. & si uis e pta. a ai pte alteri.
q si n fecis. mia: iuenit u potis. sic lo
uitas d. Nisi di. lo. pec. coz. n pr ur di.
uo p. ura. Q d e expsi dia pt. Ergo ur
aug. d. Elige in q e placueit. si inimi
cos amauis. n solu amic. s; fili dei e
mebeis. Si at inimicos amare nolueis. pi
dim a bere n potis. Vn i ec. sic ht. Di
mitte pxio tuo nocenti te. a tc depcan t
pcta solnet. Glo. i. Indign e. dm illi ec p
piu. q eiu del e ipam suu. V aug. dic.
q tale i dulgetia. e uniqsq accepit
a do. qle ipe dedeit pxio suo. Q d istis
plani. In manu tua e posita. quo uis
dm bre pptiu. Vn i ec. sic ht. Ho hoi s
uat ira. a a do qrit medela. In hoies s sile
n bt mia: a de petis suis depcabit. Ipe cu
caro sit suat ira. a a do qrit medela. Ita
q; iuxt sniaz uii. Si offers munu tuu
ad altare. a i recordat fueis. a c Vij. stl
ti e. q d sua. Sd ius n oppo. Cotius e. s dia
e pugnid. ut s calida frida. s humida
sicis. s igne aqs. q sile silia n expellit.
Vere g iracudi stulti. q odiu. tan i pug
ne podiu. cu p amore ecet p ipugnadu.
Et s ap dne uoluit. qn ait. Si esueit ini
mic tu. ciba illu. si sitieit da illi potu. H
e faciens. carbones igs. cges sr cap ei. Et qd
e sr cap ei. carbes ignis pone. n eu. ad
tuu amore icede. Viij. stulti e. q ihes

ia deficietu deseuit. Q b q da e aimi nobili
a nimia uilitate. n osueuet uiri forte
a nobiles. deseuire i feminas. ul' i religio
sos p. e tredes se n facere. q tales seuitia
exceret. V reputat op siume stulti se d
mortuo uidicare. cu negat se uiuae. V
clam. qbs uiui dns extat pforat. dul
ces uocat. s; lacea q uulnat e mortui.
dira fuisse catat. Q r cu ho q te offendit.
sit i aia mortui. stultu se ee inuit. q d eo
uideat expit. ix. stulti e. q d fres suu i
sig. p hus q e i isania fec. Q s e fr. frem
suu freneticu lederet. si cu i frenesi labora
te pauteet. a n mag p illo lacmas fundet.
illi opatio. Ac ho i odio fmo existes in
san a frenetic e. q stulte exsistit. q d illo
uidicare se qrit. H e inuit. Sen. qn diat.
Vest adre ad dicet. Tal' dete male locut
e. Tu at. sic red debes. Mouerer. si h uidi
dixisti. si n mouer. cu mozbo fecisti. No
pl' ho doleret. si fr suu i sani. se mutone uix
fogeret. q si ei alapa daret. g ho bn dispo
pl' doleret d morte fris. q eu offedit. q d
iuria q e fec. Ex dni saluatoris. q pl
d igratitudie a pcto se crucifigentiu dolu.
q de dolozib; sui cois. V qda. i ei p sic
ait. Ho uide q pte patior. uide clauos
qbz ofodior. a cu sit tat dolor exterior. in
terior tn placet e grauior. du igitu sic te ex
pior. Vn a dicebat pr dne i cruce. p; ignosc
ill'. q nesciut qd faciut. x. stultus e.
q illu odit. q eu dite bonis oib; fac. Tn
blaes e mdane. sic scor dite. pl' e bode
i statu l' pfuit odio. q eis pfuisse potu
isti obseqo. Illi mdanu obsequ. n arge
tu u l' auz. tm mrib; pfuisset ad pecca
cumulada. a ad pena osequeda. q ualu
ert maloz odia a tormeta. Vn sci n solu
mdi mala. i pacia tollabat. s; ea totis
desideriis affectabat. a qi ad epulas.
ad tormeta currebat. Vn a sci Andreas
dicebat. O bna crux. diu desiderata. solli
cite qsita. a ia cupiscenti aio ppata. secu
r a gaudes uenio ad te. ita ut tu gaudes
suscipias me discipli; ei q pepedit i te.
Et ite sic dicebat exire. Tato e regi ni eo
acceptior. q to p ei amore fueio pmanes
i tormetis ofessor. Ergo laborat amemia

quos odiuit. q saluat eis celeste coro
na. sicq; eis pfuis. magsq; fructus red
dut mala. Si forte tu dicas. n faci
ut hac i terie qd adte. du in tua osecq
tus utilitate. Na a spine. q uinea tua
claudut. l; e sic a alius pugat man. tu
diligete s q uinea e claudut. Eg; sic
custodiut. a tu ls n itedut. Sic a hoes mali.
a si tormetacio stas. n itedat ill' bn face.
tn meli faciut eis. q facet ull' obsequis.
xj. stulti e. q s hore otumelia ee cred.
Credut e stulti. s ee hore. se uidicare
d hoste. cu mag uitupiu oster ee. Vn
a se n uidicare. reputat uilitate. cu p
batu sit e. q se d freneticis ul' mortuis ui
dicare. cedat iuitupiu n hore. Q s e lo
no l' alepso offes. uelles i cu mitte man.
Sen. Q b qda lulet pcas. a a qbz da. te uin
dicare fastidias. a talib; e. taq ab alib;
puis nos i eqtatib; reduceda e manus.
Ergo si negas te uidicare. sin aie igna
uiae a morte. n e honoze reputes uidica
re. cu sic ulle lepe. i sani. a mortui. Sen. Ma
g aimi op e. Iniurias i suma patia pati.
q si magnimis es. nuq e otumelia
si dicas. s; d inimico tuo dicas. n in no
cuit s; noce uoluit. Sicq; cu ulli. ipta
te uia uidis. te uidicare pse. uidcaz re
putab. Scito e. maxi gnis ee uidcare igno
sce d catone. q pcussus i facie. negaui
se. ulla iuria recepisse. Et bis he. p
tim mozti. rogat a fratrib. ut aliq calu
bria eos dicet. dix. Alieno scelu. mag
q m editu. les uidcaz n expetij. nulli scelda
lu face uolui. a si feci. sedaui ut potui. A
Qiaco de huis. qbz diuisionibz irc.
Ira detestabil' reddit. dd e quo dida
Et e dd. q ira. did i bda. a mala. Boa
e. q qs irascit culpe. Mala uo e. q irasc
t q s ne. De boa. sic e n r ait. Melior e ira
risu. q p trist uulet corrigit aim delique.
De mala uo ira. accipieda e o. q dea o sup.
Sin qda e ira subita. q sin delibatoe p
cedit. a e uenial. Q da e q pcedit. ex spo
ne. a h e mor. Et has duas spes. notat
dd' qn d. irascimi. a no. pec. q di. i cor. n
opu. Itaq; ira. si fgat. au ho resistat. a
n osetat. e uenial. Ira uo diu certa. sonsit

iracundia. Vs. Ira breuis furor e. nimi
iracudia reddat duat. V ap. Sol iqd n
occidat. s iracundia ura. V ira iuetata. d
odiu. De q odio. i fin tetat d cai. de e.
Sin s diui ira. In occulta. a Maifesta.
Q da, prupit i ubo. Q da i sca. De ira oc
culta. i solo corde detecta. nullo sig ul' ubo.
foris osta. d dd. i cy. Q irascit fri suo. reu
erit iudi. Q a tenet ut se iudicet reu. in
oscia ap dm. Sz q tal' ira. e occulta i cor
de. n tre ala satisfacta. Est alia ira. i sig
aliq maifesta. n tn i ubo ul' fco. Et de hac
d dd. i cy. Q dixit fri suo racha. reus
erit cocilio. Racha sig e hois i dignatis
stm ul' eleuatie capitis s fres. ul' sig ex
teriore. ul' alio sig oste dete. aimi i dign
atione. Et q h sign foris onit. reconciliare
frs. tal. si edit cu uidisse tr. Si at n p
pedit. salte cora pbro se accusz. d sig pa
ti rachoris. Est a q ira. q n solu i sig. s;
se foras pdit i ubo. Et d hac d dd. in cy.
Q dixit fri suo fatue. reus erit gehenne
igs. Iusta qd. s; dura snia. ualdeq; tam
da. Si e fres suu fatuu uocas. certo sit
ig reus qd maledicetib; qd detrhetib;
qd ubatib;. a qd occidetib; e facturus.
Et pcedu ee n. De pace a guerra.
Sarbitror q' extra. guerre nascat a odia.
i cedia. a hia. d qbz nc. diceda sit q dam
pauca. Na p guerra ee mala. pbat
pax. cui e guerra otria. a cui e destitia.
Costat e. ee id ee malu. q destui ho. g
a e maxim malu. q e ho max destrueti
uu. Vn malu e. q tollit ol phari. Mai
malu. q remouz ui su. maxim uo. q i
fatuat aiuz. sui remouz itellectu. At pax.
it bona capta. e maxim ho. sin q. u e ue
ho. q n oio secuz. g guerra e maxim
malu. q destruit tm ho. Je e pax inda
noz. pax aioz. a pax ciuoz. Et pa ho. e
mag ho. s; e. optia. At guerra pac destru
a sas. a ipediq uenire ad s. g e uald mala.
It e maxim ho id ee. pbat. q a sapientissimo
mercatore. care opat. At sap di pris. l; me
emit. du ut pace faceret it dm a hoies scip
e didit. g ea maxim ho a karissim ee o. g
max malu e q hac tollit a destruit. It e
hoies os id na desiderat. q bito. uita suat.

medicina. non ne pro illa emendarent omnia bona sua. Et ipse nil est

est peculium eorum. Et cum esset autem deficiens solum

quod defendit et protegit. Et dicit homo quod pacem in

firmitate mortalem. Unde quia sola una valent

medicinam, mouentes odia, tollentes guerram, et

remouentes arma praelia. Guerra maximum malum quod

destruit tantum bonum. Ideo potentior alexandro

macedone. Iulio caesare. qui certantes pacem

non potuerunt mortuo praelia declinare. Nonne

rex ille pacificus salomon diuitiis omnibus plenus fuit

quietem vitae, et pacifice vitam finiuit. Ergo

maximum malum guerra, quae tanti boni est ablatiua.

Item guerra est humanae vitae extinctiua. Dum peccatum

perit corpus, et animae saepe ducuntur ad tartara.

Item humidum radicale sine quo vita consistere et si

non valeat reparari. Quod tamen ad tempus per nutrimenta

le humidum, ne tamen cito deficiat consumatur. Sic

oleum aliquando in ibi bibitur in lampade. Fouetur

ab oleo continuatur. Sed guerra dum frumenta

perdit, uineas et arbores destruit, cibum

ab homine tollit. Et quia guerra humidi nutrimentalis

quod ad mortem homines cogit, patrata consumptio

omnis humidi radicalis. Item guerra est tertio nihil

lis est utilitatis hominibus adducta. Nam qui guer

ras faciunt, aut mala aliis inferunt, aut

ipsi mala recipiunt. Si mala recipiunt,

nullam vtilitatem ex guerra consequuntur. Si uero ma

lum aliis faciunt, peius est quam aliis inferunt,

quia dum alios laedunt in corpore, se ipsos occidunt

in anima. Et tamen se magis quam alios laedunt, quia

animae sunt corporibus meliores. Ita quod esset absurdum

agricolas, eo quod saepe perdit, quod seminauit edere,

uarii et curare bellum. Et nec istum nec illum

gladii bellatores colunt. De incendiariis.

C.ix. Incendiarii sunt qui incendunt auctoritate sua ciuitatem

uel uillam, siue domum aliquam, uel messem alie

nam, malo studio, pro faciendo uindictam. Nam

si hoc illi auctoritate quod habet sit hoc pertractare habere

sit hoc in bellum, talis incendiarius minime dicetur.

Itaque hoc peccatum est ualde malum, quia nulli utilitatis

est hominibus adductum. Nam peccatum rapinae, furti

et usurae, affert utilitatis aliquid temporale. Sed nulli

prodest domos incendere. Si tu dicas mihi est utile,

dum debilito hostem, et cum per hoc reduco ad pacem,

uere dicens, sed non te magis quam eum dampnificare

res. Praeterea domos comburere, uineas deua

stare, sata destruere, non est agere ad strenue,

quia mulierula una possit idem facere. Et incendia

rii non probi uiri, sed daemonibus similes, quia sicut

illi incendunt homines in inferno, sic isti in mundo.

Nam sicut dyabolus assimilatur in culpa, sic ei assimilabuntur

et in poena. Item hoc peccatum ualde proximis est nociuum.

Et non nec nocitiuum malum, per quod ex hoc datur homo

omnibus spoliatur, et ipse cum uxore et filiis mendica

re compellitur. Et cum accidit, ne filii fures efficiantur,

uxor adultera, et filiae prostituantur. Quare illi qui do

mum incenderunt, et illorum criminum rei fiunt. Et non

quod peius est facere quam aliis. Sic et iam rei fiunt. Unde nar

rat gregorius quod cum quidam messem beati stephani combussisset,

quidam uenit ad eum dicens. Ve, ve, ve. Pro stephano,

quod est origine. Cui ille: placado uultum, ait:

Ve illi qui hoc fecit, nam mihi quid contingit. Certum est enim

quod ille qui ex dolo incendit domum alienam, non incendit

alienam sed suam, quia illi obligatur est ad emendam.

Et de milite qui bellat pro rege, cui si fuerit

equus occisus, non debet. Sed rege amittitur. Talis autem dum a

dest domum, debet separari igne aeternum. Unde hoc peccatum maxime

tamen remouet homines a salute, propter restitutionem

domus incensae, quam oportet eum facere. Et propter maledictiones

quae fiunt ab homine cui arsa est domus igne. Quia oportet

maledictiones a uiro mendicante, ab uxore adul

terante, et a tota familia indigente. Et constat quod incen

dia. Maledictio est in amaritudine animae. Exaudi

et deprecatio. Exaudietur autem cum, qui fecit illum. Er

go sunt maledictiones contra tales, quas deus exaudit.

Item hoc peccatum magis poenae est in fluentem. Et non ne

timent et fugiunt bruta, quae omnia noscuntur esse natu

ra. Numquid non timens equus calcaribus punctus, bos stimulo

mulo pungitur, et asinus baculo percutitur. Quod non time

bit quod parata tormenta, est autem digna. Ad incen

diarios. Sed leges dicunt igne cremandos, uel incapite

minui. Sed iura canonica dicunt excommunicandos, et non

absolui non factam restitutionem dampni. Praeterea iurandum

quod igne ultra non apponeret. Ad hoc et puniunt, quod

saepe tales mala morte moriuntur. Et de

absalon, qui messem ioab fecit incendi, quod pro ea

capillis suspensus ad arborem, tribus lanceis est perfo

ratus in corde. Samson et qui segetes philisthi

norum succendit, occisus est ab ipsis aduersariis suis

fuit. Item sed et ultra gehennae poenam in tartaro puniuntur.

Unde lex in ioel quod dyaboli dicentur in iudicio. Ite ma

ledicti in ignem aeternum. Et postea subdit: tanquam causa tantum

incendii. Hospes fui, et non collegistis me. Ergo

si tales illos igne est puniuntur aeterno, quia non receperunt

eum in suo hospitio, quanto magis illos est puniendos, qui illa com

busserunt hospitia in quibus nullus in iure habitans hospitia

pauperum combusserunt. Quare est pauperes hospitium

fuissent in domibus quas combusserunt. Totiens ex hospi

tio combusserunt. Mirum quod et iuste. Hoc et in futuro cremandi

sunt in igne quia peccauerunt in igne. Nam nulla lex equo

illa quae dicit quod per quod quis peccat per hoc et torquetur.

De homicidio. Homicidium dicitur hominis cedes

siue occisio. Et ideo ualde est graue peccatum. Et non ne grauiter

regem offenderet qui filium eius occideret? Sed homines

omnes filii dei sunt, ad imaginem eius facti. Quare grauiter

illi deum offendit qui eius imaginem destruit. Le

gitur de theodosio imperatore, quod cum antiochena ci

uitas eius imagines occidisset, et eam false sciant, quia quae

dam imago erea uxoris sue a porta deposita

pluriumque per totum auxilium est a ciuibus tecta. Quod si pro

imagine erea et pro iniuria ei facta tanta poena est auxi

imposita, quid deus faciet est illi quod imagines dignas noluit

uita uiuentes, et incarnatas in timuit. Item est quod

homicidium peccatum nimis horrendum. Ideo quia nam in eo

perimitur. Dicitur est natura alia, quod consimiles habent naturam,

ut sit suorum similium amatiua. Et quod similium amor

natura est causatiua. Sic uidemus in ceruis, columbis et si

mis. Unde et uidemus quod leo, leonem non comedit,

non accipiter inuadit accipitrem. Cum ergo homines omnes

in anima sint similes, occidere se non debent. Turpe est ergo ut aliquis

mansuetus natura sit crudelior omni fera. Item quod

horrendum est hoc peccatum, quia deus in omnibus aduersatur.

Dictat enim natura ut homo non faciat alteri quod sibi non

uult ab alio fieri. Sed nullus uult quod ab alio mortem

inferri, quod non debet eam inferre alteri. Item quod horrendum est hoc

peccatum, quia per illud homo dyabolo similatur. Et quos principi in

fernali assimilari non fugiat. Nonne pulcritudo

est homo, illi appetatur. Quod turpitudo est malum naturaliter

fugiendum. Unde uidemus aues suas pennas, et

alia alia suas pelles, licet pollite. Et toto

a se prosequi. Et pulcritudinem amoueri. Sed dyabolus est tur

pissimum a summe pulchro, in summo diuersus

atque dissimilis. Ergo debent homines laborare il

li fore dissimiles. Sed dyabolus homicida ab ini

tio fuit, quando primum parentem occidit. Non debet ergo homo

uelle illi esse similis. Item est horrendum est hoc peccatum, quia

homo per illud in bestiam commutatur. Sic est seneca ait:

Quae feritas rabies ista est, uulneribus et san

guine delectari, et abiecto homine in alteram siluestris

transire. Si homo, amissa ratione, fit bellua, et sit

contra rationem, ut omnis sui est occidere hominem. Ergo homicida

humana ratione deposita, fit sicut bellua. Item quod hor

rendum est hoc peccatum, quia grauiori poena punitur. Nonne

magis est poena occidi. Sed hoc morte temporali et

in futuro morte aeternali. Ait dominus in ioh. sicut ait:

Omnis qui acceperit gladium, gladio peribit, humano scilicet

uel diuino. Et in genesi sic legitur: Quicumque fuderit

sanguinem hominis, fundetur sanguis ipsius. Et ad literam,

ut plurimum uerum est de gladio humano, sed numquam

fallit hoc de diuino. Unde in scriptura magis pene dixit

dominus ad chayn: Vox sanguinis fratris tui clamat

ad me de terra. Unde omnium poena chaim homicidae

cum subdit: Maledictus eris super terram etc. Et tantum gra

uis haec maledictio fuit, ut usque ad terram perue

nit. Vide sequitur: Cum operatus fueris terram, non dabit tibi

fructus suos, sed spinas etc. Et sequitur: Vagus eris

et profugus super terram omnibus diebus uitae tuae. Vide ipse

desperans. sic ait: Omnis qui inuenerit me occidet

me. Et dicit quod lamech fecit occidi caym, et aduer

nando bestias uti et accidit ut in fruteta

motum aspiciens, et feram aliquam esse credens, sagit

tam emittens chaym interfecit. Item non hoc est

genera peccatorum quae clamant dominum ad deum. Et

primum est homicidium. Unde quia iam dictum est. Secundum est oppressio

hominis innocentis. Unde in exodo dicitur: Ascendit clamor

filiorum israel ad dominum. Et ideo est quia homines opprimebantur

et quidam eorum occidebantur. Tertium est uitium sodomorum.

Unde in genesi dicitur: Clamor sodomorum etc. Quartum est

detentio mercedis mercennariorum. Unde dicitur in epistola ia

cobi: merces operariorum uestrorum clamat, et clamor

eorum in aures domini sabaoth introiuit. Itaque

homicidium sic clamans ad dominum, est graue peccatum.

Item quia sacrata fraternitas uiolatur. Item quia imago

male tractatur. Item iniuria angelo custodi infertur.

Item templum dei gladius laceratur. Quae omnia

ualde sunt grauia, si in debito pensentur.

De remediis contra iram, peccata.

C.xi. Uiso peccato de detestabili ira, reddatur et quibus peccatoribus dicta

est, restat uidere quibus remediis subleuetur. Sic

est deus non fecit unum contrarium, cui non opponeret

alterum. Quia non est dare egritudinem aliquam, cui non

est aliqua sit opposita medicina. Sic nullum est uitium est

uitium, cui summus medicus non dederit aptum

remedium. Quia si aliter esset, homo et sapiens in summo non

esset. Ergo ira habet remedium. Item est quod primum remedium

contra iram, peccata si dominica passio diligenter atten

datur. Gregorius: Si passio domini ad memoriam reuo

cetur, nihil tam durum quod non equo animo tollerem. Et hoc

remedium figuratum fuit in numeris, ubi filii israel a ser

pentibus uulnerati, aspicientes serpentem in palo

pendentem, a serpentinis morsibus sanabantur. Er

go cum unus de serpentibus sit ira, remedium ei est sa

nans multum, si aspiciatur christum in regem in ligno pendentem.

.a. Attende

Gregorius

est anno

Et io e. q fidel mulos ut le. d. uulnea
sua n sentit. du bng ducis uulna in
.b. tuet. ¶ z reme. e si ho sileat. V fr i. pu.
fatu. stati indicat ira sua. glo. sic aur.
Na ut e. ut placa. mag fulcat. si arlita
ta languescat. Vn i spu. di. Q ipoit silete
silentiu. mitigat ei ira. Insani siu sili
de irauid. eo q ne n uiat. si lo sic ebri
a qui frenetic. Vn sic ebri sopno iuuat.
sic irauid. que silentii sublevat. Ee d alle
xaac. q requisit a fre. qr sic demoes eu
timent. Rnt dices. Eeq fes siu moach.
statui ut ira guttur meu nuq exiet.
Et io sic me demoes timet. Le e d alle
achille. q qda iudes eu sagne exepue
te. q sunt qd hret. Cui ille dix. Emo fui
cui da fris. q me osseruauit. Et repugnu
ut n respodet. q fes e in sagis igre meo.
.c. sicep expues eu qeui ¶ z reme e. si oia
le. dispelatoe dia ueniie cognoscat. Ergo
si e iiuria fiat. si cogitaueris e h ti dis
pesatoe dia. ad utilitate tua. patier fere
iniuria. Tribulatio e. qda potio e amara.
q medic ille celestis. dat filius suis.
ut eis sit salutaris. Qs e. si egrotu se se
tiat. medicina sanatiua. q si amara sit
n libes accipiat. At os egroti sum. ergo
a pre amatissio. oi sapia si pleno. tuuc
mediana. cam amara accipe n delem.
Ist d reme. i sinuat nob. i. Jo. du ait.
potestis bibe calice. q ego bibitur su.
Et itu ait pet. Calice q ded m pr. no
uis ut biba illu. Ergo si osidas mala
ista. ab amatissio nob i fligi. n delem
ullo m tbai. Na q si n gaudeat pueri.
cu amagris q prib; fuint ubati. gau
det tn. pes fuint fri sapietes q magni.
Nec letat frenetici. a suis ligati. si gau
.d. det plim cu fuint libati ¶ 6 reme e.
si utilitate tbloie attedas. Bone boues.
p stimulu. mouet ad aratru. Et p calca
ria eq. monet ad cu. q fugiut inimici.
Sic q boies p mala mudana. q fugiunt
mala. q currut ad bona. O q ti. q qui timet
penar. q egitudiu i flictar. relinquunt
uitia. q currut ad pnia. Ergo qd tbloe
utili. Si e odie apis. qr aculeo pugit
dilig tn. qr mel tbuit. Ergo q si tribulo

sit cam amara. du puit e aie tn dlas.
du spe de glia tbu ¶ V reme e. si ho pos .c.
desos aspiciat. Ho e sapies. uides sel
plimus d ftin. q se e dat gruit puiendo
ut fugiat maiora tormta. sustini pati
ent minora. Rs n ducet ad morte. gaude
ret. si mors e omutaret i febre. Rs n
pauet ferre. e uinu oclm tbi. si ab ea de
let i lig suspedi. Je cu ois ho. uelit defe
sucs ab alus tollari. e ip alienos. i pati
d; pati ¶ Vi. reme e. si ho siui fies me .f.
morie teneat. Nich e sic delet. sic abie
ira. sic memoria mortis otinua. Je si e.
uis a de pota i morte dimitti. dimitte
tu alii. Sz d hac m. qre s. Et sepe recogi
ta. n ee mir. si n potes leuib; resistere.
q nec mors muscar q pullicu. pote ef
fuge. Aug. Ho otinu e d. q statu nasce
ns. pullicib; resiste ut dolas. D remedus
Nunc uidet restat illa d iram prox. .C.12.
N reme. q e d ira pxi. ¶ Ee e p reme. d
ce responsu. Costat e. q dur smo. molli .1.
oppo. e illi otra opat. At dur smo. ira
suscitat. e moll. ea mitigat. V ipu. s
het. Moll resio frangit ira. smo dur. su
scitat furore. H e e. qda spu le miraclm.
ut q molle e frangat dur. Quauis ee
sit i na. du dur lapide cauat aq. Ee d
bto machario. q uades alu pdestu. qda
ei discipls peedebat eu. Cui obuias ydo
lor sacdos graue lig i humeris portans.
ille sic ait ad eu. Q uadis. o demo. At il
le irat ex ulb ta duro. ta dure pcssit eu.
q illu delinqd ut mortuu. Cui du ma
chari obuiasset. dix ad eu. Salue labora
tor. salue. Et ille. qd iqd uidisti boni i
me. ut sic salutares me. Cui senex. qr i
qd uidi te laborate. Cui Rnt ille. Et ego
ex salutatoe hac tua. cognoui te di fuii
ee. Sz qda moach te pcedes. dure me sa
lutauit. q ego duris plagis actiu. Co
puet e sacdos. ad dulcia uba machari.
uciaz pmulauit. q moach fes fuit. Jo.
Vide qd smo leuis effeat. q qd dur e
smois. Itaq ubu dulce. e rori q sile.
cui e op refrigerare calore. Qa calore ue.
tepat ubu dulce. V sic flat pcedes ex ore.
acced mle ig. sic ubu dulce. q accendit

amore. q dur. suscitat ira i corde. Nec
mir. qr du duo cor sil ocurrut. Ju ignis
.b. foras excutit ¶ z reme. e oris silentu.
Costat e. q ulba. se qdam ligo silia. qr
sic lig. ig iccdut mle. sic mala uerba
spuale. e si igne uis ire extigue dista
cee. Qa n extigit igs. n lig sb trceis. V
sic di. ipu. Si defeint lig. extiguet igs.
e q accedet. si lig imisis. Vn icet. sic h
e. Ne litiges cu hoie ligto. nz struas lig
ei lig. Et e securi. ab hoie irato recede.
q ab ig. Qa igs. cor sola urit sz ira
aias. siles do obuiit. V di. ad ro. No uos de
.c. fedetes kmi. sz date locu ire. ¶ z reme e.
bnfic. irato collatu. V ipu. di. Si esurierit
inimic tu. ciba illu. si sitierit. da illi aq
bibe. H at facies. prunas ogregab sup
cap ei. Bnfic e. sut qi prune ardetes.
qr sic prune. calefaciut mbra cors. sic
bnfica potea sbe spu. Ee deqda hemita
elecon noie. ad q uenietes d nocte latrne.
aur mlaii eu hre putates. ipe fec eos
stare imobiles. Cuq mane. uenisset ad eu
icole. q uellet eos icede. phibuit ipe. sa
pies eis. ut libe p mitterent eos abire. At la
trones. tm bnficii attedetes. ad dm sut
pfecte ousi. Fuit q alis i egypto uir scs. Amo
noie. ad q uenietes sepe latrnes. aufere
bat ei panes. Qz ille du cnet. duos ad
dux de deserto dracones. eis ut hostiu
eto diret sapies. Cuq latrones soluto
aduenissent. dracones ad ee uidentes.
ualde timuer. Cuq ille qi seminetes eos
iuenisset. eleuas eos dux i cella. q appones
ill msa. refecit eos ut po. Q bnfic tato o
puti. ad dm ousi. fu e uu pfa. De leti
spuali.
Vso d iracudia i uidicabilum.
Na dea e clemtia. cui oppo ira. dd e d spuali
i stabiliu. q dr spual leti. cui oppo e acci.
Costat e q leti. acadie e tepacia. qr aia
leta. pellit tbli. eo q duo oua. sil ee n po
.a. iaia ¶ Est tn leti sep ¶ Vna mudial ¶ al
ta spul ¶ q z etnal ¶ pa uana ¶ z bona.
¶ z optia. ¶ De pa. sic leti ipi. letatur cu
male fecant. q exultat i reb; pessis ¶ Ee ta
lis leti. e breuis q modica. Qa grau ypo
te. ad istar pueri. Et qd i reb. punto e
breui. ¶ Ee tal leti. e sep dno mixta. qr

nuq e pura. Qa extrema gaudii luct
occupat. Vnu e di puz. cu n ht adul
tinu. Sz mudial leti n e pura. qr sep e d o
suo admixta. Qd si dubitas. ate ipu ex
qras. q nuq iueies te puna die. tbulia
caruisse ¶ Je mudana leti. e malo fini o
iuncta. Gaudet e ui mudani. ad soniu or
gani. ducet i bois dies suos. q i puncto ad
i ferna descedut. Na sodomite gaudius
itedentes, uiui sc a tra sbmisi. Du qz nee. ⁊
fabrcaret archa. hoies itcti gaudius dei
debat. dom iudatoe fca. ois pierit huana na
sol du taxat ill excepto. q fuer i archa.
Mortuo dno saluatore. du istaret ex ludib;.
cidiu ciuitatis. q i sistebat. dom puespa
siani q tytu. aut cu teplo destructa. n
decies cetena milia. e exeis occisa q mo
tua. q nogetis milia. getib; uedita. Ee
h fuiat figatu. du rlij. pueri. i sultantes
hely seo dicebat. Ascede calue. ascede cal
ue. Et exiert duo ursi d salai. q deuora
uer eos. Calu iste. figauit x. i caluaria
a iudeis occisu. Quadraginta duo pueri
fuere iudi. q l duob; anis expectati. q ut
redirer ad x. misicordie expectati. Sz n
ousi. taq filii maledca. sc iman uespa
siani q titi. tduti occideda. q fuerit ab sq
dubio duo ursi. getales. s. q pagani. Sz d
hac leti qre s. n accu e de clorcis ¶ z. .b.
leti. dr spu. Et e qd bona ducet ad optiaz.
hac letitia hnt sci. du p fuerit mala
passi. Vn q ipz. sic dicet x. letati sum. p
dieb; qb; nos humiliasti. anis qb; uidim
mala. Et io tal leti e. qr sci. n uidaic
solatiis. sz tbloib; mag se uidet i x p fi
ce. Videm e ferru. argetu q aur. null
ee artificiis apta. n ig fortissio remolli
ta. sb forti malleatoe repota. pucat ad
debita for. Sic q sci. n ducat ad pfeaz
aia e. n ig dio exceti. q mltis tbloib
malleati. fuint p mias molles effci. ad
gras fuint pfeaz adducti. No e tritici i
archa repo. nisi p forcib; zeab; a paleis
sepe. Nec i doli uinu repo. n sb plo uue
pmat. V aur. q to pl malleat. tato a
pli dilatat. Sic q uir scs. q to ipe e plib;
mal atterit. tato melior ap x efficiatur.
Qa q tra. q to pl arato uoluit. tato a

pl' fructib; adaptat. Et d' filius isrl. Et
d' sanis i pmina ect. q qto pl' affligebant
tato apli augebant. Est e celo dolabru.
q superflua remouet aliq. ut aptu fiat
edificio. Est et sal. sui mirra. qb; carnes
a putredie oseruat. Est et fornax ardens. q
huana metalla purgat. Est et malleu q ui
duc et ad for es debitas pducat. Albe e
cu sitoib; aurus calix. cuppaq; argentea.
au nu duc. q for es debitas i duat. Sic et
lini. mrs laborib; ad tela adducat. q
iaq. mrs cu sitoib; dealbat. Lapis pcios'
mltis excauatoib; sculpi. Et eris rubi
ginos. mltas ofricatoib; expellit. Et fru.
qto forti. cu lima fricat. tato lucadius
reddi. Et anna furfure aspo dealbant.
Et aspa arena. uasa purgat. Et fori uentor
ipulsu. nauis ad portu ipellit. Sic et sci.
pris et mal'. ipati tolleantes. ad portu cele
pducat. Arta e e uia. q duc ad uitam.
Vn ut hr i le. scala mirum pp et felicia
uisa e qdam scala. q cu gres prede erat. celu
sua suitate tagebat. cui v' inite desup
erat. Erat e h scala tam stricta. et cruciq; pte
gladiis et acutis uallata. ut ascedens
pea n pss i nulla pte facie uetere. h solu ce
lu respice. Ita q sic igi ardes lois dom.
sic celo. uet facie erigit ad dm. Sic g te
pat uet. q cadela erigit. fornace acce
dit. sic celo. q debile mlite redi. fora
sim sanat et pfic. Dr e d cesare iulio.
et q uit oi uiro pfco. q sep noua bella
querebat. i qb; pss nitesce ut ei. Est et a
leu sinal'. h d hac diri h. q d'ds ded'. i te
tati d'ui spi. u agit d' reb; spandis.

De accidia q e detestabilis.

Nc ordie segn. uid d e d acci. lecti ia de
eia. Et p ponem illa. q acci detestabis
reddit. E d aliqb; uitis. illi suppositis.
Et de ei remedus. Pro g uideam d hui
q detestabilem red dr. Est e acci uiciu. q aia
tediu pait i iorius lvi. negligens ho
erti opati. Detestada e. acci. Et uaia
pbat e. Et caud acci. Nec deficiunt
pbamta. No g q h uiciu. det detesta
bo e ttai. Sui sit ho supmu et alti.
Sui sit ho me. Sui sit ho imu. Et
n ne ds. e simi ho. cai ee. e ab oib; imi

tadu. Sz deo. sic ait ueritas. i Jo. V sq; m.
pr ms opat. et ego opor. Enro u opat ds.
ds sim ope ee su. Et qo pss dig narrare
labores. sudores. fatigatioes. dolores. fa
mes. et cetera mala. ds saluatoris. g simus
graue ei e. labora ei e. Qa si silum say
passionu. eui et ostonu. Vs e q uolut
pie uiue i xp. psecucoes patient. g nece e
es illos. mala h pati. q uolut ei e letari.
Etiam ee. hmi i aug q n cessat mistrer nb
ne atteto. ne defere do. ne icede do. nuc
p nob' orado. nc ioclu. nras aias d'fenda.
V ap d q ee st ad misteru sps. i misteru
missi. pp eos q hedit capiut salutis.
Quo e ie tot hostes. ta fortes. ta saga
ces. oti nob' istates. tuta foret huana
fragilitas. oi q po d' stituta. eu erret
q tabula rasa. q fragilior oi bestia. n
scoru angloru muniret auri. Sz e pmu
to ub. a dextris et a sinistris. Sz ob multi
dce pt e. d bersslia ei mre. q fuit imo
paupcla. q tus laborib; sbdita. i tepp pri
uates pduria desta. et redies p'riturcia
dura. Et p passioe fily. q sciebat ee fu
tur. et q sep tenebat i sua memo fixa. ob
q sep erat gla dolois diri trufixa. dni
passioi assistes. mortua p dolore fuiss.
si amor redemptois huane. mime obsti
tiss. Sz et aie ipe huane. nllo tpr cessat
ab ope. In fluut e icon e uicta. mori.
sesu et uitat. Et o stat q uita. e act con
nu. nuq i tpollat. Flues icor ab aio. Et
h ipz pz ab hoie. ex aia coeq; opo. ta bo
q malo. Na q tus laborib; sbiecti fue
rit uiri sci. q l dig exprimat. ne ieiuna
do. ne orado. ne uigilado. ne nudi icede
do. ne se pens oib; afflido. V d eis dr ad
heb. fortes fti e i bello. et c. Et de milit
fori. ipu dr. pane. otiosa n comedit.
Et ap dese d pl' oib; laborasse. Et d ca
pite scoru. bc. sic ait. Quadiu ui tero me
uior eis. labor qs x' sustinuit. i p di fa
tigationu i discurredo. teptationu i
ieiunado. Vigiliaru i orado. lacimar i
opa. Et recordabor dolor. oiutioru spu
toru. colaphoru. hor q; filium. Aliaqu re
qret a me singl' iti q effusi e sr tria. Vn
btus arseni reqsit. iq ope suo. magr o ni

ter. dic. In eo q hoies fugi. proa mei
fleui. h i h potissie. q manib; labo mi.
Ergo si laborauit x'. laborauit btissima
mr ei. opat angls. i sua aia i cor laborauit
oic sco. qs eet audeat ociose. Sz e hoies
pessimi. tm laborat p'mundo. et pauco lu
crando. qi sb momto pcedo. qd e faciedo
pregr strio. summa; hs fruedo. i pp no p
dedo. Vn aug. O. si psciu hoies excitare
a cal eis patie excitari. ut tales eent uis
amatores uite p'manentis. qles e hoies
amatores uite fugietis. Q e iqd ut in
uet ot ps de uo. uni uiue elegisse uita
m dicante. q celere morte. Lui ait. ds est.
nauiga ne moriaris. et distulit. leuia m
b; ds. ut i ctenu uiuam. et olrdie negli
genti. V d quada sco pre le. q cu cuidam
milite uidiss ornatu. phiaes se itiar.
amarissie fleuit dices. Ignosce mi omps
ds. q uni diei meretris h ornate. tota m
te mee ornamta supauit. Sz e ista. sic se
ornat ut placeat m do. qd deberet facie ho.
ut placeet altissio do. De cetos ror mediorum

Hc d cete rer sublimiu. i. animaliu.
Uidd e d cete ror mediar. Alia e it su
ma et i fima. leo qi me st statuta. q sb
h ob; ostituta. st pp sesu et uita. omib;
plates et corb; digora. Videam g q ta
ad laborad. solli st i forca. V ipu. dr.
Vade ad forca o pigr. et osidera uias ei.
q cu n hat duce. n preceptore. i estate
pat sibi cibu i messe. ut hat q comedat.
g ho. duce potetissimu hns. dans et
d labore pcepta. n faciet q forca. Sen.
Pudeat hoies. ab exiguis aialib; trahe
disciplina. Sz e osidera apu ee. q e tam
exigua alia. cane et sagne q nulla. ta
sic sollicite currit ad loca florentia. u se
tolt bonantes. reddut ad sua aluearia
oponetes. dulcissia i mella. Sic et alia
oia laborat p sua uita suada. fugie
na cuncta ocia. Silr si osidet i fima. q e
uita carentia. ut sup cor et terena. mlta
acq iueniut ee. Nonne ioi motu. st cele
cor. sucina. e a ds oia ipuita. Nonne ori p
uniue e a ds ta i fluuit ib i fiora. nc cale
fiado. ne i frigido. ne desiccado. ne humec
tado. ne quoda generado. nc a corrupendo.

Silr cela. agut otinue. et patiut ab iui
ce. n uq cessat a motu. tra du taxat ex
cepta. q cu sit i me. et i i fimo mdi sita. et
grauis sit p nat. mans oio imota. q si mo
uet. n pss moui n i i sui. q eet sue grauit
otru. Ergo si suo m laborat i fima. me. et
supma. turpe e uald. ut hoies laboret acti
qb; p opa bona. pmia remunerantur. eterna. Et acci
sic fit detestabil' pec. Sic et fit detestanda.
p septa dia. q ea excede auctes huas. Qa
ois suia. q auete hc n fuit. ead facilit
otepnit q pbat. Et n ne fz septas. posui
ds hoie i padiso. ut oparet et ctodiet illu.
Et n p pecc. illi madauit. ut i sudore uult
sui. uesce pane suo. V iece. sic hr. No d
fraudes a die ho. et ptla hoi diei. n te
pteat. Ergo si n diei ptla. dz tn sic otio
sa. qto mag n dies tota. Ergo an morte ho
dz opare iusticia. et aggrare. qb; uiuat pt
morte. q n e ap iferos iuenire abu. Et
d dite epulone. q gutta i aq petit. et tuz
i iuenire n pot. Nuqd i ueat res. n n e. Qs
n sbulet. pira qnt i cerasio. ul' cerasia eo i
piro. Ac n st aq potabiles i i fno. h mag
mortifere. penales et afflictie. qr n fuit i
qrede. Ergo sic i ecc. dz. qciq; pt facere
man tua. istat opare. q n op methani
cor. n ro. dyaleticor. n scia mathema
ticor. n sap. methaphysicor. O u tuc
ar argui. u legistar tata fallacia. u o
phor u sutia. q nlla te oferut ad uita.
h plima nocumta. Ergo uix fnias sapi
Mane seia sem tuu. et uespe n cessi man
tua. i. a iuuetute tua. usq; ad senecta la
bora. Nuc ds fui. ore catado. ne manu
scribedo. ne cor abstado ne corde et oclis ui
gilado. ne mag i dm desideris anhela
do. Ita ut sm aplm. ho facietes. n defi
ciam. qr e suo metem. n deficietes. Je
n ne malu q displicet summo ho. At mlam
displicet illi acci. q q l cad i neglig. et cad
ab opante ho. g i tm mala. Vt dicat ds
pigro et negligeti. i apo. Vt frigid ees
aut calid. i. bon ul' mal. h q tepid es. q i
me tenes. sic aq tepida. i e frida et calida.
Jds i apis te euome d ore mo. Tepidus
euomit. du a osortio scor expellet. Vl
qn i terriora sapitati pmitit. Vel qn

ipetitos. a uia sic dicitur. siq(ue) ad contraria
loca deducit. Unde g(regorius) fac(it). sic dux ho(m)i(n)is
pauidus. q(ui) plus acceptat a amat. suo mili
te tpe necessitatis q(ui) relicto refugia. fortiter hoste
ponit. q(uam) illu q(ui) nunq(uam) fugat. et sepe negli
gente se hu(m)it. Na(m) a pl(us) amat agricola agru(m)
illu q(ui) post spinas a tribulos. uber fruct(us) reddit
q(uam) illu q(ui) tribulos nunq(uam) tulit. sep fertil erat.
Et h(oc) dicit no(n)n(ulli) d(e) i(n)fructuosa ficulnea.
q(ua)m ait i luce. Succide illa(m) ut q(ui)d (et) t(er)ra(m) oc
cupat. Et d(e) malo suo d(icitur). i(n) e(uan)g(elio). Tollite ab eo
talentu(m). a i(n)utile (ser)uu(m). eiicite i(n) tenebras ex
teriores. (et) c(etera). O(mn)is e(st) arbor. q(ue) n(on) fac(it) fructu(m) bo(num)
exci(de)t(ur) a i(n) ig(ne)m mittet(ur). Q(uod) mal(a) q(ue) fac(it) acci(dia) ho(m)i(n)i.

Accidia e(st) t(ri)sticia. q(ue) ho(m)i(n)i ualde noc(et). Unde repl(et) ho(m)i(n)e(m) mal(is) culpe. Et pen(e) et p(ri)uat ho(m)i(n)is g(rati)e. Repl(et) ho(m)i(n)e(m) mal(is) cul(pe). Unde ag(ere) aie. pugnantib(us) sp(irit)is iplet. Unde
aia ipsa. tota i(n) t(er)ra dissipat(ur). Unde q(ui) agr(um)
aie sue. pugnantib(us) sp(irit)is iplet. Et q(uo)d (est) spi
ne i aia. n(on) g(ra)uia ipi pecca. corda hu(m)ana
letalit(er) uulnerantia. (et) a(n)i(m)e o(mn)e(m) uelut dext(ram). ma
la o(mn)is h(er)ba. p(ro)p(ter) e(st) t(ri)sticia. a q(ui)a in h(oc) e(st) semi
natio. ne p(er) sciatur. dissipet(ur) a mala. Sic e(st)
d(e) h(oc) ip(s)u(m). d(icitur). p(rouerbiorum) g(rauis). ho(m)i(n)is pigri (con)silium. a p(er) ui
nea(m) uiri stulti. (et) ecce totu(m) repleuera(n)t
urtice. (et) op(er)uerant su(per)ficie(m) ei(us) spine. Et se(quitur).
q(uia) uia lapidis destructa e(ra)t. Et q(uia) e(st) uia
lapidis. n(on) uia d(omi)ni saluatoris. q(ui) lapis
fact(us) e(st) angularis. h(oc) e(st) uia destruct(a). du(m) lucri
tos. p(er) ui(a)m suffocat(ur). Ergo ag(er) aie n(ost)re. e(st)
uo(m)ic(us) sub forti sub forte d(omi)ni. ut nulla mala
h(er)ba lateat i(n)t(er). q(ua)n radiat euellat(ur). Et h(oc)
e(st) maledictio a(n)te. i(n) t(er)ra laboris n(ost)ri. In
agro cordis (et) corp(or)is n(ost)ri. ut noxia (et) inutilia
g(ra)uamine passi p(ro)ueniat. utilia u(er)o (et) n(ecessari)a
cu(m) labore. Unde attende uellet pig(er). quo(modo)
corru(m)p(itur) aq(ua). si n(on) fuerit mota. Vinu(m) e(ti)a(m)
g(e)n(er)at ex se feces. a q(ui)b(us). si n(on) fuerit remo
tu(m) corru(m)p(itur). Sic e(st) lapor corrupte. (et) corr(um)
p(it)u(r). n(on) recedit a uino. si remanserit su(per) feces.
ita n(on) mala fama. ab accidioso. si ab h(oc)
uino n(on) recesserit. Ergo sic n(on) corru(m)p(itur) aqua
maris. q(ui)a i(n) continuo motu (con)sistit. sic n(on) corru(m)p(itur)
h(om)o tal(is). si labori se dederit. Et n(on) ne mag(is)
corru(m)p(itur) i(n)acti(uus). du(m) mala h(abe)a(t). a bo(n)a mala
e(ss)e ui(de)nt(ur). h(oc) accidios(us) e(st) illi silim(is). q(ui) i(n) flu
mi(n)e nimis i(m)petuoso (con)sistit. q(ua)l(is) e(st) tigris.

q(ui) firmu(m) e(ss)e n(on) p(otes)t. q(ui)a n(on) ad su(m)ma concurrit. in
una dilat(ur). Sic e(st) h(oc). ait. In uia d(omi)ni n(on) p(ro)(fici)
t. e(st) regr(e)d(i). Q(ui)a cu(m) h(om)o de nouo su(m)it su(m)t. d(e)c(ir)ci(ter) i(n)
inc(e)ps(erit) t(ra)d(ere). Et cu(m) i(n) eod(em) statu stare n(on) p(o)s(s)it
i(n) morte (cum) sit fessi cad(it). Cu(m) e(st) caro (et) aia. uni(us)
castri (con)sistent. si aia negligens fuerit (et) caro
sollicita. p(er)dit aia p(ar)te(m) sua(m). Sic q(uando) i(n) uno ca
stro. duo ho(m)i(n)es (con)tra d(omi)nant(ur). q(ui)a sit debil(is)
(et) negligens un(us). alt(er) u(er)o fortis (et) sollicit(us).
Unde ip(s)u(m). d(icitur). Manu(s) fortiu(m) d(omi)nab(itu)r. q(ue) aut(em) re
missa e(st). t(ri)butis s(er)uiet. Sic (et) pann(us) albus.
cito sit sordid(us). n(on) i(n) sua albedi(n)e retinet(ur) n(isi)
sepe lauet(ur). Et sic ma(n)us ce(ter)is. sepe lauant(ur).
a p(ro)p(ter) ablutione(m). ite(m) a i(n)t(er)i(m) sordidant(ur). q(ui)a e(st)
nec(essari)e ut lotio freq(ue)ntet(ur). sic facies aie. fre
q(ue)nt(er) i(n)diget lotio(n)e. Et q(ui)a negligentes (et) pig(ri).
negligu(n)t se leuare. i(de)o s(unt) plen(i) o(mn)ib(us) mal(is)
culpe. Et i(de)o istar uinee i(n)diget freq(ue)nti pu
tatio(n)e. h(oc). Q(ua)s uita adiung(itu)r. d(e) a se s(unt) sua re
secauit. ut n(ichi)l remaneat putatio(n)e dign(um).
Credit i(n) q(uo)d m(ihi). q(ui)a (et) putata repullulat
redeunt effugata. a reg(er)m(in)ant exc(i)sa. (et)
sopita. denuo excitant(ur). Par e(st) g(ra)t(ia). ait. scil(icet)
putasse. q(ui)a sepe putandu(m) e(st). i(m)mo si fi(er)i p(otes)t
sep(er). q(ui)a sep(er) i(n)uenies q(uod) putet(ur). Et addit. Et
ua(m) g(ra)t(ia) h(oc). si q(ua)ndiu manes i(n) hac uita. ui
tia e(ss)e putas emortua. (et) n(on) mag(is) e(ss)e (com)p(re)s
sa. q(ui)a uel(is) nol(is). i(n)t(r)a fines tuos h(ab)itat iebuseus.
sub iugari q(uo)d p(otes)t. s(ed) p(er)iit exterp(er)i n(on) ual(et).
Q(uod) accidia replet ho(m)i(n)es mal(is) pene.

Iteru(m) acci(dia) i(n)fert ho(m)i(n)i mala pene. s(cilicet). paup(er)tatem
uili(ta)te(m) (et) p(er)icul(a). De paup(er)tate ip(s)u(m). sic h(abe)t(ur).
Pigritia ingestate(m) operatur e(st) man(us) remissa. man(us) aut(em)
fortiu(m). diuitias parat. Et q(ui) sic ista. n(on) uid(et) ad
sensu(m). Unde i(n) eod(em) sic d(icitur). Q(ui) opat(ur) t(er)ra(m) sua(m). satia
b(itur) panib(us). q(ui) u(er)o sectat(ur) otiu(m). replebit(ur) eg(e)
state. Constat e(nim). q(uod) t(er)ra. q(ue) n(on) fructificat n(on)
culta. n(on) si(mi)l(ite)r uinea. q(ue) n(on) putata. (con)g(e)n(er)at
i(n) labrusca(s). Ergo si uis manducare ul(tra) bib(er)e.
t(er)ra(m) (et) uinea(m) manu forti. Secundo acci(dia). n(on) solu(m)
paup(er)e(m). s(ed) fac(it) ho(m)i(n)e(m) cunctis uile(m). Nich(il) e(st) i(n)
mu(n)do. sic uile e(st) n(on) p(ec)c(atu)m. S(ed) q(ui) fac(it) p(ec)c(atu)m. s(er)u(us) e(st)
p(ec)c(at)i. s(er)u(us) a(u)t(em). mi(n)or e(st) d(omi)no suo. (er)go p(ecca)tor ui
lior e(st) ipso. (er)go q(ui) refug(it) uil(is) e(ss)e. caueat p(ec)c(at)o.
Et p(ro)p(ter) hac uil(ita)te(m) i(n)cidit. sic h(abe)t(ur). De lapid(e) lu
teo. lapidat(us) e(st) pig(er). (et) o(mn)es loq(ue)nt(ur) su(per) ei(us). Luteo
e(st) pig(er). lapidat(us). luteo lapidat(ur). q(ua)n p(ro)p(ter) sua(m)
pigritia(m). d(u)r(a) (con)tinue arguit(ur). Tertio acci(dia). i(n)duat

afflict(i)o(n)e(m). Sep(er) e(st) accidios(us) e(st) t(ri)stis. (et) i(n)ducto
sep(er) i(n) p(re)cis. Q(ui)a ut d(icitur). ip(s)u(m). Desideria occidu(n)t
pigru(m). noluit e(nim) q(ui)cq(uam) opa(r)i man(us) ei(us). Est
e(nim) melancolia hu(m)or spissus (et) grossus. ex fe
ce (et) turbulentia sanguinis g(e)n(er)at(ur). Et i(de)o nigra
colera appellat(ur). h(oc) pessimi hu(m)oris d(omi)nan
tis i(n) corp(or)e. h(oc) (sun)t sig(n)a. Nigredine. ul(tra) liuore h(abe)t
i(n) facie. se(n)tit acetosu(m) sapore(m) i(n) ore. (et) e(st) timid(us).
nulla(m) ca(usa)m (con)siderent. Unde t(ri)stes i(n)terrogati q(ui)d time
a(n)t. ul(tra) q(uo)d doleat. nesciu(n)t respo(n)dere. Na(m) aliq(ui)
timent morte(m). sibi i(n)euitabil(ite)r i(m)mine(n)t. Aliqui
ruinas alior(um) formidant. Aliq(ui) morte(m) deside
rant. Unde galien(us) sic ait. No(n) e(st) mir(um). si pati
e(n)s colera(m) nigra(m). suspicio(n)es mortis. uel
t(ri)sticia(m) patiat(ur). Unde q(ua)n ad obscuru(m). sic e(st) fu
mi melancolie. op(er)it cerebru(m). nec(essari)e e(st) timeat
p(ro)p(ter) ca(usa)m. q(ui)a ca(usa). ubi t(er)ror e(st). secu(m) portat(ur). Unde
tales sompniant t(er)ribilia (et) tenebrosa. uisiu(m)
pessima. i(n) odore fetida. (et) i(n) sapore acetosa.
Ite(m) melancolice disposit(us) e(st). cu(m) ho(m)i(n)es detri
stabili gaudet. (et) de re exultabili dolet. Ite(m)
tales. p(er)manent tacet. u(bi) loq(ui) du(m) e(ss)et. (et) iso
lere loq(ui)t(ur). u(bi) tacendu(m) e(ss)et. Item aliq(ui). putant
se e(ss)e fictile. sicut t(er)reu(m). unde tangi refugiunt
ne ru(m)pant(ur). Alii se putant nuidu(m) u(bi) pugno
(con)cludere. (et) o(mn)ib(us) i(m)manib(us) (con)tinue(n)t. q(ui) manu n(on) o(sten)
dendu(m) ad alium. timentes ne ruat o(mn)e q(uo)d ipsi fidu(n)t.
Alii existimant angelu(m) mu(n)du(m) tene(re). (et) p(ro)p(ter)
dio. uelle dimittere illu(m) cadere. (et) i(de)o erigu(n)t
manu(m) (et) humeros ad sustinendu(m) mundu(m)
cadente(m). (et) mltu(m) recalatrant. du(m) manu(m) de
pone(re) coguntur a medicis. Aliquib(us) u(er)o ui(detur).
q(uod) n(on) ha(be)nt cap(ut). ul(tra) se putant. plumbeu(m) cap(ut)
h(ab)ere. ul(tra) ali(u)d monstruosu(m). Alii gallos ca(n)
tare audientes. gallos se fore putantes.
se aliq(ui) gallor(um) more pcutiu(n)t. (et) cantare
i(n)cipiu(n)t. ite(m) q(uod) rana fuit. Aliq(ui) s(unt). q(ui)
i(n) suspitione(m) pessima(m) i(n)cidunt. ita q(uod) amicos
odiu(n)t. (et) q(ui)nq(ue) pcutiu(n)t (et) occidu(n)t. Has (et)
passio(n)es alias m(u)ltas. galien(us) et alii
plures narrant. Na(m) nup(er) i(n) francia. d(e) q(uo)da(m) uiro
nobili acc(id)it. q(uod) tanta(m) melancolia(m) i(n)currit. q(uod)
se murilegu(m) e(ss)e credebat. unde alibi q(uam) sub
lectis. q(ui)escere n(on) ualebat. Et forte tali pe(na).
nabuchodonosor e(st) passus. q(ui) i(n) t(ri)forme(m)
se bestia(m). s(cilicet). aq(ui)la(m). leone(m). (et) boue(m). vij. ano
ru(m). spatio se fore putabat. Q(uod) accidia
auferre ho(m)i(n)i o(mn)ia bo(n)a. (et) ip(s)u(m) tepus.

Accidia e(st) n(ost)ra t(ri)sticia. q(ui)a auferret ho(m)i(n)i
o(mn)ia bo(n)a. s(cilicet). n(atur)e. g(rati)e. (et) g(lori)e. Unde d(icitur) d(e) suo
pigro. (e)u(an)g(e)lic(us) i(n) e(uan)g(elio). Tollite ab eo talentu(m).
(et) date ei. q(ui). x. h(abe)t talenta. Q(ui)a o(mn)i h(abe)nti. da
bit(ur) (et) h(abu)ndabit. ei a(u)t(em) q(ui) n(on) h(abe)t. (et) q(uo)d ui(detur) h(abe)re.
auferret(ur) ab eo. sic e(st) i(n)ic(i)o d(e)i iudi(cio). ut qui
noluit opa(r)i du(m) pot(ui)t. n(on) possit p(ost)ea opari
du(m) uelit. Et sepe pcutit(ur). hac pena p(ec)c(a)tor.
ut mori(en)s obliuiscat(ur) sui. q(ui) uiuens
oblit(us) e(st) d(e)i. Ergo q(ui)a acci(dia). o(mn)ia bo(n)a auferret.
Ideo ut d(icitur). g(re)g(orius). ih(esus) uite t(em)p(us) ne torpeat.
ne i(n)parata locu(m) p(er)dat. q(ui)a uir uult. ut bo(n)a
celest(i)a rapiat. caueat ne i(n)anis ab op(er)e d(e)c(ipi)e(n)s
eat. Et si n(on) faceret dap(n)nu(m) a(liud) ho(m)i(n)i. n(isi) q(uo)d
auferret illi t(em)p(u)s. su(m)me fugere ea(m) debet. Na(m)
a t(em)p(or)is (con)s(er)uatio(n)e. p(ro)mou(et) scriptura.
Mone(n)t(ur) filiu(m) rex e(ss)e. Mou(et) (et) t(em)p(or)is co(n)
dictio (et) n(atur)a. Dico q(uod) mou(et) sac(ra) scriptura. Unde
i(n) ecc(lesiasti)co. sic h(abe)t(ur). fili (con)s(er)ua t(em)p(u)s. (et) declina a ma
lo. Optime d(icitur) (con)s(er)ua t(em)p(u)s. q(ui)a t(em)p(u)s e(st) n(ost)ra pos
sessio. sicut q(ui) m(er)eri n(on) p(otes)t sum(m)i. Si q(ui)s h(ab)u(er)it cu(m)
d(omi)na regio. a q(ua) tenet q(ui)cq(ui)d h(ab)eret. (et) ei placeret
n(on) possit. n(isi) secu(m) gemma(m) q(ua)nda(m) p(re)tiosa(m) portaret.
q(uam) e(st) (con)s(er)ua(n)da(m) dedisset. n(on) ne o(mn)i ca(ur)a sollicitu(m)
(con)s(er)uaret. Ut tal(is) gemma t(em)p(u)s e(st). sicut q(uo)d q(ui)s me
ri n(on) p(otes)t. (er)go cu(m) su(m)ma cura s(er)ua(n)du(m) e(st). ne p(er)
dat. Secundo mouet n(ost)ri rex e(ss)e. Et n(on) ne ipa
na(tur)a si(mi)l(ite)r cu(m) arte. i(n) sciando. i(n) putando. i(n) sere
do. i(n) recollig(en)do. (et) arbores i(n)fructificando. uo
latilia (et) pisces i(n)gnando. obs(er)uat t(em)p(or)a.
ad o(mn)e n(egoti)u(m). Nonne (et) ars medicine. obser
uat c(er)ta t(em)p(or)a i(n) p(o)tionando. Unde (et) s(ecundu)m astrolo
gos. luna. q(ui)a nob(is) mag(is) e(st) uicina. magis
p(ro)p(ri)e e(st) s(ecundu)m c(ur)so(rem) n(ost)ra. Et mag(is) sub luna.
ptholomeo teste. egritudines (con)tinent(ur).
Et h(oc) acc(id)it. p(ro)p(ter) sui motus uelocitate(m). p(ro)p(ter) sui
ad nos uicinitate(m). (et) p(ro)p(ter) occulta(m) s(ecundu)m n(ost)r(a) i(n)di
ta p(ro)p(ri)etate(m). q(ue) morbor(um) mutatio(n)es. p(ro)p(ter)
medic(i) n(on) disc(er)nu(n)t. q(ui) lunares effect(us) i(n) corp(or)ib(us)
n(on) attendu(n)t. Unde ypocras d(icitur). loq(ue)ns d(e) luna. Est
q(ui)da(m) s(ecundu)m d(e)(us). i(n) q(u)o o(mn)es medicaci p(er)u(en)i(r)e. cui aut pu(n)
e(st) mira (et) stupe(n)da. Unde galien(us) d(icitur). Re c(er)ta.
q(ui) n(on) fallit(ur). medic(us) atte(n)dat. q(uod) docueru(n)t
astrologi. s(cilicet). q(uod) p(er) (con)iunctio(n)es cor(por)is lunaris. cu(m)
stell(is) fortunatis. egritudines i(n)euitabiles fi
u(n)t ad bo(n)u(m). cu(m) (con)trarius u(er)o ad malu(m). Et i(de)o me
dic(us) caueat. s(ecundu)m s(ente)ntias ypocratis. p(ro)p(ter) luna(m) debet
aspic(er)e. (et) q(uan)n e(st) plena lumi(n)e. q(ui)a tu(n)c hu(m)ore(s)

et medulle claudit in eo. Si g[ra] luna vel est cum
combusta. clari in sinistras quam ad opposicionem cedu
puetiat. Et si vel luna fuerit cum malo plane
ta. aut in malo signo et aspicit dominum domus mor
tis. vel dominum mortis impeditus est. Si autem fuerit cum
bono planeta et in bono signo et aspexerit dominum domus
vite. signum est vite. Ergo cum natura quam astra
considerant in suis operibus tempus. quomodo non hic faciet
et ratio diligentia. ut consideret tempus. sine salu
te non vacua. Tempus. adhuc. vita monet diligere tempus
ipsum condicio et natura. Est enim hic nota quod tempus.
habet breuitatem. Habet velocitatem. Habet irreuoca
bilitatem et Habet preciositatem. Dico tempus fuerit
est. propter ipsius suam breuitatem. Quod est vita nostra.
non vapor ad modicum parens. Quod est hec vita.
nisi torrens in mare decurrens. Quod est temporalis
hec vita. nisi oculi ictus ad momentum. nec ad
momentum in statu eodem consistens. Unde in Job sic
habetur. Breues dies hominis sunt. Et sequitur. Pater
dispensator temporis est ut nichil ei rebus sufficientibus
uerbum quam et deminuta est, frugalia facere et dicere
in tanta temporis breuitate. Tempus habet velocitatem.
Quod sic velociter currit ut tempus. Quod enim sic
currit ut celum. Et constat quod tempus ex primi
mobilis motu causatur. quod cum sit maximum corpus in
una die ab oriente in orientem per accidentem re
voluitur. Unde et Job dicebat. Dies mei ue
locius transierunt quam a texente tela succiditur. Dic
modicum ut cogitet homo melius. Nam secundum doctores
infinita est velocitas temporis. quia punctum est et
quod uiuimus. Immo puncto minus quia ipsum punc
tum cum morte dividimus. Tempus habet irreuo
cabilitatem. Nam quod semel transiit. ipsum non redi
bit. Sic est vox emissa non redit. sic nec tempus
si inpetitum transiit. Et ideo Seneca dicit. Non parce
timens tempus. quod in istis et deus expendere otiosis.
Volat enim irreuocabile. volat et irrepara
bile. Tempus habet preciositatem. Quod Seneca teste nichil precio
sius tempore. sed leui inquit. quia nichil hodie vili repu
tatur. Vis videre quod sit preciosum. Sic est tam carum
quod si quis in inferno unam solam temporis horam possit habere
ad agendam penitentiam. totum mundum pro ea expende
deret. et seipsum. Ideo grecus mundus traderet. Ergo quod
preciosum. pro qua una modica hora. totum
mundum quis traderet et seipsum. Item non magis valoris
esset lapis ille. per quem possit quis habere magis aliquid
autem. Set esset in valore per maximo per quem quis regnum
meruit pro eternum. valore summum. durantem

ipsum et omnibus delitiis suis plenum. Ac in una qua
hora. per quos bona luceris preterita. Item si quis
esset ad iudicium suspendio. quod daret. si liber
non possit. At omnes existentes in peccato mortali est ad iu
dicium suspendii infernalis. et possunt in una hora
temporis liberari. Ergo tempus quantum est preciosum, per quod in eam
daretur homo quod homo nimium. Item non stultum debitor il
le esset. qui multas et diuersas haberet. et ipse prodi
gus et diuitias habeat expendere. Ac nos debito
res toto tempore sumus. et de toto tempore nostro reddituri
aliquid sumus. Non est ut Seneca ait. transibit momen
tum de tempore. de quo nos non oporteat reddere rationem. Ergo stul
tissimum est. prodige tempus expendere. Item si et debes
vitam tuam. quia pro vita tua dedit suam. Ergo quod est vita
alienum debitum. expendere totum in vana. Item si peccasti
sti. et deum offendisti. obligatus satisfactioni
quod ergo agis. quod per vana vagationes. ut quod tempus
est ad penitendum datum. tam male expendis. Item et
debes totum quod es. quia ab eo recepisti totum. Nonne et
fecit ipse. Nonne te. pretio magno redemit. Nonne
te regit et pascit. Sed cuius hora tu te debes.
quod alius reddere. pro rebus omnibus. Sic Seneca ait. De
est tempus impensum. requiret autem quo sit expensum. quia
sicut capillus non peribit de capite. ita non momen
tum de tempore. de quo non oporteat reddere rationem. Unde dominus
ait ipse. Cum accepero tempus. ego iusticias iudicabo.
O quam tristes illi. qui perdunt hoc tempus. et expectant tem
pus in iterum. tempus est. propter hoc dicitur. Quid in deo omnibus
dabis. qui ad presens tempus ponere possit. et qui se in
telligat continue mori. Cottidie ait morimur
continue aliquid pars vite subtrahitur et te declarat
vita cum crescimus.

De stulticia otiosorum.

Viso de hiis quibus detestanda accidia redditur. Vi
dere restat. de quibusdam speciebus eius. Et primo vi
deamus modicum quod de otio. Est enim otium ab
opere bono vacatio et vanitas intendere. Est ergo hic no
tandum quod otiosorum sunt multe stulticie. Et est prima stulticia
quod inde. diabolo locum facit. propter quod ait apostolus. Nolite
locum dare diabolo. Ille diabolo locum dat. qui otio va
cat. Cuius ratio est. quia anima semper aliquid cogitat. quando si
a bonis vacat. vana et mala nimis rumiat.
sicque diabolo locum parat. Apostolus est homines per forte occu
patum. non habet diabolus locum. quia res occupata in
uno. non potest pro tempore occupari in alio. Cuius est ratio. quia
anima simplex est. quando dum ad aliud convertitur. ex toto con
vertitur. quando dum per forte intendit uni. non potest intendere
alii. Et propter ista Jeronimus ait. Semper aliquid boni facito. ut
te semper diabolus inveniat occupatum. Quarta est non labo

rant cum hominibus. non sunt flagellandi. cum hominibus in pur
gatorio. sed cum demonibus in inferno. Unde detesta
tur otiosorum. de ficulnea sterili. de qua dixit dominus
Succide illam. ut quid et terram occupat. In prover
biis otiosorum habetur de apibus secundum. quod nulla inter eas
est otiosa. sed occidunt eas. si inveniunt otiosas.
Tercia stulticia otiosi est. quia in statu infime creature se
posuit. Nulla est creatura sub celo supremo. que otio
sa maneat. et non se moveat. et non aliquid agat.
Quia nulla substantia existit. que sit ex pro se operationis.
frustra est esset. si non agit. Immo si propria operatione
non ageret. quidam esse desineret. Quia si sol non luceret.
utique sol non esset. Otiosus ergo ut quod homo non sit. quia
suam operationem non agit. quando in inferiori omni creatura bru
tali existit. Itaque otiosi sunt arboribus autump
nalibus similes. que foliis spoliantur et fructibus.
Immo et arbores sunt plantate. in autumpno plan
tate. sed fructum facerent. secundum fac. Sic otiosi in to
ta qui vita sua bonis omnibus spoliati. fructum facere
te. voluerunt in morte. cum non sit tempus fructificandi
sed a fructibus potius quiescendi. Quia ergo otiosus se in
vita excolere noluit. sicut vineam anime domini potius
non putavit. sepe accidit ut in morte putare
non possit. et ideo vinee fructum perdit. quia ad tempus ex
nunc non proficit. Quia si vinitor fructum temporalem vi
nee colligere. quam eam excolere nolunt. Quarta stulticia hec
existit. quia ipse se adversariis suis armis ex
posuit. Arma enim nostra. sunt virtutes et dona. quibus
defendimus. contra hostilia tela. Otiosus ergo se hosti
bus inermem exposuit. dum se omnino ad arma hic
in pessima non munit. Beatus est martinus. armis
huius armatus. iterum. spectabat se hostes inermes.
armis corporalibus non munitur. fide ergo armatum.
contra fluctuaciones errorum. Spe contra confidentiam mundanorum.
Caritate contra odium pravorum. sive malorum iniuriorum.
Et hiis omnibus. contra instantiam. et astutiam demonum.
Itaque otiosus armis huius destitutus. est quasi ci
vitas sine castro. nulla fovea vel muro val
lata. sed hostibus cunctis exposita. Quinta stulticia
otiosi est. quia se omnium sordium receptaculum facit.
Habetur de david. quod quamdiu se exercitavit in plus. val
de fuit immunis a vitiis. sed in otio pacis
in adulterium tempore ruit. et fidelem militem occidi
tempore fecit. Salomon. quia pacifice ab hostibus fu
it. feminis domos inplevit. et se tempus in infamia
maculavit. parva. Querite exemplum. quam sit
fons adulterii. In prosperitate cum est. delicie car
nis de sodomitis. scripturis. que una cum fil

otium hoc inquid ezechiel. fuit iniquitas sodome. super
saturitas panis. et otium. Bernardus. Otium temptationum
cogitationum malarum et inutilium. sentina est
otium. Quia sicut in sentina navium maritimarum
sordes universe confluunt. sic in cordibus o
tiosorum hominum. mala omnia confluunt. Et item ait.
Otiositas. est mater nugarum et noverca virtutum.
Sexta otiosi stulticia est. quia querere laboris tempore
quiescunt. presens vita. data est hominibus ad laborem
ut per laborem. veniat ad quietem. Quare qui voluit
in quiescere. quando debuerit laborare. ad eternum
si perveniat laborem. Habetur de lucifero. quod qui voluit
sedere. quando debuit ministrare. deiectus est in laborem.
Unde Bernardus. alloquitur eum dicens. O impudens et stulte.
Milia milium ministrabant ei. et tu sedere presumis.
Nunquid non adam post peccatum. deiectus est ad laborem.
Et sic per laborem. reductus est ad quietem. Quare ex
omnibus scitis. quod non laboraverunt. Nulli ergo in vinea
laborantibus. reddetur merces regni. Voca inquid opera
rios. non otiosos. et redde illis mercedem. Unde otio
sis sic dicitur. Quid hic statis. tota die otiosi.
Ite et vos in vineam meam. et cetera. Deus alius non laborat
ut habeat unde vivat. Ergo solus homo quiescet. cum sit
preceptum est ut laboret. Dictum est ei. In sudore
vultus tui. vesceris. pane tuo. Ergo quomodo audes
quiescere. si negligis laborare. Sicut est operatus est deus
sex diebus. vii. opere consummato quievit. Sic monstrat
anima sancta nobis. tu quis es. qui vis nullo opere pre
cedente quiescere. Unde est deo et angelis maior esse. Item
non stultus est otiosus. laborem refugiens. quando anima
similiter sanatur et corpus. labor enim si fuerit moderatus.
calorem naturalem excitat. digestiones adiuvat.
appetitum edendi provocat. et malos humores
consumendo annichilat. Sed econtra operatur otio
sitas. Septima non notatur quod occupat hominis. et ea bona
et utilia debet esse. ita ut proficiat anime. Unde Seneca
de providencia est. si quis putat de otio. otiosa
secreta. quia semper agendum est. vel cum aliqua agimus.
semper ad interiora anime exigitur. quia tempora spiritualia
sunt corporalibus meliora. Et nota quod illi magna
laborant amentia. qui dicunt laborare. nec nolentes
non decet. sed qui comedant tantum et bibant. et dor
miant. non attendentes. quod isti. porcis sunt similes. Nam
si una eorum sententia esset. nobiliores essent hominibus.
et aliis laborantibus. aliis porci forent. Nam
et tales homines. qui non faciunt aliud. quam manducare
et bibere. et dormire. significantur in porcos. in quos dicitur
demones. in ewangelio. Si eicias nos. mitte nos in

crūgētū ignē. aq̄ peccatū differt. Ergo
iłłe amens ē. cui ōsciā. cuius ignis ardet. ⁊
ipē pniaꝫ agē differt. Itē. Abscōdi ignē i
sinu meo. ⁊ cōcrusto iā lacē. nudatis uisceri
bꝫ. ⁊ iā sanie defluēte. adhuc ē ōsilē ō.
an illū excutiā. Et ñ ne fatuꝰ ē. q ardēs i
aq̄. si differt se iuuaē. Imo peccat dilatōr.
ḡ cū sim̄ i maxi piclo sō ⁊ nesciam̄. qñ p
uēire debeam̄ ad portū. ñ ē isciuꝫ. sacīm
nū pnie differendū.
C.XI. Uiso de dilatōe ōfessionis. uidēdū ē. ō dilatōe
ōfessionis. ¶ Et p̄o ōsidam̄. quō differt
ad ōfitēdū. sic fatuū. ¶ P̄o qꝫ tales. deo
facta ē. peccā suū abscōdē uolūt. Et nōne
h stultū ē. uelle illū ad occultaē. cui occul
ō nulla sē. Sic ē ē. ocultaē q̄d p̄ē. utiqꝫ su
mū bō ñ ēēt. qꝫ ē h addi pēt. cū pfēō bono
ū pbē aīt. nl peie addi p̄. sit. Ergo q peccā
suū. uult dō celare. filiꝫ ē irē. q audiēs
dī uocē. abscōdit se. Nō talꝰ Job. q dice
bat. humel meo. ⁊ uictuū cadat. et bra
chiū meū cū ossibꝫ cōterat. si abscōdi q̄d
hō peccā meū. Ac sacēdoti peccā detegere.
ē iꝰ ñ boī. sꝫ dō reuelaē. ¶ q nullo pacto
ē icreata ē morte. p iꝰ detegere. sꝫ pt se
cura ōsciā dicē se nescire. qꝫ nescit ū hō.
sꝫ magꝰ ut dō. Uꝰ q m̄ noluit reuelare
pbrō. reuelabūtꝰ i iudicio. corā toto mūdo.
¶ Sꝫ tales fatui ē. qꝫ ōfiti dū differūt.
multa obliuioī ōēdūt. Quꝫ attendēt.
q nūq̄ dō obliuiscat alicui. q̄r q̄d fac
tum sē iuuēi. qñ sē poibꝫ ad iudiō dou
cēdi. Quō tē dō sē respōsuri. q̄r noluerūt
ōfiti. Sꝫ forte h q̄ireē. q̄r dō uoluit hoīē
illa ēpia ōfiti. Et dō. q ille q ōfitēt prē.
bēat ipꝫ mediciū aīoꝝ. dū eū publicat
ēē benignū. summe misericordē ⁊ piū. Naꝫ
suppōam̄ gīa cē. q aꝰ. g̃uit nimis ifir
m. mediciū q̄dā bēēt. q eū suis expēsis
⁊ multo labore curaret. ōstat q eū uald
diligēt. Qr req̄sit. q̄ ōsuetudīes huiꝰ sꝫ. eū
lꝫ uēcūdā. corā oībꝫ publicaēt. ⁊ ad ma
iorē laudē media sui. q p̄ꝫ. illā egritui ⁿᵉˢ
aggrauaret. ut medici piū. āplioꝝ apperēt.
Sic ⁊ miles ⁊ c. dū sua peccā narrat. ⁊ ea
q pt cū iiiᵗᵉʳ aggrauat. miaꝫ dī laudat.
dū i dulcēc tātis suis malitiis eū cla
mat. ¶ Sꝫ. qꝫ relꝫ suis oībꝫ miuꝰ se dili

guit. Quō ē ē ōfessio. ñ a sordibꝫ q̄dā pur nō
gatio. Sic ē domoꝝ sordes. apto hostio
foras eiciūt. sic nīta aīoꝝ. ore apto sa
cēdoti pādiūt. Plꝰ ḡ hoīes sē q̄ suos sub
tellares amāt. qꝫ statī a sordibꝫ eos m
dāt. ne forte putrescāt. de se aūt sordidis
nl curāt. dū multis āmis ōfiti expectāt.
Cādꝰ eq̄ iluti. ⁊ excelsū. cādꝰ hō. ⁊ tm̄ aqr
iēm sordidat. ⁊ i ipō luto. sepe reuoluit.
Sua ō ucēsilia. bēē uult mūda. de sua ip̄
aīa ḡ mūl. Nōne lauat se a sordibꝫ ele
phātes. Nōne leena. lauat se aq̄. si luē
fuiēt sordidata. Fac ē h ipꝫ ciconia. Imo ꝗ
grū. alba auis. i tm̄ detestat imūdiꝰ cāmo.
ut p̄tēq̄ uxorē ōsciiiēt. ūq̄ ōcēdat. ñ añ se
lauiēt. Ergo ñ dī faceē dō aīes. q̄d faciūt fe
re siluestres. Sꝫ heu. qꝫ porcis. assilari sūt
hoīes de luto exire nolētes. Sculcos ē se
offēdūt. dū plꝰ q̄ se sua diligūt. ¶ Cē. qꝫ
q ex ōfessiōe hyā puenuit. cita poiit. Erñ
ne ē ualde bō. q se fugiēt dyā. sꝫ ōfēⁿᵉ fuga
t. dū caraēt eū a corde repellit. q̄r labeāt
aīma. q ñ ōfitet. Itē nemo sua secēta illi
libēt narrat. q ea alti reuelat. q̄r dyā nō
illū libēt recipiat. q sua recētamīta nō ce
lat. Itē ñ ne maxim bō ē. deponē bon ḡuis
sim. q̄ q̄s sb momēto ētēz ad i fiuū. Ac tale
ē peccā. q q̄s deposit. dū pbrō detegit. q̄r stl
tigat hō sī ōfiti ñ uelit. Itē ualꝫ plimū. oīoī
suffragiū. q sepe grē. ē ipetatiui. ul ad
eā spatiū. Ac sacēd. pillo orare tenet.
q illi ōfitet. qꝫ p̄ꝫ eū spūal efficat. sl thsar
ḡ q ñ ōfitet. Itē q ōdāpnat ēēt. ad. x. ē. ta
lēta soluēda. ñ ne uald gaudēt. si aliq̄
prē. pco ali soluēt. Ac sacēds iiᵗᵉʳ clauiū
aliq̄ prē pene. ad q̄ obligat ē hō dimittat.
¶ Itale ē ḡ hō oīs. si ōfiti ñ uelit. ¶ Rꝰ. se tale
sctos ōndūt. dū dō apīē hostiū cordis no
luit. Quꝫ ē tā rusticē. ul malꝰ fiū. q regē. sibi
postulaē apīē hostiū. clausū tenēt illi. Ac
ꝗ rex ūr. a cordis nīi hostiū plsat. ḡ nō
apīē illi. ē magꝰ rusticitas. Ipē ē iapoc. sic
ait. Ego sto ad hostiū ⁊ pulso. ⁊ si q̄s apuit
m. ītbo ad eū. p grāꝫ i fornitē. ⁊ cenabo cū
eo. ⁊ ipē mecū. O q̄lꝰ illa refectio. dū aīa cō
iūgit suo dilcō. i cordis hospi. Uꝰ ipē sic i
cāticis. allaqꝰ spōsā ait. Api m soror mā
spōsa. Sꝫ qñ ei hostiū apit. ñ qñ q̄s humi

ōfitet. Ergo q differt ōfessiōeꝫ facē. diffē
ē hostiū apīē. opponēs illi i hostio mali
culpe. q̄r sciat se fīꝰ morte ēē. Quꝰ dū ase.
malū hospitē ñ repellit. bō īgēdi ñ pmit
tit. qꝫ i cord hospi. silꝰ stare ñ p̄sit. Est ē
ōtrorꝰ nā. silꝰ i cord stāē ñ p̄se. sꝫ se altīa
ū expellē. ḡ p ōfessiōeꝫ dyā foras pelle.
ōsilus ē iētr. De hic q noluit ōfiti nisi
Usta fatuiᵗᵉʳ illoꝝ q ōfiti noluit. i morte.
Est iiiᵗᵃ fatuitas aliq̄ꝝ. q ust ad mortē
ōfiti differūt. ¶ Sꝫ ē tales fatui. Quꝰ a oīs
talꝰ mediciaꝫ egritudis tpē ñ requit. Nō ē fa
tuꝰ ille ēēt. q tē ad se mediciū aduocaret.
qñ eī mādata suaē ñ p̄sꝫ. Sic ⁊ ille spūᵘᶦ
egrotē ē fatuꝰ. q medicos spūᵘ. tē suū uul
ñ oꝰ cū iā eī ōsiᵒ adiplē ñ p̄sit. cū ad agē
dā pniaꝫ. i potēs factꝰ sit. Unñ iecc sic bēē.
Uiuꝰ ē sanꝰ ōfitebis. ⁊ laudabꝰ dm̄. Quꝰ a h
ē dm̄ laudaē. eo q ōstēdas te p h deum
amare. qꝫ amore peccātes. ñ timore. Quꝰ a ē
timore mortis. pniaꝫ accipuit. ñ isolido
posita ē. Quꝰ a ōfē extorta timore. p latro
niū ē q̄ scōz. Cōfē ē a latroibꝫ. solꝰ tormī
ē ab eis extorta. q̄r ñ laud digꝰ. sꝫ magꝰ
ē digꝰ pena. ¶ Sꝫ taliū fatuitas p̄ꝫ. qꝫ aꝰ
talꝰ sepe ōfīm ligꝰ pdit. Est ē itā. ut q no
luit ōfiti dū p̄s. ñ p̄s ōfiti cū uolūt. Exᵐ
de q̄dā uidicē dicē. q misit p q̄dā frē mīo.
re ⁊ noīe bñdō. dū ēēt i articlō mortis
posito. Quꝰ accessit ad eū. Ille uō dꝰ ōfessiōe
nl iēsereēs. alia uba ponebat i mē. Cūqꝫ
frē eū. ad ōfessiōeꝫ iducēt. ille dū se bñ
fāuū pmitēt. diuo iudiō sēm ē. ut assisē
te ē frē ligꝰ amittet. ū p̄ea ōfiti ñ possꝫ.
Digꝰ ē fuit ⁊ itā. ut q oī tpꝫ ligꝰ exeaicāt
ad uāna ligꝰ. eā pdēt ad ūbā salubria.
¶ Sꝫ fatuitas taliū appet. qꝫ ligoꝝ fortissꝫ
cōꝝ. ⁊ aneia curamūs. talē dꝰ peccāꝫ. reco
gitare ñ sinit. hē ē oīs talꝰ. magꝰ curā dꝰ
uxore ⁊ filius. Cogitat dꝰ dispōē familie.
Ubꝫ dꝰ diuitiaꝝ dimissiōe. ⁊ dō q stēcissiē di
ligebat. Et plus mala ōsueᵗᵘᵈⁿᵉ. nō suffiē
celē cogitare. Quꝰ sibilibꝫ ē absorē aīmi.
ad sriora sit ēēē. Quꝰ a ut ē iā diuꝰ. ñ p̄e ab
aīa duo silꝰ itelligi. lꝫ p̄sit ab ea silꝰ i hita
pla sani. Uꝰ sō dic. Dū ifitiᵗᵉʳ depmēs nl
aꝰ potes cogitare q̄ sētis. qꝫ p̄ubiū dāt ē.
q illuc ligꝰ ēēt. ū i dētē ueleīntia ē dolo

ris. Sꝫ h nō. q i tm̄ ē cor meꝰ fatua. ut
noluit capē pniaꝫ. ñ qñ po ēl. marē ē ōsup
ta. Quoꝝ stulti. pꝫ p ista. ¶ Sꝫ p̄o qꝫ tales. la
bore q̄dragesiāl ieiunii. pmaē ptē pdūt.
¶ Sꝫ 2o qꝫ ipsi sē hoīes ppostēri. q̄r ultīo facē
uoluit. q p faceē debuerit. Nā iē opa pnie.
p̄ ē ōti. sō ōfiti. ꝫ opāri. Ipi aūt satisfactiōeꝫ.
ōtōi ⁊ ōfessiōi pmittūt. Uꝰ ieiunare ici
piūt. ñ ōfessi. Sꝫ ē ē. ordīē ēmsiso uelle
agē. cū ñā. i arboribꝫ icipiat a radice. In
alibꝫ uō a corde. Et i arte. a fūdaᵐᵗᵒ icipiat.
ñ a tecto. Priꝰ ē ē uelle. q̄ agē. Et p ēdē.
q̄ amaē. Ergo nūq̄ poribꝫ obmissis. pstio
ra agēda sē. qñ a poribꝫ. pstiora depēdēt.
Ita p tiora. poribꝫ añ ponē. ē p mādūcaē.
q̄ maū lauare. Et pt uidēmia. uineaꝫ
putare. Et p metē segetes. q̄ pgaē. Est
tē ōsuetudīes medicos ōndē. qñ iā tpē ēmsiut
mediciane. Est ⁊ p uelle uulū curaē. q̄
ferrū ēthat dꝰ uulnē. Talꝰ fatuitas ē illoꝝ.
q p uolūt ieiunaē. paupes pascē. ⁊ alia
mie opa faceē. q̄ uelit ōfitēdo peccāꝫ expel
lē. q̄r sepe illoꝝ opū. pdūt mercē. Tales
sē siles illꝰ. q cruce accipiētes. p q̄ ōfitēā
t. suā pegrīnatōeꝫ oplēt. H ē ē saphū la
uare pt potū. Et mediciaꝫ laxatiuā da
re. sꝫ ñ p̄atōē m. ul mediciaꝫ curatiuā ul
ōsuatiuā ipēdē. ñ fēā expulsiōe nociue m.
Ergo ordie debito. ut ualeat ultīa. ista
sē pmitēda. ut p̄dat cordis ōtrō. sēq̄
oris ōfē. ⁊ ultīo ad ipiū sacēdotis. sic opis
C.13 satisfactio. Dꝰ remediis ḡ accidiam.
Remediū ḡ accīꝫ p̄ꝫ poi ista. ¶ Et p ē diui .a.
sitas opū. Occupatio ē. m̄tu ualꝫ ac
cidioso. Unñ bēā Anton. temptat spū accī
diebat ad diuꝫ. Dnē saluaū uolo. sꝫ nō
pmittūt me cogitatōēs mee. Ergo q̄d faciā
dnē. Sꝫ ror tē. ut m̄ dignus ōndē. quō puē
niā ad salutē. Et respiciēs uidꝰ q̄dā ē sile
niā. ne sedētē ⁊ opātē. ne sēgētē ⁊ orātē. ⁊ ītm̄
sedētē. ⁊ plectās dꝰ palmis facietē. rursqꝫ ad
adorāēd sēgētē. Erat ē āgls dō. Et dīt eī.
Sic fac Anton. ⁊ saluaberis. ¶ Sꝫ ē futoꝝ .b.
ōsidatio tormītoꝝ. ⁊ dioꝝ iuditoꝝ. Quꝰ ē
ruminaēt dīe illā extremā. q̄ ēēt ipius
fordāda. ⁊ q̄a sē passuū tormita. mīlū
fugēt ab eo accī. Unñ dicebat. Iē. Ugrā ui
gilātē ego uidō. Ugrā. faciēs hoīes uigi

lac a sopno acci. e osiderato ulterioris extreme.
.c. [Q]uarta timetur. e extimor osiderato piculor. Non est
hoies illu ee forte accidiosu. q timidu hui
animi simor. Aug. Tenero a labore. Uide in
certe. Sic e ab alis dei e. Ego, pacem cu sui,
7 mags nia mag nimis. Quis e acci carent.
si reg' fitiae experantur. g' n acci u spes e.
de glia illa summa. Ie q' fi gda. q sunt ab alte
achille dices. Cur sedes i cella. panor pat
acci. Qa iqd filii n du utouth glia padi
si. n tormita i fini. Na si usi ad collu. i u
mihi i starcs. ioi pana collares. si glia
.d. 7 continua uires. [Q]uinta timet e efficacia
exemplor. Ipe e. exultauit ut gigas ad curre
da uia. Sep e ioi uita sua. ee uo in labore.
ut docet nos. accidiosos 7 ociosos. non ee
debe. Vn 7 dusa. i eis. dicebat. Non potuistis
una hora uigilare mecu. Et pp istud teme.
dicebat ap. ad hebre. Recogitate eu. q ta
le sustinuit adu se semp contradictione. ut
n fatigemini. aiis uris deficientes. [Q]uarta
time. e auxi dinor donor. Gra e di. q
excitam a loia. 7 sui q. n sit opa minoria.
e sum time c acci. 7 c o mala. Cu g ac
accidiosu se sentit. orom insist. ut gram im
petret. q excitat accidiam superet. De fortitudine

quo didat.

[D]icto de tepantia. sequitur de fortitudine. Fortitudo
sum comunissime e accepta. ne uirtute restat.
de fortitudine. q f Aug. e amor. facile omnia
supans. Macrobius aut. sic ea describit.
Fortitudo e uirtus. aii e animus. sup metu pcli
agere. nichil qz n turpia timere. tam pspa q aduersa.
fortiter tolerare. [F]ortitudo accipit fortiter. [N]unc
accipitur p fortitudine mentis. [N]unc uo p fortitudine
corporis. [F]ortitudo uo aic. [N]unc sumitur generalissime.
[N]unc accipitur large. [N]unc uo stricte.
[G]eneraliter accepta. oes uires animi continet. eo
q' uires oes. fortitudinem hnt. c uicia. 7 q sunt.
ut oti. c lux. pu. ultio. Valere fortitudine lu
bes suos. Ad hac fortitudinem ptinet. facere in oi
ope. neque nimis. [S]cdo nom fortitudinis sumitur
large. Et sic accipitur circa difficilia passionum.
sunt iferiores. sunt exteriores. sic sunt contumelie
iniuriarum. dapna rerum. 7 molestie corporis. q ab
alio sunt illate. Interiores uo sunt ille. c qs
bellat tepantia. ut gula. 7 luxuria. De quibus d
plus. q' difficile e uincere. has passiones c
tepanceas nec. Et de hac. ipu. sic hetur.

Mulierem fortem. qs inueniet. [T]ertio m. fortitudo sumitur
magis stricte. Et h fortitudo. sumitur i passionibus ex
terioribus. [S]ecundum m. sumitur strictissime. sed q accipi
tur in his passionibus. q corporis infligunt. nec ad
dapna rerum extenditur. [I]taqz fortitudo p h om
dat. ex eo q' ea. facit sepita ominidat. dum te
solliciter ad ea inuitat. Vnde dicitur e iosue. Confor
tare. 7 esto robustus. Et tobie. sic agite. aut
forti aio esto. Non h e. qz fortitudo sola angue
e n uirtutis optinuit. eo q' n h'r. d. Vedi
qz suis uiribz nitens. n supat aduersitates. Quo
mat fortitudinis ouenit. [T]ertio. qz statum iq sum
ualde ouenit. Nam docti homines bellatores. ee
plures fortes. At nos sumus iacte ostituti.
qz militia. e uita hois sr terram. g ut bonum cer
mi. e nb ncia fortitudo. Ic. Inimico isto. qi
icapo certamis positi sumus. nec cu carne ppria.
nec cu mundo. nec cu hoste maligno bellando.
Vnde ppa. sic aic d. Induere fortitudine tua
syon. Et ideo e. qz q bellat cu fortissio hoste.
necesse hr succumbere. si caeat hac uirtute.
At n e pras. q p sit fortitudinis dya opani. qui
fcs e. ut nullus timeret. e g ncia fortitudo. Qa
it. sic lc. Abiet' absqz fortitudine. an facie sibi
sequentis. [T]ertio. qz ure ista. supari ab hoste n
ualeat. Sic e iscis. inuariabilia sunt ee. potu
erunt uiri sci 7 fortes capi. potuer' ulceribz
affici. potuer' carceribz macerari. iequlei
leuari. scoriari. occidi. sz n potuer' ab hostibz
supari. Nam qdam fuit uir scs. ut narrat eu
sebi. 7 q. p o multa tormita. n potuerunt
ab eo remoue leti facaci. Quare unum uir
ue fortem. tot m'o supare n psz. Sed n fa
li' eet uincere una gente. q' unu aliqd uir
forte. Et dz ista itelligi. de fortitudine animi
sui mentis n corporis. Quid e ualuit sua fortitudo
sansoni. qd fortissio illi achilli. qd her
culi. qd iulio cesari. de q narrat aliq q'
sep noua certamia appeteret. iqbz uirtus ei
enitesceret. q'ta foret. Vnde cu mortuu popr
iu suu hoste audiuisset. doluisse lo. 7 dixis
se. heu me. qz n hebo de cetero cu q bellem.
Et tam hii oes fortissimi uiri. fuer' ab hosti
bz supati. eo q' n hnt brent fortitudie
animi. Uz sanson. 7 si in ori fortitudinis ista
huit. eo q' isitetu sps sci. i morte se ded
tam i cecerit. ab hostibz uicte fuit. Vnde co
gruo. p d fortitudine corporis dici. i cet. Vnde me

ad a. undiqz sb sole. n uelocium ee cursu.
n fortium ee bellum. Uz talibz. i ys. sic d.
Est fortitudo uira. ut fauilla stupper. [C]eterum h
uir. d hoste triumphat. Quia tela adusariorum
d dissipat. eo q' nulla certa uir. c hac ua
leat. Sui ideo e. qz uir ista. roborat ex dia p
sentia. Est e h uir. a deo de sursum i fusa. Vnde
dd. z. re. dicebat. Accinxisti me fortitudine ad p
lium. 7 icuruasti resistentes m sbt me. Expu
7 coli. hebreorum ext. i machabeis. Hec bella. bel
lorum spiritualium fuere figura. Vnde 7 iosue. qui
uiterqz fuit uir fortis. sb hac figura. ca cha
naneorum ppl'os debellauit. [S]ecundo h sac uir.
o h acqsita osuat. Fortes e uiri. n fa
ale pdunt ea q occupat. eo q' ulla forti
manu defensat. qr q' romanum ipum m
uadebat. n delem pdebat. Vz do. in luc.
dicebat. Cu fortis armatus custodit atrium
suum. i pace sunt o q possidet. Et qz h oia sic
osuat. hoies ualde ditat. qz res acquisitas
7 osuatas multiplicat. Vz ipu. sic hetur.
Egestate opata e manus remissa. manu
at fortium. diuitias parat. Et qz iuia ditiag
pat. cafqz forti manu osuat. ideo p morte
i celo glificat. Vz ipu. d. Manus fortium
dnabit. q at remissa e. tributis seruiet.
H e e uir illa uiua. q regnum celorum uiolente
iuadit. pp q' do d. q regnu celor uim patitur.
7 uiolenti rapiunt i. Et q uiolenti o. n q se
7 hostes. fortitudine uicit. De spebz fortitudinis
7 pmo de fiducia.

[V]isso d fortitudine. quo omi
tem. uideo d e. qbz rebz adiuuet. [E]t p
iuuat. e exortato hois sublior. Multi e
confortantur exercitus. dum audiunt pncipem excla
mantem. Unde 7 dux gruum 7 ancer. ut agat
eas ad iter tendendi. clamando icedit. Eo fortius
tant 7 eq i plius. dum sonum tube clamores i
telligunt. 7 audiunt exercitum exclamantem. In
h rei figura. i deutro. sic hetur. Appropinquante iam p
lio. stabit sacerdos an acie. 7 sic loqt ad ppl'm
Vos hodie. c inimicos uros pugnam com
mittis. n pertimescat cor urm. Et d ma
chabeo. q. z. ca d aiabat. socios suos. non
munitione abiste ul' clippei. sz exortatio
nibz optimis. Ita ut roborati. ppnerent
uiriliter pliari. Sic 7 i bello spirituali. mltm ua
lz hoi exortatio platorum. Vnde fuere n nulli
pontifices. q ita aiauer' sbditos suos ex

hortatione ut se ultro offerrent ad mortem. Vnde
clamabat p beatus laurentius. Quo pgis sine
filio pr. 7c. [S]ecundo e pmium hois bellatorum.
Est e bonum bellantium. pmium corona. Corona
habetur e oli. legitime certantes. Et dico le
gittime. qz ap d. Non coronabitur. n q legitime
certauerit. i. n q uicerit. Corona e. uictoribz
datur. Atu n e pugna. nulla p ee uictoria. g
p ons n corona. qr uolentibz coronari. n
e pugna militer fugienda. sz pocius appetenda.
[T]ertio fortitudo iuuatur. ex timore i statum peior.
Timor e do. expellit peccatum. Quia sic ipu. d.
In timore dni. fiducia fortitudinis. Vir e fortis. non
timens a d q peccatum. Et ideo qz timor expellit peccatum.
fit timor. i fortitudinis magis auxilium. Quedam mu
lier. dum penas tartareas uidet. timens eas.
a do e facta fortis. q' tam forti pnia se co
stringeret. q' alios scos pres. ad filia facere
animauit. Est e nam hois ut timentis. de se i
nullo ofitere. sz se totum i dom proiicere. qr i ad
se. dicaz fortitudinis esse pq p o sustinere. [C]e
fortitudo iuuatur. ex oronibz priorum. Uz ipu. d.
Fr q iuuatur a fre. qsi ciuitas fortis. Me
li' e e. duos ee q' unum. qz si unus ceciderit.
ab altero fulcietur. Ue soli. qz n hr sbleuantem.
Itaqz duo sil. secum i cedunt. delec
tabili' e duit. fortis hosti resistit. 7 se mu
tuo calefaciunt. qr fortitudine ex mutua caritate
sunt auxi. Quia dum unus palio orat. eum c
mala fortificat. Et de moyse qda pre
q tante fortitudinis fuit i corpore. ut. xiiij. latro
nes capiens una nocte. eos ligaret i sa
sce. 7 portaret ad eccliam sic se. Et ces fu
bz puniendos. fu 7 fortitudinis tante i mentis. ut
cogeret carnem. spiritui ex toto subiec. Fuit 7 ta
fortissimi i utroqz. ut sex annis. tota noc
te oti stans oraret. n se appodians. nec sedens.
Cuiqz huius oibz supare n psz. qui turpia
sopniaret. orone fris alteri e curatus.

[D]icto qbz rebz. De solatiis c mortem.
fortitudo iuuetur 7 omittatur. Nc uirtute restat.
qbz ptibz diuidat. [E]t qz diuisi diuisas
spes ei ponunt. n plus i unum ouenimus.
ideo nos breuiter dicamus. 7 ca. i e. p spes
dicdam. s. i fiducia. patientia. ostantia. 7 p
seuerantia. [I]taqz d fiducia pocius dicatur. dd.
e plus. q' fiducia sui securitas. e i immuni
tas mali. qm qs nulla timz mala psentia.

sic exponit Gregorius super Ezechielem. Unde Vir fortis. leonis est filius. quia leo. fortissimus bestiarum. ad nullius pavet occursum. Unde semper sine quadam quiete nunquam fugit ut timeat. sed ne ab aliis timeatur. Sed quia cauda destruit sua vestigia per quos cognoscitur quod timeat. Sed tamen praesertim fortis est. qui nunquam fugit. si videret se esse. Immo ipse venit. et casibus et hominibus se exponit. Est etiam vir fortis leonis filius. non timens ad non [illegible]. Unde dicitur in proverbiis. Iustus ut leo confidens. absque terrore quiescet. Itaque non solum hic sed plures quos eos invadere quos sed etiam talis alii alibi et dispose sed frequentes in homine cogitare. Ut castitas in elephante. Virginitas in apibus. Unitas in columba. Fidelitas in cane. Prudentia in serpente. Et liberalitas in leone. Est enim aliis securissimum. et liberale in tantum ut nunquam de labore predam comedat. quam aliis ad delinquat. Securitas quam sui fiducia. est malo timori opposita. Unde Seneca ait sic Seneca lo quens de patientia per. Et respondet in ista. Est et ubi bene timidi. quod ait. Morieris. Et ostendens ait. Hec conditio me scio in esse ut quique eveniret. Unde Cato dum filium audiret mortuum ait. Reddidit tributum. quod et ut nec necesse est me debeat. Et alius philosophus dum duos filios suos mortuos audivisset ait. Sciebam me genuisse mortales. Item morieris ait. Morieris. Et ostendens ait. Gratum lege est ista. ut reddas accepta. Timor. Item morieris. Sed diu. Peregrina est vita ista. aliquando rediendum. cum ambulavis multum. Timor. Item morieris. Consilio. Stultum in quod est timere quod non possis effugere. Non est hic effugere. quod multo tempore distulit. Timor. Item morieris. Fidus. Nec primus ero. nec ultimus. Timor. Peregre morieris. Fidus. Ego quod debeo. patius sum solvere. veniat servator. quod me trahit in causam. Timor. Iuvenis morieris. Fidus. Optimum mori est. antequam optes. ne coacte a senectute mori desideres. Timor. Insepultus in iacebis. Fidus. Et quid ad dicam. Quod vigilius in urbe facilius iacetur sepulture. Sed est non securus quod ad me. videt iacentem corpus insepultum. Sic aut securus unus. Cum autem omnis vita terminata sit. quod interest utrum me fera consumat. vel ipsam terram. Non est mortuo hic cura. sed potius viventi. Inventa est sepultura. in corpore visu corrupta. et odore fetentia. ab aspectibus subtrahitur humanis. Sed

esse. quod et Augustinus. non est malum quod sequitur. Unde et mortuus quam morte moriantur. Sed quid sit morte me cogitare. Itaque ista solatia habent plurimum contra mortem. Ipse ut attendamus eius officium esse hostem fallacem carnem. Non est non gaudeat toto presens siquis se credit cum hostem. At caro est inimicum et maximum in hostis. Quod est gaudium dum caro. Unde Machabeus requiem. quia sic contra suum opprimebat. Unde dicebat. Gladii rerum carnaliter me. De hoc est. sic apostolus ait. Caro concupiscit adversus spiritum. et spiritus adversus carnem. Hic est contra iuvare adversare. Sed quidam sic assueti misere. et necesse nunc esset hec carnes. non timent. in hostis corruptione. Sicut est quidam rusticus. habere super instabuli assuetus. quod ad apothecam aromatum semel traheretur. cecidit statim ut mortuus. Et tales sunt nonnulli damnis sordibus assueti. carnem suam amantes. contra patria vel curantes. Unde et sapiens. hunc hostem libenter non fugiat. quia a deo nos separat. animam maculat. ad omnia mala inclinat. ut sunt hic ad tartarum perhibet. Est eius officium est vitam miseram iniciare. Non est enim presens vita. non sumus misera. Quere unique comparat legi. si plautina. si tulliana. si etiam salomonica. quam sit misera vita nascentium. quam misera vita viventium. et quam misera vita morientium. Et quid sit et qualis sit vita ista mors attendit. Et non necesse nos admirari. invita nolle lavari. et tamen invita nolle fieri. Vitam igitur presentem cum luctu incohavit. cum laboribus agitur. cum fletibus perditur. et tamen eam finire non cupimus. Sed tamen in necesse sic leguntur. Melior est mors. quam vita amara. Est contra attendere. est equi vitiosi abicere. Non enim est si habet malum equum. non libenter commutat in bonum. At corpus est equus malus. vitiis omnibus totus plenus. Igitur est libenter ab anima deponendum. Unde sic ait apostolus. Infelix ego. quis me liberabit de corpore mortis huius. Et non quod ebibit. de causis. tamen miles equum amittere vel quia equus est valde bonus. vel quia capi timet. ne omnino cumtenet. Illa autem hac causa est in causa proprio. Nam de eunda est sibi dei securus. Unde dicebat Ambrosius. Mori non timeo. cum bonum deum habeamus. Et secundo Machabeorum vii. fratribus ait. Ecclesia ista pro lege dei. hic ipsa despicio. quia me recepturus eam spero. Item non timuit sibi dei animus. se equo capi. quia tenet de manibus hostium liberatur. Iuxta illud psalmi. Laqueus contritus est et nos liberati sumus. Itaque probat se esse stultum. qui timet potius equum illum. sic in omnibus vitiosum. Et est contra deponere

est periculosum maris naufragia declinare. Audio est in mari mirdano periculose navigationis esse portum. Sed periculum probat et in securitatem tantum. et periculum multum. quia in mari Marsilie de viginti navibus. vix perit una. sed in mari hoc mundi vix de viginti navibus evadit una. Ergo corpus deponere est quasi alium fieri est facere. Seneca. Illis tantum provinciis est hostis quod audacter agere faciunt. Parata est facere contra omne animum magnum ac perdit. Sed tamen resurgam ad mortem. Nonne igitur illum contempnens. quod et decapitatos homines considerat. probans sed peteret. flectere ultro cervicem euntes. Nos quod facimus extimamus. tardi mori. quia nullum maius solatium mortis. quam ipsa mortalitas. Sed Seneca. Unde ad dicitur. Quid facere pertimescas. quod cotidie exprimis. Nonne igitur contra morimur. et omni aliquid post noctem vite detrahitur. et ita quod cum clamamus. ipsa vita declarat. Itaque lecture potentem. esse hic vita presens. quam velimus. nolimus. necesse deponendum. Crisostomus. Si morieris per modicum sumus. quod an modicum. cum gloria intrat deo non morimur. Ut sed fiat voluntarium. quod futurum est necessarium. Seneca. Nemo tam timidus est. quod mallet semper pendere. quam semel cadere. Credas igitur. si in sola navigatione. putas minimum esse. quod a morte vita divisa. quia in omni loco est equi tenue intervallum. Unde vale contra mortem. mortem deo cogitare. Quis enim homo. timeat mori. potest vel saltem interest. cum de mortuus sit pro eo. Non dicitur timere sed mori pro deo. et pro deo optio. quod iam mortuum est pro suo. Sicut est iniuria suam. quod pro venis deus. passus est se occidi. quod faciendum esset pro rege celesti. Unde ad hoc ergo monet apostolus quod dicit. Curramus ad propositum nobis certamen. aspicientes in auctorem fidei et consumatorem Ihesum. quod proposito sibi gaudio sustinuit crucem. confusione contempta. O quam nobiles sololo dicere esse dum respicimus caput suum. regem regum. et dominum dominorum. eterne mundi. contra eius gaudium. et eligere crucis obprobrium. vilissimum latronum tormentum. et membris eius crucifixum argumentum. ut sui deo dicentem magistrum. sequi debeat ad hoc ipsum. Quia esse primo magis est eligendum quod ille elegit quam creatur non potest cum esset virtus et sapientia dei patris. Vi. Teneatur est cogitare quam hic est mortalibus immortalibus conditum. Mortales esse sumus. et mori necesse habemus. et tamen immortales fieri per naturam appetimus. Et sic immortales non possumus nisi contra morientes. Desiderare mori debemus. Quasi est desiderare fieri vite. desiderare deo et vita. Sicut

quod appetitur sanitatem appetunt medicinam. Quia finibus quam affici sunt. necessarium imponitur. Igitur mori velle debemus. si ad immortalitatem venire desideramus. Tullius. Non igitur lugenda est mors. quam immortalitas consequitur. Et ob hanc causam in ecclesia sic habetur. Melior est dies mortis. quam dies nativitatis. Quia nascens venit ad mortem. sed bene moriens transit ad vitam. vitamque immortalem. Et non quod sic mors bonorum finis est omnium malorum. sic est initium omnium bonorum. quia sanctos dei inducit ad regnum. Et hec est causa quare mors sanctorum vocatur natale eorum. Sunt et alia quedam solatia. quod ponit Seneca contra mortem. Ait enim sic. Exulabis. Et respondetur. Si patria est. ubicumque bene est. Si sapiens es. peregrinaris. si non stultus es. exulas. Dolor imminet igitur. Et respondetur. Si exiguus est feramus. sed levis est gloria. Durares dolor est. Et respondetur. Immo tu magis es mollis. Non sunt potentes. dicas. Et respondetur. Gaude. quia iniuriam facere aliis non potes. Pecuniam perdidisti. Et respondetur. Gaude. quia illa te forsitan perdidisset. Et omne felicitate. si cum ea avaritiam perdidisti. Sed si avaritia apud te manet. es tamen felicior. quod ante tanti mali est subducta materia. Pecuniam perdidisti. Et respondetur. Expeditior eris in via. domi tutior. Exhoneravit te fortuna. et in loco tutiori te posuit. Et quod tu putas dampnum. est magis remedium. Oculos perdidi. Et respondetur. quam multis cupiditatibus via tibi precisa est. quia oculi incitamenta sunt vitiorum. duces scelerum. Liberos amisisti. Et respondetur. Stultus es. si fles mortem mortalium. Naufragium pertulisti. Cogita non quod perdideris. sed quod evaseris. Nudus evasisti. Sed evasisti. Omnia perdidisti. Sed tu cum omnibus perire potuisti. In latrones incidisti. Noli querere quod incideris. sed gaude quod evaseris. Amicum perdidisti. Quere alium. Et in eum quere. ubi naves invenire. quam cum quere. et liberales artes. et honesta et iusta officia. Quere in laboribus. quia ad in sanitates ista non querit. Bonam uxorem perdidisti. Sed bonam mulierem reperiri non potest. uxor uno sic. quia ad venturum non est. De securitate bona et mala et

·C. X·

De his que dicitur sui securitas. amore malo.

Hmalum timorem. expellit ab anima. Seneca dicit. In pluribus. quod amore nobis iniunxit. quam illa quam promittit. et semper quam te oppressione laboramus. quod potest te pro prio. ne minus sis ante tempus. quia illa. que velut imminentia expavisti. nunquam forte ventura sunt. quod quedam magis. quedam vero potius torqueret quam deberet.

Respice g͛ iq̄d. an c̄ta angu^m. sint mali
fuit. q̄r plerumq; suspicionibus laborā in. Solo
ē sequi timore. nulla ira ca appetite. fugi ce
at. a uiuit et ega hostibus. nemine p̄sequente.
Et tp̄ibus hebrescit. qm̄ fugerint si ni. relicti
oibus. armisq; proiectis. nemine inuadente.
Ergo dum te timor inuadit. tunc securi de tibi
meliora p̄mitte. a timeam q̄ pacis bona
spe sibi lenial. Et si alii ē dicat. fortasse
n̄ ueniet tu uos dicas. uerebimini uenturus
ueniat. Sic ē dicebat romani. dum alecā
ter p̄mitterent se uentur. Si uenit in ciuicter
Et q̄r hec timore malum securitas fugat.
Io h nos q̄ ē securitas dr̄. s. hic i mala.
Delina securitas ip̄in. sic hec. Securam mens
qui nuge ouuiui. Q'a sic quinantes. fit i
leti. sic a mens secura. Vero abundar
hanc nam securitatis p̄o dr̄ uale. puritas conscie.
Cui ro ē. q̄r conscia pura. ē ab oī labe pura
purgata. q̄r cu n̄ timeat aia. ad p̄e elapsa.
oīs pura aia. ē secura. hec. O igitur uita secura
ta. ū pura ē conscia. o uita secura. ū sini for
dic. mors ē ablutione expectata. imo exp̄
tat cu dulcedine p̄nie. a extra p̄t cu cordi
deuotione. Item ualet ad h. diuinitas p̄nie.
p̄stat ē hoi fiducia. pura diu sctā. Greg. i
principe igitur cu longa a uxe. fuit fordo o
suspta. quod d p̄ supter uene. securitat na
sat. sc̄. bē. p̄m uenabil p̄ns francisca
filius. dum uenisset ad morte. securus ualde
recedebat a cor. eo q̄ eet p̄aglica uisio
ne ab solutus ab oi pena purgatore. Quam
gra. se conscium fuisse dicebat. q̄r ne
mo unq̄ eu offenderat. q̄ n̄ mag q̄ pri
amasset. Item ualet ad ista. contempt mun
dane sse. Nam mundus contemp̄ne ē dm ama
re. q̄r ad unum horum recede ē alteri proia
re. q̄r ab oriente recedere ē occidenti appria
re. Et mu̇d a ds. s in aliquo aduersantur.
q̄r q recedit a mundo. appriat do. Celum
ē a terra. sic loca ē aliq̄ in oppōita. q̄r unu
i imo. aliū i supmo. unum obscuru. alterū
lumiosum. Vnum actiuum. aliū sume passiuum.
Et constat. q̄ q ab imo se separat. summo uero
appinquat. Et constat. q̄ q summo pamore sit
pxi. fit ei uirtute securitas. Vn. Greg. dr̄. q̄ ma
gna securitas ē mentis humane. mundana n
q̄re n̄ amare. Et aug̃. dr̄. q̄ nec securē

ibus rebus. q̄ s lo iuit āmittere. Vnde no a
sap. nec p̄dit iuit. q̄r q transitoria huiusmodi co
cupiuit. mala transitoria pene n̄ metuit.
Et gen. Delines timere. si delicias spare. Item
ualet ad h ip̄i. iam a dilectio aie. Vn le de bto
martino. q̄ dum quidam uellet eu occidere. a talis so
tius retinuisset illi securum. ne eu percuteret. a ille
ab eo quereret si timuisset. Respondit uir dei dicens. Nu
quam securiorem. reuolo me fuisse. Certo ē dr̄.
amatoribus suis. mari tpr̄ necessitatis assistere.
Vn sr̄ i^a. p̄u. Iustus qui leo confidens. absq; terrore
erit. Glo sic ait. Iusti securitas. leoni comparat.
q̄r cu ql adūsus i surgere conspic. ad mentis sue
confidentia redit. a scit q̄r uincet. q̄r illum dilig.
q̄ nec iuit āmittit. Est a securitas ma b.
la. s. de cor. Et dr̄ securitas temeraria. pre
sumptuosa a stulta. qm̄ q̄l. sic ē securus i h ma
ri mundano. tempestatibus undiq; pleno. qui ia
eet i portu. Et sic ē secur i bello fortissio.
qui ia uictoria optinuisset i campo. Cui contra
dr̄. re. 2. Non igitur gloriet accinct eq ut distinct.
Accinct ē ille. q ad bellu ē accinct ad pugna.
Dis ē ille distinct. q hr̄ uictoria. hec. Nunq̄
ē securitas firma. nec i celo. nec i paradiso. nec
in isto mundo. q̄r de celo angelus cecidit.
de paradiso uolup^ts adam p̄les fuit. In mundo
iudas. de scola xp̄i p̄uit. Aug. Nec securi
ee dz i ura. q̄ tota temptatio noīat. q̄r n
so. ait. Tirones iuuentutis o^m etate ē. s. securitas.
dispo^it ad lapsum. Sepe ē bestie laqo. pisces
hamo. p̄ nimia securitate deducuntur ad
mortem. Sic a mens sepe. dum i securitate maru
sue resoluit. i sordida diri imopinate
culpe telo perforat. Et de illis. q erat an
diluuium. q ludebat. edebat. uxores du
cebat. securi stabat. noe tendebat. q ar
cham contra diluuium p̄parabat. usq; i die. q noe a
cham intrauit. uenit diluuium a oes occidit. Quod
sit patientia a ex quibus commendabilis ee dicatur.

Dicto de securitate sui fidu. dd ē d pati. Q^a
ē equanimitas malorum illatorum tolleran.
Et dr̄ h d sep. crucib. Aug. q dr̄ sic oportet
ee pati. o mala equanimiter fre. a contra eum mala.
q ista. nullo dolore moili. Vn tulli dic.
q̄ patientia. honestatis a utilitatis causa. ē rerum ar
duarum a tribuliu. uolitaria. ac diuturna
perpessio. honesta ca ē. p p̄ ē pati. q̄ cau. no
bucite phy. s mites tm ē. Illi hucent

d mala securitate

patiar pollitica. s. isti d sinis i fust.
Vn quidam zelatores p̄hoz. n̄ pura salu
tant amicitia. q uads litteris eos extimant ha
buisse. Est ergo pati. uirtus a do data. contra
mala. utilitatis causa. ut ho patiat ob cau
legitimā. s. p̄ salute p̄a. ul si necce fuit
aliena. Et io magis laudibus digna ē uir
ista. Vn nos. q p̄ ea oia sepa ciuidat.
Q'a ē melior. q̄ uincere p̄stim se ip̄z. s. q̄s p̄si
tet se. n̄ p̄stim uincat se. Mal ē ē s. quā
subiecte ē reges. Vn sap. quidam ait. Crede m
mai ē. te ip̄z uincere domare. Quam uincere sa
lois. Iste ē mille uiros. Ait dō dr̄ in luc.
In pati ura p̄si. a. u. Et q̄r aia mouet
cor a regit. das ei uiuice a sentire. restat.
q̄ q uer possessor ē aie sue. ē a possessor
corporis sue. q̄r q patiar h̄t. ro se possidet.
Et p̄ h dic ap̄. patientes estote ad oms.
Et ica. ia. dr̄. pati. op̄ p̄fem h̄t. Item pati.
d hostibus undequaq; triumphat. Et triu
phat s mirabiliter ualde. q̄r n̄ feriendo n̄ se
defendendo. s p̄ sustinendo a tela i eos p̄pra retor
quendo. eo m q pila contra muros p̄iecta. i p̄a
retinet. q̄ fac muri n̄ agendo. s p̄ resi
a. stendo. Itaq; non q patia. Vincit ho se
ip̄z. Vincit primum. Vincit dyabolum. Quod ho
uincat seip̄z. p̄z aliquo in. exemplo mil. Dic
tu d h sen. q̄ multi fuer. q uicerunt p̄plos.
sibi urbes uibes. sibi ... a regna. quales fuer
romani ipsi p̄les duces. s fuerit pauci
simi. q p̄stim uicerunt semet ip̄os. Cui rō ē.
q̄r i se uincendo. bellat ho cu hoste i termo.
bellat cu se ip̄o. bellat tm se m̄e. quanto
mag ē gla triumphus. Item patia. su
parat p̄uersi inimicu. Et d bto uicentio.
q dicebat contra minanti iudici daciano.
Tu solus ad mea uota concordas. s uidebis
me. p̄l p̄sse dum torqueor. q̄ p̄sis ip̄e qui
torques. Item patia. dyabolus fugat. Vn nar
rat d macario quodam. q̄ cu demoniacus quidam
cu percuteret in maxilla. ip̄e mox ad feriend
sessit obtulit aliam. Cui patiam cu dyabolus stati
a corpore obsesso aufugit. Vn ad tanta uirtut
alius commendatam. a x ē passus et mitis.
Et de sancte sebastiano. q dum incarcerati eet. et cu
stodes p̄mitterent eu effugere. noluit
exire. s ad h noluit remanere. ut duar
rer consuluisses. hoibus timore auferret.

s. mortis a carceris. Item pati. h̄or q̄l sit b.
p̄bat. Non cognoscit miles q̄l sit. ut p̄bi
ul uil. n̄ i acie fuit. Non ē consolo s mag
tabulo. q̄l miles uir sit p̄bat. Q'r glosi ē
militi. ee armat i bello. q̄ nud i bal
neo ul i lecto. Itaq; miles x̄. moleste f
re n̄ dz. q̄ uos ē uiduz bella i stare. Q'a n̄
alexander bella q̄sisset. ad nimi uictoria
n̄ uenisset. V e n̄ ē bellum. nec puenit ad
triumphu. ū aut triumphus n̄ ē. corona dari n̄ dz.
ergo q desiderat coronari. n̄ renuat p̄liari.
Vn sen dr̄. Q'squis uir ē ma uult sopitu
classico qd tumultuari. q̄ siphoniaco fru
gi sopno. Item pati. x̄ assimilat. Et n̄ ne
militi ē gla mag. si assilet i uestibus re
gis. Et de bto francischo. cui mag ē gla.
eo q̄ ferat diuina stigmata. Vn contine
uer ciuitatum rectores. secum suos i duere
milites. tamq̄ suo lateri strictiores. Cum ergo ois
uita x̄. i angustiis fuit. restat ut miles
ei. ei silis sit i p̄is. p patiar tollandis.
hec. O quanta gla. ē sponse x̄ ei assilari. ut q̄
glosu reputat. q̄ sui sponsi portare op
p̄bria. Grata igitur ē ignomia crucis. s
ei. q n̄ ē cruciatio ingrat. q̄r deffite sic se
arma regis. militi glosum existit. Item
pati fac. ut nullum malum hoi fuiat. Nam ip̄i
aduersary. q p̄secutores i ferunt. ualde ui
ris pati seruiunt. ita ut unq̄ tm p̄secu
tores obsequi. q̄ seruiunt p̄sequendo. Et
d p̄uul. a herode. d qbus dic. Aug. qd
nunq̄ tm eis. p̄fuisset obsequio. q̄ p̄fuit
odio. Vn dr̄. ip̄i. Qui stult ē seruiet sapi.
Q's unq̄ sic seruiuit scis laus. ut decius cesar.
Q's tm petro a paulo. ut neqssimi nero.
Tales ē. corona fabricat scis x̄. Itaq; ui
ro pati seruiunt contra pene mala. calida a
frigida. sicca a humida. aspa a leuia. dura
a mollia. acerba a dulcia. aspa a leuia. Vn
sterilitas agrorum. repl̄s eoz granaria. Steri
litas uinearum. eoz cellaria. fures a p̄da
tores. eis obediunt. Igit q domos aliorum
obruit. edificat patientium domos i celis.
Vn pati ē. q̄ d ip̄s. Si consistat ad u. me.
ca. n̄ ti. cor. m. Si exurgat. a c. Ipa ē ē q c
frigit p^ts arcu. scutum. gladium. a bel
lum. Et breuiter mala ē. a mors ip̄a. fit
utilia. q̄r dum morte. fit confractio car

BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE FIRENZE Mss

ceris celi. ad dominum aiam uero. Mors est enim per-
ea illa per quam de filii mariam coronam effi-
ciuntur et coronam de parata accipiunt. Unde ip-
se dicit. Si pacientes fuerimus in morte sua. Quia per mortem
perueniet ad regna superna. Unde paciencia hominis uero
omnibus sublime dicatur. Unde Iob dicit. Ab aquilone
aurum uenit. Quod est aquilo, regno frigida, nonne est
bello sancti istius. qui ducit ad gloriam. paciencia
sanctorum sapientia. ut sapientie acquirit magna
misericordia sancti. sapientie ea multiplicatur. sapientia
et ea conseruatur. De huius premia corona acciperet
carnem et uendiderit ea quam emitur. Dum est illa tamen
et iniurias paciencia portat. sicut uir ad iu-
stam suam sua debita deo soluat. Mali
est quod patiuntur sancti. sicut aurum argentum. et lapi-
des preciosi. quibus a suis debitis absoluun-
tur. Quod bene dicit iob ephra. scilicet ex morte per
nostram quia peccatum soluuntur de debita. ita ut
martires tamen per mortem. uolunt ad gloriam.
Unde dicit augustinus. quod iniuria facit martirum. qui
ociant per mortem. Qui non est dominus cum prosperum eualet
se. Magnum bonum et magis tamen infirmi quia
ipse mortem. quia ex debito reddere debebant.
ab omnibus suis debitis absoluunt. Dum uo-
luntarie per se portant. Itaque qui uere patiens est
bonis et malis diuitias aggregat. Hic est sanctus
filia uelut illa quae instar ursi in lignis impingit.
Ille est signa in arbore nucis. quia quanto uno a-
no ligna forti tribulatur. tanto sano sequitur.
ad fructum ubiorem disponitur. Ipsa et insula
designatur. quia quanto forcius undis pulsatur. tanto
amplius solidatur. In natura et pati designat. quia
quanto malleo plus ferit. tanto solidior redditur.
Ipsa est aurum. ab omni scoria expurgatum. quia si i-
gne probatur. non in pondere. si in ualore minuitur. sed
tamen fulgidior redditur. Ipsa est lignum quercus. quia si
semper aqua ponatur. numquam corrumpitur. sed quam in terra
manet contrahitur. Ipsa in salamandra signata con-
sistit. quia sicut illa in igne uiuit. sic ista in
igne tribulationis. Hic est uere illa per dulas. quia ista
asini. cadis pascat purgatiuis. Et ad
silicis constructionis. ferrum et dura de mandu-
cat et digerit. quia pati grauiter duris. Ipsa
ad modum piscis. pascatur aquis amaris et sal-
sis. quia gaudet in omnibus malis paciencia. et carne
delectabili. despiciens ore pleni delitiis. Unde
oportet ipsa ista de et filia. dicit in Iacobi capitulo. Omne
gaudium existimate fratres mei etc. Unde sic ait.

gloriam. Non est tamen perfectio. in aequalibus equal-
tum. sed post te per mi. quia mali non bonis et celo.
nos non inimico. Super quod illi leui ad quod reddi-
tur. quod in ira coniugat grauiter delectis.
Et augustinus sic ait. Sicut sub eodem igne aurum ru-
tilat. palea fumat. et sub eadem tribula palea
lee comminuuntur frumenta purgantur. sic una eadem
que uis irruens. bonos probat purgat et liquefacit. ma-
los dampnat uastat et exterminat.

.c.6.

De aliis commendationibus patientie.

Ad superiora addere possumus. quod paciencia ira diui-
na apud mitigatur. Unde in prouerbiis dicit. paciencia lenietur
principibus. paciencia sit hominibus sicut canis. si non sit
canes rabidi. uel a demone forti ueratum
quod ira non mitigetur altera paciencia. Dicit est quod ira
canis. mitigatur hominis sessione. Ira est. paciencia
est aduersa. quia sibi opponitur contraria. Nam quod suscitat
ira destruit alteram. At ira suscitat rixas.
ergo paciencia mitigat suscitatas. Et hoc est quod in prouerbiis
dicit. Vir iracundus suscitat rixas. qui uero pa-
tiens est. mitigat suscitatas. quia ad diuinam
iracundiam mitigandam. necessaria est paciencia. Unde legitur.
sic ait. Vapulet sane. ut male operans. si
non flagella inimica computet. forsitam est deus
misertus flagellato. quia tamen non inuenit mi-
nus. quod ipse remuneret. Item paciencia facit. ut
uicem hominis deus reddat. Christus est passus pro
nobis fuit. ergo ei. qui pro eo patitur uicem reddit.
Et de prothomartire stephano dicit augustinus dicit.
quod mortem quam prius omnibus sustinuit. hanc ille
primus reddidit saluatori. Unde propheta dice-
bat. Quid retribuam domino pro omnibus que retribuit mihi. Et sequitur.
Calicem salutaris accipiam etc. Nichil carius ipsa morte.
possumus domino reddere. quia nihil carius ipsa morte.
post ipse nobis obtulit. Et hoc inuenitur discipulus uoluit.
quod post resurrectionem piscem assum ederet. cum comederet de
reliquias dedit eis. Quid est piscis assus nisi
christus incruce passus. Quam passionem quia coni-
re discipulis uoluit. ideo reliquias dedit eis. Unde
dicebat apostolus. Ego stigmata domini ihesu christi in
corpore meo porto. Et quod sibi portaret stig-
mata. non est sequitur per mala in dampna. Unde in alio
loco dicebat. Adimpleo que sunt passionum christi
in carne mea. Bonus est francisci. ex christi multiplicibus
post adlicari dicitur libro. Ergo quod passio christi iam
quasi abolita. in eius carne est ad memoriam re-
nouata. Unde gregorius dicit quod sine ferro. possumus esse
martires. si paciam in anima conseruem. Item paciencia

est uite mira. cum ipsa opera miraculosa exce-
dat. Gregorius. Ego uirtutem paciencie signis et miraculis
esse puto maiorem. Cuius ratio est ad presens. quia
miracula. faciunt aliquando mali. sed numquam uera pa-
tientia est in malis. Operatio est miraculorum. est donum
gratie datum. sed pati est donum. faciens deo gratum.
Si hoc patiens. ad mortiferum biberit. non ei
nocebit. Ipsa uenena. de uitiis innediar.
Et nox aduersitatis. de in die conuertitur. prosperitatis. Immo
melius uidetur in aduersitate. quod uite prosperitate ipsi
Unde impletur in patiente. quod per psalmum dicitur. Cum tran-
sieris per aquam tecum ero. et flumina non operient te.
et cum transieris per ignem non comburetis. Unde hic pati-
ens. est sicut rubus. qui ardebat. et non comburebat.
Hic patiens. in illis tribus pueris. signatur. quos ignis
illesos omnino seruauit. Ita ut nec pilus. in corpore
eorum combureretur. Talis fuit sanctus tyburcius. qui plan-
tis nudis super prunas incedens. dicebat. quod
super rosas incederet. Talis fuit uxor imperatoris he-
na. quod super uomeres ardentes incedens. nullam
sensit ignis ardorem. Talis fuit lucia. Talis ce-
cilia. Talis et agatha. quae poterant in igne poni.
sed nulla re comburi. Ergo plus est patientem esse.
quam miracula facere. Item paciencia est talis uirtus. quae
hominem sapientem efficiat. Unde in prouerbiis dicitur. Qui pa-
tiens est. multa gubernat sapientia. Cuius ratio potest esse
suo modo. Certum est enim quod hic impatiens. est irascitur
fluctibus. Et constat. quod qui talis est. stultus est. ergo pati-
ens. per contrarium sapiens est. Doctrina enim uiri. per pa-
tientiam agnoscitur. sicut dicitur in prouerbiis gregorius. Tanto quis om-
nium doctus. quanto minus patiens esse conuincitur.
Unde dicitur. quod est sapientissimus. est patientissimus. In
sic tamen dum dies iudicii uenerit. suas iu-
nas iudicabit. Cuius ratio est. quia de alia. quanto
sunt minora. tanto forcius uincantur si tribuat
aduersa. sic est enim in elephante. hic et in bobus et
iumentis. Unde dicitur. quod mansuetissimum fuit de na-
bal. tamen omne est ira. ut iuratur de eis de
similitudine. Thebeo imperatorum. hic minus fuit.
sed scilicet abacuc tenus. prouocat ad unum. per per
milites congregatum. hostes cum eadem. auitate
desertum. et sale seminatum. Sic et christus. cum sit mitissi-
mus. sic cum acceperit tempus ad iudicandum.
iniustos iudicabit. Item pati uirtus est. quae melius
statum perfectum conciat. Ille est pati. uirtus ad in-
uadendos de mala. quia in non infirmitatis hominibus mala.
non est necessaria paciencia. At nunc ibi est. plena est malis.
quia multi est uita hominis super terram. quia ualde in

hac uita. est paciencia necessaria. Unde sanctus dicit. ad hebre-
os. paciencia uobis necessaria est. Nonne quasi in bello. ubi di-
gentes sancto. At paciencia est fortissimum scutum. quod
tempore bellorum est necesse ad portandum. Unde dicit apostolus.
In omnibus exhibeamus nos. sicut dei ministros.
in multa paciencia. Itaque hoc sine paciencia. est sicut ille
quem yemis est sine tecta. et qui stat in pluuia sine
cappa uel ueste alia. defendente ab aqua.
Paciencia. est uestis spiritualis. quam anima induta non
timet mala presentia. Et ideo animas apostolos hortatur.
dicens ad collo. Induite uos. sicut electi dei. ui-
scera misericordie. benignitatem humilitatem modestiam. paciencia
in finem posuit. quia ipsa uirtus alias omnes probat et defendit.
Unde in eadem. Iacobi dicit. quod paciencia opus perfectum habet. Item
paciencia. animam in omni loco consumat. Unde sicut in luc.
In paciencia uestra possidebitis animas uestras. gloria. quod dominus sic ait. Pati-
entiam custos est. et radix omnium uirtutum. Et dicitur custos.
quia protegit omnes alias quasi arma. quam sicut defendentem.
Dicit radix. quia sicut radix. sustinet de arbore
potentia. sic pati. de presentis uite mala per-
mittat. Ipsa quoque uirtus est. animam consumans in terra. quae
facies redolere christi. Species est non redolet. nisi
sub malleo conteratur. ita quod quanto amplius contunditur.
tanto amplius redolere probatur. Similiter multa sunt
ligna. quae non redolent nisi fracta uel in se. uel
manibus confricata. Sic et sanctorum corpora. redolent
quasi thura. si fuerint igne cremata. Gregorius. Sicut
aromata. odorem suum. cum incenduntur expan-
dunt. Ita uiri sancti. quod de uirtutibus redolent.
in tribulationibus innotescunt. Et augustinus dicit leo. decem.
Non qualia. sed qualis quisque patiatur in se. Nam pari
motu exagitatum. et exalat horribiliter
cenum. et suauiter flagrat unguentum. Itaque in
ceteris omnibus concludamus. sicut pauperibus quorum
liber. sic et patientibus. regnum celorum promittitur.
Unde in euangelio. sicut legitur. Beati qui persecutionem patiuntur
propter iustitiam. quoniam ipsorum est regnum celorum. Ad

.c.λ.

quia sit quod ualet ad tribulationes portandas.

Pacienciam nostram. probant tribulationes. sicut aurum probat
ignis. Ad quas patienter ferendas. debe-
mus meditari. Ea quae deleciis legimus. Ea quae
fecimus. Ea quae meruimus. Et ea quae ab egro-
tantibus passi sumus. Dico quod debemus cum
de meditari. ea quae de aliis legimus. sicut au-
diuimus. Quis est dignus exprimatur. quanta mala
passi sunt patriarche. et omnes prophete. Quanta et
apostoli omnes. quanta martires. quanta confessores et uirgines.
et alii sancti omnes. Unde dicitur. ideo. hac temptatione

pmisit tu eueīre illi. ii possio dicet ee
paciē ei. sic ꝗ scī Job. Et ica. Ja. sic leḡ
eē a capite fīu. Laboro ꝗ pati, ꝑphare.
Et spei ad dr̄. Eece btificam̄ eos q̄ susti
nuer̄. suffenciā iob audistis. ꝗ fine dn̄
uidistis. V ꝗ Jo. d. Qs scōꝝ sin̄ pati
coronat̄ ē. Acanabul ē ecc̄e. ñ decur
iniqtas pimeo. ꝗ sicu puniēs. Maxime
meditatio nūa circa di. ēca ea q̄ r̄ pub
passus ē. Ad h̄ ē peri iuitat eū aū. Vp̄
icarne passo. ꝗ uos eād cogitacō āīa
mī. lē. Vtrūq; m eo dnē ih̄u. ꝗ speculū
paciēdi. ꝗ p̄miū paciēti. Et utrūq; for
ne pucat. ꝗ uehemēt gaudet. Et cū sr̄
r. fa facles mire. diliē mō m. īē ubi
mā emicabē. uī d' h̄ere illū scp. nō
teruo ilubēcio. si añ p̄cclio. ne portare
ꝗ ñ ocidētos. ꝗ boni p̄mat. ꝗ oderit nō
cogat. Nā si tr̄ uitentio. leui bonū
ut ferens. Ergo cogitare. q si nō ē
sū maior dn̄o. ñ discipulos maior
magr̄o. q si dñs ꝗ magr̄. ut. grḡ. dic.
q siñ pecō fuit. siñ flagello ñ exiit. quō
flagell' dig ñ erit. ul' siñ flagellis
exibit. q cū pecō uiuunt ꝗ ueniūt. Pas
sio ē. ē i legē. ī desto moysi d' mōstrū.
q̄ aq mae. dolēdic; sr̄ gūse. Eps est
ille s'pes. ipalo suspēs. cui iuitui a s
petib; pesī. tanī amor sib; reddebant
Obḡ cū. grḡ. d. q si passio dō. ad me
moriā reuocet. q nr̄ tā durꝝ. q ñ eq
aīo tollerē. Ex de elephātib; s. mac.
qb; ostēdebat. sāgs uue ꝗ mori. auius
aspcū. accēdebat ad pliū. Ergo qd
b. d; fac̄ sāgs r. aīe īuieti. Ē medi
tatio d; eē. ēca ea q fecim. Deb; ē q q;
dū uideit se mala pati. maloꝝ suoꝝ
remisa. Facili ē portat h' tormētū.
dū meminit offēdisse se dm. Vn̄ ꝗ di
cebāt. īgeñ. frīs yoseph. Merito h pa
tim. qꝛ peccauim' ī frēꝝ nr̄ꝝ. uidētes
āgustiā aīe ei. ꝗ c. Et rubē dicebat.
Nūqd ñ dixi uob. nolite peccare in
pueꝝ. q ñ audistis me. En sāgs ei
exqrit. Ex d' antiocho. q meōꝝ maloꝝ
q fecat i ierl. recgabat dm. ē ppriāꝝ
sī, p. nunctēs se eis bōā feūꝝ. ꝗ ñ opti
nuit q petebat. qꝛ uō aīo ñ illā dic

bat. Ad hāc ostidatiō. p. tanī r' michee
Irā dñi portabo. qm̄ peccaui ei. grḡ. Tuc
illata cōtria tollam', cū īsectō mūdo. ad
pp̄rā mala recurrim'. Et cāto iqd ḡs. pa
tiētī ferrī medīa tollāt. q̄to mag' pur
dū, p'spic eē q secat. Qa p h. qd culpe
pō agīsat. afflictōis pēa leuigat. Jt
ꝗ sapiēs. q se īmultis ab alijs supp̄tādū
eē recognscit. ipē facili alio portat. grḡ. S;
q s īcōmoda sua. q ab alijs portāt cōsi
derat. ea q̄ ab alijs sustinet leui portat.
eo q' osiderata ī firītas ppr̄a. mala nob ex
cusat aliena. Ē; meditatio d; eē. ēca ea
q̄ mala meruim. Cōstat ē nos. filios mor
tis eē. ꝗ nos nasci filios ire. qr̄ si dō nō sta
tī occidēt. ul' nos ī ifernū demigēt. ire facer.
ñ eēt. q repheīdē iuste p'ss. Qa ñ ē reprehēsi
uidē. si suspēdat latroes. anguiamꝯ pec
cātes. Sic ē punitio maloꝝ ñ fiet. bonū
eē pūet. Ergo si h'. mala q meruit cogi
taile si q̄ pati tollaret. grḡ. Leue qd
ut̄tebē malū. q patim. si aspiciam. q
pci ē. q meim. Ē ē meditatio d; eē. ut
aqb; patim cogitem. Ille ē sapiēs. q
se iudicat̄ qrēr ab egroto. ul' ab hoie
mōdo. At iiuriā faciēs, p'uīo. mortalr
ē ifirm. Imo ē s'pualr mortuū. q mors
ē oī cor'li morte atrocior. q' tō aīa est
cor' melior. q' d' nullo tali, p'uīo facere
iuriā. ē exqrēda uīdca. Qs ē ī filium
ul' frēꝝ frenetica. ul' ī sanū. glā mir
ter ab eo pcsī. Imo p. illi toto corde
ꝯpateēt. illi amaras lacrīas ipēdēdo
doloīs. At tales. iiuriā facietes. sūt
ut iā dixi. frenetici. ꝗ isani. ꝗ s fīi
nri. q' uīdca ab eis. nlla d; exqri. Vn̄
d' h beda. sic ait. Medic' aīaꝝ rps. q
ad curādos, p'rios isitui. ō q ad salutē
pciōꝝ ualere p'sēt. tolerare p'cep. ut tā
q' a freneticis filijs ꝗ īfirīs. si sal' illo
rū exigat. mlta patiāē dō ī firitas
tu scat. Debet ꝗ h. lō atēde. q' p'secu
tor ē iuga pris nr̄aꝝ. s; hoīs ē aurea
ī iuga a fflūeri sigīta. īsig'e clemētie ill'
ostēsa. mal' uō ē ferrea. ad puniēdū
dura. p'. Reges eos ī iuga ferrea. ꝗ c.
Patiēt' sustinētes hāc iugā. eā aurā
eēna donātā. Inpacientes uō. ꝗ h' ain

fūto. cēna sr̄ passiuī suppli. P'secutores q.
sr̄ apib; siles. q l; aculeo qm; pūgāt. i
eis tñ mella dulcia p'pat. Qa p'secutōē
ꝗ si h mala. d'i filius iferat. sūma tñ bō
īiuita alia ill' parāt. Sic ē mala h qi spi
ne. q mau se tāgētū pūgit. s; ortos et
uineas a feris custodiut. Qd tribl'ones p
plura sūt portāda
Pl'tiā uir sit uia. tñ
bl'oib; maīfeste onr̄. D; tñ hō tbl'at
patiēter. ad leuiorē eāꝝ supportatiōē. cele
rit atēdē. Ē Tribl'o aq sit. sic ab i fetētē.
Ē Ing sit. sic ī sustinētē. Ē Ad qd sit. ut
ad fiē. Ē Dico q' debem ad uite. a q tbl'o
sit. sic ab agētē. Cōstat ē. q' fili' sapiens.
cū sciat se amāi fuēt a p'rē. patiēt' tolle
rat. qd īfligat. cū ex amore h faciat. Ar
bora sr̄ ei ūba diligētis. q' oscla odiētī.
Qa amaās. ad bō filiū ūbat. ut eū ab in
noris retrahat. s; odiēs oscūlat. ad h fac
ut p'dat. Ex d' iuda. q osculat' ē x ut p
dāt. Et ioab amasā. ut occiderēt. At adeo
sr̄ ō eūtia. ō sciētie ō itellig oīa ꝗ uita ca
rētia. siñ sit bō. siñ sit pene mala. qr̄ cū
d's. sit p'r puissimi. ñ ñ uasi' filius mala
iferr. qꝛ ut a nocius eos p'gēt. Nō ē qui
fictos ponit aurꝝ īig. ut minuat ei ua
lētiā. s; ut p'gēt ad scoria. q' mala cū a
p'rē nr̄o sr̄ nob īflicta. ipati sr̄ portāda.
Jt icet sic h'r̄. Bōā ꝗ mala. mors ꝗ uita.
paupertas ꝗ hōstas. a dō sr̄. S; a sūme bō.
ñ p'r, pcedē ād ñ bō. qr̄ pene mala. cū sit
ab eo sr̄ bōā. At bō ō sr̄ amāda. q ñ solū
sr̄ ipati tollāda. s; sr̄ desidāda. ꝗ ā
plexāda. Jt potō data a fidelissiō ꝗ sapi
ētissiō medico. ē accipiēda. q' uis gu
stu sit amara. Ex d' alexādro. q mībri
qā oib; dissolut. cū medic ei ō potiōē
offerr. ꝗ qdā ei medicū suspectū redde
uellꝫ. Ipe de eo plene ofidēs. potiōē illā
l; amarā. accep ꝗ bibit. sicq; restituit
sanitati p'stine fuit. At r. ē medic sūme
fidel' ꝗ sapiēs. ꝗ scat qd nob expediat. q'
ei, patiēt' sustinēda ē mediana. q' uis uid
at amara. fidel' ē dō. ut d' ap. q nō p
mittet uos teptari. sup id q' potestis. s;
faciet cū teptatiōē puētū. ut possitis
sustinē. Vn̄ filius isrl'. erat aq, p muro
a dextris ꝗ a sinistris. Et ī Job dō ipē d'. Circū

dedi mare t'minis nūs. ꝗ dixi. huc usq;
uenies. ꝗ ñ p'cedes āpli. Ē Itm̄ p'o tbl'o.
fuit ī sūmo bō. Et ostat q' ī sūmo bono.
ñ ē āo ñ bō. qꝛ si ī eo. ul' modicū malū
eēt. sūmū bōū eē ñ p'ss. At tbl'oēs. ꝗ ma
gne ꝗ mlte. fuerit ī x. q eēt sūm bō. qr̄
neceē ē dr̄e. q' tbl'ones sr̄ bē. q' ñ fugi
ēde s; desidāde. Vn̄ q̄dā fuit mili. scā flo
rētie. q' hostes. tbl'oib; ob uiā. ire deleret — dicens
ꝗ rogare atēti, ut ueinēt. Nōne x ē uia.
p q' ire debem. ꝗ hostiū q ad p'rēs ītm.
q' uiā ei seq debem. At ipe ītm exitit
tbl'at. ut p'ri dicat. ips. oēs fluctus tuos.
iduxisti sr̄ me. Et clamet īcruce. Eloy. ū
qd dereliqsti me. qꝛ ītm exitit tbl'atus.
ut ēdi posst a dō delicet. q' sin tbl'oib;
eēt sui. Vē mal' sui. ꝗ ex dō īgrat. qui
rege p'se uulnāto ꝗ mortuo. ipē ñ uul
nerat. uult exire de bello. Vn̄ audie. qd
rex tiū fec p'rē. Audi. Au. dictū. Oia bōa
trena. otēmp'sit bō x. ut otēpnenda eē
mōstrēt. ꝗ oīa mala trena sustinuit. q
alijs sustinēda eē mādabat. ut nec ill'. q
rēr felicitas. ñ ī istis. timeēt aduersitas.
Vnīc ille īgd. d' p'rīs sba gnāt ꝗ nat. i
fōr di. p ō p'ri eql'. ubū p q' fcā sr̄ oīa.
ñ ī se hñs. uñ flagellari p'ss. adḡ cāne
iduit ē. ut sin flagello ñ eēt. q' ait. si
dō p'r flagellat unicū. qui siñ pccō uenit
ꝗ fuit. relīqt siñ flagello filiū adopta
tū. q cū pcō uenit. ꝗ pcōs plen existit. Ē;
tbl'o. ñ solū ē a sūmo bō. sic ab i ferētē.
S; ē ad sūm bō. sic ad fiē. Si ē f; ph; . d
bō exoptāt. ostat. q' exoptat max' sūm
bō. At tbl'ato. d'ye hoīe ad bō fiē. q' si
cui sic bō ē. ip; qꝛ bō ē. restat tbl'oēs eē
optimā. ꝗ ab oīb; appetēdā. grḡ. mala q h
nos p'mut. ad dm nos ire ꝯpellut. Et in
act. d'r. p mltas tbl'oēs oꝫ nos ire ī regn' di.
Cū q' ñ placitū ē expetāis. tbl'o bōā sit. l;
sit gustui carnis amara. d; tñ aīe eē
d' lectissiā mediciā. Nōne ē, pacia fac'. qd
fac bō, pcōē? q' si p salute carnis. recto
morituri. su sapit q̄s potiōē amarā. qd
ē p salute aīe faciēdō. sic. nllō tpr mori
ture. Vn̄ q mala fugiut h' uite. sr̄ siles
fatuie. q desidāt nucleū nucis dulcē co
medē. dū amaritudie; expit ī cortice, p

iet nunc. qr ñ pueñt ad eñ incorẽ dlcẽ.
Sic q noluit pati nc mala mdi. nã q̃ ẽ
ueñ. ad dulcedinẽ filiu lui. l3 sr pñ de
migedi. i penas ifii. De q̃druplici salsa ẽ
Tribulacio ñ facili bñois. s. meditatiõe
ut fenda. ẽ salsa q̃druplici ocedenda. Pᵃ ẽ
pa salsa. eternorũ meditatio tormentorũ.
Scdᵃ ẽ salsa. eternorũ apptatio pmiorũ.
Tᵃ ẽ salsa. dnice meditatio passio
nis. Qᵃ ẽ salsa. osidatio utilitatũ
osequentiũ a bñoz. Dico q̃ ad portanda
mala psentia ẽ necia pa salsa. i. eternorũ
meditatio tormentoz. Narrat d q̃da. gg.
qui fuit obsessa mala fuita. q tñ diuina
pca pnia se oftñt. q si li qr tacuisti apũ
pnia eti teste pbuisti. q illa eterna tormẽ
ta uidisti. Nõs ñ libẽt uelle ẽ ptidi capil
lũ. nc ẽ percucẽ a milie. Et qs nolle ẽ.
pñ unũ digyti ampudiri. q capᵗ ptidi. ul
totũ cor ie cremari. Et qs nolle pñ icar
cẽ poni. q toto cor lamari. ul iequleũ
eleuari. quiq3 ico torq̃ri. At pca psco ẽ
q̃ nlla. fuit opata. tñ iceffiue. q̃ eternali
ue. q̃ h pua. illa p mariã. h momenta
nea. illã teñistoria. illa eterna. ñ ull' añoz
millenariis finitᵉ. q ut fugiam illa ma
la futa. ista ipam ẽ portada. Le de q̃da
fre. q ite ad q̃dam aliũ se maiore. a q̃ re
bat ab eo. q̃ cã eet. q i cella stare ñ psi.
Ille uõ. igit ei dicẽs. Nã ñ dũ uidisti
mala futa. Si ẽ illa uidisses. si usq ad
collũ. i uermib3 i ees. pacieñ fires. ut illa
effugẽs. Si boues tñ laborãt ad aratra
timore stimloz. Et si tñ asini. timore
bacloz. Et eq tñ. timore calcariũ. q̃d
eet faciẽd. destructio eternoz boz. a timore
eternoz maloz. Si canes sic tunc offe
rẽ dñi suñ timore ubez. q timid ẽ bõ
sũm. i sũmo itafiliũ. ne migre boiez ini
fruui. Nã ista fuere icorp figata. ũ dr q
uga moysi pticta. ẽ ouisa i colubre. Nõ
p ugã. ñ tẽporal' disciplina. Nõ p colubre.
ñ pca eterna. Virga itaq3 moysi. i tra p
hiat. dũ pena tẽporal' effugit. si i colubre
uitat. dũ i eternã. tẽporal' pca suitat. V ipũ
dr. Nõ i cepatides od mozietᵉ. Qᵃ salsa. ẽ
eternoz apptatio pmioz. Videmᵘ ẽ agricola.
mltã laboze p fructu colligendo i agro. laborãt

artifices a mercatores ẽo. p pecũali. a modi
co lucro. Laborãt cameli. pulli alu. Eq
p modico ordeo. Asini. p modico feno.
Canes iso. p modico pane. Et ñ laborabĩ
bõ. p sũmo boz q obtinendo. V dr i ecclãa.
Ecce agricola. expectat pciosũ fructũ tre. paciẽ
ẽ expectãs. donec accipiat tẽporaneũ a sero
tinũ. q nos ñ eẽm pacientes. bõ celeste expec
tes. V est aliud. lo. Ja. dicẽs. Et. Accipite fr̃s
lõganimitatis laboris. a paciẽ pphar. Et gg. dr
fca pcedentiũ pũm ostendimi. a ñ erit grauia
q̃ portami. Nã ut dr. Considerã pmiũ. minuit
uim flagelli. Nõ q laborauit rex alexander.
q a pncipes illi mũdani. itenuit tẽporal' dñiũ
pitiũ. a ñ laborabit filii dei. i itenuit pmiũ.
eternalr duratũ. Tᵃ salsa. ẽ dnicaz otẽplo
passionũ. Non ẽ miles. ut bẽ. ait. uulnã
sua ñ sentit. dũ buig ducis uulnã intuet.
Nõs fidel' miles. d plio fugiet. si regẽ su
ũ i bellãte. a gruit uulnãtũ attẽderet. At
ue. rex utiq3 summi. dei patris fili unice. p nob
bellãs. ẽ acute uulnãt. q dũ pamore tri
bulam ipũ. plim osolari debẽm. Aug.
Magna osolo. milbs afflictis. ex capite ẽbla
to. Nõ ẽ decz mbz florid. gẽ. sb spinoso
capite. a sagne. ex regno coz. undiq3 defluẽ
te. Ergo si uolum regnare cũ xp̃o. oz nos uul
nãri cũ eo. Nã si fuerim sociũ passionũ.
erim a osolonũ. Ergo ue ill'. q qrit inuita
hac osolaõ. q3 eos i alia. necẽ ẽ tribulari.
Sic ẽ filii isrl'. p uiã desertã. i uiã. puen
ut ad tram. lacte a melle manãtẽ. Sb tali
figa. sic p uiã pnic aspã. oz nos uenire
ad patriã. Qᵃ ẽ salsa. ẽ mltaplex utilitas
tribulonũ. si icipiam h ad caplm. De utilita
te tribulationũ.
Tribulones. si portate
fuerint patienter. mltas gñiat i nob utilitates.
Pᵃ uñ ẽ h ad psẽs. q tribõ i scripta. ignẽ
ẽ designata. a ignis illuminat. Scdo mẽte illuiat.
Et de h hem i dan. ũ dan. regi sic ait.
Septẽ tẽpora. mutabunt sr te. s. tribonis
donec scias. q altissimi dnet i regno bõ.
Et sb dr. Post fiez dierz illoz. ego nabucho
donosor. oclos ad celũ leuaui. a sẽs mẽ.
reddit ẽ m. a ẽ. Et h illuiatõ sb figa. tri
bulationis tobie. extatũ designata. qñ felle
pisco sr oclos ei. ẽ ad lumen reducẽ. In amã
ritudie fell'. Intellige statũ tribulationis.

Nã a paul'. fro excecat. a ad tram pstrt. in
tm a do ẽ illuiat. ut boie nllo docente.
si tm x iti illustrite. dicẽ tñ pstẽ sit eui.
ut n' ẽ offert apli. ouisatũ eẽ x. V gg. d
q oclos q elpa claudit. pca apit. Sic ẽ se
pe iam dixi. oreioz. orũ sr effẽs. q cũ culpa
ad amm sit ppe oppita. oclos qs illa ce
cat. h illuiat. Et d pueis. q pũgã a tiba.
ducite ad scias. V ipũ dr. Stultie colliga
ta ẽ i corde pueri. & uiga disciplie fugat
eã. Inuiã. i hac m sut ee. Scdo tribõ istã
igis. emollitẽ i aĩa eẽt. Igis ẽ. dũ im
durũ ag. eã remollit. a malleatõi opi. ap
tã reddit. Sic a corda. q pspitas facit du
ra. ad uisitas facit p orũ mollia. Et de
manasse. filio ezechie. q i pspitate cru
delissimi fuit. pphas occidit. ydola adorari.
si capt a icarcerat poit. ad dnm redut. Sic ẽ
cera. calore igis emollita. sicale ueterẽ
figã p dr a nouã recip. sic corda. deliniẽ
i dilatã. tribulatõe pcsa. duritiẽ pdut. et
mollia qd' fuit. uetustate uitioz depo
nit. a noui' uitutũ accipiut. Et nõ q sic
modicẽ igis. ñ dissoluit mãz nimiũ durã.
sic tribõ modica. ñ ẽ potẽs. corda emollie
crudelia. a lõgo tẽpe obdurata. l3 reqrit
tribõ fortis a magna. Et d pharaoe. cui cor
durũ. ut ad sp dimitẽdũ. plagis magnis
a multis. potuit emolliri. Nã a uiga i sua
rectitudie diu detẽta. ad rectitudiez pri
stinã. redua ñ p. ñ fortu igis dcarta. Tᵃ
tribõ illar igis. aĩas firit a roborat. Et lem
maifim oluto eruto. q si poiat i aq dissol
uit. h decoct i fornace durat. a fortis effic.
Ita dũ igis. huĩdtas luteã i pte osuit. dim
tẽ illã i douc. ita ut ñ i aq dissolui
aliq̃teñ psit. H maifeste eternum i calx.
u igis. duo otria ui effic. Nã eũ huĩditas
extoto osumes. tantũ sicatẽ illũ i douat.
ut eũ ptes sicale dissoluat. Et eõ. tanta
fortitudo illũ duc. ut ũ ligũ exq carbo fit
putrescẽt/carbo. sm ulla ptudie i stare.
V si sepeliat sb tra. si poiat i aq. sm corrupᵉ
i pseuat. ũ dr. Vidimi ẽ domoz lig forti
ficari. ũ fit igis. Carnes a igis siccate. forcio
res effic. diu p manẽs i corrupte. Sic a tri
blo fortẽ facit. q osolõ i mala dissolu. V
ap dr. Tribulo. patiaz opat. Et ostat boies

pati si fortẽ. ut boste ñ timeat i finalẽ.
Qᵃ ẽ tribõ. istã igis. uincla mali amoris ani
chat. Amor ẽ mali. boiez mo ligat. si ẽ
tblo q igis significat. h ligam anichar. Et
h iti figatũ. i daniele ẽ poitũ. ũ pueri.
q ligati i fornace sr poiti. ilrunt igis. a ui
cul' sr illesi solut. Sic ẽ accidit spualr boi
tribulato. sic accidit cuidã xpiano captiuo.
Cũ ẽ ppr xani. q dã saracenoz castrũ. tene
ret obsessũ. a machinis ipugnret. sara
ceni. q dã nobilẽ xanũ hñtes icarceratũ. oppo
suer' illũ ñ iacerent lapides. At ille clama
bat dicẽs. ne pp se dimitterẽt. Itaq3 xani
lapidẽ iacientes. factũ ẽ diuina dispõite. ut
lapidis ictu rumperẽ funis. q eẽt ille liga
tus. ita q ille i fouea cadẽs. a xanis abstrẽ
ẽ a leuat. V potat dre dno. i ps. Diru
pisti dne ui. mã. a ẽ. funis q qs mo li
gat. ẽ amor uani. q sepe tribulatõe ostringit.
ita ut bõ cadẽs huiliter. sicq3 d manu
hostiũ libet. De amore ẽ mdi. q stricte li
gam adminutã. gg. ita dr. Ipse mõ. dũ
nos tot amaritudib3 cruciat. dũ a tot sr
nos calamitates igeminat. qd aᵗ. q ũ ñ diligat
clamat. Ds q iqd. aspa ut tac iuia. ne si boies
delectaret i ea. obliuiscẽnt eoz q sr ipatria.
Itaq3 tribõ. ẽ sic ablactatiõ. q puuli sepat
alacte. q3 dũ mdana ulla sentiũt amara.
dlcedie mdani lactis abhorrerẽt ora. Vᵃ
tribõ istã igis boies pbat. Nã ql' uniquisq3
ap se lateat. illata otuelia pbat. Nõ ẽ
clamat uesica. uento uano pleya. ñ fuerit
acu. ipte aliq pforata. Siuis q pbare
boiez ql' sit i te. punge cũ eẽt. Nã uasa ple
na. si ad igis ponãt. i nllo ledunt. si si ponã
tur uacua ostringũt. Sili uasa uacua. tacta
sonãt. si plena ñ clamat. Sic a boies. tribo
nib3 tacti. utrũ sani sit ul' i firmi. huiles l'
sibi. facile pz agnosci. V narrat bẽ. de q̃dã.
q sẽ arrogabat ñ phm. Quẽ q̃dã. pbare uo
lẽs. an phs ue eẽt. eũ i iuriis magis aggres
sus ẽ. scire uolẽs. si patiẽs eet. Erat enim
phy patiẽtes. At ille. uolẽs ẽdi phs. pati
anter ipuit ad tps. Cũq3 ille loq cessasset.
iste lauit ẽ dicẽs. Nc cognouisti me. ee phm.
Cognouerã iqd ille. si nc tacuisses. Sz p fre
tuũ ibũ. uanitatẽ uaq3 plenũ. ostẽdisti
te. ñ ee phm. Sic ẽ ẽẽ. aut. Vasa figli. pbat

fornax. et homines iusti. recipit tribulationis. Ignis est
probat aurum et argentum. Unde dicitur. Quia accepe
erunt te. necesse fuit ut tempt. probaret te. Gregorius
Neos iustos suos in pace exterminat. quia pro
si bella deesset. ubi nunc exerceat non esset. qui
quod in pugna miles est. quod se in pace gloriatur se
fore forte. quia quis se quasi probaverit. se adversa ex
pectat. Unde Iob dicebat. probasti me quasi au
rum quod per ignem transit. (C) vi. tribulatio instar ignis
a pectore animas purgat. Nam ignis purgat omne me
tallum a sordibus. etiam exurit. sic et tribulatio a
te dampn. anima est purgatio. Unde in Malachia.
sic legitur. Sedebit conflans et emundans argentum.
et purgabit filios Levi. Ubi est purgatio hec fi
at. dum tribulationes immittuntur. Ipse est enim quasi ignis conflans.
et quasi herba fullonum. Quia sicut ignis penetrat
nisi ferrum. ut nullam in ea partem derelinquat
tur intactam. et a scoria non purgatam. Et sic enim
herba fullonum. si tota fuerit super pannum. nulli pi
lum dimittit intactum. sic divina iusticia nulli parti
dimittit impunitum. Unde tribulatio est quedam divina ignis
quo Deus cor purgat humanum. Gregorius Quod flagel
lum grano. quod lima ferro. quod fornax auro. hoc
facit tribulatio iusto. Dum flagellatur. limatur.
ardetur. expoliatur a peccato. si tamen patiens fuerit
in ea. Nam impatientes patiuntur. sed non purgantur.
sicut dicit Beda. In patientia fortem exacebat. quia per
mittuntur non pectus. Unde per Ieremiam sic dicitur. Frustra conflavit
conflator. quia cor malicie non est consumpta.
Argentum reprobum vocate eos. Et non nec ferrum
est malleatum. quod exlimatur fit magis obscu
rum. Aliter fedior et rubiginosior. unde contra hoc dicitur
clamat. Quia non aurum. sed paleam se ostendit. quod in igne tri
bulationis per impatientiam deficit. et purgatus non recipit.
si maiori per ignem scoria se convolvit. (C) vii.
tribulatio instar ignis. aquas in interiori canali exsiccat.
et consumendo conservat. Ignis est. dum in interiore lutea
aqua. per humiditatem eam resolvit. sed resolutam
consumit. sicque in ea siccitatem inducit. et per consequens ad
conservationem disponit. Sic ex lateribus in canalibus
siccatis. quod conservat siccitas. quam ignis suo ca
lore salutaris induxit. Sic tribulatio. per quam carnis deli
tias desiccavit. conservationem illius sit inducat.
Unde est de Salomone. Gregorius ait in pastorali. Cor sa
lomonis. ideo sapientie omnino deseruit. quia cum nulla
disciplina eum custodivit. Est enim tribulatio. in mirra
probatissima. que conservat a putredine corpus. Hoc est
pallio pretioso. custodit suum apostolus. ne sic per

pulsaret. Unde ad Cor. ii. ad Cor. xii. dicitur. Ne magnitudo re
velationum extollat me. datus est michi stimulus carnis me
e. Quedam est inclinatio que iam dulia opprimitur
dum peccavit. sed revivit. quam que iam amaram peccatum
defleuit. Dicitur est. quod postquam de paradiso eiectus fuit.
centum annis peccatum suum ploravit. Et ex lacrimis ut dicitur
ille locus. vallis lacrimarum est appellatus. Et dicitur. f.
quod alii sentiens carnis insultum. in foveam plenam
glacie se demisit. ut per tribulationem carnis vulnera
sanaret nimis. Gregorius. Quis nesciat. multo melius
esse. ardere flammis febrium quam ignis viciorum. Er
go dicitur non existimes esse quod patris. dum cru
ciatibus erucientibus. ab internis passionibus liberam.
Via igitur dispensatione agitur. ut pluriora vitam
egritudine pluriori curetur. Sic est enim sanarech
quod sanat calcaneum. sic medicina quod curat mor
bum magnum non sufficit ad curandum. quia gravia vulnera
fortem exigunt medicinam. Ergo cogita homo cum
quod si deus filios quos diligit. tam graviter punit. quid
facit est inimicis. Nam sicut apostolus. pater omnem filium quem
suscipit. corrigit. Quis est filius. quem non corrigat pater.
Et si extra disciplinam estis. non filii. sed adulteri
estis. Augustinus. Si exceperit eos a numero flagellorum.
excepit eos a numero filiorum. Ergo igitur. noli sim
plicium esse ut dicas. plus amat pater fratrem meum quam
me. quia illi facere permittit quod vult. me autem
flagitat. ut contra eum facio ad me tormentis affligit.
Ergo sibi flagella post gravitas. quia ad te spec
tat hereditas. Nam ille quod quidem perit. quos iterum
dampnabit. Gregorius. Job. quibus datur hic perit. ut eos
ipse feriat. aliis quos creavit. fecit. ut ipse eos parcat
at. Et dicit. quod electi filii timent. ne illos quos hic
suspendit. graviores in fine fuerit. Et ideo hic ferire deside
derat. et dolores et vulnera. medicamina putat.
Numquid non gaudet egrotus. cum curam de eo gerit
medicus. nec est a medico desperatus. Non enim de
sperans infirmus. iubet dare medicamina que
voluerit. sed non desperatis. dietam imponit. Et propter
hoc. Gregorius. dicit. quod continuum successus temporalium. est eterne
future calamitatis indicium. Quia igitur vitulum mac
tandum in macello. liberum relinquitur in pascuis. sed bovem
domandum premitur sub iugo. Distinctio quo egritu
(E)gritudines corporis medicine animorum. corporis sunt medicine animorum.
Medicine sunt animorum (C) Primo quia sunt corporis debilitative.
hoc est proprie ad sensum. quia calor innaturalis in corpore agat.
ipsum debilitat. et corporis debilitatio. spiritus fortifi
catur. Debilitatio enim est causa unius. fortificatio est
alterius. Hoc manifeste patet in musto. Ingreditur dum aqua

minuitur. vinum fortificatur. Sic quod spiritus. caro
ut dicit apostolus adversus. dum caro debilitatur. animus
fortificatur. Unde dicebat apostolus. Cum infirmor tunc
fortior sum. Quia infirmitas corporis. est fortificatio
mentis. Unde sicut Seneca. uterque homines. non solum aperit in
corpore. sed etiam dum egrotat in lecto. (C) ii. egritudines
sunt virtutes anime purgative. Est enim egritudo lima.
que rubiginem removet a ferro. Est dolabrum. que superflua
removet aliquis. Est fornax. que scoriam removet ab
auro. Est arena. que omnia terrestria removet a bonum
metallo. Est et forte lixivium. quod removet sordes
a panno. Unde cum quidam frater egrotaret. et peteret
a quodam lenimenta ut eum sanaret. ille respondit di
cens. Ne necessariam tibi cupias auferri. Quia si per
gratiam nitro sordibus corporis. sic egritudo lavat
animam peccati. Quedam senex. infirmitati discipulo
suo dixit. Ne contristeris ex egritudine carnis. quia
si ferrum es. perhac limam rubiginem perdis. si
non aurum es. per hec igitur probaris. et ad magna pro
moveris. Unde cum quidam miles. quodam senem virum
rogaret. ut eum ab egritudine liberaret. ille an
dicens. quod melior in egritudine quam in sanitate foret. ro
gavit Dominum. ut in illo statu eum teneret. in quo
melior esset. Unde quidam vir sanctus dicebat. quod animus
non dat infirmitatem aliquam. cum diu in amoris sit
signum. si peccata. Canis deus fuerit. non nimis esset.
Et quod corporis egrotant ad mortem. ut liberant post hoc.
non omnia sua patent. Sed si egrotare ab anime morte te
liberat. quod corporis melior est. quod te facere deberet.
(C) iii. egritudines. sunt paces cum deo firme. et deo re
conciliatrice. Videmus enim aliquos homines. qui in tota vita
sua. deo non fuerunt. ad deum in egritudine redierunt.
Propheta. Multiplicate sunt infirmitates eorum. postea
acceleraverunt. Sepe enim homines. dum videt ho
stem suum fortem ad impugnandum. ita ut defendere
se non valeat. pacem ab eo postulat. Sic dum homo
egrotat. cum se curare non valeat. deo reconci
liari desiderat. Est enim quedam citatio. ad pacem
faciendam cum deo. corporis egritudo. per quam pacem et pati
entiam et regnum celorum. Quia regnum celorum vim
patitur. et violenti rapiunt illud. Et quod sit viole
ta. seipsos vincentes. et contra mala sua in infirmitate
non homines patientes. Unde est patientes in egritu
dine non dolent. sed potius gaudent. Sic patientia. quotidia
nis usibus acquisita. poterit plus portare
tormentum. quod dicitur facere fauni per patientiam de fir
mis infusa. Narrat enim Valerius. quod quidam hono
rabilis nomine. cum rex quidam. cum cruciari mandasset.

ille nil timens. sic regi dixit. Licet rex. hoc
tormentum tibi valde sit. homini bonum preparatus.
tamen quamvis silibus. non tamen interest mea. utrum in imo vel in
alto putrescam. Cenon philosophus. cum esset in equuleo
positus. nullam vocem doloris. vel ab eo eiulatus
est ab eo emissus. sed exhortatio ad patientiam
tam fortis constantia. ut totam urbem homines. ad
tantam sui compassionem adduceret. ut lapidibus
ipsum tyrannum obruerent. Ergo si tam patientes
potuerunt esse pagani. etiamnis igitur bonus peccata. qualis
debet esse ille. qui ad bonum celestem sit electus. (C) Itaque non
sine credendum. quod egritudines. v. de causis homini inferuntur.
(C) Est enim prima causa. ut in iure merita augeantur. Et
hec causa fuit in Iob. (C) 2 causa est. ut cumulata
merita conservet. Et hec causa fuit in Paulo afflic
to a stimulo. Unde dicitur. Ne magnitudo revelationis
extollat me. datus est michi. et cetera (C) 3 causa est. ut
crimina corrigat. Et hec causa fuit in Maria. que contra
Moysen murmuravit. (C) 4 causa est. ut divina
magnalia cognoscat. Et hec causa fuit in ceco nato
et illuminato. Et similiter in Lazaro suscitato (C) v.
causa est. quia hec eorum supplicium inchoat. ut in tartaro
compleatur. Et hec causa fuit in Herode. et Pharaone.
De perseverantia. vivitur bonorum conservativa.
(U)isio de patientia. virtute nec restat de perseverantia. que est vir
tus finalis perseverans in bonum. Sine hac finali virtute
sunt frustra. bonum de cogitatione. bonum de dictis. et bonum de opera
quod ad vitam eternam. Quia ut legitur ait. Sola per
severantia coronatur in patria. Quid enim valet domum fun
damenta ponere. muros erigere. si non consumat tec
tum adiungere. quia non apposito. frustra est omnis pre
cedens operatio. Quid valet vineam plantare. eam
in palos erigere. si non consumat fructum extra col
ligere. Quid prodest ratibus mare sulcare. vela
in altum erigere. ventis prosperis navigium me
diare. navem mercibus pretiosis implere. si non
consumat ad portum venire. Quid prodest bellum inire.
fortiter per bellare. viriliter mediare. si consumat
cum fieri. arma proicere. et se fuge committere.
Et sic est in rebus omnibus invenire. Quia non in bono perse
verare. est frustra de preteritum agere. dum non op
timus homo fieri. per quod bene in vero vestre bono
opant (C) perseverantia. quia pluria commendat. (C) Et primo.
facit sepe mortuos. Nam est adeo. mons
movendo facit sepe. cum mortua sunt vi
a salva necessaria. Hoc est instituto perseverantie celum ite
ra. quod verba divina. Itaque in apocalypsi. sic legitur. Esto
fidelis usque ad mortem. et dabo tibi coronam vite.

Job. i.
Cor. xii.
Num. xii.
Jo. ix. et xi.
Act. xii.
Exo. xiiii.
C. 12

fecte commoditas filii ex permissio. Et filii i ost
sic dicit. Quod perseveraverit usque in finem salvus erit.
Et ipse ista lex. sic ait. Barnardus. sola per
severantia insidias ponit. sacerdos dominum. sola per
severantia coronatur. Sed eam commendat sacre
scripture commendatio. Nam est quod homines dampnat. quia
illud inceptum non perseverant. Unde in apocalipsi sic legitur. Te
ne quod habes. ne alius accipiat coronam tuam. Sed
quomodo per quos propter coronam. est a deo datam. Nam
quod per quos. deletum nunc deletum. eum nulli rei
perfecte deo oblivisca. Et dicit ad philippenses. quod autem
illa post dies aliquos dicit. vel semel vel secundo vel tertio perse
verare. Quia aliquis est septem illi invenit. fratres usque tale
nunquam ire delet. si nunquam est coronam debitam per
ditur. Quod non est septem illi invenit. sed perseverantem
in eis qui habet nunc sem ultimam. si non est perseveraverit
in ea. talis deus delet de dia sua. et propter coronam
de te debitam. eo quod te esse in gratia. non quia numquam
fuerit in septem. sed reputabat ab his omnibus esse septem
et. Et de talibus intelligitur publicani et. Delectaret de
hoc invenietur. Quod te dimitte deleri. quam quod reputa
tur hoc. non est dimitte ipse sua scelera esse scripta.
Secundo eam commendat. exemplum inductio. Et per se dei est
perfecta est opera. Unde post quam incepit facere mundum non
cessavit. donec perficeret. Unde Genesis dicit. Comple
vit est deus opus suum et cetera. Tertio ex est deo salva
toris. qui sic incepit. quod ad perfectionem non duxit. Vel
in Iohanne sic ait. Opus consummavi. quod dedisti michi ut
faciam. Unde consummans omnibus que ad reparationem
humanam generis pertinebant dixit. Consummatum est.
Et hoc beati Andree apostoli. qui ut perficeret opus in
ceptum. sequens magistrum. noluit deponi de
cruce. Vel Iob dicebat. Iustificationem me
am quam cepi tenere non deseram. donec deficiam non re
cedam ab innocentia mea. Et apostolus dicit ad Thimotheum 2. Bonum
certamen certavi. cursum consummavi et cetera. Et quod mirum
cum de leone dicatur. quod postquam quarte predam ierat.
nunquam cessat. donec inveniat. Leopardus vero
ex cathena dimissus ad bestiam. quia post
quartum saltum non sequitur eam. dum cursum non continuat
non optinuit quod volebat. Ergo perseverantia sola
pervenit ad palmam. et venit ad gloriam. Quod per
severantiam commendat suus effectus.

Perseverantia commendat suus effectus. Et est primus effectus eius.
quia a deo consequitur quod postulat impetrat. Et non ne hec
magis existit. exaudi ioni quod petit. Vel ait
dominus in luce dixisti. Pulsate. et aperietur vobis.
post quam ad ultimum. Si pulsans perseveraverit

et si non dabitur ei. eo quod amicus eius sit. propter improbitatem tamen
eius surget. et dabit ei quotquot habebit necessarios. Et
xviii. luce. de iudice illo iniquo. quem quedam vidua
ad se requirens. per multum tempus audire compellere
tum illa continuans precos. dixit intra se iudex. Et
si deum non timeo. et homines nulli revereor. tamen quia
molesta est michi hec vidua. vindicabo eam. Ma
ria magdalena cum quo vite meruit. quia sola perse
veravit cum mortuus Magister. quia ideo sunt continua
venit. vivum invenire meruerit. De Anna non matre
Samuelis. sic Gregorius ait. Anna que quod petiit
optinere meruit. quia post se lacrimas. in conti
nuis rigore servavit. Vel dicitur. quod multis eius non
sit apostolis in diversa mutatum. Dicitur et apostolus Iacobus
quod perseverantibus in orationem. spiritum sanctum meruerit ac
cipere. Et breviter nullus ire audeat postulat quod non
accipiat. si preces in oratione continuat. Quia ut dicit
Augustinus. quod de hoc non negatur. sed ut congruo tempore
differtur. Secundus effectus perseverantie est. quia bona quesita
et accepta conservat. Cuius ratio est ad propositum. quia quia
multa mitta. per dei gratiam acquisivit. nunquam hec
perdit mors adveniente perdit. Sed quia in gratia
perseverat. nunquam mors perdat. Sed perseverando sic i
bona conservat. Tertio inperseverantie. perseveran est oppositum. quia sibi
operatur contraria. Sed inperseverantie est bonorum que ab alia de
structiva. quia ut ipsum dicitur. quod mollis est et disso
lutus. frater est hominis. sua opera dissipantis. Quartus per
severantie est bonorum que servatia. Augustinus. perseverantia magna
donum dei est. quod dona cetera conservat. Tertio perseverantia
quia que dura et aspera. facili portat. Cuius ratio
est. quia perseverantia est quedam in bonis actio continua. Continua
tio vero bonorum. generat usum. assuetudinem vero. opus quod
cum grave. facit facillimum. Unde videmus quod pueri
cum religiosis. portat facile assueti. Ca
melus ipsum dura se ponderat. sed assueti flec
tunt ad ea genua. Grave ipsum frena autem
pe dux nimis. sellam illi imponere. et bovem aratra
plus funibus colligare. sed fiunt levia. longa
consuetudine. Et sic est in rebus aliis invenire. quod per
severantia bonorum faciat usum. gravia vertit in dulcia.
Ille. Subito de ulva. petere ad solem. dono
ad laborem. grave sibi esse nunc est quod incipit. Sed postquam
albus diffluescere. et ad illa. paulatim assue
scere cepit. nec difficultatem tollit. acere faci
le iam. quod ante ipsi difficile erat. Et de dominus. quod non
habens usum armorum. videre contra hostem fortissimi
bellatorem non potest accedere ad eum armatus. quia ar
mis prius assuetus. militans ibat armis suf

d. fultus. Quia consuetudo levia facit. Quarto perseverantia
bonorum in celesti conservat. Quod dicitur valet lectio in apocalipsi.
si non congregatur consuevit. omnis est laus. perdit et ex
sic. Ad perseverantia operantes finem coniungit. quod est ultima
sime laudis. Videmus est debiles mulieres et ve
tulas. continuando. longas perficere peregrinatio
nes. Item nam continue operando. ex modica
quantitate incepti ad dictum. arborem magnam
efficiet. Et aqua natura mollissima. videmus petram
excavare durissimam. si cadat continue sic cum
ipsa est perseverantia. facit fortiorem hominem. continue labo
rante. Seneca. Est in quo in opere perseverandum. et conti
c. labore robur addendum. Quinto perseverantia sola la
borantes premiat. Nemo est premium accipit operis.
non opus ad finem deduxerit. Unde soli militantes.
continuantes in bello. donativum accipiunt. non
autem illi qui fugiunt. et hostibus non resistunt. Unde
legitur. sic ait. perseverantia est singularis filia summi regis.
virtutum de finis. Chrisostomus. Tolle perseverantiam non obsequium
mercedem habet vel premium. non beneficium gratias. nec
laudem aliquam fortitudo. quia non qui ceperit. sed qui per
severaverit usque in finem. hic salvus erit. Et addit. Inicia
preterea est multorum. sed finis paucorum. Seneca ipsum de
lectatio. sed in fine probatur. In initio fervens fuit
multi. in fine vero sunt dissoluti et tepidi. Que in
quod erit unius seminum. in initio bene flore
tum. sed in fine tabescentum. et nullus fructum ferentium.
Gregorius. In cassum bonum agitur. si ante vite terminum
deserat. Quia et ille frustra velocitas ipsi currit.
qui cursum ante quam perveniat deficit. Et hic non fuit.
ilem figuratum. Vel cauda hostie iubebatur
offerri. De iustitia et eius commendatione. V. 16.

De vicio de primo. fortitudine et temperantia. dicendum est de iusti
a. Est est iustitia. ut ait Tullius. habitus animi. com
muni utilitate servata. cuique suam tribuens dignitatem. Circa
quam ponemus eius commendantes. Secundo eius divisiones. Pri
mo nota quod iustitia non accepta largissime. prout dicit
iustitia. non stricte. prout est inflictiva pene. sed comunita
largiter. prout accipitur pro cardinali virtute commendatur.
Primo ante animam. Secundo a scriptura. Tertio animam est commendat.
Primo commendat eam. brutorum exemplum. Dico quod non.
commendat iustitiam. Primo ex parte terrarum causa. Secundo ex
parte fortitudinis animorum. Tertio vero ex parte brutorum.
a. Dico primo quod iustitiam commendat. ex parte terrarum
corporum humanorum. Sicut est in eccl. dicitur. Deus fecit hominem
rectum. Rectum cum fecit certum. ut plus dicetur. qualis
debet esse iustitia. et quod rectus est deus eius. Legitur. sic enim.
Rectus est deus dominus noster. et ideo hominem rectum fecit. cum

statura corporis recta dedit. Fortem vero ista exterior
rectitudo ad interiorem rectitudinem. homines interiorem
monet. et rector corporis. ex forte interiorem ar
guet. Quod est in decreto. ait. dicit per hoc. quod in recto
corpore. animum gerit autem. Basilius vero. aliam ali
quam assignat. Dicit est. recta facie. homo fecit
ad celum. ut intelligeret se ad patriam celestem
paratum esse sursum. Bruta vero. que extra sic sunt facta.
ut redditam naturaliter sit terram. pro corpore. facie
prona portat ad terram. b. Secundo sumitur alia causa. ex parte
ie animorum. Sed est ut iam tetigimus. Fuit est corpori multo
fortius. recte esse deus et animam. Quia eius iustitia. sit recta
ut dicit Anselmus. debuit hec habere rectitudinem in recto
animo esse septem. Ut Augustinus dicit. quod lex puniens
mala. est in cordibus hominum scripta. quod non est alia quam
ipsa iustitia. Tullius autem dicit. quod iustitia innata est anima.
Quedam enim in consuetudinem ex ratione bonorum cum venerit.
Secunda vero. animam et consuetudines probatas leges. re
ligio sanxit. Et addit. quod nec iure est. quod non
opinio genuit. sed vis quedam innata inseruit. Sed
religionem. pietatem. vindicationem. et veritatem. que sunt
partes iustitie. Seneca. Societas humana. quam facit iustitia.
diligentia et scientia est obsuada. quam nos animo omnibus
c. miscet. et indicat nobis de hominibus esse ... Tertio
iustitiam commendat brutorum exemplum. quam reperitur in dam
nisse animam. Unde multa faciunt bruta. docta
anima. quia pertinet ad iustitiam. et monent ad innocentiam.
ad concordiam. et ad pietatem. ad sui generis animalia.
Docet quod filios se absconderunt. de nidis exire.
escam querere. et eos puniunt. si invenerint negligentes.
Unde accipitres. rostro capiunt filios de ni
dis exire. et cibum querere. Cervi. docent filios
se abscondere. et saltare. et hostes fugere. Legitur
de ciconie. castigant uxores. si fuerint ad
alius mixte. Immo ciconia. congregantes adul
terium cubitum in uxore. pellit eam a sua
societate. et nunquam postea illi se unit. Et hanc
iustitiam esse videmus in columbis et gallis suas zela
tes uxores. per eas pugnantes. et eas si offe
derint punientes. Quomodo vero iustitia commendatur.

Iustitia commendatur ex scriptura per multa. mm. C. 2.
Primo a scriptura. Primo. quia vir est plurimum deo
grata. Cuius ratio est. quia esse sibi. diligit suum simile.
Similitudo est. causa amoris. quia dissimilitudo causa est
inimicitie. Ad deus est summe iustus. quod iustos amat.
in omnibus. Psalmus. Iustus dominus. iustitias dilexit. Et ipsum dicitur. Qui
sequitur iustitiam. diligetur a domino. Hec est ratio ex suo
bono. In iustitia est. iustitie est adversa. quod eum displicet

iustitia placet istud. Sicut cui displicet malum pla
cet bonum illi bonus. Et cui displicet infirmitas pla
cet procul dubio sanitas. Et cui displicet amari
tudo placet illi dulcedo. Sic peccatum iniustitia displi
cet in iustitia quod placet illi iustitia. Et hoc intelligitur cum
certitudine significatum non perpetuum est. Nam hebes in sancto
diuisa potentia et cetera. Vnde et sic dicitur. Absoluat dominus
cum quod facit hoc et aduersatur cum in iustitia. [Hec] in iustitia est
hominibus necessaria. Vnde iustitia nominatur que est illa in sapientia
quibus non est uniuersaliter iuuita hominibus. Ipsa enim est ita
necessaria ut quod mali non possint uiuere sine ea.
[tulli] Tullius. Tanta est quidem iustitie necessitas ut illi qui
uiuunt in scelere uiuere sine illa non possint sine aliqua
iustitie particula. Tolle iustitiam nulla societas iuuia. Vnde quicumque om
nes preda. Vnde quicumque rapina. Sunt homines per eos pro
prius ciuitates et regna. quia per societas omnis
humana. Nec tue dicere nec tue commedere
nec per uiam tue incedere. Sic iustitia summe est necessaria.
quia reprimatur omnia mala quibus societas omnibus
est humana. Vnde sic dicitur. Rapinas noluerunt co
cupiscere. Dicitur glosa. O luce dapnosa quibus acqui
pecuniarum perdidisti. Tam nobilis est iustitia ut et iam mali
mori desiderent sicut iusti. Hoc de balaam qui dice
bat in uisis. Moriatur anima mea morte iustorum.
et fiant nouissima mea horum similia. Vnde quia
necessaria sit hominibus iustitia. cum sit eius officium primo
a malo penitus eruere. Hoc de daniel qui dicitur. Con
clusit deus ora leonum et non tibi nocuerunt. quia co
ram eo iustitia inuenta est in me. [Hec] iustitia est hominis exal
tare. Vnde in ecclesiaste sic habetur. Qui operatur iustitiam ipse ex
altabitur. Et de dauid in psalmo sic legitur. Propter iniustitias suas
humiliatum est. Hoc de saul et dauid. quia saul propter
suas iniustitias cecidit. Sed dauid propter iustitiam ad regnum ascendit
et cetera. Regnum agentes iniustitiam cum stetit. propter iustitiam
Et non ne regnum assyriorum. Transit in persas et me
dos. Regnum persarum igitur. Et regnum grecorum transi
it in romanos. Sed propter iustitiam romanorum regnum
ad nichilum est redactum. Sic ipsimus magis iustitia
creuit. sic iulianus. multa iniustitia penitus defe
cit. [Hec] operi iustitie est homines a malo culpe defen
dere. Vnde figura est in lorica. cum est corpus a gladiis
defensare. quia ei est anima contra peccata munire. Vnde
dicitur ad ephesios. State in dura lorica iustitie. [Hec] iustitie
officium est igitur hominis transitorum appetitum restrin
gere. Vnde in ecclesiastico dicitur. Circumcinxit aaron zona iustitie.
Et quod fuit cum tali zona circumcingere. nisi eum ap
petentia a temporalibus refrenare. Hoc de christo dicitur
in ysaia sic legitur. Erit iustitia cingulum lumborum eius et fides

cingulum renum eius. Fides est uiuens iustitia. fac hoc.
delectabilis hominibus ostendere. quod hominibus illud et tenebis
sit figura. [Hec] est officium iustitie pacem hominibus dare
et conseruare. Quia iustum est. quia quando per iustitiam mali destruuntur
et puniuntur. pax ciuibus datur et conseruatur. [ps.] [ex]
Iustitia et pax osculate sunt. Et in ysaia dicitur. Erit opus
iustitie pax. Hoc dicitur quod cum erit ex iustitia nobis dat eo
quia nunc nobis a preceptis promissit. Tempore natiuitatis christi
pax est nuntiata hominibus. Et tunc annis in mundo [ex]
tanta pax fuit ut romani ostenderent templum
pacis. et cetera gentes. Lanceas conuerterunt in ligones.
gladios et mucrones in falces. [Hec] est opus
iustitie homines in iudicium liberare. Tunc iudicium quod nec
sit nunc et erit iustitia. Ipse est christus. sic autem in psalmo.
Cum accepero tempus ego iustitias iudicabo. Quod
est frumentum et principes. quod modo diues. quid
imperatores. quando nulli ualent potentia sine operis.
Dicitur est in figura iacob patriarcha. Reddit mihi cras [stelle]
iustitia mea. Sed de malo ipsius dicitur. Nichil pro
derunt thesauri impietatis iustitia uero liberabit a morte.
Beati qui esuriunt et sitiunt iustitiam. quoniam ipsi satu
rabuntur. **Quod multa sunt que obedientiam ostendant.** [C.3]
Posita iustitia ostendatur. Dicendum est ad de eius dilectione.
Et quia de partibus iustitie pluribus iam se non concordant.
sed quidam ponunt plures quidam alii pauciores. [premittitur utiles.]
nos media tenentes. quod quidam ponant magis utiles
dimittentes. Nam de latria et perdulia et dulia
non oportet hic dicere. quia in multis aliis nostris libris posuimus
qui uoluerit inuenire. De obedientia illi non de primis
hic mandatum recolo me dixisse. [Hec] igitur prius
iustitia uolo hic ad de obedientia dicere. Sic est obedientia
uirtus quod preceptis maiorum obtemperamus. Itaque hec
prius sit illa prima ex quibus ostendatur obedientia. [Hec] est primum
sacre scripture monita. siue precepta. [Hec] est exem
ploria opera. [Hec] uero est munifica patris nostri.
Dico quod ostendat obedientiam sacre pagine. sacre ubi
et monita. Cum est ad deo. sit sacre uerba. nequit esse
suspecta uel falsa. Sic est testatur apostolus petrus. Spiritu
sancto inspirati locuti sunt sancti dei homines. quando nullum
eorum uoluit potest esse falsum. Audiuit igitur quod dicat
apostolus ad romanos. Omnis anima potestatibus sublimioribus
subdita sit. Vnde apostolus omnis quia omnis potestas a deo est.
Et igitur quod potestati resistit dei ordinationi resi
stit. igitur obedientia est eius. Et ad hebreos sic ait. Obedi
te prepositis uestris et subiacete eis. ipsi enim peruigilant [ex]
quasi rationem reddituri pro animabus uestris. Sic est tenenti
deo uobis. deo reddere rationem. et non possit pro uobis utile
reddere. Non obedientiatis eius. eius tenemini obe

dire nec excusamini. et si sint mali. Quia deus in ewangelio
sic ait. Super cathedram moysi sederunt scribe et
pharisei. Omnia quecumque dixerint uobis. seruate et facite.
secundum opera eorum nolite facere. Et petrus dicit. Non solum esse obedi
entes bonis et modestis. sed etiam discolis. Vnde hoc intelligen
dum. obedientes esse deo. de diuersis plagis etc. tante promis
sionis. In hiis quibus igitur tenemur sed contra ordinem
obedientie. [Hec] ostendunt obedientiam. quod causarum omnium
opera. per opera est quod faciunt causa. tam supreme quam in
fime monentur nos obedientes esse. [Hec] enim nec deus cor
celestes milites. sunt obedientes. Nam in quodam apostolus. sunt omnes
ministratorii spiritus. in ministerium missi propter eos qui hereditatem
capiunt salutis. [Hec] Nonne obeduit deo celum.
nunquam a motu in proprio est cessantes. et nunquam a sua
influentia recedentes. [Hec] Nonne mundus est elementa facta
ut sic opera. est a deo imposita. ita ut quidam cale
faciant. quidam humidant. quidam infrigidant. et que
dam desiccant. [Hec] Nonne de quibus sic debui dicere [stelle]
de baruch. Que uocate dixerunt ecce adsumus.
Et de eius sic legitur. Iob. Statuit eam in se. sese. propter
precepto et non preteribit. [Hec] Et de aquis sic legitur. Terminum po
suisti. quem non transgredientur. neque conuertentur operire terram.
Vnde de domino saluatore. in iohanne. sic legitur. Qualis est hic quia
mare et uenti obediunt ei. Et sic est in plantis et in
omnibus. que a natura regulis inueniantur. quia nunquam faciunt
aliud fructum. quam sibi impositum. Nam et si uideat sur
culus unius arboris. facit fructum alterius arboris. non
illius est iste. sed illius cuius fuit surculus. Ille est opus
surculus est ille iste. tenens naturam propriis arboris.
suam plantam cum iste fuit digerit. et in sua natura
conuertit. sicque fructum suum nunc facit. Similiter alia omnia
nunquam recedunt a natura propria est data. Ergo dolen
dum. uiuimus et plorandum est. quia solus homo. propter quem
facta sunt omnia. cum fuerint a deo cuncta supposita negat
deo obedientiam. non attendens diuina beneficia. [Hec] non mouens
ad obedientiam. sunt munifica premia exempla. Et primum et summum
exemplum ab omnibus imitandum. est deo saluatoris. qui primo
obediens. de celo descendit. naturam nostram humanam uniuit.
in qua usque ad mortem. mortemque uilissimam obediuit.
Vnde ad philippenses sic dicitur. Humiliauit semetipsum.
factus obediens usque ad mortem. mortem autem crucis. Ergo si
uiuimus filii dei patris. filii nostri filii significati. si
postea patri equalis non uenit facere uoluntatem suam. sed eius qui
misit illum. quia hoc est humana fragilis illi negare
obedientiam. a quo beneficia accepimus tam maria. tam alta. tam
ampla. est non sufficeret dare homini totum mundum. sed de
dit semetipsum. tamen in pretium quod in cabulum. Vnde ipse per salomonem
sic ait. Reliqui domum meam. dimisi hereditatem

meam. dedi dilectam animam meam in manus ini
micorum. Ergo sicut in ecclesiastico dicitur. gratiam fideiussoris
tui ne obliuiscaris. dedit enim pro te animam suam.
Ergo propter mores quod feci tibi. Aut in quo molestus
fui tibi. Responde mihi. Ergo tu que contra ea illa omnia.
quia ualde est motiua ad obedientiam. [Hec] exemplum ad obedientiam.
est abraham quod deo est per multa argumenta probatum magis
gratum esse. Hic autem esse apparuit [Hec] egredere de terra sua
patre dilecto. [Hec] In carnis omnis circumcisione.
[Hec] Et in filium suum immolatione. [Hec] Vere tanta obedientia.
quod sic uoluit immolare. apparuit maxime et fuit deo
beneuola. [Hec] Tum quia passus est. de amantissima
parte. [Hec] Tum quia nouerat amantissimum esse. [Hec] considerare
[Hec] Tum quia passus est. hoc manu propria facere. [Hec] Tum quia
passus est. unicum amatum filium immolare.
quem habebat a deo miraculose. et quem sciebat esse
magis promissum fuisse. [Hec] Tum quia passus est non
solum eum uelle gladio iugulare. sed tollere illum igne
cremare. [Hec] Tum quia passus est. ad locum tam di
stantem filium sic mactare. [Hec] Tum quia ex tali mac
tatione. magna infamia uidebatur incurrere.
filium suum tam occidere. cum de dei precepto. nullum
testimonium posset hic. ad sui excusationem. [Hec] Tum quia [ne federa uiolare. et uoti recte contraria facere. [Hec] Tum quia in opere]
uidebatur in hoc opere. nullus poterat aliquis esse hic.
quia hoc erant alios scandalizare. Ista est quod uo
luit ruminare. Inuenit magis fuisse.
obedientiam abraham. Quod et probauit deus. quando dixit. Quia
non pepercisti unigenito filio tuo propter me. bene
dicam tibi. et in semine tuo. benedicentur omnes gentes.
Et iurauit hoc se facturum. quia quod obtulerat ei
filium suum. ipse tribueret ei suum. In quo esset bene
dictio omnium gentium. **De effectibus obedientie a quibus ostenditur.** [C.8]
Obedientia a suis effectibus ostenditur. **Datur.**
[Hec] est primus eius effectus. quia ipsa est hominis subli
matiua. Et hoc et in patria. Et non ne mundi prima
pes illos exaltatur. quos uere obedientes. in omnibus esse [ex]
probatur. Hoc de assuero. que dereliquit amanum conspiran
tem. et eleuauit mardocheum. quod obedientem
et conspirantes contra se reuelantem. Sic exaltauit
symonem obedientem. quia dereliquit uitam. quia obediens se
prebuit. Vnde deus est propter iudeos. per moysen in
deuteronomio. Si audieris uocem domini dei tui. fa
ciet te deus tuus. excelsiorem cunctis gentibus. [ex]
Et sic in hac uita. ita et in uita futura. Vnde
quidam sanctus uiro. testatur post uirgines ordines [ostensi sunt]
ei ostensi coram deo. [Hec] quia primum erant hominis in fir
matum. gratias deo agentium [Hec] erant hominis
hospitalitatis sectantium. [Hec] erant hominis sollicitudine

armatum. Quinta est castitas. Propter obedientiam alius se preter
diem subtractum. Et hic ordo quem ceteris superior
erat, et maiorem gloriam ceteris habebat, et torquem
auream ad collum ferebat. Cumque quereretur causam
huius, dictum est quod inter alios ordines ille frange-
bat voluntatem propriam. Sed quia hic ordo totam
propriam voluntatem postposuit, non est refutare quod
dignior est ceteris altius sublimatus. Unde de domino
dicitur quod factus est obediens usque ad mortem, propter quod
deus exaltavit illum etc. Quinta obedientia est dignifica-
tiva. Et non ut regem dignum honorat, qui certum perfecte
nec. Sub est apostolus. Sicut regem honorat, quia ab
eo ipsius non recedunt. Vel ipsum videntes de al-
ueario exeunt, et in terram recedunt, et se ibi
cumque ponentem se ponunt. Ergo a filiis tale homines
deum honorat quem eis mandans obediunt. Et
tales quod deum obediunt glorificat. Honorat autem deus.
Unde dicitur i. re. ii. Quicumque glorificaverit me glori-
ficabo eum etc. Sexta obedientia est que impetrativa deo
est oportunitas. Et non nec hoc mirum est. Quia si
bene se exhibet. Si potest a principe optinere
que velit. Immo cum uoces principis omnibus
obedientibus gerentibus. Si obedientes fuimus spiritui
unius obediet deus orationibus vestris. Et non ne ut
in Josue dicitur obediente deo uoci hominis stetit sol in
medio celi non se mouens spatio unius diei. Au-
diat ex aurora una oratio unius obedientis quam decem
milia orationis. Unde dicitur i. Jo. ca. Si cor nostrum
non reprehenderit nos fiduciam habemus apud deum quod
quodcumque petierimus ab eo accipiemus, quia mandata
eius custodimus. Exemplum de sancto Florentio
cui deus sic exhibuit propter eius orationem eo quod esset in omnibus
obediens illi, ut omne quod peteret oratione impetraret.
Unde cum quidam diaconus scilicet gratia visitandi
ad eum veniret, et totum illud spatium circa cellam
serpentibus plenum videret, clamavit ad eum
dicens. Pro oratione. Cumque ille de cella exiens
eos videret, statim ut manum ad celum levavit,
statim celum licet esset serenum intonuit, et omnes serpentes
pereres occidit. Cumque diceret. Ecce domine occidi-
sti, quos eos de hoc loco portabit? Statim venerunt
tot aves quot erant ibi serpentes, et eos inde
portantes, mundum locum ab omnibus reddiderunt.
Septima obedientia est in periculo salvativa. Cuius ratio iam
est tacta. Quia est deus obedientibus exaudiens, liberat eos
a fluctibus maris. Exemplum de apostolis qui cum essent
in mari clamabant. Domine salva nos, perimus.
Cohibuit dominus tempestatem, et facta est tranquillitas.

et periit aurum. Et quia filii obedientes fuerant omnia reli-
querunt deo. Et quia secuti deo in pretium mor quod querebant.
A hic in simplici. Sic dicitur est in figura. Exiguo lignum ar-
duit homines animas suas, et sinistros mare
peracte liberati sunt. Mare tempestuosum periculosis ventis, et fluctibus plenum est presens
seculum. Vanus plus perditum. Exiguum lignum
quod liberat ab undis et ventis est obediens humilis.
Quod autem ut Augustinus dicit. Ubi obedientia non, non humilium est pax.
Sic quod illi qui in navi sunt. Sive dormiat. Sive co-
medat. Sive quod aliud faciat. Semper necesse est ut se mo-
veat eo quod motu alieno non suo procedant.
Sic illi qui in obedientia vivunt. Quicquid faciant semper pro-
ficiunt. Et si quiescat, sive comedat, sive bibat.
Octava obedientia est lucri ditativa. Cuius ratio est quia ut
contingit in omni suo actu lucratur, quia non cessando
alicuius acto fit dives in saeculo. Ideo est usu-
ra, quia ex eo fit dives. Si tamen debeat dives dici
quod possidet aliena, quia usura numquam dormit, nulla
festa custodit. Sed omni tempore lucrari intendit. Quia si
filii obedientes alienam semper voluntatem non propriam faciant,
ideo semper in meritis crescunt, quia citissime dives
fit. Quod dicitur obedientia in prius. Multe filie congregaverunt
divitias, tu supergressa es universas. Nona obedientia
est ad gloriam quod toti productiva. Cuius ratio est, quia a-
nima currit, quia vadit pedibus alienis, quam qui am-
bulat propriis. Sic quod vadit equis, quam si incederet
pedes. Unde proverbium est. Quia qui in alieno dorso sedet,
cito vadit, et cito redit. Atque obedientia currit
pedibus alienis incedit, quia cito ad patriam redit.
Est et alia ratio, quia obedientia homines allevat, dum ap-
te eum exonerat. Exemplum de cursoribus qui obedierunt
principibus, qui depositis ponderibus cito cur-
runt. Nam et apostoli currere volentes ad patriam
deposuerunt temporalium bona. Unde dicitur est in figura
in apocalypsi quod date sunt mulieri due ale aquile ut
volaret in desertum locum. Mulier ista est sancta ecclesia
sive anima. Desertum dicitur celum a suis civibus
derelictum. Due ale mulieri sunt date scilicet paupertas, ad exonerandum, et obedientia ad volandum quibus
cito volat in celum. Decima obedientia est hostium prostra-
tiva. Exemplum de filius israel, qui quamdiu divina manda-
ta servabant, omnes hostiles acies debella-
bant. Sic sunt et in regibus Juda, et in Machabeis.
Quando vero a deo recedebant, eos in tam paucissi-
mi superabant. Sic est in proverbio dicitur. Vir obediens
loquetur victorias. Exemplum de Saule qui quamdiu obedi-
ens deo fuit, pacifice vixit, et nullus adversari

illi fuit. Postquam vero a deo recessit, deus illi ad
versarium suscitavit. Item nobilissimo genere tamen
philadelphi superat ille, qui vincit seipsum. At vero
obediens, dum se alteri subicit, seipsum vincit, quia
nobilissimo genere triumphandi adversarium devi-
cit. De gradibus obedientie.
Obedientie gradus sunt septem, scilicet. Obedientia libens.
Obedientia simplex. Obedientia hilaris. Obedientia
velox. Obedientia virilis. Obedientia humilis et
Obedientia indesinens. Est gradus primus obedientie gradus
ut dicit Bernardus. Obedientia libens, quia gradus unde ut ipse
dicit, nullus ascendit qui propria voluntas non fecerit. Exemplum de
domino qui dicebat. Descendi de celo non ut facia-
m voluntatem meam, sed voluntatem eius qui misit me. Augustinus.
Optimus minister est ille, qui non desiderat a te hoc
audire, quod ipse voluerit, sed potius quod tu volueris.
Bernardus. Quisquis occulte agit, ut quod ipse desiderat,
hoc ei prelatus iniungat, seipsum seducit, si forte
sibi de tali obedientia blandiatur, quia in re illa talis non
ipse prelato, sed ei prelatus obedit. Non talis apostolus qui
dicebat. Domine, quid me vis facere. Sed illi pa-
rum sunt filiis illi simul qui noluit domini obedire
non coacti. Et nota quod obedientia libens maxime est
laudabilis, cum contraria imperatur, quare. Sacerdos in quod est.
Quia si obedientia aliquid de suo adiunctum habeat, nulla est. Aliquid vero
minima est, si de suo non adiunctum habeat. Cum est locus superior
imperat. Obedientia minimum evacuat, sed ad hunc locum
pro desiderio anhelat. Cum vero contumelie impera-
tur, non habens, ex se animum appetat, obedientia minuit.
minuitur, qui ad hoc invite descendit. Exemplum de
Moyse qui primo huius recusavit. Et similiter Jeremias.
cum ait. A. a. a. domine deus, quia puer ego sum, et
nescio loqui. Itaque ut Bernardus ait de obedientia regula
datur, quod quanto obedientia gravior, tanto deo est gratior.
Et quanto est levior, tanto contemptus est dampnabi-
lior. Augustinus de civitate dei. In paradiso tanto maiori
obedientie fuit quanto id quod preceptum fuit nulli potentis
fuit. Nam in inobedientie magnitudine peccata punita, et tres
a creatore facile imperata, quod explicare satis quo
malum sit non obedire in re facili, tanto profecto
in prima, et tanto iniecte supplicio. Secundus gradus est
obedientie simplex. Nam non nulli, ut Bernardus dicit, non obediunt
simpliciter, qui disputant de precepto, utrum sit licitum
vel non licitum, cum in eodem momento quo sit impositum
sit obediendum. Ysaias. In auditu auris obedivit
michi. Bernardus. Perfecta obedientia maxime incipienti est indiscreta,
ut non discernat novitius, quod vel quale sit quod man-
datur, sed tantum ad hoc intendat, ut faciat humiliter

quod precipitur. Novitii est simpliciter fieri deus, ut sit sapi-
ens. Bernardus. Rara avis in terra discretio. Ideo discre-
tionis locum obedientia suppleat, ut nil plus, nil minus,
nil aliter quam imperatum sit faciatis. Cum Julius
cesar in hostibus propriis milites suis, vero in anno spa-
tium accepisset. Et eos in tanto spatio promptissima-
te non posset, quia ad eos subiugandos, tamen fuit
omnimodum de dampno. Sed glose insinuant, tamen tanquam
inobedientie negare est de introitu urbis. Ergo si inter
paganos tanta est cura de mandato servando,
quod inter christianos religiosos viros est faciendum. ait
Ergo ut Bernardus. Non magistri te moveat imperium,
non indiscreta potestas, sed memento, quia non est potestas
nisi a deo. Quia potestati resistit, dei ordinationi re-
sistit. Tertius gradus est obedientie hilaris. Unde hila-
ritas interior. Sit interius hoc sit a cordis. Fa-
cies est tristis, quia in vultu mala oris de voluntate
cordis in obedientie non oritur. Unde in ecclesiastico dicitur. In omni manda-
to hilarem fac vultum tuum. Tristis est facies,
ora tua obedientie est. Obedientie Symeonis Cyrenei. Talis
est obediens filius est illi, qui vibra hoc habet in firma,
ita ut nullus moveat supra tellus. Quartus gradus est obedientie
velocitas. Unde Zacheo dicitur sic ait. Festinans de-
scende. Exemplum de hiis in sanctis apostolis qui statim vocati
relictis omnibus secuti sunt dominum. In vitis patrum
legitur de abbate Silvano, qui habebat discipulos, tamen pre
ceteris obedientie nomine Marchum, ut ab abbate vocatus
tamen cito surrexit, ut litteram quam inceperat non compleret.
Valde est gravium est principium. Si quis cito obediat
ei. Quintus gradus est obedientie virilis. Ut habetur. Mulier
operis fortis. Manum misit ad fortia, prosequendo
est. Exemplum de domino salvatore, qui aggrediens for-
tia, fortiter incepit, fortiter mediavit, fortiterque
perfecit. Sic et suo modo Stephanus, Laurentius, et Vincen-
tius, et alii martyres sancti gratia. Ut Bernardus ait. Multum obedientie
illi assignat, qui tenerat alius audiens, sed gravius
ad audiendum, gravior ad implendum, et gravissima
ad tenendum. Non ne gravius est valde obedientie militum,
quam se ponunt in periculo tot eorum, prius mori volen-
tes, quam fugere hostes. Ergo si faciunt hic pa-
gani, aliique non pauci, pro modico auro, quod
faciendum christianis, precipue fine? Sextus gradus est obedientie
humilis. Unde deus ait in Luca. Cum feceritis omnia que precepi
vobis, dicite, quia servi inutiles sumus, quod de-
buimus facere fecimus. Septimus gradus est obedientie
perseverantie. Nec deo est acceptat opera incompleta.
Quod est preter cursum incepit, si ante terminum desi-
nat currere. Ergo qui in capite obedientie laboret

m
C. 6.

pseciare. Na in uulri iap bellu. q' dum
tar sin fini icoplem. De motiuis ad miam.

Uiso sb breuitate d' ob'e. uidec h' restat
d' mia. q' p'n'a planis. ualde e neca.
ne forte q' s'bditus. exardescat ira. Alt'
e mia. ut alior' opassiua. Misdes e d'. q'
mia. opa' alicio misis uocabl'. e forti
ta. Vn d' mia. qn p opassioe' uia. fiat
missi cor eor' da. Ceraqs osidat miam.
Ppo nia. Ct e scpta. Ct e u er. Ppo dico nia.
Supma ut dia. Ardia ut aglica. In
fima ut tiena. Ceraqs largissie ualde m'
d'hac uicme larges ab ipso creatore. i uni
capientes. dicam. mag' fuisse miam. q'
ipse ipi aia corp' bois. corp' fec. ipi q' mdi
h' oia cor' ipse opo' a sumo celo. usq ad
infim elemuu. Ctem h' attende. q'ta p'e
cor' defendeo. a manutenedo. deo' hoi gnia
armor'. qr gnia uestimtor. qt gnia un
guentor. qt gnia medicamtor. a tot gnia
u'tuosor' lapidu a hbar. Cet osida. qt
dedit hoi ipi uisu. gnia color'. Qt ipi au
ditu. cantilenar' gnia a sonor'. Qt ipi odo
ratu. gnia odoramitor' a flor'. Quot ipi
gustu. gnia cibor'. uinor'. electuarior'
a alior' mltor'. Qt a ipi tactu. gnia le
tor' mollium a durior'. Ct ut obmitta
mia; ingrede. ignub'nado. a i defedendo.
q'ta mia illa fuit. q' d'cel' nb aduent.
uile nra; assumpsit. iq laborau. a morte
amarissia; passus fuit. q nos redemit.
a salutj restituit. Cte n solu nia supma.
·i· angelica · s; a me. q e nia. i suma dig'te cata. e er
ga idigetia nia; pie'te mag' iclinata.
Ne ad nos descendo. Ne eni'. Ne icedendo.
Ne defe'do. Ne p nob orado. Ne nras oro
nes. dno psetado. a eas ici psetia insla
mado. Qs e. st ad misstoru spu. imissi
missi. ipi eos. q hedi'te capiut salutis.
Ceqd d'aia dica. q cata opassione mo
ad cor. ut dat illi mori. uita a sesu. ai
co sil' gaudeat q esset. Cu e n cedat. n
bibat. tn muto in esta. si cor hus egre
at. Vt e aut. decet. dilig' cantu suu. a ido
·i· diligentia · liba ee n pt. Tata e ad cor mo. ut ai co
fiat ifirma. ai cst melacoica. q leta
ai leto. ita ut si scpai uelut. a cor miso
pais pleno Cte cata ifima. sic e pute

cata. n e undiqs plena mia. Nonne cele cor
oia. i fluut i i fiora h'. ipi nos multa bona.
Vn ei gnio aliu. gnio cata platar. gnio
metallor. n cet i fluetia syder a celor. Et
lux. st nos n i fluet. qd celi nob ualeret.
Cte e cla. n st ad nos. plena mia. Qc e ce
par unilt'te igs. In illu' icalefiat' ime
talla remolli'. a ea. ad diuisa opa adap
tado. Qc sufficiet exprime p sit. ualitate
acts. sn q uiue ho n p sit. Vn sqnamina.
du claud' uia guttaris. ne aer tbi psit.
ad refrigeriu cordis. Hoies mor cant. Se
d'aq. qd dica. q siti extigni. sordes lauam.
a sin qua. nullos a tra fruct' accipim. Se
tra qd dica. aq cata bona accipim. Nonne
a tra cibu. a ab oiub; accipim uestimu.
sic a carnes i usu. a corii. Cte maio unio
ee d. it mb' cor's spu'. q it mb' cor's nl.
q' to i cor. e isto nobili. Ar it mb' cor's ali'
cata e unio. ut uno dolete odoleat oia a
uno gaudete. egaudeat uniuisa. Ergo mil'
to forti tal' opassio. d; ee it mbra corpis
spu'. V' sic i illo cor. mbr q n sciut ome
bror' dolores. ul' e putrdu. ul' paliticu. ul'
a cor separatu. sic a ec oio. i cor spu'. V' nulle
ho tbat idubiu. q' si n hat ua; opassia;
agli e mbr. q e mbr putrdu p pecc. ul'
palitiu. ul' pcisu. Na nulli e mediu. me
mbr uiuu a mortuu. C; q' o' na. clamar
ipa scpta. Et n ne uiuisse uie do. mia e
uirtas. Nulla st ul' fuer dia opa. iqbi no
fuit mia. largissie accepta. No q. ee
op mie. idigetia p'ri releuare. Quo e fili
di ees. si filio ei no s'bueis. pascedo. pota
do. uestiedo. Nuqd n fili mortis ees. si fi
regis uideri. fame siti. ul' frigore mori
uidees. si ei uux pse n s'bueires. V' i duto.
sic hec. Precipio t. ut apias manu tua
fri tuo. paupi a egeno. Vt oio idiges ee
mdie. n sic it nos. O qd st dicatu dites
mdi. i die iudicu. q it cata abuda dui
na ta diuisa. a ta plima uest'ta. n' tbuit
idigeti. Nonne h fuit pec illi diuitis
epulois. q comedes coti' spledide. bysso
se iduebat a pura. a lazaro paupi n' da
bat. S; n sepult' extitit i ifno. a tate i
digetie fcu e. ut sua dehacet. uel arde
una gutta aq h'e n psit. C; mie offi

e a nullo paupe uultu aduite. i. oib;. si ad
sit pot dare. Et n ne sili lege teneris. facet al
u. q' t uelles. i cau sili fi. S; qs ipe dure fa
mis. nolli e aba pane dau. tenet iure pre
cepti. sb uetire alta. V' d; i tob. Ne aduitas fa
ae tua. ab ullo paupe. ita e fiet. ut n adu
tat ate facies do. Ec d'abraha a d' loth.
q' eos recipiebat a se. anglos meruer' qnz
recipe. Ec cuida naufragi. i le'nt' sa gregory.
q plicos ad eu ueniens. elas petes. a sep ac
apies. maifestauit se. Aglin di ee. C; e
offin mie. ad mags ustas elas dare. Ma
g' d; ee usa. xj. p ey. dare. ul' libra. p sol
do numiare. S; q' to maior e illa. q' dat
lunu. a accip auru. dat borellu. a accipit
scarletu. dat denariu. siu panis frustru. a
accip celu. dat uestimtu. a accip suimu
bonu. V' i eccc. sic hec. Fenare pris tuo. i tpe
nectat'. Nobil' h' usa. q n solu omitt ab sqz
culpa. si incedete recip i finita. De exemplis moti
Terra motiuu ad mia; uis ad miam.
sut ee. n tm ho' s; brutor. Na it uolati
lia. Falco regna auis. fi q' aqla phic. re
collig' a i nido repoit cu filiis suis. et qn
pu cu pascat. Colube. colubu enante i sua
sode'te susapiut. Cornices. q' pl' e. caoias
de his ptb; du ad loca calidiora rece
dut. eas i sedib; suis recipiut. a recedent
b; ducatu tbuut. a pcis q' inimica aue.
fortia bella gerut. Cui e etu sig'. qr red
deut uulisare. a nio dinuuite. C Pas
ses pue aues. ualde sua dilige spez. Vn
pullas delictas ab alus. mlto amore su
sapiut. a sic pos nutriut. Et si aliq. fuerit
laqo captiuati. du p adiutorio clamat
opaties illi passu mlta se oueant. aut
libetur captiuu accelerat. Et si n pos. i car
ce eu pascat. Cornicu. e amira l' pietas
appetes. qr du senectute logeua. spoliat
plumis. ut q'e cibu n possit. iuniore
penis pis eos opiut. a ab collectos eos i
nutriut. Vpupa. auis imida. sitora ma
ducas hunana. ecibus a capite ercuitib;
galeatha. cu senescat. ut si uidec. n uola
re psit. pulli ei pie'te omori. ea ipus
plumis iuoluut. cura diligeti pascut.
·di· a qb; sucis blar. ei oculos liniut. ut sic
uisu. peniusqs resupcto. ad uolati fuit

repata. O uecundia ecraua. q n solu. n ai
ra de gneneis gneit. s; pecus ut sepe otep
nit. qs male pasat. a uestit. a cor de
siderat morte. nulll' eor; adiuuat me
dicamis. qr se pbat ue. mltu ab aue i
mida defic. Elephas. si hoie i deserto er
rate iueniat. ne forte se timeat. ab iq tu
lu aula declinat. a eu extas. p eo d'
tu associat. Et si hoi draco occurrerit o
dracone. p hoie se oppoit. Das ee. qd sit
uni hoi. p alio facied. Dnr a leces. co
ra se psttratis hoib; idulget. eos p d' tu
associare. defede. a uia doce. Que d' eos
itelligo face. n ualida fuit psius fame.
Vide q' cedeli'te huaz. excedete rabie oio
lupia;. qr si lupa. i fatulu iueniat a mre
piectu. a morti expoitu. eu accip. ab alis
feris defed'. a pos lacte nutr. Vn una fuit
oppio. q' remi a romul. fre couini. codi
tores urb. a mre piecti. a lupa iueti fue
rit a nutri. O huana rabies a iniq. ex hu
mana d'lcedie. i rabie tinsiet bestiale.
ut lupa fil' susapiat. q' mr piectat. Tu
phcas fiat tuu. ai balena. i maris be
stia. tepestate i state. i eato iuetre rea
piat suu. Balena defed' pisaclos. ecor
dillu fugit'tes. a a se fugietes. a ta psequi
prios. i cc ostiates. Delfini. si hoie mer
tuu i mari iuenit. si de delfino nqs cced'.
n d' eo cced'. n madueare alios ide si
nit. s; i' cu rost ad lit' adduc. Ergo osi
dera mis' ho. q'ta sit ibrutis. opietas
nl'. Et tu al' p dulce na crudeli'te mansue
o mutata. na huana dimissa. te uios
i beluia. Bec e a ecn. queiut i hac una
silua. q' hoies q secut' uitia bestiar. hua
na na deposita. tnsire dnr i beluam.
Quo mia omi dat exemplis.
Ma Multi d placet Multu diua di
splicet Et mltu hoi prod. Dico p
q' mltu d placet. facit e mia; a uidi.
mag' placet d q' iuetame. V' dns ait.
Q' d e mia; uolo. a n sacri. V' aug. d'.
q' nl' sic amabl'e d ut pietas. Ro uo
tate coplacetie e. qr mltu d assilat.
Q's. uiq ho. sic pi ut d. cui mie. n e mis.
Na a quita hoies reptat. eos ut ouitantur
expectar. ouisis d' eis donar. qs a in ho

m m
C. 8.

stabilitur. Mitissimus est omnium orientalium. Moyses fuit. Fuit mansuetissimus rex David. Unde quod si compar domino fuimus. Considera diligenter quod fecit filio prodigo. quod mulieri deprehense in adulterio. quod debitori .x. milium talentorum. quod publicano ad theloneum sedenti. quod publicano oranti. quod peccatrici mulieri. et quod chananee clamanti. et non et petro neganti. Non pie te movet opibus. cognati virgini est factum. Unde legitur sic autem. Non est ignominia devotionis. qui de recordatione peccatorum confitetur. melius est devotionis. qui de recordatione bonorum operum. Deus per omnia peccatoribus utrique miseretur misericordie pietatis. Est enim duplex. Et non est ad personas. quia maximus peccatores vivosque paganos. sed se prebet vivente amicum. Unde de cornelio in actibus. Et etiam de placido. sive heustachio in legendis. Fit aliquis displicentie. alia non. quia deus est valde fortibus. Et per hoc est omnibus nolle ab alio superari. Cum ergo per misericordiam superetur. hic est quod cum plurimum delectatur. Unde super .r. ps. Misericordia mea contra eum magis gloriosum sic autem. De nullo sic vincatur inimicus. ut de misericordia. Tertia est hominis. Unde ad ebreos dicit apostolus. Corporalis exercitatio ad modicum utilis est. pietas vero ad omnia valet. promissionem habens vite. que nunc est et future. Itaque pro pietate peccatum obstat. et cum adnichilatur. Unde in ecclesiastico dicitur. Ignem ardentem extinguit aqua. et elemosina resistit peccatis. Vel ut plus dicit ambrosius. quod sicut aqua extinguit ignem. sic elemosina extinguit peccatum. plus est extinguere quam obstare. Et de non magdalena. quia lavit. quia tersit. quia exsiccavit. quod unde operibus fuit. omnium peccatorum remissionem accepit. Quarta pietas. spatium ad penitendum homini impetrat. Et quod hoc melius est patet. Nunquid non hos dampnat. si postea est eternum. totum mundum. pro una peccatoris hora daret. in quantum penitere possit. Ergo non magis vivit pietas. que penitendi spatium impetrat. Et de rege karolo magno. qui in adulterio quandam genuit peccatum. Sed quia vacavit operibus pietatis. ita ut .xx. duo monasteria construi faceret. et litteras suorum in libro instrueret. ad penitentiam reservatur. per sanctum egydium. unde exinde sanctus quandam dicit remissionis omnium peccatorum accepit. in quandam cedula missa de celo. Unde omni tali dicitur ad roma. An ignoras. quia benignitas dei ad penitentiam te adducit. Quinta pietas. temporalia bona multiplicat. Hoc est satis. dicit apostolus. quando dicit. quod qui parce seminat. parce et metet. etc. vult est id dicere. qui elemosinas dat. est seminat.

Si seminat. non est ne parce. sed multiplicat. Ergo etc. Terrene substantie. plus habet qui pauperibus dat. multiplicatur. Unde de iohanne elemosinario. quod quanto plura dabat. tanto plura recipiebat. Unde cum sepe percepisset dari cuidam pauperi .v. libras. et dispensator tamen .iii. dedisset. accidit. ut quedam domina quingentas libras. presbitero transmitteret. Et .v. libras. Notavit iohannes. quod non quingentas sed quingentas nolentes. fuisse. Cumque hoc plures esset. ad matronam plurimum. revelavit hoc presbitero. Et intelligens non veniat. dispensatorem ad se vocavit. cum valde increpavit. et dixit. libram abstulisset pauperibus indicavit. propter illas .v. libras quas pauperi non dedisset. Unde cum dicitur. Date et dabitur vobis. Unde de vidua illa. que pavit helyam. cui sic augmentata olei et farina. Sexta pietas. iracundiam dei placat. Unde in proverbiis dicitur. Munus absconditum. id est pro solo deo datum. iram mitigat. Multum est mitigat iram parvulus. si quis ei fore pascat et vestit. vel cum hospitio recipit. Legitur de leena. que prope sanctum machariuum habitabat. Accidit autem. ut catulos filios pareret. et nescio quod infirmi. eos levavit. et ad pedes viri sancti portavit. signis rogans. ut eos illuminaret. Quos ille signavit. et ad lucem adduxit. Quod illa pro beneficio sic habuit. quod unam et omnes pelles alium quam predata fuit ad eum portavit. et ad pedes ei dimisit. Ergo si bestia pro beneficio sic habuit. inpensum beneficium filius. quod ille pro beneficio habet. quod beneficium ostendit illum. quos tantum amavit. quod pro eis se morti tradidit. Unde in ysaia. sic dicitur. Si effuderis esurienti manum tuam. et animam afflictam repleveris. scilicet temporalibus bonis. orietur in tenebris lux tua. Lux in quam gratie. que eam illuminat. que sedet in tenebris peccatorum. Septima misericordia sive pietas. a servitute peccati et dyaboli liberat. Quod gravissimum servitus. Et maxime quia peccato servire. Quod est peccato est vilissimi. quia non est aliquid homini deterius. quam vilissimum servire peccato. Ad dignitatem homo. servire homini. ad virginitatem dei factum. et non ad dignitatem servire peccato. Voluit fursones premonere. quod aliter homini subiugari. quia non permittit aliquis in se multum fieri. non ad dignitatem aliquam elevari. Tanti ac missi homines. servire peccato non timent. Adhibere solum bellare cepere romani. ut fugerent servitutem. et assequerentur plenariam libertatem. Ergo si vilius est peccato servire quam homini. quod est quod omnes homines armare non rapuit. ut eam genere suum custodiat. Quod est servivit peccato. teste apostolo petro. Servus est peccati. Et cetera dicitur qui servus. minor est domino suo. Sed peccatum sed peccatum ...

non est. quod omnis peccator. miser non dicatur. Quare peccato servire. vilissima servitus est. quia quicquid est servi peccati. est ponis suo domino. quod sive invitus. hic effugere servitutem. in operibus misericordie et exercitatione. Unde in ysaia. sic legitur. Computruit iugum. a facie olei. Quod per oleum. quod cibaria condiuntur. vulneraque sanantur. nisi misericordia quam misericordie subveniant. Iugum est a facie olei computrescere dicitur. quoniam per misericordie opera. iugum dyaboli et peccati prohibeatur. Hec est virtus. que hostem impugnat. gratiam in animam servat. et quicquid a deo postulat impetrat. quare non mirum. si dyaboli superat. Octava misericordia. in mea homo hominibus donatur. Et non ne mors hominem. que ad infernum trahit animas non permittat. Si magnum reputas. liberari a febre aliqua terciana. continua. vel quartana. ydropisi vel podagra. que sunt ad modicum afflictiva. quam maxime est liberari a pena mortis eterne. O cogitatio tua homo. quod teste absolvo. Nunc scilicet illa tua homo. quod tecum in morte fieri non potest. et quod sola misericordia. comes est defunctorum. Unde dicitur in thobia. quod elemosina a morte liberat. et non permittit animas ire in tenebras. Et legitur quod quidam episcopus. quod mutuus sacris ordinibus tradidit. qui tempore cuidam mercatore carnis. quod per annum die famis multa cadebant in urbe. Ille palatium edificabat altissimum. in quo opere pro solo pane. plures quam vellet manuales habebant. Itaque completo palatio. de bonis pauperum. pauperibus non dato. cum abstinentia quam palatio. pro pecunie sanitatem. invenit in novum. quendam tabulam. sibi a predictis revoluta. cum revolvisset intravit. et post modicum vitam finitam. puto quod in terra deducatur sit tenebrosam. ubi nullus ordo. sed sempiternus horror inhabitat. Et propterea augustinus libro de diversis in ... sic autem. alloquens divitem. Da ad fratrem tuo. da ad proximo tuo. da ad conviva tuo. Vita ista est quedam via. in qua sicut incedis. Sed forte dicas. Ego dives fui. ille pauper. Sathanam tuam fiere commemoras. possis tuum laudas. Et quod est gravius. sic ante constituisti hanc sathanam. et a te eos liberat. ad eam. ut iam ad pauperem porrigere manum non possis. Quod ergo te iactas. quod te laudas. Solve vinculam colli tui. da cum tuo. illum adiuva. et te releva. Et addit dicens. Considera mihi. non solum quod tribuis. sed cum eo. quod accipias. Plus est enim quod accipis. quam quod pauperi tribuis. Tribuis enim terram. et accipis celum. Sic non esset. quod ante terram acciperet. non haberes. aliquid celum emeres. Ergo in quod gratias illi agere. quia te tam preciosam et caram. pretereas vilissima terra vendit. Et addit idem. Au. Considerate fratres. quam multa subito. omnia

sua bona perdiderunt. vel hostibus invadentibus omnia. vel naufragium patientes in mari vel igne omnia sua tradiderunt. Qui peccata voluerunt. quia non consulentes dominum audierunt. ut pauperibus darent. et thesaurum in celo haberent. Si de thesauro tuo experimento audiveris consilium tuum. quia non audis dominum tuum. Invasit hostis domum tuam. nunquid invadere potest celum. Occidit hoste servum custodientem. nunquid occidere potest dominum custodientem. Et quod inquid de pauperibus. non nostri portitores in celum. Unde dicebat sancta lucia. primo meum totus loco constitui. Et beatus laurentius dicebat. Thesauros ecclesie quos requiris. in celestes thesauros manus pauperum deportaverunt. Itaque ut ad unum sit dicere. Misericordia est non solum utilis plurimum valet. sed est utilis summe mirabilis. Unde de macula aliorum mundatur. de sordibus aliorum lavatur. De pauperibus ditatur. Et de infirmitatibus aliorum sanior semper efficitur.

Quod misericordia est assimilata semini propter plura.

C. 9.

Nam seminat hic in terra. et recolliget in celo. Seminat ille lanam. et recolliget aurum obrizum. Seminat ille vinum. et recolliget salvamentum promissum. Seminat hic terrena. et substantia bona. et recolliget bona celestia et eterna. Seminat in agris aridissimus et sterilibus. scilicet in pauperibus. et miseris hominibus. Et recolliget in campis uberrimis. habundantia summa plenis. Unde et consilio domini. quod ait in luce. Sic facias proximum agricolam. vocat pauperes. etc. Propterea nota. quod operi misericordie semen comparatur. et adicitur. ubi sic ait apostolus. Quod parce seminat. parce et metet. Quia quod paucam pauperibus tribuit. pauca recolliget. Ergo si habet multa dare. qui multa vult recolligere. Quia seminat in benedictionibus. id est habundanter. de benedictionibus et metet. Iustum est enim sciens. est non plura in messe recollectionis. Itaque semen ut fructuum ferat. pro sic terra abscondit. Nam quod divitiis in horreis tenet. ab omnibus fortibus elegatur. sed te solum fructificat. dum sub terra absconditur. Semen est terre commissum. pro tempestas. Unde in virtute caloris. et terra habitans humoris. mollescit primo et grandescit. sicque scissa corticula semine germinum foras emittit. et radice in fine figens. post que ad suum nutrimentum humorem attrahit. in calorem. terram infusibilis aperit. sicque foras emunit. Sic et elemosina. in celo est facienda. ut nesciat sinistra quod faciat dextera. id est ut non sit cum operatione illa bona. intentio illa sinistra ad

nota

lautate uitam: ut si fiat hoc opus ipsum. semper in
intentione maneat in celo. ut integrat placere
creatori soli deo. [C]ondicio sexta. per diuitias. quia in terra per-
hibent. cum tamen non perdant. si postquam consueuerit multiplica-
tur. Omnia res quae in uno genere finit. postquam
et spiritualis est plus sic in corde mitto. Sicut in cor-
pore. fuerit mihi et spiritualis. o corpus homo. corpus est
quod caret ex capite. quod spiritualis in non sit. Sunt
quae si seruat. renouat et multiplicat. non perdit.
quae ex uno genere plurima oriuntur. Sic et ela-
bo... subleuatis perditur esse. cum tamen in spirituali
multiplicatur. Dum sexta pro illa. ad spiritualia
dicit. Fuit enim quidam in partibus nomine tyberii. qui in-
tantum elemosinis insistebat. ut eum arguerent sui
quod esset destructor imperii. qui uel bonis quae tenet
post ipsum. ille uero dicebat. Credo quod ille
pro cuius amore hoc facio. et imperium gubernabit.
et unum deficere ualeat in diebus. Cumque die
quadam per palatium imperiale incederet. quod dam la-
pidem cruce signatum in conspiceret. fecit illum la-
pidem inde leuari. ne crux pedibus calca-
retur humanis. Sed cum accidit dispensante quod
tantum thesaurum sub lapide inueniret. ut omnia quae
chaos pellas uacuitas impleret. De hoc etiam
sic legitur. Per decem prouincias ... fieri. et in abscon-
das illam sub lapide. in predictis. Et ysidorus
ita dicit. Terrena o. fruatur amicitiam. largitur
fruamini. Dum in quod cum rebus nostris durare non
possumus. quia aut nos illa moriendo deserimus.
aut illa. uiuentes nos deserunt. [C]ondicio septima.
cum fenore magis recipit. Sicut est fenus magnum
esse credit. dum libra soldum in missione lucratur. quod
esset. si .C. unum denarium lucraretur. Ad dicit ysaac
legitur. quod quodam anno centuplum recollegit. Magis est
quod usura sciens. At predicta elemosina pauperi data. fit
centuplicata. et in hac uita. et in fine infinita.
in alia. quia ad lucem tamen magis. data est elemosina. Deus est
elaritas spondet. hic reddere centuplum in hac uita.
et in alia uitam eternam. quia bona omnium infinita. Fertur
de aglica muliere. quae audiens talia predicari
per fratrem. unam uaccam quam solam habebat. expendit in
pauperes. ut pulla. centum reciperet. Et inspirante
deo pecora fecit. ut pulla ex... mitteret. ei quae centum
uaccas ... faceret. Nec est et potest ullo in
mari uisitare. Unde de sancto apollonio dicit legitur
quod dum sel o pauperibus tradidisset. Accidit ut in
dominica fratribus. per modicum panem uiuere. quod
fratribus apponeret non haberet. Cumque ad mensam uenis-

sent. et illos eos esse uiderunt mons ut orarent.
ut largius deus prouideret. Cumque ipse cum eis orasset
statim affuerunt pulcherrimi iuuenes cum mesh-
bulum. gestantes diuisa portantes. quae aliquis nunquam
in tota egypto esset uisa. Et tanta fuit copia. ut
cum omnibus de ceteris. usque ad pentecostes festum
sufficerent. Ergo non sunt usurarii. quia magis quam
usuras. quia non domino fenerant. Constat est sic ipsi
dicit. quod fenerat domino. qui miseretur pauperi. Glossa. sed
centuplum accipiet. [C]ondicio septima quae est preciosus.
uno anno seminatur. in alio recollitur. Et seme
non preciosum. sic est ordinem. in eodem anno seminat
et metitur. Sic glossa ualde illa sunt seminata. quae se-
minantur in uia. sed tamen recolliguntur in patria. Nos
preciosa elemosina. quae remunerat in uia. per quam redduntur
hic temporalia. non eterna. Narratur enim de sancto bonifacio.
quod dum adhuc puer esset. et uestem matris sue
in pauperes expendisset. illa hoc uidens. cepit se
pugnis in facie cedere. et fortiter eum arguere. Tunc
puer nimis dolorem compatiens. fudit orationem
ad dominum. statimque frumento horreum est repletum.
Ad matrem dum uenisset. cepit eum increpare. ut diceret.
cum impetrare tam facile potuisti. [C]ondicio octaua. Zelus
compassionis. ne crescat retardatur. sed uberius fructificare
probatur. Videmus enim in yeme quod clausis poris
a frigore. calor confortatur interius. plura cybaria stomachus
consumit. et ea melius digerit. Unde secundum auicennam plura
cibaria recipit homo in yeme. quam faciat in esta-
te. Sic et semen frigore confertur terra retentum. calor
retentus interius. terra impinguatur. radices in ibbis ...
cat. et ad fructum uberiorem preparat. Sic elemosina aduer-
sitatibus si preparatur. uel si in absconso pauperi
tribuatur. amplius fructificat plus. Sic quod semen per
sic frigore. sic opus misericordie persecutione. Vera misericordia
cum infirmis omnibus infirmatur. cum afflictis affligitur.
cum scandalizatis exurit. flet cum flentibus.
gaudet cum gaudentibus. condolet dolentibus et
compatitur patientibus. Nec quid apostolus infirmatur
et ego non infirmor. Et qui in presenti cum omnibus pa-
titur. multo infinito. o a tormento patet. [C]ondicio
decima. quia sic misericordia est ut misericordia
sic in misericordia illi contraria. est culpa detestata. Nam
sic illa uenia peccatoribus inuenit. sic ista ue-
niam datam tollit. Et sic illa hominem a perditione
instituit. sic ista hominem ... adducit. Et sic
illa plenam actu misericordiam inuenit. sic ista sine
misericordia peracta luit. Beati misericordes. quoniam
ipsi misericordiam consequentur. Sed uide sine misericordia quae

fecit misericordiam. ut Ja. dicit in canonica sua. Que sunt illa
[N]am per sunt ista iuuant. quae iuuant misericordiam.
[C]ondicio prima est nature conformitas. Conformitas est et similitudo
nature. consueuit mouere ad amorem. Amor autem
est incitatiuum misericordie. Et ideo in columbis et similibus
quae sibi incedunt. sibique gestauit. Aues enim eiusdem speciei
non se erigere ualeat. Immo elephantes si cadat. cum
non se erigere ualeat. fortissime clamant.
Quem clamorem dum audiunt iuuenes ele-
phantes. omnes ad adiuuandum currunt. et ut pos-
sunt adiuuant eum. Ergo cum homines sint
unius nature. quasi dignissime misericordie opera debent impen-
dere. [C]ondicio secunda ad misericordiam mouens. per esse unius unita-
tis. Consueuerit enim homines. quae sunt unius domus se
zelare. se defendere. se munire. At maior est
unitas inter homines. quam sit inter bruta. quia omnes homines
sunt ab uno parente. sed bruta non a duobus. Ergo inter
homines maiora debent esse misericordie signa. quam inter alia
bruta. Sed bruta. non impendunt beneficia. non iuuare
prestant autem. sicut sunt in lupis esse. Ergo quanta debent
esse misericordie opera inter homines. [C]ondicio tertia mouens ad
misericordiam est humana infirmitas siue necessitas. Con-
stat enim expressio est talis. quod nullus homo. quantumcumque
potens est sibi sufficiens. sed omnis homo aliorum eget au-
xilio. Immo accidit quodam modo. quod quanto quis magis
potens. et magis diues. tanto pluribus indiget.
quia pluribus militibus. pluribus seruientibus. et sic
de aliis omnibus eget rex. quam eius princeps. et
princeps pluribus quam comes. Et comes pluri-
bus quam simplex miles. Et plus diues homo quam
pauper. Quomodo est rex uel princeps. qui esset. si
subditos non haberet. Ergo omnis homo alterius eget auxilio.
Ergo sicut uult homo palmum. sue indigentie sub-
uenire. sic debet subuenire misericorditer alteri.
[C]ondicio quarta ad misericordiam mouens. est spiritualis fraternitas. Con-
stat enim quod spiritualia sunt corporalibus meliora. quia
corpore est melior anima. Ergo spiritualis fraternitas. fraternitate
corporali est melior. Ergo si homines compatiuntur et subue-
niunt fratribus carnalibus. quod debent facere spiritualibus.
At fratres omnes carnales. ab uno patre sunt. omnes spirituales
generati. ab una matre ecclesia. una fide
illuminati. una caritate coniuncti. et ad eandem hereditatem
diuinitus ordinati. quod debent inuicem subuenire dum ex-
pedit alteri. Quomodo est de cordis caritate hoc est. si
desinimus pro subuenire. Nonne membra corporis nostri
inter se amore coniuncta. sic sibi inuicem se diligunt.
sic et inuicem toto posse subueniunt. Ergo quanto
magis debet hoc facere membra corporis spiritualis.

Vere caput nobilius. nobiliora sunt membra. Et quanto
membra sunt digniora. tanto amplius est amanda.
et subueniendum. Ergo non credat se filium dei
esse. qui hoc caret amore et opere. Unde .j. Jo. ca. sic
habetur. Qui habuerit substantiam huius mundi. et uiderit fratrem
suum necessitatem habere. et clauserit uiscera sua ab
eo. quomodo caritas dei manet in eo. De operibus
misericordie. et primo de compassione ad christum. (m m .C. xi.)
[T]risto de misericordia. Et de motiuis ad eam. de operibus
eius. aliqua sunt pauca dicenda. quia multa dixi.
alibi. de penitentia. non propter tractatur ista modo. [E]st ergo
hic notandum. quod misericordie opera quedam sunt spiritualia. quedam
uero sunt corporalia. [S]piritualia sunt cordis compas-
sio. [I]niuriarum dimissio. [P]eccantium
correctio. [I]gnorantium instructio. De hiis
omnibus aliqua dixi supra. et non pauca dixi in li-
bro de penitentia. Et ideo hic de compassione sola. aliqua
pauca dicam. [E]st ergo notandum primo. quod per mouentem
ad compatiendum christo. Est doloris acerbitas. Sed est
dolor tam acerbus fuit in domino. tam in anima quam in car-
ne. ut tacere non potuit ei. in aliquo homine. propter ca-
nis eius summam teneritudinem. et anime ad id sapientiam nobilem
compassionem. Et ideo ipse clamat in tren. O uos
omnes qui transitis per uiam. attendite et uidete. si est dolor sicut dolor meus.
Sed est sensus tactus. prius sit sentiens. non melior tac-
tus. in maior sensus. Et non sensus uiuacior. in do-
lor acerbior. At in christo. fuerunt uiuacissimi. tacta
in summo perfecti. ut in corpore mortali. non potuerunt eos
addi. quia summe doluit tactus in eo. Et filius secundum
angelum. de omnibus aliis sensibus. quibus omnes passi fuerunt
in suis obiectibus. Visus. in aspectu terribilium. Auditus
est in terribilitate clamorum. Olfactus in fetore
cadauerum. et latronum. Gustus uero in amaritudine
et appositorum. Et tactus. in sustinentia. non leuium
impenetrabilium spinarum. quibus perforatione pedum et
manuum. ferri a magnitudine et grossitie
tanta clauorum. [C]ondicio secunda mouens ad compatiendum domino.
est amoris immensitas. Constat enim dolorem causari
non ex amore. quia uiuere... amoris. semper est
magnitudo doloris. Hec de domina nostra. quod que
omnibus plus amauit. plus omnibus in passione filii
doluit. Cuius signum fuit. quod ad sepulcrum in sabbato.
cum aliis mulieribus non accessit. Iustum enim est dole-
bat. quia qui mortua in lecto iacebat. Nec du-
bium. quin mortua fuisset. si dolorem sentiebat
nimis grauem non frenasset. non diuina uirtute. per uiam
aliam obstitisset. Potat est dicere. et forte stans
iuxta crucem dicebat. fili mi. fili mi. quis mi-

ter. ut ego moriar pro te. Sciebat enim q omia
filii uulnia. uoluisset hec in carne sua. Et
qr nimis amabat. ideo tantum dolebat. qd ut
n poterat. qr nulla eu cathena tenuisset. qn
ad sepulcrum cum aliis accessisset. Ergo tu po
teris nisi amorem. fi tuam ad te compassionem.
Unde si mihi compateris. nihil diligeris. Si pa
rum compateris. parum diligeris. Si si michi compa
teris. nec amare me nouistis. Unde est ap. te pau
amaueris. ideo eos. eo relicto fugerunt. C
mouens ad compaciendum est. est innocentie pacientis.
Multi offenderunt homines illi compati. q sunt ino
centes apud. Ob hoc cum. ad pueros pacientes
compassio magis. qr ad tenere de baptisma
li in nacna. Ideo est. in summo innocens fuit. qr
ab omni peccato fuit immunis. immo non paciente pro
qr illi debemus mag compati. Et pro cuius mar
ei mihi. Unde ille usque martyr. cum non dña
passus fuit. Et ostendit q uos. innocentia
fuit. qr nulli pena actuale commisit. Immo non
commiserit ponitur. qr offenderit genus huius. C
mouens ad compaciendum est. est si presenter paciendi
necessitas. Non est passus est pro sua culpa. sed pro nostra
curando. Unde est inferius. sed non erat ignarus. non il
li compatiens. q penas fiunt. ut ille curaret. Ac
cedo. uolui uulnera. ut uulnera mea sanaret.
gratia illa uulnus opera est. ys. est sic ait. Ipse uul
neratus est. pro iniquitates nostras. et attritus propter
scelera nostra. Et. Ut fecisti bone Ihesu. ut
sic iudicantis. qd dilexisse domine. ut sic
redimeres. Ergo est. sua tunc cum de corpore. sed si pro nobis
tamen passus est. bonum pro malis. iustus pro iniquis.
pius pro impiis. innocens pro malignis. q illi com
patimur est nobis. Nonne in corpore multa membra
compatiuntur capiti paciendi. Ergo quanto mag
hoc faciunt in corpore spirituali. Cum tanta sit unitas
inter eos et membra. ut caput reputet sibi. q uidet
suis membris impendi. Unde dicit. Quod uni ex mi
nimis meis fecistis. mihi fecistis. Sicut ergo ait
ecclesia precor. capitis. qr est ille q petit. qui est.
Ergo qui non dat eius. sed de suo petit. q est deus. Et q
petit. non ut sibi. sed tamen pro se dat. centuplum est
restituere. Ergo si uis dum ad petis. exau
diri a deo. exaudi tu ipsum pauperem. Unde non ipsi
dicitur. Qui obturat aurem suam ad clamorem
pauperis. ipse clamabit. et non exaudietur. Et
sapiens quidam ait. Ne dubites cum peccas ma
gna. impende pura. Ergo si a deo postulas

hoc firma. ne dubites hoc tecum. pro illa tenui.
Quibus pascendi sunt pauperes.
Oleo breuiter de elemosina spirituali. Nunc dicendum est. omne de cor
li. Est ergo nota. q opera misericordie. sunt illa. sex
que tanguntur. xxv. capitulo. Esuriui. et cetera. Septimum autem
opus misericordie. q est mortuos sepelire. tangitur in Thobia.
Est ergo primum opus misericordie. famelicos pascere.
Secundum est. sicientibus potum dare. Et ad ista duo
opera misericordie. inuitamur frequenter ad memoriam scripture.
qr sunt uili duobus. non potest diu quis uiuere.
Est autem triplex elemosina. Quedam lona. Quedam mag
lona. Quedam uero est optima. Sunt maxime bona
de elemosina illa bona. q de primo modo datur. idest de
bonis impendere. Est elemosina magis bona. q de sua
pena erogatur. sunt dicitur iter. si est sua. non autem rapi
na aliqua uel usura. Optima est elemosina. q de proprio la
bore offertur. idest de iusto labore. et iuste acquisita. et
pauperi exhibetur. Est ergo elemosina danda. Tum
qr inducimur ad eam scriptura. Tum qr scriptura est.
Tum qr diuina promissa. Dico q ad elemosinam
faciendam. monuit sacra scriptura. Secundum non q mo
net. esse elemosinam faciendam. et dandam. no
plenis. sed uacuis. Non diuitibus. sed egenis. Unde dicitur
Isaie. Frange panem tuum. cum egenis. et esurientibus
commede. Et in Ys. sic legitur. Frange esurienti pa
nem tuum. Stultus est enim. q dolium uino plenum uel
lecti implet. Uel homini saturo. cibum dare. Non
leo. de preda sua faciens elemosinam. non magis et
fortibus aliis facit eam. sed pueris sequentibus sua
uestigia. Et si hoc facit leo. qd facere debet homo. Unde
Iudic. sic dicitur. Qui habet escas det non habenti. Et
non q ad elemosinam faciendam. non solum incitat nos
scriptura. sed et uaria sanctorum exempla. Et primum est sancti
Iob. q dicebat. Si commedi buccellam solus.
et non commedit pupillus ex ea. et cetera. xxxi. Et de Tho
bia sic legitur. q de facultatibus suis. esurientes
alebat. Sanctus Apollonius. tempore magne karistie.
quicquid in monasterio habuit. totum dedit. Cumque fa
mes instaret. et propter panem peterent. et ad hoc per
iiii. menses. a messe distarent. ille sportam
unam panis. q in monasterio sola remanserat.
coram omnibus iussit apponi. et coram omnibus dixit.
Hoc dicitur ipse sancte. a die ista. usque ad diem illam.
q recolligantur noua frumenta. panis non de
ficiet in hac sporta. Sicque factum est. ut a die
illa usque ad messem. omnes ex illo pane come
dentes. et numquam panis in sporta deficeret. Et hoc
magis refulsit in eo qui panibus paucis. mil

ta milia hominum satiauit. In hac materia. sunt exempla qui
in ista. C Uero ad elemosinam. non solum monet
scriptura. C Et non solum exempla. q iam posui pro illa bona.
C Sed et magna promissa. ad elemosinam faciendam. Quis
non libenter si sapiens esset. daret. pannum pro stagno.
pro balsamo oleum. paruitatem magis uile
castrum. pro regno ducatum. Ergo non illi labo
rant amentia. q noluit dare panis frustum.
uel modicum uinum uel uile uestitum. pro re
gno celorum. At elemosina. facta sunt magis pro
missa. qr promittitur eis uita. non solum temporalis
sed eterna. qr pauperibus danda est elemosina. Sic est sanctus
ait ap. Corporalis exercitatio. ad modicum uti
lis est. pietas ad omnia ualet. promissionem habens ui
te. q nunc est et future. Unde in ecclesiastico. sic legitur. Qui panem
esurienti dederit. uita uiuet. Et de potu. sic
dicitur in ewangelio. Qui potum dederit uni ex minimis
istis. potum aque frigide tantum. in nomine discipuli.
non perdet mercedem suam. Ergo frater. cum facis
elemosinam. sui conuiuii. ut habetur in luce. uoca pau
peres. claudos. et cecos. et beatus eris q non habent
unde possint retribuere. retribuetur autem tibi. in resurrectione
iustorum. C Non hoc tamen. q elemosina. sic iam tetigi est. ut
esse ualeat meritoria. et deo grata. non debet fieri de
peccato uel aliena sua rapta uel iniuste. sed alio
acquisita. sed de iustitia sua posita est. Unde in ecclesiastico. sic
habetur. Immolantis ex iniquo. maculata est oblatio.
Augustinus. Quale est illud munus. q unus cum gaudio ac
cipit. alter uero plorans amittit. Ergo ut esse
dicit. q offert sacrificium de substantia pauperis. quasi q uicti
mat filium in conspectu patris sui. Sed hoc ultimum ualde ma
lum. ergo et primum. Ergo ut ad unum sit dicere. sicut
aqua si fuerit munda lauat uestimenta et cetera. sed non
si fuerit sordida. sic elemosina. ex ita peccatis facta pla
cat diuinam iram. et peccatis consumit. sed facta ex re iniuste
non lauat. sed fedat animam. q pro uacare sic se di
uinam iracundiam. C Hoc tamen nota. Et tangitur in decreto.
q non expedit pauperibus. non afflictis. dare de li
catis cibariis. qr magis eis officerent q iuua
rent. Sed illa q deo sunt offerenda. debet esse optima.
aliis pelecta. Unde in iure sic habetur. Que offeren
da decimis. et sunt donaria deo. separabitis optima.
et electa erunt. Cui danda sit elemosina. et quo danda.
Ed hoc scire uidetur. cui danda sit elemosina. et quo ei
danda. C Itaque nota. sic tacitum est. q elemosina.
C Est danda pauperi. non diuiti. C Non tamen sed eti
eam. C Sed propter quibus hoc. C Dico q danda est
elemosina pauperi et indigenti. Officium est sapientis.

dare ingratitudo. Stultus est enim. illum uelle
ea dare. q ipse optime nosset. Sic et stultum
est. res suas dare. non indigenti. Stultum enim
accipitres filios pascere. q diu quere ei
bum non possunt. Sed cum adulti facti fuerint. sed propter
possunt. eos rostro. extensum cogunt exire. Sic
et elemosina. pauperibus est. non diuitibus danda. Et de
elyseo. iiii. regum. q uasis uacuis. oleum i
sit infundi. Unde cum nullum uas esset inuacuum.
stetit oleum. Unde sic agere. est deum imitari
in ope. Unde dauitica ergo. sic ait in cantico
suo. Esurientes impleuit bonis. et diuites di
misit inanes. Iob. illi tribue diuitias tuas.
q non phasidas aues. sed panem siligineum
comedunt. Ut famem expellant. non ut famem
incendant. et luxuriam augeant. Ergo inquit. danda pau
peribus. non diuitibus. humilibus non superbis. et danda. q necessi
tas sustinetur. non q diues augeatur. qr panis
sacrilegium est. res pauperum. non pauperibus dare.
C Secundum elemosina. non solum est danda egenis et iustis. sed propter
tempus necessitatis est danda malis. Sed illi. q sole
suum. facit oriri super bonos et malos. et pluit super
iustos et iniustos. Immo peccato ut plurimum. qr pla
temporalia bona. dat impius in hac uita q iustis.
remunerans pro his bona. aliqua opera bona q
faciunt. Uix est enim aliquis homo tam malus. q propter aliquid
bonum non faciat. q cum sit remunerandum in uita
futura. remuneratur in ista. Unde sic deus. nullum ma
lum relinquit impunitum. sic et nullum bonum irremunera
tum. Est ergo danda tempore necessitatis. elemosina malis. sed in
tuitu nature. non culpe. Iuxta illud luce. Omni petenti
te tribue. Et magis ob suadet est hoc. tempore necessitatis
extreme. Sed propter tamen alius probo. melius est dare
isto q ipso. Cuius ratio est. qr ad hoc elemosina datur. ut
pro eo apud deum oret. Sed solus iustus est exaudiri
dignus. qr elemosina. magis est illi danda. Unde in ecclesiastico
scriptum est. Fili cum bene feceris. scito cui bene feceris.
Et sic. Benefac iusto. et inuenies retributionem mag
nam. et si non ab ipso. certe a domino. Quod autem sequitur. Da bono.
et ne receperis peccatorem. non est intelligendum. qn a peccatori
sit dandum. tempore quo eget. sed q alius probo pro
uidendum sit illi iusto. Si tamen possibilitas affuerit.
omnibus dandum esset. post. Dispersit dedit pauperibus.
Et de beato francisco. q nulli se petenti negabat.
et abstinuit. ad hoc se firma sponsione astrinxerat.
Et dicebat nulli rei esse parcendum. non et calcabis.
non pannis altaris. Et de multa. in legenda beati Iohannis
elemosinarii. q nulli se negabat. C Et de sancto

germano q dum sel p(ro)uiam iceret paupere o
eliua petente iucies quid a dispensatore
suo qr aureos haberet. Q(uo)d cu(m) duos hore se di
cere. preci ei ut paupi daret. At ille unu(m)
retinuit per(s)pensis. et paupi duos dedit.
Tunc statim quida(m) milites secuti s(unt) eu(m). qui ei
ducentos aureos fererunt. Tunc uir dei dixit
dispensatori suo. Centum in aureos abstulisti
tibi. qr non fecisti q(uo)d tibi mandaui. Quinto au
sit elemosina danda. Nec solo uidendu(m) e(st) quo sit
danda. Sed g(ra)tiose nostre q(ui) e(st) p(ro)pter danda. cu(m) ple
naria uo(lunta)te. Cui r(ati)o e(st). ad p(ro)uerb(ia). q(ui)a dominus nostra
magis respicit a(n)i(m)u(m) et affectum. q(ua)m dani ul
censu(m). Q(uonia)m ulli dani p(er) ac accipientem g(ra)tu(m)
si non sit uoluntariu(m). Unde fit i. co(rinth). ix. q(ui)a decreuit
uni ex minimis nostris. calice aq(ue) frigide ta(n)
tu(m). glo(sa). sic ait. Non d(eu)m magis aspicit. ad
p(re)ciu(m) dantis affectu(m). magis q(ua)m ad q(ua)n(ti)tatem rei
exhibite. g(regorius). Cor. et non sub(stanti)a(m) deus pensat. Q(uonia)m e(st)
reliquit ap(ostolu)s. si q(ui) tantos res dimisisse pensem.
non ac affectu(m). Io(hannes). Que offerunt non sui pondere
s(ed) offerentis uoluntate pensat. Ex diuitia. q(ue) ignara
zophilaciu(m). po(suit) cu(m) duo minuta. q(ua)m iudice
saluatore. pl(us) o(mni)b(us) posuit. Si non q(ua)ntitate census.
s(ed) magis q(ua)ntitate affectus. Septimo elemosina e(st) danda. cu(m) uul
tu hilari. Ut o(mn)i dat in uultum. q(ui)a lateat iaf
ferri. Sic. In o(mn)i dato hilare(m) fac uultu(m) tu
u(m). Et r(ati)o e(st). q(ui)a hilare(m) datore(m) diligit deus. Q(uonia)m
ut aug(ustinus) ait. Q(ui) dat. ut careat tedio in(ter)pel
lantis. et rem p(ro)dit et meritum. q(ui)a noluit dare. di(cit). ut
reficiat uiscera indigentis. q(ui)a facit semp(er) le
ta facienda e(st) elemosina. Octauo danda e(st) eliua. cu(m) uer
mo(n)is dulcedine. et benignitate. Ex hu(m)anitate e(st) cor
dis ex lo(co). Q(ui)a dura uerba et aspera sunt diu
cordis certissima signa. Uerba eni(m) sunt cor
(d)is signa. passionu(m) n(ost)rarum. Unde iecc(lesiastic)i. di(cit). De
clina paupi sine tristitia aurem tuam. et redde ei
pacifica. in mansuetudine. Sunt e(ni)m nulli. non g(ra)tie
aut. q(ui) more ut ab ex(e)mus fratribus. fuerint nega
postulata. p(ro)p(ter) iores uerba co(n)tumeliosa iaculant(ur).
q(ui)b(us) mistica p(re)cie(s). non p(ro)sit. eo q(uo)d uerb(is) co(n)tume
liosis. humilitatis g(ra)tia(m) p(er)dunt. g(regorius). elegantes dicit
an(te) sedem et seq(ui) uerba p(ro)dulcia et benigna. Sic i
Job et Tho(bie). p(atet) et co. Nono e(st) eliua e(st) danda cu(m) facili
tate omni difficultate. Q(ui)a q(ui) cito dat bis
dat. Unde di(cit) ip(s)u(m). Ne dicas amico tuo ua
de et reuerte. cras dabo t(ibi). cu(m) statim possis dare.
Sen(eca). e(st) h(oc). ualde care re(m) uende(re). Q(ui)a ut sunt sinia(m)

senece. nichil carius uende(re). q(ua)m q(uo)d p(re)cib(us) emp(t)u(m)
est. magis q(ua)m exp(ec)tatio fatigosa. p(re)cib(us) suis
adiungit. Ergo ut dani accepienti sit plene
g(ra)tu(m). statim e(st) ei dandu(m). Unde iecc(lesiastic)i. di(cit). Cor inopis
ne afflixeris. et ne p(ro)trahas dani angustianti.
Decimo e(st). q(uo)d intellig(ere) s(uper) egenu(m) et paupere(m). in die
mala liberabit eu(m) d(omi)nus. Esti tu(m) ualentibus fi
eri elemosinas co(n)sulendu(m). ut eas faciant ante
morte(m) du(m) sani s(unt). Unde iecc(lesiastic)i. le(gitur). An morte(m)
benefac amico tuo. Nam q(ui)da(m) fuit miles i
exercitu regis karoli. (contra) longobardos. pu(gn)a
bellaturu(s). q(ui) q(ua)nda(m) eq(uu)m. cu(m) da(n)d(um) suo cognato
dimisit. ut si eu(m) in bello mori (con)tingeret. eu(m)
p(ro) a(n)i(m)a sua daret. Itaq(ue) du(m) occubuisset in
bello. cognatus ei retinuit s(ib)i eq(uu)m. p(ro)p(ter) q(uo)d eu(m) afflic
t(um) i purgatorio g(ra)uit(er). cognato suo apparuit. et ad
eu(m) sic ait. Uaste in purgatorio me affligi
fecisti. q(ui)a de eq(u)o non fecisti q(uo)d dixi. S(ed) ecce ego
nu(n)c ascendo in celu(m). et tu morieris. et detentus ho
die ad infernu(m). Ex q(uo) p(atet). q(uo)d si uiuentes p(er) se ip(s)os
eq(ui)s in paupes expendissent. pena illa purgato
ria euasissent. Elemosina e(ni)m q(ue) fit in uita. e(st) sic
lucerna hominis an(te) se des ne cadat in fouea(m). S(ed)
illa eliua. q(ue) fit post uita(m). e(st) sic illa lucerna. q(ue)
fert(ur) post dorsu(m) in uia. p(ro)p(ter) q(uo)d non ita cauet ho
pericula. Ergo an(te) morte(m) iustitiam operare. q(ui)a
ap(ud) inferos opera inueni(r)e. Ergo ut breuit(er)
concludam cu(m) humilitate e(st) elemosina danda. Ne ua(na)g(lori)a
inde queras. Ne paupe(re)s petentes (con)temp(n)as. Et ne
de elemosina tua p(re)sumas. si in p(e)cc(at)o p(er)maneas.
Est et elemosina manu p(ro)p(ri)a facienda. Ut sic deo
pl(us) placeat. Et e(st) danda. ut ex ordis (con)grue(n)
tia. ut ho(mo) a se ip(s)o incipiat. et p(ro) se ip(s)o q(ui)a sua
deo offerat. Commendatio hospitalitatis.

Tertiu(m) m(isericordi)e op(us) e(st). ad hospi(tium) paupes inui
tare. Et p(rimo) ostendetur. quo op(us) h(oc) (com)mendat(ur).
Secu(n)do q(ua)les di(cun)tur esse q(ui) in hospi(tium) colligu(n)t(ur). Tertio
quo recipiant. Ergo p(rimo) hospitalitas (com)
mendatur. Primo. q(ui)a ad diuina(m) g(rati)a(m) p(re)parat. ut ho
(deum) agnoscat. Et h(oc) figuratu(m) fuit. in duob(us)
ill(is) discip(ul)is. in emaus eu(n)tib(us). q(ui) q(ui)a (christum) ad ho
spi(tium) inuitare. immo et cogerent. eu(m) ad mensam
cognoscere meruerunt. Sic et oratione abb(ati)s sa
uini. i hospitio recepti. ficisseq(ue) in fustio
bus sunt. Sic e(st) e(tiam) de bubulco. q(ui) sanc
germanu(m) recep(it) hospi(tio). q(ui) tam illuminatus e(st)
mirac(u)lo hospitis sui. ut regno fieret digni
hore. Secu(n)do hospitalitas. temp(or)alia bona mul

tiplicat. Ex hi. de uidua sarepta
na. q(ue) in hospi(tio) suo recep(it) helya(m). cu(m) oleu(m)
et farina. ex die illa non e(st) imminuta. do(ne)c
dedit d(omi)nus pluuia(m) sup(er) t(er)ra(m). Tertio hospita
litas. temp(or)alia bona (con)s(er)uat. Q(uo)d e(st) ualere
temp(or)alia dat et auget. non sequi(tur) (con)s(er)uat. Q(uo)d
e(st) ualuit assuerus. q(ui) medio et p(er)sis. et tns
alior(um) inuaret. q(ui) in eis se non potuerit finali(ter)
(con)s(er)uant. Q(uo)d ualuit alexandro. mundu(m) sibi
subiecit. q(uo)d tam cito operari potuit. Ergo magis
ho(mo) hospi(talita)tem p(ro)p(ter) q(uo)d (con)s(er)uat acquisita facultas.
Ex (ma)ni(fe)st(o) s(u)m(m)e. itaq(ue) ab merite. q(ui) q(ui)a ex
ploratores filior(um) isr(ae)l suscep(it). occultauit.
et fugere docuit. se. et sua (con)s(er)uauit. Quarto e(st).
q(ui)a hospitalitas. semp(er) d(eu)m et angelos recip(er)e
faciat. Crisostomus sic uero. q(ui)a ille semp(er) recip(it)
d(eu)m. q(ui) paup(er)e(m) recip(it) p(ro)p(ter) d(eu)m. Unde d(omi)n(u)s. dicit. discipulis
suis ait. q(ui) uos recipit. Et h(oc) non solu(m) p(er) ei(us)
p(ro)p(ter) et p(re)sentia. sic e(st) in q(ui)b(us) (con)tra. s(ed) et p(ro)p(ter) inhabitante(m)
de g(ra)tia(m). Uerti in p(re)s(enti)a ip(s)o(rum). quia suscepit
e(st). Unde narrat g(regorius). q(uo)d q(ui)da(m) p(at)r(e)s familias. q(ui) ual
de hospitalitate erat. cu(m) q(ua)da(m) die peregrinos hoies
suscepisset. et aq(uam) ex humilitate eor(um) manib(us) da
ret. uenit affuit int(er) eos. cui manib(us) cu(m) aq(uam) da
re debuisset. ab oculis ei(us) disparuit. Q(uo)d cu(m) ap(ud) se
miraretur. ille nocte ei p(er) uisio(n)e(m) apparuit. et ad
eu(m) sic ait. Ceteris dieb(us) me in mebris meis.
s(ed) die hesterna. me in me ip(s)o suscepisti. Ex
p(re)dictis ex pl(ur)ib(us) ut lege(n)s appar(et). ut nos humile(m)
esse doceret. et ullos q(ua)ntu(m)cumq(ue) miseros despicere (con)
temp(n)ere. g(regorius). Pensate fr(atr)es q(uan)ta hospitalitatis uir(tu)s sit.
Ad mensas (christ)us uenis et suscipit(ur). ut uos ab
eo suscipi. ad eterna (con)uiuia ualeatis. p(re)be
te in q(ui)d m(ihi). (christ)e peregrino hospi(tiu)m. ut uos non q(ui)
peregrinos. s(ed) ut p(ro)pr(i)os. ad regnu(m) suscipiat.
Et attendite. q(ui)a hospitales. semp(er) angelos
susceperunt. Sicut in abraham. et in loth s(un)t e(ss)e. et
sic ille sa(nctus). g(regorius). sub figura naufragi e(st) e(ss)e.
So(lus). Abraham et loth. angelos susceperunt. q(ui)a
hospitalitatem amauer(un)t. Sexto e(st) no(tandu)m h(oc). q(uo)d si non
p(ro)fectos recipi. ma(n)et tam recipi(en)di sit boni uiri.
Et ex(em)pl(o) p(atet) u(bi) sic di(cit). eia dulcio. q(uo)d
sic d(omi)ni e(st) i(n) ise. q(ui)a cursit p(er) nos freq(ue)nt(er). Facia
m ei cenacl(u)m paruu(m). et ponam i(n) eo lectulu(m). e(tc).
S(ed) sa(nct)a uiri. p(ro)fuit hodie (con)q(ue)ri. et dicet uni
q(ui)sq(ue) p(er)se i(n). Judic(um). xix. Uadunt ad domu(m)
dei. et nullus sub tecto suo uult n(os) recipere.
Et q(uo)d e(st) hodie. q(ui) in palatiis tam ampli(s) et al

tis. uellit recipe(re) paupe(re)s. Ex (christ)o. d(icit)ur. q(uo)d d(icit). Uul
pes foueas habent. et uolucres celi nidos.
filius aut(em) hominis. non habet ubi caput suu(m) reclinet. Unde d(icit)
i luc(a) de illo. q(ui) non receperunt eu(m). q(ui)a facies ei(us)
erat euntis i(n) ierl(usa)l(e)m. Unde (con)q(ue)ritur. u(bi) Jo(hannes). dicens.
Ego ueni i(n) no(m)i(n)e p(at)ris mei. et non suscepistis
me. S(i) ali(us) uenerit i(n) no(m)i(n)e suo. illu(m) suscipi
etis. Non tal(is) Job q(ui) dicebat. Foris non ma
sit peregrinus. hostiu(m) meu(m) uiatori patuit.
Secu(n)do no(tandu)m. h(oc) q(uo)d peregrini sunt suscipi(en)di frequent(er).
Reuerenter. Hilariter. Quib(us) misericordia e(st)
hu(m)anitat(is). Quinto diligent(er). Sexto celeriter
di uili(ter). Dico p(rimo) q(uo)d sunt peregrini suscipi(en)di
frequent(er). Unde di(cit). xii. ad ro(manos). Necessitatib(us) s(an)c(t)or(um)
co(m)municantes. hospitalitate(m) sectantes. Sectari e(st)
frequentatiuu(m) e(st) uerbu(m). Q(ui)a peregrini frequent(er) sunt
inuitandi. Immo et cogendi. Unde sup(er) i(n). luc(a). ubi
cogerunt eu(m). glo(sa). sic ait. Ex hoc ex(em)plo docem(ur). q(uo)d
peregrini non solu(m) ad hospi(tium) sunt uocandi. s(ed) sunt et
trahendi. Ex de abraham. Gen(esis). xix. q(ui) (com)pulit
illos. ut ad se diuerterent. Secu(n)do peregrini
suscipiendi sunt reuerent(er). Ex cuida(m) p(at)rib(us)
q(ui) dicebat fr(atr)ib(us) aduenientes. cu(m) o(mn)i reueren(tia)
suscipi di(cit). eo q(uo)d in eis suscip(itur) (christ)us. Et sic re
cep(it) abraham illos tres uiros. Gen. xix. q(ui)b(us)
uisis. ill(is) occurrit. et eos p(ro)nus in t(er)ra adorauit.
Ex e(tiam) et de loth. q(ui) cu(m) uidisset angelos. q(ui)s
homines esse credebat. iuuit obuia(m) eis. et ado
rauit. Tertio peregrini sunt recipiendi hilariter.
Cont(ra) q(uo)sda(m). q(ui) murmurat (contra) eos. dolentes q(uo)d
uenerint. nam canu(m) habentes. q(ui) domib(us) non
stant. noluit uidere peregrinos canes. sua(m) p(er)
de(n)tes pl(ur)es da(m)na p(ro)uitantes. Non tal(is) falco. q(ui) sub
aqle piceum recolligit. et nutrit. cu(m) filiis
suis p(ro)p(ri)is et nutrit. S(ed) et columbi. peregrinu(m)
colu(m)bu(m) suscipiunt. et secu(m) habitare faciunt.
S(ed) (contra) homines di(cit). i(n). pet(ri). hospitales inuice(m).
sine murmuratione. h(oc) r(ati)o e(st). q(ui)a (con)sueuer(unt) salu(m)
corde. (contra) hospites murmurare. q(ui) non eos
libent(er) suscipiunt. Quarto mis(eri)c(or)d(ite)r e(st) hospi
tib(us) hu(m)anitat(is). Ex de illo q(ui) dicit. iudicu(m).
Pax tecu(m) sit. Ergo i(m)pleto o(mn)ia q(ue) n(ecessari)a s(unt).
tam q(ue)so. ne i(n) platea maneas. Narrat
g(regorius). de abb(at)e cassiano. q(ui) recepit q(uo)nda(m) se
ne(m) hospi(tio). cu(m) sociis suis. Q(ui) ministrauit
eis o(mn)i hu(m)anitate. Q(ui) cu(m) i(n)uitaret eos. ut
ad huc manducarent. Resp(on)d(it) sen(ex) se saturu(m)
e(ss)e. Et cassian(us) ait. Ego hodie. cu(m) suscipien(dum)

frib;. septies in die ducam. et adh eciam nūo scl' in diē ducas. dicas te sanatum. Et dicebat ipse hospites. ieiū ee frāgēd'. cū ieiis suscipiat hō e. n delear spōsi filii esse ee. q dm cū ill' e spōs. [ ]ite fuit e hospit'^le diligēt. V dicebat helyas. hospiti suo. iij. re. Ecce ioib; sedule ministrasti nob. Et h e s' qsdā. q fuit hospitalis mlus ub. s paucis frīs. Et osbit. q ū uba sr plima. i freq e egestas. Et nō. q sit hospitalitas gratior. qn ho ipso. sū hospitib; pscipe. Et d' abrahā. q recipiēs illos tres uiros. n p sep fuis. ut ministret eis. s ipse. pedes eoz lauit. i humerīs suis. iuitulū de armēto portauit. ipse eis alios apposuit. et eis ptatib; sep fuisti. [ ]Isc hospites. sr p'cegdi ubi. Et d' loch. q dicebat sodomitis. abun uolē tibi hospitib; suis. Ab uti mihi filiab; mi. sic uob placuit. dū in uiris ishc. n' mali faciatis. Sile ee. e iudic. 19. d' illo q dicebat. Nolite frs. malū h fac. q igtur e hospi meū.

De aliis opib; mic.

Quartū op mic. e nudū uestire. Et d' thobia. q filio suo dicebat. De uestimētis tuis. nudos tege. V i ys. sic le. Cū uideris nudū, opi cū. Vestire nudos [ ]Est opus asepta laudatū. [ ]Est op a na approbatū. [ ]Est e op. exēs uālis ofirmatū. Ergo ad talia opa [ ]Et mon; septa [ ]Et istigat nā [ ]Et dicit ee. [ ]Dico. q mou; septa. V sic hēt. iluc. Q' hēt duas tunicas det n hūti. Ergo si de duab;. unā dare tenet. qo si huiz uestimētoz plūia pāia [ ]Est adh op. iacat ipā nā. q hēm in corde septa. Q'e e si nudus ce. q frig affligeret. e uest^eus abā dāi nolle. g q uellz e sic tenet facē alii. [ ]Est adh ipi. mouet ee. Et p'o accipe. Job ce. q sic dicebat. Si despexi paupe. eo q n hēet idumtū. et si absq; idumito relīq eū. si n bñdixerīt m latā ei. et d' uellerib; ouiū meaz. calefcūs n e. Et p sci martini. q abscisō mātello. me pte dedit paupi. Simulī uenia' ui frāase. paupi militi. dū obuiasse iuia. statī exuit noua e paūiat idui. et illū, pau se nudato uestiuit. Et q'dā no' dnā. q audiēs aliā missā. apparuit ei

q'dā femīa q nuda. frigore q osupta. stacq; opatēs illi corde. et missā nolebat dimitē. et ad illā idueā. molestabat ex mat pietate. Apie g supata. missa dimissa. iuit i dne illā. reduxq; ad missā. Q^a opleta. dixit sacerdos ad eā. Q^o iuisti o dnā. Dico e uob. q cers eram. si cetas. n potui ul' p uuū ubū. pcede i secta. q ia icepi. donec ade̅e̅ fuistis reuā. Q' ce. pbar apte. q dō placuit op i. [ ]Sc. d' v. mic ope. q e i firmos uisitare [ ]Adh e op [ ]Adi septa [ ]Suatat ipā nā. [ ]Et clamat ce. [ ]Dico q adh e mon; septa. Vn iece. sic lēt. Nō te pigeat uisitare i firm. ex h e. i dil'ectōe firmabēis. Q' d e dilecte meli aīa e. uui adore. Et osbat uitā marim ho ce. Vgho. Sed aīa mā. q amor e uita tua. Et io h e. q amor. cui sfort amātē i amatū. q' q diligit ue dm. q'dā m' firsit icā. Et q p cē h meli. Q' e caritas e. et q man; icait. ido man. et dē ico. Et si dē caritas e. qd caritate nobili. Et siq man; i cait. ido man;. qd caritate secauit. Et si dē man; ico. qd caritate pdulā. Ergo uisitare i firm. mari bonū ee e dz. q qs i dil'ectōe firmat. V dz. i cala. Religio mūda et imaculata. ap dm ec pēes h e. uisitare pupillos et uiduas i tribulatōe eoz [ ]2. adh iacat ipā nā. Nā uidem i mēb's coz huanoz. q si patit uuū mēbz. fluunt huores ad illū locum aliorū mēbroz. uisitātes q'dāmō sic mēbz egrū. [ ]3. adh ipi. mouet ce. Et p ex. e dni saluatoris. q ad gnus huanū de cel' uisitād' aduenit. q mag' egrotabat pcc. Vn dz i cātico zacharie. Visitauit nos oriens excalto. Est e h op tā altū. tā e dō gratū. u legat iuiris prz. q q'dā iterogauit q'dā sene dicēs. Duo sr frs. q unū. ser diebz ieiunū se afflig. ali uō fuit i firs. Cui op hoz duoz mag e dō gratū. Et ait senex. Si sr ieiunās. se p nares appēdat. illi q fuit i firs. adeqri n potest. Q' a i^o. op e corpis. s h e offin caritatis. [ ]vj. op mic. e corpis q sr icarce uisitare [ ]Adh e op. Et septa mon; [ ]Et cx mlipp p suad; [ ]Dico qd pō mon; adh septa. Vn ad heb. sic lē. Memētote uictoz et e. Et ei d', x. Victis opassi

estis. Q'd e gui pt ee. q ee i carcē. Q'd e sile e. n dimittit re. q diu e. Q' igr'. nūq desinit calē. si nix. uīq frigē. At liber ee. e hoi sile. q e hoi uald' gue. ab eo tollē libtate. ut n psit libē ire q uelit. Et cū dō d'. In carcē fui et uisitastis me. n e itelli'^ds h uisitatio. d' sola exteriori osolone. et re amissēte. s; et d' libatōe redi^do a carcē. V fuit q'dā scs qx ul'emaē. q m'lta captiuos. cūnt ex xaus. elias sue dngēsis egena tis. ad eoz sic ait. frs mi. dō m. calicab; op n hēt. s; redimi i diget. Sicq; omib; uēdīus. captiuos redem [ ]V fo h op. mltis omdat ces [ ]Et p ex. e dō saluatoris. q militoz i carcerib; uisitauit. Sequbus h unū ponā. Bta eugenia uirgo clarissīa. pe noie carcerata. p. x. dies. oī alimōia e puata. Decīa n die. x ueit ad eā. panē cādidissimū ferēs ei. ut edet iuitauit. cā q; ofortās. dic q ad eū ueta fuat i dicau. Et n uc scs ille thobias. p ces q erat i captiuū pgebat. et salutis monita eis dabat. Et delibatōe. i scō Job. hem ce. q d' se loquēs sic ait. Coterebā molas iniq. et de detib; illi. auferebā pdā. Et n ne abrahā. loth captū. cū oib; sotus libauit. Nōne et daniel. susānā captā. et morti adiudicatā. a fliis iudicab; libauit. Et qd mirz. qn passos pue aues. fuis sucurrit toto ple captiuis [ ]vij. op mic. e mortuos sepelic. [ ]h e [ ]Et sac pagina clamat [ ]Et io probat. [ ]Et ex affirt. [ ]Dico. q septa clamat. V sr illo. eccē ulo. Abertio. n philtras. g. sic ait. glō. ad elvaz ptan;. septa motuorū. De h ope. omdat iuri iales galaad. e. re. Bñdicti uos ait a dno. q fecistis miaz. cū dnō uro saul. et sepelistis eū. De h a ope omdat thobias. au cū nūtiatū eēt. q uuū d' filus isrl. iugulat iplatea iaceēt. statī reliq's pndiū. ieiuū puenit ad coz. tolleltq; l. ad domū suā portauit. ocultē. ut caute sepelliret i^o. Et d' magd^na a dnō dz. Op h. opata e i me. Preuenit e ungē coz meū i sepltā [ ]2. q ois septa. cū ces clamat. io pbat. Costat e. qd coz huanū. e aie organū. e thesaur^s e et tāta dig^te pditū. q ce pp i^o. fcm e unul sū. Ergo cātes. io et nā. ut fiat ei hōra^l sepltā [ ]3.

h ipz. ce ofirmat. q uis et illa. q s sūt posita sit ce. Nā h e op. oī laude dignissim. De q nichodem. et ioseph omdāt. qn symdone opata. t diuei hōrificae. coz dni sepltē. Comdat et cosmas. q se unico uiuāte leoz. manā egipciacā t dict sepltē. Duo q leoēs. ad paulū pmū hemitā sepeliēdū. legūt pasisse seplez [ ]Le. e ili. de natis aliū. q delphino mortuo. cū delphini cocurrit ad eū. cauētes ne pisces ali edāt eū. Et defēnētes coz i^o mortuū ip fūdū. sepelirūt i eū. Sz q'rat aliqs. q si nō e rō coz mortuū. q fuat uiuū. q nā n errās in opatōe sua. q delphini regūt. tātā ai ra hūt d' coz illo. cū n sit coz delphyni. Le q sā pces. patriarche et alii. tātā curam huerit d' sepltā coz n fuez. Itm quō coz tota errat. coz ueriando scdz. si n sr coz. Vidr q tales errāt. q illū araclin aptē sectāt. q dz. Credo scaz ce catholicā. Je si aīa dat coz ee coz. q coz mortuū n e coz. n e sp. n opositū ex utrq;. n e actus. q n'l e. Q'me e q e sba. ul' actus. ul' saltē i h me. s; omitēis sniaz. Si tu dicas. q ad ueit noua foz. q coz rup uni foz e gnō alti. s foz hois. q e aīa itellia. nllo m coz nipz. q nllo m icorz huano. foz alia gniat q coz huanū. i coz a^o n mutae. Je n' ut ocul' n coz. n ue tāgit n coz. s; coz i^o ut. et tāgit. q e uez coz. et n alti spei q hois. q e coz huanū. Je ip'^le e. unā spē i aliā ptn fite. q coz q sel fuit sb huana spē. i coz alti spei n p tēnsite. Je mltaz rez. spē diuisaz. diuise sr foz. At ossa. caro. neruiq; uene. cerebz et medulla. sr spē diffenria. cū ossa. sit nīr frida. caro uō. sit nīr calida. neruū sit fr^e isiba. uene uō sit humoz. et max sāgnis organa portatā. cerebz frigidū. medulla e calida. q h o. foz e uarius sr distīcta. Ergo si pby dicat. q n sr eād' coz uiua et mortua. cū sā ponat ozia sniaz. et dicat coz sāoz mortua ce eozd'. quoz fuer uiua. et q sr ueniāda. et q ad ea fiat miacla. Et h teneat tota ece. tened' e fiat recta. q coz mortua et uiuētia. sr ead' n diuisa. et q i coz. e mlt tip^x foz. pficiēs diuisa l m. q' aīa. et si det coz uiuē. p pō^a uegetabile. et sectare

pfit[la]. nusq tm dat ei cor esse. Nā cū plis di
cat. q fōe corrupta. et tm gniata. nō ē ei
dē p esse. nusq fz talui plor simias. resp
gent eas cor. si diuisa. g n pficent ab
aia. q reqrit eā dō ō oio m. Sic eīn teneat si
dē na. q nullo carē cor sit resteqguia.
Sz pdias pō. q p repatē eā ō nūo foē. qd
cātā nā n psit. Gs no. q n nulli p sua
pcā. caret hac sepltā. sic d milīg lē in
sepltā. dni. yz. ic. sic hēē. Tu piert eos d̄sc
pule. qi siupz iuīl. V dplibz nātat. gīt
q a seplcē absētri. qf camitia sit pier
ra. Ex d sepulc aliam. cstiluo ē igto. qui
tā diu cor i cōremauit. dnū carnē et os
sa osūsit. V p vs. sic dē. Qi cadau putdū.
n hēb osozuū. Ex d iezabel. qr canes cō
mederūt. ecunt i sepilta. Ex d iasone. y.
mac. dē. q sic ipē i sepltes mltos relīq
rat. sic ipē sūi sepltā remāsit. De peccata
E xpedito trratū. d ūui lingue i gnali.
tubz ulr auuac. d qbz psuerā sb opedio
qdā loq. uicio se uittā. d ppō ligē. dd ē.
eo q h pcim. sepe p aliq supata remaneat.
Dā pama sē uiate q in pfio. supent h
pcā. qz q n offēdit i ūbo. h pfcō ē uir.
Itaq pō dicem d eo i gnali. De ide di
cem i spali. Est g pō dd. de hiis q mo
ue px. ad ctō ligē. Et ē p moues. qz dō
ilig. sic hois hōrauit. Nlli ē alī cātē
data ē lig. ad usū loqle. n hoi soli. Nec
cdas h. brūti pūū fuisse. Sz cogita si
mur ees. q bri fiz ee putares. siqs t loq
lā restitueret. mai ē h bruti reputares. q
si nulla aūi talēta acpes. Qd ē ualent
nulla aūi pōdera sūi lig. q p tāto bnfi
t dato dēbes grās agē dō. Sz si cū ling
pecas. dm i honozas. qr ignū ee te pbas.
Sz ē os cātē. celestes pie a terre. ligua
n hntes. a hntes. ut aues. iuitāt ad lau
des. a dm laudare dnr. qd sit hoibz faq
dnr. q ilig. p cātus artis hōrāt. Et lig.
ho. ē organū a nūtī dōis. cui si p tāto
desuit. Quō ē qs sāc p sz. qd ho cogi
tet. si lig n idicaet. dz g desuire ling
a obseq. sic pp nūtū dōi. Dia ē mb. pē
mbra pcā. sz ob tēpāna cordi. g sic ql
radix. tales sē rami. a ql fūs. tales ani
uuli. sic qlia sē corda. talia eē dz iūba.

g cordis nul. ūba eē dz malia. ut eē sūt
efficacia. Nārat ē aug. q pirata qdā
capt i mai. ē ad alexād dē adduct. Quesi
uit g ipatē ab eo. qd eēt. q mare
hēt ifestū. At ille nil amicēs. ūba malia
loqs g ait. Qd g facio i mai. tu facis i tra.
Sz qz ego facio pua nauicla. latro uocor.
qz tu mltitudie militū dicēis ipator.
Tuc alexād dr attēdēs. q mrabili loqrēt
bnfec ei d. a sclētes cū militē. h q alexā
der. ut ualeri ait. sel uouāt. q pō ē ma
ne sepin accipit dō suo offerret. Accedē
ait. ut rustic qdā cū asino suo. pō illi acc
rēt. fec g eū teneri. Qn cū qret qr sic tār
dē. a a pnapē cū audisset. Rex dicebat. Si
sic ē hic rex. n ego. sz asini dz offēi. q ē pō
cedit. Tuc rex resoluit i risū. a uides rusti
cū. mrabilr fuisse loqutū. a rusticū dimis
it a asinū. Ergo cū lig. sēr nūtī dōis. dz ni
mrabilibz ūbi. Sic ē fruct ēls arboris sue
Ideo radix. si ūba sūpē dz cor di. Ex hun
dātia ē cordis. os lō. Iz mouēs ē. q lig
cor i mdi refugit. Nec ē lib̄et i mdia
pmitti lig. Sz ē ois hō. mascl a fēia. iuesti
ta refugē macl'as. qto mag i lig. Ad ois
imdi cor. r imdi spual. q i pcō osistit.
ē qi uelī. g ualde studiose alig. refug
sē mala ūba. Vn q n timz iqnare d'sttoi
bz lig. poze eē n hō ut. Nā poze a luto n
pl pt ozi. q pedi. Liberti q i pcō. os ten
luto. Sicabiui q sils. q tota die stcē
ribz se iuoluit. Est ē hō tal. catulli sils.
q hitat imacello. cui labia sagne sūt
sedata. hō ē tal. g i os dūā ee cāte pūi
tat. qz pcā. ē dūā spuū. Qr pō tolerā
da eēt iore. crcatio aluc lepsi. q ipi dūā.
Que auis q aliq i mda. uellz ad i mdū.
cū filius imdo lorare. imo pla g alia. q
doce filios. tenidis cice sterrora. g cu
pcā sit i mdissia. n dz pmitti dnari in
lig. Et ē. mouēs ad osuatēz lig. ē offi
ad ordiata osistit. Est ē lig ordiata.
Ad dm orādū. Ad dm laudādū. Ad
cor diuinū māducād. Et ad ūbū dei
pdicād. Et qlz hoz. mariā cuig iore
mdi. Et n. ozo. ad qd ē ozat ho. nisi ut
seqt exauditio. Sz teste. grg. cū i ongu
ad i scecdēd mittē. ira animū. ad tere

rera, p iucat. Ergo lig ut optineat sūi
lara. scā ee pz a mda. Qa n d sacili i p
trat illa lig. q dī ē offēsiua. Se laus
dia. mag reqrit iore mdi. Qa n ē sp
nosa laus. i ore pctōris. Vn sz Bēn. Tā ipē
ē. laudari a pcbz. q laudari ob tpia. Tur
pia ē ora. cū amet ō silia. sola n plimū
laudat tpia. Vn sap. qdā ait. Opto pla
cē bonis. pluis odiēs hēr. Nāqz solet odio.
sep hre bōs. Itm. suspcio diuina corpis.
reqrit mdi ozio. Qs ē dns suū. ad suū
hospi declināte. i dom luciosā iducēt.
a ilectō i mtō spōnet. Itaqz mltū peccat.
q iore imdo. dnz collocat. Nōne mltz
peccarēt. q i calice fetē pleno. cor x pone
ret. g q pcā ē si i ore. pcas i mdo. dnū
cor ponas. Itm ūba sāc. reqrit oris sā
monia. Et ē scā. ore dio plata. Qr n sē
tenuāda. p canalia turpia. timda. Sz
ē acti. qbz regit cor x. p reliqs sē hnda.
qr n ūba. q ore altissimi sē plata. g te
qrit h ō ora imda. V mouēs. ad ligue
ctō ē. qz ctō oris. aīaz a malo ctōd. Sz
ē tā solliare. qs sua cas custod. ne pa
teat minuas. qto mag ctodi ē aīa.
ne turpes pcas. h custoditio lig. ē ctodi
tio aīe. qz q ctod os suū. ctōd aīaz suā.
iux salois pūbia. g toto psē. ctō sē
ora. Nā q n ctōd os suū. ē sic ciuitas n
murata. sic uinea. sepe n clausa. a sic
domi aīcis apta. Vn ipū. sic hēē. Sic ur
bs patēs. a absqz murroz ābitu. ita
uir. q n p ilaq dō cohi spz suū. Vn lē
iuuis pz. q qdā senex. cū qbzda frib
ibat ad btm antoniū. Et audiuit mlta
ab eis i uia. d sāc scptā. a d opibz ma
nuū. ipē aūt p caūcta tacebat. Cūqz ue
nisset ad scm ātō. dix ātoi sci illi. Bōs
socios huisti i uia. Dix iqd ille. sz hita
no eoz. n hī ianuā. Sic q uult. itrat i
stabl. a soluit eoz asinū. Ergo q uult
bn ctodie casts suū. uicā dz ponē ctō
ecā portā. Ibi ē. osueuit sē alz anne
a collacū custodes. Ergo q uult ctodie
aīaz suā. ad portā oris. uita ē ponēda
ctōdia. In lege ē. uas absqz operculo
cēt imdū. Uas ē comps uiuiz. si nō
māsit coopui. Et ignis a to exstigit. si nō

opiat cineribz. Et iste sps n opte paula
tim desiaut i ualore. Est g tal hō. ue
lut eqs sin freno. Asin sīn chamo. a na
uis sīn gubnaclō. Vij. mouēs. ad ctō
lig. ē qz domari uix psit. ul qz ad domā
dū difficl. Qa ē i lubrico posita ē facile
ex iactu. a flexi ē ad malū. Et iō auctor
nē. locauit liguā. i. duo claustā. unū
dētiū. altū labioz. ut n faile p rūpat
iactū. sz qi mōachi. n facile exdiatur
i ūbū. Et iō h monachat. p uitas lig sit.
q ab aliq frenari uix pō. Vn i ca. ia. sic hēt.
Ois nā. bestiaz. uolucrū. a spētiū. acetaz.
domāt. a domita sē a nā huana. liguā
aūt nullz hō domare potuit. Est aūt iqd iqe malū
tū. plena ueneno mortifo. Et add lig
mz. igis ē. uniūsitas iniqtatis. Qd dia p hui
pcā. Nusqd n p eā. tētāt mala d. latrocī.
stupra. homicidia. fuit piuria. fla reddu
ē testi. desedūt pcā. Ergo q i ūbo n of
fēdit. h pfcō ē uir. Itaqz pp hac cam.
ē lig icancerata. Et pp cādē caz. ipē scs.
n i alijs mbris. sz i lingis appuit. a lig
igneis. ut q i flāmata fuerat a gehē
na. i flāmaret a grā. d sups ifusa. Vij.
mouēs ad ctō ling. ē noqumtū q fac.
Itaqz nō. q nocz. Si q loq. Nocet illi
cui lo. Et nocz illi de q loq. Nā nocz
ei q loq. ei grāz auffendo. mal effec.
Grāz ab eo hō auffendo. qz fit omibz
odiōs. Et spūale sbaz osumēdo. sepe
a pncipibz spoliat. pp ē mala ūba q d
pdr peryiaz ocispnat. Itm nocz illi
cui loqt. Vn cordi ei. letale uulni
i fig. Vn uirtutes aīe eruat. Et
dū spūale hō pimit. Itm nocz ei. d q
lō. Vn ō cū. corda audiētiū gitat.
Sepe mortalia griuat. Sicut puba
audita mouēt. Regna pūiac dissipāt.
Et sepe eēc suactdū. Itaqz i oibz hu
braiūt enarrauit. ishigat uir sapies.
Nocuita q. Nocē di uelocē. Et
nocuita mltipl. Nlla ē bestia. siue
fera. tm nocz hoi sic lig. Vn phs qdā
dicebat. se uelle p ē lupos. q ē hoies
stare. Et caz assignabat. Qa iqd lup.
sol dētibz nocz. sz lig. hoies mltis mos.
mētiedo. fallēdo. mrmurādo. detrahēdo.

maledicto et percussio, sicque sunt alios militans contra deum. Lingua caret ossa, per quam frangitur ossa. Vita est et mors in manibus lingue: vita si sit bona, mors vero si fuerit mala. Unde quidam philosophus precepit alteri ut ad macellum vadens meliores et priores emeret. Totum macellum portavit. Ad macellum quoque sapiens ille misit alium et ille portavit quod ille plurimum approbavit. Unde idem philosophus ipse librum malum quod diceret minimum. Ipse quoque mortua fuit. Preterea silentio se damnavit ita ut non intentata est mors vel minima adversa que idonea potuit. Et ipse hanc causam docens ipse dicebat: Ipsi enim vero ut non deliquam. Et posui ori meo custodiam. Obmutui et non aperui os meum etc. Et quod Socrates philosophus dicebat: per annis deum rogavi ut me liberaret a lingua mea omni die offendo in ea. Unde quod legitur de Agathone philosopho, tribus annis lapidem in ore portavit ut tacere sic assuesceret. Itaque sit lingua mala. Qua vero occultet. Item aperte. Et ipse vero occulta comparatur sagitte. Et ipse manifesta comparatur sagitte volanti et arieti hominis ferienti. De ipso sic legitur ipsum. Item fili hominis dentes eorum arma et sagitte et lingua eorum gladius acutus. Item arietis aperte. Et ideo comparatur sagitte volanti quia arietis hominis vulnerantis. Ille est qui est intoxicata vero illi qui est in sanguine infamia de eius lingua. Vero sic legitur in Psalmo: Et extenderunt linguam suam sicut arcum mendacii. Et item dicitur: Sagitta vulnerans lingua eorum per Psalmistam. Posuerunt in celum os suum et lingua eorum transivit in terra. Quibus destinata est iudicium secundum blasphemando. Et ideo gladius anceps comparatur per Psalmum: Exacuerunt ut gladium linguas suas. Prius omnibus legitur: sic autem vero est ille qui loquitur unica verbum perfert et tamen primo verbum uno momento plantat in multitudine audientium infamiam.

m m

.C.2. Animas que interficit. De peccato lingue in speciali.

Visis quibusdam paucis de lingua in generali, videndum restat de ea in speciali. Et cum multas habeat species, de blasphemia primo videndum est. Et est blasphemia, ut dicit Augustinus, quando attribuitur deo quod deo non est. Et quando negatur de deo quod deo est vel quando usurpatur ab homine quod dei est. Sed ego hic de blasphemia loquor in toto. Sed quod est verbum contumeliam dei vel sanctorum planum. Sed autem plura quibus hic vitium redditur detestandum. Et est primo, quia hoc peccatum maius et maximum peccatum punitur. Que est pena morte est gravior, qua a suo dilecto anima separatur. Sicut enim ita est delectatio

que convenientis cum convenienti coniunctio, sic ita est afflictio que a suo convenienti separatio. Ergo cum anima a suo dilecto separetur in morte, constat penam maximam esse mortem. Sed iudicio ecclesie non infligitur gravius pena, nisi pro gravi peccato. Ergo blasphemia est gravius peccatum, quod morte legitur a deo punitum. Exodus 24 (Levitici), quod quidam filius mulieris, quem pepererat de viro egyptio, iurgatus cum viro israelitico nomen domini blasphemavit. Quem Moyses misit in carcerem donec nosset a domino quid de eo iuberet. Dominus autem locutus est ad Moysen dicens: Educ blasphemum extra castra et lapidet eum omnis populus. Et loquens ad ipsum dicens: Homo qui blasphemaverit nomen domini, morte moriatur; lapidibus obruet eum omnis populus multitudinis. Narrat Gregorius de puero quinque annorum qui quotiens aliquid audiebat sive vero contrarium, nomen dei blasphemabat. Quem pater nimius amans eum non corrigebat. Quoque die quadam in gremio patris staret, clamavit puer dicens: Obsta pater quia ecce homines mauri me venerunt tollere. Quo cum solutus non de blasphemasset, mortuus anima iniquam ad eum exspiravit. Ergo si hoc peccatum sic deus punivit in puero, quid in adulto faceret et docto? Item qui maledicit patri vel matri morte moriatur. Quanto magis ille qui maledicit patri celesti. Et Basilius eius ministram. Item hoc peccatum dicitur esse irremissibile eo quod non facile remittatur, sed quia raro remittitur. Item quia et gravius peccatum blasphemie. Unde ve legitur Moysis iudicio punitum esse. Nam alii talibus faciens prohibuit. Alii leguntur ab ore eius diviserunt quod numquam respicerunt. Alii oculi a capite eorum diviserunt. Unde miles quidam cum per oculos dei iurasset, illud alter oculus evolavit a capite. Fuit et quidam Bernardus senex, Gualteri novelli, quidam dominus vocatur Vinniculosa. Et cum fratribus eorum (?) multitudinem egissent omnes quod superbis que monito confusus fuit. Et sic multi. Sed non hoc primo quod alii me profuisse decretum. Item blasphemia peior est aliis omnibus vitiis. Deus enim creata que magna redditur deum suum in laudando invenitur. Unde quidam ex eis considerantur in ex ... decentem suo ordine et pulchritudine. Quidam suam bonitatem et benivolentiam ex sua conservatione. Quidam dignitatem ex malorum punitione. Quidam misericordiam ex institutione (?). Ergo si alia talia suis operibus certe ad deum laudandum incitantur. Suum movent. Quod deus fecit homines. Ergo quis est quo hoc deum non laudet cum omnis creatura ad deum laudandum semper invitet. Ergo non magis peccat ut sola illa

creatura non laudet deum, que ligatur accipiens potentius ad laudandum. Item quia hoc peccatum maius est contumelia est. Cui non est et adprimendus. Quia gravior est illa iniuria, quam infertur regi in ipsa sua persona, quam illa que ei infertur circa alia sua bona. At omnia fere alia peccata fiunt circa res factas a deo, ut dampna alia vel iniuria. Sed blasphemia infertur deo in sua persona. Quod hoc ut esse maior culpa. Et attendendum principis cum infertur iniuria quam magis reputat iniuriam in se, propria ipsius facta quam si ei fieret in suis. Item quanto est persona dignior, tanto offensio in eam facta est gravior, quia gravior est offensa facta in militem quam in iuvenem cotidie. Et maior in comitem quam in militem. Et maior in principem quam in comitem. Et maior in regem quam in principem. Et adhuc maior si fiat in imperatorem. Et similiter est, ut dicit Gregorius quod Cassianus (?) et alii, quia semper quo magis peccat, si contra gradum quos superiorem offendat. At deus est deus super omnia. Ergo maxima est offensa facta in eum. At blasphemia directe et proprie fit in deum. Quare esse probatur magis peccatum. Item tanto peccatum est gravius quanto dicitur contumeliam. Item dicitur principali. Mulier est cum patitur et si deo contumeliam inferant, non tamen intendunt hoc facere, non sepe facere cogitant. Immo vellet facere posse quod faciunt, sine offensione divina. At est blasphemie directe intendit divinam offensam. Quare omnino maior esse culpa. Item ad amicitiam si produxeris gladium ne desperes; est enim reversio ad amicum. Si aperueris os triste ne timeas, est enim concordatio. Excepto convicio et improperio et vituperatio etc. Nam videmus quod homines post longas guerras et si multum se lesissent in bello efficiuntur amici. Sed vix post convicium deo inferre.

Itaque blasphemi iudeis peiores sunt, quia illi blasphemias audientes aures ne possent audire claudebant et a pectore vestimenta scindebant. Illi et canibus sunt peiores, quia canes numquam dominum suum ledunt. Immo toto suo posse illi applaudent. Sed illi suum deum a quo omnia bona habent blasphemando sciendunt et lacerant. Similes canibus rabidis qui manum eorum panem porrigentem invadunt et mordent. Et qui ita est gravius peccat ille qui posset impedire blasphemiam et facere negligunt coram non puniunt. Sic sunt prelati, et domini, principes et reges. Item illi sunt culpabiles et eminus hi principes qui permittunt in domibus suis contumelias illas inferri. Quis est in regno Francie dux vel miles, qui in domo sua vel terra regem contumelias inferri permitteret? Quis bonus filius sustineret ut patri suo coram se quasi contumelie

habet dicere. Ergo quomodo sustinent prelati et principes ut domino et patri celesti in domibus suis et terris contumelie inferantur? Nonne facientes et consentientes puniendi sunt pari pena. Et quod est amplius consentire quam tacere, cum possit arguere. Ergo omnes qui tacent et arguere possent, tamquam principales eminus de contumelias inferuntur. Ergo qui vult hoc crimen effugere, studeat blasphemantes toto suo posse punire.

m m

.C.3. De hiis que faciunt ad detestationem murmuris.

Murmur est obloquutio contra deum vel patrem in debito eius facta. De ipso videamus quibus rebus detestabile ipsum reddatur et quibus remediis sibi levetur. Est ergo primo murmur detestabile, si vita facit peregrine contendamus. Sic est in Sapientia: Custodite a murmuratione que nihil prodest. Nam esse tetralis (?) aliud murmur posset. Ipse quod alii homo a male recedit, posse tamen murmuratio non est bona, et ideo est a scriptura prohibita. Et maxime in murmur, damnum non est et malum quod fit contra deum cum sit iniuria. Sic et affliget in infirmitatis cum deus consilium numquam mutet. Quod murmuratio est per se nisi quod malum tuum augeres. Et quod potest esse causa miseria sit et causa peccati. Unde talis loquens sic ait Iob ad patres quod tuam fortem exacerbas. Quod tamen permutare non potes. Et sic supra ad phyli. Sic apostolus ait: Omnia facite sine murmuratione. Et de hac materia sic autem plurime in scriptura. Item ad hoc valeat est simul esse nos pretenti imitatori. Et psalmus est deus salvatoris. Ysaias (?) sic legitur: Tamquam ovis ad occisionem ducetur et cetera. Ovis est ad mortem dum ducitur ductorem suum plangere sequi in illis recalcitrans. Sic deus ducetur ad mortem, se ipse non defendit. Sed Petro sic ait: Converte gladium in vaginam. Numquid non possum rogare patrem meum et exhibebit mihi plus quam duodecim legiones angelorum. Sed quomodo implebuntur scripture. Immo non vix potuerat se ipsum hic facere cum esset institutus (?). Nonne dicens ego sum eos homines prostravit ad terram. Nonne vix est quod eum tenuit in dum dicerat deus et spoliavit infernum. Ergo qui non se defendit nobis exemplum faciendi reliquit. Et tamen hoc facere voluit ut sic agnus mansuetissimus sic non aperuit os suum. In tantum ut admirans Pylatus diceret: Nihil non loqueris. Nescis quia potestatem habeo dimittere te etc. Nec ergo improperavit, non se facto vel verbo defendit. In quo quod nobis exemplum datum. Sed ab Abel iusto usque ad nos in via sunt prophete apostolorum martirum aliorumque sanctorum. Immo a pluribus quam in

ministros posita. ñ poterit ad mīm padu-
q. tegli ē q̄s uocauit. Vñ q̄ ministrarē
ñ ē. ñ scūs. ñ plus ipi secuti. io maledi
ā. V̄ iceā dr̄. Susurro ⁊ bilinḡs maledi
ctus ē. cbauerit pace hn̄tes. Sic q̄ ōs m
les. dō odibiles. sic dr̄ adro. Susurrōe
dō odibiles. ¶ Et ad h̄ ualēs. ē cū qd sit ul
mag expedīcs nesciant. Nō ē sep̄ expedīt
q̄ ē expedīe ēd. Alia ē edut. ⁊ tonis ui
rib; suis. q̄rit p̄sp̄e uiuīt. p̄sp̄e ablāe cū
m̄ meli ē ēet p̄ adūsa scēre. Vñ q̄ fuisse
si milites regib; meli. fuisse i m̄ido uile
hoīes. q̄ sublimes. ⁊ mag paupes fui
sē q̄ dites. ⁊ mag fuisse simplices. q̄ m
dana scīa sapiētes. Vñ ē p̄fuit dano
sua p̄s. q̄d neroni. sua opulētia. ⁊ q̄d
aristotili. m̄idana sap̄. Ergo cū nesciat
hō. q̄s stat mag ē expediat. d' nulle ē c
mmandū. s; i q̄s h. dō ē suie d'. ¶ Sic ē
mel. ē meli ī isto. oleū ī isimo. ⁊ ui
nū ī mē. Sic qb;dā hoīb; mag expedī
sēre ī imo. qb;dā ī alto. ⁊ qb;dā ī mē
ū si nimia pmat. ī edia. nec rex hūndā
na nimia. eleuet ī alta. H̄ uir salon ro
gasse cū ait. Diuītias ⁊ paupies ne dederis
m. sj tm̄ uictui m̄ tbue necīa. Vñ q̄ ñ
plimi nesciat hō. q̄s istoꝝ statuū. sibi
mag expediat. i quacūq; se hō īueniat.
ñ ē dr̄. q̄ se mīme puocād. si ī oī statu
laudād. eo q̄ ipē noscat. q̄d cuiq; cō
ueniat. Nōne hoī filii. repletos ꝯmittit
se hōs pc̄i. Nō sapiētissio ⁊ fidelissio me
dicoꝝ. secure se ꝯmittit egroti. Ait ē.
ē p̄; p optim. ⁊ medic sūm. q̄ secure
illi. uite nr̄e regim ꝯmittam. ¶ Est ret
hē dz a mīme. pc̄a. q̄ puniūt pcā h legi
mi. Sic refrenāt se bruta a pabul. tiore
pcāꝝ. ut eq. tiore calcariū. boues tiore
stimuloꝝ. asini tiore bacloꝝ. Aues tiore
laqoꝝ. fi ñ ⁊ pisces tiore hamoꝝ. qd
dz face hoīes. tiore pcāꝝ. m̄ inātoribꝫ
i flictaꝝ. Et ñ ne. pp̄ pcāꝫ m̄mus. maria
soror moysi. fuit lep pcūsa. Nōne pp̄lc
isrl. m̄imas ꝯ dō plalore. ē deuoratus
abigne. pp̄te. ui nuoꝝ. xj. le. q̄ igne de
uoratur. extremā castroꝝ p̄te. Nōne
pp̄ pcāꝫ m̄mus susicitat. dathā ⁊ abiron.
atra sēuiui absorti. Nōne ⁊ chore. ob

cū cēt̄e. ē ꝯsūpt̄ abigē. Nōne ob cāe pcū.
misit dō igitas sp̄tes ipp̄. Et mag pc̄ cōti
pp̄. ob eā d' cū. puit ī desio. Vñ nuoꝝ. xiiij.
sic hē. Vñ q̄ uidāt cstia ⁊ uēr. sīnis. ex ꝯ.
ñ m̄iasthe ꝯt me. ñ īrabūt ī tēra. ñ q̄ le
uaui manū meā. pt̄ caleph. fiē iephone
⁊ iosue fiī nun. Et ut breuiē tīsca d' nulla
re. sic dīn offē d' pp̄ ille. sic ꝯ minuīt. m m

Dlecto Ex̄plicit distione minimis. C. x.

d' minimus detestatiē. p̄ē d' cā dione.
¶ Et p̄a ē cū dio tal. ¶ Est pō minim fr. d' q̄
lē. ex. 20. q̄ accipientes m̄ inabat ad ilius
pōs filias dicētes. Hu nouissimi. una
hora fecēt. ⁊ pres nob illos fecisti ⁊ c. Vñ ái
dicē. q̄ h min. ñ fuit mim fēc inoē. fi pō
cuidā admirātōis. Vñ min̄ fē excludet
ab eterna merede. q̄ ista uir accipisti. Nec dō
asseēda. si mag ītegra ad q̄ne. ti ado taluū
nec sit. Vñ dicēt q̄ si ītētio taluū. sigita p
actis. ⁊ si uidēt ē coeā. erad minarē m̄
pō pcedebat. ¶ Est ē m̄im ī iudie. Vñ q̄ sic
lē. luc. 6. Videns phrīsē q̄ uocauāt eū. ait
ī se. h si eēt pp̄ha. sciet q̄ ⁊ q̄l ē mlr q̄ ta
git eū. Loq̄tē ē minias. hec dicebat ¶ Est ē
mīm auāī. Vñ q̄ accipi; ubi iude. cū ait.
ijo. Vñ h uguetio. ñ uēr. ccc. den. ⁊ da
tū ē egenis. ¶ Est mīm. ē ipaci. Et d' h m xi. iiii.
nuis sic hē. Vñ ē mīm pp̄. q̄ doleūñ
p plalore ¶ V̄ mīn. ē hec ꝯsiac. qū quis
minat deū. q̄ ad uult cogē eū. ut faci
at ad ꝯ dīn. Et h ḡnis minus. figurā fuit
i minē asine balaā. Sic ē hec minuis. xxiiij.
Apuit dō ōsine. sic q; ait. Q̄d feci t. cur
peutis me. ecce iā tēio. Sedebat ē balaā
asinā. ad ea. q̄ erat nōn dic ꝯra. Hgnē
minus. ꝯ pc̄; m̄muerat ꝯsciā sēi hoīe.
¶ Est disio minus. ideo mībra fit. ¶ Inbri nō
q̄ aguū ¶ Et ymal q̄ sustinem. ¶ Et p
dissuadet ī eēt nob. ū d' ilbis. ne des
q̄rela. Sic ē ñ nlli. q̄ qū hō ad faciunt.
dolētes mimat. se fecisse ¶ De sō mime
q̄ fit ī mal pene. qū qs corrigit a suo su
piore. ī eēt. sic hē. Vir prudēs ⁊ doctus xii.
plīat. ñ mimabit corēt. Prudēs ē hō ꝯ ecc. r̄
siderās mala futa. libēt portat mala
p̄sen. ut fugiat illa peiora. Vñ ē ñ libēt
ligā tollerat. ut glā suū igs effugiat.
Vñ nollz pati a forci ul' ape. ne ferret

libēt
sca alee. Vñ ñ libat a p̄ite. ne occidat cum
dice. Ergo qs ñ libēt. tp̄alē penā h patiat.
nō ne tartarea patiat ¶ Est tcia dio mimus
s ¶ ꝯ dm ¶ Et ꝯ pxim ¶ Et mim ꝯ seips.
¶ Verēu mim ꝯ dm. ¶ Vl' ē ifidelit ꝯ dō
ui ¶ Vl' pusillanimit. ꝯ dō ptatē ¶ Vel
malig. ꝯ dō hōt ¶ Vl' dīm. ul' ē de gula
carnali appē ¶ Vl' d luxe. tpit iflāmante.
¶ Vl' d aua. tpit icītāte ¶ Vl' d sit. turpiē
cingēte ¶ Vl' de iuidia. aciē simylāte.
nō ¶ Vl' d ira. attrat ꝯmouēte. ¶ Vl' ē mim ꝯ
dm ¶ Nūc pisfit. carnē uexāte ¶ Nē pro
paupt. aīūt; affligēte ¶ Nē pp̄ īris i exmū.
tīenā hūndātiā remouēte ¶ Nē p ma
loꝝ pspīt. ad murātēt hoīb; adducente.
Oīa ista. p̄scet ilaqa expēdi m. s; breuit
d dubitācē hac ultiā. ad dicā ¶ Dico q̄d
q̄dā mimat d isti. s; h ē uald stultum.
nō Nā ꝯstat q̄ nllis mimare dz. d re ē utili. ⁊
necīa ad saluē. S; ifirtas tal ē. q; pcā.
q̄s humiliat. hostis debilitat. hō ad deū se
p reuīt. q̄; ñ ē mimād si ueiat. s; gaud
nota ecc ¶ Sic uidem i ꝯtus sil' nuetis. q̄ dū unū
debilitat. alciū roborat. Sic i coloribꝫ ⁊ sa
poribꝫ medus q̄ ꝯponūt ex suis extemi.
Videm ⁊ i musto. q̄ q̄tū debilitat pō aq̄a.
tātō pōs uinea ꝯfortat. Ait caro ⁊ sp̄c. in
hoīe ꝯponūt. ⁊ ē ꝯtrīāt. q̄; dū caro ī firmit
debilitat sp̄s p ꝯnū roborat. Vñ dicebat
ap̄. Cū īfirmior. tc̄ fortior sū. Sic ī uitas
pcāꝫ. d iohe h'mita. aq̄ dū peteret q̄dā. ut
eū libaret a tītana. sic ei r̄ndit. Nec t; nat;
cupis auffīi. Vñ sic cor nitro. sic fugat
aīe morbo. Et sic cor uanis medicis alle
uiat. sic aīe uanīs lāgoribꝫ expgat. Aspi
ē ⁊ diuīs. uasa m̄dāt. q̄ ꝯtus. īficiūt pō
q̄ pgēt. Ergo caue. ne d' egritudīe mimes.
p q̄ sepe. tale ꝯseq̄ris aīe ¶ Est fatuū est
nō mimare d' paupt. Nōne ipa ē amād. q̄ no
duc ad dīm. ⁊ cū pmittat regn̄ celoꝝ. Ait
paupibꝫ ē pmissū. paupē ē emit. s; aug.
ꝯ paupertas. ē oībꝫ ditiis p̄ferēda tremo.
nota ecc Sic illa medīna ē cetis p̄ferenda. q̄ a sapien
tissio medico. p cetis ē assūpta. Ait talis
medicīa paupertas ē. q̄; ē ⁊ suis ē assump
sit. ē ñ ditiis p̄ferēda. q̄ tātis ūb; ⁊ scīs.
a.c. aē ē ꝯmdata. Nā ut. ia. ī ca. sua d'. q̄ dō
eleḡ paupes ī h m̄do. dites ī fide. h'edes

regū ⁊ c. Piscatores ē. ñ reges. sup̄ ñ sapiētes
eleḡ. qbꝫ sapiētes ōs debellauī ⁊ reges. tō
ē pcōs m̄dū subiciēs ¶ S; ñ ē mimandū.
d' tp̄is īgruītē. Vñ q̄ h fac. nūq̄ pace hēb.
Vñ ē resistit ei. ⁊ pace hñt. Si ñ ē. q̄s rebi
stē potuit. Nūqd cīra leoī. lepcul' cani.
columba falconi. resistē p̄se p̄sit. q̄ q̄to ecc
mag. nec ē oīpō resistē. Ergo qd mimat
d' tp̄is sicitate. d' ei huiditē. d' calidītē. ul' d
eī ꝯtria q̄litē. Cū ē ipē sciat. qd m̄do expe
diat. ñ ē m̄imandū. q̄le tpē faciat. Nūqd ecc
mimiat d' pciū medica sui egrot ē. si uanis
medicis. ī uanis morb urat. ⁊ si s; uaiā
tp̄ia. uaiat sua remē. Ergo ñ de dō ē m̄
mādū. si ut nouit expedīe reb;. uaiat
ipē tp̄s. Sic ī uitis pc̄; d' q̄dā h'mita. q ecc
seiauat olera. Et ēdēs ul' expedīe aq̄uā.
dīm rogauit. ⁊ optinuit. De ide uisū ē s
fenitatē olerib; expedīe. pea orauit. ⁊
sep q̄le tpē ipē cupiuit. tale sep huit.
Et tn̄ ñ unū solū d' tra olerum exiuit.
Credēs. q̄. ul'; deffēt olerꝫ eē. patiar; huit.
S; cū pea declinassit. ad domū alciū h'mi
te. ⁊ pulcē olera uidissit; io. mirat ē uald.
Narrauit q̄. q̄ ē acciderat h'mite. Cui ille
sic ait. Nūqd ē h accīt. Voluisti ē dīm do
cē. quō debet tuis olerib; puidē. Ergo
nr̄a; uolūtas debem ꝯforme uol' dine. q̄ bn̄
oīb; puidē. Vñ narrat d' q̄dā agricola. q ecc
sep hēt i agris suis ⁊ uineis. ubiores
fruct cetis ꝯuicinis. Cū q̄rēt ab eo ui
cini. q̄; h eēt. Rndit dicēs. Vñ sep hēo
tale tp̄s. q̄le desidero. Cūq; dēh mirarent. desidero
ait. Ergo nūq̄ a tpe hēe. q̄ dō uelit m
dare. Et io sep tale tp̄s hēo. q̄le uolo.
dū uolūtas meā dīe uoltātī ꝯformo. Artifi ecc tro
ces ē ꝯ artiū. q̄ñ uīe fē iāte ptā. no
luit dū ad agut ab aliis replēdi. s; ē
bat ñ modicū replēsi. Ergo qd mimi.
si sūm artifex. q̄ iagēdo errare ñ pt.
si replēdat ī suis opib; offēdat ¶ Est
ñ ē mimādū. d' maloꝝ pspitē. ñ d' boꝝ
aduitē. Vñ ⁊ hoī. ꝯmittitur abq̄ puniēda.
Et mali faciut abq̄ a dō remunāda.
Et q; ñ sē illa. ī uita alia puniēda. si ista.
i remunāda. Ido fuit h ē. ī hac uita.
¶ S; q̄ igitr hō. q̄ dī uidi accesso uidi
fiat ista. Jo d' pspitē maloꝝ uald ad

mīam s̄ uni sci. V' qi mīmas. qrelat Iob. xxi.
ꝛ dicebat. Q̄re igit̄ ipi uiuūt. sublimati s̄
cōfortatiq; diuiis. Et ie. xii. sic lr̄. Iu
st̄ qd' tu es dn̄e. uerūtū iusta loq̄r ad te.
Q̄re uia ipioꝝ ꝓspat̄. ꝛ bn̄ ē oib; q̄ p̄ua
ricāt ꝛ iniq̄ agūt. Et abacuch. i. ca. dic.
Q̄re dn̄e respicis ɔtēptores. ꝛ taces. cō
culcāte ipio iustiorē se. Pro hac q̄oē forte
moui dō. ꝛ dissoluit ipis. cū ait. Quā
bō isrl' dē. ꝛ c̄. Mei aūt pene moti s̄ pedes.
pacē ꝑctoꝝ uidēs. usq; i. posuer' i celū os
suū. ꝛ c̄. Et addit. agnuō. dō. ex ꝑ nīi
sic. Ergo aūt sine cā iustificaui cor meū ꝛ
laui. ꝛ c̄. Et fui flagellat' tota die. ꝛ c̄.
Et add'. dn̄e. si dixero sic. ecce nationē
filioꝝ tuoꝝ reꝓbaui. Ita q; laborauit ut
cognoscē. h̄ labor ē an̄ me. Donec intrē in
scāriū di. ꝛ itelligā i nouissimis eoꝝ. i. de
nec ɔsidēo fieri eoꝝ. ꝛ ex hiis solucio dilu
dit. Verūtū ꝓp dolos deposuisti eos. deie
cisti eos dū alleuarent̄. Quō facti s̄ i de
solatōēs. subito defecer'. ꝑier'. ꝛ c̄. Velud
sompniū. ꝛ c̄. Est aliq̄lr' p; q' hn̄t mali.
h̄ sepe ꝑspitas. h̄ i malū suū. male tanto
bō utentes. Nā medicē fidel' ut eniim egro
despato q̄ appetat. uiuus sit ɔced'. h̄ egro
de quo spat. ꝑlima illi negat. Sic ꝛ dōs
ꝓp aliq̄ bōa q̄ fecerūt malos i hac uita
remunat. eos ꝑemio eīnalr' afficiuntur.
V'. grē. m' d'. q' iste succussus reū ꝑ alium
ē ceīne reꝓbatōis iduīu. Q̄a ut ipe ex
ꝑ sicāē ait. Mactād. uitali libi ipascūt
relīquūt. sī euādi. forti iugo ꝑmuit. S.
mali p anciā ꝑea ad tartar'. loi cōs' p
aspa. te ducit ad regn̄. Ergo n̄ ē d' aliq
dis ope mīmandū. q; oēs mīmas. cū sit
dīa gīa uacuū. ē illi uasi silimi. qd' i. si
adigit' ꝑ ɔitū fuit uacuū. sonādo ɔfringit.
Q̄a ꝛ doliū uacuū. sonat ualde ꝑcussū.
Sonat ꝛ nubes. uētō dirupta. sonat ꝛ
uesica forata. sonat ꝛ rota n̄ ūcta. mur
murās ḡ lig̃. ē agnā uacua. De reme
C. 4. Remediū ɔ murmū. ꝑ sit h̄ dijs ɔ murm̄.
poni. Est ꝑ reme. ē dn̄i saluatoris ex
ēplū ē recur capd'. ꝛ dō. i oi uita. tanta
sit mala passus. mīmasse tñ n̄ lr̄. Nā d'
mal' aug. sic ait. Dīa frena. ɔtēpsit h̄
r̄. ut ɔtēpnēda eē mōstrarit. ꝛ ꝯ adu

sa sustinuit. ut sustinēda fore doceret. Er
go si r̄. paulꝑ n̄ parcēs. q; ꝑctī n̄ fecit. nllo
tpr̄ mīmurauit. qd facēt dī h̄ō. uiuēt iui
uis. Scd'm reme. ē. si cogites amātis offīm.
Est ē offīm auctoꝝ amātiū. suos castigare
amatos. si mala facere uiderit. Et n̄ ne uiri
castigāt uxores. ꝛ filios suos ꝑceꝰ. Nā et
rex q̄dā fuit. sic recolo me legisse. q maiori
suo filio tradito regno. fc̄s ē monach'. Sz ꝑea
uidēs filiū a fide recedēre. ꝛ regē uelle ad paga
nismū reducē. monachali relicto hītu. ar
ma resūpsit. filiū cep. ꝛ icarcerauit. oclos il
li eruit. uolēs illū mag' cor' cecū eē q̄ mēte.
siq; mīore filio fc̄o rege. hītū monachalē
resūpsit. Q'e ē fili. q̄ n̄ corrigat p̄r. Et ē i
tm̄ h̄ nile. ut suos filios bestie castiget ꝛ
feri. Et n̄ ne aqla. filios ꝑbat ad solē. ꝛ aug'
eos. solē i rota respicē. Nōne uulter ag'
filios d' iudis eicit. sibi q; alimēta eqrē. Nō
ne columbi. suas zelātes uxores. si uidēat
eas. columbis aliis ꝑiūt. eas rostro iua
dūt ꝛ aliis. Imo q̄i alia ō. ꝑ uxoribz ɔtīua
gerūt bella. easq; castigāt. si fide nō s'
uāt. Vn̄ leo. luē fetore cognoscēs. adltatā
fuisse leenā. eā uald' dure castigat. Eug'
p̄r sūm. tñ filios suos amauit. ut pro eis
mori uoluit. qd miz. si eos peccātes ca
stigāē n̄ desinit. Ipe ē i apo. sic ait. Ego
q̄s amo. arguo ꝛ castigo. Ergo cessēs ma
lū mīmas. qn̄ dōs ūga nos ꝑcutit. Vn̄. grē.
ita d'. Ille sol' de flagello mīmat. q cas
sue ꝑ ꝑ ligēs igiat. Qi dicat. Si peritus
sētet. exq'to cū amore dōs ꝑcutit. studz. nllo
m̄ d' egritudie mīmaret. Tercīu reme.
ē dic grē fulamīn. V'e ē clamor ꝛ sī do;
i rota. n̄ q; n̄ ē bn̄ ūcta. Sic d' aliis mīna
re. uēit ex defcū ūctōis dic. Sī ū hac ūctē
ssē doct aīe nīe rote. Obq̄ cā. dz. ad heb.
xiii. Ob' ē. grā stabilire cor. Est ē grā. q dā p̄o
d' iaīa. i oi h̄ō stabiliēs eā. Nōne ꝑ sua
pōtēcia. stabiliuīt cor unuisq;. ita q' q̄dā
i imo. q̄dā i sūmo. ꝛ q̄dā i me. Ergo si ꝑ pō
d' grē. aīe stabiliūt i opcīo. toto ꝑse stu
C. 6. d' ē. cā iprectē a dō. De detractione.
Vise d' pctō mīmīs. uidē ē. d' pctō detractōis.
Est ē detractio. alicii fame denigratio. Est ē
h̄ uiciū. ɔtīu mīmē. Q̄a mīmatio fit alii p
sīmī ɔtīu pcīo. si de leui fco. ul' aliaū fiat

offi'. Sic si leuit' dicēt. Bon' h̄ō ē sed pcīr.
si n̄ sic h̄ō plat'. Detractio uō. cū ex mala in
tēcōe. ꝑcedat. qn̄ fit ꝓ se. ꝛ intēdat cornip
ta mīte. denigratio fame. n̄ fit absq; ɔtīui
uulnē aīe. V' philet' ileū. h̄ pctē cū d'z.
Nō eis emiator. n̄ susurro i ꝑplis. Crimina
toꝝ. i. d' ē q' detractor. Et sic uocat. q; i alie
no emie delectat. Itaq; ad detestatōēz
h̄ eniis. ɔb; rebz. sac̄ scripta. detractores assi
milat. Est ḡ nō'. q' detractor h̄ pō. ɔpat
cani. Iux' i'. c̄h. Nolite scm̄ dare canibz.
ꝛ margaritas. no. spā. ꝛ ī porcos. Canes
i macell' manētes. s̄ detractores. q; sicut
illi. hn̄t bōa sāg'nolēta. sāg'ne bestiaꝝ.
sic isti sāg'ne hōī. V' Iece. d'z. Sagitta i
fixa femori canis. sic ūbū i ore stulti.
Canis. sagittā femori hn̄s ifixā. n̄ qe
sat. dōn āmouīt eā. Sic detractor. ūbuz
malū q' d' pxio audiuit. n̄ qesat. dōn
alii retulerit. Isti. n̄ solū sanguinē hōiū
bibunt. ꝛ canes comedūt. sz ossa ɔfrigt
ꝛ rodūt. Q'a n̄ solū mal'. sz dēbuit uiri
sācs. q; n̄ solū uitia carpūt. sz ꝛ ūtutes
rodūt. ꝛ uitia eē dicūt. Scd'o detractor. ɔpa
tur porco. tā domestico q' siluēri. q; ad
mō porci. n̄ pl' ꝑit a luto q'i. q̄ ꝑ edi. ɔ
i'. sap. Ad detrāc̄. pate lig. Q'a porc' ig
dies ꝑcīi. si ex una pte. locū uideat flo
ribz exornatū. ꝛ ex alia pte. locū aspiciat
at luto plenū. floibz delicies. currit ad
lutū. i uolues i illo se tō. Sic ꝛ detractor.
si uideat i aliq' bōa cū mal'. bōis dimis
sis. os i mal' iuolui. Detractor ḡ. ꝛ si n̄ pcīt
a detrāc̄. pxio. saltē delet pec' ori suo.
ꝓp hac ꝓpitudie. q̄ i detractoribz ē. uolū
aug'. a sua mēsa eos excludi. ū fecit
ūs eos scbi. Et hēnt igslō. sī i'. pū. Cū de
tractoribz. ne ɔmisceatis. Q'lgs amat dictis
absentē carpē uitā. hāc mēsā idig'na no
uit eē sibi. Tercio detractor. ɔpat spētē. Vn̄ i
ecc. sic hr̄. Si mordeat spēs i silencio.
n̄l eo min' hr̄. q occulte detrahit. Sic
sp̄es. ꝑdigiosū al' ē. i silēcio mordens.
Torcuose icedēs. Terrā comedēs. sic de
tractor ꝑditor ē. q; q̄s retro mordet silēt
se amaē ꝑsēteē. Vn̄ nūq̄ bōī detrahit. n̄
cū se ab eo audi n̄ edit. Nā sic s'pens
ad loq. tumulibz h̄ō detrec. ꝛ se toto ꝑse

abscōdit ꝛ fugit. sic detractor si cū uide
at eū detrahit. mox silet ꝛ dicis. ꝛ i alius
poit se ūbs. Itm̄ tortuose detractor icedit.
q; dū alii detrahit. a laudibz ei icap. de
inde tñ q' ē ɔiūctio attenuatiua ul' ssq
ē aduersatiua ɔiūctio subd'. ut sic audiēte
fallē ꝑsit. ut sic eū detractorē n̄ credat.
Incedit ꝛ tortuose. q dū uult detrahē. ꝛ
audiēte fallē. ꝑtēdit rectā se hr̄e inten
tōēz. sic dicēs. Nō dico h̄. aīo detrahendi.
q; ualde diligo eū. sz mag' h̄ dico ꝓpt̄
uīl'a amorē. Q'a teste ph̄o. ūitas. ē ꝑfe
rēda amico. Itē detractor ad mō spētis
tīā cōed'. q; q' ē uile i hōie rodit. Sic ē
tīa. ē i ē cor' mūdi uilissīa. hn̄s plimū
d' uili' m. ꝛ mīnimū d' plēitudie forē. Sic
d' th̄es alii. bōa n̄ tāgit. sz tm̄ q̄ mala s̄
ꝛ uilia d'. Et ꝓp h̄ ō tāta mala. lē. d'. Nū
qd n̄ uipa. detractoris ē lig'. q dex i th̄at
flatu uno. s. se q dic. Sz q audit. si ɔcta
tori ɔsēcīat. Et eū cū detrahit. qn̄ ei detrac
tōēz audierit. Qrto detractor. silis ē gla ācipi
ti. Q'a iadit. a dextris ꝛ a sinistris. led' sup
na ꝛ ifima. āriora ꝛ ꝑtiora. ꝑ uiora ꝛ ex
tiora. bōa ꝛ mala. V' i psl. sic hr̄. Est gnō.
q̄ ꝑ dētibz gla' hr̄. ꝑs. filii h̄ō dētes eoꝝ.
arma ꝛ sagitte. ꝛ lig' eoꝝ. gladi acut'.
Et n̄ nec h̄ mira'. ū gladi ꝑrte' i ore. ps.
Gladi i labiis eoꝝ. qm̄ q's audiuit. lē.
Gladi trceps. lig' detractōis. n̄ lig' h̄moi.
illo mucrone. q ɔfossū d' ni' lat' fuit.
crudeliorē dicē ueretaīs. fod' ē h̄ mucro
eoꝝ. n̄ qd' exaīe sic i'. sz q' exaīe fecē. Ipi
ꝛ clauis ꝛ spīs nactior. qs illi iudeus
ifix'. Vn̄ detractor. i illa ē bestia figurat'.
deq' lē. vii. dan. q silis erat urso. q̄ tres or
dines dētiū. hebat i ore. V'e ē ꝛ si bōī assilet'
i aliq'. n̄ tñ ē h̄ō. Sic ꝛ detractor. ꝛ si appeat
eē h̄ō. n̄ tñ ē h̄ō. uitio suo trāsit i feraz.
cū canibz hūanis pascat' q sāgne. In
tibz uō ɔdibz dētiū. tres figant' s̄ modi.
qbz lig' detractoris. ꝑ xim lēdit. Nā lace
rat eū ꝑ. ei bōa opa maīfesta oīo ne
gādo. Vl' si n̄ pt̄. ea minuēdo. z. occulta.
n̄ eē dicēdo. 3' uō. sla emia iponēdo.
Qnto detractor. silis ē seplē putenti. Q'a sic
d' tali seplē. fetor exalat horrib'. sic ꝛ de
ore hōis detractoris. ps. Seplcz pa. ē. g.

c. li. sui. dr. agit. uel aspi. sub. corr. Eccl.
x. Venenum. uix potest inueniri remedium. Unde illi
sepulcrum sic fetent. sicut os detractoris. Unde sap. quidam
dicit. Non refert de detractoribus utrum a superiori
uel a posteriori comedant. quia non minus a superiori quam
a posteriori fetent. Quidam tamen corr. scit a deo fen
di. ut suum iter se fetorem non sentiat. Quarta ra(tio)
lectio ait. Unde os sepulcrum fetidum. fetor unius non percipit se
cum. Sic est in ill. etc. qui comedunt allium. quorum
nullus fetorem sentit alterius. ¶ Vi. detractor operatur
nimis seruitium. quod ad emulsionem potest cum dolo
re conatur. Detractor est disrumpi se cupiens.
Non malum quod nouit de proximo alicuius dicat.
Eccl. xix. c. Audisti uerbum aduersus proximum tuum
commoriatur in te fidens. quoniam te disrumpet. Et
eccl. ac ca. assilatur multo. Unde in i. Job. ubi
est detractoris. En uenter meus quasi mustum absque
spiraculo. quod lagunculas nouas rumpit. ¶ Vii.
detractor est similis cuculo. aui de nocte uolanti.
i. nicticorax. cui contrarium. nox illuminat
dies cecat. Quarta detractorem. bonum proximum cecat.
sed mala illuminant. quia ad sola mala oculos
habet apertos. sed ad bonum oculos tenet clausos.
¶ Viii. sunt similes detractores. ciconie aui. Ci
conie est pascitur. alibi uenenatis. Et propterea
stat pro morte fere esse uenenum. quod semper
detractor portat in ore. desiderans alios in
famare. ¶ ix. detractor est similis furi. Et in
tantum furibus peior est. inquantum illi furantur temporalia
bona sed detractores. furantur hominibus bonam fa
mam. quod sicut melius est non bonis. quam diuitie multe. De
tractor est peior fure. Maxime cum homini semel
ablata. uix possit restitui bona fama.
Unde sap. quidam dicit. Que semel lectio dicis maculis
infamia nigrat. Ad bonum terrendum. multa la
borat aqua. Sed quidem detractores. capitibus fecit dia
canes humanas corpores et comedentes. Sed est
uini. summe crudeles. ideo a deo maledicti.
ab eo grauiter puniendi. sicut contra dominationi
bus. ponitur est etc. Unde phil. de pu. est. sollicitorum
aliena uitia cernere. Et in pu. de. Cui de
tractoribus. ne commiscearis. Et de christiana la
bia sit paul. ait. De speciebus detractionis et pre
C(um) est h. sub breuitate nota quod glo. sic na ei.
(ut) per sp. detrahentis secto proximo suo. Et prosequi
batur. detractionis species tres distinguit. ¶ Et est pa
ssibus. malum de alio dicere. ¶ ii. est. audita ma
la. cum augmento referre. ¶ iii. uero est. libere de

tractores audire. ¶ Quarta tamen sex species ponuntur.
¶ Ut prius sit. occulta mala proximi publicare.
¶ iii. est. ipsa mala plus. cum augmento referre. ¶ iii.
species est. crimina falsa imponere. ¶ iiii. est. bona occulta
negare. ¶ v. est. bona manifesta minuere. ¶ vi.
uero est. bona in mala conuertere. Eccl. xi. c. Ut et quidi
cari bonum malum. ¶ Remedium contra detractionem. scit eam
quam contra nimiam angustiam quere contra. Unde exemplum adiuuantibus
ag. de penis nimius presumunt aduersus hoc. est. quod in con
legendis sic ponitur. Cum est erat mortuum sanctus ambro.
quidam sacerdos detrahens uitae eius. subito cecidit
mortuus. Cumque quidam conuiuo. quidam alius detrahens
sancto ambrosio. dum audisset. quod illi presbytero acci
disset a detrahente. non a detractione cessaret. subi
to et ipse mortuus est. Sicut dum beato gregorio mortuo
esset. successor eius. illi grauiter detraheret. et de
struxisse erat assensus. eo quod o lib. erat dissi
passet. beatus gregorius bis illi per uisionem apparens mo
nuit. ut a sua detractione cessaret. Sed cum ille
uisiones has contemnens. et a tali non cessa
ret. tertia illi uice apparens. eumque in capite
uulnere letali percussit. qui post modicum uitam
finiuit. Beato a brictio. beati martini canonico.
detrahebat quod sepe martino. fatuum cum esset
celebris. qui de eo. post cum factus esset episcopus. multas tribula
tiones est passus. et ab episcopatu est pectus expul
sus. donec per ista penitentia est purgatus. Multa talia in
sunt exempla. sed sufficiant ista pauca. ut a detractione
uitio cessetur. ligatur. Quarta lingua est nimius. ut lig
canis. sit medicinalis. et mala lingua hominis sit
mortalis. ¶ Hec sufficiant. Tractabili agi. de peccato mendacii.
sil. et de peccato periurii. sed quia in monaldina sum
mula de his dixi. tacetur hic statim. Quod fa
ciat adulationem nobis detestabilem.
(D)ictum de detractione. dicendum est aduersus adulationem.
Et primo. dicendum quibus rebus detestabilis appareat.
¶ ii. quibus releuari remediis ualeat. Est quidem
adulatio. prima laudatio. est superuacuo a sono.
Unde canes. cum sit magis adulatores domino
suorum. faciunt exprimitur suum sonum. ¶ Itaque non
ad detestationem adulationis. ¶ Primo quod sacra pa
gina dicat. Sic est figuratiue. Cum uenit ideo.
oleum uictoris. scriptum erat in capite hominis non urgetur
ex eo. sed quicumque tale composuerit. a ex eo. dedit
alieno. extimiabitur de ipso suo. Oleum. quod est
unguentis lenitiuum. adulationis est figuratiuum.
quod blandiendis laudibus. fit de multis cordium.
Quare cum laudes. soli deo sit offerende. non homini

restat adulatorem. esse proximum. Iere. Preceptum fuit in
leuit. non mel offerri in sacrificio. Sed quod intelligitur
figuratiue in melle dulcedinem. in adulationis. quod est
a diuinis sacrificiis excluditur. Iere. hic proximum. dissuadetur nobis
in exodo. Unde sub figura sic dicitur. Non coques edum in lac
te matris sue. Et quod est edum in lacte matris coquere
sed adulatione hominem premunire. Adulator est hominem
scilicet et fortem. quem diabolus ipse non uastat. ipse in lacte adu
lationis coquit. et diabolo cessit comedendum reddit. Unde in ipsum dicitur.
Non lactet quem quis labiis tuis. Et est. contra uitium
hoc terminum. quod nulli umquam est homini adulatur. Unde glo.
sic illo uilo. g. Et relictis ille. abiit foras. Et
ait. Quarta pauper erat. et nulli est adulatus. nulli in
tanta urbe. inuenit hospitium. sed apud lazarum recepit.
est. Et contra apud. quia ad terram. sic ait. Neque aliquando
fuimus in sermone adulationis. sicut scitis. ¶ ii. uero
quod de adulatione comparatio doceat. Primo est. quibus
comparatur. adulatio uirtutis esse probatur. ¶ Comparatur
est lacti. eo quod nutriat in peccatis filios diabolo. Unde
ipsum dicitur. Vir iniquus lactat amicum suum. et ducit
illum per uiam non bonam. Ergo inquid. si te lactauerint
peccatores. non acquiescas eis. Et apud. ipsi de la
miis. quod dicitur laniare lactatores filios suos. Unde
dicitur lamia. quasi laniatrix. Adulatores quidem sunt
crudeles lamie. eo quod eorum officium est. dei filios
laniare. quos ubera adulationis uiri lactauerunt. ¶ Et
dicitur. Iero. quod ideo comparatur adulator lacti. quia sicut
est uacantium homini sicut in manibus lac quere. sic
est uacuum. adulatores amare. Et non ne
puerum. obdormit dum lactatur. Sic adulatoris
tali lacte lactatum. dormiunt in peccatis. ¶ Adula
tores. sunt egyptiis mulieribus similes. quia mamil
las labent. restituit moyses. ¶ Adulatores.
locustis sunt similes. comedentibus residuum gran
dinis. exo. x. Locusta est in estate canit. in ye
me tacet. Quarta adulatores. illi adulantur.
qui uiuunt in prosperis. sed non illi. quorum uita est in aduer
sis. Unde de talibus in eccl. dicitur. Diues locutus est. et omnes
tacuerunt. et extollunt uerbum eius usque ad nubes.
Pauper locutus est. et dicunt. Quis est hic. Itaque ingrandine
persecutionem intelligere. Locusta quidem. residuum gran
dinis comedit. quia ut. gregorius dicit. quod persecutio ipsa
non uiuat. adulatio semper perimit. Unde detractor est
detractore. quia quidem illa humiliat. ista leuat. propter quod
sic. gregorius ait. Tunc mortuum. mortuum sepeliri
cum peccatorem peccatorem. agere adulationis perimitur.
¶ Adulator. camaleoni est similis. qui ex aere so
lo uiuit. quia adulator. solo uento se et aliorum

pascit. Camaleon quod colorem habet aereum. sub
momento mutatur. ita ut rei cui se unit. fi
at ei in colore quidem similis. Iuda. qui osculo adoris
hominem prodit. Et de ioab. ii. re. qui dixit ad ama
sa. Salue mi frater. Et tenens manu mentum
amase. quasi deosculans eum. percussit eum in latere
et occidit. ¶ ii. ad detestationem huius uitii facit.
si quis attendat. quidem hominibus noceat. Hoc est nobis ostenditur
per uerba diuina. scilicet auribus instillata. Nam sicut
i. pe. quando laudat peccatorem. in de. a. sue. sic au
tem ait. Hic est ira dei magis. ut desit correctio.
et ad sit adulatio. quia adulantium lingua alli
gat animas in peccatis. Delectat est homines ea facere.
in quibus non solum metuunt reprehensorem. sed audiunt
laudatorem. Et sic lucet. quidam glo. sic ait.
Magis peccato pene peccatorem. est scelera sua non
argui. sed qui bona gesta laudari. Unde aug. dicit. quod
plus nocet lingua adulationis. quam gladius persecu
toris. Cuius ratio est. quia illa animam ledit. hic cor
pus. Meliora est enim uulnera diligentis. quam
fraudulenta odientis oscula. Et in eccl. dicitur.
Melius est a sapiente corripi. quam stultorum adu
latione decipi. Nam adulator est homines in alta
leuare. ut inde ruant in ima. Quanto est stans
altior. tanto casus grauior. Et de domino quod duxe
runt ad supercilium montis. ut inde precipitarent
eum. Adulator est ore decipit animam suam. et ducit
illum per uiam non bonam. Unde quidam philosophus. audiens se adu
lari. sic ait. Quid me laudas. Numquid in
me uidere uis. Hic est de diuitibus et potentibus
maxime. quod eis uerum dicatur. Seneca. Omnibus est
hoc. quod potentibus desit. scilicet qui uerum eis dicat.
et homines in mentientem et stupentem. quod proficit. bla
da audientes. ad uerum prouocari. Et addit.
Dic hominibus. non quod semper uoluerunt audire. sed quod uel
lent omni tempore audiuisse. De remediis contra
(R)emedia contra adulationem. sunt ista. adulationis.
¶ Primum est primum. ut homo se probabiliter decipiat.
Unde quidam sanctus pater. dum diabolus niteretur eum in alta e
rigere. ipse dicebat se uiciosum. Et ubi se peccati ma
culis aut uelle eum per desperationem deprimere. eri
gebat se dicens. Et ubi sunt misericordie domini. Ergo
dum uenit adulationis te ferire. ad terram descen
de. i. ex quo sis factus. et in quod rediturus ad uitae
memento. et homo. quia puluis es. et in puluerem
reuerteris. Nam et pisces. dum sentiunt magnum im
pulsum. conferunt se ad fundum. ¶ ii. remedium est.
ut homo suum memorie teneat. Unde est in

Quia est nam omnis adulatoris
ut fiat ei cui adulatur similis
ideo adulator est similis

cor. menti mortis bibebat. Nulli ē cor tam
altū. q a timore ti tremat. dū se nō mo
riturū recogitat. V alia ē. ad h' summum
cibaria. et qui ē laudāda laci q' scriptura ut
effugere possit vite periclā. Tercio ē uti
suū adulatorē ē agnoscat. Fili ē adulatore
[illegible] adulatores se ē di
cognoscit. [illegible] q aurā ē adulatu
sicut. Vt qd adulator frustra laborat.
cū te adulatorē ē cognoscat. Ite ē remē ē.
ut hō adulatoris. [illegible] ostēdit vlasti
ē [illegible] eorum opinio. sed
vlastas. adulatores [illegible]
[illegible] fugat. Nō ē. liber
illi sua [illegible] aurie ū ospiciat
V ipsi. d. [illegible] libere audire uerba
[illegible] leguntur ipius. Itaque
diffugit [illegible]
[illegible]
grāte [illegible] alacer [illegible]
[illegible] adulatores
effugit. Ergo fuit absalō qui celebre.
[illegible] alacre [illegible] salvaret.
[illegible]
Quarto adulatore. Vt hic q lemniscat di
[illegible] secorda ablige
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

.ia.

[illegible]

[illegible]

192

Hic uolo lectorẽ attẽdere. ne me uelit
ꝛ nimis putet ex huius dictis gloriari. quia q̄
n̄ mā sc̄ sꝫ diuā. Teste ē ī uaco benignissimũ
saluatorẽ. ꝛ sꝑ iurate patrẽ. quia ad ea ō q̄
dictaui. sciā mā q̄ nulla ē sufficiētia. nisi
diuā largi a q̄ scīa oīs p̄cedit. nec ꝯferre in
nullos ꝯpleuisti. q qui ē placuit. a sinā lar
ge. Ergo q̄ tā multa scīe aīe sui. n̄ ip̄ute
ē sua se. sꝫ ut onoris ꝯ effugeret. Ne istis
nimio iactantie desperatur aīe sonuerit. Ne
timeat pueli. modicū talentū acceptum
abscondere. Et ut uir gregorianã sinat
mecum p̄dicandū precepta fieret. sicias ad
p̄dicandi mi ꝑparare. Itaque dño deo uno pati
ꝛ filio ꝛ sp̄ui scō. i est uno. ipso dño. sit cor
laudes agite. qr dicta nequint plenis lingue.
Sit laudes agite. di mi dñe nr̄e. cui ī
oībꝫ q̄ dictaui. adiutor sit pia ꝑ sequi. Itaque
ut effugerẽ illa mala. ex omnibꝫ uascula
studui toto ꝑse scīe. ꝯtra uolumine
meo maiori excepta. illud adiplere
domini nr̄i libri. Ecce p̄ ad loci faciam. ut
se sep diuā iuctat occupari. Quia ꝛ si ap
ē n̄ erā. ad ere aream. uir gregorianam
salar. multos exmesse manipulos ferre.
nūquid debui obmittere. pauca grana porta
re. Et si n̄ potui arce. grana frumentina
ꝯferre. nūquid n̄ debui. ordeacea grana fire.
Nā ꝛ luna. ꝛ si n̄ q̄ sol lucet. tn̄ nr̄e p̄
le noctē illuīat. Nō cessat aq̄ cū ꝑ ri
uulus irrigare. ꝛ uir aq̄ modica q̄ n̄ te
suetta tā fonte. quis negat fluui
ōz magnor. ītras attīgere. Non cessat
grāmatice. uiles sue artis regulas. isinu
he tradere. ꝛ si nesciat cū p̄bis alta dicere.
Ergo aq̄ tēte mag̃ nesciat. ob mitte trade
pua n̄ de. qz p pua uenit ad mag̃. Et
sepe plꝰ mēē ap̄ iudicē īui. q mag̃ pōde
cē rat a festim q̄ census. qr sepe plꝰ merē paup
dans obolū. q̄ rex ās tēra castri. qr pre
cetis. illa uidua. a dño ē laudata. q in
gazophylaciũ duo le posuisse minuta.
ḡ ꝛ cē Ergo cui placet puula illa q̄ tēro. benig
cū cūtis suscipiat. cui uō n̄ placet. alius
pacifice relinquat. Qbꝫ sufficiat. tā doni
paruꝯ h̄ or dragenis. doni frumentinũ iuci
at. Nec de dignet. puuli riuuli aq̄ potare.
doni ad fonte ueniat pleniore. Nō ē nullus

sciat uir. q mortē cū fonte defixeris. de
puulo iterū riuulo potare recusat. Nec
nullū ille famescat. q paci calidi ꝛ merce
expectans. dux iterū māducare refutat.
Adhuc supplico lectoribꝫ uniuersis. ut se
rētā mag̃ ꝯ gloriis. ut nullas scīas uiles
teneat. ut a nullo hoīe discere erubescat. ꝛ Vgo
cū scias ad eas suerit. alios n̄ ꝯtēpnat. ꝛ d sco
dēm, p̄ hīis oībꝫ laudās. g̃ras p̄ dictis oībꝫ vic.
illi reddat. tn̄. si q̄ n̄ bn̄ se dicta sibꝰ īpu
tans. Amen :—

Biblioteca Nazionale Centrale Firenze Mss

C
B. g. C. a.
13

Cc. 10 preliminari numerate moderna-
mente, più cc. 141 numerate anticamen-
te per 142, con omissione del n° 102.
In fine una c. bianca non num.

23 Novembre 1922 [monogram]